V 7871

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK LEIDEN
03890949

BIBLIOTHEEK
A— 2048
Departement van Koloniën.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—1.

Verordening van den ....., tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodzakelijk gebleken is de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd, aan te vullen;

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Eenig artikel.

In de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd, worden de volgende wijzigingen gebracht:

I. Tusschen de onderartikelen 67 en 68 wordt ingevoegd een onderartikel 67*bis*, luidende:
,,Renteloos voorschot aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij te 's Gravenhage (tweede termijn).... f 33 333,—.''

II. Het onderartikel 83 wordt verhoogd met f 8 000,— en gebracht op f 43 488,—.

III. In de raming der middelen en inkomsten voor het dienstjaar 1918 (stuk Nº 4) wordt de raming van het middel *B. j. Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten* voor St. Eustatius verhoogd met f 1 250,— en gebracht op f 3 750,—.

Gegeven te Willemstad, den

UNIV. LEIDEN BIBL.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—1.

Verordening van den ....., tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.

Memorie van toelichting.

N°. 2.

Blijkens van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën ontvangen bericht is aan de Tweede Kamer der Staten Generaal een wetsontwerp ingediend tot verhooging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1917, waardoor mogelijk zal worden gemaakt de uitkeering in 1917 aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij te 's Gravenhage van een in drie gelijke jaartermijnen te verleenen renteloos voorschot van f 100 000,—, in het belang van de voortzetting van haar bedrijf op Curaçao.

In verband hiermede wordt het voor 1918 benoodigde krediet aangevraagd.

II. Volgens de thans bestaande regeling wordt aan de Directie van het St. Elisabeth's gasthuis op Curaçao uit de koloniale kas voor verpleging, voeding, geneeskundige behandeling en het verstrekken van gewone geneesmiddelen en kleeding aan onvermogenden vergoed:

a. voor de zieken, die op last van den stadsgeneesheer in gemeld gasthuis worden opgenomen f 0,30 daags;

b. voor de zieken, die op last van den Procureur-Generaal worden opgenomen f 0,35 daags.

De Directie van bovengenoemd gasthuis heeft zich tot ondergeteekende gewend met verzoek die vergoeding eenigermate te verhoogen, daar wegens de duurte der noodzakelijkste levensmiddelen en geneesmiddelen, die vergoeding niet voldoende is en slechts in geringe mate de armenzorg helpt verlichten.

Ondergeteekende is van meening, dat het onmogelijk is in deze tijden de zieken voldoende voeding, verpleging en geneesmiddelen enz. te doen bekomen voor een bedrag van f 0,30 à f 0,35 per dag en stelt daarom voor de vergoeding te brengen op f 0,50 per dag en per zieke en de zieken niet langer te verdeelen in twee categorieën, voor welke verdeeling hij geen reden kan vinden.

Als grondslag voor de verhooging is aangenomen het aantal verpleegdagen in 1916 dat 41975 bedroeg, gevende à f 0,50 eene som van f 20 987,50

of rond	f 21 000,—
Het voor 1918 toegestaan krediet bedroeg	13 000,—
Verschil	f 8 000,—

III. Zijne Excellentie de Minister van Koloniën heeft ondergeteekende ook medegedeeld, dat een voorstel tot verhooging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1917 is gedaan om een bedrag van f 25 000,— aan de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen uit te keeren als nader (rente dragend) voorschot ten behoeve van den aankoop van ontvezelingswerktuigen voor haar sisalbedrijf op St. Eustatius. In verband hiermede wordt voorgesteld de raming van het middel *B. j. Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten* voor St. Eustatius met f 1 250,— te verhoogen, zijnde 5% van bovengemeld voorschot over een jaar.

Willemstad, den 26n. Mei 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—1.

Verordening van den ....., tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Algemeen was men van oordeel, dat, waar de Minister van Koloniën het renteloos voorschot, waarvan hier de tweede termijn wordt aangevraagd, reeds — buiten den Raad om — aan de Eerste Sisal Maatschappij heeft toegezegd, de behandeling van den betrokken post door den Raad slechts eene bloote formaliteit moet worden geheeten, die vrijwel nutteloos te achten is.

Evenwel vond men in die omstandigheid geene aanleiding om zich van eene bespreking van het verleende of toegezegde voorschot te onthouden.

Waar toch voorstellen tot belastingverhooging veelal plegen te worden gemotiveerd met eene verwijzing naar de nadeelige eindcijfers van het Koloniaal budget, daar wenschte men te doen uitkomen, dat de Raad geene enkele verantwoordelijkheid in dit opzicht kan dragen, wanneer telkens, buiten hem om, de uitgaven worden opgevoerd.

Verscheidene leden dan waren sterk gekant tegen het verleenen van bovenbedoeld renteloos voorschot. Naar de tot dusverre behaalde resultaten te oordeelen, stond het, volgens hen, hopeloos met de onderneming op Mount Pleasant. Volgens eene berekening, voorkomende in de aflevering van ,,The Tropical Agriculturist'' van Ceylon van Januari j. l.,— eene berekening, die gegrond is op praktisch behaalde uitkomsten — zouden de uitgaven voor het opzetten en onderhouden van een aanplant van plus minus 380 H. A. over een tijdvak van zes jaren, met inbegrip van de uitgaven voor aankoop van terrein, bouwen van woningen en aanschaffing van machinerieën, rond f 144.000.— bedragen. De sisal is dan oogstbaar en de onderneming kan verder rendabel worden geëxploiteerd.

Als men nu nagaat, — zoo betoogden de leden aan het woord — dat de Eerste Sisal Maatschappij reeds voorschotten ten bedrage van f 60.000.— van het Gouvernement heeft genoten, daarbij optelt het maatschappelijk kapitaal, dat in de zaak gestoken is en vooral in aanmerking neemt, dat er geen terrein is aangekocht, geene woningen gebouwd en geene machinerieën aangeschaft zijn, dan kon men tot geene andere conclusie komen, dan dat de sisalcultuur hier geene levensvatbaarheid bezit en dat verdere Gouvernementssteun aan zulk eene slechte zaak niet mag worden verleend.

Voor al het geld, dat tot dusverre in de cultuur gestoken is, heeft men op dit oogenblik slechts een aanplant van ± 70 H. A., die niet rendabel kan worden geëxploiteerd. Tegen den tijd, dat de planten, die dit jaar uit de kweekbedden naar het veld zullen worden overgeplant, oogstbaar zullen zijn, zal de bestaande aanplant reeds uitgebloeid en afgestorven zijn.

Andere leden, die in beginsel altijd bereid waren om ondernemingen, die tot de economische verheffing der Kolonie kunnen bijdragen en die geene blijvende offers van de Koloniale kas vergen in de eerste moeilijke jaren te steunen, verklaarden geene overwegende bedenkingen te hebben tegen het toegezegde voorschot.

H. i. moest, nu de Regeering zich bereid verklaard heeft de subsidie aan de Kolonie ten bate van de Eerste Sisal

Maatschappij te verhoogen, bij het uitspreken van een oordeel daarover slechts de vraag den doorslag geven of er kans van slagen is. Deze vraag nu meenden deze leden bevestigend te kunnen beantwoorden.

De zeer onbevredigende resultaten, tot dusverre op Mount Pleasant behaald, meenden deze leden uitsluitend of hoofdzakelijk te moeten toeschrijven aan fouten bij den opzet en de administratie begaan. Technische en administratieve fouten dus. Er schijnt sisal geplant op daarvoor niet geschikte gronden. Verder wordt de administratie zeer oneconomisch gevoerd. Veel geld wordt uitgegeven, dat niet direct aan het bedrijf ten goede komt. In dit verband werd gevraagd welk bedrag reeds in Nederland is uitgegeven.

De leden, hier aan het woord, vertrouwden, dat er bij het verstrekken van het thans toegezegde voorschot waarborgen zullen geëischt worden voor een strikt economisch beheer van de onderneming.

Eenige leden wezen als een voorbeeld van oneconomische exploitatie op het voornemen om op Mount Pleasant eene nieuwe directeurswoning te bouwen. Is de woning, die tegenwoordig in gebruik is en steeds door de familie van den eigenaar gebruikt is geworden, niet geschikt genoeg om als directeurswoning dienst te doen; althans voor zoo lang het nog niet vaststaat, dat de exploitatie op den duur rendabel zal blijken ?

Gewezen werd, bij wijze van tegenstelling, op het bedrijf van de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen op Sint Eustatius, waarvan de resultaten in korteren tijd zooveel gunstiger schijnen te zijn.

Gevraagd werd waarom aan de eene Maatschappij een renteloos en aan de andere een rentedragend voorschot moet worden verleend.

Gevraagd werd ook welk deel van het maatschappelijk kapitaal reeds is gestort.

Door eenige leden werd gevraagd of het Bestuur er eenig bezwaar tegen heeft om het jongste verslag van den Landbouwkundige omtrent den stand der onderneming op Mount Pleasant over te leggen.

Een lid stelde nog de volgende vragen:

1º In welk jaar zijn de planten op het Gouvernements Sisalproefveld op Plantersrust uitgeplant ?
2º Hoe lang na de uitplanting hebben deze planten oogstbaar blad geleverd ?
3º Op welken leeftijd hebben deze planten, die nu in vollen bloei zijn, pijl geschoten ?

Ten aanzien van de overige posten werden er geene bedenkingen geopperd.

Eenige leden gaven, naar aanleiding van de cijfers, door den Directeur der Openbare werken bij de openbare behandeling der begrooting in de zitting van den 3n. Mei j. l. opgegeven, dringend in overweging thans ook onderartikel 96*a* te verhoogen en wel met zulk een bedrag, dat de wegen in de buitendistricten behoorlijk kunnen worden onderhouden.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 14n. Juni 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

S. M. L. MADURO.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—1.

Verordening van den ....., tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.

Memorie van Antwoord.

Nº 4.

Zooals ondergeteekende in de couranten heeft gelezen — de officieele bescheiden dienaangaande heeft hij nog niet ontvangen — acht Zijne Excellentie de Minister van Koloniën het gewenscht, dat door een aanplant van sisal op groote schaal alsnog worde uitgemaakt of deze cultuur in de kolonie winst kan afwerpen, en heeft de heer I. G. J. Kakebeeke, inspecteur van den landbouw, Zijne Excellentie geadviseerd om een krachtige voortzetting van het bedrijf der Eerste Sisal Cultuur-Maatschappij mogelijk te maken.

Volgens aan ondergeteekende verstrekte opgaven is in Nederland voor de Maatschappij uitgegeven tot en met 1915 een bedrag van f 41 355,—. Wat later uitgegeven is, is hier niet bekend.

Ondergeteekende veronderstelt, dat Zijne Excellentie de Minister van Koloniën bij het verleenen der subsidie wel zal eischen, dat de onderneming oeconomisch worde beheerd.

Aan de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen werd een voorschot tegen rentevergoeding gegeven, omdat zulks is gevraagd geworden; wat waarschijnlijk kon geschieden, omdat de financieele toestand van die Maatschappij beter was. De Eerste Sisal Cultuur-Maatschappij achtte een renteloos voorschot noodzakelijk, en daarom is het haar gegeven zonder rentevergoeding te eischen.

Hoeveel er juist van het — later vergroote — maatschappelijk kapitaal is gestort, kan ondergeteekende niet opgeven. Hij meent, dat de Raad het best een kijk kan krijgen op den financieelen toestand der Maatschappij uit het hierbij overgelegd jaarverslag over 1915 en het aan ondergeteekende uitgebracht rapport van den waarnemend Gouvernements-Commissaris der Maatschappij, den heer Rollin Couquerque, dd. 22 Mei 1916.

In het tijdvak 1º December 1907 tot half Januari 1908 werden op Mundo Nobo 1900 sisalplanten uitgezet ten noorden van den bestaanden leidam en in Augustus 1908 werd de aanplant uitgebreid met nog 1000 planten ten zuiden van evengenoemden leidam.

Van de eerstgenoemde planten werd het eerst geoogst in het laatste gedeelte van 1911. In 1912 en 1913 werd wegens de droogte niet geoogst. In 1914 werd voor het eerst geoogst van de planten bezuiden den leidam.

De planten begonnen in 1916 „pijl te schieten" en waren toen ongeveer tien jaar oud, d. w. z. dat het tien jaren geleden was, dat zij als kleine „bulbillen" op kweekbedden waren uitgezet (1906).

Het gevraagde verslag van den landbouwkundige wordt den Raad hierbij in afschrift overgelegd.

Door ondergeteekende zal een suppletoire begrooting worden ingediend om den post voor onderhoud van de wegen met f 2 000,— te verhoogen.

Het bedrag, dat er voor is uitgetrokken, blijkt toch werkelijk te laag, vooral nu de loonen in den laatsten tijd aanmerkelijk zijn gestegen.

Willemstad, den 22n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—1.

Verordening van den ....., tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.

Eindverslag.

Nº 5.

De Afdeelingen achtten door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 9n. Juli 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—2.

Verordening van den ....., houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is nieuwe bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao vast te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Art. 1.

Onder eet- en drinkwaren wordt in deze verordening verstaan alles, wat bestemd is, door menschen te worden genuttigd, ook genotmiddelen.

Art. 2.

Het is verboden:

a. eet- of drinkwaren te bereiden, te verkoopen, ten verkoop te hebben, te vervoeren, uit te deelen of af te leveren, die ondeugdelijk zijn, hetzij van samenstelling, hetzij ten gevolge van bederf, door vermenging met vreemde of schadelijke bestanddeelen in ondeugdelijken toestand verkeeren of kunnen verkeeren, of die door bijzondere omstandigheden, bereiding, bereider of verkooper betreffend, voor de gezondheid van den gebruiker schadelijk of gevaarlijk zijn of zouden kunnen zijn;

b. eet- of drinkwaren te doen bereiden, te doen verkoopen, te doen vervoeren, te doen uitdeelen of te doen afleveren, die in den zin van het sub *a.* aangegevene ondeugdelijk zijn.

Eveneens is het verboden keukengereedschap ten verkoop te hebben, dat bestanddeelen bevat, welke, indien het keukengereedschap volgens zijn bestemming werd gebruikt, voor het leven of de gezondheid schadelijk zou kunnen zijn en bovendien aldus is samengesteld, dat die bestanddeelen zich aan de eet- of drinkwaren kunnen mededeelen.

Art. 3.

Eet- of drinkwaren of keukengereedschap worden geacht ten verkoop aanwezig te zijn, indien zij niet kennelijk bestemd zijn tot eigen gebruik.

Art. 4.

Het toezicht op de eet- en drinkwaren is opgedragen aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, en onder diens leiding aan de ambtenaren en beambten van dezen dienst.

De uit kracht van deze verordening noodzakelijke onderzoekingen worden onder leiding van den Directeur uitgevoerd door daartoe aangewezen deskundige ambtenaren.

Art. 5.

De in art. 4 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van alle in fabriek, magazijn, scheepsruimte of winkel voorradige eet- of drinkwaren tegen vergoeding van den koopprijs, monster te nemen; hetzelfde geldt van eet- of drinkwaren, die langs den openbaren weg worden vervoerd of uitgestald.

Art. 6.

Indien de daarbij betrokken bereider, verkooper of vervoerder dit wenscht, wordt hem bij het monster nemen een gedeelte van de te onderzoeken waar gelaten; indien de voorraad zulks toelaat de helft. De hem gelaten hoeveelheid wordt op dezelfde wijze verpakt, verzegeld en gewaarmerkt als de ter onderzoek medegenomene.

Art. 7.

Het monster bedoeld in art. 5 wordt onder toezicht van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst deskundig onderzocht.

Indien daartoe aanleiding bestaat, maakt de Directeur van dit onderzoek proces-verbaal op en zendt dit onverwijld naar den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie, zoonoodig van toelichting of opmerking voorzien.

Art. 8.

Op voordracht van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst kunnen door den Gouverneur voorschriften worden uitgevaardigd, waaraan bij fabricatie, bereiding of bewerking van eenige eet- of drinkwaar moet worden voldaan en worden bepaald, aan welke vereischten wat betreft samenstelling en verpakking de eet- of drinkwaar moet voldoen.

Art. 9.

Door den Gouverneur kunnen eveneens voorschriften worden gegeven betreffende:

a. vervoeren, opslaan, bewaren, uitstallen, afleveren of toedienen van daarbij aangewezen ten verkoop voorhanden eet- of drinkwaren;

b. de inrichting en het onderhoud van lokalen of gebouwen, waarin daarbij aangewezen eet- of drinkwaren worden vervaardigd, bewerkt of verkocht.

Art. 10.

Zoo dikwijls de zorg voor eene behoorlijke naleving van de bepalingen van deze verordening of van de krachtens haar uitgevaardigde Gouvernementsbesluiten zulks eischt, zijn de ambtenaren en beambten van den Openbaren Gezondheidsdienst bevoegd, al dan niet vergezeld van het door ieder hunner noodig geoordeeld personeel, alle plaatsen, waar vermoed wordt, dat de bepalingen dezer verordening worden overtreden, zelfs zonder toestemming van de daarbij betrokken eigenaars, rechthebbenden of bewoners, binnen te treden.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

Is de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op een bijzonderen schriftelijken last van het Hoofd der Politie en in het bijzijn van den Kantonrechter of een Hulp-Officier.

Van dit binnentreden en van de redenen die daartoe geleid hebben, wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal 24 uur aan den daarbij betrokkene in afschrift wordt medegedeeld.

Art. 11.

De ambtenaren en beambten genoemd in art. 4, zijn bevoegd de eet- en drinkwaren, waarvan een monster onderzocht en ondeugdelijk of schadelijk is bevonden, in beslag te

nemen of ter inbeslagneming de uitlevering daarvan te vorderen, mits op vertoon van een door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst onderteekende verklaring, waaruit van zoodanig onderzoek blijkt.

Van deze inbeslagneming wordt door den daarbij betrokken ambtenaar of beambte proces-verbaal opgemaakt.

Art. 12.

De ambtenaren en beambten van den Openbaren Gezondheidsdienst, benevens de ambtenaren in art. 12, Nos. 1—4 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn, in afwachting van de onverwijld door hen in te roepen beslissing van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst bevoegd, de bereiding, verkoop, vervoer of uitstalling te verbieden van, en in beslag te nemen de eet- of drinkwaren, die in kennelijken staat van bederf verkeeren of kennelijk niet voldoen aan de vereischten omschreven in een Gouvernementeele besluit op grond van art. 8.

Van deze inbeslagneming wordt door den daarbij betrokken ambtenaar of beambte proces-verbaal opgemaakt.

De vernietiging der in beslag genomen goederen, die in kennelijken staat van bederf verkeeren, kan door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden gelast.

Art. 13.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst doet den Gouverneur om de drie maanden verslag van het aantal onderzochte monsters, vaststelling van overtredingen en gegeven waarschuwingen toekomen.

Strafbepalingen.

Art. 14.

Hij, die eet- of drinkwaren bereidt, of doet bereiden, verkoopt of doet verkoopen, uitstalt, vervoert of doet vervoeren, die schadelijke bestanddeelen bevatten, in staat van bederf of ondeugdelijkheid verkeeren, of niet beantwoorden aan de voorschriften bedoeld in art. 8 wordt, tenzij mocht blijken, dat hij onkundig is en moest zijn van deze afwijkingen, veroordeeld tot een geldboete van f 5,— tot f 300,— met of zonder gevangenisstraf van 1 dag tot 1 maand.

De vernietiging der inbeslaggenomen goederen kan in het vonnis worden gelast.

Art. 15.

Bij onherroepelijke veroordeeling wegens het plegen van eenige overtreding dezer verordening of betaling der opgelegde boete, kan de overtreding in een of meer der plaatselijke nieuwsbladen bekend gemaakt worden met vermelding van den naam en de woonplaats van den overtreder, den aard der overtreding en de dagteekening van het proces-verbaal en van het vonnis.

Art. 16.

Met geldboete van ten minste f 5,— en ten hoogste f 300,— of gevangenisstraf van ten minste 1 dag en ten hoogste 3 maanden wordt gestraft hij, die niet voldoet aan een bevel of vordering krachtens deze verordening gedaan door een der ambtenaren bedoeld in art. 4, of de ambtenaren bedoeld in art. 12, Nos. 1—4 van het Wetboek van Strafvordering, alsmede hij, die eenige handeling door een dier personen ondernomen tot uitvoering van deze verordening belet, belemmert of verijdelt.

Slotbepalingen.

Art. 17.

Bij het in werking treden dezer verordening vervallen:
de Notificatie van 31 December 1853 (P. B. 1854 N° 1),

houdende bepalingen ten aanzien van het luchten, uitslaan en bewaren van huiden en vellen enz. als voorzorgs maatregelen tegen de Cholera, zooals gewijzigd bij de Notificatie van 21 September 1854 (P. B. 1854 Nº 19);

de Keur van 9 Juli 1869 (P. B. 1869 Nº 12), houdende bepalingen opzigtelijk de markt op Pietermaai.

Art. 18.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—2.

Verordening van den ....., houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

Memorie van toelichting.

N°. 2.

Dat eet- en drinkwaren door de bevolking te nuttigen, aan een doeltreffend toezicht moeten onderworpen zijn, is een in de laatste jaren algemeen aangenomen beginsel.

Behalve dat het gebruik van ondeugdelijke eet- en drinkwaren reeds tal van malen tot schade der gezondheid van velen heeft geleid, zelfs tot den dood heeft gevoerd, hetgeen al voldoende reden zou zijn, om een nauwkeurig toezicht tot een noodzakelijken eisch te maken, heeft een zoodanige keuringsdienst ook in oeconomisch opzicht groote beteekenis, en wel voornamelijk in tweeërlei opzicht.

In de eerste plaats is het oeconomisch verlies, dat de bevolking ook zelfs door betrekkelijk geringe vervalsching lijdt, zeer aanzienlijk. Nemen wij bijv. aan, dat bij de allergewoonste voedingsmiddelen als melk, brood en vetten een vervalsching van slechts 10% werd bewerkt, dan leert een eenvoudige berekening, dat deze vervalsching de bevolking jaarlijks op een schade van tienduizenden guldens komt te staan.

In de tweede plaats is het bestaan van een keuringsdienst in dit opzicht van beteekenis, dat vervalschende fabrikanten in plaatsen en streken, waar wél een zoodanige instelling bestaat, nu niet langer hunne minderwaardige producten bij voorkeur naar deze gemeenschap kunnen expedieeren. Immers in eigen land, en in plaatsen, waar een keuringsdienst bestaat, vinden hunne waren geen aftrek; des te meer worden zij geworpen naar plaatsen, waar geen keuring van deze artikelen wordt uitgeoefend.

Het instellen van een keuringsdienst heeft dus een *preventieve* werking. Deze meening berust niet op hypothesen; het is bijv. bekend, dat bepaalde fabrieken een onderscheid maken in de hoedanigheid hunner producten, al naar gelang deze bestemd zijn voor steden mét, of zónder keuringsdienst, van het bestaan waarvan de fabrikanten nauwkeurig op de hoogte zijn.

Willemstad, den 29n. Mei 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—2.

Verordening van den....., houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Algemeen werd dit ontwerp met instemming begroet. Vooral bij den vischverkoop wordt de behoefte aan deskundig toezicht dikwijls gevoeld.

Waar evenwel de ervaring in andere landen heeft uitgewezen, dat regelingen als de onderhavige vaak overlast en soms zelfs schade veroorzaken aan eerlijke verkoopers, achtte men eene aanbeveling, om bij de uitvoering met veel tact te werk te gaan en den verkoop van noodzakelijke levensbehoeften niet noodeloos te belemmeren, niet misplaatst.

Eenige leden drongen er op aan, dat bij de strafbepalingen eenig onderscheid gemaakt zal worden tusschen eetwaren, die gevaarlijk of schadelijk voor de gezondheid kunnen zijn en die, waarvan de samenstelling wel anders is dan zij behoort te zijn, maar die overigens noch gevaarlijk noch schadelijk in het gebruik zijn. Ten aanzien van laatstgenoemde categorie moest, meende men, van gevangenisstraf noch verbeurdverklaring sprake zijn, maar slechts van geldboete.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 11n. Juni 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

S. M. L. MADURO.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—2.

Verordening van den....., houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

Memorie van Antwoord.

Nº 4.

Met voldoening vernam ondergeteekende, dat dit ontwerp met algemeene instemming begroet werd.

Het spreekt van zelf, dat steeds een tactvol optreden betracht zal worden door daaromtrent door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst geïnstrueerde ambtenaren.

Wat betreft het verschil in strafbaarheid tusschen vervalsching, waarbij alleen op onschuldige (?) wijze de samenstelling der eet- of drinkwaren wordt veranderd en een dusdanige vervalsching, waarbij ook levensgevaar kan ontstaan, dit is een punt, dat langen tijd het onderwerp van discussie was tusschen autoriteiten op dit gebied en waarover veel verschillende meeningen werden verkondigd.

Ondergeteekende meent echter in de eerste plaats, dat die twee handelingen elkaar vaak dekken, en in de tweede plaats is toch in elk geval een vervalsching tot minderwaardigheid op gelijke lijn met diefstal te stellen, waarvoor toch ook gevangenisstraf kan worden geëischt.

Het standpunt van scheiding tusschen deze twee groepen van vervalsching is jarenlang in Nederland tegenover alle andere gemeenten door Amsterdam ingenomen; de laatste jaren heeft het echter dit standpunt als onhoudbaar moeten opgeven.

Alle autoriteiten op dit gebied verklaren zich met allen nadruk hiertegen.

Willemstad, den 15n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—2.

Verordening van den....., houdende bepalingen op het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

Eindverslag.

Nº 5.

De Afdeelingen achtten door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 9n. Juli 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—3.

Verordening van den ....., tot wijziging van eenige belastingverordeningen.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is eenige belastingverordeningen te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

In de *Grondbelastingverordening* 1908 (P. B. 1908 Nº 27), zooals gewijzigd, laatstelijk bij de verordening van den 22n. November 1913 (P. B. 1914 Nº 1), wordt artikel 31 gelezen als volgt:

,,De Raad stelt zoowel den voorzitter der hoofdcommissie of commissie als den aangeslagene in de gelegenheid om het bezwaar, desverkiezende mondeling of schriftelijk, toe te lichten.

Aangeslagenen op de andere eilanden dan Curaçao kunnen het bezwaar desverkiezende mondeling toelichten in eene vergadering van de commissie van aanslag die den aanslag heeft vastgesteld. Het verlangen daartoe moet bij de indiening van het bezwaarschrift aan den voorzitter der commissie worden te kennen gegeven.

De commissie van aanslag maakt van de toelichting van den aangeslagene een proces-verbaal op, dat aan den Raad van beroep wordt toegezonden.

De voorzitter der hoofdcommissie op Curaçao is bevoegd de voorzitters der commissies op de andere eilanden te vertegenwoordigen.

De Raad kan een of meer deskundigen aanwijzen om hem voor te lichten en goederen op te nemen.

De uitspraak van den Raad is met redenen omkleed en wordt, door den voorzitter met den secretaris of een der leden onderteekend, in afschrift toegezonden aan den Inspecteur der belastingen, die voor de uitvoering zorg draagt, en aan den belanghebbende."

In de *Gebruiksbelastingverordening* 1908 (P. B. 1908 Nº 45), zooals gewijzigd, laatstelijk bij de verordening van den 16n. December 1910 (P. B. 1910 Nº 67), wordt artikel 71 gelezen als volgt:

,,De Raad stelt zoowel den voorzitter der commissie van aanslag als den belastingplichtige in de gelegenheid om het bezwaar, desverkiezende mondeling of schriftelijk, toe te lichten.

Aangeslagenen op de andere eilanden dan Curaçao kunnen het bezwaar desverkiezende mondeling toelichten in eene vergadering van de commissie van aanslag die den aanslag heeft vastgesteld. Het verlangen daartoe moet bij de indiening van het bezwaarschrift aan den voorzitter der commissie worden te kennen gegeven.

De commissie van aanslag maakt van de toelichting van den aangeslagene een proces-verbaal op, dat aan den Raad van beroep wordt toegezonden.

De voorzitter der commissie op Curaçao is bevoegd de voorzitters der commissies op de andere eilanden te vertegenwoordigen.

De Raad kan omtrent de bepaling der huurwaarde een of meer deskundigen raadplegen en hun opdragen de perceelen op te nemen.

De Raad kan een aanslag vaststellen, afwijkende zoowel van de aangifte als van den ambtshalve opgelegden aanslag.

De uitspraak van den Raad is met redenen omkleed en wordt, door den voorzitter en secretaris of een der leden onderteekend, in afschrift toegezonden aan den Inspecteur der belastingen, die voor de uitvoering zorg draagt, en aan den belanghebbende."

In de *Inkomstenbelastingverordening* 1906 (P. B. 1906 Nº 16), zooals gewijzigd, laatstelijk bij de verordening van den 12den December 1916 (P. B. 1916 Nº 50), worden aan artikel 20 de volgende nieuwe leden toegevoegd:

„Aangeslagenen op de andere eilanden dan Curaçao kunnen het bezwaar desverkiezende mondeling toelichten in eene vergadering van de commissie van aanslag die den aanslag heeft vastgesteld. Het verlangen daartoe moet bij de indiening van het bezwaarschrift aan den voorzitter der commissie worden te kennen gegeven.

De commissie van aanslag maakt van de toelichting van den aangeslagene een proces-verbaal op, dat aan den Raad van beroep wordt toegezonden."

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—3.

Verordening van den ....., tot wijziging van eenige belastingverordeningen.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Ondergeteekende heeft de klacht vernomen, dat het voorschrift, dat zoowel in de grondbelasting- en gebruiksbelastingverordening als in de inkomstenbelastingverordening voorkomt, dat de aangeslagene die een bezwaarschrift tegen zijn aanslag heeft ingediend, zijn bezwaar desverkiezende ook mondeling kan toelichten, alleen voor de aangeslagenen op Curaçao beteekenis heeft, maar voor die op de andere eilanden een doode letter is, daar dezen om hunne bezwaren tegen een aanslag mondeling toe te lichten, toch niet de reis naar Curaçao kunnen maken.

Die klacht is inderdaad gegrond. Bij de bestaande bepalingen kunnen de aangeslagenen op Curaçao wel, doch die op de andere eilanden niet hunne bezwaren tegen een aanslag mondeling toelichten.

Om in deze rechtsongelijkheid te voorzien wil het ontwerp den aangeslagenen op de andere eilanden dan Curaçao de gelegenheid openen om hunne bezwaren mondeling uiteen te zetten voor de commissie van aanslag van het eiland waar de aanslag is opgelegd, die daarvan dan proces-verbaal opmaakt en het aan den Raad van beroep toezendt. Ondergeteekende vleit er zich mede, dat de belangen van de aangeslagenen op de andere eilanden dan beter zullen zijn gewaarborgd dan nu het geval is.

Willemstad, den 2n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—3.

Verordening van den ....., tot wijziging van eenige belastingverordeningen.

Eindverslag.

Nº 3.

Het onderzoek in de Afdeelingen van dit ontwerp heeft geene aanleiding gegeven tot eenige aanmerking.

De Commissie van Rapporteurs, in overleg met de Voorzitters der Afdeelingen, is van oordeel, dat met deze mededeeling de openbare beraadslaging voldoende is voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 11n. Juni 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

S. M. L. MADURO.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den ....., regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is een Openbaren Gezondheidsdienst in deze kolonie in te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

In de kolonie Curaçao wordt een Openbare Gezondheidsdienst ingesteld.

Art. 2.

Tot de taak van den Openbaren Gezondheidsdienst behooren:

a. het onderzoek naar den staat der volksgezondheid in haren geheelen omvang en de aanwijzing en bevordering van middelen ter verbetering;

b. de handhaving van verordeningen, besluiten en andere bestuurs-beschikkingen, in verband met de volksgezondheid vastgesteld.

Aan den Openbaren Gezondheidsdienst is opgedragen de zorg voor: de reinheid van bodem, lucht en water, inbegrepen de verwijdering en den afvoer van alle vuil, de volkshuisvesting, de voorkoming, wering of beteugeling van besmettelijke ziekten en van gevaarlijke of tot verspreiding neigende ziekten, de ziekenverpleging, de geneeskundige behandeling van behoeftigen, het geneeskundig onderzoek en de behandeling van ambtenaren en beambten, de krankzinnigenverpleging, de drinkwatervoorziening, het gezondheidstoezicht op levensmiddelen, op schoolgebouwen en schoolbezoekers en op alle andere openbare en voor het publiek bestemde en toegankelijke gebouwen en inrichtingen, de arbeids-hygiëne, de medisch-hygiënische statistiek en voorts de zorg voor alle andere belangen, de volksgezondheid betreffende of daarmede nauw verband houdende.

Art. 3.

Aan eene Gezondheids-Commissie wordt opgedragen het Bestuur voor te lichten in zaken betreffende de volksgezondheid, en den Openbaren Gezondheidsdienst bij te staan.

Art. 4.

Alvorens hunne betrekking te aanvaarden leggen de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst, de leden, de correspondeerende leden, bedoeld in art. 28, en de secretaris der Gezondheids-Commissie, in handen van den Gouverneur of van de daartoe bevoegde bestuurs-ambtenaren den eed of

de belofte af, dat zij de verplichtingen, verbonden aan hunne betrekking, naar behooren en getrouw zullen vervullen.

Deze eed of belofte wordt geacht te zijn afgelegd voor den geheelen tijd, dat de betrekking, ook na herbenoeming, vervuld wordt.

Art. 5.

De ambtenaren en beambten van den Openbaren Gezondheidsdienst zijn bevoegd alle openbare gebouwen en alle voor het publiek bestemde en toegankelijke gebouwen en inrichtingen, alle scholen en tot het geven van onderwijs bestemde lokalen, kinderbewaarplaatsen, gestichten van liefdadigheid, weeshuizen, fabrieken, werkplaatsen, magazijnen, winkels, ziekeninrichtingen, badhuizen, kazernes, gevangenissen en alle woningen, benevens alle vaartuigen binnen te treden, ten behoeve van een onderzoek in verband met hunnen dienst.

Van deze bevoegdheid wordt, indien zij wordt gebruikt tegen den wil van den bewoner, op Zon- en algemeen erkende christelijke feestdagen en tusschen zonsondergang en zonsopkomst, geen gebruik gemaakt, dan onder overlegging van eene schriftelijke machtiging van : op Curaçao den Procureur-generaal en op de overige eilanden der kolonie den Gezaghebber.

Van het binnentreden, in het vorig lid bedoeld, en van de aanleiding daartoe, wordt door hem, die deze handeling verrichtte, binnen twee etmalen proces-verbaal opgemaakt en den bewoner, in het vorig lid genoemd, in afschrift toegezonden.

De leden en de secretaris der Gezondheids-Commissie zijn eveneens bevoegd tot de handeling in het eerste lid van dit artikel genoemd, mits schriftelijk gemachtigd of vergezeld door de gerechtelijke of bestuurs-ambtenaren in het tweede lid van dit artikel aangeduid.

Art. 6.

De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en de leden en de secretaris van de Gezondheids-Commissie zijn gerechtigd van overtredingen in verband met hunnen dienst, ambt en bevoegdheid, proces-verbaal op te maken.

Deze processen-verbaal moeten worden opgemaakt op den eed of de belofte, vóór de aanvaarding der betrekking afgelegd.

Art. 7.

Verordeningen, besluiten en andere bestuurs-beschikkingen rakende onderwerpen, begrepen in art. 2, worden niet vastgesteld, aangevuld, gewijzigd of ingetrokken dan na ingewonnen advies van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Zoo mogelijk zal ook het advies der Gezondheids-Commissie gevraagd worden, tenzij spoed of andere dringende redenen zich daartegen verzetten.

Van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Art. 8.

Aan het hoofd van den Openbaren Gezondheidsdienst staat een hoofdambtenaar, met den titel van Directeur, die door geneeskundige, wetenschappelijk- en practisch-technische, administratieve en andere ambtenaren en beambten wordt ter zijde gestaan.

Art. 9.

De Gouverneur benoemt, schorst en ontslaat de ambtenaren en beambten van den Openbaren Gezondheidsdienst en regelt hunne bezoldiging, benevens de vergoeding voor eventueele bureaukosten, reis- en verblijfkosten en vervoerkosten.

Art. 10.

Het personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst wordt niet in vasten dienst aangesteld dan na een geneeskundig onderzoek.

Art. 11.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst is woonachtig te Willemstad, welke plaats als zetel van den Openbaren Gezondheidsdienst is aangewezen.

Hij bekleedt, zonder toestemming van den Gouverneur, geen ander ambt of bediening; bovendien is het bekleeden van een hier bedoeld ambt of bediening, waaraan stoffelijk voordeel verbonden is, hem onder alle omstandigheden ontzegd, evenzoo het uitoefenen van de geneeskundige praktijk, benevens het verrichten van laboratorium- of andere wetenschappelijke en technische onderzoekingen en de levering van sera en vaccins, ten behoeve van particulieren, indien hij daaruit stoffelijk voordeel trekt.

De bepaling van de eerste alinea is niet van toepassing op hem, die tijdelijk het ambt van Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst waarneemt, tenzij de waarneming langer dan drie maanden duurt of het salaris van den Directeur voor minstens drie vierden, door den waarnemer genoten wordt.

Art. 12.

Behoudens de gevallen, waarin de Stadsgeneesheer, die bij de in werking treding van den Openbaren Gezondheidsdienst aan dezen dienst verbonden wordt en den persoonlijken titel krijgt van Eerste Gouvernements-geneeskundige, den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst vervangt, wordt deze, bij diens verhindering of ontstentenis, tijdelijk vervangen door eenen ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst, daartoe door den Gouverneur aangewezen.

Art. 13.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst is belast met en verantwoordelijk voor het bestuur en beheer van den geheelen dienst.

Alle ambtenaren en beambten staan onder zijne leiding en toezicht en hebben zijne opdrachten te volvoeren en zijne aanwijzingen te volgen; een en ander behoudens het recht van beroep op den Gouverneur, bij gebleken diepgaand verschil van meening.

Art. 14.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst:

a. dient het Bestuur van bericht en raad in alle zaken de volksgezondheid betreffende;

b. houdt zich op de hoogte van den staat der volksgezondheid;

c. overweegt alle klachten, ter zake van benadeeling der volksgezondheid, tot hem gekomen en vestigt de aandacht van het Bestuur op maatregelen, die, naar zijn oordeel, van overheidswege, in het belang der volksgezondheid zijn te nemen;

d. verricht de onderzoekingen, die hem noodig voorkomen, benevens die, hem door het Bestuur opgedragen, en kan onderzoekingen opdragen aan de ambtenaren van den dienst;

e. geeft van de hem ter kennis gekomen gevallen van besmettelijke ziekten bericht aan het Bestuur minstens eenmaal per week, maar overigens zoo vaak en zoo spoedig als de omstandigheden vereischen;

f. verricht den noodigen statistischen arbeid met de gegevens, die hem ten dienste staan, van zaken tot den Openbaren Gezondheidsdienst behoorende;

g. houdt een register aan van de personen, die, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk bevoegd zijn in de kolonie de geneeskunst, de artsenijbereidkunst, de verloskunst of de tandheelkunst uit te oefenen, en wier bewijs van bevoegdheid door hem is geviseerd;

h. zendt aan het Bestuur vóór 1 Mei een verslag in van de bevindingen en handelingen van den Openbaren Gezondheidsdienst over het afgeloopen kalenderjaar;

i. verricht overigens de werkzaamheden, die hem, behalve de bovengenoemde, in of krachtens deze verordening of door het Bestuur worden opgedragen.

Art. 15.

De Directeur is ambtshalve lid en voorzitter van de Gezondheids-Commissie, bedoeld in art. 3.

Hij verstrekt, betreffende den staat der volksgezondheid en den Openbaren Gezondheidsdienst aan de Gezondheids-Commissie de inlichtingen, die deze behoeft ter uitvoering harer taak.

Meent hij tegen het geven van gevraagde inlichtingen bezwaar te moeten maken, hetzij omdat het werk, daaruit voortvloeiende, voor den Openbaren Gezondheidsdienst te omvangrijk is, of omdat hij het niet in het belang der kolonie of van den dienst acht de verlangde gegevens te verstrekken, dan roept hij de beslissing in van den Gouverneur.

Art. 16.

De Gouverneur kan eene instructie voor den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst vaststellen.

Van het personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Art. 17.

Voor de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst kunnen door den Gouverneur instructies worden vastgesteld.

Art. 18.

Het is den ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst ten strengste verboden een geschenk, belooning of vergoeding, van welken aard of waarde ook, te vragen, te bedingen, te aanvaarden of te gebruiken van wien ook hoegenaamd.

Art. 19.

De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst vervullen zonder vergunning van den Gouverneur geen andere ambten of bedieningen.

Art. 20.

De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst onderteekenen bij de aanvaarding van hun ambt een exemplaar der verordening en instructie hunnen dienst betreffende ten bewijze, dat zij den inhoud kennen en bereid zijn er zich aan te houden.

Art. 21.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst kan onder nadere goedkeuring van den Gouverneur, instructies vaststellen voor de beambten en werklieden van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Art. 22.

De diensttijden voor het personeel zijn op werkdagen:

a. voor laboratorium- en bureau-ambtenaren hoogstens negen uren daags, met inbegrip van anderhalf uur rust;

b. voor ambtenaren in den buitendienst en voor beambten en werklieden hoogstens twaalf uren daags, met inbegrip van twee uren rust.

Op Zondagen en algemeen erkende christelijke feestdagen, die alle rustdagen zijn, benevens in rust- en vrije uren zal aan het personeel niet meer werk mogen worden opgedragen dan door de omstandigheden strikt noodzakelijk is.

Hun, die arbeid verrichten op de dagen, in het vorig lid genoemd, wordt desgewenscht gelegenheid gegeven hunne godsdienst-plichten waar te nemen.

Dit geschiedt ook op andere kerkelijke feestdagen, die verplichte kerkdagen zijn, ten opzichte van het personeel, dat tot de desbetreffende kerkelijke gezindte behoort.

Art. 23.

De Directeur regelt de uren van aanvang en einde der

werkzaamheden, naar de omstandigheden en naar gebleken behoefte.

Hij heeft de bevoegdheid in gevallen dat de dienst dit toelaat, tot een uur per dag minder te laten werken dan de sub *a* en *b* van het vorige artikel aangegeven maxima aangeven.

Recht op extra-bezoldiging voor diensten, op Zondagen en algemeen erkende christelijke feestdagen en in rust- en vrije uren verricht, bestaat slechts voor die beambten en werklieden, wien dit bij hunne aanstelling of uit den aard daarvan is toegekend.

Art. 24.

Voor zooveel de dienst het toelaat kunnen in het laboratorium van den Openbaren Gezondheidsdienst onderzoekingen worden gedaan en sera of vaccins worden bereid en geleverd, ten behoeve van personen, die geene aanspraak hebben op kostelooze geneeskundige behandeling van gouvernementswege.

De diensten en leveringen in het vorig lid bedoeld worden, door de daarbij belanghebbenden, ten bate der koloniale kas, vergoed volgens een tarief, dat door den Gouverneur wordt vastgesteld.

De koloniale ontvanger draagt zorg voor de inning, tegen quitantie, der gelden in het vorig lid bedoeld, telkens na ontvangst van de noodige gegevens, die door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst aan den Administrateur van financiën zullen worden verstrekt.

Art. 25.

Aan den Openbaren Gezondheidsdienst wordt de beschikking gegeven over de gebouwen, inrichtingen en alle andere hulpmiddelen, die ter goede uitvoering zijner taak noodig zijn.

Bij de in werking treding dezer verordening worden alle gebouwen, inrichtingen en hulpmiddelen, in gebruik ten behoeve van een of meer onderdeelen, bedoeld in art. 2, ter beschikking en onder het beheer van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst gesteld.

Art. 26.

De beambten en werklieden reeds werkzaam bij een der onderdeelen in art. 2 bedoeld, kunnen op de bestaande dienstvoorwaarden voorloopig worden overgenomen, totdat over hunne aanstelling, in het dienstverband van den Openbaren Gezondheidsdienst door den Gouverneur is beslist.

Vóór deze beslissing, die binnen zes maanden na de in werking treding dezer verordening zal genomen worden, volgen zij de bevelen en opdrachten en gedragen zich naar de beslissingen en regelingen hun door of namens den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst verstrekt.

Art. 27.

De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en de ambtenaren en personen, genoemd in art. 12 Nos. 1—4 van het Wetboek van Strafvordering, zijn in de waarneming hunner betrekking belast met het opsporen van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, volgens de onderscheidingen bij algemeene verordeningen gemaakt.

Van de Gezondheids-Commissie.

Art. 28.

De Gezondheids-Commissie, aangeduid in art. 3, bestaat uit minstens zes leden — het in art. 15, 1ste alinea bedoeld lid-voorzitter niet inbegrepen —, zij zijn allen op Curaçao woonachtig; en uit minstens vijf correspondeerende leden, gevestigd op de overige eilanden der kolonie. Het aantal leden en correspondeerende leden wordt door den Gouverneur nader bepaald.

Art. 29.

De leden en correspondeerende leden der Gezondheids-

Commissie worden door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

De benoeming geschiedt voor den tijd van vijf jaren, jaarlijks treedt zooveel mogelijk een zesde van het aantal leden af, volgens rooster door den Gouverneur goed te keuren; de aftredenden zijn dadelijk herbenoembaar.

Behoudens het bepaalde in art. 15, 1ste alinea, kan geen ambtenaar of beambte van den Openbaren Gezondheidsdienst lid of correspondeerend lid der Gezondheids-Commissie zijn.

Art. 30.

De Gezondheids-Commissie wordt bijgestaan door eenen secretaris, die niet tevens lid kan zijn, door den Gouverneur wordt benoemd, geschorst en ontslagen en gevestigd is ter plaatse, waar de Gezondheids-Commissie zetel heeft, zijnde te Willemstad.

Zijne benoeming geschiedt voor den tijd van een jaar; hij geniet eene vaste toelage door den Gouverneur te bepalen.

Art. 31.

Aan de Gezondheids-Commissie wordt eene, telkenjare door den Gouverneur te bepalen, som toegekend ter bestrijding harer uitgaven, waaronder zijn begrepen vervoer- en verblijfkosten van de leden, den secretaris en van de in het volgend artikel eerst-genoemde deskundigen, voor zooveel deze laatsten niet tot het personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst behooren.

Art. 32.

De Gezondheids-Commissie is bevoegd deskundigen op Curaçao woonachtig, in hare vergaderingen te hooren en deskundigen op de overige eilanden metterwoon gevestigd, per brief te raadplegen.

Indien hij zulks in strijd acht met het algemeen belang of met het belang van den Openbaren Gezondheidsdienst kan de Directeur bezwaar maken, dat personeel van dien dienst als deskundigen worden gehoord of geraadpleegd; hij roept alsdan de beslissing in van den Gouverneur.

Art. 33.

De Gezondheids-Commissie:

a. dient het Bestuur, desgevraagd van bericht en raad in zaken de volksgezondheid betreffende, en staat den Openbaren Gezondheidsdienst, zooveel de omstandigheden veroorloven, bij de volvoering zijner taak bij;

b. houdt zich op de hoogte van den staat der volksgezondheid, voor zoover hare hulpmiddelen toestaan;

c. brengt de bij haar ingekomen klachten, over benadeeling der volksgezondheid, desgewenscht vergezeld van haar advies aan het Bestuur of aan den Openbaren Gezondheidsdienst over en vestigt de aandacht op maatregelen, die in het belang der volksgezondheid te nemen zijn;

d. zendt vóór 1 Maart aan het Bestuur een verslag van hare bevindingen en handelingen in het afgeloopen kalenderjaar;

e. verricht overigens de werkzaamheden, die haar, behalve de bovengenoemde, krachtens deze verordening worden opgedragen.

Art. 34.

De Gezondheids-Commissie stelt een reglement van orde vast, dat aan de goedkeuring van den Gouverneur moet worden onderworpen.

Strafbepalingen.

Art. 35.

Met gevangenisstraf van veertien dagen tot drie maanden of eene geldboete van vijftig tot vijfhonderd gulden wordt gestraft hij, die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of eene

vordering van eenen ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst, handelende in de wettelijke uitoefening van zijn ambt; alsmede hij, die opzettelijk eene handeling door een ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst ondernomen ter uitvoering van wettelijk aan hem opgedragen bevelen en voorschriften, belet, belemmert of verijdelt.

Slot- en Overgangsbepalingen.

Art. 36.

De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en de leden, de correspondeerende leden en de secretaris der Gezondheids-Commissie hebben voor zaken betreffende de volksgezondheid en hunnen dienst vrijdom van port, bij de verzending van brieven en pakketten per post, in de correspondentie met het Bestuur, met den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en met elkander.

Noodzakelijke uitgaven, wegens verzendingskosten van telegrammen of van brieven of pakketten, niet per post, worden vergoed of verrekend.

Art. 37.

Voor zooveel daarin niet bij deze verordening of bij andere verordeningen is voorzien, worden, voor zooveel noodig, bij besluit van den Gouverneur, regelen vastgesteld omtrent de werkzaamheden van den Openbaren Gezondheidsdienst, van het personeel van dien dienst en van de Gezondheids-Commissie en de verantwoording der te harer beschikking gestelde gelden; omtrent de taak en de vervanging van den voorzitter en den secretaris der Gezondheids-Commissie, den diensttijd en de aftreding der leden en correspondeerende leden; omtrent het beheer en het gebruik van de hulpmiddelen van den Openbaren Gezondheidsdienst en omtrent archieven en boekerijen tot den Openbaren Gezondheidsdienst behoorende.

Art. 38.

In afwachting van eene wettelijke beslissing over het geheel of gedeeltelijk intrekken van bestaande verordeningen, die onderdeelen regelen, begrepen onder art. 2, wordt het volgende bepaald:

a. waar in of krachtens die bestaande verordeningen ambtenaren of beambten worden aangeduid in verband met verplichtingen, bevoegdheden of functiën, door of jegens hen te vervullen, worde daarvoor in de plaats gelezen: de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of door hem aangewezen personen, behoorende tot den Openbaren Gezondheidsdienst;

b. wanneer in die bestaande verordeningen, en in deze verordening eene zelfde zaak geregeld is, gelden de bepalingen dezer verordening.

Art. 39.

Onverminderd het bepaalde in het vorige artikel worden de examen-functiën van den Geneeskundigen Raad en de bevoegdheid van dat college om, na gunstig afgelegd examen, getuigschriften uit te reiken, (en bevoegdheden te verleenen) overgebracht op eene commissie van zes personen, door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen, terwijl de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst ambtshalve lid en voorzitter is.

Het onderzoek van apotheken geschiedt door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of door eenen, namens hem handelenden ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst, vergezeld van een lid der commissie, in de eerste alinea van dit artikel genoemd.

Art. 40.

Bij het in werking treden dezer verordening worden de Geneeskundige Raad en de Gezondheidsraden opgeheven.

Art. 41.

Deze verordening kan worden aangehaald als: ,,Gezondheidsverordening''.

Art. 42.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den....., regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Het doel van het ontwerp-verordening is om de belangen der volksgezondheid in deze kolonie toe te vertrouwen aan een Openbaren Gezondheidsdienst, wiens directeur den dienst vertegenwoordigt en er het middelpunt van uitmaakt.

De gezondheids-commissie is gedacht, eensdeels als een college van advies voor het Bestuur, andersdeels als eene bron van voorlichting en hulp voor den Openbaren Gezondheidsdienst in hygiënisch-sanitaire zaken en in zaken van meer algemeenen aard, bijv. kennis van land en volk, belangen van industrie, handel en scheepvaart enz.

Het was niet noodig de taak en de bevoegdheid der gezondheids-commissie zoo uitgebreid te maken als in het Moederland, omdat de gezondheids-commissie hier niet in aanraking komt met zelfstandige gemeentebesturen, zooals in Nederland, maar enkel met het Bestuur, den Openbaren Gezondheidsdienst en met het publiek.

Door de bepaling, dat het personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst geen lid der commissie kan zijn, is er tegen gewaakt, dat zij se eeniger tijd te weinig zelfstandig zoude worden in samenstelling en te veel het contact met de bevolking, waaruit zij behoort voort te komen, zoude verliezen.

Aan de andere zijde wordt het nauwe verband met den Openbaren Gezondheidsdienst voldoende verzekerd door het lidmaatschap en praesidium van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

De benoeming van gewone leden, niet op Curaçao woonachtig, stuit op het bezwaar van zeer hooge reis- en verblijfkosten en op de moeilijkheid, om zaken-mannen te vinden, die enkel voor het bijwonen van eene vergadering der commissie dagen en soms weken van huis zouden moeten zijn. Daarom is getracht het bezwaar te ondervangen, door de benoeming van correspondeerende leden voor alle eilanden der kolonie, behalve voor Curaçao.

Willemstad, den 9n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den ....., regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

VERBETERBLAD.

Nº 3.

In den achtsten regel van de tweede alinea van artikel 2 wordt tusschen de woorden ,,behandeling van'' en ,,ambtenaren en beambten'' het volgende gevoegd:
,,de daarvoor aangewezen''.

Willemstad, den 30n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den....., regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

Memorie van antwoord.

Nº 5.

Algemeene beschouwingen.

Het deed ondergeteekende genoegen, dat men zich met de strekking van het ontwerp kon vereenigen.

De oorzaak van de soms wat minder gelukkige redactie en techniek is te wijten aan het ontstaan van het ontwerp. Het is namelijk ontworpen, na dat door den toenmaligen Adviseur voor den Openbaren Gezondheidsdienst al eenige wetsontwerpen waren voorgesteld betreffende onderdeelen van den Openbaren Gezondheidsdienst, terwijl dit ontwerp als basis diende te fungeeren. Er is dus een zekere vitium originis. Evenwel zijn de bezwaren hieruit voortvloeiende niet onoverkomelijk.

Artikelen.

ad art. 7. Aangezien wel aangenomen mag worden, dat nieuwe voorstellen, wijzigingen en besluiten van eenige beteekenis wel niet vastgesteld zullen worden zonder advies van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of Gezondheidscommissie, is er naar de meening van ondergeteekende geen bezwaar dit artikel te laten vervallen. (Zie Nota van wijzigingen.)

ad art. 9. De opvatting van de genoemde functionarissen in dit artikel was deze, dat er alleen aan een rangverschil gedacht werd. Beambten zouden de lagere, ambtenaren de hoogere functionarissen zijn.

Overigens is er bij ondergeteekende geen bezwaar dit artikel in te trekken. (Zie Nota van wijzigingen.)

ad art. 10. De opmerking omtrent dit artikel gemaakt, beaamt ondergeteekende. Evenwel is hij van meening, dat dit artikel niet kan vervallen met het oog op de zekerheid van de goede functie van den dienst.

ad art. 11. Inderdaad moet het woord ,,eerste'', voorkomende in het laatste lid van dit artikel, vervangen worden door ,,tweede''.

Ondergeteekende geeft toe, dat het misschien voor iemand, die tijdelijk den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst vervangt, bezwarend kan zijn zijn particuliere praktijk op te geven; daarom heeft hij een wijziging van het laatste lid voorgesteld.

ad art. 12. Inderdaad vervalt de betrekking van stadsgeneesheer. De ambtenaar, die thans nog deze functie bekleedt, krijgt bij de nieuwe organisatie den *persoonlijken* titel van ,,Eerste gouvernements-geneeskundige''.

ad artt. 16 en 21. Ondergeteekende heeft hiertegen geen bezwaar. (Zie Nota van wijzigingen.)

ad art. 18. Ondergeteekende geeft toe, dat de bedoeling van deze bepaling eenigszins duidelijker kan worden uitgedrukt. In de Nota van wijzigingen wordt getracht hieraan tegemoet te komen.

ad art. 19. Gouvernements-geneeskundigen mogen particuliere praktijk uitoefenen.

ad art. 22. Onder de ,,ambtenaren in den buitendienst'' zijn de gouvernements-geneeskundigen niet begrepen.

Ondergeteekende is niet van oordeel, dat de bepalingen van de laatste twee alinea's niet in een verordening thuis hooren. Immers bij een dienst als de onderhavige, zullen — men denke aan ontsmettings-, quarantaine- en transportdienst — de werkzaamheden vaak onregelmatig moeten zijn. Ook zal meermalen in noodzakelijke gevallen 's Zondags moeten worden gewerkt. Daartegenover is het niet meer dan billijk, in de verordening vast te leggen, dat wanneer de werkzaamheden het niet bepaald anders vereischen, de werklieden op hun feest- en kerkdagen vrij kunnen zijn.

ad art. 25. Inderdaad is bij gouvernements-beschikking van 20 December 1906, N°. 938, bepaald onder welke takken van dienst bepaalde landsgebouwen ressorteeren.

Overigens is de strekking van dit artikel om als overgangsbepaling te dienen.

ad art. 26. Ook dit artikel houdt een overgangsmaatregel in. Het ligt nl. in de bedoeling beambten en werklieden bij markt- en keuringsdienst en anderen, die reeds als zoodanig werkzaam zijn bij onderdeelen, bedoeld in art. 2, zooveel mogelijk bij de nieuwe organisatie in hetzelfde verband op te nemen.

ad art. 28. Inderdaad geeft dit de bedoeling weer.

ad art. 29. Ondergeteekende heeft geen bezwaar de woorden ,,geschorst en ontslagen'' uit dit artikel te lichten. Bij gebleken ongeschiktheid zal de herbenoeming na 5 jaar uitblijven. (Zie Nota van wijzigingen.)

ad art. 31. De sommen voor de Gezondheidscommissie zullen op de begrooting worden gebracht en zal dus aan het budgetrecht van den Kolonialen Raad niet te kort worden gedaan. Bij Nota van wijzigingen wordt dit artikel met bovenstaande in overeenstemming gebracht.

ad art. 38. Ondergeteekende meent, dat dit artikel niet volkomen begrepen is. Het zegt toch: ,,In *afwachting* van eene wettelijke beslissing over het geheel of gedeeltelijk intrekken van bestaande verordeningen,.... enz.'' De gevraagde opsomming van verordeningen, die vervallen moeten, zal later bij afzonderlijke verordening worden gegeven.

ad art. 40. Zie art. 12.

Willemstad, den 26n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den.....,
regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

Nota van wijzigingen.

Nº 6.

Artt. 7 en 9 vervallen.

Artt. 8 en 10 worden artt. 7 en 8.

Art. 11 wordt art. 9; en het laatste lid daarvan wordt gelezen als volgt:
Indien iemand tijdelijk den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst vervangt, kan de Gouverneur bepalen, dat de bepaling van de tweede alinea niet op hem van toepassing zal zijn.

Artt. 12—15 worden artt. 10—13.

Art. 16 wordt art. 14 en wordt gelezen als volgt:
De Gouverneur stelt eene instructie voor den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst vast.

Art. 17 wordt art. 15.

Art. 18 wordt art. 16 en wordt gelezen als volgt:
Het is den ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst ten strengste verboden van particulieren een geschenk, belooning of vergoeding, van welken aard of waarde ook, te vragen, te bedingen, te aanvaarden of te gebruiken, tenzij dit hun bij verordening is toegestaan.

Artt. 19 en 20 worden artt. 17 en 18.

Art. 21 wordt art. 19 en wordt gelezen als volgt:
De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst stelt, onder nadere goedkeuring van den Gouverneur, instructies vast voor de beambten en werklieden van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Artt. 22—28 worden artt. 20—26.

Art. 29 wordt art. 27; de woorden ,, , geschorst en ontslagen'' vervallen en achter het woord ,,benoemd'' komt een punt.

Art. 30 wordt art. 28.

Art. 31 wordt art. 29; en de woorden ,,door den Gouverneur'' worden vervangen door: ,,bij de begrooting''.

Artt. 32—42 worden artt. 30—40.

Willemstad, den 26n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—4.

Verordening van den....., regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

Voorloopig Verslag.

Nº 4.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Met de strekking van het ontwerp kon men zich algemeen vereenigen.

Men kon de opmerking niet achterwege houden, dat de redactie en de indeeling van verscheidene artikelen nogal te wenschen overlaten en dat de techniek der wetgeving niet tot haar recht komt.

Artikelen.

Art. 7. Algemeen was men van oordeel, dat dit artikel in strijd is met het Regeeringsreglement, daar het de macht van den Gouverneur en het recht van initiatief van den Kolonialen Raad verkort.

Art. 9. Gevraagd werd wat onder ,,ambtenaren'' en wat onder ,,beambten'' moet worden verstaan.

Men achtte het artikel heelemaal overbodig, daar deze materie reeds geregeld is bij de artikelen 35, 37 en 38 van het Regeeringsreglement.

Art. 10. De opmerking werd gemaakt, dat de andere ambtenaren bij hun indiensttreden in de kolonie niet aan een geneeskundig onderzoek worden onderworpen en men vroeg waarom alleen voor het personeel van den Openbaren Gezondheidsdienst eene uitzondering wordt gemaakt.

Art. 11. De vraag werd gesteld of het woord ,,eerste'', voorkomende in het laatste lid van dit artikel, niet moest luiden: ,,tweede''.

Indien deze meening juist is, dan verklaarde men deze bepaling zeer onbillijk. Door het verbod aan den waarnemer van het ambt van Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst om de geneeskundige praktijk uit te oefenen zal zijn particuliere praktijk heelemaal verloopen, zoodat het niet meer dan billijk is, dat hij voor de waarneming de volle bezoldiging van den titularis moet genieten.

Art. 12. Dit artikel was den Afdeelingen niet duidelijk.

Gevraagd werd of daaruit moet worden gelezen, dat de betrekking van Stadsgeneesheer opgeheven wordt.

Artt. 16 en 21. Men was van oordeel, dat deze artikelen niet facultatief doch imperatief moesten luiden.

Art. 18. De Afdeelingen meenden de bedoeling van deze bepaling wel te begrijpen, doch vonden, dat de redactie veel te wenschen overlaat.

Zooals het artikel luidt, zouden de Gouvernements-geneeskundigen niet eens door het Gouvernement kunnen worden bezoldigd.

Art. 19. Is het de bedoeling — zoo werd gevraagd — dat ook de Gouvernements-geneeskundigen vergunning moeten hebben tot het uitoefenen van particuliere praktijk?

Art. 22. Indien de Gouvernements-geneeskundigen begrepen zijn onder de ,,ambtenaren in den buitendienst'', dan wenschte men te verklaren, dat hun diensttijd onmogelijk aan bepaalde uren kan worden gebonden.

Men was van oordeel, dat de bepalingen van de laatste twee alinea's -- als vanzelf sprekend — niet in eene verordening thuis hooren.

Art. 25. Gevraagd werd of er ergens bepaald is, dat andere landsgebouwen ter beschikking van andere hoofden van diensttakken gesteld zijn. Zoo niet, wat is dan de strekking van dit artikel? vroeg men.

Art. 26. De bedoeling van dit artikel was den Afdeelingen niet duidelijk.

Art. 28. De opmerking werd gemaakt of het niet de bedoeling is, dat de Gezondheidscommissie zal bestaan uit minstens zeven leden met inbegrip van het lid-voorzitter.

Art. 29. Verscheidene leden hadden principieel ernstige bezwaren tegen het eerste lid van dit artikel. Naar hun oordeel mogen personen, die in commissies zijn benoemd en geene vergoeding genieten, niet geschorst of ontslagen worden.

Een lid was van meening, dat de Gouverneur de bevoegdheid moet hebben om bij gebleken ongeschiktheid van een lid hem te ontslaan.

Art. 31. Verscheidene leden waren van oordeel, dat dit artikel inbreuk maakt op het budgetrecht van den Kolonialen Raad.

Art. 38. Verscheidene leden betoogden de wenschelijkheid om de verordeningen, die ingetrokken moeten worden, op te noemen, daar het artikel anders aanleiding zal geven tot verwarring.

Art. 40. De vraag werd gesteld of niet ook de betrekking van Stadsgeneesheer bij dit artikel moet worden opgeheven.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 15n. September 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—5.

Verordening van den ....., tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Eindverslag.

Nº 1.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 18 van het zittingjaar 1916—1917).

Algemeen kon men zich met het ontwerp vereenigen.

Alleen werd bij art. 15 de vraag gesteld hoe het loon bepaald wordt en werd in overweging gegeven dit loon niet hoog te stellen, opdat het geen lokmiddel zou worden om te recidiveeren.

Onder mededeeling van het bovenstaande acht de Commissie van Rapporteurs, in overleg met de Voorzitters der Afdeelingen, de openbare behandeling van het ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 11n. Juni 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

S. M. L. MADURO.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—5.

Verordening van den ....., tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG.

Nº 2.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 18 van het Zittingjaar 1916—1917).

Het deed ondergeteekende genoegen, dat de afdeelingen zich algemeen met het ontwerp konden vereenigen.

Naar aanleiding van hetgeen in verband met art. 15 van het ontwerp wordt gevraagd en in overweging gegeven, heeft ondergeteekende de eer hierbij mede te deelen, dat in overeenstemming met de artt. 85 en 86 van den Algemeenen Maatregel van bestuur, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 31n. Augustus 1886 (Stb. Nº 159), in het besluit ter uitvoering van art. 26 van het nieuwe Wetboek van Strafrecht zal worden bepaald, dat er voor het verrichten van arbeid voor rekening van de kolonie een *gering* arbeidsloon zal worden toegekend volgens tarieven door de Commissie van Administratie onder goedkeuring van den Gouverneur vast te stellen, terwijl bij het bepalen van het loon door particuliere werkgevers te betalen voor het verrichten voor dezen van arbeid, die ter aanvulling van den arbeid voor rekening van het Rijk en van de kolonie in elk gesticht wordt toegelaten, er door de Commissie van Administratie zorg voor zal worden gedragen, dat de particuliere nijverheid zoo weinig mogelijk benadeeld wordt.

Willemstad, den 2n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—6.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 5den Mei 1915 (P. B. No. 46), betreffende de petroleumraffinaderijbelasting.

Eindverslag.

Nº 1.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 20 van het zittingjaar 1916—1917).

Het onderzoek in de Afdeelingen van dit ontwerp heeft geene aanleiding gegeven tot eenige aanmerking.

De Commissie van Rapporteurs, in overleg met de Voorzitters der Afdeelingen, is van oordeel, dat met deze mededeeling de openbare beraadslaging voldoende is voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 11n. Juni 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

S. M. L. MADURO.

De heeren ontbrekende nos zullen laten worden ingevoegd.

hem te goed gemaakt verlofstraktement over
, zal geworden
omstreeks een bevelschrift
op den Betaalmeester te ,
groot *f*

en dat hij zich uiterlijk ongeveer medio
e.k. schriftelijk tot het Departement van Koloniën
(Afdeeling West-Indische Zaken) moet wenden,
tot het ondergaan van een onderzoek naar zijne
physieke geschiktheid
tot het bekomen van eene opdracht
om naar de kolonie terug te keeren,
en zulks onder opgave:

a. van zijn adres;

b. van het aantal leden van zijn gezin die hem c. q. op de reis zullen vergezellen, met vermelding wanneer zij geboren zijn, dan wel van de namen der leden van zijn gezin door wie hij zich eventueel voor gouvernementsrekening wenscht te doen nareizen, met opgave waar en wanneer zij geboren zijn.

De Minister van Koloniën,

MEDEZENDEN :

nevensvermelde circulaire.

/Heeft goedgevonden :

Aan den adressant,

bij uittreksel dezer, te kennen te geven :

dat hem zijn verlofstraktement, naar reden van *f*

's jaars, onder de bij het pensioen reglement voorgeschreven korting van en honderd

maandelijks door de zorg van het Departement van Koloniën zal worden voldaan, overeenkomstig de regelen gesteld bij de Circulaire van 28 Januari 1911, Afdeeling E², nº. 76, waarvan een gedrukt exemplaar hiernevens gaat ;

dat die betaling zal aanvangen met zijn verlofstraktement over de maand
en eindigen met ultimo
e. k. vermits hij, hersteld zijnde, de terugreis naar
uiterlijk behoort aan
te nemen met het op
a.s. van *Amsterdam* derwaarts vertrekkend stoomschip van den Koninklijken West-Indischen maildienst ;

KOLONIËN.

's-GRAVENHAGE, den

AFD. **B.**

N°.

ONDERWERP :

Verlofsregeling.

Aant. bij de Afd^n. **E**[1], **E**[2] en **B.** en Stat. Bur.

Stamboekf°.

Geëxpedieerd

DE MINISTER VAN KOLONIËN,

Gelezen :

1°. een $\frac{\text{verzoekschrift}}{\text{schrijven}}$ van

strekkende dat de uitbetaling van zijn verlofstraktement worde geregeld ;

(Exh.)

en 2°. enz. de dépêche van den Gouverneur van , dd.

(Exh.)

Gezien de Opgave van den Administrateur van Financiën in de Kolonie $\frac{\text{Suriname}}{\text{Curaçao}}$ voor betaling der inkomsten van verlofganger van den Lande, van

Gelet enz.

/ Heeft

Dep. v. Kol. B.
Model n°. — 500 ex.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—7.

Verordening van den ....., tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

VERBETERBLAD.

Nº 4.

In de Memorie van Toelichting van nevenstaande ontwerpverordening worden op blz. 5 onder 27º in den 5n. regel na ,,hoofdonderwijzers'' en in den 7n. regel na ,,hoofdonderwijzeressen'' ingelascht de woorden ,,1n. rang'', terwijl op blz. 6 in den 1n. regel van boven in plaats van ,,eerste onderwijzer'' gelezen wordt ,,hoofdonderwijzer 2n. rang''.

In de Bijlage Nº 3: ,,Regeling van de bezoldigingen der ambtenaren en beambten in de kolonie Curaçao'' wordt in de rubriek f 3000 tot f 3500 in plaats van ,,Hoofdonderwijzers'' gelezen ,,Hoofdonderwijzers 1n. rang'' en in de rubriek f 2500 tot f 3000 in plaats van ,,Eerste Onderwijzers'' ,,Hoofdonderwijzers 2n. rang''.

Willemstad, den 6n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—7.

Verordening van den ....., tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

Voorloopig Verslag.

Nº 4.

1. Algemeen werd de indiening der voorstellen tot algemeene verhooging der bezoldigingen en toelagen der ambtenaren en beambten in deze kolonie met ingenomenheid begroet.

Vele leden vonden echter, dat de verhooging voor verscheidene ambtenaren niet ver genoeg gaat. Zij wezen op verschillende betrekkingen, waarvoor het daaraan verbonden aanvangstraktement lager is gesteld dan het tegenwoordige fixum. Waar de tegenwoordige traktementen over het algemeen veel te laag zijn — en dit niet alleen wegens de bijzondere tijdsomstandigheden, die over de geheele wereld haar schaduw werpen, maar vooral wegens de blijvende wijziging, die de toestanden op Curaçao hebben ondergaan door de hervatting der exploitatie van Santa Barbara en de oprichting op Curaçao van een petroleumraffinaderij — daar kan een regeling, waarbij de toekomstige aanvangstraktementen lager zijn dan de tegenwoordig te laag geachte fixa, niet billijk noch goed genoemd worden en dienen in dit opzicht eenige wijzigingen in het ontwerp gebracht te worden.

Eenige leden achtten de verhoogingen, die de ambtenaren bij het aannemen van dit ontwerp dadelijk als eersten of verderen termijn der periodieke verhooging zullen krijgen, te gering. Er bestaat, zoo betoogden zij, een noodtoestand, veroorzaakt door de duurte van schier alle artikelen van noodzakelijk gebruik, en die kan niet worden verholpen door het vooruitzicht op verhooging na 3, 6 of 9 jaren. Deze leden zouden dan ook gaarne zien, dat aan de ambtenaren terstond alle periodieke verhoogingen toegekend werden, waarop zij krachtens hun diensttijd in hun tegenwoordigen rang aanspraak zouden kunnen maken.

Eenige andere leden vreesden echter voor de uitvoering van dit denkbeeld een te groote uitzetting der uitgaven en zouden gaarne willen vernemen welk bedrag ongeveer hiermede gemoeid zou zijn.

Algemeen deed men echter aan het Bestuur het verzoek om te willen trachten de verhoogingen reeds met 1º Januari van dit jaar te doen ingaan.

2. De rangschikking der betrekkingen in groepen nagaande, had het verscheidene leden getroffen, dat daarbij wel wat te weinig is gelet op de eischen van verantwoordelijkheid en kennis, die de verschillende betrekkingen stellen.

Om te beginnen met de eigenlijke bestuursambtenaren vond men, dat door de opvolgende verbeteringen, die de traktementen der ondergeschikte ambtenaren in den loop der laatste 8 of 10 jaren ondergaan hebben, alle verhoudingen bij de bezoldiging der zoogenaamde bureelambtenaren en der verantwoordelijke departementschefs uit het oog verloren zijn. Men wenschte vooral met het oog op den zeer verhoogden levensstandaard en het belang om goede elementen naar den Gouvernementsdienst te trekken niet te beknibbelen op de voorgestelde verhoogingen voor de bureelambtenaren, maar wilde wel doen uitkomen, dat het overal ter wereld en bij alle takken van dienst veel meer op de leiders dan op de ondergeschikten aankomt. Een goed en actief chef kan zelfs met zeer middelmatig personeel goede resultaten bereiken; waar

echter het hoofd te kort schiet, daar kan men er op aan, dat zelfs met het beste personeel al heel weinig van den dienst terecht komt.

Afgezien van de opmerkingen, die in het vervolg van dit verslag speciaal omtrent enkele betrekkingen een plaats zullen vinden, wenschte men in het algemeen op de noodzakelijkheid te wijzen, dat in het bijzonder de ambtenaren, die verantwoordelijk zijn voor eenigen tak van dienst, beter bezoldigd moeten worden. Het mag, meende men, niet voorkomen, dat het aanvangstraktement van eenigen verantwoordelijken chef beneden het maximum van dat van een hoofdcommies is.

Ten aanzien van de onderwijzerstraktementen werd, mede naar aanleiding van eenige bij den Raad ingekomen adressen, het volgende opgemerkt.

Vele leden waren van oordeel, dat het belang van het onderwijs dringend eischt, dat de onderwijzers beter bezoldigd worden. Met het oog op de zooveel gunstiger voorwaarden, welke Nederlandsche onderwijskrachten in Indië en Suriname kunnen bedingen, vreesden zij, dat de lust om tegen traktementen, als hier betaald worden, naar onze kolonie te komen, bij de Hollandsche onderwijzers er langzamerhand wel geheel uit zal gaan; van keuze onder verscheidene sollicitanten zal er wel geen sprake meer kunnen zijn; men zal al blijde moeten zijn als er zich een sollicitant aanmeldt.

Andere leden wezen ook op de wanverhouding, die er bestaat tusschen de traktementen van de onderwijzers en van verschillende andere ambtenaren. Als voorbeeld werd door hen gewezen op een onderwijzer 4n. rang, die automatisch promoveert tot onderwijzer 3n. rang, en een adjunct-commies. De onderwijzer, die een tamelijk zwaar examen moet afleggen om benoemd te kunnen worden, valt in de groepen f 1400 — f 1600 en f 1600 — f 1800 en de adjunct-commies, aan wien bij de wet geen enkele eisch hoegenaamd wordt gesteld, krijgt f 1800 — f 2000.

Ook de toelage voor het hoofdschap van een school achtte men te gering voor het meerder werk en de verantwoordelijkheid, die daaraan verbonden is.

In de voorgestelde regeling van de onderwijzerstraktementen kon men over het algemeen overigens geen verbetering voor de onderwijzers zien. Begreep men de nieuwe rang-indeeling goed, dan moet er in sommige gevallen zelfs achteruitgang te constateeren vallen, in zooverre dat de tegenwoordige maxima zijn gehandhaafd doch de minima verlaagd.

Men wilde om de regeling niet uit haar verband te halen hier geen bepaalde voorstellen omtrent de onderwijzerstraktementen doen, maar vertrouwde, dat het Bestuur vrijheid zal vinden om deze traktementen alsnog te herzien, opdat er werkelijk een verbetering kome, die meer recht doet wedervaren aan de betrekking van onderwijzer.

Gevraagd werd voorts waarom er voor een onderwijzer 1n. rang een personeele toelage van niet minder dan f 800 wordt voorgesteld. Is het juist, wat met het oog daarop vermoed wordt, dat er buiten de verordening om een andere classificatie is gevolgd, waardoor bedoelde onderwijzer in rang zou zijn teruggesteld?

3. Hand aan hand met de verbetering der traktementen moest, meende men, gepaard gaan eenige inkrimping van het bureelpersoneel en verlenging der kantooruren. Dat een kantoortijd, die reeds om twee uur des namiddags afgeloopen is, te kort is, behoefde, meende men, geen betoog, als men weet, dat het zakenleven in de stad tot over vier uur en later nog in vollen gang is. En dat bij een langeren kantoortijd het ondergeschikte personeel wat ingekrompen kan worden, is duidelijk genoeg.

Het argument, dat bij een vorige gelegenheid door het Bestuur tegen verlenging der kantooruren is aangevoerd, geldt slechts enkele kantoren en dan nog enkele ambtenaren. De meeste kantoren zijn om twee uur als uitgestorven. Voor betere bezoldiging mag wel een paar uren meer worden gewerkt.

4. Zooals reeds hierboven gezegd, zou men geen bezwaar maken tegen de voorgestelde verbetering der traktementen

van de bureelambtenaren. Die traktementen zijn ook dan nog volstrekt niet te hoog en men hoopte zelfs, dat de omstandigheden zich eerlang wel zóó zullen wijzigen, dat de Raad geroepen zal worden tot verdere verhooging mede te werken.

Toch, meende men, was in verband met de verbetering der salarissen en der vooruitzichten de tijd aangebroken om eenige eischen te stellen, waaraan onze bureelambtenaren moeten voldoen.

Waar men van de hulponderwijzers (f 800 — f 1200) een akte van bekwaamheid eischt, waarmede zij het dan nog nooit verder dan tot f 1200 kunnen brengen, daar mag wel ook voor een benoeming tot beambte eenige eischen worden gesteld. Het mag niet kunnen voorkomen, dat er elementen in het ambtenaarscorps komen, voor wie de laagste sport nog te hoog is en die toch als het ware automatisch opklimmen misschien tot commies met een salaris van f 2000 en meer. Het moet niet dikwijls noodzakelijk zijn, dat een jonge klerk commiezen-werk doet en een commies maar klerken-werk.

Eenige leden achtten het dan ook zeer wenschelijk, dat er bij verordening eischen worden gesteld, waaraan de aspirant-ambtenaar zal hebben te beantwoorden, alvorens benoembaar te zijn tot eerste beambte. Zij gingen zelfs verder en wenschten twee opvolgende examens, het eerste een zeer gemakkelijk examen, gemakkelijker nog dan dat tot verkrijging van het einddiploma aan een onzer M. U. L. O. scholen, waarmede de ambtenaar het dan zal kunnen brengen tot het maximum van 1e. klerk, n. l. f 1400, en een tweede examen met ietwat strengere eischen voor wat het Nederlandsch en enkele andere vakken, die van belang zijn voor de beoordeeling der algemeene ontwikkeling, betreft, doch dat altijd nog veel lichter zal zijn dan het onderwijzersexamen.

Een regeling als hierboven aangeprezen zou, volgens de voorstanders daarvan, er zeer veel toe bijdragen om het peil van het corps koloniale ambtenaren te verhoogen. Zij zal stimuleerend werken op de jongelieden; de vlugge, bruikbare beambten zullen spoediger vooruitkomen; de lakschen, energieloozen, wien het aan studielust ontbreekt, zullen het — wat dan ook billijk is — niet verder dan tot eerste klerk kunnen brengen.

Andere leden hadden geen hoogen dunk van de waarde van een examen als maatstaf van kennis. Hoe dikwijls ziet men — zoo betoogden zij — het niet gebeuren, dat personen, die bij examens een slecht figuur hebben gemaakt, zich later in het praktisch leven verre onderscheiden boven hen, die hen op het examen geheel in de schaduw stelden.

Verscheidene van deze leden konden echter wel medegaan met het denkbeeld om het eerstbedoelde examen — het toelatingsexamen — verplichtend te stellen. Daardoor zou ten minste voorkomen worden, dat jongelieden, die niet eens behoorlijk Hollandsche brieven afschrijven kunnen, tot het corps zouden toegelaten worden om als bijloopers dienst te doen en andere wel geschikten in den weg te staan.

5. f 4000 — f 5000.

Men vroeg wat toch het motief kon zijn waarom het ambt van Gezaghebber van St. Martin hooger bezoldigd wordt dan dat van Gezaghebber van Aruba en Bonaire.

In alle opzichten zijn de laatstgemelde eilanden belangrijker dan het eerstgenoemde; Aruba heeft 3, Bonaire 2 maal zooveel inwoners als St. Martin.

Logischer en billijker ware het den Gezaghebber van Aruba het best te bezoldigen.

Waar deze traktementen bij Koninklijk Besluit zijn vastgesteld, moest men zich bij de tegenwoordige regeling wel nederleggen, maar men vertrouwde, dat het Bestuur deze regeling wel onder de aandacht van de Hooge Regeering zal willen brengen.

f 3000 — f 4000.

Inspecteur der belastingen. Men wees er op, dat tot het jaar 1909 toe aan de betrekking van Controleur der belastingen (van invoerrechten en accijnzen en voor het eiland Curaçao alleen), welke betrekking in gemeld jaar in die van de veel meer omvattende en veel hoogere eischen stellende betrekking van Inspecteur der belastingen is opgegaan, een traktement

van f 3200 plus ongeveer f 1200 à f 1800 emolumenten verbonden is geweest. Waar de dienst der belastingen in de laatste vijf jaren bovendien zeer in belangrijkheid is toegenomen, daar kon men er zich niet mede vereenigen om deze betrekking geplaatst te laten in de groep, waarin zij nu ondergebracht is. Als in de hierarchie van het geldelijk beheer onmiddellijk volgende op de betrekking van Administrateur van financiën moest zij worden geplaatst in de groep f 4000 — f 4500.

Stadsgeneesheer. Omtrent deze betrekking en de andere geneeskundigen meenden de afdeelingen zich te mogen onthouden van uitvoerige betoogen met het oog op het feit, dat de regeling van den geheelen gezondheidsdienst toch eerlang aan de orde komt. Slechts deze opmerking wenschte men in het algemeen te maken, n.l. dat de betrekkingen van de geneesheeren bij de ontworpen groepeeringen al heel laag zijn aangeslagen.

Postdirecteur. Ook met betrekking tot dit ambt kon men zich met de ontworpen regeling niet vereenigen. Waar het tegenwoordig traktement f 3500 is, wat zeker niet te hoog is, moest een verbetering, die zou aanvangen met een beduidend lager traktement, geen verbetering geacht worden.

Nu de 1e. commiezen tot f 3000 en de hoofdcommiezen tot f 3500 kunnen komen, kon het niet anders dan de verantwoordelijke betrekkingen moesten met minstens f 3500 aanvangen. Men wenschte dus deze betrekking in de groep f 3500—f 4000 gerangschikt te zien.

f 3000—f 3500.

De Koloniale Ontvanger had tot het jaar 1909 steeds een traktement, dat f 600 hooger was dan dat van den hoofdcommies. En zeer terecht, want die betrekkingen zijn waarlijk niet gelijk te stellen. Het zou niet aangaan die betrekkingen nu, wat het traktement betreft, gelijk te stellen. Men wenschte dus deze betrekking in de groep f 3500—f 4000 geplaatst te zien.

Eenige leden bepleitten een betere salarieering van de betrekking van Havenmeester en Loods op Curaçao, welke betrekking er eene is, die in andere landen hoog aangeschreven en goed bezoldigd is. De leden aan het woord betoogden, dat, wanneer de toestanden zich genormaliseerd zullen hebben en het bedrijf van de petroleumraffinaderij in volle werking zal zijn, de werkzaamheden van dezen functionaris zich beduidend zullen uitbreiden en achtten ook op dezen grond verhooging van de bezoldiging noodzakelijk. Zij meenden, dat een rangschikking van de betrekking in de groep f 4000—f 4500 niet te hoog is.

f 2000 — f 2500.

Verificateur der invoerrechten en accijnzen 1ste klasse. Mede naar aanleiding van een bij den Raad ingekomen verzoekschrift, werd in overweging gegeven deze betrekking te rangschikken in de groep, waar zij, wat salarieering betreft, vóór de opvolgende verbeteringen in de bezoldiging der bureelambtenaren toe behoorde, n.l. in de groep der 1e. commiezen f 2500--f 3000.

Op den Verificateur der belastingen, die in alle zaken den actieven dienst der belastingen betreffende de aangewezen ambtenaar is om den Inspecteur bij te staan en te vervangen, rust een veel grootere verantwoordelijkheid dan op welken gewonen bureelambtenaar ook. Daarenboven is de werkkring een veel drukkere en stelt hoogere eischen. De terugstelling tot de groep der 2e. commiezen zou een onbillijkheid zijn.

Opzichter bij den Openbaren Gezondheidsdienst. Men vond, dat deze betrekking, die toch moeilijk gelijk gesteld kan worden met de andere in dezelfde groep geplaatste betrekkingen, in een lagere klasse thuis behoort. Wat toch, zoo werd gevraagd, zit aan die betrekking vast, dat zij in een hoogere groep wordt geplaatst dan b. v. de onderwijzers 2n. rang?

f 1800 — f 2000.

Gevraagd werd of de tegenwoordige loods-titulair Van der Hoeven onder deze groep valt. Het kwam verscheidene leden voor, dat diens werk wel een betere belooning vereischte dan hier is bepaald.

f 1200 — f 1400.

Gevraagd werd of de betrekking van Hypotheekbewaarder op Curaçao wel met die van 1e. klerk mag worden gelijk gesteld. Aan de betrekking is een verantwoordelijkheid verbonden, die niet te gering mag worden geschat en daarenboven is de werkkring vrij wat drukker dan die van de meeste klerken.

f 700 — f 800.

Gevraagd werd of het Bestuur reeds het oog heeft op een persoon om als onderwijzer in de zeevaartkunde op te treden en of die persoon in het bezit is van de stuurmansakte.

6. Ten slotte werden nog de volgende algemeene opmerkingen gemaakt.

Ten aanzien van de traktementsregeling van het politiepersoneel wenschte men zich voorloopig zijn oordeel voor te behouden tot dat het reorganisatie-ontwerp aan de orde zal zijn.

De bezoldiging van het lager personeel der Douane leek onvoldoende, vooral met het oog op de verleiding, waarin die beambten zoo gemakkelijk kunnen worden gebracht.

Verlangd werd op de begrooting een bedrag uit te trekken voor vergoeding aan de praktizijns voor kosteloozen rechtskundigen bijstand aan onvermogenden.

In overweging werd gegeven om bij geringe verhoogingen als van f 100 niet het stelsel van periodieke verhoogingen in te voeren, maar de traktementen op het maximum vast te stellen. Die verhoogingen zijn te onbelangrijk om nog te worden verdeeld over een tijdvak van 6 jaren en in 3 termijnen, waarvan twee van slechts f 25 's jaars.

Afgescheiden van de voorafgaande opmerking vond men, dat de betrekkingen van Quarantaine-geneesheer op Curaçao, Directeur van het krankzinnigen-gesticht en van het gesticht voor melaatschen op Curaçao en Geneesheer van het gesticht voor melaatschen op Curaçao te hoog staan, om beloond te worden met periodieke verhooging van: voor den eerstgenoemde van f 50 's jaars en voor de twee laatstgenoemden van f 25 's jaars.

Gevraagd werd hoe het zit, dat, terwijl de vergoeding voor het houden van een dienstpaard of automobiel op de benedenwindsche eilanden op f 350 is gesteld, voor de districtmeesters op Curaçao, die elk één automobiel houden, een vergoeding van f 700 wordt voorgesteld.

Tegen de aangevraagde credieten voor het Departement van Openbare Werken hadden de afdeelingen geen bezwaar.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 17n. Juli 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—7.

Verordening van den ....., tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

Memorie van Antwoord.

Nº 6.

1. Het was ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat de indiening van het ontwerp tot verhooging van de bezoldigingen en de toelagen der ambtenaren en beambten door de afdeelingen met ingenomenheid is begroet.

Dat men de traktementen van verscheidene ambtenaren nog gaarne wat hooger had gesteld gezien, verwondert ondergeteekende niet, doch men moet letten op den financieelen toestand der kolonie, die voorloopig geen meerdere uitgaven voor dat doel toelaat.

Het feit, dat men de ambtenaren voor hunne bezoldigingen in verschillende klassen heeft willen indeelen, maakte het noodzakelijk in enkele gevallen de minima ietwat lager te stellen dan zij waren.

Het ligt voorts in de bedoeling te bepalen, dat, wanneer zulks noodig is, het aanvangstraktement hooger kan gesteld worden dan het vastgestelde minimum.

Wanneer aan alle ambtenaren terstond het maximum werd toegekend, waarop zij krachtens hun diensttijd in hunne tegenwoordige rangen aanspraak zouden kunnen maken, zou dat een meerdere uitgaaf vorderen van ongeveer f 14 000.—

Het ligt, meent ondergeteekende, reeds in de bedoeling van Z. E. den Minister van Koloniën, om, wanneer deze verordening spoedig haar beslag krijgt, de verhooging nog voor 1917 te doen gelden.

2. De rangschikking in groepen beoogt alleen een stelselmatige indeeling der bezoldigingen, niets meer.

Verantwoordelijkheid en kennis van de onderscheidene ambtenaren worden daarbij in het minst niet in aanmerking genomen, anders zou men, om maar een voorbeeld te noemen, den quarantaine-geneesheer op Curaçao toch zeker niet gebracht hebben in dezelfde groep, waarin de opzichter bij den vuurtoren te Boca Spelonk op Bonaire is geplaatst.

Dat de verhouding, die er diende te bestaan tusschen de bezoldigingen der bureelambtenaren en die der verantwoordelijke departementschefs geheel uit het oog zou zijn verloren, kan ondergeteekende niet inzien.

Men moet het werk van de bureelambtenaren niet onderschatten. Wanneer men nagaat met hoe betrekkelijk weinig ambtenaren hier al het werk wordt afgedaan — een werk, dat veel omvangrijker is dan de meeste leden van den Raad zich dat zullen voorstellen — dan wordt het duidelijk, dat er onder die bureelambtenaren verschillende goede krachten moeten zijn, die zelfstandig kunnen arbeiden, en al staan zij dan ook al onmiddellijk onder een hoofdambtenaar, toch geen gemakkelijker taak hebben dan anderen, die departementschefs zijn.

Dat de onderwijzerstraktementen hier veel lager zijn dan in Indië en in Suriname is waar, doch dat geldt voor de traktementen van alle ambtenaren. Ondergeteekende gelooft, dat de beste oplossing van deze moeilijkheid zou zijn die, welke Z. E. de Minister van Koloniën in overweging heeft genomen, n. l. om de Hollandsche onderwijzers naar hier te detacheeren, zooals dit vroeger geschiedde met de officieren van de landmacht uit Nederland, wier Curaçaosche dienstjaren voor Holland dubbel telden, terwijl zij voor ieder jaar, dat zij hier doorbrachten, eene verhooging kregen van pensioen. Of

dit stelsel hier zal worden ingevoerd, heeft ondergeteekende nog niet van Z. E. den Minister van Koloniën vernomen.

De aangehaalde wanverhouding tusschen de traktementen der onderwijzers en der commiezen zal, meent ondergeteekende, minder groot schijnen, ja waarschijnlijk geheel vervallen, als men nagaat, dat een onderwijzer door een examen, waarvoor hij een paar jaar studeert, zich al een tamelijk traktement kan verzekeren, terwijl iemand, om adjunct-commies of commies te worden bij de langzame promotie, die er is, misschien tien tot vijftien jaren het gouvernement moet gediend hebben en in den beginne voor een zeer kleine toelage.

Het ligt in het plan om de toelage van de hoofden der scholen te verhoogen en het zoo te regelen, dat het hoofd der Hendrikschool, alles bij elkaar, ongeveer f 4000,— traktement zal krijgen.

Het werd gewenscht geacht, dat ook de traktementen der onderwijzers werden gebracht onder de verschillende rubrieken, waarin die van de overige ambtenaren waren verdeeld; daarom was het, evenals bij sommige ambtenaren, noodzakelijk, in enkele gevallen het minimumtraktement wat te verlagen.

Niet alleen voor den onderwijzer 1ste rang, voor wien een personeele toelage van f 800,— is geraamd, is eene andere indeeling gevolgd : alle onderwijzers zijn in de nieuwe bezoldigingsgroepen ingedeeld onder benamingen, die de onderwijsverordening (P. B. 1907 N° 5) niet kent.

De voor alle ambtenaren aangenomen verschillen tusschen de maxima en de minima deden acht groepen van onderwijzers ontstaan. Daar de nieuwe onderwijsverordening breken zal met het vierklassen stelsel, waarbij nu eens aan een akte en dan weer aan een rang gedacht moet worden, en daarvoor in de plaats zullen komen 3 akten van bekwaamheid, hulponderwijzer, onderwijzer en hoofdonderwijzer, zijn deze namen reeds gekozen bij de bezoldiginsgroepen. In de nieuwe onderwijsverordening wordt dit onderdeel nauwkeurig geregeld en worden de noodige overgangsbepalingen voor in dienst zijnde onderwijzers vastgesteld.

Ondergeteekende meent hier nog te moeten opmerken, dat de in Nederland in 1916 tot stand gekomen gelijkstelling der akte van bekwaamheid als onderwijzer 3de klasse, verkregen onder de verordening van 1884 of 1907, met die van onderwijzer in Nederland, op geen enkele wijze wettigt aan een akte vóór dien tijd verkregen meer waarde toe te kennen dan aan de akte 3de klasse of de onderwijzersakte.

3. Het ligt in de bedoeling om binnenkort den kantoortijd met één uur te verlengen. Langer acht ondergeteekende niet gewenscht. Voor iemand, die flink doorwerkt, is een kantoortijd van 8—3 uur hier in de tropen zeker niet te kort. De pakhuizen in de stad zijn langer open, maar het behoeft geen betoog, dat het werk in de meeste pakhuizen veel minder inspannend is dan op de gouvernementskantoren.

Inkrimping van het personeel is niet mogelijk. Als er een of twee ambtenaren ziek zijn, wat meermalen voorkomt, is het dikwijls zeer moeilijk om het zóó te regelen, dat het werk tijdig kan worden afgemaakt.

4. In het verplichtend stellen van een examen voor jongelui, die in dienst van de kolonie willen treden, ziet ondergeteekende geen heil. Dergelijke examens hebben vroeger bestaan, maar gaven weinig praktische resultaten. Het bleek meermalen, dat zij, die N° 1 op zoo'n examen waren, in hun ambtenarenloopbaan veel minder konden presteeren dan anderen, die op het examen minder goed hadden voldaan.

Er wordt nu geëischt, dat iemand, die ambtenaar wil worden, het eindexamen van de Hendrikschool of van het St. Thomascollege heeft afgelegd en bovendien wordt er geïnformeerd of de sollicitant eenigszins vlug van aanleg is. Dit laatste geeft den meesten waarborg, dat er een goed ambtenaar uit kan groeien.

De promotie van de ambtenaren is altijd een moeilijke quaestie; niet voor degenen, die er buiten staan, maar voor hem, die de benoemingen moet doen. Wanneer iemand in de lagere rangen gepasseerd wordt, zal hij zelf daarin bijna altijd een onbillijkheid zien, en meestal vele andere ambtenaren met hem, wat de goede stemming in het corps — waaraan veel

gelegen is — natuurlijk niet bevordert. De ambtenaren, wier algemeene ontwikkeling minder groot is, zijn toch meestal wel voor verschillende werkzaamheden door de routine, die zij hebben opgedaan, zeer goed bruikbaar. De jongere, knappe ambtenaren mogen wat langer op promotie moeten wachten dan wel gewenscht zou wezen, zij weten toch, dat op den duur voor hen de hoogere ambten zijn weggelegd, waarbij wel degelijk gezien wordt of de sollicitant er bekwaam voor is.

5. De eigenaardige plaatselijke toestand van St. Martin, van welk eiland een gedeelte aan de Franschen behoort, maakt dat men daar vooral een bekwaam Gezaghebber moet hebben, die zich met veel tact van zijn taak weet te kwijten. Ten einde een ruime keuze te hebben uit de sollicitanten naar de betrekking, heeft men indertijd het salaris hooger gesteld dan dat van de andere gezaghebbers.

Voor wat de door de Afdeelingen voorgestelde verhoogingen van de traktementen van de in het Voorloopig Verslag genoemde ambtenaren betreft, meent ondergeteekende te moeten aanstippen, dat de voorgestelde bezoldigingen na langdurige gedachtenwisseling met Z. E. den Minister van Koloniën zijn vastgesteld, zoodat het hem niet mogelijk zal zijn om, zoo de Raad in de aangegeven regeling een wijziging zou brengen, die over te nemen. Men mag ook niet uit het oog verliezen, dat de meerdere uitgaven, die de nieuwe regeling met zich brengt, althans voorloopig, niet door de kolonie zelve, maar door het Moederland zullen worden gedragen.

Het is mogelijk, dat de Verificateur der belastingen bij korte afwezigheid van den Inspecteur dezen tijdelijk vervangt, de aangewezen vervanger van den Inspecteur is hij echter niet. Zoo is o. a. op het oogenblik, nu de Inspecteur een maand verlof heeft gevraagd, de Koloniale Ontvanger, een oudere ambtenaar, tijdelijk tot waarnemend Inspecteur benoemd, zooals ook reeds vroeger is geschied.

De werkzaamheden van den Opzichter bij den Openbaren Gezondheidsdienst zijn de volgende:

a. hoofd van buitendienst van reiniging in den ruimsten zin des woords (vuil, afvoer, transport, later faecaal-afvoer); het zelfstandig regelen van werk enz.;

b. de ontsmetting en uitrooking van schepen (desinfectie, cyaanmethode, instructie der werklieden in dit gevaarlijk bedrijf);

c. assistentie bij den quarantainedienst (contrôle van uitgaande schepen);

d. ontsmetten van woningen waarin besmettelijke ziekten geheerscht hebben; transport van lijders aan besmettelijke ziekten;

e. in de naaste toekomst: buitendienst van de keuring van levensmiddelen als hoofd van dezen buitendienst.

Voor dezen betrekkelijk omvangrijken arbeid kan ondergeteekende het salaris niet te hoog achten.

De loods titulair Van der Hoeven valt onder de door de Afdeelingen bedoelde groep. Ondergeteekende stipt hierbij aan, dat deze ambtenaar, behalve zijn bezoldiging, nog zes honderd gulden heeft voor extra-diensten.

Op het oogenblik zijn er geen jongens, die den cursus voor zeevaartkunde willen volgen. Wie den cursus zal geven is nog niet uitgemaakt.

6. De quaestie of aan de praktizijns voor kosteloozen rechtskundigen bijstand aan onvermogenden eene zekere vergoeding dient te worden gegeven en zoo ja, hoe, zal gaarne door ondergeteekende worden overwogen.

De regeling der periodieke verhoogingen is in overleg met Z. E. den Minister van Koloniën vastgesteld, zoodat ondergeteekende daarin geen wijziging kan maken.

De districtmeesters op Curaçao kregen, toen zij paard en rijtuig hielden, voedergeld voor twee paarden: dat was omdat zij dikwijls groote afstanden hebben af te leggen. Het is billijk om hen dit geld te laten houden. Bij veel rijden is bij auto's het benzineverbruik en de slijtage ook groot.

Willemstad, den 30n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—7.

Verordening van den ....., tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

Eindverslag.

Nº 7.

§ 1. Waar door het Bestuur te kennen is gegeven, dat de voorgestelde bezoldigingen na langdurige gedachtenwisseling met Z. E. den Minister van Koloniën zijn voorgesteld en het Bestuur op grond daarvan geene wijziging in de regeling kan overnemen, meende men, teneinde vertraging in het tot stand komen der ontworpen regeling te voorkomen, niet tot het brengen van de noodig geachte wijzigingen bij de openbare behandeling te mogen overgaan, maar gaf het Bestuur in ernstige overweging bij de Hooge Regeering in het Moederland 's Raads meening kenbaar te maken en verzocht het Bestuur die meening krachtig te willen ondersteunen.

§ 2. Bij den Raad zijn ingekomen de volgende adressen:

1º een van den heer H. van der Hoeven, loods alhier, luidende:

,,Geeft met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekende, loods op Curaçao:

,,dat bij uwen Raad is ingediend eene ontwerp–verordening ,,ter regeling van traktementen van verschillende ambtenaren;

,,dat ondergeteekende heeft opgemerkt, dat hij in dat ontwerp nog betiteld wordt met den naam van ,,assistent-loods'', ,,terwijl aan hem toch den titel van ,,loods'' is verleend, ,,zulks volgens Gouvernements beschikking van den 2n. Februari ll.;

,,dat volgens het ontwerp aan hem zal toekomen eene verhooging van Vijfenzeventig gulden per jaar;

,,dat zulks vergeleken met de andere verhoogingen van ,,traktementen, zooals voorgesteld bij het ontwerp, niet als ,,billijk is te achten;

,,dat het van algemeene bekendheid is, dat ondergeteekende met ijver, takt en doorzicht het hem toevertrouwd werk ,,uitvoert, hetgeen trouwens ook blijkt uit de door hem in– ,,en uitgeloodste schepen ongeveer 1400 in 1916 en dit jaar ,,560, terwijl bij de uitvoering van zijn werk van ongeval ,,geen sprake is geweest;

,,dat aan den loods, onder–havenmeester, zal worden opgedragen het geven van lessen aan de zeevaartschool, zoodat ,,als natuurlijk gevolg het werk van ondergeteekende zal toenemen.

,,Redenen waarom ondergeteekende zich wendt tot uwe ,,college met beleefd verzoek, dat het daarhenen moge worden ,,geleid, dat het traktement van ondergeteekende zoodanige ,,verandering ondergaat, dat het in overeenstemming kome ,,met hetgeen door andere ambtenaren voor hetzelfde of gelijksoortig werk worde genoten.''

2º een van den heer C. R. Debrot, havenmeester op Curaçao, luidende:

,,Geeft met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekende, havenmeester op Curaçao,

,,dat thans eene verordening tot regeling der salarissen van ,,ambtenaren in behandeling is bij uwen Raad;

,,dat hij van deze gelegenheid gebruik wil maken om op te ,,merken, dat tusschen het traktement van den havenmeester ,,en die der andere ambtenaren eene wanverhouding bestaat,

„die nadeelig dreigt te worden voor het decorum en de pres-
„tige van de betrekking van havenmeester en noodzakelijk
„leiden moet tot kleineering der betrekking, zulks ten na-
„deele van dien tak van dienst, die de kolonie het meeste in-
„komen bezorgt, nam. de havendienst.

„Reden waarom hij dit verzoekschrift indient, opdat door
„uwe college het daarhenen worde geleid, dat de betrekking
„van havenmeester zoodanig worde gesalariëerd, dat het trak-
„tement in verhouding blijve met hetgeen voor andere amb-
„ten van dezelfde beteekenis wordt betaald, hetgeen noodza-
„kelijk is om op te houden de prestige van de betrekking,
„ook onafhankelijk van de persoonlijke prestige van den be-
„kleeder dier betrekking."

3º een van den heer H. J. Cohen Henriquez, postdirecteur alhier, luidende:

„Het Voorloopig Verslag door Uwen Raad uitgebracht
„naar aanleiding van het ontwerp-verordening tot aanvul-
„ling van de verordening waarbij voorloopig wordt vastge-
„steld de Koloniale Huishoudelijke begrooting voor het dienst-
„jaar 1918 heeft ondergeteekende H. J. Cohen Henriquez,
„Postdirecteur alhier, aanleiding gegeven dit verzoekschrift
„tot Uwen Raad te richten.

„Alvorens over te gaan tot ontwikkeling van de gronden,
„die hem er toe hebben genoopt, wenscht hij voorop te stel-
„len, dat hij zich gaarne zou hebben onthouden van het ma-
„ken van vergelijkingen tusschen zijn ambt en de door ande-
„ren, met name den Kolonialen Ontvanger, bekleede betrek-
„kingen, doch dat die vergelijking noodzakelijk is, eensdeels
„om Uwen Raad beter te kunnen voorlichten, anderdeels om
„de gegrondheid van zijn verzoek duidelijker te doen uitko-
„men.

„In genoemd voorloopig verslag heeft ondergeteekende ge-
„lezen, dat door Uwen Raad in overweging wordt gegeven de
„betrekking van Kolonialen Ontvanger in de groep f 3500 —
„f 4000 te plaatsen, zoodat de titularis, met inbegrip van de
„kassiersgelden die aan hem zullen worden toegekend, het
„tot eene maximum bezoldiging van f 4300,— zal kunnen
„brengen, terwijl de Postdirecteur geen hooger inkomen dan
„f 4000,— zal kunnen halen.

„Dit nu, meent ondergeteekende, is niet met de billijkheid
„overeen te brengen, want wanneer als motief tot de voorge-
„stelde verhooging gegolden heeft dat de Koloniale Ontvan-
„ger tot het jaar 1909 steeds een traktement had dat f 600,—
„hooger was dan dat van den Hoofdcommies, dan had, met
„dit voorbeeld voor oogen, het traktement van den Postdi-
„recteur, dat sedert 1 Januari 1891 f 500,— en van 1 Januari
„1910 af f 200,— meer bedroeg dan dat van den Kolonialen
„Ontvanger, eveneens moeten worden verhoogd.

„Te meer klemt dit argument, wanneer men nagaat dat
„sedert het inkomen van den Postdirecteur met ingang van
„1 Januari 1891 op f 3500,— werd gesteld, de werkzaamhe-
„den aan die betrekking verbonden beduidend zijn toegeno-
„men.

„Dit zal Uwen Raad blijken door de navolgende opsomming
„van de nieuwe, en met uitzondering van den binnenland-
„schen postpakkettendienst, omvangrijke en zich steeds uit-
„breidende diensten, die sedert den aangegeven datum zijn
„ingevoerd:

„1. binnenlandsche postdienst in het jaar 1892;
„2. binnenlandsche postwisseldienst in het jaar 1903;
„3. koloniale postspaarbank in het jaar 1905;
„4. binnenlandsche postpakkettendienst in het jaar 1906;
„5. postwisseldienst met het Vereenigd Koninkrijk van
„Groot Britannie en Ierland in het jaar 1907; en
„6. postpakkettendienst met de Vereenigde Staten van Ame-
„rika in het jaar 1912.

„Alhoewel ondergeteekende, als rechtstreeks belangheb-
„bende beschouwd zou kunnen worden als ten deze geen be-
„voegd beoordeelaar te zijn, meent hij toch met alle gerust-
„heid te mogen zeggen, dat aan zijne betrekking, afgeschei-
„den van de meer omvattende werkzaamheden, vrij wat
„hoogere eischen worden gesteld dan aan het ambt van Ko-
„lonialen Ontvanger, want niet alleen heeft hij een veel tal-
„rijker personeel onder zijne bevelen, maar hij moet zich, zij

,,het dan ook niet volgens alle regelen der spraakkunst in het
,,Fransch, en het Engelsch en in mindere mate ook in het
,,Spaansch, kunnen uitdrukken, terwijl zijne geldelijke ver-
,,antwoordelijkheid niet licht te stellen is, en hij, last but
,,not least, veel meer gebonden is dan de Koloniale ontvanger,
,,daar er, zooals algemeen bekend is, voor de posterij geen
,,vaste kantoordagen noch -uren bestaan.

,,Met betrekking tot zijne geldelijke verantwoordelijkheid
,,wenscht hij op te merken dat de ontvangsten in het jaar
,,1916 op het onder hem staande postkantoor hebben bedra-
,,gen ruim f 305 000,— en de uitgaven ruim f 312 000,—,
,,een totaal omzet dus van boven de zes ton gouds.

,,In het volle vertrouwen dat Uwe Raad, na lezing van dit
,,verzoekschrift, de billijkheid zal inzien dat zijne betrekking
,,beter gesalarieerd wordt, meent ondergeteekende zich van
,,elke aanwijzing betreffende de hoegrootheid van het inko-
,,men te moeten onthouden.''

4º. een van den heer C. H. Jonckheer Wz., verificateur der belastingen alhier, luidende:

,,Geeft met verschuldigden eerbied te kennen: C. H. Jonck-
,,heer Wzn., Verificateur der belastingen te Curaçao;

,,—dat het traktement van den Verificateur der belastin-
,,gen bij de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor het
,,dienstjaar 1913 is vastgesteld op een minimum van f 1700,—
,,met vier tweejaarlijksche verhoogingen van f 150,—;

,,—dat het maximum van die bezoldiging op f 2300,— ge-
,,bracht werd met de bedoeling om het gelijk te stellen aan
,,dat van een eersten commies gelijk blijkt uit de vermelde be-
,,grooting (Bijlagen Kolonialen Raad 1911/12, Ontwerp Nº. 9,
,,Stuk Nº. 3, bladzijde 3);

,,—dat bij de daarop volgende begrooting voor 1914 de
,,traktementen van eenige ambtenaren verhoogd zijn en het
,,maximum van de bezoldiging van den 1n. Commies op
,,f 2500,— gebracht werd;

,,—dat bij de suppletoire begrooting voor 1918, dezer dagen
,,bij den Kolonialen Raad ingediend, voor de betrekking van
,,Verificateur 1ste klasse (in welke betrekking blijkbaar die
,,van requestrant zal opgaan), een traktement van f 2350,—
,,is uitgetrokken, terwijl in de daarbij gevoegde groepeering
,,van de ambtenaren naar hunne salarissen, de Verificateur
,,1ste klasse ingedeeld is bij de groep van f 2000 tot 2500,
,,samen met de tweede commiezen;

,,—dat door de thans getroffen regeling de betrekking van
,,Verificateur financieel achter gesteld wordt;

,,—dat dit blijkbaar een gevolg is van het feit, dat die be-
,,trekking behoort tot de groep van ambtenaren, die in 1914
,,geen verhooging hebben gekregen;

,,—dat immers indien de bezoldiging van alle ambtenaren
,,toen verhoogd waren geworden, de Verificateur thans samen
,,met de eerste commiezen een tweede salarisverhooging zou
,,hebben gekregen en daardoor gelijken tred met hen blijven
,,houden;

,,—dat intusschen de betrekking van Verificateur sedert
,,1913 veel belangrijker is geworden en niet meer kan worden
,,gelijk gesteld met die van een eersten commies;

,,—dat immers de verantwoordelijkheid grooter is gewor-
,,den, waar het corps kommiezen, waarvan de verificateur de
,,leider is, thans 39 man sterk is tegenover 21 in 1912 en de
,,werkzaamheden zoodanig gewijzigd dat de verificateur den
,,Inspecteur bijstaat bij kantooropnemingen en verder belast
,,is met de boekhouding der grondbelasting en met de verifi-
,,catie van de registers enz. betreffende de belastingen ver-
,,band houdende met het burgerlijk recht;

,,—dat voorts de verificateur, die evenals de Inspecteur
,,geregeld op de hoogte blijft van den actieven dienst, is aan-
,,gewezen om voor en namens den Inspecteur te teekenen en
,,om nevens den Inspecteur en bij diens afwezigheid het pu-
,,bliek te woord te staan en maatregelen te nemen voor een
,,behoorlijke controle en voor eene vlugge bediening van han-
,,del en scheepvaart;

,,—dat de betrekking bijzondere eischen stelt aan den func-
,,tionaris en deze eischen zwaarder zullen worden naarmate
,,de toestanden zich na den oorlog normaliseeren en de ver-
,,schillende regelingen, die zonder twijfel getroffen moeten
,,worden, uitvoering krijgen;

,,—dat de betrekking eene is als die van hoofdcommies op ,,elk ander kantoor, met dien verstande, dat zij zwaardere ,,eischen stelt voor wat betreft kennis van het recht in het ,,algemeen, van de belastingwetten in het bijzonder en van ,,controle maatregelen;

,,—dat requestrant in alle bescheidenheid vermeent, dat ,,de betrekking van verificateur gelijk gesteld dient te wor- ,,den met die van den hoofdcommies;

,,—dat requestrant hier buiten beschouwing heeft gela- ,,ten de emolumenten aan de betrekking van verificateur ver- ,,bonden, aangezien deze strekken ter vergoeding van werk- ,,zaamheden verricht na den gewonen diensttijd, die reeds ,,langer is dan die van de andere ambtenaren;

,,—dat tengevolge van de voorgestelde regeling voor 1918 ,,requestrant in 1919 en 1920 een traktement van f 2350,— ,,zal genieten, terwijl hij bij de bestaande regeling met 1 Ja- ,,nuari 1919 f 2300,— zal moeten krijgen, eene verhooging ,,dus van f 50,--;

,,—dat die verhooging niet in verhouding staat tot de ver- ,,hoogingen bij de nieuwe regeling toegekend aan andere amb- ,,tenaren met inkomens van boven de f 2000,—;

,,—dat requestrant zich bereids tot den Hoogedelge- ,,strengen Heer Gouverneur van Curaçao heeft gewend, met ,,het verzoek het ambt van verificateur der belastingen 1ste ,,klasse alsnog te brengen in de groep ambtenaren waarin de ,,hoofdcommiezen voorkomen.

,,—Redenen, waarom requestrant zich tot Uwen Raad ,,wendt, met het eerbiedig verzoek, dat het Uw College moge ,,behagen hem Uw onmisbaren steun ten deze te verleenen.''

5º een van de heeren G. Troost, F. Stel, A. C. Vermeulen, M. M. Römer, J. H. Sprockel, L. W. van Eps, J. H. P. Schrils, C. P. Amelunxen, S. van de Vrede en C. J. Krijt, Mevrouw G. Troost en de dames J. S. G. Spit, E. Smit, A. Jarman, S. A. M. Neuman, A. J. Dussel, A. A. Ecker, Emma van Eps en B. R. Prince, onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen op Curaçao, luidende:

,,Geven met verschuldigden eerbied te kennen ondergeteе- ,,kenden, onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare ,,scholen op Curaçao

,,dat zij kennis namen van het nieuw Ontwerp-Salarisrege- ,,ling voor alle ambtenaren in deze kolonie;

,,dat zij ervan overtuigd zijn, dat deze nieuwe regeling ,,voor de meesten hunner geen verbetering is, enkele geval- ,,len, waaronder de hoogste rangen, uitgezonderd;

,,dat het ook op de nieuwe voorwaarden waarschijnlijk ,,moeilijk zal zijn geschikte krachten uit Holland te doen uit- ,,komen;

,,dat eene algemeene verhooging hunner salarissen alsnog ,,zeer gewenscht zou zijn.

,,Redenen waarom zij Uw Edelachtbaar College hierbij be- ,,leefd verzoeken om, bij wijze van amendement op de nieuwe ,,regeling, een toeslag op hunne salarissen te willen voorstel- ,,len aan het Bestuur, in dier voege, dat onderwijzers en on- ,,derwijzeressen, die òf gehuwd zijn, òf den leeftijd van 28 ,,jaren hebben bereikt in het genot gesteld worden van een ,,toeslag voor huishuur van bijv. f 360,-- (driehonderd en ,,zestig gulden) per jaar, een en ander in navolging van het- ,,geen in Holland geschiedt en in Oost-Indië ook bestaan ,,heeft.''

6º een van den heer C. J. Krijt, onderwijzer 3e klasse, hoofd der Emma-school alhier, luidende:

,,Naar aanleiding van de voorgestelde traktements-regeling ,,en rang-indeeling wat betreft onderwijzers heeft ondergeteе- ,,kende de vrijheid genomen den Heer Gouverneur der Kolo- ,,nie het volgend verzoekschrift aan te bieden:

,, ,,De ondergeteekende C. J. Krijt, onderwijzer 3e klasse, ,, ,,hoofd der Emma-school alhier, neemt hierbij de vrijheid ,, ,, UHoogedelgestrenge naar aanleiding van de nieuwe trak- ,, ,,tements-regeling en indeeling der onderwijzers in klassen ,, ,,en rangen, het volgende onder Uwe aandacht te brengen.

,, ,,Bij deze traktementsregeling is voor de thans bestaande ,, ,,onderwijzers der derde klasse, die hun maximum-trakte- ,, ,,ment bereikt hebben, een toeslag van f 50,— tot f 75,— ,, ,,'s jaars onder de tegenwoordige tijdsomstandigheden en

„ „voor het te presteeren werk geen verbetering te noe-
„ „men.
„ „Redenen, waarom besloten werd een traktementsver-
„ „hooging, zoo niet mogelijk, een tegemoetkoming van huis-
„ „huur à f 360,— 's jaars aan te vragen.
„ „Mocht ook dit verzoek voor geen steun of inwilliging
„ „vatbaar zijn, dat het UHoogedelgestrenge dan moge beha-
„ „gen het daarheen te willen leiden, dat aan hoofden der
„ „openbare lagere scholen een betere persoonlijke toelage of
„ „traktementsverhooging worde uitgekeerd dan de thans
„ „voorgestelde of juister, bestaande.
„ „Immers: de bezwaren en verantwoordelijkheid dier
„ „hoofden zijn zeer zeker niet minder groot dan die, ver-
„ „bonden aan het M. U. L. O. Integendeel, heel wat lasti-
„ „ger is het hoofdschap der lagere scholen, waar steeds on-
„ „der zeer ongunstige omstandigheden moet worden ge-
„ „werkt, terwijl bij beoordeeling der gemaakte vorderingen
„ „steeds een en dezelfde maatstaf wordt gebruikt.
„ „Zou bij dat werk bij blijk van geschiktheid en ijver het
„ „maximum-traktement van f 1800,— niet gebracht kun-
„ „nen worden op f 2400,— 's jaars, in periodieke verhoo-
„ „gingen naar het aantal dienstjaren als hoofd ?
„ „Hopende met dit verzoek niet de perken der veelei-
„ „schendheid te zijn te buiten gegaan, teekent hij zich
„ „ Van UHoogedelgestrenge
„ „ den onderd. dienaar
„ „ w. g. C. J. Krijt." "

„Hieraan wenscht hij nog toe te voegen, dat hij van z'n „ruim 26-jarigen diensttijd ± 13 jaar als hoofd der O. L. „School op Bonaire heeft gestaan en ruim 6 jaar in dezelfde „hoedanigheid aan de Emma-School alhier werkzaam is, een „totaal dus van 19 jaren als hoofd.

„Tot juister inzage hiervan diene het volgende:

„G. B. 17 Nov. 1890 N° 727: Benoeming tot onderwijzer III
„G. B. 12 Juni 1897 N° 442: „ wd. hoofd O. L. S. op Bonaire
„G. B. 13 Nov. 1899 N° 655: „ def. „ „ „ „
„G. B. 12 Sept. 1910 N° 740: „ „ Emma-School, alh.

„Redenen, waarom hij met des te meer vertrouwen Uwen „Raad zijne belangen durft aan te bevelen en Uwe medewer-„king in deze te verzoeken."

Deze adressen hebben aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen.

Met de strekking van de eerste drie adressen waren de Afdeelingen geheel eens en bevalen de inwilliging van het daarbij verzochte bij het Bestuur aan.

Met verwijzing naar het Voorloopig Verslag gaven de Afdeelingen ten aanzien van het sub 4° genoemde adres in overweging het traktement van adressant te brengen in de groep f 2500 — f 3000.

Omtrent de adressen sub 5° en 6° waren de meeningen verdeeld. Sommige leden bepleitten eene verhooging voor al de onderwijzers zonder onderscheid; andere leden waren van oordeel, dat de voorgestelde traktementen van de hoogere onderwijzers voldoende waren te noemen; maar algemeen was men van meening, dat de salariëering van de lagere rangen hooger gesteld diende te worden.

Enkele leden spraken als hunne meening uit, dat door verhooging der onderwijzerstraktementen niet zal worden bereikt wat men daarmede beoogt, namelijk dat zich meerdere sollicitanten zullen aanmelden. Zij waren van oordeel, dat de moeilijkheid om geschikte onderwijskrachten voor Curaçao te verkrijgen niet zoozeer aan de hoegrootheid der bezoldigingen is toe te schrijven als wel aan het gebrek in Nederland aan die krachten. Ging men hier over tot verhooging der salarissen, dan zou men ook in Nederlandsch-Indië en Suriname tot denzelfden maatregel overgaan en zoodoende zal niet worden verkregen wat men hier met de verhooging ten doel had.

Deze leden gaven in overweging om, teneinde in de behoefte aan onderwijzers te voorzien, een tiental geschikte jongelieden, die zich willen verbinden om na volbrachte studie zich ter beschikking van het Bestuur van Curaçao te stellen, ter opleiding voor onderwijzer naar Nederland te zenden.

Een lid vroeg of het feit, dat geene sollicitanten zich aanmelden, niet moet worden geweten aan beperkte oproeping.

§ 3. Men bracht ook ter sprake een adres van de heeren J. H. Perret Gentil, H. A. Willemsen, J. W. J. van der Linde Schotborgh, W. A. C. Willemsen, P. L. B. de Haseth, Ph. F. Gorsira, J. F. Quast, C. van den Berge, T. F. van der Linde Schotborgh, J. G. Statius Muller, M. Ph. van Romondt, J. H. A. W. Sprock, C. J. Debrot, Ph. F. de Haseth P.Lz, H. Forbes Schotborgh, Jac. F. Haayen, P. T. S. Krafft, R. F. W. Boskaljon, J. H. Perret Gentil Lz., B. P. P. Schrils, A. W. de Haseth, J. P. E. Gorsira, P. H. van Leeuwen, M. B. Daal, J. M. S. van Eps en G. J. Ferguson, bureelambtenaren alhier, luidende:

,,Geven met verschuldigden eerbied te kennen ondergeteekenden, bureelambtenaren op Curaçao,

,,—dat zij meenen, dat er uit het Voorloopig Verslag op de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 een geest van geringschatting van de intellectueele ontwikkeling der ondergeteekenden straalt,

,,—dat, naar hun óordeel, uit dat Voorloopig Verslag gelezen zou kunnen worden, dat *het geheele korps ambtenaren* onvoldoende geschoold zou zijn en niet in staat zijne plichten naar behooren na te komen,

,,—dat zij, behalve door den algemeenen geest van het Verslag, in het bijzonder gekrenkt zijn door de volgende daarin voorkomende zinsneden: ,,Eenige leden achtten het dan ook ,, zeer wenschelijk, dat er bij verordening eischen worden ,, gesteld, waaraan de aspirant-ambtenaar zal hebben te be,, antwoorden, alvorens benoembaar te zijn tot eerste be,, ambte. Zij gingen zelfs verder en wenschten twee op,, volgende examens, het eerste *een zeer gemakkelijk examen*, ,, *gemakkelijker nog* dan dat tot verkrijging van het einddi,, ploma aan een onzer M. U. L. O. scholen, waarmede de ,, ambtenaar het dan zal kunnen brengen tot het maximum ,, van 1e. klerk, n.l. f 1400,—, en een tweede examen met ,, *ietwat* strengere eischen voor wat het Nederlandsch en en,, kele andere vakken, die van belang zijn voor de beoordee,, ling der algemeene ontwikkeling, betreft, doch dat altijd ,, nog *veel lichter* zal zijn dan het onderwijzersexamen. Een ,, regeling als hierboven aangeprezen zou, volgens de voor,, standers daarvan, er *zeer veel* toe bijdragen om het peil ,, van het corps koloniale ambtenaren te verhoogen."

,,—dat zij uit die woorden de gevolgtrekking moeten maken, dat de Raad het peil van het korps ambtenaren bijzonder laag acht,

,,—dat zij met nadruk tegen die bewering wenschen op te komen.

,,Redenen, waarom zij met dit adres tot Uwen Raad komen, met verzoek om redres."

Naar aanleiding van dit adres wenschten de Afdeelingen te doen uitkomen, dat uit de gewraakte zinsneden uit het Voorloopig Verslag niet moet worden gelezen, dat het geheele corps bureelambtenaren ongeschikt is. Gaarne gaf men aan het Bestuur toe, dat in het corps verscheidene zeer goede krachten zijn. De leden voorstanders van exameneischen wenschten juist in het belang van de geschikte krachten de ongeschikte eenigszins te weren.

In het vertrouwen, dat het Bestuur met den door den Raad uitgedrukten wensch wel rekening zal willen houden en de hierin gestelde vraag hetzij vóór, hetzij op de openbare zitting wel zal willen beantwoorden, achtten de Afdeelingen de openbare behandeling van dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 8n. Augustus 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den ....., houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de organisatie der politie te herzien;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

Aan het hoofd van de politie in de gansche kolonie staat de Procureur-Generaal. Het personeel, dat in het eerste district van het eiland *Curaçao* dienst doet, staat onder de onmiddellijke bevelen van den Commissaris van Politie, dat in de buitendistricten van dit eiland onder die van den districtmeester van het district waarin het dient, en dat op de andere eilanden onder die van den Gezaghebber van het eiland waarop het dient.

Art. 2.

De Procureur-Generaal verdeelt het personeel der politie over de eilanden der kolonie.

Art. 3.

Het personeel der politie is samengesteld uit:

1º Ambtenaren van politie, zijnde:
één Commissaris,
één Inspecteur,

2º Beambten van politie, zijnde zooveel hoofdagenten en agenten eerste en tweede klasse als waarop bij de koloniale huishoudelijke begrooting zal zijn gerekend.

Art. 4.

De Inspecteur van Politie vervangt, tenzij de Gouverneur anders bepaalt, bij verhindering of ontstentenis, den Commissaris van Politie en verricht alsdan de werkzaamheden, welke aan den Commissaris van Politie zijn opgedragen.

Art. 5.

De politiedienst wordt geregeld:

a. op het eiland *Curaçao* in het eerste district door den Commissaris van Politie en in de buitendistricten door de betrokken districtmeesters, en

b. op de overige eilanden door de Gezaghebbers als plaatselijke hoofden van politie,

door allen met inachtneming van de voorschriften, welke de Procureur-Generaal noodig oordeelt.

Art. 6.

Behalve met den gewonen dienst der politie, bij hunne al-

gemeene en bijzondere dienstvoorschriften geregeld, kunnen de agenten van politie ook worden belast met bewaking van veroordeelden, die ingevolge vonnis arbeid moeten verrichten, gedurende dien arbeid.

Art. 7.

De jaarwedden worden bepaald als volgt:
van den Commissaris op ten minste f 2500,—
en ten hoogste f 3000,—;
van den Inspecteur op ten minste f 2000,—
en ten hoogste f 2500,—;
van elken hoofdagent op ten minste f 1200,—
en ten hoogste f 1400,—;
van elken agent eerste klasse op ten minste f 800,—
en ten hoogste f 1000,—; en
van elken agent tweede klasse op ten minste f 700,—
en ten hoogste f 800,—.

Telkens na verloop van drie jaren, totdat in elke betrekking de hoogste jaarwedde zal zijn bereikt, worden de bezoldigingen van den Commissaris en den Inspecteur verhoogd, voor de eerste en tweede maal met f 200,— en eindelijk met f 100,—.

Telkens na verloop van twee jaren, totdat in elke betrekking de hoogste jaarwedde zal zijn bereikt, worden verhoogd:

a. de bezoldigingen van de hoofdagenten en van de agenten eerste klasse, voor de eerste en tweede maal met f 75,— en eindelijk met f 50,—;

b. de bezoldigingen van de agenten tweede klasse, voor de eerste maal met f 50,— en vervolgens met f 25,—.

Toekenning van deze regelmatige verhoogingen heeft niet plaats dan na gebleken ijver, plichtsbetrachting en bekwaamheid.

Art. 8.

Alvorens hunne betrekking te aanvaarden, leggen de Commissaris en de Inspecteur in handen van den Gouverneur, het overige politiepersoneel in handen van den Procureur-Generaal, den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin, dat ik mij in de mij opgedragen post van..... met getrouwheid en overeenkomstig mijne instructiën zal gedragen; dat ik de bevelen van den Gouverneur en allen die boven mij geplaatst zijn, stiptelijk en met allen ijver zal opvolgen, aan niemand zal openbaren zaken of handelingen van mijn ambt, die geheim behooren te worden gehouden, en in het algemeen alles zal doen wat een goed..... betaamt".

Art. 9.

De tuchtstraffen voor de beambten van politie zijn:

1º berisping;
2º intrekking van ten hoogste zes vrije dagen;
3º strafdiensten ten getale van ten hoogste twaalf;
4º boete, door inhouding van de bezoldiging over ten hoogste zes dagen;
5º schorsing;
6º terugstelling in rang;
7º ontslag.

Intrekking van vrije dagen wordt niet toegepast dan om den anderen vrijen dag.

Een strafdienst is extra-dienst voor den tijd van twee uur.

In hetzelfde etmaal mag niet meer dan één strafdienst worden ondergaan.

De ingehouden boeten worden gestort in de onder beheer van den Procureur-Generaal staande boetenkas. De hierin voorhanden gelden worden besteed ten bate van de beambten van politie volgens bij besluit van den Gouverneur te geven voorschriften.

Art. 10.

De Procureur-Generaal is bevoegd tot de oplegging aan alle beambten van de tuchtstraffen onder 1º, 2º, 3º en 4º van het vorige artikel genoemd.

De plaatselijke hoofden van politie op de eilanden buiten

Curaçao zijn bevoegd de tuchtstraffen, vermeld onder 1º, 2º, 3º en 4º van het vorige artikel, aan de op het eiland dienstdoende beambten op te leggen; die onder 2º, 3º en 4º genoemd echter niet dan tot de helft van de daarbij uitgedrukte zwaarste straffen.

De Procureur-Generaal is bevoegd straffen door plaatselijke hoofden van politie opgelegd te wijzigen of te niet te doen.

Schorsing, terugstelling in rang en ontslag geschieden door den Gouverneur op voordracht van den Procureur-Generaal.

Met schorsing gaat inhouding van de bezoldiging gepaard.

Art. 11.

Bevordering van het bij de politie dienende personeel geschiedt op voordracht van den Procureur-Generaal.

Art. 12.

Met den dienst bij de politie is niet vereenigbaar:

a. de uitoefening hetzij in persoon of met behulp van anderen van eenig beroep of bedrijf;

b. het bekleeden van een ambt of eene betrekking.

Art. 13.

De Gouverneur stelt voor het personeel der politie vast een algemeen dienstvoorschrift, alsmede de modellen voor hare kleeding en hare bewapening.

Aan het personeel der politie wordt bovenkleeding en schoeisel verstrekt, overeenkomstig door den Gouverneur vast te stellen bepalingen. De wapenen en verdere uitrusting worden van wege de kolonie in bruikleen verstrekt.

Art. 14.

Het personeel der politie heeft aanspraak op vrije geneeskundige behandeling en verpleging, desgevorderd in eene openbare ziekeninrichting, en op vrije verstrekking van geneesmiddelen voor hen en hun wettig gezin, overeenkomstig daaromtrent door den Gouverneur te maken bepalingen.

Is geneeskundige behandeling of verpleging noodig tengevolge van wangedrag of eigen moedwillige handeling, dan bepaalt de Gouverneur of de daarop vallende kosten geheel of gedeeltelijk door den betrokkene moeten worden gedragen, zoomede de wijze waarop het deswege door dezen verschuldigd bedrag zal worden ingevorderd.

Art. 15.

De Gouverneur bepaalt de voorwaarden, waarop, overeenkomstig artikel 12 onder 3º van het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868 Nº 18, vastgestelde Wetboek van Strafvordering, zooals dit artikel is gewijzigd bij de verordening van 1 Januari 1872 (P. B. Nº 1), en, te zijner tijd, overeenkomstig artikel 8 onder 5º van het bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1914 Nº 83 (P. B. Nº 21) vastgestelde Wetboek van Strafvordering voor de Kolonie *Curaçao*, ambtenaren en andere personen kunnen worden belast met en ontheven van het opsporen van strafbare feiten.

Hij stelt voor deze buitengewone agenten van politie een algemeen dienstvoorschrift vast.

Art. 16.

Het bepaalde onder 2º van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 4 September 1868 Nº 18, zooals dit artikel luidt krachtens de verordening van 1 Januari 1872 (P. B. Nº 1), wordt gelezen als volgt: ,,2º de ambtenaren en beambten van politie''. Het bepaalde onder 3º aldaar vervalt.

Het bepaalde onder 4º van artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering voor de Kolonie *Curaçao*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1914 Nº 83 (P. B. Nº 21), wordt gelezen als volgt: ,,4º de beambten van politie''.

Art. 17.

Deze verordening treedt in werking op een nader door den Gouverneur te bepalen dag, op welk tijdstip de verordening van 7 Juli 1883 (P. B. Nº 16), betreffende de organisatie der gewapende politie in de kolonie Curaçao, zooals gewijzigd bij de verordeningen van 18 November 1898 (P. B. Nº 31), van 11 December 1899 (P. B. Nº 30), van 7 Mei 1901 (P. B. Nº 12) en van 8 Maart 1906 (P. B. Nº 12), alsmede de verordening van 12 September 1907 (P. B. Nº 39), zooals aangevuld bij de verordening van 26 April 1909 (P. B. Nº 19), vervallen.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den.....,
houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

De proef om de militairen tevens met de uitoefening van den politiedienst te belasten heeft niet het resultaat opgeleverd, dat er van verwacht werd: zoowel op militair als op politioneel gebied is de tegenwoordige regeling onbevredigend. De organisatie der politie moet dus worden herzien. Daartoe stonden twee wegen open, n. l. oprichting van een politiekorps, dat tevens is belast met de thans op de militaire bezetting rustende taak, dan wel oprichting van een afzonderlijk politiekorps en handhaving van een militaire bezetting.

Na gezette overweging is aan den laatstgenoemden uitweg de voorkeur gegeven. Immers is, naar aanleiding van het rapport der Staatscommissie van 1903, waarin voor Suriname opheffing van de militaire bezetting en oprichting van een korps marechaussee was aanbevolen, de uitvoerbaarheid van dien maatregel door de Regeering in het Moederland ernstig overwogen, doch volgens het eenstemmig oordeel van bevoegde adviseurs zou daarbij op onoverkomelijke bezwaren van personeelen en financieelen aard worden gestuit. Het gevolg was, dat het door de Commissie aanbevolen denkbeeld moest worden prijsgegeven.

Uiteraard zouden dezelfde bezwaren zich hebben voorgedaan bij de samenstelling van een deugdelijk politiekorps voor Curaçao. Maar afgescheiden daarvan wordt door de Regeering de aanwezigheid van een militaire bezetting in de kolonie beslist noodzakelijk geacht voor het bewaren van rust en orde en voor de handhaving van het gezag onder moeilijke omstandigheden.

Die taak schijnt niet zonder bezwaar te kunnen worden overgedragen aan een politiekorps, en daar het nu gebleken is, dat de taak der politie niet kan worden vervuld door de militaire bezetting, blijft slechts een weg open ter verbetering van den bestaanden toestand, n. l. de nu gekozene, die reorganisatie der politie en scheiding van haar taak en die der militaire bezetting ten doel heeft.

Nadat deze scheiding zal zijn tot stand gekomen, zal de aanvulling van het Europeesch element in het korps met meer succes dan thans door den overgang van militairen kunnen plaats hebben, omdat het politiepersoneel alsdan niet meer in de tweeslachtige positie zal verkeeren, welke als een der oorzaken van den tegenwoordigen onbevredigenden toestand moet worden aangemerkt.

Hoewel het oude stelsel van veldwachters, waarmede reeds bij het Koninklijk Besluit van 6 Januari 1910 Nº 32 (P. B. 1910 Nº 19) is gebroken, niet weder wordt ingevoerd, ligt het in de bedoeling om evenals voorheen geschikte krachten uit de bevolking, die zich voor den politiedienst mochten aanbieden, in dienst te nemen.

De politie zal niet het karakter van een *gewapende* macht in den zin van artikel 176 Regeeringsreglement dragen, doch uitsluitend bestemd zijn voor de uitoefening van den gewonen politiedienst.

ad art. 1, laatste zinsnede. Het wordt beter geacht, dat de Ambtenaren van het Openbaar Ministerie op de eilanden buiten Curaçao zich in het geheel niet meer met den politiedienst inlaten, en dat als plaatselijk hoofd van politie optreden de Gezaghebbers, die krachtens art. 114 van het Regeeringsreglement verantwoordelijk zijn voor de bewaring der inwendige rust, orde en veiligheid.

ad art. 3. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om het korps te doen bestaan uit 100 man; doch de verzekering van een goede politie in de haven eischt, dat er een brigade van minstens 10 man (een hoofdagent als wachtcommandant, 2 agenten eerste klasse en 7 agenten tweede klasse) uitsluitend voor dat doel beschikbaar is, zoodat de suppletoire begrooting met een sterkte van 110 man rekening houdt.

Hoewel volgens de voorgestelde regeling uitbreiding van het lager personeel zonder nadere wijziging van de verordening mogelijk zal zijn, ligt het in de verwachting, dat de voorgestelde sterkte als regel niet veel grooter zal behoeven te zijn, om onder normale omstandigheden de inwendige veiligheid te verzekeren. Immers zal de behoefte aan uitbreiding van personeel zich van zelf minder doen gevoelen, naarmate het korps een zeker aantal geschikte krachten tellen zal; daar het betere gehalte ongetwijfeld voor een groot deel datgene zal bereiken, wat anders slechts door vergrooting van het aantal verkregen kon worden. Het zal er dan vooral op aankomen om de leiding van den dienst aan vakmannen met eenige ervaring op te dragen.

De benamingen commissaris en inspecteur zijn eensdeels met het oog hierop gekozen en andersdeels, omdat het noodig voorkomt, die rangen langzamerhand te doen vervullen door Nederlandsche krachten, hetzij door detacheering, hetzij in vasten dienst. Neemt Willemstad toch, als havenplaats vooral, meer en meer in beteekenis toe, dan zal aan het korps hoogere eischen moeten worden gesteld; daarom zullen de genoemde hoogere rangen door goed geschoolde krachten moeten worden bezet.

Onderscheiding van het personeel in ambtenaren en beambten lijkt wenschelijk om duidelijk vast te stellen wie de ambtenaren van politie zijn, aan welke bij art. 9 van het Wetboek van Strafvordering (P. B. 1914 Nº 21) bij uitsluiting de bevoegdheid is toegekend om in de uitoefening van hunne ambtsverrichting de openbare burgerlijke of de gewapende macht onmiddellijk in te roepen.

ad art. 7. In verband met bovenbedoelde eischen zullen aan die rangen hoogere inkomens moeten worden verbonden. De voorgestelde bezoldigingen komen hoog genoeg voor om geschikte krachten in Nederland voor de vervulling van die posten — zij het ook tijdelijk — aan te lokken.

De voor de lagere rangen voorgestelde traktementen schijnen voldoende om bovenbedoelde geschikte krachten en beter gehalte te verkrijgen.

ad art. 13, lid 2. Er is overwogen om kleedinggeld aan het personeel te verstrekken, doch, lettende op de weinig gunstige ervaring, welke met het aanleggen en bijhouden van een kleedingrekening bij de politie in Suriname werd verkregen, is verstrekking van kleeding en schoeisel in natura verkozen.

De bewapening zal in het algemeen uit sabel en revolver bestaan, terwijl er op de andere eilanden en in de buitendistricten op Curaçao eenige geweren of karabijnen beschikbaar zullen zijn, ter betere waarborging van de veiligheid, wanneer dat mocht worden vereischt.

De overige bepalingen hebben de proef van langdurige praktijk doorstaan of schijnen voor zich zelf te spreken.

Willemstad, den 30n. Juni 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den.....,
houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Het ontwerp werd door de Afdeelingen met algemeene instemming begroet. Men was het volkomen eens met het Bestuur, dat de tegenwoordige regeling gebrekkig en bijgevolg zeer onbevredigend is.

Met verwijzing naar hetgeen bij de behandeling der begrootingen voor 1917 en 1918 werd gezegd, werd door verscheidene leden opnieuw de wenschelijkheid bepleit om de politie te splitsen in een straat- en een rechterlijke politie.

Men was van oordeel, dat het niet met de waardigheid van den Procureur-generaal strookt om als hoofd van de straatpolitie op te treden. De leiding van de straatpolitie moest, volgens de leden aan het woord, zijn opgedragen aan een hoofdambtenaar, die niet aan den Procureur-generaal ondergeschikt is. Deze ambtenaar zou dan uit den aard zijner betrekking zich geheel kunnen wijden aan zijn dienst, waardoor bereikt zal kunnen worden, dat de straatpolitie wordt wat zij behoort te zijn. Moest om hiertoe te geraken eene wijziging in het Regeeringsreglement worden aangebracht, dan vertrouwde men, dat de Hooge Regeering hiertoe hare medewerking wel zal willen verleenen.

Als bewijs, dat de tegenwoordige regeling der straatpolitie niet voldoet, werd door verscheidene leden gewezen op de veelvuldige brutale diefstallen in de kom der gemeente, die in den allerlaatsten tijd zijn gepleegd en waarvan de daders niet ontdekt zijn geworden en werd sterk aangedrongen op het instellen van een opsporingsdienst.

In verband hiermede werd betoogd, dat, om tot een goede oplossing der zaak te geraken, de organisatie behoorde opgedragen te worden aan een vakman, die in Nederland zijn sporen op het gebied van politiezaken heeft verdiend en gaven verscheidene leden op grond hiervan in overweging tot dat einde een bekwamen vakman te doen uitkomen.

Enkele andere leden gaven als hunne meening te kennen, dat de organisatie zonder voorleiding van een specialen vakman kan worden tot stand gebracht en wel omdat de vakman, die uitgezonden zou worden, niet bekend zal zijn met de plaatselijke toestanden en de ervaring van de werking der tegenwoordige regeling zal missen.

Algemeen was men van oordeel, dat het voorgestelde aantal politiebeambten, in verband met de toeneming van het zielental der bevolking en wat speciaal Curaçao betreft de uitbreiding der stad en den trek van de buitenbevolking naar de stad, te klein is. Uitbreiding van het aantal achtte men onvoorwaardelijk noodig om te geraken tot een goeden politiedienst.

Men juichte het voornemen om een brigade te bestemmen voor den politiedienst in de haven toe. Verscheidene leden achtten het noodzakelijk, dat de commandant dezer brigade onder de onmiddellijke bevelen van den Havenmeester komt te staan.

Men meende, dat, waar de aanvulling van het Europeesche element van het corps zal geschieden door overgang van militairen, dit slechts zal zijn een gedaanteverwisseling, maar dat het wezen der zaak zal blijven wat het nu is.

Artikelen.

Ad artikel 1. Het brengen van de politie onder de onmiddellijke bevelen van de Gezaghebbers achtte men niet wenschelijk, daar de praktijk geleerd heeft, dat een regeling, waarbij de ambtenaar van het Openbaar Ministerie als hoofd der politie optreedt, op de andere eilanden dan Curaçao over het algemeen goed heeft voldaan. Immers is de ambtenaar van het Openbaar Ministerie de persoon, die belast is met het opsporen van misdaden, wanbedrijven, enz., voor de uitvoering van welke werkzaamheid hij de beschikking moet hebben over politiepersoneel.

Nog werd opgemerkt, dat, doordien de functiën van ambtenaar van het Openbaar Ministerie en die van ontvanger op haast al de eilanden buiten Curaçao in één persoon zijn vereenigd, deze ambtenaar in zijn laatste kwaliteit vaak over politiepersoneel moet kunnen disponeeren om te waken tegen fraudes bij den invoer. Wanneer nu den ontvanger de beschikking over politiepersoneel ontnomen werd, zou hem ander personeel moeten worden toegevoegd en zouden zoodoende de uitgaven opgevoerd worden.

Ad artikel 7. Enkele leden waren van oordeel, dat voor de hier voorgestelde jaarwedden zich geen geschikte elementen zullen aanmelden.

Andere leden, hoewel zoo noodig bereid om tot verhooging dier jaarwedden mede te werken, vreesden, dat, zoolang het politiepersoneel gerecruteerd zal moeten worden uit de militaire bezetting, de verhooging der bezoldigingen alleen zal leiden tot verzwaring der uitgaven, zonder dat de beschikking over betere krachten verzekerd wordt.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 8n. Augustus 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den ....., houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

Memorie van Antwoord.

Nº 4.

Algemeene beschouwingen.

Het deed ondergeteekende genoegen te vernemen, dat het ontwerp met algemeene instemming door de Afdeelingen werd begroet.

Noch voor de waardigheid van den Procureur-generaal, noch om de straatpolitie te doen zijn wat zij behoort te zijn, lijkt het noodig om haar te splitsen in een straat- en een rechterlijke politie. Evenmin komt het noodzakelijk voor de straatpolitie te stellen onder een hoofdambtenaar, die niet aan den Procureur-generaal ondergeschikt is. Wat hier wordt beoogd, wordt even goed bereikt door, zooals reeds in de Memorie van toelichting in uitzicht is gesteld, de rangen van commissaris en inspecteur door goedgeschoolde Nederlandsche krachten te doen bezetten. Deze kunnen dan, al zijn zij wel aan den Procureur-generaal ondergeschikt en geen hoofdambtenaren, zich geheel aan hun dienst wijden en de politie zooveel mogelijk op peil houden. Op de regeling van den dienst in het eerste district van het eiland Curaçao kan de commissaris dan zijn invloed direct laten gelden, daar zij volgens art. 5 rechtstreeks door hem geschiedt.

Het gaat, meent ondergeteekende, niet op om uit de drie (niet veelvuldige) buitengewone diefstallen, die er in den laatsten tijd hebben plaats gehad, te besluiten, dat de regeling van den dienst der politie in de stad niet voldoet; en wat den laatsten diefstal betreft, kan men moeilijk zeggen, dat het huis, waar hij is gepleegd, in de *kom der gemeente* ligt, daar het aan den rand van de ,,moondi'' van den berg van Schaarlo gelegen is, en vandaar uit gemakkelijk te betreden.

Als deze verordening in werking treedt zal er twee en dertig man beschikbaar zijn voor de straatpolitie in de stad, na aftrek van mogelijke zieken, incompleet enz. Dit aantal lijkt voldoende, althans om er een proef mede te nemen; mocht het noodig blijken, dan kan altijd later uitbreiding worden voorgesteld.

Er is, meent ondergeteekende, geen enkele reden om den commandant — bedoeld zal zijn de commissaris van politie — onder de onmiddellijke bevelen van den Havenmeester te brengen; deze is belast met de schepenpolitie in de haven en de commissaris met de eigenlijke politie; beiden zijn ondergeschikt aan den Procureur-generaal.

De meening uitgedrukt in de laatste alinea der Algemeene beschouwingen van het Voorloopig Verslag acht ondergeteekende niet gegrond. Immers zullen dan slechts de goede elementen van het garnizoen, die bij de politie willen overgaan, worden aangenomen. Niets belet ook, dat er in Nederland personen voor de politie worden aangeworven.

Artikelen.

ad artikel 1. Ondergeteekende blijft van oordeel, dat het zeer gewenscht is om de politie op de eilanden buiten Curaçao te brengen onder de onmiddellijke bevelen van de gezaghebbers.

Onder de ambtenaren, die er nu als plaatselijk hoofd van politie naar de eilanden gaan, zijn er dikwijls die nog te jong

en onervaren zijn om met succes als hoofd der plaatselijke politie te kunnen optreden.

En al is het waar, dat de gezaghebber in deze zijn invloed wel eenigszins zal kunnen doen gelden, gelooft ondergeteekende toch, dat de politie op de eilanden in het algemeen veel meer zal kunnen praesteeren als de gezaghebber die direct onder zijne bevelen heeft. Meermalen gaf de tegenwoordige regeling ook aanleiding tot moeilijkheden.

Al is de ontvanger geen hoofd van politie meer, zal hij toch, door tusschenkomst van den gezaghebber, de hulp van de politie wel kunnen inroepen om tegen fraudes bij den invoer enz. te waken. Hetzelfde zal kunnen geschieden, als de ontvanger ambtenaar van het Openbaar Ministerie mocht blijven, bij het opsporen van misdrijven enz.

ad artikel 7. Of er geschikte elementen voor de voorgestelde belooningen te krijgen zijn, zal moeten blijken; voorloopig wordt het, zooals in de Memorie van toelichting is gezegd, wel mogelijk geacht.

Willemstad, den 16n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den.....,
houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

Nota van wijziging.

Nº 5.

Artikel 7 wordt als volgt gelezen :

,,De jaarwedden van het politiepersoneel worden bij besluit geregeld.

Toekenning van regelmatige verhoogingen der jaarwedden heeft niet plaats dan na gebleken ijver, plichtsbetrachting en bekwaamheid.''

Willemstad, den 20n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den .....,
houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

TOELICHTING OP DE
NOTA VAN WIJZIGING.

Nº 6.

Daar het in de bedoeling ligt eene algemeene regeling van de bezoldigingen van de ambtenaren en beambten in deze kolonie, met uitzondering van die welke de Kroon regelt, bij besluit vast te stellen, komt het ondergeteekende, bij nader inzien, gewenscht voor volledigheidshalve in het te nemen besluit ook de jaarwedden van het politiepersoneel op te nemen.

Wanneer de regeling van de bezoldigingen van het politiepersoneel bij verordening geschiedt, zal zij niet ook bij besluit kunnen plaats vinden.

Ondergeteekende meent, dat er bij Uwen Raad geen bezwaar tegen het voorstel zal bestaan, waar toch telken jare bij de begrooting de sterkte en de bezoldigingen van het politiepersoneel aan zijn oordeel zal worden onderworpen, en ook de nieuwe regeling der bezoldigingen door Uwen Raad onlangs bij suppletoire begrooting is aangenomen.

Willemstad, den 20n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZTTTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den....., houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

Eindverslag.

Nº 7.

Bij het nader Afdeelingsonderzoek naar aanleiding van de Memorie van antwoord, waaraan ook leden deelnamen, die bij het voorafgaand onderzoek niet in de gelegenheid waren geweest hun gevoelen te doen kennen, gaven verscheidene leden als hun oordeel te kennen, dat, zoolang het Regeeringsreglement geen wijziging zal hebben ondergaan, geen ander ambtenaar dan de Procureur-generaal als hoofd der politie kan worden aangewezen. De Procureur-generaal is volgens dat reglement het hoofd der politie, welke onderscheidingen men ook wil aannemen : rechterlijke, straat- of havenpolitie.

Toch meenden deze leden, met het Bestuur, dat hetgeen volgens het Voorloopig Verslag beoogd wordt, in de praktijk ook bij de voorgestelde organisatie zal worden bereikt, wanneer maar de werkkring van den Commissaris genoegzaam ruim wordt getrokken. Volgens deze leden, met wie zich ook de andere vereenigden, moest de Commissaris onder oppertoezicht van het wettelijk hoofd, den Procureur-generaal, het feitelijk hoofd der politie zijn met genoegzame bevoegdheid om zelfstandig op te treden en de zaken te regelen. De Procureur-generaal moest de ambtenaar blijven, die de groote lijnen aangeeft en bij wien men als het ware in beroep kan komen van de beslissingen van den Commissaris in politiezaken.

Door eene regeling als boven aangegeven, waarop de Afdeelingen hierbij aandrongen, zoude, meende men, de rechtszekerheid van de burgers het best zijn gewaarborgd. Ook de waardigheid van den Procureur-generaal, als rechterlijk ambtenaar, zou er slechts bij kunnen winnen.

Gevraagd werd in dit verband hoe de werkkring van den Commissaris in Suriname geregeld is en of zijne instructie daar niet bij Koloniale verordening is geregeld of vroeger was geregeld. Men wenschte in elk geval, dat dit hier zoude geschieden.

Gevraagd werd ook of aan den Commissaris bij de verordening niet de bevoegdheid behoorde te worden verleend om ook straffen op te leggen — natuurlijk met beroep op den Procureur-generaal.

Tegen het stellen van de politie onder de onmiddellijke bevelen van de Gezaghebbers bleef men gekant, ook met het oog op het prestige van den Gezaghebber als hoofd van het eiland. Het gaat, betoogden eenige leden, niet aan om de Gezaghebbers straffen te doen opleggen, die door den Procureur-generaal kunnen worden vernietigd.

De wijziging van art. 7 vond bij de meeste leden geen bijval. Men stelde prijs op het behoud der oorspronkelijke redactie. Wat het Bestuur bij de toelichting van de wijziging aanvoert omtrent het oordeel, dat de Raad toch telken jare bij de begrooting over de sterkte en de bezoldiging van de politie heeft uit te spreken, is alleen in theorie juist. In de praktijk komt daar niet veel van terecht. Meermalen toch werd de Raad in dit opzicht voor faits accomplis gesteld. En bij de jongste algemeene traktementsverhoogingen werd den Raad geen andere keuze gelaten dan zich bij het voorgestelde nederleggen of tal van ambtenaren dupeeren. Met zijne wenschen is toen in het geheel geen rekening gehouden.

Men wenschte dan ook de oorspronkelijke voorgestelde regeling, waarbij den Raad medezeggensschap wordt toegekend in de bepaling der traktementen van het politiepersoneel, gehandhaafd te zien als een eerste stap op den goeden weg.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 23n. October 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—8.

Verordening van den ....., houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG.

Nº 8.

Het was ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat de Afdeelingen hebben ingezien, dat het niet aangaat om een ander dan den Procureur-generaal als hoofd van de straatpolitie te doen optreden, zoolang art. 153 van het Regeeringsreglement niet is gewijzigd, welke wijziging noch door de Regeering noch door het Bestuur wenschelijk wordt geacht, en dat met het voorstel van het Bestuur evengoed bereikt kan worden, wat langs een anderen weg door haar gezocht werd.

Door de bepaling van art. 5, dat de politiedienst in het eerste district van het eiland Curaçao door den Commissaris van politie wordt geregeld, wordt reeds tegemoet gekomen aan het ontwikkelde in de tweede en derde alinea's van het eindverslag.

De werkkring van den Commissaris van politie in Suriname is, voor zoover nagegaan is kunnen worden, geregeld bij Publicatie van 28 December 1865 (Gouvernementsblad Nº 23), die, naar de meening van ondergeteekende, meer het karakter van een besluit dan van eene verordening heeft. De Koloniale *Raad* was toen toch slechts adviseerend lichaam.

Waar het geven van dienstvoorschriften een daad van uitvoering is en niet van wetgeving, en de Koloniale Raad slechts met wetgevende macht is bekleed, komt het ondergeteekende voor, dat het juister is om dergelijke voorschriften door den Gouverneur bij besluit te laten vaststellen, zooals in art. 13, lid 1, wordt voorgesteld. De thans geldende instructie is door den Procureur-generaal vastgesteld.

Ondergeteekende meent, dat er geen aanleiding bestaat om, waar de Procureur-generaal zelf ter plaatse is, en dagelijks zoogenaamd ,,rapport houdt'', den Commissaris de bevoegdheid te geven om straffen op te leggen; nog daargelaten dat de Procureur-generaal door de vereischten, waaraan hij moet voldoen om benoemd te worden, meer waarborgen biedt, dat de straf in juiste verhouding tot de overtreding wordt toegemeten.

Ondergeteekende blijft van meening, dat het gewenscht is, dat de gezaghebbers op hun eiland ook hoofden van politie zijn.

Het feit, dat zij qua talis onder den Procureur-generaal komen te staan, is, meent hij, niet zwaarwichtig genoeg om de gewenschte verandering daarop te laten afstuiten.

Zooals ondergeteekende aan den Raad bereids heeft medegedeeld, zal eene algemeene regeling van de bezoldigingen van de ambtenaren en de beambten bij besluit worden vastgesteld.

Voor een afzonderlijke regeling van de bezoldigingen van politiepersoneel zal dan, naar hij meent, geen aanleiding bestaan.

Wat de Raad bedoelt met de uiting, dat het in theorie wel juist is dat de Raad zich bij de begrooting heeft uit te spreken over de sterkte en de bezoldiging van het politiepersoneel, doch dat er in de praktijk niet veel van terecht komt, is ondergeteekende niet recht duidelijk.

Ondergeteekende kan niet toegeven, dat bij de jongste traktementsregeling den Raad geen andere keuze werd gelaten dan zich bij het voorgestelde neer te leggen of tal van ambtenaren te dupeeren.

Zulks kon toch moeilijk worden afgeleid uit zijne mede-

deelingen, dat de voorgestelde regeling na langdurige gedachtenwisseling met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën was vastgesteld; en dat het hem daarom niet mogelijk was om eene wijziging in die regeling over te nemen; alsook dat hij 's Raads meening niet bij Zijne Excellentie kon ondersteunen, omdat hij de voorgestelde verhoogingen voldoende achtte.

Willemstad, den 12n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—9.

Verordening van den ....., betreffende de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het noodig is de bestaande voorschriften betreffende het verleenen van verlof aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao te herzien;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

Vrijstellingen van dienst.

Art. 1.

1. Volgens door den Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, vast te stellen voorschriften kan aan ambtenaren en ander personeel in burgerlijken dienst der Kolonie, met geheel of gedeeltelijk behoud van hun inkomen, vrijstelling van dienst voor ten hoogste één maand worden verleend.
2. De Gouverneur is bevoegd deze vrijstelling van dienst voor ten hoogste één maand te verlengen voor personeel, dat niet van een vaste aanstelling is voorzien.
3. Onder inkomen worden hier verstaan alle voordeelen aan de betrekking verbonden, vergoedingen voor onkosten daaronder niet begrepen, een en ander ter beoordeeling van den Gouverneur.

Verloven buiten bezwaar van den Lande.

Art. 2.

1. De Gouverneur kan aan de in het vorig artikel bedoelde ambtenaren en personen binnen- of buitenlandsch verlof verleenen buiten bezwaar van den Lande, voor zooveel de belangen van den dienst dit naar zijn oordeel gedoogen.
2. De duur van dit verlof wordt naar omstandigheden door den Gouverneur geregeld.
3. Een verlof buiten bezwaar van den Lande kan telkens voor een termijn van zes maanden worden verlengd, en wel bij verblijf van den verlofganger in *Amerika* door den Gouverneur en buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën.

Binnenlandsche verloven.

Art. 3.

1. Aan ambtenaren, die bezoldiging genieten ten laste van de Koloniale huishoudelijke begrooting en van een vaste aanstelling zijn voorzien, kan de Gouverneur binnenlandsch verlof verleenen:
   a. wegens langdurigen onafgebroken dienst in *West-Indië*;
   b. wegens ziekte.
2. Verlof wegens ziekte wordt alleen verleend, wanneer uit eene verklaring van eene commissie van geneeskundigen blijkt, dat zulks noodig is. In deze verklaring moet worden

vermeld, of, naar het oordeel der commissie, de ongesteldheid al dan niet is ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij tengevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen.

Art. 4.

1. Zij aan wie een binnenlandsch verlof is verleend, hebben, behoudens goedkeuring van den Gouverneur, de keuze van het land waar zij hun verlof wenschen door te brengen. Dit land moet in het verzoekschrift om verlof vermeld zijn.
2. Bij verandering van het land van verblijf wordt daarvan kennis gegeven aan den Minister van Koloniën of aan den Gouverneur, al naar mate het verlof of de loopende verlenging daarvan door den Minister of den Gouverneur is verleend.
3. Is er in het verzoekschrift om verlof geen land vermeld, dan heeft de ambtenaar vrijheid zich in de Kolonie op te houden waar hij verkiest. Zonder toestemming van den Gouverneur mag hij de Kolonie niet verlaten.

Art. 5.

1. Wegens langdurigen onafgebroken dienst in *West-Indië* van *zes* jaren en meer wordt de duur van het binnenlandsch verlof op ten hoogste *twee* maanden gesteld voor hen die de Kolonie niet verlaten.
2. Bij verblijf buiten de Kolonie kan de Gouverneur dezen termijn verlengen tot ten hoogste *vier* maanden.

Art. 6.

1. Wegens ziekte wordt binnenlandsch verlof verleend voor een tijdvak van ten hoogste één maand.
2. Dit verlof kan éénmaal met gelijk tijdvak en daarna telkens voor een tijdvak van ten hoogste drie maanden worden verlengd, wanneer uit hoofde van een onderzoek van den lijder eene commissie van geneeskundigen, onder aanduiding van de ziekte of ziekten, aan welke de verzoeker lijdende is en met beknopte vermelding van de gronden waarop haar oordeel rust, verklaart:
1º dat de ambtenaar door ziekte verhinderd is zijn dienst naar behooren te verrichten;
2º dat binnen den tijd van één jaar herstel waarschijnlijk is.
3. Het geheele verlof mag echter den duur van elf maanden niet te boven gaan.

Art. 7.

1. Voor hen, die zich met toestemming van den Gouverneur, met verlof wegens ziekte buiten de Kolonie hebben begeven, kan de verlenging alleen geschieden na overlegging — bij verblijf in *Amerika* aan den Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* aan den Minister van Koloniën — van een door een bevoegden geneeskundige afgegeven en door een Nederlandschen Consul (of bij verblijf in eene Nederlandsche Kolonie, door de hoogste autoriteit ter plaatse) gewaarmerkte verklaring, dat eene verlenging van het verlof met kans op herstel van gezondheid, dringend noodzakelijk is. Bij verblijf in *Nederland* wordt te hunnen aanzien gehandeld als in het eerste lid van artikel 15 is vermeld.
2. Op het verzoek om verlofsverlenging wordt beschikt bij verblijf van den verlofganger in *Amerika* door den Gouverneur en bij verblijf van den verlofganger buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën.

Art. 8.

Zij die langer dan twee maanden in het genot zijn geweest van binnenlandsch verlof wegens ziekte, leggen, alvorens hunne betrekking opnieuw te mogen aanvaarden, aan den hoofdambtenaar, onder wien zij dienen, eene verklaring over van eene commissie van geneeskundigen, waaruit blijkt, dat zij in staat zijn hunnen dienst te hervatten.

Buitenlandsche verloven.

Art. 9.

1. Aan ambtenaren, die bezoldiging genieten ten laste van de Koloniale huishoudelijke begrooting, van een vaste aanstelling zijn voorzien en ten behoeve van 's Lands burgerlijken of militairen dienst naar de Kolonie werden uitgezonden, kan de Gouverneur buitenlandsch verlof onder genot van verlofsbezoldiging verleenen :

a. wegens langdurigen onafgebroken dienst in *West-Indië*;

b. wegens ziekte.

2. Buitenlandsch verlof wegens langdurigen onafgebroken dienst in *West-Indië* kan bovendien door den Gouverneur worden verleend aan niet-uitgezonden ambtenaren mits zij overigens aan de in het vorige lid gestelde vereischten voldoen en hunne jaarlijksche bezoldiging f 2000,— of meer bedraagt.

Art. 10.

Zij aan wie een buitenlandsch verlof is verleend, hebben, behoudens goedkeuring van den Gouverneur, de keuze ten aanzien van het land buiten de keerkringen, waar zij hun verloftijd wenschen door te brengen. Dit land moet in het verzoekschrift om verlof vermeld zijn of, wanneer het niet *Nederland* betreft, later aan den Gouverneur of, bij verblijf buiten *Amerika*, aan den Minister van Koloniën worden medegedeeld.

Art. 11.

1. Buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst wordt verleend voor den tijd van *acht* maanden na ten minste *zes* jaren onafgebroken dienst in *West-Indië*.

2. Bedraagt de diensttijd meer dan *zes* jaren, dan wordt voor elk vol jaar boven dat aantal de duur van het verlof met één maand verlengd, met dien verstande dat het verlof nimmer wordt verleend voor langer dan *één* jaar.

Art. 12.

1. Een buitenlandsch verlof wegens ziekte kan alleen worden verleend na het ondergaan van een onderzoek door eene commissie van geneeskundigen, indien deze onder aanduiding van de ziekte of ziekten aan welke de verzoeker lijdende is, heeft verklaard, met beknopte vermelding van de gronden waarop haar oordeel berust :

1º of de ongesteldheid al dan niet is ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij tengevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen;

2º dat genezing in de Kolonie onwaarschijnlijk is;

3º dat een verblijf buiten de keerkringen voor het herstel dringend noodig is;

4º dat herstel binnen den tijd van één jaar niet uitgesloten is.

2. Voor ambtenaren, die, zonder dat hun buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst of wegens ziekte is verleend, zich met toestemming van den Gouverneur buiten de Kolonie bevinden, heeft het onderzoek naar de noodzakelijkheid van een buitenlandsch verlof wegens ziekte plaats op de wijze als in artikel 15 is bepaald voor de verlenging van een dusdanig verlof.

Art. 13.

1. Een buitenlandsch verlof wegens ziekte wordt aanvankelijk door den Gouverneur en in het geval bedoeld in het tweede lid van artikel 12 bij verblijf in *Amerika* door den Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën verleend voor niet langer dan één jaar.

2. Het verlof kan echter bij verblijf van den verlofganger in *Amerika* door den Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën om dezelfde reden verlengd worden tot ten hoogste twee en een half jaar.

Art. 14.

Een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst kan bij verblijf van den verlofganger in *Amerika* door den Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën, met inachtneming van artikel 22, wegens ziekte verlengd worden tot ten hoogste twee en een half jaar.

Art. 15.

1. Zij die in het genot zijn van buitenlandsch verlof en die wegens ziekte verlenging van verlof aanvragen, worden, bij verblijf in *Nederland*, onderworpen aan het onderzoek van eene commissie van geneeskundigen en de beschikking op hun verzoek om naar de Kolonie te mogen terugkeeren of om verlenging van verlof te verkrijgen wordt afhankelijk gesteld van hetgeen bij dat onderzoek blijkt omtrent hunne geschiktheid om den dienst in de Kolonie te gaan hervatten.

2. Indien een verlofganger als in het eerste lid bedoeld, zich tot herstel van gezondheid op eenige plaats buiten *Nederland* ophoudt, kan bij verblijf in *Amerika* de Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* de Minister van Koloniën, in afwijking van het bepaalde in het vorig lid, voor het toestaan van eene verlofsverlenging wegens ziekte genoegen nemen met een door een Nederlandsch Gezantschap of Consulaat gewaarmerkte verklaring van een geneesheer in zijn dienstkring, waaruit blijkt dat eene verlenging van het verlof met kans op herstel van gezondheid dringend noodzakelijk is.

Art. 16.

Een buitenlandsch verlof kan bij verblijf van den verlofganger in *Amerika* door den Gouverneur en bij verblijf buiten *Amerika* door den Minister van Koloniën om bijzondere redenen buiten bezwaar van den Lande worden verlengd, wanneer de belangen van den dienst het naar zijn oordeel gedoogen.

Algemeene bepalingen.

Art. 17.

In deze verordening worden verstaan :

onder ,,*bezoldiging*'' het bedrag waarnaar door den ambtenaar voor pensioen wordt bijgedragen;

onder ,,*buitenlandsch verlof*'' een verlof tot verblijf buiten de keerkringen, waaraan overtocht ten laste van de Koloniale kas is verbonden;

onder ,,*binnenlandsch verlof*'' een verlof waarbij geen vergoeding van overtochtskosten naar plaatsen buiten de Kolonie wordt gegeven.

Art. 18.

1. De in de artikelen 5 en 11 bedoelde diensttijd moet volbracht zijn op het tijdstip, waarop het verlof ingaat.

2. Vrijstelling van dienst komt bij de toepassing van de artikelen 5 en 11 als dienst in *West-Indië* in aanmerking.

3. Binnen- en buitenlandsche verloven buiten bezwaar van den Lande, binnenlandsche verloven wegens ziekte, alsmede de tijdvakken van schorsing gelden niet als onderbreking van dienst, doch worden bij de berekening van den diensttijd voor het eerstvolgend binnen- of buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst in mindering gebracht en wel: de duur van een binnenlandsch verlof wegens ziekte eenmaal, die van verloven buiten bezwaar van den Lande en van schorsing tweemaal.

Art. 19.

Verloven wegens langdurigen dienst kunnen, wanneer daarop aanspraak is verkregen, alleen worden geweigerd, wanneer de Gouverneur het wegens bijzondere omstandigheden met de belangen van 's Lands dienst niet vereenigbaar acht, dat de verzoeker zijn werkkring verlate. In zoodanig geval geschiedt de weigering bij eene met redenen omkleede beschikking en wordt een termijn bepaald, na afloop waarvan op het verzoek mag worden teruggekomen.

Art. 20.

1. De in deze verordening bedoelde geneeskundige keuringen zijn opgedragen aan eene door den Gouverneur te benoemen commissie van geneeskundigen, bestaande uit drie leden en zooveel leden plaatsvervangers als de Gouverneur noodig acht.

2. Voor ambtenaren, dienstdoende op een der eilanden buiten het eiland Curaçao, kan de Gouverneur, in bijzondere gevallen, bepalen, dat de keuringen, in deze verordening bedoeld, door een Gouvernements geneeskundige worden verricht.

Art. 21.

1. Het aanvragen van verloven geschiedt langs den hierarchieken weg.

2. Verzoekschrift, beschikking en andere stukken, naar aanleiding van deze verordening opgemaakt, zijn vrijgesteld van de zegelbelasting.

Art. 22.

Indien een verlof wegens ziekte binnen twee maanden volgt op een verlof wegens langdurigen dienst, komt de duur van dit laatste verlof voor de toepassing van artikel 6, derde lid, van artikel 13 en van artikel 14 in mindering.

Art. 23.

1. De betaalbaarstelling van verlofsbezoldigingen van ambtenaren, die buiten *Amerika* verblijf houden, geschiedt na ontvangst bij het Departement van Koloniën van eene schriftelijke kennisgeving van hunne aankomst met vermelding van plaats, straat en huisnummer, waar zij gedurende hun verlof zullen vertoeven. Bij verblijf buiten *Nederland* moeten zij tevens een gemachtigde in *Nederland* aanwijzen voor de ontvangst van de verlofsbezoldiging.

2. Brengen zij hun verlof in *Amerika* door, dan geven zij hiervan aan den Gouverneur kennis onder opgave van een gemachtigde in de Kolonie voor de ontvangst van de verlofsbezoldiging.

Art. 24.

1. De buiten *Amerika* vertoevende ambtenaren moeten uiterlijk op het tijdstip, door den Minister van Koloniën op te geven, zich schriftelijk bij diens Departement aanmelden voor de regeling van hun terugkeer naar de Kolonie of ter verkrijging van verlofsverlenging, zoo daartoe termen zijn.

2. De Gouverneur regelt den terugkeer naar de Kolonie en de verlenging van het verlof van ambtenaren, die zich met verlof in *Amerika* ophouden.

3. Het eerste lid van dit artikel is ook van toepassing op ambtenaren met buitenlandsch verlof, aan wie door de Koningin of van wege Hoogstdezelve, dienstverrichtingen in het belang van de Kolonie zijn opgedragen.

4. De Minister van Koloniën kan echter aan de in het vorige lid bedoelde ambtenaren, wanneer zij wegens beëindiging van het verlof naar de Kolonie zouden moeten terugkeeren, verlenging van verlof toestaan voor zoolang als ten behoeve van die dienstverrichtingen noodig is. Zij blijven dan in het genot van de hun toegekende verlofsbezoldiging.

Art. 25.

1. Een verlof heeft niet het verlies van de in de Kolonie bekleede betrekking tengevolge. De Gouverneur voorziet voor zooveel noodig in de waarneming van de betrekkingen der verlofgangers.

2. Buitenlandsch verlof wordt niet dan bij uitzondering verleend aan ambtenaren, die recht op pensioen hebben verkregen en wordt niet toegestaan wanneer niet vaststaat, dat op het behoud van den betrokkene voor den kolonialen dienst prijs wordt gesteld.

Art. 26.

1. Ambtenaren, die door ziekte verhinderd zijn hun dienst

naar behooren te verrichten en ten behoeve van wie eene commissie van geneeskundigen de in de artikelen 3, 6 en 12 bedoelde verklaringen niet kan afgeven, worden uit den dienst ontslagen.

2. Mede worden uit den dienst ontslagen ambtenaren in het genot van verlof, die om gezondheidsredenen ongeschikt bevonden worden om hun dienst te hervatten en niet in de termen vallen om verlenging van verlof te bekomen.

Overgangsbepalingen.

Art. 27.

1. Aan ambtenaren en ander personeel, die op den dag der inwerkingtreding dezer verordening door hun diensttijd aanspraak hadden verkregen op verlof *wegens langdurigen dienst*, kan, in afwijking van deze verordening, doch slechts voor éénmaal, een verlof wegens langdurigen dienst worden verleend, op den voet van de Verlofverordening P. B. 1909, Nº 25.

2. Ambtenaren en ander personeel, die volgens de Verlofverordening P. B. 1909, Nº 25, recht op verlof *wegens ziekte* zouden hebben en dat recht op den dag der inwerkingtreding dezer verordening zouden hebben verloren, behouden het, doch zijn ten aanzien van zulke verloven overigens aan de bepalingen van deze verordening onderworpen.

3. Eveneens hebben recht op buitenlandsch verlof *wegens ziekte* op den voet van het vorige lid, de ambtenaren, die op den dag der inwerkingtreding dezer verordening nog slechts van eene tijdelijke aanstelling waren voorzien, indien de aanstelling in vasten dienst onmiddellijk op den tijdelijken dienst is gevolgd.

Art. 28.

Deze verordening kan worden aangehaald onder den naam van „Verlofsverordening 1917".

Art. 29.

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van den eersten dag der maand volgende op die, in welke zij wordt afgekondigd.

2. Op dien dag vervalt de verordening van 17 October 1908 (P. B. 1909 Nº 25), betreffende het verleenen van verlof aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao, zooals gewijzigd bij de verordeningen van 21 September 1909 (P. B. Nº 41), 3 Mei 1911 (P. B. Nº 24) en 26 Augustus 1914 (P. B. Nº 39).

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—9.

Verordening van den ....., betreffende de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Het ontwerp is, op enkele afwijkingen na, die met het oog op plaatselijke toestanden wenschelijk worden geacht, overgenomen van de Koninklijke Besluiten van 20 Augustus 1910 (Gouvernementsblad van Suriname no. 71), van 17 Februari 1911 (Gouvernementsblad no. 29) en van 16 Augustus 1915 (Gouvernementsblad no. 64), zooals gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 10 Maart 1917, no. 28, houdende voorschriften omtrent verloven van Surinaamsche ambtenaren.

ad art. 1. Onder ,,vrijstelling van dienst'' zullen vallen alle korte verloven, zooals de gewone jaarlijksche verpoozing, afwezigheid wegens familieaangelegenheden, enz.
Door deze vrijstelling van dienst zullen de voor verlof geldende bepalingen alleen in bijzondere gevallen toegepast behoeven te worden.

ad art. 3. Van de binnenlandsche verloven wegens langdurigen dienst kunnen alle ambtenaren gebruik maken. Zij worden evenwel voornamelijk voorgesteld met het oog op de ambtenaren, die volgens de thans voorgestelde regeling geen recht op buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst zullen hebben.

ad art. 13, 2e. lid De geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën heeft den raad gegeven om den vroegeren uitersten duur van het buitenlandsch verlof weder op $2\frac{1}{2}$ jaar vast te stellen, omdat de ondervinding heeft geleerd, dat in vele gevallen een volledig herstel in minder tijd niet bereikt kan worden.

ad art. 20, 2e. lid. Voor hen, die op de Bovenwindsche eilanden wonen is het soms moeilijk om naar Curaçao te komen. De dokters van de verschillende eilanden voor eene keuring bijeen te laten komen, is niet gewenscht, zeer kostbaar, en soms niet mogelijk. Bovendien kan zich nog het geval voordoen, dat de ziekte van een ambtenaar zoodanig is, dat het dringend noodzakelijk is, dat hij van zijn standplaats uit de reis naar Europa of Noord-Amerika aanvaardt, zonder eerst Curaçao aan te doen.

ad art. 27. De billijkheid eischt, dat hier eenige overgangsbepalingen worden gegeven.
Aangezien de Verlofverordening (P. B. 1909 No. 25) de onderscheiding tusschen buiten- en binnenlandsch verlof niet kent, is in het 1e. en 2e. lid alleen melding gemaakt van ,,verlof'', dat echter buitens- of binnenslands kan worden doorgebracht.

Willemstad, den 19n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—10.

Verordening van den ....., tot regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het noodig is de bestaande voorschriften omtrent de toekenning van verlofsbezoldigingen aan burgerlijke ambtenaren en ander personeel in de kolonie Curaçao te herzien;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

De verlofsbezoldiging der ambtenaren in dienst van de Kolonie, die in het genot zijn van een binnenlandsch verlof, bedraagt:

A. ingeval het verlof is verleend wegens ziekte:
I. gedurende de eerste twee maanden het volle inkomen;
II. gedurende de volgende negen maanden:
a. ingeval de ziekte is ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij ten gevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen: het volle inkomen gedurende drie maanden, 90 % daarvan gedurende de volgende drie maanden en 80 % daarvan in de daaropvolgende drie maanden;

b. in andere gevallen: 80 % van het inkomen gedurende drie maanden, 70 % daarvan gedurende de volgende drie maanden en 60 % daarvan in de daaropvolgende drie maanden;

B. ingeval het verlof is verleend wegens langdurigen onafgebroken dienst in *West-Indië*:
I. gedurende de eerste twee maanden 90 % van het inkomen;
II. gedurende de volgende twee maanden 80 % van het inkomen.

Art. 2.

1. De verlofsbezoldiging der ambtenaren in dienst van de Kolonie, die in het genot zijn van een buitenlandsch verlof onder genot van verlofsbezoldiging, bedraagt:
a. indien het verlof is verleend *wegens langdurigen dienst* van meer dan 6 en niet meer dan 10 jaren:
1º voor hen, die in het genot zijn van een jaarlijksche bezoldiging van f 3000,— of daarbeneden: 60 % van het inkomen;
2º voor hen, die in het genot zijn van een jaarlijksche bezoldiging van meer dan f 3000,—:
60 % van de eerste f 3000,—
50 % van de tweede f 3000,—
40 % van de derde f 3000,—
10 % van elk volgend bedrag.

b. indien het verlof is verleend *wegens langdurigen dienst* van 10 jaren of meer:

1º voor hen, die in het genot zijn van een jaarlijksche bezoldiging van f 3000,— of daarbeneden: 65 % van het inkomen;

2º voor hen, die in het genot zijn van een jaarlijksche bezoldiging van meer dan f 3000,—:
65 % van de eerste f 3000,—
55 % van de tweede f 3000,—
45 % van de derde f 3000,—
10 % van elk volgend bedrag.

2. De verlofsbezoldiging bij een buitenlandsch verlof *wegens ziekte* is gelijk aan dat bij een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst van meer dan 6 en niet meer dan 10 jaren. Wanneer echter de ambtenaar op grond van zijn diensttijd aanspraak op een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst zal kunnen doen gelden, is de verlofsbezoldiging gelijk aan dat bij een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst van 10 jaren of meer.

Art. 3.

Als inkomen wordt aangemerkt de bezoldiging van den ambtenaar en het bedrag waarnaar de ambtenaar wegens andere door hem genoten wordende voordeelen voor pensioen bijdraagt, met dien verstande dat die andere voordeelen *bij binnenlandsch verlof* alleen dan in aanmerking komen, voor zooverre den ambtenaar gedurende het verlof het genot daarvan onthouden wordt.

Art. 4.

1. De verlofsbezoldiging neemt een aanvang gelijktijdig met het verlof, indien dit met den eersten van eene maand ingaat, en anders met den eersten der volgende maand. Zij houdt op met het einde der maand, waarin de ambtenaar weder in dienst treedt, den dienst verlaat of overlijdt.

2. Wanneer de wederindienststelling van een ambtenaar geschiedt met of na den eersten dag van eene maand, volgende op die, waarin zijn verlof geëindigd is, blijft een genoten wordende verlofsbezoldiging doorloopen tot en met den dag der wederindiensttreding.

3. Wanneer een verlof niet met den eersten dag eener maand ingaat en in dezelfde maand eindigt, wordt het over den verloftijd te veel aan inkomen genotene ingehouden bij de eerstvolgende uitbetaling van bezoldiging.

Overgangsbepalingen.

Art. 5.

De bepalingen van deze verordening zijn niet van toepassing op de ambtenaren, bedoeld in het eerste lid van artikel 27 van de ,,Verlofsverordening 1917'', die, ingevolge deze bepaling, buitenlandsch verlof *wegens langdurigen dienst* bekomen op den voet van de bepalingen van de ,,Verlofverordening'' (P. B. 1909 No. 25).

Art. 6.

Op de verlofsbezoldigingen van ambtenaren in dienst der Kolonie, die op het oogenblik van inwerkingtreding van deze verordening reeds in het genot van verlof zijn, blijven voor de vaststelling daarvan gegolden hebbende bepalingen van toepassing.

Art. 7.

Deze verordening treedt gelijktijdig in werking met de ,,Verlofsverordening 1917'' en kan worden aangehaald onder den naam van ,,Verlofsbezoldigingsverordening 1917''.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—10.

Verordening van den ....., tot regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen.

Memorie van toelichting.

N° 2.

De in deze ontwerp–verordening behandelde stof werd tot dusverre in deze Kolonie bij de verlofsverordeningen geregeld.

In navolging van de voor *Suriname* bij de Koninklijke besluiten van 20 Augustus 1910, no. 48 (Gouvernementsblad van Suriname no. 73) en 10 Maart 1917, no. 29, getroffen regeling, wordt thans een afzonderlijk ontwerp ingediend tot vaststelling van verlofsbezoldigingen.

De wijze van berekening van de verlofsbezoldigingen en verdere bepalingen zijn aan de Surinaamsche regeling ontleend.

Overgangsbepalingen zorgen er voor, dat alle reeds met verlof zijnde ambtenaren hun verlofsbezoldigingen volgens de bestaande regeling zullen blijven genieten en dat de oude verlofsbezoldigingen ook van kracht blijven voor het ééne verlof wegens langdurigen dienst, dat na het invoeren van de nieuwe regeling nog krachtens de oude verleend zal kunnen worden.

Willemstad, den 19n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—11.

Verordening van den ....., betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het noodig is de bestaande voorschriften betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao te herzien;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

Wachtgeld.

Art. 1.

Aan burgerlijke ambtenaren, die na volbrachten diensttijd aanspraak op pensioen kunnen doen gelden, kan door den Gouverneur het genot van wachtgeld worden verleend:

a. ingeval de door hen bekleede betrekking tengevolge van een bestuursmaatregel wordt opgeheven en zij op dat tijdstip niet in de termen vallen om pensioen te erlangen;

b. ingeval zij, na een verlof van elf maanden, als bedoeld bij art. 6 der „Verlofsverordening 1917", niet in staat zijn de verklaring, bedoeld in art. 8 dier verlofsverordening, over te leggen, doch uit een verklaring van de Commissie of den geneeskundige, bedoeld in art. 20 der gemelde verlofsverordening, gebleken is, dat genezing waarschijnlijk is.

Art. 2.

Het wachtgeld gaat in met den dag, volgende op dien waarop de bezoldiging of verlofsbezoldiging eindigt.

Art. 3.

1. Het wachtgeld houdt op zoodra de ambtenaar recht op pensioen heeft verkregen of herplaatst is in Kolonialen- of Rijksdienst.

2. Wachtgeld wegens ziekte wordt voor ten hoogste zes maanden verleend; dit tijdvak kan daarna tweemaal telkens voor ten hoogste zes maanden worden verlengd.

Art. 4.

Het bedrag van het wachtgeld wordt bepaald:

a. ingeval het wachtgeld wordt verleend als gevolg van een bestuursmaatregel, op geen hooger bedrag dan dat van het pensioen, waarop de ambtenaar na twintigjarigen diensttijd en berekend naar de som, waarvoor hij korting voor pensioen ondergaat, aanspraak zou kunnen maken;

b. ingeval het wachtgeld wordt verleend wegens ziekte op 50 % van het inkomen;

c. ingeval het wachtgeld wordt verleend wegens ziekte, ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij tengevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen: op 80 % van het inkomen.

Onderstand.

Art. 5.

Aan burgerlijke ambtenaren, die niet in de termen vallen zich aanspraak op pensioen te verzekeren en die minstens tien jaren onafgebroken dienst hebben, kan door den Gouverneur voor onbepaalden tijd het genot van onderstand worden verleend:

a. ingeval de door hen bekleede betrekking tengevolge van een bestuursmaatregel wordt opgeheven;

b. ingeval zij door ouderdoms-, ziels- of lichaamsgebreken ongeschikt geworden zijn om hunnen dienst te verrichten, hetgeen blijken moet uit eene verklaring van de Commissie of den geneeskundige, bedoeld in art. 20 van de ,,Verlofsverordening 1917''.

Art. 6.

De onderstand gaat in met den dag, volgende op dien waarop het inkomen eindigt.

Art. 7.

De onderstand houdt op bij herplaatsing in Kolonialen- of Rijksdienst.

Art. 8.

1. Aan burgerlijke ambtenaren, die nog geen tien jaren onafgebroken dienst hebben, wordt in de gevallen in art. 5 genoemd een onderstand voor niet langer dan twee jaren verleend.

2. Is de ongeschiktheid voor den dienst een gevolg van ziekte, ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij tengevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen, dan kan de onderstand voor onbepaalden tijd verleend worden.

Art. 9.

1. Het bedrag van den onderstand wordt bepaald:

a. ingeval de onderstand wordt verleend als gevolg van een bestuursmaatregel:
op het volle inkomen gedurende de eerste en tweede maand en voor den overigen tijd op hoogstens 50 % van het inkomen voor ambtenaren, die minstens tien jaren dienst hebben;
op het volle inkomen gedurende de eerste en tweede maand en voor den overigen tijd op hoogstens 40 % van het inkomen voor ambtenaren, die minder dan tien jaren dienst hebben;

b. ingeval de onderstand wordt verleend als gevolg van ongeschiktheid voor den dienst door ouderdoms-, ziels- of lichaamsgebreken:
op hoogstens 50 % van het inkomen voor ambtenaren, die minstens tien jaren dienst hebben;
op hoogstens 40 % van het inkomen voor ambtenaren, die minder dan tien jaren dienst hebben;

c. ingeval de onderstand wordt verleend als gevolg van ongeschiktheid voor den dienst tengevolge van ziekte, ontstaan in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij tengevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen : op 60 % van het inkomen.

2. Bij het bepalen van het bedrag van den onderstand onder *a.* en *b.* bedoeld, zal er op gelet worden of de persoon, die dezen genieten zal, nog in staat is op andere wijze, hetzij geheel of gedeeltelijk, in zijn onderhoud te voorzien.

Algemeene bepalingen.

Art. 10.

1. Het aanvragen van wachtgeld of onderstand geschiedt langs den hierarchieken weg.
2. Verzoekschrift, beschikking en andere stukken, naar aanleiding van deze verordening opgemaakt, zijn vrijgesteld van de zegelbelasting.

Art. 11.

Deze verordening treedt gelijktijdig in werking met de ,,Verlofsverordening 1917'' en kan worden aangehaald onder den naam van ,,Wachtgelds- en onderstandsverordening 1917''.

Art. 12.

Bij de inwerkingtreding dezer verordening vervalt de ,,wachtgeld-verordening'' (P. B. 1909 Nº 26).

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—11.

Verordening van den ....., betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

De ontwerpen tot herziening van de ,,Verlofverordening'' P. B. 1909, No. 25, maken eene wijziging noodig van de bepalingen op het verleenen van wachtgeld en onderstand.

Het beginsel, neergelegd in de ,,wachtgeld-verordening'' P. B. 1909, No. 26, is in dit ontwerp zooveel mogelijk gehandhaafd.

ad art. 1. Deze bepalingen, overgenomen van art. 1 § 1, *a* en *b*, van de ,,wachtgeld-verordening'' voormeld, ondergingen eenige kleine redactiewijzigingen.

ad art. 2. Deze bepaling schijnt voor zich zelve te spreken.

ad art. 3. Behalve eenige redactiewijzigingen is dit voorschrift overgenomen van de ,,wachtgeld-verordening'' P. B. 1909, No. 26.

ad art. 4, a en *b.* Deze bepalingen zijn mede aan evengemelde verordening ontleend, met deze wijziging dat thans is voorgesteld mede over de eerste maand het wachtgeld te bepalen op de helft van het inkomen.

ad art. 4, c. Hier is het beginsel van art. 1 van het ontwerp der ,,Verlofsbezoldigingsverordening 1917'' gevolgd.

ad artt. 5—7. Hetgeen hierboven is medegedeeld kan ook gelden voor de bepalingen op het verleenen van ,,onderstanden''.

ad art 8. Voorzien is ook in het geval, dat aan een ambtenaar, die minder dan tien jaren dienst heeft, om een andere reden dan tengevolge van een bestuursmaatregel, onderstand kan worden verleend.

ad art. 9. Het komt billijk voor om aan ambtenaren, die tengevolge van een bestuursmaatregel hunne betrekking moeten neerleggen, een hooger onderstand te geven gedurende de eerste en tweede maand.

Mede pleit de billijkheid er voor om aan ambtenaren, die minder dan tien jaren dienst hebben, een kleiner onderstand toe te kennen dan aan de ambtenaren, die tengevolge van ongeschiktheid voor den dienst, als gevolg van den dienst zelf, onderstand moeten krijgen.

Ondergeteekende meent, dat het bedrag van den onderstand in het laatste geval hooger mag zijn dan in gevallen van gewone ziekte.

ad art. 10. Deze regeling is overeenkomstig art. 21 van het ontwerp der ,,Verlofsverordening 1917''.

Willemstad, den 19n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—12.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. No. 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten, te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Artikel 1 van de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten, wordt als volgt gelezen:

Op de verschillende eilanden der kolonie mogen in het stadsdistrict door particulieren geen nieuwe huizen, opstallen, getimmerten of afscheidingen gesteld of opgebouwd worden, zonder dat daartoe vergunning is verleend, op Curaçao door den Procureur-generaal en op de andere eilanden door den Gezaghebber; welke ambtenaren, alvorens de vergunning te verleenen, zoo noodig met behulp van den rooimeester, de rooilijn van den te bebouwen grond behoorlijk zullen aangeven.

Wanneer het Bestuur der kolonie de in dit artikel bedoelde werken doet uitvoeren, geeft de Gouverneur daarvan kennis aan den Procureur-generaal of den Gezaghebber.

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—12.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. No. 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Ondergeteekende acht het minder juist, dat wanneer het Bestuur de in artikel 1 der verordening van 26 April 1909 (P. B. Nº 18) bedoelde werken wenscht uit te voeren, daarvoor eerst de vergunning moet worden gevraagd van den Procureur-generaal of den Gezaghebber, aangezien het dan toch feitelijk de Gouverneur is, die hetzij zelf, hetzij door middel van een door hem daarvoor aangewezen ambtenaar, de vergunning verzoekt.

Men kan natuurlijk verwachten, dat óok het Bestuur zal zorgen, dat er, zonder noodzaak, niet buiten de rooilijn gebouwd wordt.

Ofschoon het — meent ondergeteekende — uit den aard der zaak volgt, dat de Procureur-generaal of de Gezaghebber, wanneer zij de rooilijn moeten aangeven, slechts dan de hulp van den rooimeester zullen hebben in te roepen, als dit noodig is, — hetgeen bijv. niet het geval zal zijn als er reeds een aangegeven en duidelijk kenbare rooilijn bestaat, — acht hij het, nu het artikel toch wordt gewijzigd, ter voorkoming van alle misverstand, gewenscht, tusschen de woorden ,,verleenen'' en ,,met behulp'' de woorden ,,zoo noodig'' in te lasschen.

Willemstad, den 20n. Juli 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—13.

Verordening van den ....., houdende bepalingen tot invoering van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en tot regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat ingevolge de Slotbepaling van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao de invoering van dit besluit bij koloniale verordening moet worden geregeld, terwijl het tevens noodzakelijk is zoowel om bepalingen vast te stellen omtrent den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, als om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

§ I.

Algemeene bepaling.

Art. 1.

Het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, zooals het sedert is en bij deze verordening alsnog wordt gewijzigd en aangevuld, treedt in werking op 1 April 1918.

§ II.

Bepalingen, houdende afschaffing, handhaving of wijziging van wettelijke regelingen.

Art. 2.

Op het in artikel 1 vermelde tijdstip zijn afgeschaft:

a. het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, Nº 18 (P. B. Nº 16), vastgestelde Wetboek van Strafregt voor de kolonie Curaçao, zooals het Wetboek thans luidt;

b. het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, Nº 18 (P. B. Nº 16), vastgestelde Wetboek van Strafvordering voor de kolonie Curaçao, zooals het Wetboek thans luidt;

c. de strafbepalingen alsmede alle bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao behandeld, welke in koloniale verordeningen, niet onder *a* en *b* vallende, voorkomen voor zoover die verordeningen vóór 1 April 1918 zijn in werking getreden, en de bedoelde bepalingen niet in deze verordening worden gehandhaafd.

Disciplinaire voorschriften worden niet als bepalingen beschouwd, onder letter *c* bedoeld.

Art. 3.

De bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao behandeld, alsmede de strafbepalingen, welke voorkomen in verordeningen rakende belastingzaken, blijven, behoudens de in dit artikel vermelde wijzigingen, van kracht.

In artikel 9 van de verordening van den 12n. October 1899 (P. B. Nº 26), houdende bepalingen op het slachten van vee en het verkoopen van vleesch in het eerste district op Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, vervallen de woorden: ,,onverminderd, ingeval van feitelijk verzet, de zwaardere straffen bij het wetboek van strafrecht bedreigd'' en wordt tusschen de woorden: ,,vleesch'' en ,,zoowel'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet''.

De verordening van den 3n. Juli 1901 (P. B. Nº 23), tot het verkrijgen en uitoefenen der bevoegdheid tot het houden van eene tapperij, een koffiehuis, een logement, eene societeit, een bierhuis, ijshuis of restaurant en tot het verkoopen en uitslaan van gedistilleerd, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, (Vergunningsverordening 1908), ondergaat de navolgende wijzigingen:

a. in artikel 13, eerste lid, wordt in plaats van de woorden: ,,de gebouwen, pakhuizen en'' gelezen: ,,alle'' en in het tweede lid in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,bijzijn van'' gelezen: ,,den Kantonrechter of een hulpofficier en, tegen den wil van den bewoner, bijaldien de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk is, niet dan op bijzonderen schriftelijken last van het betrokken Hoofd van politie'';

b. in artikel 14, eerste lid, wordt tusschen de woorden: ,,wordt'' en ,,gestraft'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'', terwijl het tweede en het derde lid vervangen worden door de volgende bepaling:

,,Indien tijdens het plegen van eene der feiten in het vorige lid bedoeld, nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens een dier feiten of wegens overtreding van een der artikelen 263, 266, 474, 475 of 478 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao onherroepelijk is geworden of de opgelegde geldboete is betaald, kan de rechter gevangenisstraf of geldboete tot het dubbel van het voor elk gesteld maximum uitspreken en den schuldige bovendien ontzetten van het recht eenig beroep uit te oefenen, waarvoor volgens deze verordening een vergunning of verlof vereischt wordt.''

De verordening van den 31n. October 1901 (P. B. 1902 Nº 7), tot heffing eener belasting op het houden van honden, tevens maatregelen bevattende om den overlast te keer te gaan, die aan de ingezetenen van de kolonie Curaçao wordt veroorzaakt door honden, zich bevindende op de openbare straten en wegen, zoomede op voor een ieder toegankelijke particuliere erven, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, ondergaat de navolgende wijzigingen:

a. in artikel 6 wordt in plaats van ,,209 van het Wetboek van Strafvordering'' gelezen: ,,76 van het Wetboek van Strafrecht'';

b. in artikel 9 wordt in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,worden gezien'' gelezen: ,,is, op daartoe gedane vordering van de ambtenaren met het opsporen van overtredingen belast, verplicht die honden af te geven of te laten afgeven, of uit zijn huis of van zijn erf te verwijderen of te laten verwijderen''.

De verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 33) op den in- uit- en doorvoer (Algemeene Verordening I. U. en D. 1908), zooals deze verordening sedert is gewijzigd, ondergaat de navolgende wijzigingen:

a. in artikel 108 wordt in plaats van: ,,33 tot en met 51'' gelezen: ,,32 tot en met 49'';
b. in artikel 217, eerste lid, wordt in plaats van het woord: ,,misdrijven'' gelezen: ,,feiten'';
c. in artikel 224, vierde lid, vervalt de laatste zinsnede;
d. de artikelen 256 en 258 vervallen.

De verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 45), betreffende de gebruiksbelasting (Gebruiksbelastingverordening 1908), zooals deze verordening sedert is gewijzigd, ondergaat de navolgende wijzigingen:

a. in artikel 83, eerste lid, wordt tusschen de woorden: ,,wordt'' en ,,gestraft'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'';
b. artikel 84 vervalt.

Artikel 3, tweede en laatste lid, van de verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 47), betreffende de registratie (Registratieverordening 1908), zooals deze verordening sedert is gewijzigd, vervalt.

Artikel 44, achtste en laatste lid, en artikel 45, laatste lid, van de verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 48), betreffende het recht van successie en van overgang bij overlijden (Successiebelastingverordening 1908), zooals deze verordening sedert is gewijzigd, vervallen.

De artikelen 63 en 64 van de verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 52), betreffende de zegelbelasting (Zegelverordening 1908), zooals deze verordening sedert is gewijzigd, vervallen.

In artikel 5 van de verordening van den 16n. Juli 1908 (P. B. Nº 53), betreffende de rechtspleging en invordering in zake van belasting, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, wordt in plaats van: ,,209 van het Wetboek van Strafvordering'' gelezen: ,,76 van het Wetboek van Strafrecht''.

De minima van het Wetboek van Strafrecht zijn toepasselijk.

De in belastingzaken thans geldende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten en gerechtskosten blijven van kracht.

Gevangenisstraf tot verhaal van geldboete of gerechtskosten of van beide, wordt vervangen door hechtenis van gelijken duur, doch den tijd van één jaar niet overschrijdende. Het algemeen minimum van het Wetboek van Strafrecht is ook voor deze hechtenis van toepassing.

Lijfsdwang tot verhaal van geldboete of gerechtskosten blijft bestaan in de gevallen, waarin hij thans kan worden toegepast.

De lijfsdwang gaat bij gebleken onvermogen nimmer den duur van zes maanden te boven, behoudens hervatting indien de veroordeelde later in staat geraakt om het door hem verschuldigde te voldoen.

Ook bij in- of vervoer van goederen in strijd met de belastingverordeningen door kinderen beneden den leeftijd van tien, of, wanneer niet blijkt dat zij met oordeel des onderscheids hebben gehandeld, beneden den leeftijd van zestien jaren, kan de rechter, in het tweede lid van de artikelen 40 en 41 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao aangewezen, op vordering van den met de vervolging belasten ambtenaar, de verbeurdverklaring der aangehaalde goederen uitspreken.

De feiten in dit artikel bedoeld, worden, behalve voor de toepassing van artikel 64, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, als misdrijven beschouwd en staan ter berechting van de Kantonrechters.

Art. 4.

De volgende strafbepalingen en bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao behandeld, blijven, behoudens de in deze verordening vermelde wijzigingen, van kracht:

1º artikel 4 van de Notificatie van den 9n. Mei 1845 (Publi-

catiebundel Nº 261), waarbij wordt daargesteld een uiterlijk kenteeken voor kustvaarders;

2º artikel 3, tweede lid, en artikel 4 van de Notificatie van den 29n. April 1846 (Publicatiebundel Nº 269), waarbij met intrekking der Notificatie van den 6n. Maart 1845 Nº 2, het luiden van klokken op nieuw wordt geregeld;

in artikel 4, tweede lid, wordt in plaats van hetgeen volgt op het woord: ,,bedoeld'' gelezen: ,,is, voor zooveel de betrokken kerk of openbare inrigting aangaat, op verbeurte van gelijke geldboete, verpligt te zorgen, dat niet geluid wordt, dan met inachtneming van de voorgaande bepalingen'';

3º de artikelen 4, 15, 19, 21, 22, 24, 26, 27, 30, 31, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 46, 49, 50 en 51 van het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868 (P. B. Nº 16) vastgestelde Reglement op het Notarisambt in de kolonie Curaçao, zooals het sedert is gewijzigd;

artikel 44 wordt gelezen als volgt:

,,Bij het vonnis, waarbij een notaris tot eene gevangenisstraf wordt veroordeeld, kan op requisitoir van het openbaar ministerie zijne ontzetting uit het notarisambt worden uitgesproken.

De notaris, die in staat van faillissement verklaard of wegens schulden gegijzeld is, kan op vordering van het openbaar ministerie, na verhoor of behoorlijke oproeping, uit zijn ambt worden ontzet.'';

in artikel 48, tweede lid, worden de woorden: ,,correctioneele zaken'' vervangen door: ,,strafzaken ter kennisneming van het Hof van Justitie'' en de woorden: ,,achttienden en vijftienden'' door: ,,achtsten titel van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht en van den veertienden'';

4º artikel 9 van de verordening van den 28n. April 1871 (P. B. Nº 17), waarbij eenige bepalingen nopens het mijnwezen in deze kolonie worden daargesteld, echter vervallen in het tweede lid de woorden: ,,van overtreding wordt het maximum der boete opgelegd en'';

in artikel 11 wordt in plaats van: ,,misdrijven'' gelezen: ,,strafbare feiten'';

5º artikel 15, eerste en tweede lid, van de verordening van den 30n. October 1873 (P. B. 1874 Nº 5), regelende de uitoefening der genees- heel- en verloskunst in deze kolonie, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

6º de artikelen 30, eerste en tweede lid, 31, eerste, tweede en derde lid, en 32 van de verordening van den 30n. October 1873 (P. B. 1874 Nº 6), regelende de uitoefening der artsenijmengkunst in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

in artikel 30, eerste lid, wordt achter het woord: ,,wordt'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'';

7º artikel 28 van de verordening van den 30n. October 1873 (P. B. 1874 Nº 10), houdende bepalingen omtrent het gesticht voor krankzinnigen op Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

aan artikel 10 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

,,Ingeval de rechter oordeelende in strafzaken, met toepassing van het tweede lid van artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, heeft bevolen, dat iemand in een krankzinnigengesticht zal worden geplaatst, geschiedt de opneming van zoodanigen persoon tegen overlegging van een uittreksel uit de onherroepelijk geworden uitspraak, die de plaatsing beveelt.'';

8º artikel 24, aanhef en 1º, artikelen 25 tot en met 31 van het Koninklijk besluit van 17 October 1875, Nº 27 (P.B. Nº 19), betrekkelijk de maten, gewigten en weegwerktuigen in de kolonie Curaçao, zooals dit besluit sedert is gewijzigd;

in artikel 30 worden in plaats van de woorden: ,,constateren eener overtreding of van een zwaarder misdrijf'' gelezen: ,,constateren van een strafbaar feit'';

9º artikel 9 van de verordening van den 8n. Mei 1876 (P. B. Nº 13) voor de schutterij op het eiland Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

artikel 5, 1º wordt gelezen als volgt:

,,hij, tegen wien eene onherroepelijke veroordeeling tot gevangenisstraf van drie jaren of tot zwaardere straf is uitgesproken;'';

10º artikel 7 van de verordening van den 24n. September 1879 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het dragen van vuurwapenen in het openbaar;

11º artikel 10 van de verordening van den 29n. Maart 1882 (P. B. Nº 22) voor de schutterijen in de kolonie Curaçao buiten het eiland van dien naam;

artikel 5, 1º wordt gelezen als volgt:

,,tegen wien eene onherroepelijke veroordeeling tot gevangenisstraf van drie jaren of tot zwaardere straf is uitgesproken;'';

12º artikel 8 van de verordening van den 17n. Juli 1883 (P. B. Nº 7), houdende vaststelling: 1º van eenige bepalingen betreffende het aanhuren of aannemen van personen op eenig eiland der kolonie Curaçao, om elders buiten die kolonie tot handenarbeid te worden gebezigd; en 2º van eenige maatregelen van voorzorg in het belang der gezondheid en veiligheid van personen in groote getallen te gelijk, van eenig eiland der kolonie Curaçao met zeilvaartuigen naar elders in of buiten die kolonie vervoerd wordende;

in artikel 8, derde lid, wordt tusschen de woorden: ,,wordt'' en ,,gestraft'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'' en vervalt hetgeen volgt op het woord: ,,gulden'';

13º de artikelen 53, 54 en 55 van de verordening van den 20n. September 1883 (P. B. Nº 17), waarbij voorzorg- en quarantaine maatregelen worden vastgesteld tot wering van besmettelijke epidemische ziekten, welke door de scheepvaart naar deze kolonie kunnen worden overgebracht, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

14º de artikelen 30, tweede lid, 31, tweede lid, en 33 van de verordening van den 29n. December 1883 (P. B. Nº 23), houdende vaststelling van een reglement voor de haven van Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

in de artikelen 15, tweede lid, en 31, tweede lid, wordt in plaats van het woord: ,,misdrijf'' telkens gelezen: ,,een strafbaar feit'';

15º artikel 1, zesde lid, van de verordening van den 3n. Mei 1884 (P. B. Nº 12), houdende eenige bepalingen tot regeling der onderwerpen, bedoeld in de artikelen 667, 673 *b*, 683 *b* en 695 van het Burgerlijk Wetboek;

16º artikel 9, tweede lid, van de verordening van den 13n. Juli 1887 (P. B. Nº 22), regelende de uitoefening der tandheelkunst in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

17º de artikelen 22, aanhef, 2º en 3º, en 23, aanhef en 2º, van de verordening van den 28n. Februari 1888 (P. B. Nº 2), tot voorziening tegen besmettelijke ziekten in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

18º de artikelen 5, 6, 24, laatste lid, en 25 van de verordening van den 31n. December 1889 (P. B. 1890 Nº 6), bevattende nadere regeling van den postdienst in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

artikel 26, derde en vierde lid, vervalt;

artikel 31, eerste lid, wordt gelezen als volgt:

,,Behalve de ambtenaren bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie Curaçao met de opsporing van strafbare feiten belast, zijn de beambten der posterij bevoegd alle overtredingen dezer verordening, ook door aanhouding en visitatie, te constateeren en deswege proces-verbaal op hunnen ambtseed op te maken. Deze processen-verbaal gelden als schriftelijke bescheiden, zooals bedoeld bij artikel 312 van gemeld Wetboek.'';

19º artikel 3 van de verordening van den 14n. Juli 1892 (P. B. Nº 26), ter uitvoering van art. 12 van de internationale overeenkomst tot bescherming van onderzeesche telegraafkabels;

20º de artikelen 31, 32, 33, 34, 35 en 36 van de verordening van den 25n. November 1901 (P. B. 1902 Nº 34), houdende bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugeling van pest (Pestverordening), zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

21º artikel 10 van de verordening van den 29n. April 1905 (P. B. Nº 14), ter uitvoering van artikel 6 van het Reglement op het Beleid der Regeering in de kolonie Curaçao; echter wordt in het tweede lid in plaats van het woord: ,,patent'' gelezen: ,,vergunning'';

in artikel 7, tweede lid, wordt in plaats van hetgeen volgt op het woord: ,,gesteld'' gelezen: ,,in een huis van bewaring en op het eiland Curaçao ook in de politiehoofdwacht in het stadsdistrict'';

artikel 9 wordt gelezen als volgt:

,,De houders van inrichtingen tot nachtverblijf zijn verplicht dagelijks, op Curaçao ten parkette van den Procureur-generaal en op de overige eilanden der kolonie ten bureele van den Gezaghebber, in te leveren eene door hen onderteekende nachtlijst, houdende opgave van alle personen, die na het inleveren van de vorige nachtlijst tot het houden van nachtverblijf te hunnent zijn aangekomen.'';

22º artikel 7, eerste lid, van de verordening van den 28n. November 1905 (P. B. Nº 47), houdende bepalingen nopens het bergen van petroleum en andere licht ontvlambare oliën; echter vervallen de woorden: ,,alsmede het niet voldoen aan de in artikel 6 bedoelde last'';

in artikel 4, eerste lid, vervallen de woorden: ,,pakhuizen, magazijnen, winkels en gebouwen'' en in het tweede lid wordt in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,bijzijn van'' gelezen: ,,den Kantonrechter of een hulpofficier en, tegen den wil van den bewoner, bijaldien de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk is, niet dan op bijzonderen schriftelijken last van het betrokken Hoofd van politie, in welk laatste geval van het binnentreden en van hetgeen daarbij is voorgevallen tevens proces-verbaal wordt opgemaakt'';

23º de artikelen 20, 21 en 22 van de verordening van den 7n. April 1906 (P. B. 1907 Nº 2), houdende bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugeling van gele koorts (Gelekoorts-verordening);

in artikel 21 vervallen de woorden: ,,of verzet tegen'' en de woorden: ,,gezamenlijk of afzonderlijk, onverminderd de straf tegen rebellie in het Wetboek van Strafrecht bedreigd'';

24º artikel 7, eerste lid, van de verordening van den 6n. October 1906 (P. B. 1907 Nº 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd; echter vervallen de woorden: ,,die, zonder daartoe bevoegd te zijn, schoolonderwijs geeft, of huisonderwijs aan kinderen van meer dan één gezin te zamen of'';

artikel 8, *b.* wordt gelezen als volgt:

,,tot eene der straffen omschreven in artikel 32, 4º en 5º, van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.'';

25º de artikelen 11 en 12 van de verordening van den 26n. April 1909 (P. B. Nº 17), houdende bepalingen omtrent de verplichte herstelling en de mogelijkheid tot het doen afbreken van gebouwen, muren en trankeeren, die bouwvallig zijn, en omtrent het onbewoonbaar verklaren van woningen, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

26º artikel 8 van de verordening van den 26n. April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten;

in artikel 2 wordt de komma achter het woord: ,,toe-

behooren'' vervangen door een punt en vervallen de daarop volgende woorden;

27º de artikelen 53, eerste lid, 56 en 59 van de verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22) op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

in artikel 53, eerste lid, worden tusschen de woorden: ,,worden'' en ,,gestraft'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'' en in de artikelen 53, eerste lid, en 56 vervallen telkens de woorden: ,,of doen handelen'';

28º de artikelen 48 en 49 van de verordening van den 9n. Februari 1911 (P. B. Nº 31), houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

in artikel 49 wordt in plaats van de woorden: ,,moedwillig handelingen verricht of doet verrichten'' gelezen: ,,opzettelijk handelingen verricht'' en tusschen de woorden: ,,wordt'' en ,,gestraft'' ingevoegd: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'';

29º artikel 2, eerste lid, van de verordening van den 3n. Mei 1911 (P. B. Nº 52), tot uitvoering der ,,Octrooiwet'' Staatsblad 1910 Nº 313 (P. B. 1911 Nº 9);

30º artikel 35 van de verordening van den 17n. December 1912 (P. B. 1913 Nº 3), houdende nieuwe regeling van het auteursrecht (Auteursverordening 1913);

31º de artikelen 3 en 4 van de verordening van den 4n. Augustus 1913 (P. B. Nº 45), houdende verbod van de teelt van Papaver Somniferum L. en Cannabis Sativa L. en regeling van den invoer, den verkoop of de aflevering en het bezit van opium en eenige andere stoffen;

32º artikel 3 van de verordening van den 10n. October 1914 (P. B. Nº 53), houdende vaststelling van bepalingen betreffende het gebruik van de benaming: ,,metriek karaat'';

33º artikel 4 van de verordening van den 5n. November 1915 (P. B. 1916 Nº 4), houdende nieuwe bepalingen tot wering van ontsiering en belemmering der straten in de stadsdistricten der verschillende eilanden der kolonie, zooals deze verordening sedert is aangevuld;

34º artikel 22 van de verordening van den 28n. September 1916 (P. B. Nº 37), houdende nieuwe bepalingen betreffende de koepokinenting (Koepokinentingverordening).

Art. 5.

De feiten in het vorig artikel bedoeld, worden beschouwd als overtredingen. Zij worden als zoodanig berecht, voor zoover niet in de bijzondere algemeene verordening uitdrukkelijk het tegendeel bepaald is.

De in de algemeene verordeningen, in het vorig artikel bedoeld, met name genoemde poging blijft als zelfstandige overtreding strafbaar.

De op in het vorig artikel bedoelde feiten gestelde gevangenisstraf met of zonder gedwongen tewerkstelling wordt vervangen door hechtenis met een maximum van gelijken duur, doch den tijd van één jaar niet overschrijdende, en met een minimum van één dag.

Het minimum der geldboete wordt gesteld op of verminderd tot vijftig cents.

Oplegging van meer dan ééne hoofdstraf voor eenzelfde feit heeft niet plaats, ook al zou de betrekkelijke strafbepaling zulks door de woorden: ,,te zamen of afzonderlijk'' of door soortgelijke aanduiding toelaten.

Wanneer op herhaling van overtreding zwaarder straf is gesteld, zonder vermelding van eenig tijdvak, binnen hetwelk die herhaling moet hebben plaats gehad, is die bepaling slechts dan van kracht, wanneer tijdens het plegen van de overtreding nog geen vijf jaren zijn verloopen sedert de vroegere veroordeeling van den schuldige onherroepelijk is geworden of de op de overtreding gestelde geldboete vrijwillig is betaald.

Waar een andere aanvangstijd van den termijn voor de herhaling vastgesteld, is bepaald, wordt de in het vorige lid bedoelde tijd van aanvang daarvoor in de plaats gesteld.

Art. 6.

Blijven van kracht:

1º de artikelen 2 en 4 van de verordening van den 14n. Juli 1892 (P. B. Nº 26), ter uitvoering van art. 12 van de internationale overeenkomst tot bescherming van onderzeesche telegraafkabels;

het derde lid van artikel 2 vervalt;

2º de artikelen 31 en 32 van de verordening van den 24n. September 1897 (P. B. Nº 15), tot vaststelling van gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee en tot wijziging van de verordening van den 21n. Januari 1886 (P. B. Nº 11);

in artikel 31, tweede en derde lid, wordt in plaats van de woorden : ,,de overtreding'' telkens gelezen : ,,het feit'';

in artikel 33, eerste lid, wordt in plaats van het woord: ,,overtredingen'' gelezen : ,,strafbare feiten'' en in plaats van het woord : ,,loodsen'' gelezen : ,,loodsen en assistentloodsen'';

3º de artikelen 13 en 14 van de verordening van den 28n. Juni 1909 (P. B. Nº 35), houdende bepalingen betreffende loterijen (Loterijverordening 1909);

in artikel 13, tweede lid, wordt in plaats van het woord: ,,misdrijf'' gelezen: ,,strafbaar feit''; aan dit artikel wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

,,De vernietiging van in beslag genomen aandeelen in de loterij of van andere geschriften, waarmede het strafbaar feit is gepleegd, kan in het vonnis worden gelast.'';

achter artikel 14 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende als volgt:

,,artikel 15. De ambtenaren belast met het opsporen van de feiten bij deze verordening strafbaar gesteld zijn te allen tijde bevoegd in beslag te nemen en ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van al hetgeen kan dienen tot bewijs, van al hetgeen redelijkerwijs vermoed kan worden bestemd te zijn geweest of gediend te hebben tot het plegen van eene overtreding dezer verordening, alsmede van alle voorwerpen, welke door middel van eene overtreding dezer verordening zijn verkregen.

Zij hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat eene overtreding dezer verordening wordt gepleegd.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

Is de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen den wil des bewoners niet binnen dan op bijzonderen schriftelijken last van het betrokken Hoofd van politie en in het bijzijn van den Kantonrechter of een hulpofficier.

Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal vierentwintig uren aan den ingezetene, wiens woning is binnengetreden, in afschrift wordt medegedeeld.'';

de artikelen 15, 16 en 17 worden onderscheidenlijk artikelen 16, 17 en 18;

4º artikel 7 van de verordening van den 21n. September 1909 (P. B. Nº 52), betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen in de kolonie Curaçao (Telegraaf- en telefoonverordening 1909 P. B. Nº 52);

5º de artikelen 54, 55 en 57, eerste lid, van de verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22) op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

de aanhef van artikel 54 wordt gelezen als volgt:

,,Hij die opzettelijk gevaar veroorzaakt voor het verkeer over een tramweg wordt, voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet, gestraft'';

de aanhef van artikel 55 wordt gelezen als volgt:

,,Hij aan wiens schuld te wijten is, dat gevaar ontstaat voor het verkeer over een tramweg, wordt, voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet, gestraft'';

in artikel 57, eerste lid, wordt in plaats van het woord: ,,misdrijf'' gelezen: ,,feit'' en in plaats van hetgeen volgt op het woord: ,,bedoeld'' gelezen: ,,kan hij door den rechter, bij het vonnis van veroordeeling, van de uitoefening van dat beroep worden ontzet'';

6º artikel 47 van de verordening van den 9n. Februari 1911 (P. B. Nº 31), houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd;

artikel 47, I. ondergaat de navolgende wijzigingen:

de woorden: ,,bevelen of toelaten'' onder 1e. vervallen, zoomede het woord: ,,dat'' in den aanhef van het onder *a.*, *b.*, *c.*, *d.* en *e.* omschrevene;

in plaats van de woorden: ,,wordt gebracht'' onder *a.* wordt gelezen: ,,hebben''; in plaats van de woorden: ,,wordt genomen'' onder *b.* ,,nemen''; in plaats van de woorden: ,,gesteld'' en ,,gewijzigd worden'' onder *c.* onderscheidenlijk: ,,stellen'' en ,,wijzigen''; in plaats van de woorden: ,,wordt belet'' onder *d.* ,,beletten''; in plaats van de woorden: ,,worden in acht genomen'' onder *e.* ,,in acht nemen'';

in artikel 47, II. vervallen in het eerste lid de woorden: ,,of te hebben doen handelen'' en in het tweede lid de woorden: ,,de gebruikers bewijzen het hunne te hebben gedaan om de naleving der bepalingen van deze verordening te verzekeren, en dat'', zoomede de woorden: ,,al of niet in hun dienst zijnde'';

7º de artikelen 1 en 2, tweede en derde lid, van de verordening van den 3n. Mei 1911 (P. B. Nº 52), tot uitvoering der ,,Octrooiwet'' Staatsblad 1910 Nº 313 (P. B. 1911 Nº 9);

8º de artikelen 31, 32, 33, 34, 36 en 37 van de verordening van den 17n. December 1912 (P. B. 1913 Nº 3), houdende nieuwe regeling van het auteursrecht (Auteursverordening 1913);

9º artikel 3 van de verordening van den 10n. September 1914 (P. B. Nº 41), houdende voorzorgsmaatregelen tegen den uitvoer van steenkolen en levensmiddelen uit de kolonie, zooals deze verordening sedert is gewijzigd.

Art. 7.

De feiten in het vorig artikel bedoeld, worden beschouwd als misdrijven.

Ten aanzien daarvan blijven buiten toepassing de bepalingen van artikel 37, eerste lid, onder 2º van het Koninklijk besluit van den 22n. Mei 1914, Nº 84 (P. B. Nº 35), tot vaststelling van een Reglement op de inrichting en samenstelling van de Rechterlijke macht in de kolonie Curaçao, terwijl van de in artikel 6 onder 2º dezer verordening bedoelde feiten door het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao kennis wordt genomen.

Waar op de in het vorig artikel bedoelde feiten dwangarbeid gesteld is, wordt deze vervangen door gevangenisstraf van gelijken duur.

Het minimum der gevangenisstraf wordt gesteld op of verminderd tot één dag en dat der geldboete tot vijftig cents.

Oplegging van meer dan ééne hoofdstraf voor eenzelfde feit heeft niet plaats ook al zou de betrekkelijke strafbepaling zulks door de woorden: ,,te zamen of afzonderlijk'' of door soortgelijke aanduiding toelaten.

Art. 8.

In artikel 88, *a.* en *b.*, van de Publicatie van den 28n. Maart 1855 (P. B. Nº 4), waarbij het Reglement voor de Schutterij op Curaçao, onder nadere goedkeuring des Konings in werking wordt gebragt, wordt in plaats van het woord: ,,hoonende'' telkens gelezen: ,,beleedigende'';

in artikel 92 wordt in plaats van hetgeen volgt op het

woord: ,,omstandigheden'' gelezen: ,,dat zij onder het bereik der strafwet valt, zal de verdachte voor den bevoegden regter te regt staan''.

Art. 9.

In artikel 26, *a.*, van de Publicatie van den 16n. Juli 1867 (P. B. 1868 Nº 2), houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en wettige of gewettigde weezen, en in artikel 31, eerste lid, van de verordening van den 13n. December 1898 (P. B. 1899 Nº 8), houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en weezen, zooals deze sedert zijn gewijzigd, wordt in plaats van de woorden: ,,lijf- of onteerende straf'' telkens gelezen: ,,gevangenisstraf voor den tijd van drie jaren of tot zwaardere straf''.

Art. 10.

In artikel 3, eerste lid, van de verordening van den 11n. November 1872 (P. B. Nº 29), tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke keuren, wordt in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,bijzijn van'' gelezen: ,,den kantonrechter of een hulpofficier'';

in artikel 4, eerste lid, wordt in plaats van hetgeen voorafgaat aan het woord: ,,bestemd'' gelezen: ,,De huizen van bewaring en op het eiland Curaçao bovendien de politiehoofdwacht in het stadsdistrict zijn''.

Art. 11.

Artikel 6 van de verordening van den 24n. October 1889 (P. B. Nº 21), regelende het verleenen van concessie tot het daarstellen van inrichtingen voor electriciteit en tot het leggen en hebben van leidingen in en over den openbaren grond en het openbaar water in de kolonie Curaçao, ten einde het publiek van electrisch licht en van electrische kracht te voorzien, vervalt.

Art. 12.

In den aanhef van de verordening van den 30n. December 1890 (P. B. 1891 Nº 28), tot verzekering van de toepassing van de bij algemeene verordeningen bevolen of toegelaten vrijheidsbeneming, wordt in plaats van: ,,art. 134'' gelezen: ,,de artikelen 144, 386, 482 en 483''.

Art. 13.

In § 9, Afdeeling 3, artikel 1, van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, wordt in plaats van het woord: ,,misdrijf'' gelezen: ,,een strafbaar feit'';

§ 11, Afdeeling 3, artikel 1, vervalt.

Art. 14.

Artikel 8 van de verordening van den 21n. September 1909 (P. B. Nº 52), betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen in de kolonie Curaçao (Telegraaf- en telefoonverordening 1909 Nº 52), wordt gelezen als volgt:

,,Op de telefoonwerken en de telefonie zijn van toepassing de bepalingen van de artikelen 368, 369, 387, 390 en 391 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.''

Art. 15.

Artikel 58 van de verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22) op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, zooals deze verordening sedert is gewijzigd, wordt gelezen als volgt:

,,*Dwang en wederspannigheid.*

Met ambtenaren worden, voor zoover na te noemen personen niet als ambtenaren in den zin van het Wetboek van

Strafrecht voor de kolonie Curaçao kunnen worden beschouwd, ten aanzien der artikelen 185—188 van bedoeld Wetboek gelijkgesteld de personen volgens deze verordening van Bestuurswege met het toezicht op tramwegen belast, de bestuurders, beambten en bedienden van den tramweg."

Art. 16.

Artikel 23 van het Koninklijk besluit van den 22n. Mei 1914, Nº 85 (P. B. Nº 36), tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Koophandel en het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, alle voor de kolonie Curaçao, vervalt.

Art. 17.

Het in artikel 1 bedoelde Wetboek van Strafrecht ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. In artikel 73, 3º wordt in plaats van: ,,490, 491 en 492'' gelezen: ,,489, 490 en 491''.

II. In artikel 156 wordt tusschen de woorden: ,,opzettelijk'' en ,,een'' ingevoegd: ,,en wederrechtelijk''.

III. In artikel 200 wordt in plaats van de woorden: ,,naamlooze vennootschap'' gelezen: ,,vennootschap'' en vervallen de woorden: ,,of ze overeenkomstig de bij algemeene verordening gegeven voorschriften te beëedigen''.

IV. In artikel 215 wordt tusschen de woorden: ,,muntpapier'' en ,,waarvan'' ingevoegd: ,,uitgeeft muntspeciën of muntpapier''.

V. In artikel 313, vierde lid, wordt in plaats van het woord: ,,gevangenisstraf'' gelezen: ,,mishandeling''.

VI. In artikel 328, 2º wordt in plaats van: ,,314'' gelezen: ,,324''.

VII. In artikel 346 wordt in plaats van de woorden: ,,van grenzen'' gelezen: ,,der grenzen van erven''.

VIII. Artikel 357, 1º wordt gelezen als volgt: ,,ingeval van gerechtelijken boedelafstand of van faillissement, of in het vooruitzicht van het een of het ander, indien het faillissement of de boedelafstand is gevolgd, eenig goed aan den boedel onttrekt, of betaling aanneemt, hetzij van eene niet opeischbare schuld, hetzij van eene opeischbare schuld, in het laatste geval wetende dat het faillissement van den schuldenaar reeds was aangevraagd of ten gevolge van overleg met den schuldenaar;'';

in artikel 357, 2º vervallen de woorden: ,,van een koopman''.

IX. In artikel 358, tweede lid, worden de woorden: ,,naamlooze vennootschap'' vervangen door de woorden: ,,vennootschap, maatschappij, vereeniging of stichting''.

X. In artikel 359 worden achter de woorden: ,,koopman te zijn'' ingelascht de woorden: ,,in staat van faillissement is verklaard, of'' en achter de woorden: ,,vervreemd, hetzij'' ingelascht de woorden: ,,ter gelegenheid van zijn kenlijk onvermogen, boedelafstand of faillissement, of op een tijdstip waarop hij wist, dat het een of het ander niet kon worden voorkomen''.

XI. De artikelen 363, 364 en 365 vervallen.

XII. In artikel 399 vervallen de woorden: ,,of een vaartuig van eene andere kolonie of bezitting van Nederland''.

XIII. In artikel 417 wordt in plaats van de woorden: ,,hetzij scheepstoebehooren'' gelezen: ,,het scheepstoebehooren''.

XIV. In artikel 429 vervallen de woorden: ,,of van een vaartuig van eene andere kolonie of bezitting van Nederland''.

XV. In artikel 436 wordt in plaats van: ,,214, 218'' gelezen: ,,214—218''.

XVI. Artikel 461 vervalt.

XVII. In artikel 462, 2º worden de woorden: ,,naamlooze vennootschap'' vervangen door: ,,vennootschap, maatschappij, vereeniging of stichting''.

XVIII. In artikel 498 wordt in plaats van: ,,Curaçaosch of Nederlandsch vaartuig of van een vaartuig van eene andere kolonie of bezitting van Nederland'' gelezen: ,,Nederlandsch of Curaçaosch vaartuig''.

Art. 18.

Het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, Nº 18 (P. B. Nº 16), vastgestelde Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao, zooals het Wetboek thans luidt, ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. Artikel 19, derde en vierde lid, wordt gelezen als volgt: ,,Van de overtredingen tegen de voorschriften van dezen titel door de ambtenaren van den burgerlijken stand begaan, waartegen bij de artikelen 490, 491 en 492, 1º van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao is voorzien, neemt de burgerlijke regter kennis.

Ingeval van overtreding tegen die voorschriften door andere bewaarders begaan, kunnen deze door den burgerlijken regter worden verwezen in eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.''

II. Artikel 131 wordt gelezen als volgt:
,,Van de overtredingen tegen de voorschriften van dezen titel door de ambtenaren van den burgerlijken stand begaan, waartegen bij de artikelen 489 en 490 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao is voorzien, neemt de burgerlijke regter kennis.''

III. Artikel 368*a*, 5º wordt gelezen als volgt:
,,onherroepelijke veroordeeling tot eene vrijheidsstraf van twee jaren of langer.''

IV. Het laatste lid van artikel 383 vervalt.

V. Artikel 432, 8º wordt gelezen als volgt:
,,zij die onherroepelijk zijn veroordeeld tot eene vrijheidsstraf van twee jaren of langer.''

Art. 19.

Het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, Nº 18 (P. B. Nº 16), vastgestelde Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voor de kolonie Curaçao, zooals het Wetboek thans luidt, ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. In artikel 117, eerste lid, vervallen de woorden: ,,en tot eene boete niet tebovengaande vijfentwintig gulden''.

II. In artikel 118, eerste lid, vervallen de woorden: ,,en tot eene boete niet tebovengaande vijftig gulden''.

III. In artikel 800 wordt in plaats van de woorden: ,,correctioneele zaken'' gelezen: ,,strafzaken ter kennisneming van het Hof van Justitie''.

Art. 20.

In artikel 37, eerste lid, onder 3º van het Koninklijk besluit van den 22n. Mei 1914, Nº 84 (P. B. Nº 35), tot vaststelling van een Reglement op de inrichting en samenstelling van de Rechterlijke Macht in de kolonie Curaçao, wordt tusschen ,,321,'' en ,,327'' ingevoegd ,,323,''.

Art. 21.

Aan artikel 2 van de verordening van den 5n. November 1915 (P. B. 1916 Nº 3), regelende de soort en de maat der straf te beloopen door overtreders van plaatselijke keuren, de wijze van afkondiging en den termijn van in werking treding dier keuren, wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

,,De feiten in dit artikel bedoeld worden beschouwd als overtredingen.''

Art. 22.

Indien tijdens het plegen door een bestuurder van een motorrijtuig in den zin van de Algemeene Politiekeur 1917 van een der feiten in de artikelen 48, 59, 80, 81, 84, 86, 87, 88 en 89 dier keur of in de daarmede overeenkomende artikelen van de plaatselijke keuren voor de overige eilanden der kolonie omschreven, nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens een dier feiten of wegens een der feiten in de artikelen 320, 321 en 474 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao omschreven, onherroepelijk is geworden of de opgelegde geldboete is betaald, kan de bestuurder bij het veroordeelend vonnis van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Art. 23.

Waar in de bestaande wettelijke regelingen wordt verwezen naar artikel 12 en artikel 17 van het Wetboek van Strafvordering wordt daarvoor onderscheidenlijk gelezen: ,,artikel 8'' en ,,artikel 16''.

Art. 24.

De feiten, bij de bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor de onderscheidene eilanden der kolonie strafbaar gesteld, worden beschouwd als overtredingen.

In de in het vorig lid bedoelde plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen wordt de gevangenisstraf vervangen door hechtenis, het minimum der hechtenis op één dag en dat der geldboete op vijftig cents gesteld.

Oplegging van meer dan ééne hoofdstraf voor eenzelfde feit heeft niet plaats, ook al zou de betrekkelijke strafbepaling zulks door de woorden: ,,te zamen of afzonderlijk'' of door soortgelijke aanduiding toelaten.

Wanneer op herhaling van overtreding zwaarder straf is gesteld, zonder vermelding van eenig tijdvak, binnen hetwelk die herhaling moet hebben plaats gehad, is die bepaling slechts dan van kracht, wanneer tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verloopen sedert de vroegere veroordeeling van den schuldige onherroepelijk is geworden of de op de overtreding gestelde geldboete vrijwillig is betaald.

Waar een andere aanvangstijd van den termijn voor de herhaling vastgesteld, is bepaald, wordt de in het vorige lid bedoelde tijd van aanvang daarvoor in de plaats gesteld.

Art. 25.

De bij bijzondere algemeene verordeningen verleende bevoegdheid tot het opsporen van strafbare feiten blijft gehandhaafd ook voor zoover tegen die feiten thans in het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao is voorzien.

Art. 26.

Blijven van kracht, voor zoover betreft feiten waartegen in eenige koloniale verordening niet is voorzien, de bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao behandeld, alsmede de strafbepalingen, bij eenige bijzondere koloniale verordening vastgesteld ten opzichte van overtreding van eenig besluit van den Gouverneur tot de uitvoering dier verordening uitgevaardigd.

Artikel 7 van deze verordening is daarbij van toepassing.

§ III.

Algemeene bepaling omtrent herhaling van strafbare feiten.

Art. 27.

De bepalingen van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao omtrent strafverzwaring in geval van herha-

ling van strafbare feiten, worden toegepast ook indien de vroegere veroordeeling wegens soortgelijk feit of de vrijwillige betaling van de boete onder de heerschappij der oude wetgeving plaats had, zelfs wanneer in die wetgeving aan het eerste feit eene andere qualificatie werd gegeven.

§ IV.

Bepalingen betreffende strafbare feiten vóór 1 April 1918 gepleegd en na dien dag te berechten.

Art. 28.

Ter bepaling van de bevoegdheid van den rechter en de wijze van rechtspleging, wordt uitsluitend de wetgeving toegepast, in werking op het tijdstip waarop rechtsingang werd verleend of, voor de eerste maal, rauwelijks voor de openbare terechtzitting gedagvaard.

Art. 29.

In alle zaken, waarin vóór 1 April 1918 reeds, al ware het bij verstek, een eindvonnis gewezen is, worden, ook na verzet of na gebruik van het middel van hooger beroep, uitsluitend de oude strafrechtelijke bepalingen toegepast.
Indien daarentegen wegens een feit vóór 1 April 1918 gepleegd, eerst na dien dag het eerste eindvonnis gewezen wordt, gelden de bepalingen der volgende acht artikelen.

Art. 30.

Indien in de oude wetgeving de doodstraf is gesteld, treedt daarvoor de doodstraf, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren in de plaats.

Art. 31.

Indien in de oude wetgeving dwangarbeid is gesteld, treedt daarvoor gevangenisstraf in de plaats voor ten hoogste denzelfden duur.

Art. 32.

Indien in de oude wetgeving verbanning is gesteld, treedt daarvoor gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren in de plaats.

Art. 33.

Indien in de oude wetgeving gevangenisstraf is gesteld, treedt daarvoor in de plaats, voor zooveel het feiten betreft die als wanbedrijven beschouwd werden, gevangenisstraf en voor zooveel het feiten betreft die als overtredingen beschouwd werden, hechtenis van ten hoogste denzelfden duur.

Art. 34.

Indien naar de oude wetgeving ontzetting had kunnen worden uitgesproken van de in artikel 26 van het afgeschafte Wetboek van Strafrecht vermelde rechten, treedt daarvoor in de plaats 's rechters bevoegdheid tot ontzetting van de in artikel 32 onder 1°—4° van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao vermelde rechten, voor den duur in artikel 34 van dat Wetboek aangewezen.

Art. 35.

Ten aanzien van het minimum der gevangenisstraf, der hechtenis en der geldboeten gelden de bepalingen van de artikelen 11, 21 en 27 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

Art. 36.

Indien de strafbepalingen der nieuwe wetgeving voor den schuldige minder ongunstig mochten zijn dan die van de oude wetgeving na de verwisseling in de artikelen 30 tot 34 dezer verordening voorgeschreven, worden alleen de bepalingen der nieuwe wetgeving toegepast.

Alleen de maxima der gestelde straffen worden in vergelijking gebracht.

Bij cumulatieve of alternatieve strafbedreiging worden alleen de zwaarste straffen in vergelijking gebracht.

Bijkomende straffen worden niet in vergelijking gebracht.

Voor zooveel geldboeten betreft, wordt alleen het bedrag der boeten, niet de duur der subsidiaire gevangenisstraf of hechtenis in vergelijking gebracht.

Art. 37.

Het ter beschikking stellen van de regeering van landloopers en bedelaars, ten einde na het uiteinde hunner straf te werk te worden gesteld, wordt niet meer uitgesproken.

Art. 38.

Indien hetzij naar de oude, hetzij naar de nieuwe wetgeving het feit alleen op klachte vervolgbaar is, wordt de strafvordering niet ontvankelijk verklaard tenzij de klacht is gedaan.

De in artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao vastgestelde termijn vangt aan op den dag in artikel 1 dezer verordening bedoeld.

Ten aanzien van klachten vóór dien dag ingediend, vangt op dien dag de termijn aan, bedoeld in artikel 69 van genoemd Wetboek.

Art. 39.

Alle bepalingen in het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao gemaakt, betrekkelijk den ingang, de wijze en de kosten van tenuitvoerlegging van straffen, daaronder begrepen de bestemming van boete en verbeurdverklaarde voorwerpen, en de straffen die, bij gebreke van voldoening aan de rechterlijke uitspraak, daarvoor in de plaats treden, zijn toepasselijk.

§ V.

Slotbepaling.

Art. 40.

Deze verordening kan worden aangehaald onder den titel van: „Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht".

Zij treedt in werking op 1 April 1918.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—13.

Verordening van den ....., houdende bepalingen tot invoering van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en tot regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Ten einde uitvoering te geven aan de slotbepaling van het Wetboek van Strafrecht (P. B. 1913 Nº 67), welke voorschrijft dat de invoering bij koloniale verordening geregeld wordt, heeft ondergeteekende bij deze de eer bij Uwen Raad de overweging aanhangig te maken over een ontwerp-verordening tot invoering van dat wetboek, tot regeling van den overgang van de oude op de nieuwe strafwetgeving en het brengen van overeenstemming tusschen de bestaande wettelijke regelingen en het nieuwe wetboek. Het hierbij ingediende ontwerp is zooveel mogelijk in overeenstemming met de Hollandsche invoeringswet (Staatsblad 1886 Nº 64) en de Surinaamsche invoeringsverordening (Gouvernementsblad 1915 Nº 78). Zooals het opschrift aangeeft, geldt het hier niet alleen het vaststellen van een datum, waarop het wetboek in werking treedt, doch ook het in het leven roepen van een reeks overgangsbepalingen en brengen van verband tusschen dat wetboek en hetgeen daarnaast behoort te worden gehandhaafd.

ad art. 1. Het wetboek is na zijne afkondiging gewijzigd en aangevuld bij P. B. 1914 Nº 62; P. B. 1916 Nº 7 en Nº 8.

ad art. 2. De bestaande wetboeken van Strafrecht (Code Penal) en Strafvordering zijn niet uitdrukkelijk ingetrokken; zulks kan hierbij geschieden. Voor wat aangaat de overige strafverordeningen en strafbepalingen in andere verordeningen voorkomende, voorzoover de koloniale wetgever daarover zeggingsmacht heeft, is hetzelfde stelsel gehuldigd, als destijds in Nederland is gevolgd, nl. stilzwijgende afschaffing van alles wat niet uitdrukkelijk in de invoeringsverordening wordt gehandhaafd. Daarbij heeft de wetgever zich op het juiste standpunt geplaatst, dat er ten aanzien van het al of niet van kracht zijn van zoodanige wettelijke regelingen geen twijfel mag bestaan. Het in eenigszins algemeene bewoordingen aanduiden van hetgeen moet vervallen en hetgeen in stand moet blijven, zou tot allerlei misvattingen en moeilijkheden aanleiding geven. Eenerzijds hebben degenen, die aan de strafwetgeving onderworpen zijn, het recht te weten door welke feiten zij zich aan straf blootstellen, anderzijds is het voor degenen, die geroepen worden de verordeningen toe te passen, wenschelijk in deze zekerheid te hebben, opdat zij weten, waaraan zich te houden.

Tot behoorlijke vervulling van dit gedeelte zijner taak beweegt het ontwerp zich over het geheele gebied onzer wetgeving, want ten einde een volledig overzicht te geven van alle strafbepalingen die nog noodig worden geacht, moest de gansche wettenschat worden overzien en kon de invoering van het strafwetboek niet plaats hebben, zonder dat alle bestaande wettelijke regelingen afzonderlijk waren nagegaan en de vraag overwogen, welke der daarin voorkomende strafrechtelijke bepalingen naast het nieuwe wetboek in stand konden

worden gehouden, welke daarentegen als niet strookende met het stelsel van dat wetboek behooren te worden ingetrokken of veranderd.

Onder strafbepalingen worden in dit artikel verstaan strafbedreigingen, poenale sancties, al dan niet met de gebods- of verbodsvoorschriften in dezelfde zinsneden samengeweven. Voorzoover de wettelijke regelingen geen strafbedreigingen of bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het W. v. S. behandeld, inhouden, blijven zij derhalve bestaan.

Het eenige nadeel, dat uit het gekozen stelsel kan voortvloeien, is dat hier of daar eene strafbepaling over het hoofd is gezien. Mocht het echter blijken, dat eene bepaling aan de aandacht ontsnapt is, dan zal de leemte, zoodra zij zich in de praktijk openbaart, aangevuld worden. Tegenover dit gevaar staat het groote voordeel van rechtszekerheid dat verkregen wordt, nl. dat men reeds door het raadplegen van de invoeringsverordening kan weten, welke strafbepalingen er bij het in werking treden van het W. v. S. van kracht waren en men niet behoeft te vreezen voor strafbedreigingen, die al jaren niet meer zijn toegepast en waaraan men ternauwernood meer denkt.

Disciplinaire voorschriften zijn o. a. te vinden in het reglement op het notarisambt en in de gouvernementsbesluiten betreffende praktizijns en deurwaarders.

ad art. 3. In afwijking van het voorgaande wordt het geheele fiscale strafrecht gehandhaafd, behoudens de in dit artikel vervatte wijzigingen. De invoering van een wetboek van strafrecht is niet de meest geschikte gelegenheid om in de belastingwetgeving wijzigingen aan te brengen.

ad artt. 4—7. Deze artikelen sommen op wat in stand moet blijven en geven tevens aan door wien — kantonrechter of wel hof (raad) van Justitie — de feiten worden berecht. In de artikelen 5 en 7 worden de gehandhaafde straffen met het nieuwe stelsel in overeenstemming gebracht.

ad artt. 8—15; 18 en 19. In deze artikelen zijn wijzigingen opgenomen, welke in de aangehaalde wetboeken en eenige andere verordeningen behooren te worden aangebracht. Zij beoogen de noodige harmonie met het nieuwe strafwetboek te brengen o. a. ook wat aangaat de terminologie en de verwijzingen naar andere artikelen.

ad art. 16. Het aangehaalde artikel 23 kan vervallen, daar artikel 656 Burg. Rechtsv. bij het ,,Curaçaosch Faillissementsbesluit'' ingetrokken is.

ad art. 17. In eenige artikelen van het strafwetboek moeten misstellingen verwijderd (I, II, IV—VII, XIII en XV) en in verband met het ,,Curaçaosch Faillissementsbesluit'' eenige wijzigingen aangebracht worden (III, VIII—X, XVI en XVII). Tevens kunnen door de artikelen 31 en vlg. van de ,,Auteursverordening 1913'' eenige strafbepalingen uit het W. v. S. vervallen (XI), terwijl door de gelijkstelling van schepen van andere Nederlandsche koloniën of bezittingen met Nederlandsche in artikel 89, tweede lid, W. v. S., de uitdrukkelijke vermelding van eerstbedoelde vaartuigen in een drietal artikelen overbodig is geworden (XII, XIV en XVIII).

ad art. 20. Volgens artikel 347, tweede lid, van het oude strafwetboek vonnissen de kantonrechters over diefstal van zaken beneden de waarde van vijfentwintig gulden. Zoodanige bevoegdheid kent hun de nieuwe rechterlijke inrichting echter niet toe. Evenwel wordt het wenschelijk geacht alsnog de mogelijkheid te openen, dat de kantonrechters ook onder de werking van het nieuwe strafwetboek de eenvoudige diefstallen berechten.

ad art. 21. In afwijking van de oude strafwet heeft de nieuwe niet in de bedreigde straffen een kenteeken voor de onderscheiding der strafbare feiten gesteld. Uitdrukkelijke aanwijzing is derhalve bij iedere afzonderlijke wettelijke regeling noodig. Ten einde echter herhaling te voorkomen,

worden de feiten bij alle keuren strafbaar gesteld, tot overtredingen verklaard.

ad art. 22. Dit artikel treedt in de plaats van de verordening van den 10n. October 1914 (P. B. N° 52). Voorgesteld wordt de ontzetting in de geheele kolonie mogelijk te maken en ook indien de schuldige te voren wegens het door schuld veroorzaken van eens anders dood of van zwaar lichamelijk letsel of wegens openbare dronkenschap veroordeeld is. De duur der ontzetting is in het W. v. S. zelf geregeld (art. 34).

ad art. 23. De artikelen 12 oud (8 nieuw) en 17 oud (16 nieuw) van het Wetboek van Strafvordering handelen onderscheidenlijk over opsporingsambtenaren en processen-verbaal.

ad art. 24. Dit artikel handelt over de bestaande plaatselijke keuren en soortgelijke oudere regelingen. Het eerste lid verklaart den kantonrechter bevoegd kennis te nemen van de feiten, waartegen daarbij voorzien is. De strekking van het tweede en het derde lid is de bepalingen van het nieuwe strafwetboek ten aanzien van de hechtenis en geldboete ook op evenbedoelde wettelijke regelingen toe te passen, terwijl de laatste twee leden de herhaling in overeenstemming met de beginselen van dat wetboek regelen.

ad art. 26. Door dit voorschrift blijven van kracht bepalingen als artikel 2 van de verordening van den 1n. April 1911 (P. B. N° 29), houdende bepalingen omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, aanmaak, verkoop en opslag van buskruit en andere licht ontplofbare stoffen.

De overige artikelen schijnen geene bijzondere bespreking te behoeven. Zij zijn aan de bovenaangehaalde invoeringswet en invoeringsverordening ontleend en bevatten in hoofdzaak overgangsmaatregelen, waarmede de rechter bij veroordeelende vonnissen rekening moet houden.

Willemstad, den 2n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—14.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. No. 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande keur.

Art. 1.

Het eerste lid van art. 15 van de keur van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, wordt aangevuld en gelezen als volgt:

,,Het houden op openbare plaatsen, en buiten de stad zelfs op plaatsen die niet openbaar zijn, van optochten, mascarades en serenades, van danspartijen en andere feesten of vermakelijkheden, daaronder begrepen het branden van vuren en het afsteken van en werpen met vuurwerk op of aan die plaatsen is verboden, tenzij met schriftelijke vergunning van het hoofd der politie, en onder zoodanige bepalingen als nevens die vergunning door hetzelve nuttig of noodig worden geacht."

Art. 2.

Art. 27 van de keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, wordt aangevuld en gelezen als volgt:

,,Het is verboden, zonder vergunning van het Hoofd van politie, openbare vermakelijkheden te geven, of voor het publiek toegankelijke bijeenkomsten tot ontspanning of vermaak te houden, en in de buitendistricten bovendien danspartijen, muziekuitvoeringen en andere feestelijkheden of vermakelijkheden, die niet als openbaar of voor het publiek toegankelijk kunnen worden aangemerkt.

Het is verboden gebruik te maken van een in strijd met de bepaling van het vorig lid opengestelde of aangeboden gelegenheid tot bijeenkomst of vermakelijkheid of feestelijkheid."

Art. 3.

De eerste zinsnede van het derde lid van art. 103 van laatstgenoemde keur, wordt aangevuld en gelezen als volgt:

,,Met ingang van dien dag vervallen:
de keur van den 16n. Juni 1891 (P. B. Nº 12), zooals zij

sedert de vaststelling daarvan en van deze keur is gewijzigd en aangevuld;".

Art. 4.

Deze keur treedt in werking:

a. voor wat art. 1 betreft, met ingang van den dag na dien harer afkondiging; en

b. voor wat artt. 2 en 3 betreft, tegelijk met de keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—14.

Keur van den.....,
tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. No. 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Sinds het de politie gelukt is de zoogenaamde tarai's in de stad den kop in te drukken door streng toe te zien, dat er geen publieke danspartijen zonder vergunning worden gehouden of dat er op danspartijen geen clandestien drankverkoop plaats vindt, is het langzamerhand gewoonte geworden, om die danspartijen in het 2e. en 3e. district op plaatsen dicht bij de stad 's Zaterdags en 's Zondags te houden. Ging het in den beginne op die danspartijen ordelijk toe en had het slechts onder hen plaats, die geld daarvoor bij elkaar hadden gebracht, in den laatsten tijd zijn zij ontaard in gelegenheden, waar allerlei publieke vrouwen van het laagste allooi uit de stad, soms in luchtige onderkleeding en korte bovenkleeren, zelfs van papier, zich vereenigen om zich aan allerlei uitspattingen over te geven, tot er kort geleden op een dier tarai's in het derde district een doodslag en twee verwondingen, waarvan een zeer ernstig, hebben plaats gehad. De politie, die in de zeer uitgestrekte 2e. en 3e. districten niet talrijk is, kan dus onmogelijk door rondes er achter komen, waar er dergelijke tarai's worden gehouden, en er achter komende, niet bij elk er van een agent plaatsen.

Om nu te weten te komen, waar ze plaats vinden en ze te kunnen tegengaan en te zorgen dat er niet vele danspartijen, die in slemp- en braspartijen kunnen ontaarden, tegelijk in de buitendistricten plaats grijpen, wordt de onderwerpelijke keur voorgesteld.

Een aan het voorgestelde tweede lid van art. 27 der keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11) overeenkomstige bepaling vindt men in art. 478 van het nieuwe Wetboek van Strafrecht en in art. 71, eerste lid, der keur van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12).

De verschillende redactie is uitvloeisel van het begrip ,,deelnemen'' in het nieuwe strafwetboek.

De overige bepalingen schijnen geen afzonderlijke toelichting te vereischen.

Willemstad, den 3n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—14.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. No. 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen.

Algemeen was men met het Bestuur van oordeel, dat bras- en slemppartijen als in de Memorie van toelichting geschetst niet mogen worden toegelaten en dat daartegen door de overheid met kracht dient te worden opgetreden. Erkend werd, dat de danspartijen onder de lagere klasse der bevolking vaak ontaarden in gelegenheden, waar lieden van het laagste allooi zich aan allerlei uitspattingen overgeven. En zulks niet alleen in het 2de en 3de district dicht bij de stad, maar ook in de verderaf gelegen districten.

Of dit alles echter genoegzame aanleiding opleverde tot een bepaling zóó ingrijpend in de rechten en de vrijheid der burgers als het voorgestelde algemeene verbod van alle danspartijen, muziekuitvoeringen en andere vermakelijkheden zelfs op plaatsen, die niet als openbaar kunnen worden aangemerkt, is een vraag, die verschillend werd beantwoord.

Verscheidene leden waren van oordeel, dat bovengestelde vraag beslist ontkennend moest worden beantwoord. Voor het optreden tegen de in de Memorie van toelichting bedoelde onzedelijke danspartijen geven, meenden zij, de bestaande wettelijke bepalingen der politie reeds voldoende bevoegdheid. De meeste dier danspartijen toch zijn als openbaar aan te merken; tegen entrée-geld en vaak tegen tractatie van sterken drank (een ,,rondje'') zijn zij toegankelijk voor wie er maar lust in heeft.

Waar dat niet het geval is, gaat het veel ordelijker toe, al geeft soms misbruik van sterken drank ook op deze fatsoenlijker danspartijen aanleiding tot twist en vechtpartijen.

Ook in dit opzicht echter geven de bestaande bepalingen op het stuk van drankverkoop en drankvervoer der politie voldoende bevoegdheid om veel kwaad te voorkomen.

De leden aan het woord zochten dan ook de oorzaak van het in de Memorie van toelichting geschetste euvel niet zoo zeer in het ontbreken van doeltreffende wetsbepalingen als wel in de slappe uitvoering der bestaande. Alvorens daarom hun stem te kunnen geven aan een zóó ingrijpende verbodsbepaling als hier wordt voorgesteld, wenschten zij de hand gehouden te zien aan de bestaande wettelijke bepalingen. Men ga het zonder vergunning verkoopen van sterken drank in de buitendistricten, dat thans openlijk geschiedt, krachtig tegen, vervolge de overtreders strafrechterlijk en trede op tegen de zoogenaamde ,,taraï's'' ook in de buitendistricten. Dan zullen zulke krasse bepalingen als er hier een wordt voorgesteld niet noodig zijn en zal men niet de geheele bevolking van de buitendistricten aan banden behoeven te leggen om der wille van het schuim der maatschappij.

Andere leden konden zich met de voordracht wel vereenigen. Zij meenden, dat het ongerief om een vergunning te vragen voor de lieden, die een fatsoenlijke danspartij of andere vermakelijkheid wenschen te hebben, wel niet zoo groot zal zijn, dat daarop een bepaling behoeft af te stuiten, die der politie meer dan tot dusverre de macht zal verschaffen om tegen onzedelijke danspartijen op te treden. H. i. is de groote

moeilijkheid onder de thans geldende wettelijke bepalingen om een vermakelijkheid te beletten de kwestie van openbaarheid. De politie kan niet altijd te weten komen of de vermakelijkheid al dan niet openbaar is, of er al dan niet drank wordt verkocht.

Eenige leden hadden ook hierom ernstige bezwaar tegen de voorgestelde bepaling, omdat zij weinig vertrouwen hadden in de uitvoering. Zij betoogden, met voorbeelden uit de praktijk, dat de voorgestelde bepaling niet het doel zal treffen, maar eenvoudig zal worden misbruikt. De vrienden en vriendinnen van de politieagenten zullen ongestoord hun gang blijven gaan en de rustige lieden zullen vaak de dupes zijn van onnoodig machtsvertoon.

Gevraagd werd in dit verband of er niet juist bij de in de Memorie van toelichting bedoelde danspartij, die op een doodslag is uitgeloopen, een of meer politieagenten tegenwoordig waren en of er niet, niet zoo heel lang geleden, bij een andere danspartij, die op een vechtpartij is uitgeloopen, een agent zich onder de feestvierenden bevond en een pak slaag heeft opgeloopen.

Deze leden meenden, dat met zulke feiten voor oogen niet veel heil kan worden verwacht van een verbod als het voorgestelde.

Enkele leden verlangden, dat, indien het ontwerp aangenomen wordt, het dan zoodanig zal worden gewijzigd, dat de vergunning door de districtmeesters namens den Procureur-generaal zoude kunnen worden verleend. Het zou anders voor de buitenlieden, die de wet niet wenschen te overtreden, bijna onmogelijk gemaakt worden eens een pretje te hebben.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 6n. December 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—14.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. No. 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Memorie van antwoord.

Nº 4.

Het deed ondergeteekende genoegen te vernemen, dat de leden van den Raad algemeen van oordeel waren, dat de bras- en slemppartijen, als in de memorie van toelichting geschetst, niet mogen worden toegelaten en dat daartegen door de overheid met kracht dient te worden opgetreden.

Van de waarheid dezer laatste bewering is ondergeteekende ten volle overtuigd.

Het geldt hier inderdaad de eer der kolonie.

Waar er door de Regeering van het Moederland, en ook hier, op allerlei wijze wordt getracht, ten koste van schatten gelds, den oeconomischen toestand in onze kolonie te verbeteren en het volk geleidelijk tot hoogere beschaving en ontwikkeling te brengen, is het de plicht van de overheid, om te zorgen, dat de meerdere welvaart, die er onder de bevolking komt, geen aanleiding wordt, dat deze moreel achteruitgaat, en gedeeltelijk terugvalt tot een staat van verwildering als in een wel geordende maatschappij niet geduld kan worden.

En zeker is het, dat er hier op de lagere bevolking niets zoo demoraliseerend werkt als de gemeene danspartijen, die in liederlijkheid dikwijls niet onderdoen voor de vuilste Afrikaansche negerdansen, en waarbij dan in den regel nog tal van kinderen en opgeschoten jongens en meisjes als toeschouwers fungeeren, die er al hun schaamtegevoel door verliezen en er moreel door bedorven worden.

Om die liederlijkheden te kunnen tegengaan is er praktisch maar één middel, n. l. dat hetwelk het ontwerp aangeeft.

Dit te doen met de thans bestaande wettelijke bepalingen, blijkt een onmogelijkheid te zijn.

Men moet de toestanden nemen zooals zij *zijn*, niet zooals men zich die theoretisch voorstelt of zou wenschen.

De openbaarheid van een danspartij en het clandestien verkoop van sterken drank in de buitendistricten zijn in den regel niet te bewijzen.

De deelnemers eraan verklappen elkander niet, en ook de buitenstanders geven, als de politie een onderzoek instelt, altijd op ,,van niets af te weten''.

Bovendien kan de politie in de uitgestrekte buitendistricten onmogelijk altijd weten waar zoo'n danspartij wordt gegeven, en komt zij, op ronde zijnde, in de nabijheid ervan, dan wordt haar komst meestal reeds van uit de verte gesignaleerd.

Men houdt zich dan een oogenblikje stil of fatsoenlijk om, als de politie verder is gegaan, weer met frisschen moed te beginnen.

Zelfs als men het aantal politieagenten in de buitendistricten verdubbelde, zou men daardoor het beoogde doel nog niet kunnen bereiken.

Alleen door de voorgestelde bepalingen zal dit mogelijk worden.

En dit zal geschieden zonder willekeur. Het is volstrekt niet de bedoeling om aan de menschen buiten elk pretje te ontnemen. De vergunning zal slechts geweigerd worden, als gegrond vermoeden bestaat, dat er misbruik van zal worden gemaakt.

De vrees van enkele leden, dat de bepaling zoo zal worden toegepast, dat de vrienden en vriendinnen van de politie ongestoord hun gang zullen blijven gaan, en dat rustige lieden vaak de dupes zullen worden van onnoodig machtsvertoon, acht ondergeteekende dan ook bepaald ongegrond.

Trouwens de zorg voor de uitvoering ervan zal niet berusten bij de politieagenten, doch bij het Hoofd van politie.

Ondergeteekende vindt het jammer, dat de voorbeelden van misbruik, die de leden beweerden uit de praktijk te kunnen aanvoeren, niet genoemd zijn. De Procureur-generaal had dienaangaande dan een onderzoek kunnen instellen. En waarom, meent hij te mogen vragen, hebben zij, die van zulke gevallen kennis kregen, het niet de moeite waard gevonden ze aan het Hoofd van politie mee te deelen ?

De vrees, dat de voorgestelde bepalingen te grooten inbreuk zullen maken op de vrijheid van de burgers, acht ondergeteekende eveneens ongegrond.

Van hoeveel andere politieverordeningen zou men dit dan ook niet kunnen beweren, die in de praktijk toch aan de fatsoenlijke burgers volstrekt geen moeilijkheden of overlast bezorgen.

Het ligt in den aard der zaak, dat er bij de toepassing redelijk zal worden te werk gegaan, en het doel van de keur daarbij niet uit het oog zal worden verloren.

En wat voor last is het nu toch in werkelijkheid voor iemand, om, als hij buiten een danspartij wil geven, terwijl hij voorbereidselen maakt voor het feest, of bestellingen doet, ook even een klein briefje aan den districtmeester te schrijven, waarin hij vergunning vraagt: een verzoek dat hem zeker niet zal worden geweigerd ?

Zou het niet zeer egoistisch zijn, als men uit vrees voor een dergelijke minieme beperking van zijn vrijheid, naliet maatregelen te helpen nemen, die noodig zijn om te voorkomen, dat bij den financieelen vooruitgang van de lagere bevolking een deel daarvan weer meer verwildert en in beschaving teruggaat ?

Op de in de memorie van toelichting bedoelde danspartij, die op een doodslag is uitgeloopen, is een militaire marechaussee geweest, die dien dag vrij had.

Hij is weggegaan, toen men begon te vechten, uit vrees, naar hij zei, van in die vechtpartij — die hij alleen toch niet kon tegengaan — te worden betrokken, en ook omdat hij wist, dat hij verkeerd had gehandeld, aangezien het hem verboden was aan danspartijen deel te nemen.

Hij is voor het feit gestraft met de hoogste inhouding van zijn politietoelage.

Van het andere geval in het Voorloopig Verslag bedoeld is, ook na ingewonnen inlichtingen, bij de politie niets bekend.

Het ligt in de bedoeling om de districtmeesters de onderhavige vergunningen *namens* het Hoofd van politie te laten geven.

Willemstad, den 22sten December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—14.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. No. 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Eindverslag.

Nº 5.

Door de gewisselde schrifturen was, meenden de Afdeelingen, de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Echter worde hier vermeld, dat vele leden zich wel bereid verklaarden mede te werken tot het tegengaan van onordelijke danspartijen, doch te kennen gaven hun stem niet te kunnen verleenen aan het ontwerp, zooals het daar ligt.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 21n. Januari 1918.

De Rapporteurs,

C. S. GORSIRA J.P.Ez.

SUTHERLAND.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—15.

Verordening van den ....., tot wijziging van de Zegelverordening 1908.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is in de Zegelverordening 1908 (P. B. 1908 Nº 52), zooals die gewijzigd is, laatstelijk bij de verordening van den 26sten Maart 1917 (P. B. 1917 Nº 14), eenige wijzigingen te brengen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

In artikel 38, eerste lid, van de Zegelverordening 1908 (P. B. 1908 Nº 52), zooals die gewijzigd is, laatstelijk bij de verordening van den 26sten Maart 1917 (P. B. 1917 Nº 14), vervallen de woorden ,,alsmede het binnen deze Kolonie betaalbare zoogenaamde kort papier, waaronder in deze verordening wordt verstaan dat, hetwelk betaalbaar is gesteld, hetzij op zicht of vertoon, hetzij uiterlijk drie dagen na zicht of vertoon of wel uiterlijk acht dagen na zijne dagteekening'' en wordt instede van het woord ,,vijf'' gelezen ,,tien''.

Artikel 2.

Artikel 55, eerste lid, van gemelde verordening wordt gelezen als volgt:

,,Alle in onderhandschen vorm opgemaakte quitantiën en andere in eenzijdigen vorm opgemaakte onderhandsche geschriften, bevattende niets anders dan de erkenning door of namens den schuldeischer van het geheel of gedeeltelijk te niet gaan van eene geldschuld, onverschillig in welken vorm overigens die stukken zijn opgemaakt, al ware het in dien van berichten of brieven, zijn (behoudens de in deze verordening bepaalde vrijstellingen) onderworpen aan eene belasting naar de volgende onderscheidingen:

voor bedragen van meer dan f 100,— doch niet meer dan f 500,— tien cent en voor bedragen van meer dan f 500,— vijfentwintig cent.''

Artikel 3.

Artikel 56 van gemelde verordening wordt gelezen als volgt:

,,Aan eene belasting van tien cent zijn onderworpen de bewijzen van ontvangst van gelden à deposito.

De belasting komt, zoo niet het tegendeel is bedongen, ten laste van dengene, die de gelden in deposito geeft.''

Artikel 4.

In artikel 60*bis* van gemelde verordening wordt instede van het woord ,,vijf'' gelezen ,,tien''.

Artikel 5.

In artikel 61 van gemelde verordening wordt:

nummer 11 der vrijstellingen gelezen als volgt:

,,11. De binnen- en buitenlandsche postwissels, de daarop gestelde endossementen en quitantiën, de bewijzen van storting en de berichten van uitbetaling; voorts het binnen deze Kolonie betaalbare zoogenaamde kort papier, waaronder in deze verordening wordt verstaan dat, hetwelk betaalbaar is gesteld, hetzij op zicht of vertoon, hetzij uiterlijk drie dagen na zicht of vertoon of wel uiterlijk acht dagen na zijne dagteekening, alsmede de duplicaten of kopyen dier stukken en de daarop gestelde acceptatiën, avals, verlengingen van den termijn van betaling, endossementen en quitantiën.'';

in nummer 29 der vrijstellingen in de plaats van het woord ,,tien'' gelezen ,,honderd'';

tusschen de nummers 29 en 30 der vrijstellingen eene nieuwe vrijstelling ingevoegd, te weten:

,,29*bis*. De bewijzen van ontvangst van gelden ter crediteering en in rekening-courant.''

Artikel 6.

Deze verordening treedt in werking:

a. op de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire met ingang van den dag na dien harer afkondiging; en

b. op de eilanden St. Martin (Ned. Ged.), St. Eustatius en Saba twee maanden na den datum harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—15.

Verordening van den ....., tot wijziging van de Zegelverordening 1908.

Memorie van toelichting.

N° 2.

Met de indiening van dit ontwerp vertrouwt ondergeteekende in ruime mate tegemoet te zijn gekomen aan de grieven tegen de zegelbelasting, welke het meest op den voorgrond treden, n. l. die omtrent het zegel van quitantiën en kort papier.

Het valt, ook volgens ondergeteekende, niet te ontkennen, dat de verplichting tot zegeling van quitantiën, vooral van quitantiën voor kleine bedragen beneden honderd gulden, aan het publiek een ongerief veroorzaakt, dat, gegeven de geringe opbrengst van het quitantiezegel, op den duur niet goed te rechtvaardigen schijnt.

Door den handel is er meermalen aan het Bestuur gevraagd het zegel voor quitantie en kort papier af te schaffen, omdat het verplicht gebruik in de praktijk vele moeilijkheden oplevert. Vooral op het giroverkeer, dat zich in de kolonie begint te ontwikkelen, werken de thans bestaande bepalingen zeer belemmerend. Met het oog op het bovenstaande stelt ondergeteekende Uwen Raad voor om de beletselen, welke de Zegelverordening aan het munt- en giroverkeer in den weg stelt, weg te nemen.

Wat het binnenlands betaalbare, zoogenaamde kort papier betreft, heeft ondergeteekende gemeend het voorstel te moeten doen de tegenwoordige belasting van vijf cent geheel af te schaffen, gelijk ook het zegel voor bewijzen van ontvangst van gelden ter crediteering en in rekening-courant.

Met het quitantiezegel behoeft echter niet zoo ver te worden gegaan.

De meeste klachten gelden het zegelen van quitantiën van kleine bedragen, die dagelijks geëischt of gegeven moeten worden, en waarvoor men niet altijd een plakzegel bij de hand heeft. Dat ontduiking der belasting dan ook in zulke gevallen veel voorkomt, is een feit.

Voor quitantiën van eenigszins groote bedragen is er echter geen reden om de belasting af te schaffen. In die gevallen stelt de schuldenaar gewoonlijk wel prijs op een bewijsstuk, dat aan de wettelijke voorschriften beantwoordt, en zal hij zich daarvoor wel de moeite willen getroosten voor een plakzegel te zorgen

Daarenboven komen betalingen tot grootere bedragen dan f 100,— niet zoo veelvuldig voor en zal de last en de moeite voor het publiek om de quitantiën voor zulke bedragen te zegelen, dus niet erg groot zijn.

Ondergeteekende heeft dan ook gemeend met de vrijstelling van het zegel voor quitantiën niet verder te behoeven te gaan dan de quitantiën voor bedragen tot en met f 100,—.

Teneinde in het verlies te voorzien dat de koloniale kas tengevolge van de voorgestelde afschaffingen en vrijstellingen zal lijden, heeft ondergeteekende gemeend te moeten voorstellen om:

1° het zegel van buitenlandsche wissels, bewijzen van ontvangst van gelden à deposito en polissen van goederenverzekering te verhoogen met 5 cent en dus te stellen op tien cent; en

2° het zegel van quitantiën voor bedragen van f 100,— tot f 500,— te stellen op tien cent en dat van quitantiën voor bedragen van boven f 500,— op vijfentwintig cent.

Ondergeteekende neemt aan dat de meerdere baten, die uit deze verhoogingen zullen voortvloeien, voldoende zullen zijn om de verliezen tengevolge van de afschaffingen en vrijstellingen te dekken.

Hij behoudt zich echter voor om, zoo dat niet het geval zal blijken te zijn, in de zegelbelasting een equivalent te zien te krijgen voor het verlies en vertrouwt dat Uw college bereid zal worden bevonden daartoe mede te werken.

Willemstad, den 8n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—15.

Verordening van den ....., tot wijziging van de Zegelverordening 1908.

Eindverslag.

Nº 3.

Het onderzoek in de Afdeelingen van dit ontwerp heeft geene aanleiding gegeven tot eenige aanmerking.

De Commissie van Rapporteurs is van oordeel, dat met deze mededeeling de openbare beraadslaging voldoende is voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 13n. September 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—16.

Keur van den ....., ten einde overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodzakelijk is overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande keur.

Art. 1.

Bij het in werking treden van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao vervallen alle strafbepalingen, welke voorkomen in vóór 1 April 1918 in werking getreden plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao, voor zoover bedoelde strafbepalingen niet bij deze keur worden gehandhaafd.

Art. 2.

Blijven van kracht:

1º Nº 7 van de Publicatie van den 26n. Juni 1821 (Publicatiebundel Nº 44), zooals geamplieerd bij de Publicatie van den 14n. November 1866 (P. B. Nº 21), echter wordt in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,boete van'' gelezen: ,,ten hoogste één honderd gulden'';

2º artikel 4 van de Notificatie van den 10n. Juli 1849 (Publicatiebundel Nº 291), houdende bepalingen tot voorkoming der verspreiding van besmettelijke ziekten onder het vee;

3º artikel 8, eerste lid, van de Notificatie van den 31n. December 1853 (P. B. 1854 Nº 1), houdende bepalingen ten aanzien van het luchten, uitslaan en bewaren van huiden en vellen enz. als voorzorgsmaatregelen tegen de Cholera, gewijzigd bij de Notificatie van den 21n. September 1854 (P. B. Nº 19);

4º de artikelen 9, eerste lid, en 11 van de Notificatie van den 4n. Februari 1859 (P. B. Nº 2), waarbij de bestaande bepalingen nopens het weiden en schutten van vee worden afgeschaft en nieuwe ingevoerd, echter wordt in artikel 11 in plaats van hetgeen volgt op de woorden: ,,schutbaar vee'' gelezen: ,,wordt, voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet, gestraft met geldboete van ten hoogste acht gulden'';

5º de artikelen 2 en 3, tweede lid, van de Notificatie van den 24n. Maart 1863 (P. B. Nº 7), wegens het openen van grafplaatsen, waarin lijken zijn begraven van personen, die aan gevaarlijke besmettelijke ziekten overleden zijn en wegens het metselen op of aan zoodanige graven;

6º artikel 11 van de keur van den 23n. Augustus 1869 (P. B. Nº 16) op het bouwen van fabrieken of andere werken, die voor de naburen of naburige erven schadelijk, hinderlijk of gevaarlijk zijn, echter wordt in de tweede zinsnede tusschen de woorden: ,,doet'' en ,,gestraft'' ingevoegd de woorden: ,,voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet'';

7º artikel 11 van de keur van den 2n. Februari 1915 (P. B. Nº 11), regelende den dienst der publieke veerponten op het eiland Curaçao.

Art. 3.

Deze keur treedt in werking tegelijk met het in artikel 1 bedoelde Wetboek.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—16.

Keur van den ....., ten einde overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Met het oog op het aanstaande in werking treden van het nieuwe Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao moeten ook de Curaçaosche keuren en daarmede gelijk te stellen oudere wettelijke regelingen aan eene herziening onderworpen worden. Weliswaar zijn die keuren enz. grootendeels in de ,,Algemeene Politiekeur 1917'' opgegaan en kunnen algemeene bepalingen (vervanging van bedreigde straffen; herhaling) in de ,,Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht'' een plaats vinden (zie art. 24 van het betrekkelijke ontwerp), echter moeten nog eenige andere wijzigingen worden aangebracht en verdient het ter wille van de rechtszekerheid aanbeveling- evenals zulks in de invoeringsverordening ten aanzien van de koloniale verordeningen geschiedt- thans uitdrukkelijk te vermelden, welke der in de Curaçaosche keuren enz. voorkomende strafbedreigingen in stand blijven, terwijl die, welke in de opsomming (art. 2) niet aangetroffen worden, krachtens art. 1 vervallen.

Willemstad, den 13n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—17.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 No. 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur, te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Het tweede lid van artikel 9 van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur, wordt gewijzigd en gelezen als volgt:

,,Een op grond van dit artikel door den Kantonrechter bevolen ontruiming geschiedt niet dan 2 dagen na de vertooning van de minuut van het daarop betrekkelijk vonnis.''

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking:

a. op de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire met ingang van den dag na dien harer afkondiging; en

b. op de eilanden St. Martin (Ned. Ged.), St. Eustatius en Saba twee maanden na den datum harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—17.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 No. 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Bij de toepassing van de onderwerpelijke verordening is het gebleken, dat, terwijl het de bedoeling er van is om snel en goedkoop recht te krijgen, de bepaling van art. 9, lid 2, die, naar het schijnt, zonder voldoenden grond afwijkt van het beginsel van vertooning van de minuut, neergelegd in art. 6 van evenbedoelde verordening, aanleiding geeft tot oponthoud, kosten en verschil van meening. Oponthoud, doordat het vonnis, vanwege het maken eener grosse en het nemen van afschrift hiervan, niet onmiddellijk beteekend kan worden; kosten, doordat de grosse en het afschrift op zegel moeten zijn en de deurwaarder voor de beteekening en het oproepen der zaak betaald moet worden, en verschil van meening, omdat de een meent, dat volgens de bedoeling der verordening, al deze stukken en verrichtingen vrij van kosten moeten zijn, terwijl anderen het tegenovergestelde volhouden op grond der onduidelijkheid der bepaling.

Willemstad, den 22n. Augustus 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—18.

Verordening van den ....., tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodzakelijk gebleken is de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, aan te vullen;

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Eenig artikel.

In de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, wordt de volgende wijziging gebracht :

Het onderartikel 95 wordt verhoogd met f 13 500,— en gebracht op f 38 250,—.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—18.

Verordening van den ....., tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

De bestaande reinigingsdienst, die bij den openbaren gezondheidsdienst is gevoegd, zal moeten worden uitgebreid en verbeterd.

Tot de taak van dien dienst behoort niet alleen het verzamelen en verwijderen van huis- en straatvuil, maar ook de zorg voor goten, riolen, urinoirs, de muskietenbestrijding, het vernietigen van allerlei doodgevonden gedierte, van afgekeurde levensmiddelen enz. Ook zal aan den dienst worden opgedragen de ontsmetting en het uitrooken — ter vernietiging van ongedierte en insecten — van gebouwen, vaartuigen en van allerlei voorwerpen en goederen.

Daarvoor is het noodig, dat het personeel van den dienst wordt gebracht op minstens 30 man, wat een vermeerdering zal zijn van zeven man.

Voor het verbranden van het vuil zullen er op het Rif twee roosterbedden moeten worden gemaakt.

Door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden de kosten voor 1918 geraamd als volgt :

arbeidsloonen voor 30 werklieden à f 1,25 daags en 10% voor overwerk en vergoeding voor bijzondere diensten	f	13 000,—
1 onder-opzichter	,,	800,—
bedrag voor aanschaffing en onderhoud van voorloopig 6 wagens	,,	1 100,—
kosten van gereedschappen, emmers en kruiwagens	,,	300,—
verbrandingsovens (2 roosterbedden)	,,	2 400,—
bezems, klein gereedschap en reparaties	,,	400,—
	f	18 000,—

In verband met het bovenstaande wordt voorgesteld om onderdeel *c* van onderartikel 95 ,,reinigen en schoonhouden van straten, riolen en pleinen'' (Curaçao) te verhoogen met f 13 500,— en te brengen op f 18 000,—.

Willemstad, den 8n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is bepalingen inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen vast te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Art. 1.

Onder geneeskundige hulp verstaat deze verordening raad of bijstand op het gebied der genees-, heel- en verloskunst in zijnen geheelen omvang, met verstrekking van medicijnen en van verdere hulpmiddelen, ter genezing noodig en gebruikelijk.

Art. 2.

De regeling der geneeskundige hulp aan onvermogenden vormt een deel van den Openbaren Gezondheidsdienst.

De geneeskundigen belast met de praktijk bij onvermogenden zijn ambtenaren behoorende tot den Openbaren Gezondheidsdienst.

Hun titel is gouvernements-geneeskundige.

Geneeskundigen, die slechts voor een bepaald omschreven onderdeel van den Openbaren Gezondheidsdienst zijn aangesteld, maar niet in het volle verband der gouvernements-geneeskundigen zijn opgenomen, hebben den titel van buitengewone gouvernements-geneeskundigen.

Art. 3.

De bezoldigingen van gouvernements-geneeskundigen en buitengewone gouvernements-geneeskundigen, evenals hun vervoergelden en eventueel recht op vrije woning zullen bij besluit van den Gouverneur worden geregeld.

Art. 4.

De gouvernements-geneeskundigen zijn gevestigd ter plaatse, of in de streek, hun door of van wege den Gouverneur aangewezen en vervullen aldaar de hun opgedragen taak binnen den hun toevertrouwden arbeidskring.

De gouvernements-geneeskundigen te Willemstad, die bij het in werking treden dezer verordening reeds in Gouvernementsdienst zijn te bovengenoemder standplaats, kunnen niet dan met hunne toestemming buiten Willemstad werkzaam worden gesteld.

Art. 5.

De gouvernements-geneeskundigen kunnen aanspraak maken op een jaarlijksch verlof van drie weken; hun daartoe strekkend verzoek wordt toegestaan — ten ware het belang van den dienst het niet toeliet — op den tijd door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst daarvoor bepaald.

Art. 6.

De gouvernements-geneeskundigen worden bij ziekte, afwezigheid, of bij eene andere oorzaak van niet-waarneming van hunnen dienst, vervangen door andere gouvernements-geneeskundigen.

Art. 7.

Voor de gouvernements-geneeskundigen worden, ten behoeve van hunnen dienst, de noodzakelijke geneesmiddelen, instrumenten, verbandmiddelen, hulpmiddelen voor onderzoek en verdere benoodigdheden beschikbaar gesteld, met dien verstande, dat voor niet in gouvernements-dienst gebruikte genees- en verbandmiddelen een evenredige vergoeding wordt gestort in de koloniale kas.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst adviseert den Gouverneur te dezer zake.

Art. 8.

De gouvernements-geneeskundigen zijn verplicht binnen het hun aangewezen arbeidsveld aan on- en minvermogenden kosteloos de noodige geneeskundige hulp te verleenen.

Als on- of minvermogend worden beschouwd alle personen uit de arbeidende klasse of zij wier inkomen f 800,— 's jaars niet te boven gaat.

De personen uit de genoemde categorie moeten, telkens om het half jaar, aan het Bestuur tegen een bepaalde door den Gouverneur vast te stellen som een kaart aanvragen, welker bezit het recht van kostelooze geneeskundige hulp waarborgt.

Van bestuurswege kan aan bepaalde (onvermogende) personen ontheffing van de betaling voor deze halfjaarlijksche kaart worden verleend.

Bij ontbreken van deze kaart bij een lid der bedoelde klasse, of bij twijfel aan het recht tot het bezit van een dergelijke kaart, mag de gouvernements-geneeskundige de behandeling niet staken, noch verminderen, doch roept de beslissing van het Bestuur in.

Art. 9.

De kostelooze geneeskundige behandeling van beambten van politie of van andere gouvernements-beambten, met inbegrip van militairen, tot den rang van onder-officier, mits deze militairen buiten Willemstad zijn gevestigd, kan aan de gouvernements-geneeskundigen worden opgedragen, met insluiting van de kostelooze geneeskundige behandeling van de gezinnen dezer beambten.

Art. 10.

Het is den gouvernements-geneeskundigen ten strengste verboden een geschenk, belooning of vergoeding, van welken aard of waarde ook, te vragen, te bedingen, te aanvaarden of te gebruiken van de personen, die aanspraak op kostelooze geneeskundige behandeling hebben.

Iedere ambtenaar, die van een geval van het misbruik, in het vorig lid verboden, het bewijs of de aanwijzing krijgt, is verplicht terstond daarvan mededeeling te doen aan het Bestuur.

Art. 11.

De gouvernements-geneeskundigen vervullen zonder vergunning van den Gouverneur geene andere ambten of bedieningen.

De particuliere praktijk is hun toegestaan, voor zooveel het belang van den dienst zulks toelaat, en slechts binnen den hun aangewezen arbeidskring.

Art. 12.

De gouvernements-geneeskundigen houden zich op de hoogte van den staat der volksgezondheid in hun arbeidskring en brengen te dezer zake verslag of advies uit aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst; zij verrichten voorts de onderzoekingen en belasten zich met de werkzaamheden,

die hun door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden opgedragen.

Zij houden zich op de hoogte van alle verordeningen, in verband met hunnen dienst vastgesteld en van de toepassing daarvan, voor zooveel het toezicht daarop aan hen is opgedragen.

Art. 13.

Behoudens het bepaalde in het tweede lid van art. 5 zijn de gouvernements-geneeskundigen te allen tijde beschikbaar voor de vervulling, waar ook in deze kolonie, van elke opdracht en taak, die tot den Openbaren Gezondheidsdienst behoort.

Art. 14.

De gouvernements-geneeskundigen verleenen aan de Justitie de door hare daartoe bevoegde ambtenaren gevraagde hulp en voorlichting.

Art. 15.

De tarieven voor geneeskundige hulp aan betalenden zullen nader bij besluit worden vastgesteld.

Art. 16.

De gouvernements-geneeskundigen hebben voor zaken betreffende den Openbaren Gezondheidsdienst, bij de verzending van brieven en pakketten per post, vrijdom van port, in de correspondentie met het Bestuur, met den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en met elkander.

Noodzakelijke uitgaven, wegens verzendingskosten van telegrammen of van brieven of pakketten, niet per post, worden hun vergoed.

Art. 17.

Onverminderd het in deze verordening reeds bepaalde is aan de organen van het Bestuur, die in gedeelten der kolonie met gezag zijn bekleed, de bevoegdheid voorbehouden, om, voor zooveel het belang van den hun toevertrouwden dienst zulks vordert, inlichtingen te vragen van en wenken, raadgevingen of inlichtingen te verstrekken aan de gouvernements-geneeskundigen, die in hun ambtsgebied werkzaam zijn.

Art. 18.

De Gouverneur stelt eene instructie voor de gouvernements-geneeskundigen vast.

Dezen onderteekenen, bij de aanvaarding van hun ambt, een exemplaar der verordening en instructie hunnen dienst betreffende ten bewijze, dat zij den inhoud kennen en bereid zijn er zich aan te houden.

Art. 19.

Bij het in werking treden dezer verordening vervallen alle vroegere regelingen van den geneeskundigen dienst.

Art. 20.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den ....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Doel van dit nieuwe ontwerp is verbetering van de geneeskundige verzorging van on- en minvermogenden en daarmee samengaand, verbetering in de positie der gouvernements-geneeskundigen.

De wijze, waarop dit tweeledig doel zal worden nagestreefd, is de volgende.

De verzorging der armenpraktijk zal in de districten en wijken geschieden, elk met een bevolking van niet meer dan ongeveer 6000 zielen. Op de bovenwindsche eilanden bestaat deze toestand reeds, op Aruba zijn reeds 2 geneesheeren, zoodat voor deze verbetering het eiland Curaçao zelf overblijft. Daartoe zullen het 4de en 5de district, tot nog toe door één geneesheer bediend, in tweeën worden gescheiden, en elk door 1 medicus verzorgd, terwijl voor het 2de district en het 3de eveneens aparte geneesheeren worden voorgesteld. De grenzen van het 2de en 3de district worden eenigszins gewijzigd, zoodat tot het arbeidsveld van de thans fungeerende armendoktoren van het 3de en 2de district een vergroot stadsdistrict overblijft.

Zooveel mogelijk zal in het centrum van elk buitendistrict den geneesheeren een ambtswoning, met apotheek en telefonische verbinding, worden aangewezen. De plaatsing voor deze woningen en de bouworde zijn voorloopig reeds bepaald; het staat echter te bezien, of het in verband met den oorlogstoestand mogelijk zal zijn, reeds dadelijk de voornemens ten uitvoer te brengen.

Het oorspronkelijk voornemen was het volgende.

In de eerste plaats werd het tweede district in aanmerking genomen, waar de bevolking vermoedelijk ongeveer 6600 zielen bedraagt, terwijl het district, ook afgezien van de onbewoonde Oostpunt, tamelijk uitgestrekt is.

Na alles overwogen te hebben, schijnt het meest aanbeveling te verdienen, dat de geneesheer voor het tweede district zich ongeveer ter hoogte van de plaats Herst vestigt aan den grooten weg, bijv. op domeingrond perceel Nº 3.

Er blijft dan het Oostelijk gedeelte van Willemstad over, dat thans nog met het tweede district eene combinatie vormt.

De Oostgrens van dit gedeelte zoude een eind uitgezet kunnen worden, bijv. van de baai van Koraal Specht via de politie-posten Domingito en Rust en verder westwaarts naar het Schottegat, om het tweede district evenredig kleiner te kunnen maken en de nabijwonende bevolking gemakkelijker te helpen; een detail, dat hier niet nader behoeft te worden uitgewerkt, maar dat alleszins de proefneming waard is.

Voor den geneeskundige, die thans zoowel het oostelijk stadsgedeelte als het tweede district bedient, blijft dan een vergroot stadsdistrict over, waar hij, in verband met andere, hem op te leggen werkzaamheden, genoeg arbeid vinden zal.

Het derde district, met 6100 inwoners en eene bevolking, die zich vooral in den omtrek van de terreinen der Curaçaosche Petroleum Maatschappij uitbreidt, kan niet wel met het westelijk gedeelte van het stadsdistrict, dat eveneens eenige duizenden bewoners bevat, één geneeskundig arbeids-veld blijven vormen.

Een aanvankelijk denkbeeld om het derde district met een deel van het vierde tot ééne medische combinatie te maken, moest worden losgelaten om de praktische bezwaren, die er tegen rezen.

Overwogen werd dus het derde district zelf een arbeids-gebied voor één geneeskundige te laten vormen, terwijl men in overweging nam het doktershuis te vestigen op het perceel domeingrond N° 6, aan den driesprong van wegen bij Calabrië, Blomontie en Vredenberg.

Verder is aanbevolen, terwille van hen, die dichter bij de stad dan bij bovenbedoeld punt wonen, de grenzen van het stadsdistrict uit te breiden: bijv. van de Piscadera-baai, boven langs Cas Chikitoe, door Marchena naar het Schottegat.

De geneeskundige, thans voor het westelijk stadsdistrict en het 3de district aangewezen, kan voor het uitgebreide stadsdistrict behouden blijven, waar, bij den Openbaren Gezondheidsdienst, nog meer werkzaamheden hem wachten.

Waar hier en boven gesproken is over wijziging van de grenzen van het stadsdistrict, is enkel eene vrijwel op zichzelf staande verandering bedoeld voor zoover de geneeskundige verzorging betreft.

Het vierde en vijfde district wordt thans nog door één geneesheer voorzien, die op ,,Pannekoek'' woont.

Reeds op zichzelf is dit afgelegen arbeidsveld, met zijne lange afstanden, te groot voor één geneeskundige, maar met de vermeerdering van werk, die de nieuwe organisatie medebrengt, is een nieuwe drangreden geboren om het 4de en 5de district aan twee geneesheeren toe te vertrouwen, met dien verstande, dat de grens tusschen de beide districten niet de juiste scheidingslijn van beider arbeids-terrein behoeft te zijn.

Als plaatsen, waar de beide geneesheeren metterwoon gevestigd worden, komen in aanmerking: in het meer Noordelijk gedeelte van het eiland de gouvernements-plaats Wacau, waarbij niet enkel gerekend is met de bestaande bevolkings-centra, maar ook met de toenemende bewoning van gouvernements-gronden; en in het andere gedeelte van het 4de en 5de district een in de buurt van Klein Fontein, aan of bij den driesprong van wegen, aan te koopen stuk grond.

Het spijt ondergeteekende zeer, dat de nieuwe regeling niet zal kunnen toelaten een dokter op Pannekoek te laten, waardoor de aldaar bestaande gouvernements-woning als dokters-huis zal kunnen blijven dienst doen; maar hoe jammer dit ook zou zijn, toch zou er de regeling niet aan ondergeschikt gemaakt mogen worden.

Verder zal, ten behoeve der zieken, ter vergemakkelijking van vervoer, een ziekenautomobiel worden aangeschaft, benevens behoorlijke andere vervoermiddelen (raderbrancards enz.).

Wordt door de voorgestelde betere verdeeling der districten de goede behandeling van zieken reeds meer gewaarborgd, nog grootere verbetering zal naar het inzicht van ondergeteekende worden verkregen door de afschaffing der bewijzen van onvermogen, in deze materie. Niet alleen was in vele gevallen het verkrijgen van een dergelijk bewijs een bezwarende formaliteit, doch niet de minste waarborg van noodzakelijkheid was tot nu toe gegeven. Het niet zorgen voor den dag van morgen, de laksheid der bevolking, werd tevens erdoor bevorderd. Het afschaffen echter der bewijzen van onvermogen, zonder daarvoor iets in de plaats te doen treden, scheen ondergeteekende zeer bedenkelijk. Waar het zich nu laat aanzien, dat de economische toestand der bevolking vooruitgaande is, waar een deel der bevolking dikwijls geld beschikbaar schijnt te hebben voor feestjes en onnoodige uitgaven, en waar met ondergeteekende, de Regeering in het Moederland meende, dat gepoogd moest worden, de bevolking in deze op te voeden, heeft hij gemeend een proeve te moeten nemen met een ander stelsel, waarvan de bijzonderheden bij besluit nader kunnen worden geregeld. Het stelsel zou hierop neerkomen, dat on- en minvermogenden en in het algemeen zij, wier inkomen f 800,— niet te boven gaat, telkens om het half jaar van bestuurswege een kaart bekomen, *recht gevende op kosteloze geneeskundige hulp*; voor een dergelijke kaart moet halfjaarlijks een nader vast te stellen klein bedrag, bijv. f 1,— of f 1,50 worden gestort in de koloniale kas. Van bestuurswege kunnen daarvoor in aanmerking komende personen, n.l. de geheel onvermogenden, van de betaling van dit bedrag ontheffing krijgen.

De geneesheer is verplicht personen, die deze kaart bezitten, geheel kosteloos te behandelen; bij toevallig ontbreken

van deze kaart, of bij twijfel aan de rechtmatigheid van het bezit ervan, staakt hij de behandeling niet, doch roept de beslissing van het Bestuur in.

Hoewel ook deze regeling evenals alle menschenwerk haar gebreken zal hebben, biedt zij, naar de meening van ondergeteekende, genoeg voordeelen om er een proef mede te nemen.

Ter andere zijde vereischt de positie-regeling der gouvernements-geneeskundigen een nadere bespreking.

Waar door de instelling van den Openbaren Gezondheidsdienst in deze kolonie en een toekomstige invoering van de verklaringen van overlijden, in het algemeen de werkzaamheden der geneeskundigen zullen toenemen, waar alle inkomsten uit behandeling van personen uit den kleinen stand zullen wegvallen, waar — met uitzondering van de reeds gevestigde geneesheeren te Willemstad — een verplaatsing naar andere districten der kolonie zal kunnen voorkomen, daar is het, mede in het belang van den dienst, wenschelijk den economischen toestand der geneesheeren te verbeteren. Hoewel later in een besluit deze materie nauwkeurig zal worden geregeld, zij hier aangevoerd, dat in groote trekken het volgende wordt voorgesteld: de gouvernements-geneeskundigen zullen wat salaris aangaat geplaatst worden in de klasse van f 3 500,— tot f 4 500,—. Bij de vaststelling van het salaris zal echter nog nader rekening worden gehouden met reeds genoten traktement, bijzondere prestatie en, voor de medici te Willemstad gevestigd, met hun bereidwilligheid ook in andere deelen der kolonie gouvernementswerk te verrichten.

Verder zal aan de gouvernements-geneeskundigen in de buitendistricten, wien een bepaalde woonplaats wordt aangewezen, een vrije woning of andere vergoeding van huurwaarde worden toegekend.

De vervoergelden bedragen op het oogenblik voor de geneesheeren in het stadsdistrict f 400,— en voor die in het 4de en 5de district f 800,—, op de Bovenwinden f 250,—. Over een nieuwe regeling dezer aangelegenheid is ondergeteekende in onderhandeling met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën.

Het komt ondergeteekende hier tevens de juiste plaats voor eenige woorden te wijden aan de functie der buitengewone gouvernements-geneesheeren, wier taak is volgens art. 2 dezer verordening het uitoefenen van een bepaalde functie in gouvernementsdienst.

Tot nu toe zijn dit de functies van:

1. geneesheer van het krankzinnigengesticht;
2. ,, ,, ,, leprozengesticht;
3. ,, ,, de inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten;
4. quarantaine-geneesheer.

In verband met andere maatregelen in dienst der volksgezondheid zal het waarschijnlijk noodig zijn in de toekomst nog eenige dergelijke functies in het leven te roepen.

Het ligt in de bedoeling deze functies in de toekomst zooveel mogelijk aan de gouvernements-geneeskundigen op te dragen, zonder dat daarvoor een extrabetaling zal worden gegeven; evenals het in de bedoeling ligt om, als het noodig is, den gouvernements-geneeskundigen op te dragen de on- en minvermogenden, die in het St. Elisabeth's gasthuis of het Sanatorium Het Groene Kruis verpleegd worden, geneeskundig te behandelen.

Daar het niet de bedoeling is verkregen rechten aan te tasten, zal, zoolang de tegenwoordige geneesheeren in functie zijn, in de bezetting der plaatsen geen wijziging worden getroffen.

Laten de omstandigheden dit toe, dan zullen de verschillende functies op voordracht van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst op billijke wijze worden verdeeld.

Tegelijk met het besluit regelende de inkomsten van de gouvernements-geneeskundigen, zal de functie en de salarieering der buitengewone gouvernements-geneeskundigen worden geregeld.

De toekomst zal moeten leeren of de voorgestelde regeling zal voldoen. De eerste vraag, die zich voordoet is, of men op de genoemde voorwaarden goede geneeskundigen zal kunnen krijgen. Waar de examens voor geneeskundige in deze kolonie zullen worden afgeschaft, blijven voor de bezetting der plaatsen slechts over Hollandsche of Surinaamsche geneeskundigen. In het algemeen dient natuurlijk slechts aan de eerste categorie, als volledig bevoegd, de voorkeur te worden gegeven. Voor de bekleeding van functies van gouvernements-geneeskundigen in Willemstad zelve, op de bedoelde zeer verbeterde voorwaarden, zullen, meent ondergeteekende, wel candidaten te vinden zijn. Met eenige particuliere praktijk zullen op de genoemde voorwaarden zeker inkomens van f 5 000,— tot f 6 000,— te behalen zijn, bij meerdere dienstjaren nog hoogere.

Eenigszins anders staat het in de buitendistricten. Daar is het niet zeker, dat, al zijn de voorwaarden voor beginners lang niet slecht, men ook Europeesch gegradueerden zal kunnen bekomen. In vele gevallen zal men zich dan met minder bevoegden, wier dienstprestaties echter zeer vaak goed voldoen, moeten tevreden stellen.

Een regeling om den dienst te Willemstad nimmer door anders dan Europeesch bevoegden te doen verrichten, kan dezerzijdsch niet worden goedgekeurd. Immers, er kan zich een noodtoestand voordoen, en anderzijds zou het onbillijk zijn, de buitendistricten in hoedanigheid van benoodigde geneeskundige hulp lager te achten dan de hoofdstad.

Willemstad, den 25n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den ....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Tegen de strekking van het ontwerp werden geene bedenkingen geopperd. De Afdeelingen konden zich in hoofdzaak met de ontworpen organisatie van den geneeskundigen dienst vereenigen.

Intusschen vroegen eenige leden, voornamelijk met het oog op de aan de regeling verbonden blijvende uitgaven, of het Bestuur niet wat te ver gaat met voor elk der buitendistricten van Curaçao een afzonderlijken geneesheer voor te stellen. Waar het tweede en het derde district thans van uit de Willemstad bediend worden en voor het vierde en vijfde district slechts een geneesheer is, daar meenden zij, dat, wanneer voor de vier buitendistricten drie geneesheeren werden aangewezen, dit reeds eene zeer groote verbetering in den toestand zou mogen heeten. De toestand van de koloniale financiën, zoo betoogden zij verder, is heusch niet zoo rooskleurig, dat men hier een idealen toestand zou mogen nastreven. En al laten onze economische vooruitzichten zich op het oogenblik gunstig aanzien, men moest niet alvast beginnen met daarop *te* groote wissels te trekken.

Andere leden hadden, ook met het oog op de uitgaven, gewichtige bedenkingen tegen het voornemen om eigen dokterswoningen te bouwen. Zij meenden in de eerste plaats, dat eerst eenigen tijd moest worden toegezien of de regeling, voor wat de keuze der plaatsen betreft, al of niet voldoet en in de tweede plaats, dat moest worden afgewacht totdat de prijzen der materialen en de loonen weder tot het normale peil zullen zijn teruggekeerd.

Door verscheidene leden werd dan ook in overweging gegeven om voorloopig maar liever dokterswoningen in huur te zien te krijgen, al zouden die nu niet juist op de meest geschikt geachte punten te bekomen zijn.

Met de door het Bestuur aangegeven punten kon men zich, meer in het bijzonder wat het vierde en vijfde district betreft, niet geheel vereenigen. Men vond die punten te dicht bij elkander gelegen.

Een paar leden meenden, dat men de dokterswoning op Pannekoek zou kunnen behouden en die van het vijfde district dan verder van de stad af, in de buurt van Westpunt b.v., zou kunnen plaatsen.

Andere leden waren van oordeel, dat het beter zou zijn de woning op de plantage Wacao tot dokterswoning te verbouwen en, instede van eene woning te bouwen op het perceel Klein Fontein van de plantage Siberië, de op die plantage staande woning of eene andere in die buurt in huur te zien te krijgen.

Eenige leden vroegen zich af of eene kostbare telephonische verbinding, als door het Bestuur gedacht, voorloopig beter niet achterwege bleef. Vooral de verbinding van het vierde en vijfde district met de stad zou, meenden zij, meer kosten dan het belang der zaak kan rechtvaardigen. Er is haast dagelijks toch verbinding met de stad en bovendien zullen alle doktoren zich wel een automobiel aanschaffen.

Andere leden vonden eene telephonische verbinding voor

urgente gevallen toch wel noodig en konden zich wel met het plan daaromtrent vereenigen.

Artikelen.

Art. 4. Indien het de bedoeling mocht zijn, dat de Gouvernements-geneeskundigen zelfs niet de *particuliere praktijk* mogen uitoefenen buiten den hun aangewezen arbeidskring, dan had men tegen de bepaling van het eerste lid bezwaar.

Het is in het belang van de bevolking, dat de keuze van een geneesheer steeds zoo ruim mogelijk zij. Velen op Pietermaai b. v. hebben hun huisdokter aan de Overzijde wonen, en omgekeerd. Men vond geen reden hierin door de wet verandering te brengen.

Art. 8. Met het hier ontwikkelde stelsel kon men zich over het algemeen wel vereenigen; eenige leden achtten het zelfs eene groote verbetering.

Men meende echter, dat de grens bij f 800,— inkomen te hoog getrokken is en gaf in overweging die te verlagen tot f 600,—.

Gevraagd werd wie de kaarten zal afgeven en of zij persoonlijk zullen zijn dan wel zullen gelden voor het geheele gezin. Als dit laatste de bedoeling is, dan zou dit onderdeel toch wel nader moeten worden geregeld.

Art. 10. Verscheidene leden achtten de woorden ,,ten strengste'' in het eerste lid overtollig.

Eenige leden vonden de bepaling van het tweede lid minder passend.

Andere leden zagen er echter niets bijzonders in. Zij achtten het zelfs de plicht van elken burger om wanneer eenig misbruik te zijner kennis komt, daarvan aangifte te doen bij de bevoegde macht.

Art. 11. Men zou het tweede lid eenvoudig willen zien luiden: ,,De particuliere praktijk is hun toegestaan.''

Mocht de praktijk uitwijzen, dat het belang van den dienst beperking vordert, dan kan men later de noodige beperkingen aanbrengen.

Art. 13. Men wees er op, dat in de aanhaling van het artikel een fout is ingeslopen. Artikel 4 is hier het artikel, waarop gedoeld wordt.

Art. 18. In verband met het reeds aangenomen ontwerp, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst, behoort het tweede lid te vervallen.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 12n. December 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den ....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

Memorie van antwoord.

N° 4.

Algemeene beschouwingen.

Het was ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat tegen de strekking van het ontwerp geene bedenkingen werden geopperd en dat men zich in het algemeen met de voorgestelde organisatie kon vereenigen.

Ondergeteekende beaamt ten volle, dat het aanstellen van een geneesheer in elk der buitendistricten vrij belangrijke financieele lasten meebrengt; het is echter maar de vraag, of men eën andere regeling kan bedenken, die hetzelfde nut zal afwerpen met minder onkosten. Zoowel door den voormaligen Adviseur als door den tegenwoordigen Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst zijn alle andere combinaties, zooals aaneenkoppeling van het 3de met het 4de district, overwogen. Wil men echter werkelijk het voor oogen gestelde doel bereiken, dan moet 1° de uitgestrektheid van elk district niet te groot zijn, en 2° het district niet meer dan 5 à 6000 inwoners hebben, terwijl ook nog gerekend moet worden met het feit, dat zich in de naaste toekomst op sommige punten een grootere bevolking zal vestigen.

Zoo werd bij de bepaling van de woonplaats van den dokter in het 3de district gedacht aan de uitbreiding der bevolking door de aanwezigheid van het groot-bedrijf der Curaçaosche Petroleum Maatschappij, en werd bijv. rekening gehouden met de uitgifte der gouvernements-gronden in de streek van Wacao; terwijl ook het betrekkelijk groote 2de district, waar aan de Zuidkant een groote onderneming is gevestigd, zeker alleen een geneesheer behoeft.

De tegenwoordige geneesheeren van het 3de en het 2de district zullen in hun vergroot stadsdistrict (de grenzen zullen respectievelijk zijn Morgenster en Dominguito-Rust) meer dan genoeg werk bekomen, voor zoover zij dit nog niet hebben; terwijl men — zoo men werkelijk betere toestanden wil verkrijgen — den dienst in een geheel buitendistrict onmogelijk kan laten verrichten door een geneesheer, die in de stad is gevestigd.

Ondergeteekende blijft dan ook van oordeel, dat er in elk district een geneesheer dient te zijn.

Hij moet toegeven, dat het bouwen van de verschillende dokterswoningen groote uitgaven met zich zal brengen, vooral in dezen tijd, nu alle materialen zoo duur zijn; doch hij vindt het bijna niet mogelijk een andere goede oplossing in deze te vinden.

De meeste plantage-huizen, die nog eenigszins voor het doel in aanmerking zouden kunnen komen, liggen lang zoo gunstig niet als dit het geval zal zijn met de geprojecteerde dokterswoningen; terwijl het de vraag is of de bedragen, die voor aankoop en verbouwing besteed zullen moeten worden, minder zullen zijn dan die, welke met den bouw zullen heengaan.

De punten voor de dokterswoningen zijn met zorg gekozen, zooveel mogelijk in het centrum van het district.

Voor het 2de en het 3de district is dit, meent ondergeteekende, duidelijk.

Voor het 4de en het 5de district is juist bij de plaatsbepaling rekening gehouden niet zoozeer met de geographische uitbreiding van het district, als wel met de bevolkingscentra. Zoo is de streek van Wacao zeker *niet* het *centrum* van het

voorgestelde 5de district, maar men moet bedenken, dat het verdere Noordoostelijke deel van het 5de district nagenoeg onbewoond is, dat alleen Savonet en Westpunt bewoonde streken zijn, terwijl om Wacao niet alleen zich een bevolkingscentrum aan het ontwikkelen is, doch dat vandaar ook de andere streken van het 5de district (Savonet, Santa Cruz, Knip) zeer gemakkelijk te bereiken zijn.

Het is juist, dat Wacao van het tegenwoordige Pannekoek niet zeer veraf ligt, doch de afstand bedraagt toch zeker nog een uur gaans. En wil men de woning nog verder Noordelijk plaatsen, dan komt men in de buurt van St. Hyronimus, een zeer verlaten streek.

Het punt is dan wel geographisch centraal gelegen, maar praktisch is het niet gunstiger.

Het huis van Wacao is zoo bouwvallig, dat er daarbij van verbouwing wel geen sprake zal kunnen zijn. Het zal, meent ondergeteekende, geheel moeten worden afgebroken. Toch zal hij dienaangaande gaarne nog eens het oordeel inwinnen van den Directeur der Openbare Werken, en eveneens omtrent de vraag of misschien het plantage-huis van St. Sebastiaan, dat ongeveer een kwartier van Klein Fontein verwijderd en gunstig gelegen is ten opzichte van St. Willebrordus, St. Martha, Porto Marie, Jan Kok, enz., voor dokterswoning geschikt is, of met weinig kosten geschikt is te maken.

In dat geval zou er gezien kunnen worden of dit huis te huur of te koop is.

Hoe de grenzen tusschen de verschillende districten precies moeten worden vastgesteld, zal ondergeteekende later in bijzonderheden aangeven.

Ondergeteekende is het eens met de leden, die de noodzakelijkheid inzien van een telefonische verbinding en meent dat deze voor een doelmatige organisatie meer dan gewenscht is. Bovendien zal zij, behalve voor den geneeskundigen dienst, ook voor andere takken van dienst en voor verschillende bedrijven een aanwinst zijn.

Artikelen.

Ad art. 4. Het uitoefenen van particuliere praktijk zal om voor de hand liggende redenen in hoofdzaak slechts in het stadsdistrict geschieden. Bij ondergeteekende bestaat geen bezwaar dat de geneesheeren in de stad overal particuliere praktijk hebben; trouwens in het artikel was hetgeen waartegen geopponeerd werd, eigenlijk niet bedoeld.

Voor de buitendistricten moet, meent hij, het artikel in strikten zin blijven gelden, met het oog op de groote afstanden.

Ad art. 8. Het gaf ondergeteekende voldoening, dat de afdeelingen zich in beginsel met het hier voorgestelde konden vereenigen. Men mag zich echter niet verhelen, dat het succes van den in uitzicht gestelden maatregel slechts door praktisch getroffen regeling bereikbaar zal zijn.

Het bedrag van f 800,— is gesteld in de overweging, dat de inkomsten van een gezin beneden een inkomen van f 2,— daags niet toereikend zijn om de onkosten van een matig-ernstige ziekte in vrije particuliere behandeling te dekken. Aangezien inderdaad de regeling gedacht is niet individueel, maar geldend voor een gezinsgroepeering, ware het waarschijnlijk het beste de grens voor ongehuwden, of niet tot een gezin in vast verband staande personen, op f 600,— inkomen te stellen, en voor gezinshoofden de grens bij f 800,— te houden. Het komt ondergeteekende voor, dat de billijkheid dit gebiedt.

Bij Nota van wijzigingen wordt dienovereenkomstig een voorstel gedaan.

Het ligt in de bedoeling, dat de kaarten in de buitendistricten zullen worden uitgereikt ten kantore van den districtmeester en in het stadsdistrict door de wijkmeesters; wellicht ware het werk dezer laatsten door onderverdeeling der wijken te verlichten.

Ad art. 10. Ondergeteekende heeft geen bezwaar de woorden „ten strengste" in het eerste lid te doen vervallen.

Het tweede lid moet naar de meening van ondergeteekende behouden blijven; hij onderschrijft wat daaromtrent door eenige leden werd opgemerkt.

Ad art. 11. Ondergeteekende acht het gewenscht, dat bij het scheppen van een nieuwe positie belanghebbenden de voorwaarden reeds bij de aanvaarding van hun taak voor oogen staan. Moraliter is het veel beter, dat men in het begin weet welke beperking in de inkomsten eventueel zal kunnen worden gesteld, terwijl dit geval zich waarschijnlijk niet zal voordoen, dan dat, wanneer eenmaal de noodzakelijkheid er toe drijft, iemand zekere inkomsten zullen moeten worden ontnomen. Dit laatste zal zeker niet zonder groote moeilijkheden en protesten gepaard gaan.

Zooals reeds medegedeeld, is de particuliere praktijk der gouvernements-geneeskundigen te Willemstad niet aan hun eigenlijken arbeidskring gebonden.

Ad art. 13. Deze opmerking acht ondergeteekende juist. Bij Nota van wijzigingen wordt de fout verbeterd.

Ad art. 18. Bij Nota van wijzigingen wordt voorgesteld het tweede lid te doen vervallen.

Willemstad, den 28n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den ....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

Nota van wijzigingen.

Nº 5.

Het tweede lid van art. 8 wordt aldus gelezen:

Als on- of minvermogend worden beschouwd:

1º zij, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f 600,— 's jaars;

2º zij, die in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f 800,— 's jaars.

In het eerste lid van art. 10 vervallen de woorden ,,ten strengste''.

Het cijfer ,,5'' in artikel 13 wordt veranderd in ,,4''.

In art. 18 vervalt het laatste lid.

Willemstad, den 28n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—19.

Verordening van den ....., inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.

Eindverslag.

Nº 6.

De Afdeelingen achtten door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 21n. Januari 1918.

De Rapporteurs,

C. S. GORSIRA J.P.Ez.

SUTHERLAND.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—20.

Verordening van den ... ., houdende herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.

ONTWERP.

N°. 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen te herzien, en voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie vast te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Van het begraven van lijken.

Art. 1.

Elke overleden persoon of doodgeboren kind wordt in eene gesloten kist begraven, hetzij in een geheel of gedeeltelijk aarden graf, hetzij in een grafkelder, op eene begraafplaats als zoodanig door het Bestuur aangelegd of toegelaten.

Art. 2.

Lijken, die in een zoodanigen staat verkeeren, dat zij niet naar eene begraafplaats kunnen worden overgebracht, worden ter plaatse, waar zij gevonden zijn of in de onmiddellijke nabijheid, zonder kist, mits ter diepte van 1 Meter, begraven en overdekt, zoo mogelijk, met ongebluschte kalk ter hoogte van 2 d. M. en in ieder geval met aangestampte aarde.

De begraving geschiedt ter plaatse door de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst of van de politie aangewezen, zoo mogelijk in domeingrond en anders in particulieren grond. In het laatste geval zijn de eigenaars of gebruikers van den grond verplicht de begraving te gedoogen.

De schade, die aan den eigendom mocht worden veroorzaakt, wordt door den Kantonrechter begroot en door de koloniale kas vergoed, naar de onderscheiding gemaakt in de artt. 11, 12 en 13. Als schade komt niet in aanmerking de aanwezigheid van het graf zelf.

Art. 3.

Zijn er omstandigheden, die een gewelddadigen dood doen vermoeden, dan geschiedt de begraving niet dan met toestemming, op Curaçao van den Procureur-generaal, op St. Martin N. G. en St. Eustatius van den Officier van Justitie, op Aruba, Bonaire en Saba van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht, zoo mogelijk na voorafgegane gerechtelijke schouwing.

In het daarvan op te maken proces-verbaal worden, zooveel mogelijk, vermeld de voornamen, de naam, de ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats van den overledene, of andere gegevens, die tot herkenning kunnen dienen.

Art. 4.

Geene begraving geschiedt zonder schriftelijk verlof van den ambtenaar van den Burgerlijken Stand, vrij van zegel en kosteloos af te geven, waarin de begraafplaats, of de in art. 2 bedoelde plaats, waar het lijk ter aarde zal worden besteld, wordt vermeld.

Bij het vragen van verlof tot begraven moet worden overgelegd eene der schriftelijke verklaringen als bedoeld in de Verordening, houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.

Art. 5.

Wordt de toegang tot de woning ter verrichting der gerechtelijke schouwing of de afgifte van het lijk, hetzij ter begraving, hetzij ten vervoer naar het lijkenhuis, geweigerd, dan kan de woning ondanks den bewoner, door de met genoemde verrichtingen belaste personen op elk uur worden binnengetreden, mits in bijzijn van een ambtenaar van het Openbaar Ministerie of van een anderen rechterlijken ambtenaar.

Art. 6.

Een begraving geschiedt niet vroeger dan 12 en niet later dan 36 uren na het overlijden.

Ontheffing van deze bepaling kan op Curaçao door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden verleend en op de overige eilanden door het plaatselijk Hoofd van politie, na verhoor van een geneeskundige.

In dit geval wordt door de in het tweede lid genoemde ambtenaren onmiddellijk aan den betrokken ambtenaar van den Burgerlijken Stand van hunne beschikking kennis gegeven.

Art. 7.

Een lijk mag niet worden ter aarde besteld dan tusschen des morgens 6 uur en des namiddags 6 uur, tenzij de ambtenaar van den Burgerlijken Stand, in dringende of buitengewone omstandigheden, te zijner beslissing, verlof verleent om op een ander uur te begraven, of wel in de gevallen bedoeld in artt. 2, 6 en 8.

Het verlof wordt steeds verleend, wanneer om godsdienstige redenen op een bepaalden dag niet vóór den avond mag worden begraven.

Art. 8.

Opgevischte lijken worden vanwege de politie, of door anderen onder haar toezicht begraven, nadat de doodschouw of, in het geval van art. 3, de gerechtelijke schouwing zal hebben plaats gehad.

Art. 9.

Tenzij op rechterlijk bevel mogen lijken niet opgegraven en vervoerd worden dan met toestemming, op Curaçao van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en op de overige eilanden van het plaatselijk Hoofd van politie, eenen geneeskundige gehoord.

Het vervoer van een opgegraven lijk kan aan nader te stellen voorwaarden verbonden worden, maar het geschiedt niet, tenzij de opgegraven lijkkist met zijn inhoud is geplaatst in eene goed gesloten, volkomen dichte houten of metalen kist.

Eene toestemming, als in het eerste lid bedoeld, is eveneens noodig voor het vervoer van een lijk, ter begraving op eene begraafplaats, niet in het district gelegen, waar het sterfgeval plaats vond.

Dit vervoer geschiedt op de bij de toestemming bepaalde wijze.

In geval van overlijden aan een besmettelijke ziekte, wordt de toestemming, in het eerste lid bedoeld, niet verleend, dan na een jaar na de begraving.

Art. 10.

Indien een lijkkist niet op een draagbaar wordt gedragen, moet worden gebruik gemaakt van een uitsluitend voor het vervoer van lijken bestemd voertuig.

Het verbod van het eerste lid is niet van kracht voor het vervoer van het lijk van een klein kind, dat gemakkelijk door één persoon kan worden gedragen.

Echter geldt de vrijstelling van het vorig lid niet, indien de ambtenaar van den Burgerlijken Stand het dragen van een kinderlijk verboden heeft, ingevolge art. 11 der Verordening, houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.

Bij het ter aarde bestellen van lijken worden de desbetreffende bepalingen dezer verordening stipt opgevolgd en verder de wenken in acht genomen, door de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst of van de politie, in het belang van gezondheid of van orde gegeven.

Art. 11.

De erfgenamen van den overledene zijn aansprakelijk zoowel voor de begrafenis als voor de kosten derzelve.

De lijken van onvermogenden echter worden, voor zooveel kerk- of armbestuur of andere instellingen daarvoor niet zorgen, op kosten der koloniale kas begraven ter plaatse daarvoor door het openbaar gezag aangewezen.

Van het onvermogen moet blijken op de wijze door den Gouverneur te bepalen.

Als onvermogenden worden niet aangemerkt arbeiders, die zich op een plantage of een grond onder contract voor een bepaalden tijd verbonden hebben. De begrafeniskosten van hunne lijken komen, wanneer daarvoor door hunne nabestaanden of boedelberedderaars niet gezorgd wordt of kan gezorgd worden, ten laste van hunnen huurder, door wiens zorg de begrafenis zal plaats vinden.

Art. 12.

De begrafenis van lijken, welker begraving zich niemand aantrekt, geschiedt door de politie of door anderen onder haar toezicht en de kosten daarvan komen ten laste van de koloniale kas, voor zoover zij niet op de nalatenschap of op de erfgenamen verhaalbaar zijn.

Art. 13.

Het begraven van lijken van personen overleden in inrichtingen, die hetzij geheel of gedeeltelijk onder beheer van het openbaar gezag staan, geschiedt door de zorg van het bestuur dier inrichtingen, met inachtneming van de voorschriften daaromtrent bij besluit van den Gouverneur te geven.

De kosten dier begrafenissen kunnen, wanneer het sterfgeval plaats had in een inrichting tot ziekenverpleging, worden verhaald op dengene, die voor de verpleegkosten van den lijder aansprakelijk is.

Slechts wanneer ter goede rekening eene daartoe voldoende som is gestort, kan de begrafenis anders geschieden dan op de wijze voor onvermogenden gebruikelijk. In elk geval blijft de beslissing omtrent de wijze van begraving, wanneer die vanwege de inrichting geschiedt, aan het bestuur der inrichting.

Tenzij wegens overlijden aan eene besmettelijke ziekte of andere redenen hiertegen met het oog op de openbare gezondheid bezwaar bestaat, worden zoodanige lijken aan verwanten ter begraving afgegeven, wanneer aanvraag daartoe binnen drie uren na het overlijden bij het bestuur der inrichting is ingekomen en naar het oordeel van dat bestuur een behoorlijke begrafenis door den aanvrager voldoende gewaarborgd is.

Geschiedt de aanvraag later, dan kan de afgifte nog geschieden, wanneer daartegen bij het bestuur der inrichting geen bezwaar bestaat.

Van de begraafplaatsen.

Art. 14.

Op ieder eiland der kolonie zullen een of meer algemeene begraafplaatsen worden aangelegd, zoodra zich de behoefte daaraan doet gevoelen.

Art. 15.

Bijzondere begraafplaatsen kunnen worden aangelegd met verlof van den Gouverneur.

Verlof tot het aanleggen van een bijzondere begraafplaats ten behoeve van de leden eener kerkelijke gemeente wordt aan het bestuur dier gemeente niet geweigerd, dan wanneer de aangewezen plaats niet aan de wettelijke voorschriften voldoet.

Art. 16.

Elke begraafplaats wordt door een muur, heining, rasterwerk of heg ter hoogte van ten minste twee Meter afgesloten.

Daarvan kan door den Gouverneur ontheffing worden verleend, indien op andere wijze in de afsluiting behoorlijk is voorzien.

Art. 17.

Zonder vergunning van den Gouverneur, den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of zoonoodig eenen anderen geneeskundige gehoord, mogen geene begraafplaatsen worden aangelegd op een afstand van minder dan 50 Meter van gebouwen tot bewoning dienende of bestemd en zonder die vergunning mogen, binnen gelijken afstand van eene begraafplaats, geene gebouwen ter bewoning worden opgericht of putten worden gegraven.

Van dit verbod zijn uitgezonderd: doodgravers-woningen en pastorieën of kostershuizen, ten dienste der begraafplaats te stichten.

Het uitbreiden eener bestaande begraafplaats wordt, voor deze verordening, met het aanleggen eener nieuwe begraafplaats gelijk gesteld.

Art. 18.

Bij de schriftelijke aanvrage om de vergunning, in het vorig artikel bedoeld, wordt eene op schaal vervaardigde, nauwkeurige teekening overgelegd van het terrein, tevens aangevende de plaatsen, waar zich woningen of putten bevinden, als in het vorig artikel bedoeld.

Ook wordt de diepte van aarde op het terrein aanwezig aangegeven.

Art. 19.

Eene nieuwe begraafplaats wordt aangelegd naar een in kaart gebracht, vast plan van verdeeling in vakken en rijen, waarbij de noodige ruimte voor paden is uitgespaard, terwijl elke ruimte voor graf of grafkelder op de kaart is aangegeven.

Een exemplaar van deze kaart wordt, vóór de ingebruikneming der begraafplaats, aan den Gouverneur gezonden.

Het bijzetten van lijken moet naar het vastgestelde en in kaart gebrachte plan geschieden.

Op bestaande begraafplaatsen wordt eene verdeeling, als in het eerste lid bedoeld, zooveel mogelijk gevolgd, maar in ieder geval bij het aanleggen van nieuwe vakken, voor begraven bestemd, en bij het ledigen van alle oude graven in bestaande vakken.

Art. 20.

Voor elke begraafplaats wordt, hetzij door de zorg van de eigenaars eener particuliere begraafplaats, hetzij door of van wege de ambtenaren in art. 36 genoemd, nauwkeurig en regelmatig een register bijgehouden, bevattende, in afzonderlijke kolommen, een doorloopend nummer, dag en jaar der

begraving, naam, voornamen, leeftijd en geslacht van de begraven personen, benevens eene duidelijke aanwijzing van het graf of van den grafkelder, eventueel der plaats in den grafkelder, waar de bijzetting plaats vond.

Graven en grafkelders moeten van duidelijk zichtbare merkpaaltjes of van andere merkteekenen voorzien zijn, aangevende het vastgestelde nummer der graven.

Art. 21.

Eene begraafplaats, daaronder begrepen: omheining, gebouwen, graven, grafkelders, monumenten, kruisen, boomen of andere gewassen en verder alles wat tot het kerkhof behoort, moet zorgvuldig in goeden staat worden onderhouden.

Zoonoodig kan het Bestuur, op kosten van de eigenaars van particuliere begraafplaatsen, of op kosten van de eigenaars van graven en grafkelders, op alle begraafplaatsen de noodige herstellingen en verbeteringen doen aanbrengen, indien voornoemde eigenaars in gebreke bleven.

Art. 22.

Op elke nieuwe begraafplaats wordt vóór het in gebruik stellen en op elke bestaande begraafplaats uiterlijk binnen één jaar na het in werking treden dezer verordening, een lokaal ingericht voor tijdelijke bewaring van lijken.

Bij verzuim wordt door het Bestuur, op kosten van de eigenaars der begraafplaats, ten spoedigste een lijkenhuis, als in het vorig lid bedoeld, ingericht.

Art. 23.

De onderlinge afstand der graven zoo aan het hoofd- en het voeteneinde als van de zijden bedraagt minstens 0,3 M.

De graven zullen ten minste 1 M. diep zijn.

De bovenste of de eenige kist in een graf wordt met eene laag aangestampte aarde van minstens 0,65 M. bedekt.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk op grafkelders.

Art. 24.

Op de begraafplaatsen mogen grafkelders worden gesticht, mits deze voldoen aan de navolgende voorwaarden:

a. de wanden en het dak worden van stevig steen-materiaal vervaardigd;

b. de bodem zij bedekt, tot eene hoogte van minstens 30 c.M., met aangestampte aarde en worde licht hellend gemaakt;

c. de wanden van een grafkelder moeten minstens 25 c.M. beneden de bodem-oppervlakte van het kerkhof reiken;

d. is het onder *c.* bepaalde niet mogelijk, dan worden de wanden aan de buiten-beneden zijde bedekt met eenen zoom van aangestampte aarde van minstens 30 c.M. hoogte en breedte.

Art. 25.

Aan grafkelders kunnen lucht-openingen worden voorgeschreven, wier aantal, plaats, vorm en inrichting door den Gouverneur worden bepaald.

Art. 26.

In een grafkelder moet, voor elke daarin opgenomen lijkkist van een volwassen overledene, eene ruimte van minstens $2\frac{3}{4}$ M^3. beschikbaar zijn.

Eene zelfde ruimte, als in het eerste lid genoemd, kan voor meer dan één kinderlijk worden gebruikt, indien de gezamenlijke maat der lijkkisten, die van de lijkkist van een volwassen overledene niet overtreft.

Art. 27.

In een grafkelder mogen twee of meer lijkkisten in één horizontaal vlak worden geplaatst, mits gescheiden door lucht- en vochtdichte tusschenmuren, van steen-materiaal, die de geheele grafruimte verdeelen.

Art. 28.

In een grafkelder mogen twee of meer lijkkisten boven elkander worden gezet, indien de plaats, waar eene lijkkist staat, geheel omgeven en aangevuld wordt door vast aangedreven aarde, die de kist minstens 30 c.M. bedekt.

De scheidende laag aarde in het vorig lid bedoeld, kan vervangen worden door eene lucht- en waterdichte afscheiding van steen-materiaal, aansluitende, in grafkelders als in art. 27 bedoeld, aan den staanden scheidingsmuur.

Indien in een grafkelder niet meer dan ééne lijkkist wordt begraven, worde de plaats, waar de lijkkist staat, op de wijze, als in het eerste lid bepaald, aangevuld met vast aangedreven aarde, ter dikte van ongeveer 20 c.M.

Art. 29.

Op grafkelders, waarin niet meer wordt begraven, zijn de artt. 24—28 niet van toepassing.

Art. 30.

Voor het bijzetten van lijken in bestaande grafkelders kan door den Gouverneur vrijstelling worden verleend van het voorschrift van art. 27, mits tusschen twee naast elkander geplaatste lijkkisten eene laag vast aangedreven aarde van minstens 30 c M. wordt aangebracht.

Art. 31.

Een graf mag niet geroerd worden dan na tien jaren na de begraving.

De overblijfselen van lijken en van kisten moeten in een afzonderlijk gedeelte der begraafplaats worden begraven en mogen niet in een geruimd graf of grafkelder worden achtergelaten.

Het verbod van alinea 1 is niet van toepassing op graven, waaruit eene lijkkist wordt weggenomen na verkregen toestemming, als bedoeld in het eerste lid van artikel 9.

Art. 32.

Onder het roeren van graven wordt in deze verordening verstaan:

a. bij graven of grafkelders met één lijkkist : het openen en verandering brengen in den toestand van den inhoud dier graven of grafkelders;

b. bij graven of grafkelders met meer lijkkisten, het verandering brengen: in de beschuttende aardlaag, als bedoeld in de artikelen 23, 28 en 30 en in lijkkisten met haar inhoud.

Art. 33.

Een algemeene begraafplaats, waarvan geen gebruik meer wordt gemaakt, wordt bij besluit van den Gouverneur gesloten verklaard.

Wordt het besluit genomen, dat van een bijzondere begraafplaats geen gebruik meer zal worden gemaakt, dan geeft het bestuur dier begraafplaats daarvan onverwijld schriftelijk kennis aan den Gouverneur.

Artikel 34.

Een gesloten begraafplaats blijft gedurende ten minste tien jaren onaangeroerd liggen. Na dien tijd is het verbod in art. 17 opgeheven en mag de grond ter bezaaiing en beplanting worden vergraven, mits niet dieper dan 0,5 M.

Uitgraving ter meerdere diepte is binnen dertig jaren na de sluiting niet dan met vergunning van den Gouverneur geoorloofd.

Overblijfselen van lijken, die bij de ontgraving voor den dag mochten komen, worden door hem, die de ontgraving verrichtte of deed verrichten, op een begraafplaats begraven. Daartoe wordt den eigenaar eener zoodanige begraafplaats kosteloos de gelegenheid verstrekt op een door het Bestuur aan te wijzen plaats.

Art. 35.

De begraafplaatsen staan onder toezicht, op Curaçao van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en op de overige eilanden van den Gezaghebber.

Art. 36.

De zorg en het beheer over de algemeene begraafplaatsen is opgedragen aan de ambtenaren van den Burgerlijken Stand.

Art. 37.

Met de handhaving dezer verordening zijn belast de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en van de politie.

Van de begrafenisrechten.

Art. 38.

Voor het begraven van een lijk op een algemeene begraafplaats wordt ten behoeve der koloniale kas een begrafenisrecht geheven, zooals door den Gouverneur zal worden bepaald.

Voor begraving van lijken van kinderen beneden het jaar wordt een vierde, voor die beneden de twaalf jaren de helft van dit recht geheven.

Het begrafenisrecht moet vóór de begrafenis worden betaald.

Is het recht niet betaald vóór de begrafenis, dan wordt het lijk begraven voor rekening van de koloniale kas op de wijze, zooals bij administratieven maatregel voor onvermogenden is voorgeschreven.

Geen recht wordt geheven voor de begraving van lijken van krijgslieden in werkelijken dienst.

Van het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.

Art. 39.

Het vervoer van een lijk uit een der eilanden der kolonie naar een andere plaats of van elders naar een der eilanden der kolonie wordt toegelaten mits het lijk — en bij opgraving de lijkkist met inhoud — worde besloten in eene hermetisch gesloten metalen kist, en daarna vervat in een goed sluitende houten kist; zulks onverminderd andere, ingevolge het 2de lid van art. 9, aan het vervoer te verbinden voorwaarden.

Lijken in de kolonie aangebracht worden ten spoedigste begraven.

Strafbepalingen.

Art. 40.

Onverminderd de straffen bij de gewone strafwetten gesteld tegen andere misdrijven, die gelijktijdig of in samenhang met de in deze verordening genoemde mochten worden gepleegd, worden overtredingen van deze verordening gestraft als volgt:

1º met een boete van f 5,— tot f 50,—:

hij, die zonder de ontheffing, bedoeld bij art. 6, tweede lid, een lijk begraaft of doet begraven meer dan 36 uren na het overlijden;

hij, die in strijd met het derde lid van art. 19 bij het bijzetten van lijken het in dat lid bedoeld plan niet volgt;

hij, die verzuimt aanteekening te houden, zooals voorgeschreven bij art. 20 dezer verordening;

hij, die tusschen zonsondergang en zonsopgang op een begraafplaats wordt aangetroffen, anders dan om daar een begrafenis bij te wonen of iets te verrichten, wat hem door het bevoegd gezag is opgedragen.

2º met eene boete van f 10,— tot f 100,— en met gevan-

genisstraf van drie dagen tot eene maand, te zamen of afzonderlijk:

hij, die een lijk begraaft of doet begraven anders dan op de wijze en op de plaats als vermeld in art. 1, behoudens het bepaalde in art. 2;

hij, die een lijk vervoert of doet vervoeren in een niet uitsluitend tot vervoer van lijken bestemd voertuig;

hij, die in strijd met art. 4 een lijk begraaft of doet begraven zonder het daarin vermeld verlof;

hij, die zonder de ontheffing, bedoeld bij art. 6, tweede lid, een lijk begraaft of doet begraven binnen de 12 uren na het overlijden;

hij, die in strijd met art. 17 een gebouw opricht of een put graaft;

hij, die een lijk begraaft in strijd met art. 23, of in een grafkelder plaatst in strijd met de artt. 24, 26, 27 en 28, 1ste en 2de lid, behoudens de vrijstelling bedoeld in art. 30;

hij, die een graf roert of doet roeren, in strijd met art. 31;

hij, die een lijk begraaft of doet begraven op een begraafplaats, waaromtrent eene verklaring of eene kennisgeving is uitgegeven, als bedoeld in de eerste en tweede alinea van art. 33;

hij, die op een begraafplaats als in art. 34 bedoeld, ontgravingen doet of doet uitvoeren in strijd met de voorschriften van dat artikel;

hij, die den toegang tot een begraafplaats of het geoorloofd vervoer van een lijk naar een begraafplaats feitelijk verhindert of belemmert.

Bij het veroordeelend vonnis kan het opruimen van de gebouwen en het dempen der putten, in strijd met het verbod gemaakt, op kosten der overtreders, worden gelast.

3º met eene boete van f 10,— tot f 100,— en met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, te zamen of afzonderlijk:

hij, die een lijk opgraaft of vervoert vóór den termijn of zonder bevel of het verlof en de toestemming in art. 9 vermeld;

hij, die een lijk vervoert of begraaft in het geval van art. 3 in strijd met dat artikel;

hij, die het lijk van iemand, die aan een gewelddadigen dood is gestorven verbergt of poogt te verbergen;

hij, die een lijk uit een begraafplaats of een lijkenhuis wegneemt of poogt weg te nemen;

hij, die eenig op eene begraafplaats opgerichte gedenkteeken opzettelijk en wederrechtelijk vernielt;

hij, die de afgifte, bedoeld in art. 5, van een lijk weigert;

hij, die geen geneeskundige zijnde of buiten toezicht van een geneeskundige een lijkopening of ontleding van een lijk verricht;

hij, die in het geval van art. 39 een lijk vervoert in strijd met dat artikel.

Slotbepalingen.

Art. 41.

Met de inwerkingtreding dezer verordening vervallen:

— de Publicatie van 26 Juni 1821 (Publicatiebundel Nº 44), zooals aangevuld bij Publicatie van 14 November 1866 (P. B. Nº 21);

— de Publicatie van 7 Mei 1822 (Publicatiebundel Nº 56) voor wat betreft den aanspreker en den doodgraver;

— de Publicatie van den 12n. April 1828 (Publicatiebundel Nº 126) voor wat betreft den aanspreker en den doodgraver;

— de Notificatie van 24 Maart 1863 (P. B. Nº 7);

— art. 45, tweede lid, en art. 47 Burgerlijk Wetboek.

Art. 42.

Deze verordening kan worden aangehaald onder den titel van ,,Begrafenisverordening''.

Art. 43.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—20.

Verordening van den .. .., houdende herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Bij Gouvernements-depêche, dd. 4 Mei 1916, Nº 1317, werd den Kolonialen Raad verzocht de behandeling van de ontwerp-verordening (Nº 16 van het Zittingjaar 1915—1916), hem aangeboden bij Gouvernements-depêche, dd. 18 April 1916, Nº 1184, voorloopig te willen aanhouden.

Dat ontwerp wordt hierbij ingetrokken en een nieuw ontwerp, in overleg met den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst samengesteld, den Raad aangeboden.

De veranderingen in het nieuwe ontwerp doelen goeddeels op wegneming van de schaduwzijden van bestaande gebruiken.

De rotsachtige bodem en de geringe diepte van aarde verklaren gereedelijk het veelvuldig gebruik van grafkelders.

En nu is er in dit ontwerp naar gestreefd de voordeelen van een aarden graf zooveel mogelijk aan den grafkelder ten goede te doen komen; vandaar de voorschriften van vullingen en scheidingen van aarde.

Voor het maken van goede bedekkingen en scheidingen van lijkkisten en van de aarden zoomen bedoeld sub *d.* van art. 24 ware de droge aarde der kerkhoven te vermengen met kalkhoudenden grond, en te bevochtigen met water.

Voor zoover de artikelen toelichting behoeven, moge het volgende worden opgemerkt.

Art. 2. Er is geen bezwaar dit artikel op te nemen, maar de toepassing ervan zal slechts zelden noodig zijn, indien de openbare gezondheidsdienst beschikt over een metalen, goed sluitende kist voor het vervoer van niet-gekiste lijken, zooals die ijzeren lijken-trommels o. m. in Nederland in gebruik zijn.

Art. 3. Zijn er vermoedens van een gewelddadigen dood, dan moet de gerechtelijke schouwing volgen, tenzij deze volstrekt onmogelijk is, en mag de sectie niet van het inzicht van een gerechtelijken ambtenaar afhangen.

Art. 7. Er is geen dringende reden, aan het algemeen belang ontleend, om het begraven tusschen des morgens 9 uur en des namiddags 4 uur te verbieden.

Ongetwijfeld leenen de koelere morgen- en avond-uren zich het meest voor eene begrafenis, maar er kunnen zich omstandigheden voordoen, dat het langer in de woning laten van een lijk bezwaren oplevert, die grooter zijn dan het begraven op een minder geschikt uur.

Er worde dus vrijheid gelaten voor de keuze van een ander uur, maar uit den aard der zaak zal het tot nog toe gevolgde gebruik regel blijven en slechts bij noodzakelijkheid daarvan worden afgeweken.

Art. 9, 2de lid. Deze bepaling voorkomt het onhygiënische en weinig stichtelijke van het met de hand ledigen van den inhoud eener soms nog geheel gave lijkkist; het voorschrift sluit zich bij het gebruik in het Moederland aan.

Art. 9, 5de lid. Hierdoor wordt althans eenige gelijkheid in de beslissing bevorderd; de tijd van één jaar is ruim gesteld.

Art. 10, 3de lid. Het is uit sanitair oogpunt stellig te ontraden, om voor personen van vier jaren en jonger, die immers aan eene besmettelijke ziekte overleden kunnen zijn, eene afwijking van de bepaling van het eerste lid toe te laten.

Art. 20, 1ste lid. Het is niet alleen onnoodig, maar, in verband met de gewenschte geheimhouding, zelfs af te keuren, dat de oorzaak van den dood op kerkhof-registers wordt ingevuld.

Slechts de ambtenaar van den Burgerlijken Stand behoeft de doodsoorzaak te weten en hij voorziet ook, blijkens art. 10, in het geval, dat de overledene aan eene besmettelijke ziekte geleden heeft.

Uit den aard der zaak kan en mag de ambtenaar van den Burgerlijken Stand geen bezwaar maken aan andere onder eede of gelofte staande ambtenaren de doodsoorzaak mede te deelen, indien die gevraagd wordt, bijv. als in de gevallen voorzien in art. 9.

Art. 22, 1ste lid. Het hierbedoelde lijkenhuis dient niet uitsluitend tot tijdelijke opneming van overledenen aan eene besmettelijke ziekte, maar kan ook ter bewaring van andere lijken noodig zijn.

Zie hiervoor art. 10 der ontwerp-verordening inzake de verklaring van overlijden.

Art. 25. In dit ontwerp is getracht het te stellen met het meest bij de hand zijnde materiaal, n.l. kerkhofaarde voor de resorptie van vocht enz. van het lijk afkomstig.

Toch kunnen onder bepaalde omstandigheden luchtopeningen noodig zijn, die ook nu en dan in andere landen zijn voorgeschreven; in die gevallen voorziet art. 25.

Art. 26, 1ste lid. De hier voorgeschreven ruimte komt nog niet geheel overeen met den kubieken inhoud van een zandgraf met zijne aardebedekking aan verschillende zijden; zij is niet grooter dan de ruimte, die in goede grafkelders voor een of twee personen beschikbaar is.

Art. 28, 3de lid. Na overweging van het voor en tegen wordt dit lid niet imperatief geredigeerd, noch door eene straf-bedreiging gesteund.

Het diene enkel als leiddraad en een dwingend karakter is minder noodig, omdat bij niet-naleving, de hinder of overlast voor derden, zooal aanwezig, dan toch uiterst gering zijn zal.

Art. 31, 1ste lid. Er is geene aanleiding om het roeren van graven, behalve in het geval in art. 9 genoemd, als regel binnen tien jaren toe te laten.

Art. 31, 3de lid. Men mag aannemen, dat de ambtenaar, die de toestemming verleent in art. 9 bedoeld, hiertoe niet zal overgaan dan zooveel mogelijk in overeenstemming met den wensch van den eigenaar van het graf en met het rechtmatig verlangen van de nabestaanden, indien zij het graf hunner overledenen niet willen laten roeren, enkel ter voldoening aan den wensch van derden.

Moet dus de grafrust gestoord worden van meerderen, terwille van de verplaatsing van het lijk van één, dan zal dit slechts met bewilliging van alle belanghebbenden dienen plaats te vinden, tenzij eenig algemeen belang anders eischt.

Art. 32. Eene omschrijving, wat onder het roeren van een graf te verstaan zij, lijkt niet overbodig.

Art. 33, 2de lid. De rechten van derden, n.l. het bouwen van woningen en het graven van putten bij eene begraafplaats, zijn hierbij betrokken, vandaar het voorschrift der onverwijlde kennisgeving.

Willemstad, den 28n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad

ZITTINGJAAR 1917—1918.—20.

Verordening van den ....., houdende herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.

Voorloopig Verslag.

N° 3.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Met het ontwerp konden de meeste leden geen onverdeelde instemming betuigen. Het houdt, volgens deze leden, te weinig rekening met bestaande toestanden en zou, werd het tot verordening verheven, de aanwezige grafkelders en zelfs de begraafplaatsen goeddeels onbruikbaar maken.

Wat, zoo werd gevraagd, is de aanleiding geweest tot het ontwerpen van de bepalingen omtrent de graven en grafkelders, die grootendeels uit de Nederlandsche wet van 10 April 1869 zijn overgenomen, maar in enkele opzichten nog verder gaan dan die wet? In dit verband werd gewezen op de bepalingen van de artikelen 24 tot en met 30, die zulke ingrijpende veranderingen in de bestaande toestanden brengen en in de Nederlandsche wet ten eenenmale worden gemist.

Heeft de gezondheidstoestand in den loop der tijden geleden onder de tegenwoordige begraafpraktijken? Is er althans eenig gegrond vermoeden om aan te nemen, dat er onder de bevolking ziekten voorkomen, die haar oorzaak vinden in de bestaande gebruiken op het gebied van begrafenissen en begraafplaatsen? Of is het omdat de tegenwoordige bepalingen anders zijn dan die van het Moederland, dat men aan het wijzigen is getogen, zonder rekening te houden met het bestaande en met het verschil, dat toch altijd bestaat tusschen het vochtige Nederland en het droge, warme Curaçao?

Eenige leden wenschten, ook met het oog op de andere ontwerpen, die nog te wachten zijn, te worden ingelicht omtrent den gedachtengang, die tot de indiening van dit ontwerp heeft geleid.

Enkele leden gaven in overweging om, nu de gelegenheid zich voordoet, ook de lijkenverbranding mogelijk te maken.

Enkele andere leden stelden voor om het verder begraven in aarden graven en in grafkelders te verbieden en voor te schrijven, dat door het Bestuur en de eigenaren van particuliere begraafplaatsen nissen zullen worden gebouwd ter bijzetting van lijken.

Artikelen.

Art. 2. Gevraagd werd of de in dit artikel bedoelde lijken niet in een lijkkist mogen worden begraven, als een lijkkist ter plaatse voorhanden is. Zoo ja, dan gaf men in overweging het artikel aan te vullen.

Men drong er op aan te bepalen, dat, indien de begraving in particulieren grond geschiedt, de plek in overleg met den eigenaar of den gebruiker van den grond zal worden gekozen.

Art. 6. De termijn van 12 uren leek eenigen leden te kort; andere achtten dien termijn lang genoeg.

Art. 9. Men stelde de vraag of het niet te veel gevergd is,

dat ook de opgegraven lijkkist in de nieuwe kist moet worden geplaatst. Naar de meening van de leden aan het woord maakt deze bepaling het vervoer heel moeilijk, daar men dan verplicht is onhandelbare kisten tot het doel te gebruiken.

De opmerking werd gemaakt, dat het vervoer van een lijk van een woning naar een andere niet is geregeld.

Art. 10. Verscheidene leden vestigden er de aandacht op, dat de bepaling van het eerste lid niet uitvoerbaar is in de buitendistricten, waar er geen lijkwagens zijn en de lijkkist wegens de soms groote afstanden niet op een draagbaar kan worden gedragen.

Het lijk van een klein kind, dat gemakkelijk door één persoon kan worden gedragen. Is, zoo werd gevraagd, deze aanduiding niet wat te vaag en zou het geen aanbeveling verdienen een leeftijdsgrens vast te stellen ?

Art. 11. De uitdrukking ,,erfgenamen'' kwam den afdeelingen te vaag voor; het ware beter haar te vervangen door ,,het hoofd van het gezin of wie in zijn plaats treedt''.

Men vroeg wat door arbeiders onder contract wordt bedoeld.

Art. 15. Een bepaling overeenkomende met die van art. 15 van de Nederlandsche wet werd door verscheidene leden noodzakelijk geacht met het oog op de omstandigheid, dat in de buitendistricten van Curaçao en op de andere eilanden der kolonie niet altijd de gelegenheid bestaat om een lijk op een begraafplaats te begraven.

Art. 17. Op het verbod om huizen te bouwen binnen den afstand van 50 meter van een begraafplaats behoorde, meende men, bij wijze van overgangsbepaling een uitzondering voor de reeds bebouwde complexen binnen dien afstand te worden gemaakt.

Art. 19. Moeten, zoo werd gevraagd, ook de reeds bestaande begraafplaatsen niet in kaart worden gebracht ?

Art. 21. Gevraagd werd of het tweede lid ook slaat op begraafplaatsen van kerkelijke gemeenten.

Art. 23. Men vermeende, dat in het laatste lid tusschen de woorden ,,op'' en ,,grafkelders'' moet worden ingelascht het woord ,,gemetselde''.

Art. 25. Men wenschte te vernemen of door grafkelders, waaraan luchtopeningen zijn aangebracht, geen stank zal worden verspreid.

Art. 26. Gevraagd werd of de bestaande grafkelders zoo ondoelmatig worden beschouwd, dat thans zoo een groote ruimte voor elke lijkkist wordt voorgeschreven, waardoor alle reeds gebouwde grafkelders onbruikbaar zullen blijken.

Art. 32. Men merkte op, dat de bepaling sub *a* in botsing komt met de gebruiken op de Israelitische begraafplaatsen.

Art. 35. Men vroeg waarom de begraafplaatsen op de eilanden buiten Curaçao niet onder toezicht van den Gouvernements-geneeskundige worden gesteld.

Art. 38. Men drong er op aan, dat het begrafenisrecht bij dit ontwerp zal worden vastgesteld.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 10den April 1918.

De Rapporteurs,

EDWIN SENIOR.

F. W. P. WINKEL.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—21.

Verordening van den ....., houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is contrôle over de sterfgevallen in de kolonie Curaçao in te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Art. 1.

De geneeskundigen in de kolonie Curaçao geven, bij het overlijden van ieder hunner zieken, ten behoeve van den ambtenaar van den Burgerlijken Stand, eene verklaring van dit overlijden af en doen daarbij, naar hunne overtuiging, doch met inachtneming van den door hen afgelegden eed of belofte van geheimhouding, zoo nauwkeurig mogelijk opgave van de oorzaak van den dood.

Zij geven de in het vorig lid bedoelde verklaring niet af dan na zich door persoonlijke schouwing overtuigd te hebben van het overlijden.

De geboorte van een dood kind wordt, voor deze verordening, gelijk gesteld met het overlijden van een zieke, bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

Art. 2.

De verklaring in het vorige artikel bedoeld is vrij van het recht van zegel en van registratie en geschiedt door invulling van een door den Gouverneur vast te stellen formulier, na voorafgaande kennisneming, zoo mogelijk, van geboorte-bewijzen of andere officieele stukken, die omtrent naam en voornamen, leeftijd enz. van den overledene inlichtingen bevatten.

Art. 3.

De noodige exemplaren van het formulier, in het vorig artikel bedoeld, worden door het Bestuur kosteloos en vrachtvrij, met de daarbij behoorende enveloppen, aan de geneeskundigen toegezonden.

Art. 4.

Ontbreekt de verklaring in art. 1 bedoeld, dan wordt de doodschouw verricht, door eenen door het Bestuur daartoe aangewezen geneeskundige, die daarna eene schriftelijke verklaring, ten behoeve van den ambtenaar van den Burgerlijken Stand, afgeeft.

Art. 5.

Wanneer de verklaringen, bedoeld in artt. 1 en 4, ontbreken en niet alsnog tijdig kunnen worden verkregen, kan de ambtenaar van den Burgerlijken Stand zich persoonlijk van het overlijden overtuigen, waarna hij eene schriftelijke verklaring opmaakt, ten behoeve van zijn archief.

Ook kan hij bedienaren van den Godsdienst of andere betrouwbare personen uitnoodigen zich door eigen aanschouwing van het overlijden te overtuigen en hem daarvan eene verklaring af te geven, zooveel mogelijk de gegevens bevattende in het formulier aangeduid.

Art. 6.

De ambtenaar van den Burgerlijken Stand betracht omtrent de bij hem ingekomen verklaringen, in deze verordening genoemd, de noodige geheimhouding.

Art. 7.

Indien de verklaringen, bedoeld in art. 1 en art. 4, ontbreken, is het hoofd van het gezin, of wie in zijne plaats treedt, verplicht hiervan onverwijld den ambtenaar van den Burgerlijken Stand kennis te geven.

Art. 8.

Wordt de toegang tot de woning geweigerd, ter verrichting van de in deze verordening bedoelde schouwing van het lijk, dan kan de woning, ondanks den bewoner, door de met de schouwing belaste personen op elk uur worden binnengetreden, mits in bijzijn van een ambtenaar van het Openbaar Ministerie of van een anderen rechterlijken ambtenaar.

Art. 9.

De ambtenaar van den Burgerlijken Stand mag geen verlof tot begraven geven zoolang eene der verklaringen, in deze verordening aangeduid, niet bij hem zijn ingekomen.

Art. 10.

Ontbreekt eene der verklaringen, in deze verordening aangeduid, op het tijdstip, dat het lijk uit de woning moet worden verwijderd, dan gelast de ambtenaar van den Burgerlijken Stand de overbrenging van het lijk naar het lijkenhuis der begraafplaats, waarop de teraardebestelling zal plaats vinden.

Art. 11.

Bij het verleenen van het verlof, genoemd in art. 9, en bij de lastgeving bedoeld in art. 10, verbiedt de ambtenaar van den Burgerlijken Stand uitdrukkelijk het anders dan op eene baar dragen van een kinder-lijk, indien blijkt, dat het kind is overleden aan eene besmettelijke ziekte.

Strafbepalingen.

Art. 12.

Met eene boete van f 10,— tot f 100,— en, bij herhaling van dezelfde overtreding binnen 2 jaar na de eerste veroordeeling, met eene boete van f 10,— tot f 500,— worden gestraft de geneeskundigen, bij verzuim der verplichtingen hun opgelegd in artt. 1 en 4.

Met eene boete van f 10,— tot f 300,— en, bij herhaling van dezelfde overtreding binnen 2 jaar na de eerste veroordeeling, met eene boete van f 10,— tot f 500,— wordt gestraft de ambtenaar van den Burgerlijken Stand, bij verzuim van het hem voorgeschrevene in artt. 9 en 10.

Met eene boete van f 5,— tot f 100,— worden gestraft de personen, die met de aangifte van het overlijden belast zijn, bij verzuim van het hun opgelegde bij art. 7.

Slotbepaling.

Art. 13.

Deze verordening treedt in werking tegelijk met de ,,Begrafenisverordening''.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—21.

Verordening van den ....., houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

N°. 2.

Hoewel er weinige gevolgen schijnen te zijn voortgekomen uit het feit, dat in deze kolonie overlegging van een verklaring van overlijden, door een geneeskundige afgegeven, niet noodig is om de vergunning tot begraving, bedoeld bij art. 45 van het Burgerlijk Wetboek, te verkrijgen, wil wettelijke regeling van dit onderwerp toch noodig voorkomen. Immers wordt door een dergelijke regeling de gelegenheid om misdrijven tegen het leven te plegen, zonder dat de Justitie er achter komt, nog meer beperkt, en een zekere praeventie op zelfmoorden uitgeoefend. Behalve deze hoofdvoordeelen vloeien nog andere uit deze regeling voort, o. a. de gelegenheid om statistieken over ziekten vast te stellen.

De ondergeteekende moge er op wijzen, dat in deze ontwerp-verordening geene plaats is ingeruimd voor den dienaar der begrafenissen.

Naar zijne meening is er geene aanleiding om personen officieel als bedienaars der begrafenissen aan te stellen en te bezoldigen en hunne niet-aanstelling als officieele personen brengt van zelf mede, dat noch in deze verordening, noch in eene begrafenis-verordening over hen behoeft gehandeld te worden.

Maar in ieder geval blijven zij de niet-officieele, onmisbare verbinding vormen tusschen de familie van een overledene, die begraven moet worden, en geneeskundigen, ambtenaren van den Burgerlijken Stand, kerkbesturen, directies van begraafplaatsen enz., juist zooals in het Moederland.

De goede gang van zaken en de noodige orde blijven daarbij evengoed bewaard.

Voor zoover de artikelen toelichting behoeven, moge het volgende nog worden opgemerkt.

art. 3. Enveloppen met het gedrukte adres: ,,Aan den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand'' zijn noodig om de afgegeven verklaringen te kunnen insluiten, anders wordt er met de onder de noodige geheimhouding afgelegde verklaringen van geneeskundigen al weinig discreet gehandeld.

art. 4. Het is gewenscht alle geneeskundige ambtenaren met den officieelen doodschouw te belasten, daardoor wordt de goede gang van zaken zooveel mogelijk verzekerd, ook al ontbreekt eene verklaring als in art. 1 bedoeld.

art. 5. Dit artikel rekent met de mogelijkheid, dat op een der eilanden tijdelijk geen geneeskundige aanwezig is.

Wat dan verkregen kan worden, biedt minder waarborg dan eene verklaring van een geneeskundige, maar het sluit zich toch, zooveel de omstandigheden toelaten, aan den wettelijken regel aan en constateert op volkomen voldoende wijze het feit van het overlijden.

Met opzet is aan deze bepaling geen dwingend karakter gegeven om mogelijke bezwaren van ambtenaren van den Burgerlijken Stand te voorkomen, tegen de hun als verplichting opgelegde schouwing van een lijk.

Men kan er overigens verzekerd van zijn, dat bedienaren van den Godsdienst, die veelal den overledene bij zijne laatste ziekte hebben bijgestaan, niet zullen aarzelen hier hunne gewaardeerde hulp te verleenen.

art. 6. Berust op dezelfde overwegingen als art. 3.

Verklaringen van verrichte doodschouw behoeven geen afzonderlijk formulier. Zoonoodig kan het in te voeren formulier, met eenige wijzigingen gebruikt worden.

Evenmin zijn formulieren noodig voor de verklaringen, bedoeld in art. 5. Ongetwijfeld zal de ambtenaar van den Burgerlijken Stand zijne medewerking willen verleenen om eene bruikbare verklaring samen te stellen.

De gegevens, door den Burgerlijken Stand verzameld, zouden maandelijks toegezonden kunnen worden aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, die ze statistisch kan verwerken, aan de hand van de internationale nomenclatuur van doodsoorzaken.

Willemstad, den 28n. September 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—22.

Verordening van den ....., betreffende den loodsdienst en de loodsgelden.

Memorie van antwoord.

Nº 1.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 19 van het Zittingjaar 1916—1917).

Ondergeteekende kan zich volkomen vereenigen met hetgeen door ,,andere leden'' ten aanzien van het heffen van loodsgeld ook van de vaartuigen, welke de Curaçaosche Petroleum Maatschappij voor het vervoer van de grondstoffen voor haar bedrijf zal bezigen, is aangevoerd.

Inderdaad is het voorgestelde loodsgeld voor dergelijke vaartuigen zóó laag, dat de uitgaven uit dien hoofde geheel in het niet zullen verzinken vergeleken bij de overige bedrijfskosten dier maatschappij.

Bovendien is er nog een speciale bepaling in het laatste lid van artikel 7, dat de schepen, die ruwe olie aanbrengen voor alhier gevestigde raffinaderijen, maar de helft van het loodsgeld betalen.

En ook de vrijstelling van sleepbooten van de verplichting om een loods te nemen, welke vrijstelling in de thans geldende verordening niet voorkomt, zal hoofdzakelijk de Curaçaosche Petroleum Maatschappij ten goede komen.

Ondergeteekende meent dus, dat met de belangen van deze maatschappij in het ingediende ontwerp wel voldoende rekening is gehouden.

Waar echter de Raad er vrij algemeen bezwaar tegen heeft om mede te werken tot de intrekking van de bestaande vrijstelling voor de in de kolonie thuis behoorende schepen van de verplichting om een loods te nemen, meent ondergeteekende zijn voorstel dienaangaande te moeten intrekken, wat bij nota van wijziging geschiedt.

Op gelijke wijze meent hij tegemoet te kunnen komen aan de leden, die er bezwaar tegen hebben, dat de schepen de hulp van den loods moeten inroepen om te verhalen, daar, zooals in de Memorie van toelichting reeds is aangegeven, vele schoeners het toch reeds doen, ofschoon zij er niet toe verplicht zijn, en er trouwens met het voorstel ook niet bepaald geldelijk voordeel werd beoogd.

Willemstad, den 13n. October 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—22.

Verordening van den ....., betreffende den loodsdienst en de loodsgelden.

Nota van wijzigingen.

N° 2.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 19 van het Zittingjaar 1916—1917).

In artikel 3 vervalt het tweede lid.

In artikel 4 :

wordt de punt achter het woord ,,loods'', in nummer 4 van het eerste lid, vervangen door eene kommapunt;

wordt aan het eerste lid een nieuw nummer toegevoegd, luidende :

,,5° in de kolonie thuis behoorende vaartuigen.''; en

vervalt het tweede lid met de nummers 1 tot en met 4.

Willemstad, den 13n. October 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—22.

Verordening van den ....., betreffende den loodsdienst en de loodsgelden.

Eindverslag.

N°. 2.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder N° 19 van het Zittingjaar 1916—1917).

De Afdeelingen achtten door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 22n. October 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—23.

Verordening van den....., regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de bestaande verordening, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, door eene nieuwe regeling te vervangen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1.

1. Het onderwijs is huis- of schoolonderwijs.
2. Onderwijs gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk in de woning van het hoofd van een dier gezinnen, is huisonderwijs.
3. Ieder ander onderwijs wordt voor de toepassing dezer verordening als schoolonderwijs beschouwd.

Artikel 2.

Het schoolonderwijs wordt onderscheiden in:
a. voorbereidend onderwijs;
b. gewoon lager onderwijs;
c. meer uitgebreid lager onderwijs;
d. voortgezet onderwijs;
e. vakonderwijs.

Artikel 3.

Het voorbereidend onderwijs beoogt het kind geschikt te maken tot het ontvangen van lager onderwijs door oog, oor, stem en hand te oefenen.

Artikel 4.

Het voorbereidend onderwijs wordt gegeven in afzonderlijke bewaarscholen of in voorbereidende klassen, verbonden aan scholen, waar gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs gegeven wordt.

Artikel 5.

Onder gewoon lager onderwijs begrijpt deze verordening het onderwijs in:
a. het lezen;
b. het schrijven;
c. het rekenen;
d. de eerste gronden der Nederlandsche taal;
e. de beginselen der aardrijkskunde;
f. die van de kennis der natuur;
g. het zingen;
h. de beginselen van het teekenen;

i. nuttige lichaamsoefeningen en spelen;
k. nuttige handwerken voor meisjes, waaronder ook begrepen stroovlechten.

Artikel 6.

1. Scholen voor gewoon lager onderwijs zijn die, welker leerplan ten minste omvat:
a. indien zij uitsluitend door jongens bezocht worden, de vakken in artikel 5 vermeld onder *a*—*i*;
b. indien zij uitsluitend door meisjes of door jongens en meisjes bezocht worden, de vakken in artikel 5 vermeld onder *a*—*k*.

2. De vakken, die in verband met de plaatselijke omstandigheden bij voorkeur in het leerplan eener school voor gewoon lager onderwijs opgenomen moeten worden, zijn:
de beginselen van de Engelsche of de Spaansche taal.

Artikel 7.

Onder meer uitgebreid lager onderwijs begrijpt deze verordening het onderwijs in de vakken, in artikel 5 vermeld onder *a*—*k*, gepaard gaande met het onderwijs in:
l. de beginselen der Spaansche taal;
m. die der Engelsche taal;
n. die der Fransche taal;
o. die der Hoogduitsche taal;
p. die der wiskunde;
q. die der handelskennis;
r. die der geschiedenis;
s. die der landbouwkunde;
t. die der tuinbouwkunde;
u. de gymnastiek;
v. de fraaie handwerken voor meisjes.

Artikel 8.

Scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs zijn die met ten minste acht achtereenvolgende leerjaren, of ten minste vier tot zeven achtereenvolgende leerjaren, welke geacht kunnen worden overeen te komen met een gelijk aantal der hoogste leerjaren van een achtjarigen leertijd, welker leerplan omvat de vakken in artikel 5 vermeld onder *a*—*i*, indien ze uitsluitend door jongens, onder *a*—*k*, indien ze uitsluitend door meisjes of door jongens en meisjes worden bezocht, benevens, althans in de hoogste vier klassen, ten minste vier der vakken, in artikel 7 vermeld onder *l*—*r*.

Artikel 9.

Onder voortgezet onderwijs begrijpt deze verordening het onderwijs gegeven aan hen, die eene school voor gewoon lager onderwijs doorloopen en verlaten hebben.

Artikel 10.

Onder vakonderwijs begrijpt deze verordening het onderwijs, dat beoogt de leerlingen op te leiden tot of geschikt te maken voor bepaalde beroepen of bedrijven.

Artikel 11.

1. Scholen, opgericht en onderhouden door het Koloniaal Bestuur, zijn openbare, alle andere zijn bijzondere scholen.

2. Aan bijzondere scholen mogen van wege de kolonie geene geldelijke bijdragen of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend dan in de gevallen en onder de voorwaarden in deze verordening genoemd.

3. Gesubsidiëerde bijzondere scholen zijn, gelijk de openbare scholen, voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid, toegankelijk en op haar is het bepaalde in het eerste lid van artikel 47 toepasselijk.

4. Het onderwijs aan openbare scholen wordt in deze verordening openbaar onderwijs, dat aan bijzondere scholen bijzonder onderwijs genoemd.

Artikel 12.

1. Op de openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen in het stadsdistrict van Curaçao (Willemstad) wordt het onderwijs in het Nederlandsch gegeven.
2. Op de openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen in de buitendistricten van Curaçao en op de overige eilanden der kolonie wordt het onderwijs *zooveel mogelijk* in het Nederlandsch gegeven.
3. Bij het onderwijs in Engelsch, Spaansch, Fransch of Hoogduitsch wordt overeenkomstig de eischen der methode van die taal gebruik gemaakt.

Artikel 13.

1. Niemand mag onderwijs geven, die niet in het bezit is:
a. van de bij deze verordening gevorderde bewijzen van bekwaamheid;
b. van een bewijs van goed zedelijk gedrag afgegeven door het daartoe bevoegd gezag der plaats of der plaatsen, waar hij gedurende de laatste twee jaren heeft gewoond.
2. Vreemdelingen, die geen ingezetenen van de kolonie zijn, behoeven bovendien de vergunning van den Gouverneur.
3. De Gouverneur is bevoegd in bijzondere gevallen, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs, vrijstelling te verleenen van het bepaalde in het eerste lid onder *a*.

Artikel 14.

Het bepaalde van het vorige artikel is niet toepasselijk op hen, die uitsluitend aan kinderen van één huisgezin onderwijs geven.

Artikel 15.

Het bepaalde in het eerste lid van artikel 13, onder *a*, is niet toepasselijk op:
a. hen, die van het geven van onderwijs geen beroep maken, zich zonder geldelijke belooning daartoe bereid verklaren en van den Gouverneur vergunning hebben verkregen tot het geven van onderwijs;
b. candidaten en doctoren in de letteren en in de wis- en natuurkunde;
c. bezitters van akten voor het middelbaar onderwijs;
d. ingenieurs en officieren van land- en zeemacht, voor zooveel zij door hunne academische graden of hunne akten bevoegd zijn onderwijs te geven in een of meer vakken van lager of meer uitgebreid lager onderwijs, in deze verordening vermeld;
e. leerlingen der normaallessen, die voor hunne praktische opleiding op door den Inspecteur van het Onderwijs aan te wijzen scholen werkzaam worden gesteld;
f. kweekelingen, als bedoeld in artikel 16;
g. hen, die aan een leergang voor voortgezet onderwijs belast worden met het onderwijs in een vak, waarvoor geen wettelijke akte van bekwaamheid verworven kan worden.

Artikel 16.

1. Jongelieden mogen in de school als kweekeling worden toegelaten en aldaar behulpzaam zijn, mits zij:
a. hun zeventiende levensjaar zijn ingetreden en hun vijfentwintigste nog niet volbracht hebben;
b. in het bezit zijn van eene verklaring van den Inspecteur van het Onderwijs, dat zij voldoende lager onderwijs hebben genoten en voldoende kennis van de Nederlandsche taal bezitten, om die taal als voertaal bij hun onderwijs te gebruiken;
c. overleggen een bewijs van goed zedelijk gedrag afgegeven door het daartoe bevoegd gezag;
d. tot geene werkzaamheden in de school gebezigd worden dan die, welke zij onder het toezicht en de leiding van een in hetzelfde lokaal aanwezigen bevoegde verrichten.
2. In bijzondere gevallen kan door den Gouverneur van het bepaalde in het eerste lid, onder *a*, vrijstelling worden verleend.

3. De in het eerste lid onder *b* genoemde verklaring en het onder *c* genoemde bewijs zijn vrij van zegelrecht.

Artikel 17.

1. Voor de toelating tot kweekeling in eene school wordt de toestemming van den Inspecteur van het Onderwijs vereischt.
2. Ingeval de Inspecteur van het Onderwijs weigert een kweekeling toe te laten, kan het hoofd der school binnen veertien dagen na die weigering de beslissing van den Gouverneur inroepen.
3. De toestemming als kweekeling in eene school werkzaam te zijn kan door den Inspecteur van het Onderwijs worden ingetrokken, als wordt gehandeld in strijd met het in het eerste lid van artikel 16, onder *d*, bepaalde.

Artikel 18.

1. Ieder die, zonder daartoe bevoegd te zijn, schoolonderwijs geeft of huisonderwijs aan kinderen van meer dan één gezin te zamen, of die in zijne school kweekelingen toelaat in strijd met artikel 16 en 17, wordt gestraft met eene geldboete van 25 tot 50 gulden.
2. Bij tweede overtreding of volgende herhalingen, gepleegd telkens binnen twee jaar, nadat de laatste veroordeeling wegens eerste en volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt eene geldboete van 50 tot 100 gulden en gevangenisstraf van 8 tot 14 dagen, te zamen of afzonderlijk opgelegd.
3. Tegen hem, die bij dat onderwijs de grenzen zijner bevoegdheid te buiten gaat, wordt de helft der voormelde straffen uitgesproken.

Artikel 19.

1. Zij, die krachtens hunne bevoegdheid met het geven van onderwijs belast zijn, worden in deze verordening onderwijzer genoemd.
2. Waar van onderwijzers gesproken wordt, zijn hieronder onderwijzeressen begrepen, tenware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij.

Artikel 20.

1. De onderwijzer, die bij het geven van onderwijs leeringen verspreidt, strijdig met de bepalingen dezer verordening of met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen van het Rijk of van de kolonie, kan door den Gouverneur bij beschikking worden verklaard zijne bevoegdheid tot het geven van onderwijs te hebben verloren.
2. Deze bepaling is ook toepasselijk op den onderwijzer, die zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maakt.
3. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs kan in de gevallen, in de vorige leden bedoeld, door den Gouverneur worden teruggegeven.

Artikel 21.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld:
a. wegens misdaad;
b. wegens diefstal, oplichting, meineed, misbruik van vertrouwen of aanranding der zeden.
2. Hij, die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs volgens het voorgaande lid verloren heeft, kan haar niet terugverkrijgen.

Artikel 22.

1. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord, gelegenheid geven tot het bijwonen van normaallessen als voorbereiding tot het examen voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer.

2. De normaallessen worden gegeven op Curaçao.
3. Voor het volgen dier lessen wordt schoolgeld geheven.
4. Aan kweekelingen van de overige eilanden kan op bij besluit te regelen voorwaarden, gelegenheid gegeven worden de normaallessen met ondersteuning uit de koloniale kas te volgen.
5. De regeling van het onderwijs aan de normaallessen en van het schoolgeld geschiedt bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 23.

Uit de koloniale kas kan in bepaalde gevallen en onder bij besluit van den Gouverneur te regelen voorwaarden steun verleend worden aan jongelieden, die zich in het moederland voor het onderwijs in de kolonie wenschen te bekwamen.

Artikel 24.

1. Deze verordening is niet toepasselijk op:
a. hem of haar, die uitsluitend onderwijs geeft in een of meer der vakken:
1º handteekenen;
2º zingen;
3º nuttige handwerken voor meisjes, waaronder stroovlechten;
4º gymnastiek;
5º fraaie handwerken voor meisjes;
b. de scholen, uitsluitend bestemd voor het onderwijs in een of meer der genoemde vakken;
c. militaire onderwijzers, voor zoover betreft het onderwijs door hen aan militairen gegeven;
d. de scholen in de gevangenissen;
e. de vakscholen en de scholen voor voorbereidend vakonderwijs, mits daarop geen vakken van gewoon lager of meer uitgebreid lager onderwijs worden onderwezen.
2. Op de in het vorige lid onder *e* genoemde scholen zijn de bepalingen van de artikelen 113, 123 en 136 toepasselijk.

HOOFDSTUK II.

Van het voorbereidend onderwijs.

Artikel 25.

1. Op bewaarscholen of in voorbereidende klassen van scholen voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs worden geene kinderen, die hun zevende levensjaar zijn ingetreden, toegelaten en wordt geen ander dan voorbereidend onderwijs gegeven.
2. Leerlingen, die hun zevende levensjaar intreden gedurende het schooljaar, waarvoor zij op eene bewaarschool of voor eene voorbereidende klasse zijn ingeschreven, worden aan het einde van dat schooljaar afgeschreven.
3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid mogen leerlingen boven den voorgeschreven leeftijd op de bewaarschool of in de voorbereidende klassen blijven, indien plaatsgebrek op eene school voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs oorzaak zou zijn, dat deze leerlingen geen onderwijs ontvingen.
4. Telkens, wanneer zich aan het begin van een schooljaar gevallen voordoen, als bedoeld in het derde lid, wordt daarvan mededeeling gedaan aan den Inspecteur van het Onderwijs.

Artikel 26.

Het werkplan der bewaarscholen en voorbereidende klassen omvat:
a. spelen, vooral dienstbaar gemaakt aan lichamelijke ontwikkeling;
b. aanschouwingsoefeningen tot ontwikkeling der zinnen en tot het verwerven van kennis uit de omgeving;
c. oefeningen van de hand;
d. het aanbrengen van begrippen van kleine hoeveelheden;
e. vertellen;
f. zingen op gehoor;
g. spreekoefeningen en het leeren van kinderversjes.

Artikel 27.

1. Aan het hoofd eener bewaarschool of voorbereidende klasse mag alleen staan zij, die met goed gevolg het examen, bedoeld in artikel 29 dezer verordening, heeft afgelegd.
2. Zij, die in Nederland met goed gevolg examen als bewaarschoolonderwijzeres hebben afgelegd, zijn van genoemd examen vrijgesteld.

Artikel 28.

Ieder, die bij het inwerkingtreden dezer verordening aan eene bewaarschool werkzaam is, behoudt de bevoegdheid daarmede voort te gaan.

Artikel 29.

1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid als bewaarschoolonderwijzeres wordt vereischt, dat de candidaat:
1º het negentiende levensjaar is ingetreden;
2º een bewijs van ten minste tweejarige werkzaamheid als kweekeling in eene bewaarschool of voorbereidende klasse overlegt;
3º met goed gevolg een examen aflegt, loopende over de volgende vakken:
a. lezen;
b. spreken;
c. schrijven;
d. de beginselen der Nederlandsche taal;
e. kennis van de omgeving;
f. zingen;
g. teekenen;
h. spelen;
i. vertellen;
j. fröbelleer.
2. Bij het afleggen van het examen, als bedoeld in het eerste lid, onder 3º, is de bezitster van eene akte als hulponderwijzeres of onderwijzeres vrijgesteld van een nader onderzoek in de vakken, genoemd onder *a*—*e*.
3. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd, wordt eene akte van bekwaamheid kosteloos uitgereikt.

Artikel 30.

1. Het voorbereidend onderwijs wordt, behalve door het oprichten van bewaarscholen of het instellen van voorbereidende klassen aan scholen voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs, bevorderd door het verleenen van bijdragen uit de koloniale kas aan bewaarscholen of ten behoeve van voorbereidende klassen aan scholen voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs.
2. Alles wat op de openbare bewaarscholen of voorbereidende klassen betrekking heeft, wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld.

Artikel 31.

1. De bijdrage, bedoeld in het eerste lid van het voorgaande artikel, kan slechts verleend worden, indien:
a. de bewaarschool staat onder het afzonderlijk bestuur van eene rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging;
b. die instelling of vereeniging geldelijk onafhankelijk is van de aan de bewaarschool verbonden leerkrachten;
c. het aantal leerlingen, die het vierde levensjaar zijn ingetreden, gedurende het geheele schooljaar ten minste vijfentwintig heeft bedragen;
d. het werkplan jaarlijks vóór 1 Februari aan den Inspecteur van het Onderwijs wordt medegedeeld;
e. de bewaarschool voldoet aan de te stellen hygiënische eischen.
2. Het bepaalde in het eerste lid is ook van toepassing op voorbereidende klassen eener school voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs.

Artikel 32.

1. Het bedrag van de per schooljaar uit te keeren bijdrage wordt berekend naar het aantal leerlingen en de leerkrachten der bewaarschool of voorbereidende klassen en bedraagt ten minste honderd gulden en ten hoogste vijfhonderd gulden.
2. De regeling der bijdragen en de voorschriften, in acht te nemen bij het aanvragen ervan, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

HOOFDSTUK III.

Van het gewoon lager en het meer uitgebreid lager onderwijs.

§ 1. Van het openbaar onderwijs.

a. *Van de scholen.*

Artikel 33.

1. Er wordt gewoon lager onderwijs gegeven in een voldoend aantal openbare scholen.
2. Het onderwijs omvat in het stadsdistrict van Curaçao en op de hoofdplaatsen der overige eilanden ten minste de vakken, vermeld in artikel 5, benevens naar plaatselijke behoeften de beginselen der Spaansche of Engelsche taal.
3. In de buitendistricten wordt het onderwijs in die vakken zooveel mogelijk gegeven.

Artikel 34.

1. De in de school toegelaten kinderen zijn in elke klasse verplicht aan het onderwijs in alle vakken, die aldaar onderwezen worden, deel te nemen.
2. Van de deelneming aan het onderwijs in de vakken, in artikel 5 vermeld onder *i* en *k*, kan op Curaçao de Inspecteur van het Onderwijs, op de overige eilanden de Gezaghebber, geheele of gedeeltelijke vrijstelling verleenen.

Artikel 35.

1. Het gewoon lager onderwijs wordt in de geheele kolonie kosteloos verstrekt aan kinderen van onvermogende ouders.
2. Naar de mate van gegoedheid der ouders of verzorgers zal voor het ontvangen van gewoon lager onderwijs door andere kinderen een matig schoolgeld kunnen worden geheven.
3. Het bedrag, de grondslagen en de invordering van dit schoolgeld worden bij besluit van den Gouverneur geregeld.

Artikel 36.

1. Meer uitgebreid lager onderwijs wordt alleen gegeven op de hoofdplaats van het eiland Curaçao.
2. Wanneer ook op andere plaatsen in de kolonie behoefte aan dit onderwijs gevoeld wordt en de op te richten school door minstens 40 kinderen zal worden bezocht, zal zoo doenlijk ook daar zoodanige school worden geopend.
3. Indien het aantal kinderen op eene school, als bedoeld in het vorige lid, beneden 20 daalt, zal zij worden opgeheven.

Artikel 37.

De Gouverneur stelt, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs en de Commissie van Onderwijs, voor elke school voor meer uitgebreid lager onderwijs vast:
a. welke der in artikel 7, onder *l*—*v*, vermolde vakken, behalve de in artikel 5 onder *a*—*k* vermelde, op die school onderwezen moeten worden;
b. hoeveel leerjaren zij zal bevatten.

Artikel 38.

1. Voor de tot eene school voor meer uitgebreid lager on-

derwijs toegelaten kinderen geldt hetgeen bepaald is in het eerste lid van artikel 34.

2. De Inspecteur van het Onderwijs kan vrijstelling verleenen van de verplichting tot het bijwonen van het onderwijs in een of meer vakken, wanneer dit om gezondheidsredenen of met het oog op de verdere studie van den leerling wenschelijk is.

3. Gelijke bevoegdheid heeft de Gezaghebber van het eiland, waar ingevolge het tweede lid van artikel 36 eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs wordt geopend.

Artikel 39.

De Inspecteur van het Onderwijs kan bij uitzondering ten behoeve van kinderen, die niet als leerlingen eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs zijn ingeschreven, vergunning verleenen tot het bijwonen van het onderwijs in een of meer der vakken, welke in de drie hoogste klassen dier school worden onderwezen.

Artikel 40.

1. Van de ouders of verzorgers van kinderen, die eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs bezoeken, wordt schoolgeld geheven.

2. De vrijstelling, verleend ingevolge het tweede of derde lid van artikel 38, is niet van invloed op het te betalen schoolgeld.

3. Voor het bijwonen van het onderwijs in een of meer vakken, als bedoeld in artikel 39, zal vergoeding moeten worden betaald.

Artikel 41.

1. Het bedrag, de grondslagen en de invordering der schoolgelden en vergoedingen, in het vorige artikel bedoeld, worden bij besluit van den Gouverneur geregeld.

2. Vrijstelling of vermindering van schoolgelden kan in bijzondere gevallen door den Gouverneur, gehoord de Commissie van Onderwijs, worden toegestaan.

Artikel 42.

De onderwijzer, die het dagelijksch beheer eener school voert, heeft den titel van hoofd der school.

Artikel 43.

1. Eenmaal 's jaars — in de eerste week van het schooljaar — worden leerlingen voor eene openbare school door het hoofd der school aangenomen.

2. Het is nochtans toegelaten kinderen, die na den termijn van toelating zijn komen wonen op de plaats, waar eene school gevestigd is, of voor wie om andere redenen tusschentijdsche plaatsing wordt gevraagd, op eene school toe te laten.

3. Het hoofd der school bepaalt in welke klasse de toegelaten kinderen zullen worden geplaatst.

Artikel 44.

1. De regeling van de schooltijden en van de vacantiën, het leerplan en de aanwijzing van de bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeeling der school in klassen worden door het hoofd der school en, zoo de regeling voor meer dan eene school gelijkelijk werkt, door de hoofden dier scholen, na bespreking met de gezamenlijke onderwijzers, ontworpen en door den Inspecteur van het Onderwijs vastgesteld en zoo noodig gewijzigd.

2. Bij de vaststelling zal door den Inspecteur van het Onderwijs kennis genomen worden van de bij de in het vorige lid bedoelde bespreking ingediende afwijkende voorstellen.

Artikel 45.

1. Bij de regeling der schooltijden wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in de regeling genoemde uren gezorgd,

dat de schoolgaande kinderen in de schoollokalen of elders godsdienstonderwijs van de godsdienstleeraren kunnen genieten.

2. Omtrent die vrijgeving wordt overleg gepleegd op Curaçao tusschen den Inspecteur van het Onderwijs en de godsdienstleeraren, op de overige eilanden tusschen den Gezaghebber en de godsdienstleeraren.

3. Bij verschil beslist de Gouverneur.

Artikel 46.

1. Het leerplan geeft den omvang van het onderwijs aan en de verdeeling van de leerstof van alle vakken, die op de school onderwezen worden, over de klassen.

2. Voorts moet het leerplan het aantal uren aanwijzen, dat besteed zal worden aan elk vak afzonderlijk, alsmede het aantal leerjaren voor elk vak, en de verdeeling der leerstof over de verschillende leerjaren, zoodat een voldoend en regelmatig voortschrijdend onderwijs in die leervakken verkregen wordt.

Artikel 47.

1. Het onderwijs wordt onder het aanleeren van met den leeftijd en de ontwikkeling overeenkomende kundigheden dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke en lichamelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle maatschappelijke deugden.

2. De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strijdig is met den eerbied verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Artikel 48.

1. Tegen het einde van het schooljaar wordt in alle klassen eene openbare les gehouden.

2. Zulke lessen kunnen ook op andere tijdstippen en in enkele klassen worden gehouden.

3. Op Curaçao is daartoe vergunning van den Inspecteur van het Onderwijs, op de overige eilanden van den Gezaghebber, noodig.

Artikel 49.

1. Minstens tweemaal 's jaars wordt onder leiding van het hoofd der school eene vergadering gehouden van de onderwijzers aan die school verbonden.

2. Zijn er op een eiland twee of meer scholen van dezelfde soort, dan kunnen de onderwijzers dier scholen gezamenlijk vergaderen onder leiding van een onderling te kiezen hoofd van een der scholen.

3. Een reglement voor deze schoolvergaderingen wordt bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Artikel 50.

1. Zooveel mogelijk wordt jaarlijks door de onderwijzers eener school onder leiding van het hoofd der school eene bijeenkomst met de ouders of verzorgers der leerlingen gehouden.

2. Een reglement voor deze bijeenkomsten wordt bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

b. *Van de onderwijzers.*

Artikel 51.

De onderwijzers aan de openbare scholen worden door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 52.

1. Om tot onderwijzer benoemd te kunnen worden, wordt behalve de akte van bekwaamheid vereischt een bewijs van goed zedelijk gedrag afgegeven:

a. op Curaçao door den Procureur-Generaal;
b. op de overige eilanden door den Gezaghebber;
c. voor onderwijzers, die vóór hunne benoeming niet in de kolonie hunne vaste woonplaats hadden, door de bevoegde autoriteit hunner vroegere woonplaats;
en loopende over de twee jaren aan de benoeming voorafgaande.

2. Het bewijs, in het vorige lid bedoeld, is vrij van zegelrecht.

Artikel 53.

1. Een onderwijzer verbonden aan eene openbare school kan op voorstel van den Inspecteur van het Onderwijs of van de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de onderwijzer werkzaam is, voor hoogstens eene maand door den Gouverneur geschorst worden.

2. De schorsing geschiedt zonder of met stilstand van bezoldiging.

Artikel 54.

Ontslag aan een onderwijzer verbonden aan eene openbare school wordt door den Gouverneur verleend:
a. rechtstreeks, overeenkomstig eigen verzoek, met ingang van den dag door den Gouverneur te bepalen;
b. op voordracht van den Inspecteur van het Onderwijs of van de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de onderwijzer werkzaam is.

Artikel 55.

1. Het is den onderwijzer op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uit te oefenen.

2. Het is hem op gelijke straffe verboden ambten, bedieningen of betrekkingen te bekleeden of te gedoogen, dat te zijnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend worde door de leden van zijn gezin.

3. Zoowel van het eene als van het andere verbod kan door den Gouverneur vrijstelling worden verleend, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord.

Artikel 56.

1. De onderwijzer is verplicht in het district, waarin zijne school gevestigd is, zijn vast en voortdurend verblijf te houden.

2. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord, hem vergunning verleenen om buiten het in het eerste lid genoemde district te wonen, welke vergunning ten allen tijde kan worden ingetrokken.

Artikel 57.

De onderwijzers worden onderscheiden in:
hulponderwijzers,
onderwijzers en
hoofdonderwijzers,
aan wie in verband met dienstjaren en behaalde bijakten door den Gouverneur, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs, de verschillende rangen worden toegekend, waardoor hunne bezoldiging wordt bepaald.

Artikel 58.

De onderwijzer, die door den Gouverneur benoemd wordt, om als hoofd der school op te treden, moet zijn vierentwintigste levensjaar zijn ingetreden.

Artikel 59.

1. Het hoofd eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs moet in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.

2. Het hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs moet ten minste in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als onderwijzer.

3. De waarneming van het dagelijksch beheer eener school kan echter tijdelijk — doch voor niet langer dan zes maanden — worden opgedragen aan een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of de akte die vereischt wordt, niet bezit, mits aan de school geen onderwijzer in het bezit van die akte verbonden is.

Artikel 60.

1. De onderwijzers werkzaam aan eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs moeten ten minste de akte van bekwaamheid als onderwijzer bezitten.
2. Hun aantal wordt door den Gouverneur in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs vastgesteld.

Artikel 61.

1. Boven en behalve de onderwijzers, bedoeld in het vorige artikel, kunnen door den Gouverneur in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs personen, niet in het bezit van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer, met het geven van onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in artikelen 5 en 7, belast worden, mits zij behooren tot de personen, genoemd in artikel 15 onder *b*, *c* en *d*, of vóór het in werking treden dezer verordening met goed gevolg examen in eenig vak hebben afgelegd volgens en krachtens de verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. Nº 16) of die van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5), of met goed gevolg examen hebben afgelegd volgens het bepaalde in de artikelen 101 en 102 dezer verordening.
2. Deze personen hebben den titel van vakonderwijzer.

Artikel 62.

1. Behalve het hoofd der school wordt aan eene school voor gewoon lager onderwijs ten minste één onderwijzer vereischt, zoodra het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan veertig bedraagt.
2. Voor elk vijfenveertigtal werkelijk schoolgaande kinderen boven de eenenveertig wordt ten minste één onderwijzer meer vereischt.
3. Onder de onderwijzers, in dit artikel bedoeld, worden zij, die uitsluitend belast zijn met het onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in artikel 5 onder *g*—*k*, niet medegerekend.
4. Hoogstens de helft der onderwijzers eener school voor gewoon lager onderwijs mag in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer.

Artikel 63.

1. Bij de toepassing van het vorige artikel wordt tot grondslag genomen het gemiddelde getal kinderen boven zes jaar, dat in het onmiddellijk voorafgaande schooljaar dagelijks de school heeft bezocht.
2. Verzuimen wegens ziekte of godsdienstplichten worden niet medegerekend.

Artikel 64.

De bezoldigingen der vastaangestelde onderwijzers van de onderscheiden rangen, alsmede de toelagen van hen, die tijdelijk aan eene openbare school verbonden zijn, hetzij als onderwijzer, hetzij als vakonderwijzer, benevens de beloningen van kweekelingen, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Artikel 65.

1. De hoofden van scholen op Curaçao zenden jaarlijks vóór 1 December een plan voor een rooster van werkzaamheden voor het volgend schooljaar in bij den Inspecteur van het Onderwijs.
2. De hoofden van scholen op de overige eilanden doen hetzelfde vóór 1 October.
3. De in de vorige leden bedoelde roosters moeten in

overeenstemming zijn met de regelingen, en het leerplan, vastgesteld volgens de artikelen 44, 45 en 46.

4. De Inspecteur van het Onderwijs stelt den rooster van werkzaamheden vast, wijzigt dezen zoo noodig en draagt zorg, dat hij vóór het begin van het nieuwe schooljaar is teruggezonden.

Artikel 66.

De hoofden van scholen zenden jaarlijks vóór 10 Januari een in tweevoud opgemaakt verslag omtrent den toestand hunner school aan de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de school staat.

§ 2. Van het bijzonder onderwijs.

a. *Algemeene bepalingen.*

Artikel 67.

1. Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit van:

a. eene akte van bekwaamheid;

b. een bewijs van goed zedelijk gedrag, afgegeven volgens het bepaalde in het eerste lid van artikel 52;

c. een bewijs, dat deze stukken op Curaçao door den Inspecteur van het Onderwijs, op de overige eilanden der kolonie door den Gezaghebber, zijn gezien en in orde bevonden.

2. Omtrent de afgifte van het bewijs, vermeld onder *c* van het vorige lid, wordt uiterlijk binnen twee weken, te rekenen van den dag, waarop de aanvrage daartoe geschied is, door den Inspecteur van het Onderwijs of door den Gezaghebber beslist.

3. Van deze beslissing wordt beroep op den Gouverneur toegelaten.

4. De Gezaghebbers geven kennis van de afgifte der bewijzen, vermeld onder *c* van het eerste lid, aan den Inspecteur van het Onderwijs, die daarvan en van de door hem uitgereikte bewijzen in een register aanteekening houdt.

5. Het bewijs, bedoeld onder *b*, en dat onder *c* van het eerste lid zijn vrij van zegelrecht.

Artikel 68.

1. Tenzij er een hoofd bepaald is aangewezen, wordt de onderwijzer, die de lessen der school regelt, geacht aan haar hoofd te staan.

2. Het hoofd eener bijzondere school moet zijn vierentwintigste levensjaar zijn ingetreden en, wat bevoegdheid betreft, voldoen aan de eischen in artikel 59 voor de openbare scholen gesteld.

3. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord, van het vereischte in het vorige lid geheel of gedeeltelijk tijdelijk vrijstelling verleenen.

Artikel 69.

1. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord, aan een vreemdeling, die niet in het bezit is van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of als hoofdonderwijzer, doch voor de examencommissie, bedoeld in artikel 95 dezer verordening, een voldoend examen in een of meer der vreemde talen: Spaansch, Engelsch, Fransch of Hoogduitsch heeft afgelegd, vergunning verleenen eene bijzondere school te openen, waarin uitsluitend onderwijs zal mogen gegeven worden in de taal of de talen, waarin hij, aan wien deze vergunning verleend is, en zij, die op zijne school werkzaam zijn, geëxamineerd zijn.

2. Gelijke vergunning, als waarvan in het eerste lid sprake is, kan verleend worden aan hem, die eene akte voor een of meer der in dat lid genoemde vreemde talen heeft verworven volgens en krachtens de verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. N° 16) of die van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 N° 5).

3. Op de scholen, geopend door de personen, in de vorige leden bedoeld, worden uitsluitend kinderen van vreemde nationaliteit toegelaten.

4. Wordt in strijd met het bepaalde in de vorige leden gehandeld, dan zal hij aan wien vergunning verleend is, gestraft worden met eene geldboete van 25 tot 250 gulden, terwijl de vergunning wordt ingetrokken.

Artikel 70.

Binnen 14 dagen na het openen van eene bijzondere school moet door het hoofd schriftelijk daarvan kennis gegeven worden aan den Inspecteur van het Onderwijs en aan de Commissie van Onderwijs op het eiland, waar de school gevestigd is, met opgave van:

a. het bestuur der school;
b. de onderwijzers aan de school verbonden;
c. de bevoegdheden dier onderwijzers;
d. den onderwijzer, die als hoofd aangewezen is, of de lessen regelt;
e. de vakken, waarin onderwijs wordt gegeven;
f. de schooltijden;

en zulks op straffe als bij artikel 18 bepaald.

Artikel 71.

Ten spoedigste wordt aan den Inspecteur van het Onderwijs en aan de Commissie van Onderwijs op het eiland, waar de school gevestigd is, kennis gegeven van:

a. elk geval van sluiten of heropenen van eene bijzondere school;
b. alle veranderingen onder de onderwijzers.

b. *Van de ondersteuning van bijzondere scholen.*

Artikel 72.

Uit de koloniale kas wordt voor elk dienstjaar aan de besturen van bijzondere scholen voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs eene bijdrage verleend volgens de hierna te melden regelen en maatstaf, mits:

1º de school staat onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit en de instelling of de vereeniging en het bestuur geldelijk onafhankelijk zijn van de aan de school verbonden leerkrachten;

2º het leerplan aan den Inspecteur van het Onderwijs wordt medegedeeld en voldoet aan de vereischten in artikel 73 gesteld;

3º het onderwijs in het stadsdistrict van Curaçao in het Nederlandsch en in de buitendistricten van Curaçao, alsmede op de overige eilanden der kolonie *zooveel mogelijk* in het Nederlandsch gegeven wordt, volgens een aan den Inspecteur van het Onderwijs meegedeelden rooster van lesuren, waarvan een door dezen voor gezien geteekend afschrift in een der schoolvertrekken op eene zichtbare plaats wordt opgehangen;

4º op dezen rooster, jaarlijks in te zenden vóór 1º Februari, de feestdagen en vacantiedagen zijn vermeld, alsmede aan wien het onderwijs in elke klasse is opgedragen;

5º het aantal onderwijzers voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 75;

6º voldaan is aan de volgens en krachtens eenige verordening, zoowel in het belang van de gezondheid als van het onderwijs, vastgestelde regelen omtrent den bouw en de inrichting van de lokalen, waarin het onderwijs gegeven wordt, alsmede omtrent het aantal kinderen, dat daarin mag worden toegelaten;

7º nauwkeurig aanteekening van het schoolverzuim wordt gehouden.

Artikel 73.

1. Het leerplan, bedoeld in het vorige artikel onder 2º, geeft den omvang van het onderwijs aan en de verdeeling van de leerstof over de klassen.

2. Het onderwijs op eene school voor gewoon lager onderwijs moet voldoen aan het bepaalde in artikel 6 en in het tweede en derde lid van artikel 33; het moet gedurende ten minste achttien uren per week worden gegeven, waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld in artikel 5 onder *k*.

3. Het onderwijs op eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs moet voldoen aan het bepaalde in artikel 8; het moet gedurende ten minste tweeëntwintig uren per week worden gegeven, waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld in artikel 5 onder *k*, en ten minste twaalf uren in de vakken, vermeld in artikel 5 onder *a*— *i*.

4. Het leerplan moet voorts het aantal uren aanwijzen, dat besteed zal worden aan elk vak afzonderlijk, alsmede het aantal leerjaren, zoodat een voldoend en regelmatig voortschrijdend onderwijs in die leervakken wordt verkregen.

Artikel 74.

1. Indien door den Inspecteur van het Onderwijs afwijking van den rooster van lesuren of van het leerplan wordt vastgesteld, kan daarin aanleiding worden gevonden tot geheele of gedeeltelijke inhouding van de bijdrage bedoeld in artikel 72.

2. Afwijking van den rooster van lesuren, ook wat betreft de vacantietijden, kan plaats hebben met toestemming van het schoolbestuur en, wat Curaçao betreft, den Inspecteur van het Onderwijs, wat de overige eilanden betreft, den Gezaghebber.

Artikel 75.

1. Het aantal onderwijzers, dat aan eene school, die aanspraak maakt op eene bijdrage uit de koloniale kas, ten minste verbonden moet zijn, bedraagt:

a. een onderwijzer, hoofd der school, die voldoet aan het bepaalde in artikel 59;

b. wat de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs aangaat, behalve het hoofd der school één onderwijzer, zoolang het aantal werkelijk schoolgaande kinderen niet meer dan 50 bedraagt,

twee onderwijzers, indien dit aantal 51— 80,
drie ,, ,, ,, ,, 81—115,
vier ,, ,, ,, ,, 116 -150,
vijf ,, ,, ,, ,, 151—190

bedraagt, en voorts één onderwijzer meer voor elk veertigtal boven 151;

c. wat de scholen voor gewoon lager onderwijs in het stadsdistrict van Curaçao aangaat, behalve het hoofd der school één onderwijzer, zoodra het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan veertig bedraagt en voorts voor elk vijfenveertigtal werkelijk schoolgaande kinderen boven de eenenveertig één onderwijzer meer;

d. wat de scholen voor gewoon lager onderwijs in de buitendistricten van Curaçao en op de andere eilanden aangaat, behalve het hoofd der school één onderwijzer, zoodra het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan zestig bedraagt en voorts voor elk zestigtal boven de eenenzestig één onderwijzer meer.

2. Bij het bepalen van het aantal verplichte leerkrachten wordt artikel 63 toegepast, met dien verstande, dat gedurende het schooljaar niet meer verplicht zijn dan volgens het gemiddelde getal leerlingen van het vorige schooljaar vereischt worden.

3. Voor de toepassing van het bepaalde onder *c* en *d* van het eerste lid mogen kweekelingen, die voldoen aan het bepaalde in artikel 16, als onderwijskracht meetellen en wel:

op 3 of 4 verplichte onderwijskrachten.....1 kweekeling,
op 5 of 6 ,, ,, ...2 kweekelingen,
op 7 of meer ,, ,, ...3 kweekelingen.

4. De bijdrage zal voor elke school voor gewoon lager onderwijs uitgekeerd worden voor zooveel onderwijzers als er volgens het bepaalde in artikel 62 ten minste aan eene openbare school voor gewoon lager onderwijs werkzaam moeten zijn, op welk aantal het bepaalde in het vorige lid van toepassing is.

5. Voor meerdere leerkrachten boven dit aantal wordt geene bijdrage verleend.

6. Voor de toepassing van het vierde lid van dit artikel zal bij daling van het gemiddeld getal schoolgaande kinderen de bijdrage berekend worden naar het aantal leerkrachten, dat ingevolge het gemiddeld getal van het vorige schooljaar

in het begin van het schooljaar, waarvoor de bijdrage wordt verleend, werkzaam gesteld en ondanks de daling werkzaam gebleven is; bij stijging zal de bijdrage berekend worden naar het aantal leerkrachten, dat in verband met die stijging in dat schooljaar werkzaam geweest is, elk voor zooveel volle maanden als hij werkzaam was.

Artikel 76.

1. Voor de bijdrage, bedoeld in artikel 72, komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. waarvan het aantal leerlingen boven zes jaren, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, berekend naar den maatstaf van artikel 63, minder dan veertig bedraagt;

b. waarvan de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld f 60,— of meer per jaar;

c. wanneer blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf;

d. wanneer bij vacature onder de leerkrachten tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde een langere tijd verloopt dan van zes maanden.

2. In bijzondere gevallen kan de Gouverneur bepalen, dat eene bijzondere school voor gewoon lager onderwijs, waarvan het aantal werkelijk schoolgaande kinderen boven zes jaren minder dan veertig bedraagt, toch voor subsidie in aanmerking komt.

Artikel 77.

1. De besturen van scholen, waarvoor krachtens artikel 72 op eene bijdrage aanspraak gemaakt wordt, zijn gehouden den Gouverneur en den Inspecteur van het Onderwijs alle inlichtingen te verschaffen, die tot het richtig beoordeelen der aanspraak noodig zijn.

2. Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op eene bijdrage uit de koloniale kas over het voorafgaande dienstjaar of een gedeelte ervan aanspraak maakt, zijne daartoe strekkende aanvraag aan den Gouverneur in.

3. De Gouverneur beslist vóór 1 April op deze aanvraag en stelt het bedrag der bijdrage bij beschikking vast.

4. De voorschriften, in acht te nemen bij de aanvraag om eene bijdrage uit de koloniale kas, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Artikel 78.

De bijdrage, ingevolge artikel 72 dezer verordening aan de besturen van bijzondere scholen toe te kennen, wordt volgens de hieronder aangegeven grondslagen bepaald als volgt:

a. wanneer overeenkomstig artikel 59 aan het hoofd eener school voor meer uitgebreid of gewoon lager onderwijs geplaatst is een onderwijzer of onderwijzeres in het bezit van:

1º de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres;

2º de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres benevens twee of meer bijakten, waaronder die voor Engelsch of Spaansch; of

3º de akte van bekwaamheid als onderwijzeres, één taalakte en de akte nuttige handwerken:

voor elk hoofd eener school, waarvan het aantal werkelijk schoolgaande kinderen bedraagt:

honderd en minder	f 950,—
meer dan honderd tot en met tweehonderd	,, 1000,—
meer dan tweehonderd tot en met driehonderd	,, 1050,—
meer dan driehonderd	,, 1100,—

b. wanneer overeenkomstig artikel 59 aan het hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs geplaatst is een onderwijzer in het bezit van de akte van bekwaamheid als onderwijzer:

voor elk hoofd der school, waarvan het aantal werkelijk schoolgaande kinderen bedraagt:

honderd en minder	f 750,—
meer dan honderd tot en met tweehonderd	,, 800,—
meer dan tweehonderd tot en met driehonderd	,, 850,—
meer dan driehonderd	,, 900,—

c. wanneer overeenkomstig het bepaalde in artikel 75 meerdere onderwijzers en kweekelingen aan eene school werkzaam zijn:

1º voor elken hoofdonderwijzer,
voor elke hoofdonderwijzeres,
voor elken onderwijzer met twee bijakten, waarvan één Spaansch of Engelsch moet zijn,
voor elke onderwijzeres met twee bijakten, waarvan één Spaansch of Engelsch moet zijn, of
voor elke onderwijzeres met één taalakte en akte nuttige handwerken,
die daarvoor volgens artikel 79 in aanmerking mag komen ..... f 800,—

2º voor elken onderwijzer ..... ,, 600,—

3º voor elken hulponderwijzer ..... ,, 400,—

4º voor elken kweekeling ..... ,, 200,—

Artikel 79.

1. Voor de bijdrage van f 800,—, genoemd in het vorige artikel onder *c*, 1º, komen in aanmerking:

a. aan scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs één onderwijzer, indien het aantal werkelijk schoolgaande kinderen 120 of minder bedraagt, twee onderwijzers, indien het aantal meer dan 120 bedraagt;

b. aan scholen voor gewoon lager onderwijs in het stadsdistrict van Curaçao één onderwijzer, indien het aantal werkelijk schoolgaande kinderen 300 of minder bedraagt, twee onderwijzers, indien het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan 300 bedraagt;

c. aan zes- of meerklassige scholen voor gewoon lager onderwijs op de hoofdplaatsen der overige eilanden één onderwijzer, indien het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan honderdvijftig bedraagt.

2. Voor de meerdere hoofdonderwijzers of onderwijzers met twee of meer bijakten, die voldoen aan de voorwaarden, genoemd in artikel 78 onder *c*, werkzaam aan de in het vorige lid genoemde scholen, alsmede voor zoodanige hoofdonderwijzers en onderwijzers, werkzaam aan andere dan de in dat lid genoemde scholen, wordt eene bijdrage verleend naar den grondslag voor onderwijzers.

Artikel 80.

1. Ter tegemoetkoming in de kosten van het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen en het aanschaffen van meubelen wordt jaarlijks eene bijdrage verleend:

voor scholen van	40— 90	leerlingen	f 70,—
,, ,, ,,	91—140	,, ...	,, 110,—
,, ,, ,,	141—190	,, ...	,, 150,—
,, ,, ,,	191—240	,, ...	,, 190,—
,, ,, ,,	241—290	,, ...	,, 230,—
,, ,, ,,	291—340	,, ...	,, 270,—
,, ,, ,,	341—390	,, ...	,, 310,—
,, ,, ,,	391— en meer	,, ...	,, 350,—

2. Het bedrag dezer bijdrage wordt jaarlijks door den Gouverneur gelijktijdig met dat der bijdrage, bedoeld in artikel 78, vastgesteld.

Artikel 81.

1. De krachtens artikel 78 toe te kennen bijdrage wordt verleend met ingang van het kwartaal, waarin een begin wordt gemaakt met het onderwijs op de school, waarvoor de bijdrage is aangevraagd.

2. Op dezelfde wijze zal de bijdrage ter tegemoetkoming in verschillende kosten, als bedoeld in artikel 80, verleend worden.

Artikel 82.

Indien een onderwijzer of kweekeling in den loop van het dienstjaar in dienst wordt gesteld, tengevolge van afgelegd examen aanspraak op hooger bijdrage doet ontstaan, ten gevolge van ontslag de school verlaat, of overlijdt, wordt de bijdrage gerekend naar den maatstaf van artikel 78, in even-

rediglieid van het aantal volle maanden, dat hij in dat dienstjaar aan de school verbonden is geweest of voor hem aanspraak op de hoogere bijdrage kon worden gemaakt.

Artikel 83.

1. De uitkeering van de bijdragen, bedoeld in de artikelen 78 en 80, geschiedt aan het einde van elk kwartaal op den grondslag van de voor het voorgaande dienstjaar verleende bijdrage.
2. Mogelijke verschillen tusschen dit bedrag en de som, die overeenkomstig het derde lid van artikel 77 werkelijk verschuldigd is, worden verrekend, nadat die som zal zijn bepaald.

HOOFDSTUK IV.

Van het voortgezet onderwijs.

Artikel 84.

1. Voortgezet onderwijs wordt gegeven aan afzonderlijke leergangen.
2. Tot het ontvangen van voortgezet onderwijs zal van gouvernementswege gelegenheid gegeven worden, wanneer zich een voldoend aantal leerlingen daartoe aanmeldt.
3. De omvang van het onderwijs wordt naar plaatselijke behoeften voor elken leergang door den Gouverneur, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs en de Commissie van Onderwijs van het eiland, waar de leergang geopend zal worden, vastgesteld.

Artikel 85.

De vakken, welke behalve die van gewoon lager onderwijs in aanmerking komen, om in het leerplan van een leergang voor voortgezet onderwijs te worden opgenomen, zijn:
de beginselen der Engelsche, Spaansche, Fransche of Hoogduitsche taal;
die van land- en tuinbouwkunde;
die van handelskennis;
die van zeevaartkunde;
die van hand- en lijnteekenen, in verband met verschillende ambachten.

Artikel 86.

Voor elken leergang zal voorts worden bepaald:
a. aan welke eischen zij, die hem wenschen te volgen, moeten voldoen;
b. het aantal wekelijksche lesuren;
c. het minimum aantal leerlingen;
d. de voor het volgen te betalen vergoeding, waarbij aan on- en minvermogenden vrijstelling of vermindering wordt verleend;
e. de belooning van den onderwijzer, die met het geven der lessen belast wordt.

Artikel 87.

Voor zooveel het voortgezet onderwijs vakken omvat, waarvoor wettelijke akten van bekwaamheid verworven kunnen worden, moet dat onderwijs gegeven worden door onderwijzers of vakonderwijzers in het bezit dier akte.

Artikel 88.

Indien het bestuur van eene rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging leergangen voor voortgezet onderwijs opent, kan aanspraak gemaakt worden op eene bijdrage uit de koloniale kas, mits:
a. die instelling of vereeniging geldelijk onafhankelijk is van de personen, aan wie het onderwijs aan den leergang is opgedragen;
b. het leerplan voor elken leergang wordt medegedeeld aan den Inspecteur van het Onderwijs, aan wien tevens opgave moet worden gedaan van de uren, waarop en de plaats, waar het onderwijs wordt gegeven;

c. voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 87 wat betreft de bevoegdheden der onderwijzers;
d. voor het volgen van den leergang geen hoogere vergoeding van de leerlingen wordt gevorderd dan voor leergangen van gouvernementswege wordt geëischt.

Artikel 89.

1. Het bedrag van de per leergang uit te keeren bijdrage wordt berekend naar het aantal leerlingen en het aantal wekelijksche lesuren en bedraagt ten hoogste een gulden per lesuur.
2. De regeling der bijdragen en de voorschriften, in acht te nemen bij het aanvragen ervan, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

HOOFDSTUK V.

Van de akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs.

Artikel 90.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs wordt verkregen door:
a. het met goed gevolg afleggen van de in deze verordening omschreven examens voor akten van bekwaamheid;
b. het bezit van krachtens de verordeningen van 12 Maart/11 Juli 1873 (P. B. Nº 9), 5 Juli/17 October 1884 (P. B. Nº 16) en 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5) in *Curaçao* verworven akten van bekwaamheid;
c. het bezit van in *Nederland* verworven akten van bekwaamheid;
d. het bezit van in *Nederlandsch-Indië* of *Suriname* verkregen akten van bekwaamheid, voor zoover die ingevolge de wet van 24 Juni 1916 (Staatsblad Nº 300) met de overeenkomstige akten, die in *Nederland* worden uitgereikt, gelijkgesteld zijn;
e. het bezit van de akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in:
1º de beginselen der Fransche taal;
2º die der Hoogduitsche taal;
3º die der Engelsche taal;
4º die der wiskunde;
5º die der landbouwkunde;
6º de gymnastiek;
7º het handteekenen;
8º de handwerken voor meisjes,
in *Suriname* verkregen na het afleggen van een examen volgens door den Gouverneur van Suriname daarvoor vastgestelde programma's, mits de bezitter tevens in het bezit is van eene akte van bekwaamheid, die gelijkgesteld is met die van onderwijzer.
2. Hij, die de in het eerste lid onder *a* genoemde examens wenscht af te leggen, moet zijn negentiende levensjaar zijn ingetreden.

Artikel 91.

De in de kolonie Curaçao te verwerven akten van bekwaamheid zijn:
a. die als hulponderwijzer of hulponderwijzeres;
b. die als onderwijzer of onderwijzeres;
c. die als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres;
d. die tot het geven van huis- en schoolonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 5, onder *h*—*k*, en in artikel 7, onder *l*—*q*, en *s*—*v*;
e. die tot het geven van huisonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 7 onder *q* en *v*.

Artikel 92.

Het bezit van de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer of hulponderwijzeres verleent de bevoegdheid tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de vakken vermeld in artikel 5 onder *a*—*h*.

Artikel 93.

Het bezit van de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres verleent de bevoegdheid tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld in artikel 5 onder *a*—*h*, en in het vak, vermeld in artikel 7 onder *r*, voor zooveel dit de geschiedenis der kolonie en van Nederland betreft, benevens om aan het hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs te staan.

Artikel 94.

Het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres verleent de bevoegdheden, verbonden aan de akte in het vorige artikel vermeld, voor vak *r* van artikel 7 evenwel in zijn geheelen omvang, alsmede om aan het hoofd eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs te staan.

Artikel 95.

1. De commissie belast met het afnemen der examens, bedoeld in de artikelen 29, 69 en 90, wordt jaarlijks door den Gouverneur benoemd.
2. De examencommissie kan zich door deskundigen laten bijstaan.
3. De Inspecteur van het Onderwijs treedt als voorzitter dezer examencommissie op.
4. De mondelinge examens, behalve die voor vrouwelijke candidaten, worden in het openbaar gehouden.
5. Alles, wat verder op de examens betrekking heeft, wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld, zooveel mogelijk overeenkomstig de in Nederland daaromtrent bestaande bepalingen.

Artikel 96.

1. Het examen ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid als hulponderwijzer of hulponderwijzeres omvat:
a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis van de eerste gronden der Nederlandsche taal;
c. vaardigheid om zich voldoende in het Nederlandsch uit te drukken;
d. het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken, en de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten;
e. de eerste beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de kolonie Curaçao en naaste omgeving, Nederland en zijne overzeesche bezittingen;
f. de eerste beginselen van de kennis der natuur;
g. die van onderwijs en opvoeding.
2. Eene akte van bekwaamheid als hulponderwijzer of hulponderwijzeres wordt kosteloos uitgereikt aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd en die een bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als kweekeling heeft overgelegd, afgegeven door het hoofd of de hoofden der scholen, waaraan de candidaat werkzaam is geweest.
3. Hij, die in het bezit is van eene verklaring van den Inspecteur van het Onderwijs, dat hij voldoende bekend is met de op de scholen in de kolonie gebruikelijke leerwijzen voor lezen, schrijven en rekenen, wordt vrijgesteld van het examen voor zooveel het vak *g* betreft.
4. Het bewijs, bedoeld in het tweede lid, alsmede de verklaring, waarvan sprake is in het derde lid, zijn vrij van zegelrecht.

Artikel 97.

1. Het examen ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres omvat:
a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis der zinsontleding, der spelregels en der eerste gronden der Nederlandsche taal;
c. vaardigheid om zich zoowel mondeling als schriftelijk juist en gemakkelijk uit te drukken;
d. de eerste oefeningen van het handteekenen;
e. het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone

en tiendeelige breuken, en kennis van de leer der evenredigheden en van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten;

f. de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de kolonie Curaçao, van Nederland en zijn overzeesche bezittingen, van Amerika en Europa;

g. de grondtrekken van de geschiedenis van Nederland en Curaçao;

h. de beginselen van de kennis der natuur;

i. de theorie en de praktijk van het zingen;

k. de beginselen van onderwijs en opvoeding.

2. Eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres wordt kosteloos uitgereikt aan ieder, die aan het voormelde examen heeft voldaan.

Artikel 98.

Voor de toepassing van deze verordening worden met de akte van bekwaamheid, bedoeld in het vorige artikel, gelijkgesteld:

a. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres, bedoeld in artikel 77 onder *a* der wet tot regeling van het lager onderwijs in Nederland;

b. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres, bedoeld in artikel 32 onder *a* der ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 10 September 1894 (N. I. Staatsblad Nº 192), verkregen na het afleggen van een examen volgens het programma, vastgesteld bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 10 September 1894 (N. I. Staatsblad Nº 194);

c. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres van den derden of tweeden rang, bedoeld in de vierde afdeeling van de Surinaamsche verordening van 8 December 1876 (gewijzigde tekst in Gouvernementsblad 1906 Nº 1), verkregen na het afleggen van een examen volgens door den Gouverneur van Suriname vastgestelde programma's;

d. de akte van bekwaamheid als onderwijzer derde klasse, als onderwijzeres of hulponderwijzeres, bedoeld in Hoofdstuk III der verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. Nº 16), verkregen na het afleggen van een examen volgens de programma's, vastgesteld bij besluit van 8/12 December 1884 (P. B. Nº 20);

e. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres derde klasse, bedoeld in Hoofdstuk III der verordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5), verkregen na het afleggen van een examen volgens het programma, vastgesteld bij Afdeeling IV van het besluit van 26/28 Augustus 1907 (P. B. Nº 26);

f. de akte van bekwaamheid als schoolonderwijzer of schoolonderwijzeres, bedoeld in de artikelen 27 en 30 der verordening van 12 Maart/11 Juli 1873 (P. B. 1873 Nº 9), afgegeven door de Schoolcommissie op het eiland Curaçao.

Artikel 99.

1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres wordt gevorderd:

a. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres;

b. het bewijs van ten minste tweejarige werkzaamheid als onderwijzer aan eene of meer openbare of bijzondere scholen, zoowel in Curaçao als in Nederland of eene der koloniën en bezittingen van het Rijk, afgegeven door het hoofd of de hoofden dier scholen, of het bewijs, bedoeld in artikel 82, eerste lid onder *b*, der wet tot regeling van het lager onderwijs in Nederland;

c. het afleggen van een examen omvattend:

1. lezen en schrijven;
2. kennis van de Nederlandsche taal en de voornaamste voortbrengselen harer letterkunde;
3. vaardigheid zich mondeling en schriftelijk juist en gemakkelijk uit te drukken;
4. rekenen;
5. geschiedenis;
6. aardrijkskunde;

7. kennis der natuur;
8. handteekenen;
9. kennis van de theorie en de practijk van onderwijs- en opvoedkunde.

2. Aan ieder, die aan bovenvermelde eischen voldoet, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres uitgereikt.

3. De bewijzen, bedoeld in het eerste lid onder *b*, zijn vrijgesteld van zegelrecht.

Artikel 100.

Voor de toepassing van deze verordening worden met de akte van bekwaamheid, bedoeld in het vorige artikel, gelijkgesteld:

a. de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres, bedoeld in artikel 77 onder *b* der wet tot regeling van het lager onderwijs in *Nederland*;

b. de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres, bedoeld in artikel 32 onder *b* der ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* van 10 September 1894 (N. I. Staatsblad Nº 192), verkregen na het afleggen van een examen volgens het programma, vastgesteld bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 10 September 1894 (N. I. Staatsblad Nº 194);

c. de akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres van den eersten rang, bedoeld in de vierde afdeeling van de Surinaamsche verordening van 8 December 1876 (gewijzigde tekst in Gouvernementsblad 1906 Nº 1), verkregen na het afleggen van een examen volgens door den Gouverneur van *Suriname* vastgesteld programma.

Artikel 101.

1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 7 onder *l*, *m*, *n*, *o*, *p*, *q*, *s* en *t*, wordt vereischt:

a. het bezit van eene der akten van bekwaamheid als onderwijzer(es) of hulponderwijzer(es);

b. het afleggen van een examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

Artikel 102.

1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 5 onder *h*, *i* en *k* en in artikel 7 onder *u* en *v*, wordt vereischt:

a. het afleggen van een examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95;

b. voldoende kennis van het Nederlandsch om het vak op de scholen te onderwijzen.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd en blijken geeft het vak te kunnen onderwijzen, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

Artikel 103.

1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huisonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 7 onder *q* en *v*, wordt vereischt:

het afleggen van een practisch examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

Artikel 104.

1. Voor de toepassing dezer verordening worden met de akten van bekwaamheid, bedoeld in de artikelen 101, 102 en 103 dezer verordening, gelijkgesteld de gelijknamige in *Curaçao*, *Nederland*, *Nederlandsch-Indië* en *Suriname* verkregen akten, die voldoen aan het bepaalde van het eerste lid van artikel 90.

2. Met de akte van bekwaamheid in de beginselen van handelskennis wordt gelijkgesteld de akte voor boekhouden, verkregen na het afleggen van een examen in de kolonie Curaçao, volgens het programma vastgesteld in artikel 4 van Afdeeling IV van het besluit van 26/28 Augustus 1907 (P. B. Nº 26).

3. Met de akte van bekwaamheid in nuttige lichaamsoefeningen en spelen wordt gelijkgesteld de akte van bekwaamheid voor de vrije- en ordeoefeningen der gymnastiek in Nederland verkregen.

Artikel 105.

De programma's voor de verschillende examens worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Artikel 106.

1. Voor het afleggen van een examen wordt bij vooruitbetaling vijf gulden voldaan.
2. Eenmaal betaalde examengelden worden niet teruggegeven.
3. Slaagt een candidaat niet, zoo kan hij zonder hernieuwde betaling, zich nog eenmaal aan hetzelfde examen onderwerpen.
4. De wijze van heffing van de examengelden wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld.

HOOFDSTUK VI.

Van de rangen der onderwijzers.

Artikel 107.

1. Hulponderwijzers zijn de bezitters van:
a. de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer volgens deze verordening;
b. de akte van bekwaamheid als onderwijzer 4de klasse volgens het bepaalde van artikel 30 der verordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5);
c. het bewijs van toelating als onderwijzer 4de klasse, bedoeld in artikel 58 derzelfde verordening.

2. Hulponderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 4 dienstjaren hebben den rang van *hulponderwijzer 2de rang*; met 4 of meer dan 4 dienstjaren dien van *hulponderwijzer 1ste rang*.

Artikel 108.

1. Onderwijzers zijn de bezitters van de akte van bekwaamheid als onderwijzer volgens deze verordening of daarmee volgens artikel 98 dezer verordening gelijkgestelde akte.

2. Onderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 4 dienstjaren als onderwijzer hebben den rang van *onderwijzer 4de rang*; met 4 of meer dan 4, dien van *onderwijzer 3de rang*.

Artikel 109.

1. Onderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, kunnen, nadat zij met goed gevolg in Curaçao, in Nederland of in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk examen hebben afgelegd in twee of meer der vakken, vermeld in artikel 5 onder *h*, *i* en *k* en in artikel 7 onder *l*, *m*, *n*, *o*, *p*, *q*, *s*, *t*, *u* en *v*, waarvan ten minste één vermeld onder *l* of *m*, of voor onderwijzeressen één vermeld onder *l*, *m*, *n* of *o* benevens die onder *k*, door den Gouverneur benoemd worden tot *onderwijzer 2de rang*.

2. Onderwijzers 2de rang met 4 of meer dan 4 dienstjaren hebben den rang van *onderwijzer 1ste rang*.

Artikel 110.

1. Hoofdonderwijzers zijn de bezitters van:

a. de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer volgens deze verordening of daarmee volgens artikel 100 dezer verordening gelijkgestelde akte;
b. de akte van bekwaamheid als onderwijzer, die tevens de bevoegdheid bezitten tot het geven van middelbaar onderwijs in:
de Nederlandsche taal en letterkunde;
de Spaansche taal;
de Engelsche taal;
de Fransche taal;
de Hoogduitsche taal;
het Boekhouden en Handelsrekenen of de Wiskunde.

2. Hoofdonderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 6 dienstjaren hebben den rang van *hoofdonderwijzer 2de rang*, met 6 of meer dan 6 dienstjaren dien van *hoofdonderwijzer 1ste rang*.

HOOFDSTUK VII.

Van het toezicht op het onderwijs.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Artikel 111.

1. Het toezicht op het onderwijs in de kolonie wordt namens den Gouverneur uitgeoefend door een Inspecteur van het Onderwijs.
2. In dit toezicht wordt de Inspecteur van het Onderwijs op elk der eilanden ter zijde gestaan door eene Commissie van Onderwijs.

§ 2. Van den Inspecteur van het Onderwijs.

Artikel 112.

1. De Inspecteur van het Onderwijs wordt door den Gouverneur benoemd, en legt in zijne handen den navolgenden eed (belofte) af:
„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin en gehoor-
„zaamheid aan de algemeene verordeningen.
„Ik zweer (beloof), dat ik mijne betrekking naar behooren
„en getrouw zal waarnemen.
„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!" („Dat be-
„loof ik.")
2. Hij geniet behalve eene vaste jaarwedde, vergoeding van reis- en teerkosten uit de koloniale kas.
3. Hij bekleedt geene ambten en bedieningen zonder toestemming van den Gouverneur.
4. Hij woont in het stadsdistrict op Curaçao.
5. Van het bepaalde in het voorgaande lid kan de Gouverneur vrijstelling verleenen.

Artikel 113.

1. Alle scholen in de kolonie, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds voor den Inspecteur van het Onderwijs toegankelijk en moeten op zijne aanvrage onverwijld worden geopend.
2. De hoofden der scholen en de overige onderwijzers, zoomede de besturen van de vereenigingen of instellingen, waaraan de scholen toebehooren, zijn gehouden hem de verlangde inlichtingen omtrent de school, het onderwijs, de leerlingen en de leerkrachten te geven.
3. Zij zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin de inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling en zoowel bij gelegenheid van het schoolbezoek als op andere tijdstippen.
4. Weigering in deze wordt gestraft met eene geldboete van 15 tot 25 gulden en gevangenisstraf van een tot vier dagen, te zamen of afzonderlijk en bij herhaling telkens met eene geldboete van 30 tot 50 gulden en gevangenisstraf van vijf tot tien dagen, te zamen of afzonderlijk.

Artikel 114.

1. De Inspecteur van het Onderwijs zorgt voortdurend be-

kend te blijven met den toestand van het onderwijs in de kolonie, zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg met de Commissiën van Onderwijs.

2. Hij oefent het hem opgedragen toezicht nauwlettend uit en waakt, dat de verordeningen op het onderwijs en de daarop betrekking hebbende besluiten, beschikkingen en voorschriften stipt worden nageleefd.

3. Hij is bevoegd van de overtredingen proces-verbaal op te maken.

4. Hij doet den Gouverneur de voorstellen, die hij in het belang van het onderwijs acht, en licht den Gouverneur voor omtrent alle onderwerpen, waarover zijn oordeel wordt gevraagd.

Artikel 115.

1. De Inspecteur van het Onderwijs bezoekt:

a. de scholen in het stadsdistrict op het eiland Curaçao minstens zes malen 's jaars;

b. die in de buitendistricten van dat eiland minstens drie malen 's jaars;

c. die op de eilanden Aruba en Bonaire minstens eenmaal 's jaars;

d. die op de overige eilanden zoo mogelijk eenmaal 's jaars, doch minstens eenmaal elke twee jaar.

2. Van elk proces-verbaal van overtreding, opgemaakt ingevolge deze verordening, geeft hij onmiddellijk kennis aan den Gouverneur.

Artikel 116.

1. De Inspecteur van het Onderwijs houdt aanteekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen, van het schoolverzuim en van den staat van het onderwijs op alle scholen in de kolonie.

2. Hij zorgt, dat bij de regeling der lesuren voor de schoolgaande kinderen gelegenheid gelaten wordt tot het ontvangen van godsdienstonderwijs.

3. Hij behartigt de belangen van de onderwijzers, bevordert hunne bijeenkomsten en woont die zooveel mogelijk bij.

Artikel 117.

Jaarlijks vóór den 10den Maart doet de Inspecteur van het Onderwijs den Gouverneur een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in de kolonie toekomen.

§ 3. Van de Commissien van Onderwijs.

Artikel 118.

1. De Commissie van Onderwijs op Curaçao bestaat uit 9 leden, die door den Gouverneur worden benoemd.

2. Onderwijzers in actieven dienst, bestuurders van vereenigingen en instellingen, waaraan scholen toebehooren, zijn van het lidmaatschap uitgesloten.

3. De leden zullen zooveel mogelijk zijn ouders van leerlingen van openbare en bijzondere scholen.

4. Aan het eind van elk kalenderjaar treedt een lid af.

5. De aftredende kan terstond worden herbenoemd.

6. Hij, die benoemd wordt ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip, waarop degene in wiens plaats hij benoemd is, moet aftreden.

7. De eerste rooster van aftreding wordt door het lot bepaald.

8. Jaarlijks kiest de Commissie uit haar midden een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris.

9. Deze keuze wordt den Gouverneur en den Inspecteur van het Onderwijs medegedeeld.

Artikel 119.

1. De Commissie van Onderwijs op Curaçao splitst zich in sub-commissiën van drie leden, aan welke het bijzonder toezicht over een bepaald aantal scholen wordt opgedragen.

2. Zij regelt deze en hare verdere werkzaamheden bij

huishoudelijk reglement, dat aan de goedkeuring van den Gouverneur wordt onderworpen.

3. De Commissie van Onderwijs op Curaçao vergadert ten minste eenmaal in elk kwartaal.

4. Buitengewone vergaderingen worden belegd door den voorzitter en moeten ook worden gehouden, telkens wanneer drie leden den wensch daartoe aan den voorzitter te kennen geven.

5. De Inspecteur van het Onderwijs heeft toegang tot alle vergaderingen der Commissie van Onderwijs op Curaçao en brengt eene raadgevende stem uit.

Artikel 120.

De Commissie van Onderwijs op de andere eilanden is de Raad van Politie, ingevolge artikel 128 van het Regeerings-reglement.

Artikel 121.

1. De Commissiën van Onderwijs houden een nauwkeurig toezicht op alle openbare en bijzondere scholen op haar eiland en zorgen, dat de verordeningen en de daarop betrekking hebbende besluiten, beschikkingen en voorschriften stipt worden nageleefd.

2. De leden van de Commissie van Onderwijs zijn bevoegd zoowel gezamenlijk als afzonderlijk proces-verbaal van de overtredingen op te maken.

3. Van elk proces-verbaal van overtreding, opgemaakt ingevolge de verordening, geven de Commissiën van Onderwijs kennis aan den Inspecteur van het Onderwijs.

4. De Commissiën van Onderwijs verleenen den onderwijzers, die hare voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijveren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te behartigen.

5. Zij treden daartoe in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs.

6. Zij geven aan den Gouverneur en den Inspecteur van het Onderwijs de inlichtingen, welke deze mochten verlangen.

Artikel 122.

1. De Commissiën van Onderwijs bezoeken, hetzij in haar geheel, hetzij in subcommissiën, de scholen op haar eiland zoo dikwijls zij dit noodig achten, doch ten minste éénmaal 's jaars.

2. Omtrent deze bezoeken, alsmede die van de leden der Commissiën van Onderwijs afzonderlijk en de te verstrekken inlichtingen, geldt het bepaalde van artikel 113.

3. De Commissiën van Onderwijs zenden jaarlijks vóór 10 Februari een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs op haar eiland aan den Gouverneur en afschrift daarvan aan den Inspecteur van het Onderwijs.

4. Dit afschrift gaat vergezeld van een exemplaar van de verslagen der hoofden van scholen, bedoeld in artikel 66.

Artikel 123.

Het huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 119, moet o. m. bepalingen inhouden omtrent de openbare en besloten vergaderingen, omtrent het aantal leden, dat aanwezig moet zijn om besluiten te kunnen nemen, welke bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige leden worden genomen.

HOOFDSTUK VIII.

Van de bevordering van het schoolbezoek.

Artikel 124.

1. Bij plaatselijke keur kan voor een der eilanden aan den vader, de moeder, den voogd en den persoon bij wien een kind inwoont, ieder voor zoover hij daarvoor verantwoordelijk kan worden gesteld, de verplichting worden opgelegd zorg

te dragen, dat aan dat kind gedurende ten minste zes jaren voldoend lager onderwijs wordt verstrekt.

2. Deze verplichting wordt door hen nageleefd:

a. òf door te zorgen, dat het kind als leerling eener lagere school is ingeschreven en dat het na plaatsing, die school geregeld bezoekt;

b. òf door te zorgen, dat het kind voldoend huisonderwijs ontvangt.

Artikel 125.

Bij plaatselijke keur kunnen, voor zooveel dit niet bij verordening is geschied, verbodsbepalingen omtrent het arbeiden van kinderen beneden de twaalf jaren gedurende de schooluren worden vastgesteld.

Artikel 126.

De Commissiën van Onderwijs bevorderen, zooveel zij vermogen, het getrouw schoolbezoek en doen voorstellen, die daartoe dienstig kunnen zijn.

Artikel 127.

1. Door het uitloven van openbare belooningen en getuigschriften kan het getrouw schoolbezoek vanwege de Commissiën van Onderwijs worden aangemoedigd.

2. Ten einde de aanspraak op die belooningen en getuigschriften te kunnen beoordeelen, wordt door de hoofden van scholen nauwkeurig aanteekening gehouden van het schoolbezoek, het gedrag, de vlijt en de vorderingen der leerlingen.

Artikel 128.

1. Ter bevordering van het schoolbezoek wordt jaarlijks eene bepaalde som ter beschikking van elke Commissie van Onderwijs gesteld, teneinde voeding en kleeding aan schoolgaande kinderen te verstrekken, volgens regelen bij besluit van den Gouverneur vast te stellen.

2. Kinderen van openbare en gesubsidiëerde bijzondere scholen worden daarbij op gelijken voet behandeld.

HOOFDSTUK IX.

Overgangsbepalingen.

Artikel 129.

1. De onderwijzers, die bij het inwerkingtreden dezer verordening wettig bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn, worden alsdan benoemd in den rang, waarop zij volgens deze verordening aanspraak kunnen maken, waarbij hun eene zoodanige bezoldiging wordt toegekend, dat zij in geen geval minder ontvangen, dan waarop zij in hun vroegeren rang aanspraak hadden.

2. De onderwijzers 2de klasse, die bij het inwerkingtreden dezer verordening wettig bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn, doch niet die bijakten bezitten, waardoor zij aanspraak op benoeming tot onderwijzer 2de of 1ste rang kunnen maken, worden benoemd tot onderwijzer 1ste rang, waarbij hun eene zoodanige bezoldiging wordt toegekend, dat zij in geen geval minder ontvangen, dan waarop zij in hun vroegeren rang aanspraak hadden.

3. De onderwijzers 1ste klasse, die bij het inwerkingtreden dezer verordening wettig bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn, doch niet de akten bezitten, waardoor zij aanspraak op benoeming tot hoofdonderwijzer 2de of 1ste rang kunnen maken, worden benoemd tot onderwijzer 1ste rang, waarbij hun eene zoodanige bezoldiging wordt toegekend, dat zij in geen geval minder ontvangen, dan waarop zij in hun vroegeren rang aanspraak hadden.

Artikel 130.

Hij, die volgens de bepalingen van de verordening van 6

October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5) bij het inwerkingtreden dezer verordening aan eene gesubsidiëerde bijzondere school werkzaam is, behoeft om daarmede voort te gaan geene erkenning, terwijl de besturen van bijzondere scholen voor deze onderwijzers aanspraak op de in artikel 72 bedoelde bijdrage uit de koloniale kas kunnen doen gelden.

Artikel 131.

1. Hij, die bij het inwerkingtreden dezer verordening als kweekeling bij het gesubsidiëerd bijzonder onderwijs werkzaam is, moet binnen *drie* jaar na het inwerkingtreden het examen voor de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer of onderwijzer afleggen.
2. Aan een dezer examens niet voldoende, wordt hem nog gedurende *twee* jaar gelegenheid gegeven examen af te leggen.
3. Gedurende dien termijn mag hij in de school werkzaam blijven, doch wordt voor hem geen bijdrage uit de koloniale kas verleend.

Artikel 132.

1. Bijzondere scholen, die eene bijdrage uit de koloniale kas genieten, moeten 1 Januari 1922 voldoen aan het bepaalde in artikel 75.
2. Tot dat tijdstip mogen kweekelingen, die voldoen aan het bepaalde in artikel 16, als onderwijskracht medegerekend worden tot hoogstens de helft van het aantal der onderwijskrachten.
3. Tot dat tijdstip wordt de bijdrage voor de onderwijskrachten verleend naar den maatstaf van artikel 78 voor het aantal dat werkzaam is.
4. Wanneer tot dat tijdstip aan het hoofd der school is geplaatst een onderwijzer in het bezit der akte van bekwaamheid als hulponderwijzer, wordt voor dezen eene bijdrage verleend:

voor eene school, waarvan het aantal werkelijk schoolgaande kinderen bedraagt:

honderd en minder	f	550,—
meer dan honderd tot met tweehonderd	,,	600,—
meer dan tweehonderd tot met driehonderd	,,	650,—
meer dan driehonderd	,,	700,—

Artikel 133.

1. Aan de Protestantsche school te Piedra Plat op Aruba wordt, zoolang zij niet voldoet aan de in deze verordening gestelde eischen wat leerlingen en onderwijskrachten betreft, jaarlijks eene bijdrage van f 400,— verleend.
2. Aan de school der Roomsch-Katholieke Missie te Boca Sint Michiel wordt, zoolang zij niet voldoet aan de in deze verordening gestelde eischen wat leerlingen en onderwijskrachten betreft, jaarlijks eene bijdrage van f 400,— verleend.

Artikel 134.

1. Wanneer bij het inwerkingtreden dezer verordening de termijn, voor welken krachtens artikel 59 der verordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5) aan hem, die belast is met het geven van onderwijs aan eene niet gesubsidiëerde school, vrijstelling van het bezit van eene akte van bekwaamheid is verleend, nog niet verstreken is, zal hij met het geven van onderwijs mogen voortgaan tot de termijn geëindigd is.
2. In bijzondere gevallen kan die termijn door den Gouverneur verlengd worden, mits het onderwijs aan die school gegeven wordt aan kinderen van vreemde nationaliteit of aan die, welke eene school voor gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs afgeloopen en verlaten hebben.

Artikel 135.

Tot den dag van invoering der verordening tot regeling van den Gezondheidsdienst in deze kolonie en der besluiten ter uitvoering daarvan, blijven voor de scholen, zoowel openbare

als bijzondere, van kracht de artikelen 3 en 4 van de verordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5), met dien verstande, dat in het tweede lid van artikel 3, het derde en vierde lid van artikel 4 in plaats van schoolopziener wordt gelezen: Inspecteur van het Onderwijs, en in het derde lid van artikel 3 onder *a* in plaats van de plaatselijke schoolcommissie wordt gelezen: de Inspecteur van het Onderwijs en de Commissie van Onderwijs.

Artikel 136.

1. De Schoolcommissie op Curaçao is met het inwerkingtreden dezer verordening ontbonden.
2. Zij geeft haar archief over aan de Commissie van Onderwijs overeenkomstig deze verordening door den Gouverneur benoemd.

Slotbepaling.

Artikel 137.

1. Deze verordening, welke kan worden aangehaald onder den titel „*Onderwijsverordening*", treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.
2. Behoudens het bepaalde bij de artikelen 61, 69, 98, 107, 131, 135 en 136 vervallen met het inwerkingtreden alle vroegere verordeningen, bepalingen en besluiten, waarbij het onderwijs in deze kolonie werd geregeld.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—23.

Verordening van den ....., regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

OVERZICHT
VAN DE HOOFDSTUKKEN EN ARTIKELEN.

Nº 2.

HOOFDSTUKKEN:

I.	Algemeene bepalingen	Art. 1 — 24.
II.	Van het voorbereidend onderwijs	Art. 25 — 32.
III.	Van het gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs	Art. 33 — 83.
	§ 1. Van het openbaar onderwijs	Art. 33 — 66.
	a. Van de scholen	Art. 33 — 50.
	b. Van de onderwijzers	Art. 51 — 66.
	§ 2. Van het bijzonder onderwijs	Art. 67 — 83.
	a. Algemeene bepalingen	Art. 67 — 71.
	b. Van de ondersteuning van bijzondere scholen	Art. 72 — 83.
IV.	Van het voortgezet onderwijs	Art. 84 — 89.
V.	Van de akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs	Art. 90 — 106.
VI.	Van de rangen der onderwijzers	Art. 107 — 110.
VII.	Van het toezicht op het onderwijs	Art. 111 — 123.
	§ 1. Algemeene bepalingen	Art. 111.
	§ 2. Van den Inspecteur van het Onderwijs	Art. 112 — 117.
	§ 3. Van de Commissiën van Onderwijs	Art. 118 — 123.
VIII.	Van de bevordering van het schoolbezoek	Art. 124 — 128.
IX.	Overgangsbepalingen	Art. 129 — 137.

ARTIKELEN:	Was in de O. V. 1907 art.
HOOFDSTUK I.	
1. Huis- en Schoolonderwijs. Bepaling.	1. redactiewijziging.
2. Verdeeling van het schoolonderwijs. nieuw.	
3. Wat *voorbereidend* onderwijs is. ,,	
4. Waar het gegeven wordt. ,,	
5. Vakken van het gewoon lager onderwijs.	14 voor openbaar; 43, 1ste lid onder 2º voor bijzonder O.
6. Wat scholen voor gewoon lager onderwijs zijn. nieuw.	2de lid is het gewijzigde 2de lid van art. 14.
7. Vakken van het meer uitgebreid lager onderwijs.	17 (gewijzigd).
8. Wat scholen voor m. u. l. o. zijn. nieuw.	
9. Wat is *voortgezet onderwijs*. ,,	
10. Wat is *vakonderwijs*. ,,	
11. Openbare en bijzondere scholen. 1ste lid Ondersteuning bijz. scholen. 2de lid Bijz. scholen voor allen toegankelijk. en art. *47* toepasselijk. 3de lid Openbaar en bijzonder onderwijs. 4de lid ,,	2. redactiewijziging van het 1ste lid. oud *22*.
12. Onderwijs in het Nederlandsch. 1ste lid (stad) 2de lid (buiten). Hoe de vreemde talen. 3de lid nieuw.	13 (gewijzigd).
13. Wat vereischt is tot het geven van onderwijs.	5, 1ste lid (uitgebreid).
14. Op wie dit in zijn geheel niet toepasselijk is.	5, 2de lid onder 1º
15. ,, ,, ,, gedeeltelijk ,, ,, ,,	5, 2de lid onder 2º (gewijzigd).
16. Kweekelingen. Vereischten.	6, 1ste lid (gewijzigd).
17. Toestemming als kweekeling. Kan ingetrokken worden.	6, 2de lid (gewijzigd).
18. Strafbedreiging tegen overtreding.	7.
19. Wie onderwijzers zijn. 1ste lid nieuw. Onderwijzeressen tevens daaronder begrepen. 2de lid.	11.

	Artikelen :	Was in de O. V. 1907 art.
	20. Verliezen van bevoegdheid. Teruggave mogelijk	8, 2de lid + 9, 1ste/2de lid.
	21. ,, ,, ,, Geen teruggave mogelijk	8, 1ste lid + 9, 1ste lid.
	22. Normaallessen.	9 (gewijzigd).
	23. Studietoelagen. nieuw.	
	24. Op wie de verordening niet toepasselijk is.	12.
	HOOFDSTUK II.	
	25. Leeftijdsgrens voor voorbereidend onderwijs. nieuw.	
	26. Werkplan voor bewaarscholen en voorbereidende klassen. nieuw.	
	27. Wie aan het hoofd mag staan. ,,	
	28. Wie nu onderwijs geeft aan een bewaarschool behoudt de bevoegdheid. nieuw.	
	29. Akte van bekwaamheid als bewaarschoolonderwijzeres. Eischen examen. nieuw.	
	30. Hoe het voorbereidend onderwijs bevorderd wordt. nieuw.	
	31. Op welke voorwaarden bijdragen verleend kunnen worden. nieuw.	
	32. Grondslag en bedrag der bijdragen. ,,	
	HOOFDSTUK III.	
	§ 1. Openbaar onderwijs.	
	a. *Van de scholen.*	
G. L. O.	33. Voldoend gewoon lager onderwijs. Omvang. nieuw.	
G. L. O.	34. Verplicht het onderwijs in alle vakken te volgen (1). Vrijstelling (2). nieuw.	
G. L. O.	35. Gratis voor onvermogenden (1). Matig schoolgeld van minvermogenden enz. (2). Regeling.	15.
M. U. L. O.	36. M. U. L. O. gegeven in de hoofdplaats van Curaçao (1). Wanneer op de andere eilanden mogelijk (2. 3).	18.
M. U. L. O.	37. Gouverneur stelt vakken en leerjaren vast. nieuw.	zie ook 2de lid art. 17.
M. U. L. O.	38. Verplicht het onderwijs in alle vakken te volgen (1). Vrijstelling (2. 3). nieuw.	
M. U. L. O.	39. Eenige lessen volgen. ,,	1ste lid art. 19.
M. U. L. O.	40. Schoolgeld geheven.	18 (1ste). 19 (2de). 17 (3de).
M. U. L. O.	41. Regeling schoolgeld bij besluit. Vrijstelling.	20.
G. en M. U. L. O.	42. Wie hoofd der school is. nieuw.	
G. en M. U. L. O.	43. Toelating en plaatsing der leerlingen.	21 (gewijzigd).
G. en M. U. L. O.	44. Regelingen en leerplan opgemaakt door. ,,	zie art. 55 (2de lid).
G. en M. U. L. O.	45. In de regeling der schooltijden opgenomen tijden voor godsdienstonderwijs. nieuw.	zie art. 55 (2de lid).
G. en M. U. L. O.	46. Wat het leerplan moet bevatten. ,,	
G. en M. U. L. O.	47. Waartoe het onderwijs dienstbaar gemaakt wordt (1).	art. 22. (1).
G. en M. U. L. O.	Waarvan de onderwijzer zich onthouden moet (2).	art. 22. (2).
G. en M. U. L. O.	48. Openbare lessen.	23 (gewijzigd).
G. en M. U. L. O.	49. Schoolvergaderingen (1. 2). Bij besluit geregeld (3). nieuw.	24 (gedeeltelijk).
G. en M. U. L. O.	50. Bijeenkomsten met de ouders. ,,	24 (gedeeltelijk).
	b. *Van de onderwijzers.*	
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	51. Benoemd, geschorst en ontslagen door den Gouverneur. nieuw.	zie Reg. Regl.
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	52. Vereischten om benoemd te kunnen worden. nieuw.	zie 35.
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	53. Verleenen van ontslag ,,	
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	54. Schorsing. ,,	
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	55. Geen ander ambt uitoefenen, verboden handel te drijven enz. (1.2). Vrijstelling (3).	39 (1. 2. 3) gewijzigd.
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	56. Woonplaats in het district der school.	39 (4. 5) ,,
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	57. Verdeeling der onderwijzers (1).	25 (1) ,,
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	58. Leeftijd hoofd der school.	zie 26 (1).
aan scholen voor G. L. O. en M. U. L. O.	59. Hoofd M. U. L. O. school 1ste klasse (1). nieuw.	verg. 26 (2).

Artikelen :	Was in O. V. 1907 art.
Hoofd G. L. O. onderwijzer; in de hoofdplaats. nieuw.	verg. 26 (3).
2de klasse (2). Vrijstelling (3). ,,	
aan M. U. L. O. scholen. 60. Onderwijzers M. U. L. O. minstens onderwijzersakte (1). Hun aantal (2). nieuw.	,, 27 (1).
aan M. U. L. O. scholen. 61. Wie als vakonderwijzer toegelaten kunnen worden. nieuw.	,, 27 (2).
aan G. L. O. scholen. 62. Aantal onderwijzers aan scholen voor G. L. O. (1. 2). Wie niet meetellen (3). Hoogstens ½ hulponderwijzers (4). nieuw.	,, 28 (1. 2. 3).
aan G. L. O. scholen. 63. Grondslag voor de toepassing van art 62. ,,	
G. L. O. en M. U. L. O. 64. Traktementen bij besluit geregeld. nieuw.	,, 38.
G. L. O. en M. U. L. O. 65. Hoofden zenden jaarlijks plan rooster van lesuren aan Inspecteur van het Onderwijs (1. 2. 3. 4.). nieuw.	,, 36 (1).
G. L. O. en M. U. L. O. 66. Hoofden zenden jaarlijks verslag over hun school aan de Commissie van Onderwijs. nieuw.	,, 36 (2. 3).
§ 2. Bijzonder onderwijs.	
a. *Algemeene bepalingen.*	
67. Vereischten tot het geven van bijzonder onderwijs (1), binnen welken termijn beslist moet worden (2), beroep op den Gouverneur (3), Inspecteur houdt register (4), vrij van zegel (5). nieuw.	,, 40.
68. Wie hoofd is (1), bevoegdheden (2). Vrijstelling (3). nieuw.	zie ook art. 41 (1). 46 (1).
69. Vergunning openen eener school aan personen niet in het bezit eener akte als onderwijzer of hoofdonderwijzer of aan vreemdelingen. nieuw.	vervangt 42 (2).
70. Hoofd eener nieuw geopende bijzondere school moet kennis geven. nieuw.	verg. 41 (2).
71. Kennisgeven van alle veranderingen. ,,	
b. *Ondersteuning van bijzondere scholen.*	
72. Voorwaarden, waarop een bijdrage verleend wordt: rechtspersoonlijkheid, leerplan, rooster, onderwijs in het Nederlandsch; onderwijzers, hygiëne, schoolverzuim.	43 (1) gewijzigd en aangevuld.
73. Leerplan (1. 4) en omvang van het onderwijs voor scholen van G. L. O. (2) en M. U. L. O. (3). nieuw.	zie 43 (1) 2º en 3º
74. Afwijking leerplan en rooster oorzaak van verlies der bijdrage (1), wanneer afwijking toegestaan. nieuw.	
75. Aantal onderwijzers noodig. Kweekelingen. ,,	verg. 45.
76. Welke scholen niet in aanmerking komen.	43 (2).
77. Inlichtingen verschaffen verplicht (1), aanvrage inzenden (2), beslissing Gouverneur (3), voorschriften bij besluit (4).	43 (3. 4. 5).
78. Bedrag der bijdrage. ged. nieuw.	44 (zie art. 2 § 1 van het Kon. Besl. P. B. 1913 Nº 47.)
79. Welke onderwijzers voor de bijdrage ad f 800,— in aanmerking komen; hoeveel der overige.	id. § 2 en 3.
80. Bijdragen ter tegemoetkoming stichtingskosten enz.	art. 2 § 4 Kon. Besl. van 23 Juli 1913 Nº 45 (P. B. Nº 47.)
81. Wanneer de bijdragen ingaan voor een nieuwe school.	id. § 5.
82. id. bij veranderingen.	id. § 3, 2de lid.
83. Wanneer de uitkeeringen plaats hebben en tot welk bedrag (1), verrekening (2).	id. § 6.
HOOFDSTUK IV.	
Voortgezet onderwijs.	
84. Hoe gegeven (1). Wanneer van gouvernementswege (2). Door wien omvang vastgesteld. nieuw.	verg. 16. (1) (3).

Artikelen:		Was in O. V. 1907 art.
85. Welke vakken.	nieuw.	16 (2).
86. Wat voor elken leergang bepaald wordt.	,,	
87. Onderwijzers moeten bevoegd zijn.	,,	
88. In welke gevallen bijdrage voor leergangen voor voortgezet onderwijs verleend wordt.	nieuw.	
89. Berekening en regeling van dit bedrag.	,,	
HOOFDSTUK V.		
Akten van bekwaamheid.		
90. Waardoor bevoegdheid verkregen wordt.	nieuw.	verg. 25 (2) en 29.
91. Akten van bekwaamheid in Curaçao te verwerven.	nieuw.	
92. Bevoegdheden verbonden aan de akte als hulponderwijzer.	nieuw.	
93. id. als onderwijzer.	,,	
94. id. als hoofdonderwijzer.	,,	
95. Examencommissie.		verg. 34 (gew.)
96. Eischen examen voor akte als hulponderwijzer.	nieuw.	30.
97. id. als onderwijzer.		31 (1).
98. Gelijkstelling met de akte als onderwijzer.	nieuw.	zie ook 31 (2de).
99. Eischen examen akte als hoofdonderwijzer.	,,	verg. 32 (1. 2).
100. Gelijkstelling hiermede.	,,	
101. Vereischten voor examens in een vak.	,,	
102. Examen huis- en schoolonderwijs *i*, *k*, *u* en *v*.	nieuw.	
103. Examen huisonderwijs *q* en *v*.	,,	
104. Gelijkstelling met de akten van 101, 102 en 103.	nieuw.	
105. Vaststelling programma's.	,,	
106. Examengeld.	,,	
HOOFDSTUK VI.		
Rangen.		
107. Wie hulponderwijzer 2de of 1ste rang is.	nieuw.	
108. ,, onderwijzer 4de of 3de rang is.	,,	
109. ,, ,, 2de of 1ste rang is.	,,	zie ook 32 (3).
110. ,, hoofdonderwijzer 2de of 1ste rang is.	,,	zie ook 33.
HOOFDSTUK VII.		
Toezicht op het Onderwijs.		
111. Inspecteur (1). Commissiën van Onderwijs.	nieuw	50 (gewijzigd).
Inspecteur. 112. Gouverneur benoemt Inspecteur. Eed. Jaarwedde. Woonplaats, andere ambten.	nieuw.	51 (1. 2) en Instructie.
Inspecteur. 113. Toegang tot alle scholen (1). Verplichting onderwijzers en besturen tot het geven van inlichtingen (2. 3.) Straf (4).		49 (gewijzigd).
Inspecteur. 114. Verplichtingen Inspecteur. Proces-verbaal.	nieuw.	zie Instructie en art. 54 (1).
Inspecteur. 115. Schoolbezoek (1). Proces-verbaal (2).	,,	55 (1).
Inspecteur. 116. Verdere verplichtingen: registers (1), regeling godsdienstonderwijs (2), onderwijzers (3).	nieuw.	Instructie, art. 55 (2 onder *b*.)
Inspecteur. 117. Jaarverslag.	,,	Instructie.
118. Samenstelling Commissie van Onderwijs op Curaçao.	nieuw.	verg. 52 (1).
119. Werkzaamheden, vergaderingen, huish. reglement.	nieuw.	
120. C. v. O. op de andere eilanden.	,,	verg. 52 (2).
121. Verplichtingen. Proces-verbaal.	,,	verg. 53 (1. 2).
122. Schoolbezoek. Verslag.	,,	verg. 53 (1. 2).
123. Huishoudelijk reglement C. v. O.	,,	

Artikelen :	Was in O. V. 1907 art.
HOOFDSTUK VIII.	
Van de bevordering van het schoolbezoek.	
124. Bij plaatselijke keur leerplicht mogelijk. nieuw.	
125. Bij plaatselijke keur verbodsbepalingen op den arbeid van kinderen beneden de 12 jaren. nieuw.	
126. Commissiën van Onderwijs bevorderen het schoolbezoek.	53 (2, laatste zinsnede).
127. Uitloven belooningen en getuigschriften. nieuw.	
128. Kleeding en voeding. ,,	
HOOFDSTUK IX.	
Overgangsbepalingen.	
129. Wie bij het inwerkingtreden werkzaam is bij het openbaar onderwijs wordt benoemd in den rang, waarop hij aanspraak heeft; onderwijzers 2de klasse en 1ste klasse, die niet aan het bepaalde der verordening voldoen, worden onderwijzer 1ste rang, met behoud van aanspraken op bezoldiging.	57 (1).
130. Id. aan gesubsidieerde bijzondere school behoeft geen erkenning, bestuur volgens artikel 78 aanspraak op bijdrage.	58 (gewijzigd).
131. Kweekelingen, die leeftijdsgrens overschreden hebben. nieuw.	
132. Wanneer de bijzondere scholen aan het bepaalde van artikel 75 moeten voldoen. Bijdrage voor kweekelingen en hoofden met akte als hulponderwijzer tot dat tijdstip. nieuw.	48.
133. Bijdragen voor twee scholen, die niet aan de voorschriften der verordening voldoen. nieuw.	59.
134. Vrijstelling voor onderwijzers aan niet gesubsidieerde bijzondere scholen. nieuw.	
135. Art. 3 en 4 van verordening 1907 Nº 5 blijven van kracht tot invoering verordening op den Gezondheidsdienst.	60.
136. Schoolcommissie op Curaçao treedt af.	61.
137. Slotbepaling: inwerkingtreden; intrekking vroegere verordeningen enz.	

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—23.

Verordening van den ....., regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 3.

De onderwijsverordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5) is herhaaldelijk gewijzigd en aangevuld. Bij de aanbieding van het ontwerp tot wijziging dier verordening in Augustus 1914, welke wijziging noodig was door het instellen van het ambt van Inspecteur voor het Onderwijs, heeft ondergeteekende reeds aangekondigd, dat verdere wijzigingen in overleg met den Inspecteur zouden worden overwogen, terwijl in de zitting van den Kolonialen Raad van 8 Mei 1915 de mededeeling is gedaan, dat ondergeteekende zich in beginsel vereenigen kon met de door de Schoolcommissie op Curaçao in October 1914 uitgesproken wenschelijkheid, om het ambt van Inspecteur voor het Onderwijs geheel van die Schoolcommissie te scheiden en dat, niet alleen om die scheiding in de verordening op te nemen, maar ook om gebleken leemten daarin aan te vullen en zoo mogelijk nieuwe beginselen op te nemen, een geheel nieuw ontwerp aan den Kolonialen Raad zou worden aangeboden.

Ondergeteekende biedt hierbij die ontwerp-verordening aan, waarbij ook het voorbereidend en voortgezet onderwijs geregeld worden. Het voornaamste doel van dit ontwerp is:

1º eenheid te brengen in alle deelen van het onderwijs;

2º de bevoegdheden der onderwijzers beter te regelen, waartoe ook andere eischen bij de examens gesteld zullen worden, een en ander in verband met de wet van 24 Juni 1916 (Staatsblad Nº 300);

3º het schooltoezicht te regelen;

4º de technische fouten der bestaande verordening weg te nemen.

De invoering van leerplicht voor de geheele kolonie, waarvan ondergeteekende heilzame gevolgen voor de verbetering van het onderwijs verwacht, kan wegens de groote daaraan verbonden uitgaven thans niet voorgesteld worden.

Het is bekend, dat verstrekking van kleeding en voeding op vrij groote schaal zou moeten plaats hebben om de armste kinderen op school te krijgen. Naast deze reeds aanzienlijke jaarlijksche uitgaven komen die voor de meerdere leerkrachten der gouvernementsscholen en meerdere bijdragen voor de bijzondere scholen. Voorts de uitgaven in eens voor het stichten van eenige scholen. Immers, waar de opgaven in 1915 daartoe verzameld, uitwijzen, dat ongeveer 50 à 70 % van de kinderen van 6—14 of 7—13 jaar op de verschillende eilanden als leerling eener school zijn ingeschreven, zou het aantal scholen met ongeveer de helft vermeerderd moeten worden. Wel is waar zouden eenige scholen een betrekkelijk klein aantal leerlingen meer kunnen bevatten, zonder dat de leerkrachten voor overvolle klassen komen te staan, maar er zouden op verschillende plaatsen, waar de bevolking verspreid woont en te ver van de bestaande scholen, nieuwe scholen gesticht moeten worden. Eene verordening in het leven roepen, zonder dat aan de uitvoering de eerste jaren de hand gehouden kan worden, zou het onderwijs schaden. Wellicht zouden hier en daar overvolle klassen komen, waardoor het peil van het onderwijs zou dalen. Bovendien zou er groot gebrek zijn aan geschikte leerkrachten. Dit gebrek doet zich op het oogenblik nog zoo sterk gevoelen, dat ondergeteekende er in dit ontwerp nog niet toe kon overgaan om voor te stellen kweekelingen geheel als onderwijskracht uit de scholen te

doen verdwijnen, evenmin kunnen de hulponderwijzers (vroeger onderwijzers 4de klasse) gemist worden.

Overtuigd, dat alles in het werk gesteld moet worden om het schoolverzuim tegen te gaan en het schoolbezoek te bevorderen, is in het ontwerp een hoofdstuk, daartoe strekkende, opgenomen. Voorloopig is eene plaatselijke regeling te verkiezen boven eene voor de kolonie, die voor een of meer eilanden nog niet toegepast kan worden.
Aan de Commissiën van Onderwijs (vroeger plaatselijke schoolcommissiën) is de bevordering van het schoolbezoek toevertrouwd. Indien werkgevers een getuigschrift van goed schoolbezoek vragen, zal een machtige factor tot verbetering van het onderwijs door getrouwer schoolbezoek verkregen worden.

Aan het ontwerp is een overzicht der hoofdstukken en artikelen toegevoegd met verwijzing naar de artikelen van de verordening van 6 October 1906/11 Mei 1907 (P. B. 1907 Nº 5).

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Bij de omschrijving van huisonderwijs in het 2de lid is de bepaling der Nederlandsche wet genomen, omdat daardoor voorkomen wordt, dat een al of niet bevoegde groepsgewijze bij zich aan huis les geeft aan kinderen van 2 of 3 gezinnen.

Art 5. Als nieuw vak is opgenomen: ,,nuttige lichaamsoefeningen en spelen'', wat voor de lichamelijke ontwikkeling der schooljeugd noodzakelijk wordt geacht.

Art. 6 regelt den omvang van het onderwijs op scholen voor gewoon lager onderwijs, opdat vaststa welke scholen al of niet tot deze groep gerekend moeten worden met het oog op de artikelen 36—41, 59—61, 73, 75, 76 en 78. Het tweede lid schrijft voor, dat naast de vakken, in artikel 5 genoemd, in de eerste plaats, rekening houdende met de plaatselijke omstandigheden, Engelsch of Spaansch onderwezen moet worden, zoo noodig in alle klassen.

Art. 7. Vakken, die meer bepaald tot het vakonderwijs gerekend worden, zijn niet opgenomen.

Art. 8 bepaalt, welke scholen als scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs beschouwd zullen worden. ,,Ten minste vier der vakken in artikel 7, vermeld onder *l*—*r*'' verplichtend te stellen, wordt voldoende geacht.
Het in artt. 5—8 voorgestelde is noodig, omdat in de bestaande verordening: 1) de vakken voor gewoon lager onderwijs voor openbare en bijzondere scholen in afzonderlijke artikelen genoemd zijn, terwijl voor het bijzonder onderwijs niets bepaald wordt omtrent de vreemde talen; 2) de vakken voor meer uitgebreid lager onderwijs op openbare scholen alle verplichtend zijn; 3) voor bijzondere scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs, ofschoon in artikel 46 genoemd, geen vakken worden voorgeschreven, zoodat zij feitelijk, om voor eene bijdrage in aanmerking te komen, moeten voldoen aan het in artikel 43 voor scholen voor gewoon lager onderwijs bepaalde.

Art. 10. Met de regeling van het vakonderwijs houdt het ontwerp zich niet bezig; bij de leergangen voor voortgezet onderwijs kunnen er zijn, die min of meer theoretisch vakonderwijs genoemd zouden kunnen worden.

Art. 12, 1ste lid, schrijft voor, dat het onderwijs in het stadsdistrict van Curaçao in het Nederlandsch gegeven moet worden, zoowel op de openbare als op de gesubsidiëerde bijzondere scholen (vergelijk voor deze laatste artikel 72, 3º), terwijl het 2de lid voor de scholen in de buitendistricten van Curaçao en op de overige eilanden der kolonie eischt,

dat het onderwijs *zooveel mogelijk* in het Nederlandsch wordt gegeven.

Het gebruik van het Nederlandsch als *voertaal* bij het onderwijs voor alle scholen absoluut verplichtend te stellen, is nog niet wel mogelijk; waar de kinderen ongeregeld school komen en daardoor weinig van het Nederlandsch kennen, zal nu en dan van hun spreektaal gebruik gemaakt moeten worden. Toch wordt er reeds op alle scholen naar gestreefd om waar dit maar eenigszins kan, het onderwijs in het Nederlandsch te geven.

Art. 13 heeft dezelfde strekking als het eerste lid van art. 5 der verordening van 1907; alleen is aangegeven welk bewijs van zedelijkheid wordt gevorderd. Hoewel vreemdelingen in het geven van onderwijs *aan vreemdelingen* in het algemeen niet bemoeilijkt zullen worden, zullen zij in ieder geval vergunning van den Gouverneur moeten hebben om onderwijs te geven.

Artt. 14 en 15 zijn ontstaan uit het 2de lid van art. 5. Het is wenschelijk die gevallen duidelijk te scheiden. Bovendien moest o. a. in verband met artikel 87 van het ontwerp het aantal personen, op wie artikel 13, 1ste lid, onder *a*, niet toepasselijk is, uitgebreid worden. Zoo zijn hier genoemd dezelfde personen als in de Surinaamsche verordening. Daar kweekelingen in het ontwerp niet als zelfstandige leerkrachten beschouwd worden, moeten zij in dit artikel evengoed vermeld worden als de leerlingen der normaallessen. Van deze wordt niet meer geëischt, dat ze onder persoonlijk toezicht van het hoofd der school werkzaam zijn, daar dit veronderstelde, dat deze onderwijzer in de opvoed- en onderwijskunde aan de normaallessen was, wat niet het geval behoeft te zijn.

Art. 16 beperkt het gebruik van kweekelingen door het stellen van eene leeftijdsgrens en het bepalen van werken onder toezicht. Voorts worden eenige hoogere eischen aan de kennis van het Nederlandsch gesteld, waardoor tevens bereikt wordt, dat over personen wordt beschikt, die beter tot het verkrijgen van de onderwijzersbevoegdheid geschikt zijn.

Daar de akten van bekwaamheid als onderwijzer volgens de bestaande verordening reeds kosteloos worden uitgereikt, dus niet op zegel worden gesteld, komt het ondergeteekende wenschelijk voor, dat de verklaring, bedoeld in het 1ste lid van art. 16, onder *b*, het bewijs in hetzelfde lid onder *c*, alsmede de verklaringen en bewijzen, waarvan sprake is in de artikelen 52, 67, 96 en 99, vrij van zegelrecht zullen zijn.

Art. 17 bepaalt, in de eerste plaats uit een administratief oogpunt, dat toestemming van den Inspecteur van het Onderwijs noodig is tot toelating als kweekeling, dat beroep op den Gouverneur mogelijk is en dat de toestemming kan worden ingetrokken.

HOOFDSTUK II.

Van het voorbereidend onderwijs.

Artt. 25 en 26. Regeling van het voorbereidend onderwijs is noodig, omdat er reeds bewaarscholen en voorbereidende klassen bestaan. Bovendien dient te worden aangegeven, wat op die inrichtingen onderwezen moet worden en welke kinderen ze kunnen bezoeken. Tot heden komt het voor, dat oudere kinderen op eene z. g. bewaarschool blijven, waar dan ook vakken van het gewoon of meer uitgebreid lager onderwijs worden onderwezen door personen zonder bevoegdheid. Zoo'n toestand staat de goede organisatie van het onderwijs in den weg.

Artt. 30 en 31. Het wordt billijk geacht particuliere bewaarscholen en voorbereidende klassen aan bijzondere scholen te steunen, naast oprichting van die inrichtingen van gouvernementswege.

HOOFDSTUK III.

Van het gewoon en het meer uitgebreid lager onderwijs.

§ 1. Van het openbaar onderwijs.

a. *Van de scholen.*

Art. 33, 1ste lid, spreekt de noodzakelijkheid uit, dat van gouvernementswege in een voldoend aantal scholen gewoon lager onderwijs wordt gegeven. Naar plaatselijke omstandigheden wordt op die scholen ook les in Engelsch of Spaansch gegeven. Het onderwijs op de ,,districts'' scholen zal voorloopig minder omvangrijk kunnen zijn dan op de ,,stads'' scholen. Daarmede moet bij het samenstellen van het leerplan (zie artikel 46 van het ontwerp) rekening gehouden worden.

Art. 34 legt den leerlingen de verplichting op, het onderwijs in alle vakken te volgen. Blijkbaar bestond deze verplichting niet dan voor scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs (zie art. 17 der verordening 1907). Het komt ondergeteekende wenschelijk voor zoowel verplichting als vrijstelling voor de scholen voor gewoon lager onderwijs in de verordening vast te leggen (vergelijk artikel 38).

Art. 36. In de behoefte aan meer uitgebreid lager onderwijs op de overige eilanden kan, indien het getal leerlingen kleiner is, voorzien worden door het openen van leergangen (zie art. 85).

Art. 37. Daar de inwendige regeling eener school in dit ontwerp in hoofdzaak overgelaten wordt aan het hoofd der school met de overige onderwijzers, onder goedkeuring van den Inspecteur van het Onderwijs, worden in dit artikel de grenzen aangegeven, waarbinnen de ,,schoolvergadering'' haar regelingen moet treffen.

Art. 38. Voor leerlingen, die naar Nederland of elders moeten om hun studie te voltooien, wordt het bepaalde in het 2de lid van belang geacht.

Art. 39. Hierbij wordt gedacht aan leerlingen van normaallessen; kweekelingen bij het voorbereidend onderwijs; kinderen, die, uit Nederland of van elders gekomen, onderwijs genoten hebben, waarbij het volledige klasseonderwijs niet aansluit, enz.

Art. 42. De benamingen: hoofd der school en onderwijzer van bijstand zijn vervallen.

Art. 43. Na de invoering van de koepokinenting-verordening zijn van artikel 21 het 4de en 5de lid overbodig geworden.

Art. 44 brengt de regeling der schoolzaken in handen van het hoofd der school, die met de overige onderwijzers overleg pleegt. Vaststelling geschiedt door den Inspecteur van het Onderwijs, die kennis moet nemen van de afwijkende meeningen der onderwijzers en daarom ook de bevoegdheid heeft te wijzigen (zie ook blz. 10 en 40 van het rapport der Bevredigings-Commissie).

Art. 45 is een uitwerking van wat in artikel 55, 2de lid, onder *b*, der verordening van 1907 is bepaald omtrent het godsdienstonderwijs.

Art. 46 geeft eene uitvoerige omschrijving van wat het leerplan moet inhouden, waardoor verkregen zal worden, dat voor elke school een juist omlijnd programma wordt ontworpen door de onderwijzers, die het moeten uitvoeren en daarom elk voor hun klasse of klassen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Art. 47 laat den geest van artikel 22 der verordening van

1907 onaangetast. Ontwikkeling der ,,lichamelijke vermogens'' is noodzakelijk. Dit zal geschieden zoowel door de ,,nuttige lichaamsoefeningen en spelen'' (vak *i* van artikel 5) als door het bijbrengen van gezonde begrippen over hygiëne, enz.

Artt. 49 en 50. Het gaat niet aan de ,,schoolvergadering'' der onderwijzers en de ,,bijeenkomsten'' met de ouders der leerlingen, zooals in de verordening van 1907 is geschied, als een geheel te beschouwen. Elk krijgt eene eigen regeling.

b. *Van de onderwijzers.*

Art. 52 vervangt artikel 35 der verordening van 1907, waarin de voorzitter der plaatselijke schoolcommissie aangewezen was, om een bewijs van goed zedelijk gedrag af te geven om voor eene aanstelling tot onderwijzer in aanmerking te komen. Daar in artikel 40 (oud) ook sprake is van een bewijs van zedelijk gedrag, zonder dat vermeld wordt, wie het afgeeft, is hier eene nieuwe regeling voorgesteld, die ook in artikel 67 voor het bijzonder onderwijs geldt.

Artt. 53 en 54. Het komt ondergeteekende wenschelijk voor deze gevallen in de verordening vast te leggen. Bij voorstellen tot schorsing of ontslag kunnen de Inspecteur van het Onderwijs en de Commissie van Onderwijs afzonderlijk optreden. Schorsing zal ook met stilstand van jaarwedde kunnen plaats vinden.

Art. 61 opent de mogelijkheid om voor eenige vakken gebruik te maken van vakonderwijzers, die hunne bevoegdheid onder de vorige of de huidige verordening hebben verkregen. Deze aanvulling is noodig, omdat volgens het ontwerp tot het verkrijgen van eene bevoegdheid voor een der vakken, genoemd in artikel 7, onder *l—q*, *s* en *t*, het bezit van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of hulponderwijzer vereischt wordt (artikel 101).

Het wordt in het belang van het onderwijs geacht, dat de onderwijzers zooveel mogelijk de verschillende vakken in eene klasse zelve onderwijzen en vakonderwijzers slechts in uiterst bijzondere gevallen optreden. Daarom moet aan niet-onderwijzers geen gelegenheid gegeven worden akten te verwerven voor vakken, waarin ze toch op de scholen geen les zullen geven.

Art. 62. Aan eene school voor gewoon lager onderwijs moeten ten minste werkzaam zijn:

1 — 40	leerlingen	één	onderwijzer als hoofd,
41— 85	,,	twee	onderwijzers,
86—130	,,	drie	,, ,
131—175	,,	vier	,, ,
176—220	,,	vijf	,, , enz.,

waarvan hoogstens de helft in het bezit mag zijn van de akte als hulponderwijzer. Deze regeling brengt voor de bestaande openbare scholen alleen mede de vervanging van een paar hulponderwijzers door onderwijzers.

Art. 63. De grondslag, hier voor de toepassing van artikel 62 aangenomen, komt ondergeteekende de meest practische voor. Zooals uit artikel 75 blijkt wordt hij ook toegepast voor de bijzondere scholen, zoodat niet langer het schoolverzuim, maar alleen het schoolbezoek den doorslag geeft bij het bepalen van het aantal verplichte onderwijzers voor openbare en bijzondere scholen. De schoolbevolking is op vele plaatsen in den loop van het jaar aan vrij groote schommelingen onderhevig, daarom kan niet gerekend worden met het aantal werkelijk schoolgaande kinderen op één datum in het jaar, wat nog onvoldoende is gebleken, daar waar leerplicht is ingevoerd.

Art. 65. Voor de scholen op Curaçao is inzending van het plan voor een rooster op 1 December tijdig genoeg. Bovendien komt het nu jaarlijks voor, dat in October goedgekeurde roosters nog vóór Januari weer door andere vervangen moeten worden door wisselingen onder het personeel.

Art. 66. Eén verslag aan het eind van het schooljaar wordt voldoende geacht, vooral daar maandelijks allerlei gegevens aan den Inspecteur van het Onderwijs worden verstrekt. De Commissiën van Onderwijs maken ervan gebruik bij het samenstellen van het verslag, bedoeld in artikel 122, en zenden één der verslagen van de hoofden van scholen aan den Inspecteur van het Onderwijs.

§ 2. Van het bijzonder onderwijs.

a. *Algemeene bepalingen.*

Deze gelden voor alle, ook de gesubsidieerde bijzondere scholen.

Art. 67. Hierbij wordt evenals in artikel 40 van de bestaande verordening van ieder, die bijzonder onderwijs zal geven, geëischt het bezit van een bewijs, dat door hem de in artikel 13 gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid zijn overgelegd.

Daar de Inspecteur van het Onderwijs in de eerste plaats daarvan kennis moet nemen, is deze aangewezen voor Curaçao en zullen de Gezaghebbers, aan wie deze bewijzen op de andere eilanden getoond moeten worden, van de afgifte der bewijzen, bedoeld onder *c*, kennis geven aan den Inspecteur.

Daar eene school eerst mag worden geopend en een onderwijzer eerst op eene school mag worden toegelaten, nadat het onder *c* bedoeld bewijs is afgegeven — immers dit maakt den onderwijzer bevoegd — zou door het niet tijdig afgeven van het bewijs de aanspraak op eene bijdrage voor die school voor een of meer maanden verloren kunnen gaan, waarom een termijn is vastgesteld en beroep op den Gouverneur is toegelaten.

Art. 69. Waar het ongewenscht is vreemdelingen, die voor kinderen *van vreemde nationaliteit* op Curaçao eene school willen openen, groote moeilijkheden in den weg te leggen, meent ondergeteekende, dat het even gewenscht is eenig toezicht op dergelijke scholen uit te oefenen. Dit toezicht wordt het best verkregen, door van de oprichters en hen, die er les geven, eenige bewijzen van bekwaamheid te eischen, waartoe een onderzoek voor en door de examencommissie noodzakelijk wordt geacht.

b. *Van de ondersteuning van bijzondere scholen.*

Artt. 72—83 vervangen het bepaalde in de artikelen 43, 46 en 47 der bestaande verordening en in het Koninklijk besluit van 23 Juli 1913 N° 45 (P. B. N° 47). De grondslagen en de maatstaf voor de bijdragen hebben geene verandering ondergaan. Een en ander is in verband gebracht met de algemeene bepalingen van Hoofdstuk I van dit ontwerp. De voorschriften voor het aantal verplichte onderwijzers zijn voor het stadsdistrict van Curaçao gelijk gemaakt aan die voor de openbare scholen; voor de buitenscholen op Curaçao en voor de scholen op de eilanden wordt gevorderd één leerkracht per 60 leerlingen (thans één per 80), terwijl, overeenkomstig het bepaalde in de bestaande verordening, voor elke school evenveel leerkrachten voor eene bijdrage in aanmerking komen als er voor eene openbare school volgens artikel 62 ten minste noodig zijn.

Eene belangrijke verbetering acht ondergeteekende het, voor alle scholen voor gewoon lager onderwijs als hoofd iemand te vorderen, die minstens in het bezit van de onderwijzersakte is; dit is voor de leiding der school beslist noodzakelijk.

Omtrent rooster en leerplan zijn eenigszins uitvoeriger voorschriften gegeven in den geest van wat voor de openbare scholen is vastgesteld.

Art. 73 maakt een duidelijk verschil tusschen de scholen voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs, waardoor deze laatste in de hoogere klassen meer uren aan de vier verplichte vakken (zie artikel 8) kunnen besteden en er toch voldoende uren voor het onderwijs in de gewone vakken in het Nederlandsch blijven. Het aantal onderwijzers wordt voor de M. U. L. O. scholen eenigszins hooger gesteld.

Art. 75. Bepalingen zijn opgenomen, waardoor daling van het gemiddelde geen ongunstigen invloed op de bijdrage voor de eenmaal werkzaam gestelde leerkrachten voor een schooljaar uitoefent en stijging, bij vermeerdering van leerkrachten, recht op vermeerderde bijdrage geeft.

Art. 76. Het bepaalde in het 2de lid kan b. v. zijne toepassing vinden, indien er op een afgelegen deel van een eiland eene bijzondere school is, waar het aantal schoolgaande kinderen tijdelijk beneden 40 daalt. Zoo'n school zou dan niet meer gesubsidieerd kunnen worden, wat onbillijk zou kunnen zijn.

Art. 77. De datumverandering is noodig om niet in strijd te komen met het bepaalde in artikel 83. De laatste jaren is het bedrag steeds in den loop van Maart vastgesteld.

Art. 78. In verband met de afzonderlijke regeling voor de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs is artikel 2 van het bovengenoemd Koninklijk besluit uitgebreid met eene regeling voor de hoofden van M. U. L. O. scholen, die voortaan ook hoofdonderwijzer moeten zijn. Het verdwijnen der vier klassen van onderwijzers bracht de verdere wijzigingen teweeg.

Art. 79. Er is eenige uitbreiding gegeven aan het aantal leerkrachten, die op eene school voor M. U. L. O. en op eene school voor G. L. O. in het stadsdistrict van Curaçao en op de hoofdplaatsen der overige eilanden, voor eene verhoogde bijdrage (f 800) in aanmerking kunnen komen. Dit is voor de ontwikkeling van het onderwijs noodig, want er moeten meer en beter bevoegden in de school komen.

Art. 80. De bijdrage is naar de bestaande schaal eenigszins verhoogd. Groote uitgaven brengt dit niet mede, want er zijn slechts twee scholen, die 1 Juli 1917 meer dan 341 werkelijk schoolgaande leerlingen tellen.

HOOFDSTUK IV.

Van het voortgezet onderwijs.

De huidige onderwijsverordening heeft de mogelijkheid tot het ontvangen van herhalingsonderwijs geopend (artikel 16). Hoewel hier en daar met goed gevolg van dit onderwijs gebruik gemaakt is, heeft het nog niet overal aan zijn doel beantwoord, waarschijnlijk omdat het niet aansloot aan de plaatselijke behoeften en te veel, zooals de naam het uitdrukt, in herhaling trad van het op school geleerde. Ten einde hierin verbetering te brengen wordt voorgesteld leergangen te openen, die voldoen aan de plaatselijke behoeften, vandaar overleg met de Commissie van Onderwijs en den Inspecteur van het Onderwijs. Ook worden de bestaande leergangen voor boekhouden, enz. en voor zeevaartkunde, die nu buiten de verordening vallen, zonder bepaald vakonderwijs te zijn, voortaan onder het voortgezet onderwijs gerekend.

Het zal vaak blijken, dat er hier of daar behoefte bestaat aan onderwijs in een der talen. Bij verbetering der maatschappelijke toestanden, bij ontwikkeling van industrie en scheepvaart mag verwacht worden, dat naar gelegenheid gevraagd wordt, zich in verband met vak of werkkring te ontwikkelen. De voorgestelde artikelen laten voldoende ruimte om van gouvernementswege daarin te voorzien en ook om, indien particulieren daartoe gelegenheid willen openen, deze pogingen te steunen.

HOOFDSTUK V.

Van de akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs.

Dit onderwerp vereischt algeheele herziening, omdat rekening gehouden moet worden met de in 1916 in Nederland tot stand gekomen gelijkstelling van de Nederlandsche akte als onderwijzer met sommige akten in de koloniën en bezittingen van

het Rijk behaald. Die gelijkgestelde akten moeten ook in Curaçao geldend verklaard worden, bovendien is het wenschelijk eenige in Suriname behaalde akten, waarvoor de exameneischen, zoo niet zwaarder, dan toch minstens even zwaar zijn als voor de gelijknamige akten in Curaçao, met die Curaçaosche akten gelijk te stellen. De vier klassen van onderwijzers verdwijnen, de drie akten van bekwaamheid (4de, 3de en 2de klasse), waarvan de hoogste nooit door iemand behaald is, worden vervangen door die voor hulponderwijzer, onderwijzer en hoofdonderwijzer, waarvoor de eischen vrijwel parallel loopen met die voor de bestaande akten. Alleen is voor hulponderwijzer als examenvak opgenomen: *eerste beginselen van onderwijs en opvoeding*, een eisch, die, zooals de practijk geleerd heeft, moet gesteld worden in plaats van het bewijs van het hoofd der school, dat de candidaat voldoende begrippen van de meest gebruikelijke methoden van onderwijs en opvoeding bezit (zie artikel 30 der huidige verordening). In dit onderdeel zal de candidaat niet onderzocht behoeven te worden, indien eene verklaring wordt overgelegd, afgegeven door den Inspecteur van het Onderwijs, dat de candidaat bekend is met de op de scholen in de kolonie gebruikelijke leerwijzen voor de drie hoofdvakken. Daaraan mag, omdat die verklaring afgegeven wordt naar aanleiding van het practisch werken van de(n) candidaat, meer waarde gehecht worden dan aan een theoretisch onderzoek. Daar de mogelijkheid bestaat, dat een kweekeling niet vóór het examen door den Inspecteur van het Onderwijs in de school is bezocht en er ook candidaten kunnen zijn, die twee jaren elders in de school hebben gewerkt, moet het een examenvak zijn.

Art. 101. Het wordt noodig geacht, dat hij, die in eenig vak onderwijs wil geven, in het bezit zij van eene akte als onderwijzer of hulponderwijzer. Er bestaat dan veel meer kans, dat over geschikte personen kan worden beschikt. Vakonderwijzers worden in het algemeen minder gewenscht geacht.

Artt. 102 en 103. In tegenstelling met het voorgaande artikel wordt voor deze vakken de akte verkrijgbaar gesteld zonder akte als onderwijzer of hulponderwijzer. Voor de vakken, in artikel 102 genoemd, moet uit het practisch examen blijken, dat de candidaat het vak kan onderwijzen, terwijl in artikel 103 eene akte voor huisonderwijs bedoeld wordt.

De regeling van de examens geschiedt bij besluit, zooveel mogelijk overeenkomstig de regelen, die in Nederland bij de examens gevolgd worden, terwijl in de programma's in de eerste plaats rekening wordt gehouden met de eischen der scholen in de kolonie. Daardoor zullen de scholen en het onderwijs gebaat zijn en zal de mogelijkheid tot gelijkstelling van meerdere akten, die voor de leerkrachten van belang is, geopend worden.

Bij de regeling der examens zal de mogelijkheid geopend worden, dat eene examencommissie, indien er betere verbinding met de Bovenwindsche eilanden der kolonie verkregen is, aldaar zitting houdt.

HOOFDSTUK VI.

Van de rangen der onderwijzers.

De verdeeling der onderwijzers in 8 bezoldigingsgroepen vloeit voort uit de verdeeling in vier rangen onder de huidige verordening. Het ontwerp kent feitelijk maar drie rangen: *hulponderwijzer*, *onderwijzer* en *hoofdonderwijzer*, waarvan de eerste en de laatste, uitsluitend wegens het aantal dienstjaren, in twee bezoldigingsgroepen worden verdeeld.

De verdeeling der onderwijzers in *vier* bezoldigingsgroepen maakt het noodig voor dezen rang behalve op dienstjaren ook te letten op het bezit van voor de school belangrijke bijakten. Om onderwijzer 2de of 1ste rang te worden, wordt het bezit van minstens twee bijakten vereischt.

Aangezien voor scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs het bezit van eene akte voor middelbaar onderwijs voor Nederlandsch, Spaansch, Engelsch, Fransch, Hoogduitsch,

Boekhouden én Handelsrekenen of Wiskunde van belang geacht mag worden, wordt aan den onderwijzer, die eene dezer middelbare akten bezit, den rang van hoofdonderwijzer verleend. In Suriname hebben hoofdonderwijzers, onderwijzers van den eersten rang en bezitters van middelbare akten den titel ,,leeraar''.

De voorgestelde gelijkstelling van hoofdonderwijzers en bezitters der genoemde middelbare akten is voor scholen voor M. U. L. O. de meest gewenschte.

Voor onderwijzers 2de of 1ste klasse der bestaande verordening, die niet aan de bepalingen van artikel 109 of 110 voldoen, zijn overgangsbepalingen getroffen (zie artikel 129).

HOOFDSTUK VII.

Van het toezicht op het onderwijs.

Art. 111. Centraal toezicht namens den Gouverneur acht ondergeteekende voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs even noodig als centrale leiding. Dit toezicht wordt opgedragen aan den Inspecteur van het Onderwijs, die daarin terzijde wordt gestaan door Commissiën van Onderwijs, een naam die beter naast Inspecteur van het Onderwijs past dan schoolcommissiën. Op dezelfde wijze is het toezicht in Suriname geregeld. Daar artikel 128 van het Regeeringsreglement voor de kolonie Curaçao het toezicht op de overige eilanden aan den Raad van Politie opdraagt, treedt dit lichaam op de overige eilanden als Commissie van Onderwijs op. Hoewel het wenschelijk geacht wordt, dat, vooral met het oog op het bepaalde in artikel 128 van het ontwerp, nog eenige leden aan die Commissiën van Onderwijs werden toegevoegd, zooals in de huidige verordening in het 2de lid van artikel 52 mogelijk gemaakt is, wordt zulks, als in strijd met artikel 128 van het Regeeringsreglement, achterwege gelaten.

Artt. 112—117. In tegenstelling met de verordening van 1907, die in hoofdzaak aangeeft, wat de Schoolcommissiën te doen hebben, terwijl de bevoegdheden en verplichtingen van den Schoolopziener, thans Inspecteur voor het Onderwijs, voor een groot deel in Afdeeling VII van het Besluit van 26/28 Augustus 1907 (P. B. Nº 26) zijn omschreven, zijn in dit ontwerp naar het voorbeeld van de Nederlandsche wet op het lager onderwijs de bevoegdheden en verplichtingen van Inspecteur en Commissiën van Onderwijs afzonderlijk omschreven.

Het aantal verplichte bezoeken aan de scholen op Curaçao is uitgebreid en de mogelijkheid van een jaarlijksch bezoek aan de Bovenwindsche eilanden opgenomen. De administratie blijft onder contrôle van den Inspecteur. Voor het algemeen verslag van den toestand van het onderwijs moet hij beschikken over de verslagen der hoofden van scholen en der Commissiën van Onderwijs, vandaar de regeling in de artikelen 66 en 122, 3de lid.

Artt. 118 en 119. Hierbij wordt de Commissie van Onderwijs voor Curaçao geregeld. Het aantal leden wordt uitgebreid tot negen, waardoor splitsing in drie gelijke subcommissiën gemakkelijker wordt. Deze splitsing is voorgeschreven, omdat zij in de practijk reeds jaren is toegepast, daar bezoeken der scholen door de geheele commissie zelfs in het stadsdistrict wegens de beroeps- of ambtsbezigheden der leden tot de zeldzaamheden behooren. De voorgestelde regeling sluit niet uit, dat de leden persoonlijk de overige scholen bezoeken. Teneinde steeds te kunnen beschikken over het advies van den Inspecteur van het Onderwijs, heeft deze toegang tot alle vergaderingen van de Commissie van Onderwijs met raadgevende stem.

Naar de meening van ondergeteekende moeten onderwijzers in actieven dienst en bestuurders van vereenigingen of instellingen, waaraan scholen toebehooren, van het lidmaatschap buitengesloten worden en zullen zooveel mogelijk ouders van leerlingen van openbare en bijzondere scholen tot leden benoemd worden, eensdeels om voeling met de ouders te houden, anderdeels met het oog op artikel 128.

HOOFDSTUK VIII.

Van de bevordering van het schoolbezoek.

Art. 124. In deze verordening dient te worden aangegeven, wie in de plaatselijke keuren op de leerplicht de aansprakelijke personen voor het nakomen ervan geacht moeten worden en wanneer aan die verplichting wordt voldaan. Daartoe zijn de bewoordingen gekozen van de wijziging van de leerplichtwet in Nederland, aanhangig gemaakt in 1912, gewijzigd in April 1914, waarover door de Tweede Kamer voorloopig verslag is uitgebracht in December 1914.

Art. 125. Ter beteugeling van het schoolverzuim is de bevoegdheid, die in Nederland bij de wet op het lager onderwijs (artikel 103, 1ste lid) aan de gemeenteraden is toegekend, in de kolonie bij dit artikel overgelaten aan de Raden van Politie (voor Curaçao aan den Kolonialen Raad), tenzij bij algemeene verordening het onderwerp geregeld wordt.

Artt. 126 en 127. Reeds thans worden getuigschriften verleend (zie artikel 8 van het Reglement voor de openbare scholen voor lager onderwijs G. B. van 3 April 1908, Nº 272, gewijzigd bij G. B. van 27 Augustus 1915 Nº 751), die mede onderteekend worden door den Voorzitter der Schoolcommissie.

Art. 128. Ter bevordering van getrouw schoolbezoek zal vaak ondersteuning aan arme leerlingen moeten worden verleend. Hiertoe dient de Commissie van Onderwijs over eenige middelen te beschikken. De wijze van ondersteuning zal bij besluit geregeld worden. Het verdient geen aanbeveling eenig bedrag daarvoor aan de hoofden van scholen te geven, omdat het bekend is, dat verstrekking op school door velen kwetsend wordt gevonden of het denkbeeld doet ontstaan, dat allen het moesten ontvangen.

HOOFDSTUK IX.

Overgangsbepalingen.

Art. 129 waarborgt allen onderwijzers een inkomen minstens gelijk aan dat, wat zij thans genieten of waarop zij volgens de huidige verordening aanspraak zouden hebben. De onderwijzers 2de of 1ste klasse, die niet voldoen aan de bepalingen van artikel 109 of 110, krijgen den titel van onderwijzer 1ste rang, omdat die bezoldigingsgroep het dichtst bij hun tegenwoordig inkomen staat.

Art. 131. Ten einde de oudere kweekelingen in de gelegenheid te stellen zich te bekwamen voor het examen voor de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer of onderwijzer en de gelegenheid te openen aan de besturen van gesubsidiëerde bijzondere scholen om op 1 Januari 1922 aan de verplichtingen der verordening te voldoen, wat aantal der leerkrachten betreft, wordt een termijn van drie jaar voldoende geacht.

Indien zij na het verstrijken daarvan niet een der genoemde akten behaald hebben, mogen zij nog twee jaar, doch zonder aanspraak op eene bijdrage voor hen, in de school werkzaam blijven.

Art. 132 is noodig omdat het niet onmogelijk is, dat tot 1 Januari 1922 een of meer buitenscholen een hulponderwijzer(es) als hoofd der school hebben wegens gebrek aan onderwijzers.

Art. 133. Tot heden heeft de Protestantsche school te Piedra-Plat op Aruba nog niet kunnen voldoen aan de voorschriften en eischen van de verordening van 1907, omdat het aantal leerlingen beneden 40 bleef. Omdat zij in eene behoefte voorziet, wordt voorgesteld eene bijdrage van f 400,— te verleenen (thans f 350,—), opdat uit het meerdere betere leermiddelen kunnen worden aangeschaft. Een gelijk bedrag wordt gevraagd voor de kleine school der R. K. Missie te Boca St. Michiel, waar ook een vlechtcursus is. De afstand naar andere scholen is vooral voor jonge kinderen te groot.

Willemstad, den 10n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—24.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 2 December 1912. (P. B. No. 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de keuren van 2 December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande keur.

Artikel 1.

Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 5 der keur van 2 December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 78 der keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, worden twee nieuwe leden ingevoegd, luidende:

„Vóór het leveren van de in het eerste lid bedoelde bewijzen van bekwaamheid moet bij vooruitbetaling vijf gulden in de koloniale kas worden gestort.
Deze betaling geeft het recht om zich tweemaal aan te melden tot het leveren van de in het eerste lid bedoelde bewijzen van bekwaamheid."

Artikel 2.

De laatste zinsnede van het derde lid van artikel 103 der genoemde keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11) wordt aangevuld en gelezen als volgt:

„de keur van den 2n. December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, zooals zij sedert de vaststelling daarvan en van deze keur is gewijzigd en aangevuld."

Artikel 3.

Deze keur treedt in werking:
a. voor wat de aanvulling van de keur van 2 December 1912 (P. B. Nº 59) betreft, met ingang van den dag na dien harer afkondiging; en
b. voor wat de aanvullingen van de keur van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11) betreft, tegelijk met die keur.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—24.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. No. 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

In Augustus ll. werd bepaald, dat aan elk der leden van de commissie teneinde na te gaan en te onderzoeken of zij, die zich daarvoor aanmelden en den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, voldoende bekwaamheid bezitten om als bestuurder van een motorrijtuig op te treden, en aan hen, die hieraan hebben voldaan, eene verklaring daarvan af te geven, voor elken keer dat geëxamineerd wordt, eene vergoeding van vijf gulden zal worden uitgekeerd.

Teneinde deze onkosten eenigszins goed te maken, acht ondergeteekende het billijk, dat zij, die zich aanmelden om het examen af te leggen, daarvoor een klein bedrag in de koloniale kas storten. Eene bepaling van gelijke strekking wordt gevonden in artikel 106 van het ontwerp-onderwijsverordening (Zittingjaar 1917—1918—23).

Willemstad, den 23n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—25.

Verordening van den ....., tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het gewenscht is eene buitengewone inkomstenbelasting te heffen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

HOOFDSTUK I.

Aard der belasting. Belastingplichtigen. Grondslag en bedrag der belasting.

Art. 1.

Onder den naam van buitengewone inkomstenbelasting wordt eene belasting geheven wegens de vermeerdering van inkomen of winst sedert het uitbreken van den oorlog, onverschillig of die vermeerdering al dan niet een gevolg is van den oorlogstoestand.

Art. 2.

Belastingplichtig wegens vermeerdering van inkomen zijn:
A. in de kolonie wonende personen;
B. de buiten de kolonie wonende personen, die persoonlijk of door gemachtigden of als commanditair vennoot, in de kolonie een beroep of bedrijf uitoefenen.

Art. 3.

Belastingplichtig wegens vermeerdering van winst zijn:
A. de in de kolonie gevestigde lichamen bedoeld in art. 1, letter B van de Inkomstenbelastingverordening 1906;
B. de buiten de kolonie gevestigde lichamen, als bedoeld bij letter A, die zelf of door gemachtigden, in de kolonie een beroep of bedrijf uitoefenen.

Art. 4.

Of een persoon in de kolonie woont, wordt beoordeeld naar de omstandigheden.
De in art. 3 bedoelde lichamen worden geacht gevestigd te zijn, waar zij hun zetel hebben.

Art. 5.

Vrijgesteld van de belasting zijn:
a. de personen, wier jaarlijksch inkomen f 4.500,— of minder bedraagt;
b. stichtingen en andere lichamen, wier winsten voortspruiten uit of verband houden met het geven van onderwijs, het voorkomen of lenigen van armoede, verpleging, verzorging of zedelijke verbetering en het verstrekken aan minvermogenden van kost, inwoning, geneeskundige hulp en begrafenis.

Art. 6.

Het belastingjaar begint 1 Mei en eindigt 30 April.

Art. 7.

Als vermeerdering van inkomen wordt beschouwd het bedrag waarmede, blijkens den aanslag in de inkomstenbelasting, het belastbaar inkomen over eenig jaar te boven gaat het belastbaar inkomen naar hetwelk de aanslag in die belasting over het jaar waartoe de eerste Augustus 1913 behoorde, is geregeld.

Bij de berekening van de vermeerdering wordt het belastbaar inkomen, naar hetwelk de aanslag over het jaar waartoe de eerste Augustus 1913 behoorde, is geregeld, naar beneden afgerond tot een veelvoud van honderd gulden.

Art. 8.

Als vermeerdering van winst wordt beschouwd het bedrag waarmede de belastbare winst over eenig jaar te boven gaat de belastbare winst waarnaar de aanslag over het jaar waartoe de eerste Augustus 1913 behoorde, is geregeld.

Bij de berekening van de belastbare winst voor den aanslag krachtens deze verordening, gelden, ten aanzien van de in art, 3, letter A bedoelde lichamen, de regelen bij art. 29, eerste lid, der Inkomstenbelastingverordening 1906 en ten aanzien van de in art. 3, letter B, bedoelde lichamen, de regelen bij art. 39 der aangehaalde verordening voorgeschreven.

Art. 9.

Ten aanzien van personen als in art. 2 bedoeld, wier belastingplichtigheid in de inkomstenbelasting is aangevangen op of na 1 Mei 1914, wordt, behoudens de bepaling van het tweede lid van dit artikel, als vermeerdering van inkomen beschouwd het bedrag waarmede hun inkomen het bedrag van f 2.500,— te boven gaat.

Is de belastingplichtigheid ontstaan door vestiging in de kolonie, dan wordt de vermeerdering geschat.

Art. 10.

Ten aanzien van lichamen als bedoeld in art. 3, wier belastingplichtigheid op of na 1 Mei 1914 is aangevangen, wordt als vermeerdering van winst beschouwd het bedrag waarmede de zuivere winst over eenig boekjaar te boven gaat een interest van 5 ten honderd van het gestorte aandeelenkapitaal.

Heeft zoodanig lichaam geen aandeelenkapitaal, dan wordt, indien het eerste boekjaar van twaalf maanden na den eersten Augustus 1913 is begonnen, de zuivere winst over eenig boekjaar als vermeerdering van winst beschouwd; heeft het lichaam geen boekjaar, dan wordt, indien het na 1913 is opgericht, de zuivere winst over eenig kalenderjaar als vermeerdering van winst beschouwd.

Art. 11.

Bij de berekening van de vermeerdering van de winst, wordt, wanneer de aanslag is of moet worden opgelegd over een gedeelte van eenig belastingjaar, de gemaakte winst over bedoeld gedeelte naar evenredigheid berekend over een vol jaar.

Art. 12.

De belasting wegens vermeerdering van belastbaar inkomen of winst wordt slechts geheven over het bedrag, waarmede de vermeerdering over eenig jaar de som van f 2.000,— te boven gaat. Dat bedrag wordt, zoo noodig, naar beneden op een veelvoud van f 100,— afgerond.

De belasting bedraagt tien ten honderd.

Bij aanvang van belastingplichtigheid in den loop van eenig belastingjaar is de over het belastingjaar berekende belasting slechts verschuldigd voor zooveel twaalfde gedeelten

als het aantal geheele maanden van het belastingjaar bedraagt, die sedert den aanvang van de belastingplichtigheid nog moeten verloopen.

HOOFDSTUK II.

Aanslag. Bezwaren tegen den aanslag. Ontheffing en Betaling.

Art. 13.

De aanslagen in de buitengewone inkomstenbelasting worden door den Inspecteur der belastingen vastgesteld en op kohieren gebracht.

Art. 14.

Aan ieder, aan wien een aanslag is opgelegd, wordt door den Kolonialen Ontvanger op Curaçao, een aanslagbillet in gesloten omslag, kosteloos uitgereikt. Aan aangeslagenen, die buiten het eiland Curaçao wonen, geschiedt de uitreiking aangeteekend per post.

De dagteekening der uitreiking wordt in het kohier en op het billet vermeld en deze vermelding strekt tot bewijs van de dagteekening.

Art. 15.

Hij, die bezwaar heeft tegen den hem opgelegden aanslag, kan binnen een maand na de uitreiking van het aanslagbillet een bezwaarschrift indienen bij den Raad van Beroep. Voor de aangeslagenen op de eilanden St. Martin, N. G., St. Eustatius en Saba is deze termijn twee maanden.

De Raad van Beroep is bevoegd een aanslag op te leggen afwijkende van dien, door den Inspecteur der belastingen opgelegd.

Het laatste lid van art. 19 der Inkomstenbelastingverordening 1906 is ten deze toepasselijk.

Art. 16.

De Raad van Beroep deelt zijne beslissing mede aan den belastingschuldige en aan den Inspecteur der belastingen, die voor de uitvoering zorg draagt.

De uitspraak van den Raad van Beroep is met redenen omkleed.

Art. 17.

Aan den belastingschuldige die de kolonie metterwoon verlaat, wordt, voor het gedeelte van zijn aanslag dat opgelegd is wegens inkomsten als bedoeld bij par. 2 en 4 van art. 11 der Inkomstenbelastingverordening 1906, op zijn verzoekschrift, ontheffing verleend voor zooveel twaalfde gedeelten van den aanslag als het aantal maanden van het belastingjaar bedraagt, die bij zijn vertrek nog niet waren ingetreden.

Aan de erfgenamen van een overleden belastingschuldige wordt op hun verzoekschrift ontheffing verleend naar evenredigheid van het inkomen, dat door het overlijden is vervallen en berekend over zooveel maanden van het belastingjaar, als bij het ophouden van dat inkomen nog niet zijn ingetreden.

Het verzoekschrift moet binnen eene maand na het vertrek of het overlijden kosteloos aangeteekend per post worden toegezonden aan of tegen gedagteekend ontvangbewijs worden bezorgd bij den Inspecteur der belastingen.

Art. 18.

Aan den belastingschuldige, die aantoont dat het inkomen naar hetwelk de aanslag is geregeld, door het ontslag uit een ambt, waardigheid of bediening of het staken van een beroep waaraan vaste inkomsten in den zin van par. 2 van art. 11 der Inkomstenbelastingverordening 1906 zijn verbonden, of wel door het ophouden van toelagen van buiten de kolonie

gevestigden, met meer dan een vierde is verminderd, kan, na afloop van het belastingjaar, op zijn verzoekschrift ontheffing worden verleend in verhouding tot de vermindering voor zooveel twaalfde gedeelten als het aantal maanden van het belastingjaar bedraagt, die bij de indiening van het verzoekschrift nog niet waren ingetreden.

Het verzoekschrift wordt binnen eene maand na de staking of het ontslag ingediend op de wijze, als bij het vorige artikel is bepaald.

Art. 19.

Op de verzoekschriften omtrent ontheffing wordt beslist door den Inspecteur der belastingen.

Hij, die bezwaar heeft tegen de beslissing, kan binnen eene maand nadat zij hem is toegezonden, in beroep komen bij den Administrateur van financiën.

Art. 20.

De belasting moet worden betaald, de helft binnen drie maanden en de andere helft binnen zes maanden na de afkondiging van het kohier.

HOOFDSTUK III.

Slotbepalingen.

Art. 21.

Ten aanzien van de aansprakelijkheid en de invordering zijn toepasselijk de regelen, voorgeschreven bij de artikelen 23, 24, 31, 33, 41, 42 en 43 van de Inkomstenbelastingverordening 1906.

Art. 22.

Binnen een jaar na het eindigen van den oorlogstoestand, wordt een ontwerp-verordening bij den Kolonialen Raad ingediend, om de in art. 1 bedoelde heffing te doen vervallen.

Art. 23.

De stukken, krachtens deze verordening op te maken, zijn vrij van zegel.

Art. 24.

Deze verordening kan worden aangehaald onder den titel van: ,,Buitengewone inkomstenbelastingverordening 1917''.

Art. 25.

Deze verordening wordt geacht in werking te zijn getreden met 1 Mei 1917.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—25.

Verordening van den ... ., tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

§ 1. Zoowel in het Moederland als in Nederlandsch Indië en Suriname heeft men zich verplicht gezien, teneinde aan de groote uitgaven, middellijk of onmiddellijk in verband staande met den oorlogstoestand, eenigermate het hoofd te bieden, buitengewone, tijdelijke heffingen in het leven te roepen.

Deze kolonie heeft zich tot dusverre, door een gelukkigen samenloop van omstandigheden, niet voor de noodzakelijkheid van groote uitgaven in verband met den oorlogstoestand (crisis uitgaven) geplaatst gezien. Met uitzondering van de maatregelen ter geregelde voorziening van de bevolking met eenige eerste levensbehoeften, behoefde het Bestuur tot dusverre geen maatregelen in verband met den oorlogstoestand te treffen, die offers van eenige beteekenis van de koloniale kas vergden.

Toch kan het niet anders of de storende invloeden, welke de oorlogstoestand op het gebied van handel en verkeer heeft uitgeoefend en in den laatsten tijd in klimmende mate uitoefent, hebben ook op het budget dezer kolonie hun stempel gedrukt. Verscheidene middelen — om slechts de voornaamste te noemen: drankaccijns, uitvoerrecht mijnproducten en loodsgelden — brachten veel minder op dan anders het geval zou zijn geweest.

Het komt ondergeteekende dan ook voor, dat, waar Nederland, Nederlandsch Indië en Suriname reeds zijn voorgegaan, ook voor deze kolonie de tijd is aangebroken, om het beginsel in toepassing te brengen dat, wie in deze tijden van ontbering en nood voor zoovelen, in de omstandigheid is geweest zijne inkomsten te vermeerderen of te zien vermeerderen, verplicht is een deel van zijne meerdere inkomsten af te staan voor de behoeften van het algemeen. De rechtmatigheid van dat beginsel springt in het oog, wanneer men nagaat hoezeer de levenskosten van het overgroote deel der bevolking zijn toegenomen en voor hoevelen dat tevens gepaard is gegaan met vermindering van inkomsten.

§ 2. In Nederland, waar de administratie der belastingen, ook in verband met de verplichting tot aangifte van het vermogen en de inkomsten, over uitgebreide gegevens beschikt, is men ertoe kunnen overgaan eene belasting op de ooriogswinst te heffen, d. w. z. op de vermeerdering van inkomen of winst, middellijk of onmiddellijk in verband staande met den oorlogstoestand. Daar bedraagt de belasting (met vrijstelling van de eerste f 2000.—) 30 per cent van de vermeerdering.

Onze belasting-administratie beschikt niet over de noodige gegevens, om met eenige nauwkeurigheid den aard of den oorsprong van genoten inkomsten of behaalde winsten te bepalen.

Op het voetspoor van Suriname, waar men zich voor dezelfde moeilijkheid als hier geplaatst heeft gevonden, heeft ondergeteekende daarom gemeend te moeten voorstellen alle vermeerdering van inkomen of winst te treffen, die, onverschillig uit welken oorzaak voortvloeiende, behaald is na het uitbreken van den oorlog. Dit komt niet onbillijk voor als men bedenkt, dat er een groot vermoeden bestaat, dat vermeerderingen van inkomen of winst van meer dan f. 2000.— (dit bedrag wordt in het Ontwerp als minimum belastbare vermeerdering voorgesteld) op de een of andere wijze te danken zullen zijn aan de groote veranderingen in het verkeer en de behoeften, welke de oorlog heeft te weeg gebracht.

§ 3. De belasting welke thans wordt voorgesteld heeft een uitgesproken tijdelijk karakter (artikel 22 van het Ontwerp). Bij zulk een tijdelijke heffing, en nog wel van de overwinst boven f 2000.—, kan uiteraard bij het bepalen van den belastingvoet een andere maatstaaf worden aangelegd, dan wanneer het duurzame heffingen onder normale omstandigheden betreft. De belastingvoet kan dan veel hooger zijn.

Aan den anderen kant mag niet uit het oog worden verloren, dat de vermeerdering van inkomen of winst behaald is onder abnormale omstandigheden, veelal misschien als gevolg van bijzonderen durf en ondernemingsgeest. Diezelfde abnormale omstandigheden, durf en ondernemingsgeest, die in het eene geval tot gunstige resultaten hebben geleid, kunnen een volgende maal echter tot geheel tegenovergestelde uitkomsten leiden. Deze overweging moet, meent ondergeteekende, weer tot matiging stemmen.

Ondergeteekende heeft daarom na rijpe overweging gemeend eene belastingvoet van 10 per cent te moeten voorstellen. Teneinde te voorkomen, dat door deze heffing een druk zou worden opgelegd daar, waar hij, in aanmerking genomen de zeer aanzienlijk gestegen levenskosten, niet gedragen kan worden, heeft hij gemeend kleine inkomens van deze belasting vrijgesteld te moeten laten. Inkomens, die, ook na de vermeerdering, niet meer bedragen dan f 4500.—, zulleu buiten deze buitengewone heffing vallen.

Wat het tijdstip der inwerkingtreding der verordening betreft, moge ondergeteekende erop wijzen, dat in de zusterkolonie Suriname, aan een gelijksoortige belasting als de hier voorgestelde, terugwerkende kracht is verleend tot 1 Januari 1915. Voor deze kolonie behoeft echter z. i. niet zoo ver gegaan te worden. De jaren 1914 en 1915 waren, zoo als men zich wel herinnert, jaren van ongekende droogte en misgewas, slap scheepvaartverkeer en kwijning van den handel. Een aanslag over die jaren zou maar geheel enkele namen kunnen tellen.

§ 4. *De financieele uitkomsten.* Volgens gemaakte becijferingen kan de opbrengst van deze belasting, voor wat betreft de bijzondere personen, gesteld worden op rond f. 17.000.

Wat de opbrengst betreft van de belasting der lichamen kan nog geen bedrag vermeld worden wijl de gegevens over 1917 alsnog niet voorhanden zijn.

§ 5. Uit den aard der zaak moet het ontwerp zich in hoofdzaak aansluiten aan de inkomstenbelastingverordening 1906. Waar zulks echter mogelijk was is, wat de technische bepalingen betreft, de Nederlandsche wet op de oorlogswinstbelasting gevolgd.

Eene belangrijke afwijking van de inkomstenbelastingverordening vertoont alleen de regeling van de belasting der in de kolonie gevestigde lichamen. Bij de aangehaalde verordening worden de bedoelde lichamen—met uitzondering van stichtingen en societeiten—belast naar hunne uitdeelingen (dividenden). Voor de thans voorgestelde belasting kan, wegens haar tijdelijk karakter, bovengemelde regel niet gevolgd worden. De bedoelde lichamen zouden anders, door het reserveeren van de winst of door ruime afschrijvingen gedurende een paar jaar, de belasting geheel kunnen ontloopen. Deze belasting zal daarom niet geheven worden van de *uitdeelingen* maar van de gemaakte *winst*, zooals dit bij de inkomstenbelasting reeds geschiedt ten aanzien van stichtingen, societeiten en alle buitenslands gevestigde lichamen.

Ook ten aanzien van de aanslagregeling is, in navolging van Suriname, afgeweken van de beginselen van de inkomstenbelastingverordening. De aanslag zal n. l. niet door eene commissie maar door den Inspecteur worden opgelegd. Voor het meerendeel der aanslagen toch is de berekening der vermeerdering van bloot werktuigelijken aard, de eigenlijke aanslag geschiedt door de commissie van aanslag voor de inkomstenbelasting. Voor de enkele aanslagen, die zelfstandig zullen moeten worden opgelegd, komt het niet noodig voor eene commissie in de zaak te betrekken.

Artikelen.

Art. 5.

Personen, wier jaarlijksch inkomen, ook na de vermeerdering, niet meer dan f 4.500,— bedraagt, zijn vrijgesteld.
Het komt, waar de levenskosten in deze Kolonie tengevolge van den oorlog zoo aanzienlijk gestegen zijn, niet raadzaam voor, de personen met kleine en middelmatige inkomens in deze belasting te betrekken.

Artt. 7—11.

Deze artikelen geven de wijze van berekening van de vermeerdering aan. Zooveel mogelijk is de Nederlandsche wet en de Surinaamsche verordening gevolgd.

Art. 9.

Het bedrag van f 2.500,— houdt verband met de vrijstelling van art. 5 letter *a* en art. 12, eerste lid.

Art. 12.

Door eene vermeerdering van inkomen of winst tot een bedrag van f 2.000,— vrij te laten, wordt alle hardheid weggenomen en krijgt de belasting een progressief karakter.

Art. 22.

Dit artikel is overgenomen uit de Nederlandsche wet op de Oorlogswinstbelasting.

Willemstad, den 26n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—25.

Verordening van den ....., tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.

Eindverslag.

Nº 3.

De Afdeelingen hadden met het oog op de buitengewone tijdsomstandigheden en het tijdelijke karakter der voorgestelde heffing geen bezwaar tot het totstandbrengen van het onderhavig ontwerp mede te werken.

Een lid gaf intusschen als zijn oordeel te kennen, dat, indien men bij de gewone inkomstenbelasting de verplichte aangifte invoerde, deze belasting beduidend meer zou opbrengen, zooveel zelfs, dat er misschien geen reden zou bestaan om tot de voorgestelde heffing over te gaan.

Eenige leden ondersteunden den aandrang van het bedoelde lid tot het invoeren van de verplichte aangifte bij de inkomstenbelasting. Omtrent de financieële gevolgen van een dergelijken maatregel waren zij echter heel wat minder optimistisch gestemd dan dat lid.

Verscheidene leden verklaarden zich intusschen bij voorbaat tegen de verplichte aangifte en waren zeer sceptisch gestemd omtrent de geldelijke gevolgen daarvan. De ervaring in andere landen opgedaan had h. i. voldoende uitgewezen, dat er bij aangiften van vermogen en inkomsten op groote schaal ontduiking plaats grijpt. In dat stelsel betaalt de middenstander, die eenvoudige zaken drijft of van een vast inkomen leeft, het gelag. De rijken, de kapitalisten, die hun kapitaal in buitenlandsche effecten aan toonder belegd hebben of die wijdvertakte zaken doen, varen er maar al te vaak goed bij.

Eenige leden meenden, dat de weg om uit de inkomstenbelasting te halen wat er uit gehaald kan en moet worden deze is, dat de commissie van aanslag door hooge aanslagen reclames uitlokt en dat de Raad van Beroep zich dan niet met eenvoudige beweringen laat afschepen.

De Afdeelingen achtten met de mededeeling van het bovenstaande de openbare beraadslaging over het ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 17n. December 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—25.

Verordening van den ....., tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG.

Nº 4.

Met waardeering nam ondergeteekende kennis van de bereidwilligheid van de Afdeelingen, om tot het totstandkomen der voorgestelde *buitengewone inkomstenbelasting* mede te werken.

Het door ,,een lid'' aanbevolen denkbeeld, om bij de gewone inkomstenbelasting het stelsel van verplichte aangifte door belanghebbenden in te voeren, zal hij gaarne overwegen, al kan hij niet anders dan zich voorloopig aansluiten bij de leden, die van dat stelsel geen te hooggespannen verwachtingen hebben.

Bij de beoordeeling van verschillende aanslagen, die men wellicht te laag vindt, dient niet uit het oog verloren, dat er winsten zijn, die niet onder het bereik der inkomstenbelastingverordening vallen, als b. v. winsten, gemaakt door stijging van effecten (niet in beroep of bedrijf), winst behaald bij den verkoop van onroerende goederen, uitkeeringen door in de Kolonie gevestigde lichamen, welke bij de bron belast zijn.

Of het aanbevolen systeem, om door hooge aanslagen reclames uit te lokken en zoodoende tot de kennis der inkomens van de belastingplichtigen te geraken aanbeveling verdient, moet aan het beleid van de Commissies van aanslag worden overgelaten.

Ongetwijfeld zijn er gevallen, waarin reeds nu op die wijze wordt te werk gegaan en ook gevallen, waarin dat niet behoeft en toepassing van dat systeem noodelooze ontstemming zou verwekken.

Willemstad, den 31n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den ....., houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Het laatste lid van art. 7 der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, wordt gelezen als volgt:

„De leden worden door den Gouverneur benoemd en ontslagen."

Artikel 2.

Aan art. 12 der in artikel 1 genoemde verordening wordt een tweede lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Het gebruik van de pistole kunnen slechts zij hebben, die tot hechtenis veroordeeld zijn."

Artikel 3.

Deze verordening treedt in werking tegelijk met de in artikel 1 genoemde verordening.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den ....., houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Memorie van toelichting.

N° 2.

In artikel 8 der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. N° 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, is bepaald dat de directeur enz. door den Gouverneur worden benoemd, geschorst en ontslagen, terwijl in het laatste lid van artikel 7 slechts van de benoeming van de leden der commissiën van administratie over de gevangenissen melding is gemaakt. Dit laatste voorschrift behoort, naar de meening van ondergeteekende, ook tot hun ontslag te worden uitgebreid, waartoe het voorstel in artikel 1 van het ontwerp dient.

Artikel 12 der genoemde verordening van 11 Juli 1917 (P. B. N° 38) is overgenomen uit de Nederlandsche wetgeving, maar de bevolking van een huis van bewaring in *Curaçao* is, op grond van artikel 3 dier verordening, een andere dan die in *Nederland*.

Bij nader inzien acht ondergeteekende het beter de bepaling van gemeld artikel 12 te grondvesten op het criterium: veroordeelden tot gevangenisstraf *of* tot hechtenis.

In het bij artikel 2 van het ontwerp toegevoegde nieuwe lid aan dit artikel is dan ook voorgeschreven, dat alleen de tot hechtenis veroordeelden het gebruik van de pistole kunnen hebben.

Willemstad, den 29n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den.....,
houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Eindverslag.

Nº 3.

Om dezelfde gronden als aangevoerd tegen de artikelen 29 en 39 van de ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst, thans de artikelen 26 en 36 van de in P. B. 1917 Nº 44 vervatte verordening, verklaarde men algemeen zijn stem niet te kunnen verleenen aan artikel 1 van dit ontwerp en gaf men in overweging te bepalen, dat de leden om een zeker aantal jaren gezamenlijk of gedeeltelijk aftreden en terstond herbenoembaar zijn.

Het argument van het Bestuur dat, omdat in artikel 8 der verordening van den 11n. Juli 1917 (P. B. Nº 38) bepaald is, dat de directeur enz. door den Gouverneur worden benoemd, geschorst en ontslagen, het voorschrift van artikel 7 ook tot ontslag van de leden der Commissie van administratie over de gevangenissen behoort te worden uitgebreid, vond men niet klemmend. De directeur enz. kunnen niet op ééne lijn worden gesteld met de leden der commissie : genen zijn bezoldigde ambtenaren, terwijl dezen eene eere-functie bekleeden.

Overigens werden geene bedenkingen geopperd.

In het vertrouwen, dat het Bestuur, evenals dat geschied is met de Verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst, ook in dit ontwerp de voorgestelde wijziging zal aanbrengen, achtten de Afdeelingen de openbare beraadslaging daarover genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 17n. December 1917.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den ..... houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Memorie van antwoord.

Nº 4.

Ondergeteekende meent den Raad te kunnen mededeelen, dat hij de wijziging van het laatste lid van art. 7 heeft voorgesteld, omdat Zijne Excellentie de Minister van Koloniën hem heeft te kennen gegeven, dat het wenschelijk was geweest de bepaling van art. 8: dat de Directeur, de Cipier en, voor zooveel noodig, de Onderdirecteur en de Assistent-cipier door den Gouverneur worden geschorst en ontslagen, althans voor wat het ontslag betreft, ook tot de leden der Commissiën van Administratie over de gevangenissen uit te strekken.

Het is, meent ondergeteekende, bovendien buiten twijfel, dat de Gouverneur personen tot eereposten benoemd ook kan ontslaan.

Het zou toch ongerijmd wezen, dat een lid der commissie van administratie over de gevangenissen, die b. v. een gevangene gelegenheid gaf om te ontvluchten, niet ontslagen zou kunnen worden, en dat hij zou kunnen aanblijven totdat het zijn tijd van aftreden was.

Het feit, dat ondergeteekende in zake de Gezondheidsverordening aan het verzoek van den Raad is tegemoet gekomen, kan voor hem geen reden zijn om het thans ook te doen. Het niet kunnen ontslaan van een lid der gevangeniscommissie zou veel ergere gevolgen kunnen hebben, dan dit het geval zou kunnen zijn met de leden der gezondheidscommissie.

Tegen het voorstel van den Raad om de leden der commissiën van administratie over de gevangenissen voor een bepaalden tijd te benoemen, bestaat bij ondergeteekende geen bezwaar. Bij Nota van wijziging wordt hiertoe een voorstel gedaan.

Willemstad, den 5n. Januari 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den ....., houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Nota van wijziging.

Nº 5.

Artikel 1 wordt gelezen als volgt:

Het laatste lid van art. 7 der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, wordt vervangen door het volgende:

De leden worden door den Gouverneur benoemd en ontslagen.

Jaarlijks treedt een lid af, dat terstond herbenoembaar is.

Hij, die benoemd wordt ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip, waarop degene in wiens plaats hij benoemd is moet aftreden.

De eerste rooster van aftreding wordt door het lot bepaald.

Willemstad, den 5n. Januari 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—26.

Verordening van den ....,
houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

Eindverslag.

Nº 6.

De Commissie van Rapporteurs is, in overleg met de Voorzitters der Afdeelingen, van oordeel, dat door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het ontwerp genoegzaam is voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 15n. Januari 1918.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—27.

Verordening van den ...., op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is nieuwe bepalingen op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren vast te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Art. 1.

In deze verordening wordt verstaan onder:
vee: herkauwende dieren, eenhoevige dieren en varkens;
vleesch: alle deelen van genoemde dieren, behalve de huid (uitgezonderd die van varkens), geheel van spieren ontdane beenderen, horens en hoeven of klauwen;
toebereide vleeschwaren: alle vleeschwaren, zoo gerookt of gekookt als op andere wijze bewerkt, vermengd of geconserveerd.

Art. 2.

Ieder, die op het tijdstip van inwerkingtreding dezer verordening het bedrijf uitoefent van: importeur van vee, vleeschhouwer, verkooper van vleesch of toebereide vleeschwaren, zoo uitsluitend of gedeeltelijk, is gehouden binnen 14 dagen na dit tijdstip schriftelijk daarvan kennis te geven aan het Hoofd van Politie, onder opgave van de bij hem in gebruik zijnde: bewaarplaatsen, bergplaatsen, slachtplaatsen, verkooplokalen en winkels. Ieder, die na dit tijdstip een dergelijk bedrijf gaat uitoefenen, is gehouden tot gelijke kennisgeving ten minste één week vóór oprichting of overname.
Van deze kennisgevingen wordt ten parkette van den Procureur-generaal aanteekening gehouden in een register en daarvan aan den aangever een bewijs uitgereikt.

Art. 3.

De keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren is opgedragen aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en de onder diens leiding werkzame ambtenaren.
De ambtenaar, wien in het bijzonder het toezicht op het aangevoerde vee, op slachtplaats en markt is opgedragen, heeft den titel van keurmeester.

Art. 4.

Geen vee mag worden aangebracht, hetzij tot slachting, hetzij tot verder vervoer binnen het eiland, zonder dat het den keurmeester gebleken is, dat het behoorlijk gedekt is door een bewijs van herkomst.
Dit bewijs van herkomst bestaat, wat betreft het vee dat van het eiland zelf afkomstig is, in een door den veehouder in

duplo afgegeven verklaring, dat het bij hem is gekocht, of, zoo de slager zelf veehouder is, dat het zijn eigendom is.

Wat betreft het vee uit den vreemde ingevoerd, zal als bewijs van herkomst gelden een door den ambtenaar belast met de inklaring in duplo af te geven verklaring, waarin vermeld staat vanwaar het vee is ingevoerd. Bij deze verklaring is ook over te leggen een door den Nederlandschen Consul uit de plaats van herkomst geteekend bewijs, dat in het district, waaruit het vee afkomstig is, sedert de laatste 6 weken geen besmettelijke veeziekten zijn voorgekomen.

Van deze verklaringen wordt een aan den keurmeester, die deze aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst voor gezien ter hand stelt, overhandigd; een andere wordt aan de politie overhandigd, die ze wekelijks ten kantore van den Inspecteur der belastingen bezorgt.

Na het ,,gezien'' van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst stelt de keurmeester de aan hem afgegeven verklaringen in handen van den Ontvanger.

Is het bewijs van herkomst niet volledig of in orde, dan houdt de keurmeester het vee aan en geeft van zijn bevinding kennis aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en het Hoofd van Politie.

Art. 5.

Het is verboden vee op het eiland in te voeren of te slachten, alvorens het door den ambtenaar met de keuring belast is goedgekeurd. De keuring mag ten hoogste 48 uur vóór de slachting plaats vinden.

Goedgekeurd vee wordt van een keurmerk voorzien, bestaande uit inbranding in de huid van de linkerschoft van een stempel, waarop de letter G binnen een vierkant van 3 c.M. voorkomt.

Bij afkeuring van het vee neemt de politie op verzoek van den keurmeester het vee in bewaring en roept de beslissing in van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst. Keurt ook deze het vee af, dan wordt het slachten daarvan belet, desnoods met den sterken arm.

Art. 6.

Het slachten van vee in het eerste district op Curaçao geschiedt, behoudens het in art. 7 bepaalde, uitsluitend op de daartoe door het Bestuur bestemde plaatsen.

Art. 7.

Bij wijze van uitzondering kan het Hoofd van Politie, gehoord den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, een schriftelijke vergunning afgeven tot het slachten, voor eigen gebruik van een varken, schaap of geit op een andere plaats dan daartoe door het Bestuur aangewezen.

Deze vergunning moet, alvorens daarvan kan worden gebruik gemaakt, aan den ambtenaar met de keuring belast worden vertoond.

Wekelijks worden door het Hoofd van Politie van de door hem afgegeven vergunningen opgave gedaan aan den Inspecteur der belastingen.

Art. 8.

Het slachten van het vee geschiedt op de meest humane wijze.

Als zoodanig zijn toegestaan:

De *bedwelming* met opvolgende verbloeding.

De bedwelming moet uitsluitend met slag- of schietmasker geschieden; de neksteek is niet geoorloofd.

Het model slag- of schietmasker is ter goedkeuring van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst gehouden.

Is geen schiet- of slagmasker in gebruik, dan is de joodsche methode van *halssnede* toegestaan, mits onder de volgende voorwaarden:

a. het slachtdier mag slechts neergelegd en gebonden worden, wanneer de persoon, die de halssnede zal uitvoeren, reeds aanwezig is;

b. de kop van het slachtdier moet behoorlijk bevestigd zijn;
c. het mes, waarmede de slachting wordt verricht, moet volkomen aan de eischen van scherpte en gaafheid beantwoorden.

Voor het slachten ten behoeve van de Joden is steeds de joodsche wijze van halssnijden toegestaan.

Art. 9.

Geen vleesch mag tot het gebruik worden toegelaten, dan na door den keurmeester gekeurd en deugdelijk bevonden te zijn.

Evenmin mag vleesch van buiten worden aangevoerd zonder door den keurmeester te zijn gekeurd.

Als bewijs van keuring met goeden uitslag dient een door den keurmeester aan te brengen keuringsmerk: stempel met paarsen inkt, ter grootte van 3 c.M^2, met de letters W. G. daarin.

De keurmeester en de politie zijn bevoegd vleesch, dat in kennelijken staat van ondeugdelijkheid of ongeschiktheid voor consumptie verkeert, in beslag te nemen of ter inbeslagneming de uitlevering daarvan te vorderen.

Bestaat bij voornoemde ambtenaren twijfel aan de deugdelijkheid van het vleesch, dan wordt de beslissing van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst ingeroepen, die het alsdan nog kan doen vernietigen.

Art. 10.

De keuring van het vleesch zal zooveel mogelijk plaats vinden bij daglicht, doch zoo mogelijk op de uren, waarop dit door belanghebbenden wordt verzocht. Wordt bij kunstlicht gekeurd, dan moet voldoende lichtsterkte aanwezig zijn, ter beoordeeling van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Het hoofd van het bedrijf, bij wien de keuring als in deze verordening bedoeld plaats vindt, of zijn personeel is verplicht bij de keuring alle door den keurenden ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst verlangde hulp te verleenen.

In de plaatsen, waar de keuring geschiedt, moet voor hem, die de keuring verricht, een behoorlijke schouwbank, voldoende waschwater, zeep en handdoeken aanwezig zijn.

Art. 11.

Het is verboden vee te slachten, waar zulks van den openbaren weg af zichtbaar is. Onder slachten wordt verstaan het dooden en schoonmaken der dieren genoemd in art. 1.

Het is verboden door het slachten den openbaren weg of openbare wateren te verontreinigen of door stank de bewoonbaarheid der omgeving te schaden.

Art. 12.

De slagers en vleeschverkoopers zijn verplicht in- en uitsnijdingen in het vleesch, toebereide vleeschwaren en andere verdere bewerkingen, welke de keurende ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst in het belang der keuring noodig oordeelen, toe te laten.

Art. 13.

De houder van uit nood geslacht vee is verplicht hiervan onmiddellijk kennis te geven aan den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

De keuring van dit vee geschiedt onmiddellijk.

Art. 14.

Het is verboden geslacht of uit nood geslacht vee af te hakken, alvorens het is goedgekeurd. Zoolang het niet tot afhakken is goedgekeurd, moeten hart en longen in samenhang in de borstholte, nieren, baarmoeder, lever en milt in de bekken en buikholte blijven, door hunne natuurlijke hechtmiddelen aan de wanden der holten verbonden.

De uiers mogen niet van het geslachte dier afgesneden worden en de kop moet op de slachtplaats aanwezig zijn. Van een runderkop moet de tong uit de achterkaken losgesneden worden en slechts met het tongbeen aan den kop verbonden blijven.

Een varkenskop moet aan het geheele dier in de lengte doorgehakt, bevestigd blijven.

Art. 15.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst is bevoegd, zoo dit voor een juiste keuring noodig blijkt, het oordeel omtrent de deugdelijkheid van geslacht of uit nood geslacht vee, vleesch, toebereide vleeschwaren ten hoogste gedurende 24 uur op te schorten, indien gelegenheid tot het bewaren in een koelkamer aanwezig is.

Deze bepaling geldt ook voor een eventueele herkeuring.

Art. 16.

Het vervoer van vleesch naar bergplaats, koelkamer of markt geschiedt in zindelijke, vierwielige handwagens, met linnen of zeildoek overdekt.

De reinheid van het vervoermiddel staat ter beoordeeling van de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Art. 17.

De vleeschverkoop geschiedt op daartoe door het Bestuur aangewezen plaatsen. Tot het verkoopen van vleesch op andere dan deze plaatsen wordt een schriftelijke vergunning van het Hoofd van Politie, die alvorens deze vergunning af te geven daarop den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst hoort, vereischt.

Voor deze vergunning is wekelijks ten behoeve der koloniale kas verschuldigd de som van f 1.50, aan den keurmeester af te dragen.

Ieder, die in het openbaar vleesch of toebereide vleeschwaren te koop stelt, is verplicht aan zijn uitstalling een bord te plaatsen, waarop zijn naam en woonplaats duidelijk zijn aangegeven, en verder om zijn waar zichtbaar uit te stallen.

Art. 18.

In de plaatsen, waar zich vleesch of vleeschwaren ten verkoop bevinden, moet, ter beoordeeling van den keurmeester of zoo noodig van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, de grootst mogelijke reinheid in acht worden genomen.

De waren moeten op dagelijks gereinigde banken worden uitgestald en ter voorkoming van bederf met vliegengaas zijn bedekt.

De ruimte zelf moet door minstens eene opening behalve de deur zijn verlicht en geventileerd.

Art. 19.

De vergunningen, bedoeld bij artt. 7 en 17, kunnen door het Hoofd van Politie worden ingetrokken, wanneer niet wordt voldaan aan de bepalingen van deze artikelen, onverminderd de straffen daartegen gesteld.

Art. 20.

Wanneer op plaatsen, ten opzichte waarvan de vergunning, als bij artt. 7 en 17 bedoeld, niet is verleend, vleesch wordt aangetroffen, kennelijk ten verkoop bestemd, of wel wanneer op andere plaatsen dan de door het Bestuur aangewezene vee geslacht wordt, wordt het voorhanden vleesch door den keurmeester of door de politie in beslag genomen en ter beschikking gesteld van het Hoofd van Politie.

Art. 21.

Weigering van afgifte van het vleesch, zoowel in het geval van art. 5 als in dat van art. 20, wordt gestraft met eene

boete van f 10,— tot f 50, —, onverminderd, ingeval van feitelijk verzet, de zwaardere straffen bij het Wetboek van Strafrecht bedreigd.

Art. 22.

Het niet voldoen aan de bepaling van art. 2, zoomede het slachten van vee op andere plaatsen dan waarop men volgens de bepalingen van deze verordening gerechtigd is dit te doen, wordt gestraft met eene boete van f 5,— tot f 50,—.

Art. 23.

Overtreding van het bepaalde in de artt. 10, 11, 13, 17 en 18 wordt gestraft met eene boete van f 1,— tot f 25,—.

Art. 24.

Zoo dikwijls de zorg voor een behoorlijke naleving van de bepalingen van deze verordening zulks eischt, zijn de keurmeester, de politie of de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst bevoegd, al dan niet vergezeld van het door ieder hunner noodig geoordeeld personeel, alle plaatsen, waar vermoed wordt, dat de bepalingen dezer verordening worden overtreden, zelfs zonder toestemming van de daarbij betrokken eigenaars, rechthebbenden of bewoners, binnen te treden.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

Is de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op een bijzonderen schriftelijken last van het Hoofd van Politie en in het bijzijn van den Kantonrechter of een Hulp-Officier.

Van dit binnentreden en van de redenen, die daartoe geleid hebben, wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal 24 uur aan den daarbij betrokkene in afschrift wordt medegedeeld.

Art. 25.

De in artt. 4, 7 en 17 bedoelde vergunningen en verklaringen zijn vrij van zegel.

Art. 26.

Bij het inwerkingtreden dezer verordening vervalt de verordening van 12 October 1899 (P. B. Nº 26), houdende bepalingen op het slachten van vee en het verkoopen van vleesch in het eerste district op Curaçao, en wordt in art. 2 van de verordening van 16 Juli 1908 (P. B. Nº 37), betreffende den accijns op het geslacht, het woord ,,marktmeester'' vervangen door ,,keurmeester''.

Art. 27.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—27.

Verordening van den ...., op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

De onderhavige verordening bouwt voort en moet naar de meening van ondergeteekende als een verbetering worden beschouwd van de bestaande verordening in deze aangelegenheid.

Daarmee is niet gezegd, dat hiermede een definitieve vervolmaking van de wetgeving te dezer zake zou zijn bereikt. Immers bij het regelen moest met eenige omstandigheden rekening worden gehouden, die een volkomen principieele regeling beletten :

1. er bestaat alhier geen modern ingericht abattoir met daarbij behoorende koelinrichting;

2. er ontbreekt een volkomen bevoegd keurmeester.

Ondergeteekende heeft echter de twee bezwaren niet onoverkomelijk geacht,

Ad 1, omdat, wanneer de voorschriften in deze verordening streng worden opgevolgd, de nadeelen van het ontbreken van een centraal abattoir voor een groot deel zullen zijn opgeheven, terwijl ook, meer dan tot dusverre geschiedde, meer zal kunnen worden gebruik gemaakt van het reeds bestaande koelhuis.

Bovendien achtte hij in dezen tijd het bouwen van een nieuw abattoir niet dermate urgent, dat hij met deze verordening op het tot stand komen van deze inrichting meende te moeten wachten.

Intusschen blijft de mogelijkheid van het bouwen van een abattoir, dat dan zal zijn *het* gebouw genoemd in art. 6 der ontwerp–verordening, bestaan.

Ad 2. Het hier genoemde bezwaar bestaat zeer zeker, doch een feit is het, dat de op het oogenblik werkzame functionaris tot tevredenheid werkzaam is, zeer ijverig is en in den loop der jaren vrij wat practische ondervinding omtrent vee en vleeschkeuring heeft opgedaan. Bovendien staat hij onder toezicht van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, terwijl in moeilijke gevallen door hem advies kan worden gevraagd, wat reeds meermalen het geval was. Natuurlijk is een ambtenaar in het bezit van een Hollandsche diploma als hulpkeurmeester beter, doch ook hier verbindt de verordening tot niets en staat niets later de benoeming van een dergelijk gegradueerde in den weg.

Op één punt wilde ondergeteekende nog de aandacht vestigen. Volgens art. 2 van de ,,Geslachtverordening 1908'' is den ,,marktmeester'', naast het zuivere keuringswerk, het innen van gelden en verantwoording daarvan bij den Kolonialen Ontvanger opgedragen, terwijl tevens de titularis in dienstverband staat tot het Parket van den Procureur–generaal.

Omdat de finantieele werkzaamheden van zeer bescheiden aard zijn, heeft ondergeteekende het niet noodig geacht voor te stellen den keurmeester van deze te ontheffen, maar met nadruk zag ondergeteekende in de verordening erkend, dat de keurmeester is een ambtenaar van den Openbaren Gezondheidsdienst (art. 3.).

Voor zooverre de artikelen nog verduidelijking behoeven, zij opgemerkt :

Art. 4, al. 3. Het is voorgekomen, en vermoedelijk zal wel steeds een dergelijk geval zich voordoen, dat in het buitenland veeziekten heerschen. Men loopt dan alle kans dat deze op ons eiland worden ingevoerd. Vandaar de verklaring van den Nederlandschen Consul.

Art. 7. In het algemeen is het slachten op plaatsen behalve de openbare daarvoor bestemde, zeer ongewenscht. In noodzakelijke gevallen kan, wanneer zich de hygiënische toestand dier plaatsen niet daartegen verzet, na advies van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, toestemming worden verleend.

Art. 8. De neksteek, zooals die hier voornamelijk bij geiten wordt toegepast, wordt als inhumaan verboden.

Art. 10. Als regel wordt alhier, bij gebrek aan koelhuis, des nachts van 2—6 uur geslacht. De instructie bepaalt slechts van 4—6 uur, wat evenwel met het oog op het begin der markt en den drukken toeloop te kort bleek. Van keuren bij daglicht is dus niet veel sprake, behalve bij het slachten der runderen, dat van 3—6 's middags plaats grijpt.
Meerder gebruik van koelinrichting zou het keuren bij daglicht bevorderen.

Art. 18. Dit artikel geeft eenige maatregelen om het vleesch tegen besmetting met ziektekiemen door vliegen enz. te vrijwaren.

Art. 24. Dit artikel is conform de bepaling dienaangaande, voorkomende in de verordening houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.

Willemstad, den 30n. November 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—27.

Verordening van den ....., op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao.

Memorie van antwoord.

N° 4.

Het deed ondergeteekende genoegen te vernemen, dat in de Afdeelingen geen bedenkingen werden geopperd tegen de strekking van het ontwerp, en dat de noodzakelijkheid van herziening der bestaande verordening werd ingezien.

Van verschillende opmerkingen moet hij de juistheid erkennen, en er zal daarmee rekening worden gehouden.

Voor wat betreft de opmerking betreffende het intitulé der verordening, moet ondergeteekende aanstippen, dat het aanbrengen en het invoeren van het vee slechts in het stadsdistrict mag plaats hebben. Voor wat de bepalingen omtrent het slachten betreft, zal hij doen uitkomen, dat deze alleen gelden voor het stadsdistrict.

ad art. 1. Vleeschwaren in blikjes zijn niet in deze verordening begrepen. Hun keuring valt reeds onder de bepalingen van de Algemeene Keuringsverordening (P. B. 1917 N° 58).

ad art. 4, 2de lid. In de Nota van wijzigingen wordt een andere redactie voorgesteld.

ad art 4, 3de lid. Met het voorstel om op plaatsen in den vreemde, waar geen Nederlandsche consul is, de vereischte verklaring door een consul van een bevriende mogendheid te laten afgeven, kan ondergeteekende zich vereenigen. Om dit ook door kooplieden te laten doen, acht hij niet gewenscht; dit geeft, als men de kooplieden niet kent, niet den minsten waarborg, dat die verklaring overeenkomstig de waarheid is.

Het lid wordt in de Nota van wijzigingen overeenkomstig het bovenstaande aangevuld.

ad art. 4, 5de lid. Zie de Nota van wijzigingen.

ad art. 5, 1ste lid. Het is te betreuren, dat inderdaad het slachten van ongekeurd vee in de buitendistricten niet kan worden belet; men moet echter met de practijk rekening houden, en daarom wordt het eerste lid in de Nota van wijzigingen gewijzigd.

ad art. 5, 2de lid. De opmerking is juist en in de Nota van wijzigingen wordt het denkbeeld overgenomen.

ad art. 8. Onder neksteek verstaat men het toebrengen van een steek in het verlengde merg (Medulla oblongata). Daardoor wordt het dier plotseling volkomen verlamd, maar het bewustzijn is volkomen behouden. Deze methode is hier, na een insnijding in de halshuid, in zwang bij het slachten van geiten.

Ter voorkoming van misverstand wordt in de Nota van wijzigingen een andere redactie van het lid, waarin de uitdrukking ,,is ter goedkeuring gehouden'' voorkomt, voorgesteld.

In de Nota van wijzigingen zal het der Afdeelingen blijken, dat rekening is gehouden met het verlangen om sub *a* de woorden ,,reeds aanwezig is'' te vervangen door ,,onverwijld tot het slachten kan overgaan'', en om de eischen van scherpte en gaafheid, waaraan het mes moet beantwoorden, te omschrijven.

ad art. 12. De opmerking is juist. Zie de Nota van wijzigingen.

ad art. 16. Hier is een misverstand in het spel. De bedoeling is alleen, dat het wegrijden van het vleesch op gewone kruiwagens, met het gevaar van verontreiniging op den grond, is uitgesloten. Andere wagenmodellen zijn goed, mits overdekt en wel liefst met zeildoek.

In de Nota van wijzigingen wordt de redactie van het eerste lid gewijzigd.

ad art. 17. De aangifte van woonplaats kan van nut zijn bij het constateeren van een eventueele overtreding.

ad art. 20. Is het vleesch goed, dan kan het Hoofd van Politie dit ter beschikking der bevolking (armen enz.) stellen.

ad art. 24. Het woordje „tevens" kan ook volgens ondergeteekende vervallen. Zie de Nota van wijzigingen.

De bepaling is conform aan de overeenkomstige bepaling van de Algemeene Keuringsverordening.

Artikel 29 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (P. B. 1914 N° 21) geeft aan, wie hulpofficier is.

Willemstad, den 28n. Maart 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—27.

Verordening van den ....., op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao.

Nota van wijzigingen.

Nº 5.

In het eerste lid van art. 4 worden achter het woord ,,slachting'' ingevoegd de woorden ,,in het stadsdistrict''.

Het tweede lid van art. 4 wordt als volgt gelezen:
Dit bewijs van herkomst bestaat, wat betreft het vee, dat van het eiland zelf afkomstig is, of het vee, dat van de andere eilanden der kolonie is ingevoerd, in een door den veehouder in duplo afgegeven verklaring, dat het bij hem gekocht is, of, zoo de slager zelf veehouder is, dat het zijn eigendom is.

Aan het derde lid van art. 4 wordt het volgende toegevoegd:
Indien ter plaatse geen Nederlandsche consul aanwezig is, kan worden volstaan met een bewijs, af te geven door een consul van een bevriende mogendheid.

Het vijfde lid van art. 4 wordt als volgt gelezen:
Nadat zij door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst voor gezien zijn afgeteekend, stelt de keurmeester de aan hem afgegeven verklaringen in handen van den Ontvanger.

In het eerste lid van art. 5 worden tusschen de woorden ,,of'' en ,,te'' ingevoegd de woorden ,,in het stadsdistrict''.

Het tweede lid van art. 5 wordt als volgt gelezen:
Goedgekeurd vee wordt van een keurmerk voorzien, bestaande uit een loodje, aan den staart te bevestigen, waarop de letter G binnen een vierkant van 3 c.M. wordt afgedrukt.

Het vierde lid van art. 8 wordt als volgt gelezen:
Het schiet- of slagmasker moet door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden goedgekeurd.

In sub *a* van het vijfde lid van art. 8 worden de woorden ,,reeds aanwezig is'' vervangen door ,,onverwijld tot het slachten kan overgaan''.

Na sub *c* van het vijfde lid van art. 8 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:
Het mes is voldoende scherp, wanneer daarmede een loshangende draad kan worden doorgesneden, en voldoende gaaf, wanneer men met een glijdenden vingernagel geen schaarden kan bespeuren.

In art. 12 wordt de komma tusschen de woorden ,,vleesch'' en ,,toebereide'' vervangen door het woordje ,,en''.

Het eerste lid van art. 16 wordt als volgt gelezen:
Het vervoer van vleesch naar bergplaats, koelkamer of markt geschiedt in zindelijke handwagens, die overdekt moeten zijn, liefst met linnen of zeildoek. Echter mogen kruiwagens niet tot dit vervoer gebezigd worden.

In het derde lid van art. 24 vervalt het woord ,,tevens''.

Willemstad, den 28n. Maart 1918.

De Gouverneur van Curaçao,
NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—28.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keur van den 18den Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is de keur van den 18den Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande keur.

Artikel 1.

Tusschen de artikelen 12 en 13 van de keur van den 18den Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, wordt het volgende ingelascht:

Art. 12*a*. Venten door meisjes beneden den leeftijd van zestien jaren is verboden.

Hij die opzicht van welken aard ook over een meisje beneden den leeftijd van zestien jaren uitoefent, is verplicht te zorgen, dat zij niet vent.

Artikel 2.

Deze keur treedt in werking tegelijk met de in artikel 1 genoemde keur.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—28.

Keur van den ....., tot aanvulling van de keur van den 18den Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Het is een feit, dat dikwijls met de jonge meisjes, die met zoogenaamde bakjes in de stad loopen te venten, allerlei ontucht wordt gepleegd en dat zeer velen harer door dat venten tot een zedeloos leven worden gebracht.

Het doel dezer keur is om de kinderen, die meestal door armoede tot dat werk gedwongen worden, aan de verleiding die het meebrengt te onttrekken.

Niet alleen de meisjes die venten, doch ook zij, die het venten opdragen of niet tegengaan, wanneer zij eenig opzicht over die meisjes uitoefenen, moeten strafbaar zijn. De omschrijving van het tweede lid is aldus opgesteld om hieraan tegemoet te komen, zonder te kort te doen aan den leer van den Hoogen Raad, dat de plaatselijke wetgever (i. c. de ,,keurmaker'') niet bevoegd is om aan uitdrukkingen als ,,doen verrichten'' of ,,doen plegen'', in zoover daarmee een strafbare handeling wordt aangewezen, anders te gebruiken, dan in vermelden specifieken zin, waarin art. 47, 1º Nederlandsch Strafwetboek (bij ons art. 49, 1º Nieuw Strafwetboek) het ,,doen plegen'' bezigt (prof. G. A. van Hamel Ned. Strafrecht 3e. druk bl. 460).

Willemstad, den 7n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—28.

Keur van den .....
tot aanvulling van de keur van den 18n Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.

Voorloopig Verslag.

Nº 3.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen.

Met de strekking van het ontwerp kon men zich algemeen vereenigen.

Enkele leden wenschten een stap verder te gaan en te zien bepaald, dat het verboden werd meisjes beneden de zestien jaren te gebruiken tot het verrichten van arbeid buitenshuis, als b. v. het doen van inkoopen in de winkels, het bezorgen van goederen, enz.

Een lid merkte op, dat door het aannemen van het ontwerp het voor verscheidene vrouwen, die thans door brood–, koek– of suikerbakken in haar onderhoud voorzien en hare waren door hare jonge dochters laten rondventen, het moeilijk zal worden die waren aan den man te brengen.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 21n. Januari 1918.

De Rapporteurs,

C. S. GORSIRA J.P.Ez.

SUTHERLAND.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—29.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 17den April 1872 (P. B. No. 17).

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de verordening van den 17den April 1872 (P. B. Nº 17), zooals gewijzigd bij de verordening van den 2den Juli 1874 (P. B. 1875 Nº 6), te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

In artikel 1, eerste lid, van de verordening van den 17den April 1872 (P. B. Nº 17) wordt in plaats van hetgeen volgt op het woord: ,,regtsgeding'' gelezen: ,,schriftelijk in de Nederlandsche en mondeling in de Nederlandsche of landstaal behandeld.''

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—29.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 17den April 1872 (P. B. No. 17).

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Artikel 1, eerste lid, van de verordening van den 17n. April 1872 (P. B. Nº 17) bepaalt, dat op de Benedenwindsche eilanden alle rechtszaken zoowel mondeling als schriftelijk in de Nederlandsche taal behandeld worden, voor zoover niet bij algemeene verordening in bijzondere gevallen het gebruik der landstaal is toegestaan.

Het Wetboek van Strafvordering laat toe zich bij de mondelinge behandeling van strafzaken van de landstaal te bedienen. De voorgestelde wijziging beoogt het gebruik der landstaal ook bij de mondelinge behandeling van burgerlijke zaken mogelijk te maken. Zulks wordt vooral met het oog op de kosten wenschelijk geacht, terwijl bijaldien de rechter en de betrokken personen de landstaal machtig zijn, het, evenmin als in strafzaken, noodig schijnt vertaling door een beëedigden tolk te eischen.

Willemstad, den 20n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—30.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. No. 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank, zooals gewijzigd, laatstelijk bij de verordening van den 12n. Augustus 1914 (P. B. Nº 30), te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

§ 2 in Afd. 3 van artikel 1 der verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank, zooals laatstelijk gewijzigd bij de verordening van den 12n. Augustus 1914 (P. B. Nº 30), wordt gelezen als volgt:

Het bankbiljetten-kapitaal wordt bepaald op f 800 000,— (achthonderd duizend gulden).

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—30.

Verordening van den ....., tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. No. 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

Aangezien het bankbiljetten-kapitaal van de Curaçaosche bank van f 600 000,— in de tegenwoordige tijdsomstandigheden gebleken is niet voldoende te zijn om te voorzien in de credietbehoeften en in de behoefte aan circulatiemiddelen, wordt voorgesteld dat kapitaal met f 200 000,— te verhoogen en te brengen op f 800 000,—.

Willemstad, den 21n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—31.

Verordening van den ....., tot aanvulling der verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 No. 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, zooals gewijzigd bij de verordening van den 1n. April 1911 (P. B. Nº 23), aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Het tweede lid van *Art. 40. Reserve-wagens* van de bij artikel 1 der verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, vastgestelde voorschriften, wordt gelezen als volgt:

De Gouverneur kan vergunning verleenen om voor bepaalden tijd, of tot wederopzeggens toe, den reservewagen in gewoon gebruik te nemen en autobussen, waarop dan de bepalingen dezer verordening van toepassing zullen zijn, als reservewagens te bezigen.

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—31.

Verordening van den ....., tot aanvulling der verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 No. 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

De concessionaris van de Curaçaosche Motortram deelt ondergeteekende mede, dat door de zeer groote moeilijkheden om onderdeelen van de tram uit het buitenland te betrekken, een van de trams niet gebruikt kan worden en de andere telkens hersteld moet worden, en dat hij al het mogelijke heeft gedaan om dezen toestand te verbeteren, maar door de buitengewone tijdsomstandigheden daarin niet heeft mogen slagen. Hij heeft daarom het plan opgevat om op tijden, dat de tram defect is, een motoromnibus in de plaats daarvan te laten loopen, en verzoekt ondergeteekende hem daartoe vergunning te verleenen, zoolang de tijdsomstandigheden zoo ongunstig zijn.

Het is naar de meening van ondergeteekende in het belang van het publiek, dat het verzoek wordt ingewilligd.

Daar art. 187 van het Regeeringsreglement o. m. voorschrijft, dat vergunning tot onderneming van openbaar nut — waartoe de onderhavige ontegenzeggelijk behoort —, volgens regels bij koloniale verordening vast te stellen, verleend wordt, komt het ondergeteekende het eenvoudigst voor dat Art. 40 van de bij artikel 1 der verordening van den 26n. October 1910 (P. B. 1911 Nº 22) vastgestelde voorschriften op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao, met een daartoe strekkende bepaling wordt aangevuld.

Willemstad, den 24n. December 1917.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—32.

Verordening van den.....,
tot aanvulling der quarantaine-verordening.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodig is de quarantaine-verordening (P. B. 1917 Nº 42) aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het Regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Artikel 17 der quarantaine-verordening wordt gelezen als volgt:

Desverlangd wordt kosteloos aan belanghebbenden een gezondheidspas afgegeven, benevens desgevraagd verklaringen betreffende de quarantaine-maatregelen toegepast op hun persoon, en op de schepen en goederen in hun eigendom of aan hunne zorg toevertrouwd.
Bij besluit van den Gouverneur wordt de vorm van dezen gezondheidspas en van deze verklaringen vastgesteld.

Artikel 2.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—32.

Verordening van den.....,
tot aanvulling der quarantaine-verordening.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

In de quarantaine-verordening (P. B. 1917 Nº 42) komt geen voorschrift voor betreffende uitreiking van gezondheidspassen ten behoeve van uit de kolonie vertrekkende schepen.

Het is altijd gewoonte geweest aan ieder gezagvoerder van een vertrekkend schip, die zulks verlangt, een gezondheidspas af te geven, dien hij voor de haven van zijne bestemming zal noodig hebben.

Aangezien het niet in de bedoeling ligt hiermede op te houden, acht ondergeteekende het noodzakelijk, dat de verordening worde aangevuld met eene bepaling omtrent afgifte van gezondheidspassen.

Deze aanvulling is geschied in art. 17 der quarantaine-verordening, waarbij het afgeven van verklaringen betreffende toegepaste quarantaine-maatregelen ten behoeve van belanghebbenden in uitzicht is gesteld.

Willemstad, den 5n. Januari 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—33.

Verordening van den.....; ter bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie te bepalen, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Wanneer in koloniale verordeningen of keuren sprake is van *stadsdistrict*, wordt daaronder verstaan:

voor *Curaçao*: het eerste district of Willemstad, begrensd ten Noorden door het Schottegat en een lijn Oost/West tot aan den weg naar Welgelegen; ten Oosten door de Oostgrens van het erf van Vianen, een gedeelte van den Vianenweg, den Rotsweg, de Kleisteeg, de Maria Magdalenasteeg en vervolgens door een lijn Zuid/Noord loopende tot aan het Schottegat; ten Zuiden door de Caraibische Zee; en ten Westen door een gedeelte van den weg naar Welgelegen, de westelijke grens van 's lands hospitaal op Plantersrust en verder door een lijn Noord/Zuid tot aan de Caraibische Zee;

voor *Aruba*: het eerste district of Oranjestad, begrensd ten Noorden door de lijn, die van den top van den Hooiberg, benoorden Tanki Linder en noordwestwaarts loopt, over den berg ,,Ponton'', tot bij Manchebo in zee; ten Oosten door de lijn, van af den top van den Hooiberg, zuidwaarts tot bij de rooi van het Perkitenbosch in zee; ten Zuiden en Westen door de zee;

voor *Bonaire*: het eerste district of Kralendijk, begrensd ten Noorden door de lijn gaande van af het zeestrand bij de punt genaamd Paloe Leche, langs de zuidelijke trankeer van het R. C. Kerkhof, zuidoostwaarts tot aan den zuidwesthoek van de plantage Amboina; ten Oosten door den zuidwesthoek van de plantage Amboina, alwaar de lijnen, die de noordelijke en zuidelijke grenzen vormen, elkander snijden; ten Zuiden door de lijn gaande van af het zeestrand bij de noordzijde van het binnenwater genaamd Lagoen di Tam noordoostwaarts tot aan den zuidwesthoek van de plantage Amboina; en ten Westen door het gedeelte van het zeestrand, gelegen tusschen Paloe Leche en de noordzijde van het binnenwater genaamd Lagoen di Tam;

voor *St. Martin N. G.*: de hoofdplaats, Philipsburg, begrensd ten Noorden door den zuidelijken oever van het Zoutmeer; ten Oosten door den waterloop, door een lijn van de uitmonding hiervan tot de Vineyard-brug, van deze brug door een lijn in westelijke richting tot het oostelijk pad, door dit pad in noordelijke richting dwars over de uiteinden van de achterstraat, en door het pad aan de panzijde tot aan den

zuidelijken oever van het Zoutmeer; ten Zuiden door het strand van de zee; en ten Westen door den waterloop, door een lijn van de uitmonding hiervan tot aan de brug leidende naar het district Cul-de-Sac;

voor *St. Eustatius*: de hoofdplaats, Oranjestad, begrensd ten Noorden door de lijn, die van het laag-water punt loodrecht staat op den noordelijken buitenwand van de voormalige batterij ,,Amsterdam'' of Waterfort, en verder zich langs dien wand en de buitenzijde van den Rost-van-Tonningen weg, den Zandweg, den Jeemsweg en den Para-miraweg voortzet; ten Oosten door de lijn langs de buitenzijde van 't Kanaal en van den Oude(n)-Kerkweg; ten Zuiden door de landerijen Kapelland (Chapel-piece and Jibs) en Wilton en de rechtlijnige voortzetting van die begrenzing tot aan het laag-water punt, loodrecht tegenover het zuidelijk uiteinde van het Donckers- of Nieuwe Pad; en ten Westen door de laag-waterlijn, getrokken tusschen opgenoemde laag-water punten;

voor *Saba*: de hoofdplaats, Bottom, begrensd ten Noorden door een lijn, gaande van den westelijken uithoek van den berg Castle-hill langs den zuidelijken voet van dezen berg, dwars over het ravijn, scheidende dezen berg en den berg ,,Mountain'' tot aan den voet van laatstgenoemden; ten Oosten door een lijn, gaande van den voet van den berg ,,Mountain'', tot aan Spring-Gut en verder langs den voet van den berg Chalk-hill; ten Zuiden door een lijn, loopende van den noordelijken voet van den berg Man-of-war-hill tot aan het ravijn, loopende naar de Fortbaai; verder dwars over dit ravijn tot aan de rotsblokken, bekend als de ,,Bunk''; en ten Westen door een lijn langs den voet van de bergen Mejuffrouw Toosie's heuvel (Miss Toosie's hill) en Paris tot aan de rotsblokken, bekend als Gap-Rocks, vandaar verder in noordelijke richting, dwars over het Ladderravijn tot aan den westelijken uithoek van Castle-hill.

Artikel 2.

Bij het inwerkingtreden dezer verordening vervalt de Verordening van den 18n. Augustus 1916 (P. B. Nº 45), tot aanvulling der verordening van den 5den November 1915 (P. B. 1916 Nº 4), houdende nieuwe bepalingen tot wering van ontsiering en belemmering der straten in de stadsdistricten der verschillende eilanden der kolonie.

Artikel 3.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—33.

Verordening van den ....., ter bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren.

Memorie van toelichting.

N°. 2.

Daar een algemeene wettelijke bepaling betreffende het begrip ,,stadsdistrict'', voorkomende in sommige koloniale verordeningen en keuren, ontbreekt, komt het wenschelijk voor een voor alle gevallen geldende voorziening te treffen, waarin het stadsdistrict der verschillende eilanden der kolonie wordt omschreven.

Ad art. 2. Door de onderhavige verordening vervalt de behoefte aan die in dit artikel genoemd.

Willemstad, den 14n. Januari 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....,
waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat, volgens art. 100 van het reglement op het beleid der regeering in deze kolonie, de uitgaven ten behoeve van den openbaren dienst, welke niet ten laste van de Nederlandsche schatkist komen, en de middelen tot dekking van die uitgaven worden aangewezen op de koloniale huishoudelijke begrooting en dat, volgens art. 102 van hetzelfde reglement, die begrooting, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad is goedgekeurd, door den gouverneur voorloopig wordt vastgesteld en afgekondigd;

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, voorloopig vastgesteld onderstaande verordening:

KOLONIALE HUISHOUDELIJKE BEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1919.

Artikel 1.

Voor de onderdeelen, in de hieronder voorkomende begrootingsartikelen aangewezen, worden voor het dienstjaar 1919 toegestaan de daarnevens uitgetrokken sommen:

Iste Afdeeling.

Algemeen en gewestelijk bestuur.

Gouvernementssecretarie en algemeene dienst.

Artikel 1. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en kantoorbehoeften van den gouvernementssecretaris en verdere ambtenaren en beambten	f	72 416
Artikel 2. Vergoedingen aan de ambtenaren en hulpambtenaren van den burgerlijken stand		785
Artikel 3. Boek- en drukwerken, abonnement op nieuwsbladen, advertentiekosten, uitgaven van het ijkwezen, briefporten, kosten van telegrammen, bindloon en andere uitgaven		6 470
Transporteere..	f	79 671

Per transport.. f	79 671
Artikel 4. Toelage aan den persoon belast met het bijhouden van de bevolkingsregisters.....	180

Koloniale Raad.

Artikel 5. Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelage van den bode bij den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernements-secretarie en van een algemeen verslaggever.....	1 135
Artikel 6. Bruggegeld voor den bode van den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernementssecretarie, verlichting der vergaderzaal van en andere uitgaven voor den Kolonialen Raad...	236

Gewestelijk Bestuur.

Artikel 7. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, schrijfloon, kantoorbehoeften en voedergelden of kosten van vervoermiddelen van de ambtenaren en beambten.....	35 230
Artikel 8. Teerkosten van de districtmeesters op Curaçao bij verblijf buiten hunne standplaatsen.....	300
Artikel 9. Vergoeding voor kantoorhuur aan den districtmeester op Aruba	60

Overtochts, vervoer- en verplaatsingskosten van ambtenaren en gepensionneerden.

Artikel 10. Uit- en terugzending van burgerlijke ambtenaren en daarmede in verband staande uitgaven, overtocht van met verlof gaande of van verlof terugkeerende en gepensionneerde ambtenaren met hunne gezinnen, benevens terugbetaling van uit eigen middelen betaalde overtochtskosten zoomede tegemoetkoming in de kosten van verplaatsing.....	15 250
Artikel 11. Kosten verbonden aan het vervoer van personen en goederen voor rekening der kolonie tusschen de eilanden der kolonie onderling.....	27 000

Algemeene kosten.

Artikel 12. Kosten van volksfeesten op den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin en van de verstrekkingen op dien dag aan de burgerlijke politie, enz.....	1 635
Artikel 13. Huur van een woning in het 5de district op Curaçao voor reizende ambtenaren.....	120
Artikel 14. Kosten van drukwerk...	7 250
Artikel 15. Bijdrage ten behoeve van het Militair Tehuis.....	1 200
Totaal der Iste afdeeling.. f	169 267

Per transport..		f 169 267

IIde Afdeeling.

Rechts- en politiewezen.

Hof van justitie en parket van den procureur-generaal.

Artikel 16. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en bruggegeld van den voorzitter, de leden, den procureur-generaal, den advocaat-generaal, den griffier en de verdere ambtenaren en beambten.....	f 35 589	
Artikel 17. Vertolkingskosten, aanschaffing van boekwerken ten dienste van de gerechten en van het parket van den procureur-generaal en benoodigdheden voor het hulpkantoor van den industrieelen eigendom	1 100	

Kantongerecht op Curaçao en rechterlijke macht op de andere eilanden.

Artikel 18. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den kantonrechter en den griffier op Curaçao en van de rechterlijke ambtenaren en beambten op de andere eilanden.....	17 174	
Artikel 19. Reis-, teer- en verhuiskosten...	1 300	

Gevangenissen.

Artikel 20. Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelagen van den directeur van de strafgevangenis en het huis van bewaring op Curaçao en verdere beambten	3 579	
Artikel 21. Kostgeld, kleeding, ligging en andere uitgaven voor de gevangenen en verlichting van de gevangenissen.....	8 737	

Rechterlijke politie.

Artikel 22. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen van het politiepersoneel..	84 300	
Artikel 23. Bovenkleeding, schoeisel en vergoeding voor huishuur aan het politiepersoneel.....	6 400	
Artikel 24. Huur en verlichting van wachthuizen voor de politie, zoomede aankoop en onderhoud van ezels ten dienste van de politie.....	2 270	
Artikel 25. Andere uitgaven voor het rechts- en politiewezen.....	8 400	

Algemeene kosten.

Artikel 26. Kantoorbehoeften aan 8 wijkmeesters, à f 50.....	400	
Artikel 27. Bezoldiging of verlofbezoldiging van den marktmeester.....	1 150	
Transporteere..	f 170 399	f 169 267

Per transport..		f 170 399	f 169 267	
Artikel 28. Verlichting van de slachtplaats		120		
Artikel 29. Toelage aan een vertaler		275		
Artikel 30. Kosten van de voogdijraden		525		
Artikel 31. Uitgaven ten behoeve van verwaarloosde kinderen		2 000		
Artikel 32. Uitgaven van vervolgingen en rechtsgedingen waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de koloniale kas komen		2 000		
Artikel 33. Vergoedingen		1 800		
Artikel 34. Teruggave aan het Departement van Justitie in Nederland van het door zijne zorg te betalen aandeel van Curaçao in de bijdrage van Nederland in de kosten van het kantoor van het internationaal verbond tot bescherming van letterkundige- en kunstwerken		100		
Totaal der IIde afdeeling..			177 219	

IIIde Afdeeling.

Schutterij.

Artikel 35. Toelage aan een officier van de rustende schutterij, adjudant van den gouverneur	f	241		
Artikel 36. Verschillende uitgaven voor de schutterij		203		
Totaal der IIIde afdeeling..			444	

IVde Afdeeling.

Geldelijk beheer.

Administratie van financiën en domeinwezen.

Artikel 37. Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelage, kantoorbehoeften, vergoeding voor gemis van inkomsten en bruggegeld van den administrateur van financiën en den bode ter administratie van financiën en ten kantore van den kolonialen ontvanger	f	5 114		
Artikel 38. Kosten van het domeinwezen		840		
Artikel 39. Uitgaven voor het boschwezen		3 950		
Artikel 40. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergelden of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen van den inspecteur der belastingen, den				
Transporteere..	f	9 904	f 346 930	

Per transport.. f	9 904	f 346 930
kolonialen ontvanger op Curaçao, de ontvangers op de andere eilanden en en den sub-ontvanger der invoerrechten en accijnzen op Curaçao.....	15 134	
Artikel 41. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, voedergeld of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen en vergoeding voor gemis van inkomsten van de ambtenaren voor den werkelijken dienst der belastingen.	41 547	
Artikel 42. Andere uitgaven voor den dienst der belastingen.....	20 445	
Post en telegraaf.		
1º Post.		
Artikel 43. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en kantoorbehoeften van den postdirecteur en van de brievenbestellers en beambten ter posterij.....	10 252	
Artikel 44. Betalingen wegens transitrechten, vervoer van brievenmalen, betalingen aan het internationaal kantoor der algemeene postvereeniging en aan dat der telegraafvereeniging te Bern en andere uitgaven voor den postdienst.....	12 550	
Artikel 45. Toelagen aan 6 personen belast met de werkzaamheden van de koloniale postspaarbank	900	
Artikel 46. Benoodigdheden voor de postspaarbank	300	
2º Telegraaf.		
Artikel 47. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en bruggegeld van het personeel van de draadlooze telegrafie	14 411	
Artikel 48. Bedrijfs- en onderhoudskosten van de inrichtingen voor draadlooze telegrafie.....	3 380	
Artikel 49. Reis- en teerkosten van het personeel van de draadlooze telegrafie	1 500	
Artikel 50. Huur van een stuk gronds op de plantage „Daniel'' in het 4de district op Curaçao voor het óprichten en in bedrijfhouden van een post voor draadlooze telegrafie.....	100	
Hypotheekkantoor.		
Artikel 51. Toelage van en kantoorbehoeften aan den hypotheekbewaarder	1 480	
Curaçaosche Bank.		
Artikel 52. Toelagen, kantoorbehoeften en bruggegeld van het personeel van de Curaçaosche Bank.....	3 574	
Artikel 53. Benoodigdheden, druk- en bindloon en andere uitgaven ten behoeve van de Curaçaosche Bank....	300	
Transporteere.. f	135 777	f 346 930

Per transport..	f 135 777	f 346 930

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

Artikel 54. Toelage van den secretaris.....	375
Artikel 55. Bodeloon en kleine uitgaven.....	140

Stroohoeden-nijverheid.

Artikel 56. Toelage van en voedergeld aan den leider der stroohoeden-nijverheid.....	850
Artikel 57. Andere uitgaven in het belang van de stroohoeden-nijverheid...	9 750

Algemeene kosten.

Artikel 58. Vergoeding aan den eigenaar van de plantage Slagbaai op Bonaire voor het gebruiken van een weg door gemelde plantage.....	100
Artikel 59. Uitgaven wegens grondbelasting op landseigendommen, die niet bestemd zijn voor den openbaren dienst.....	2 600
Artikel 60. Bijdragen ten behoeve van het Curaçaosche Weerbaarheidskorps, van de groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond en van de damesvereeniging „Entre Nous''.....	1 250
Artikel 61. Rente wegens uit 's Rijks schatkist ontvangen voorschotten.....	500
Artikel 62. Kosten op de uitzending van baar geld en op de afgifte van wissels op het Departement van Koloniën, vergoeding aan de Vereenigde Protestantsche gemeente voor het gebruik van den haar toebehoorenden regenbak, klok en kelder, kosten van het mijnwezen, bindloon en verdere kleine uitgaven.....	3 825
Totaal der IVde afdeeling..	f 155 167

Vde Afdeeling.

Eeredienst, onderwijs en armenzorg.

Eeredienst.

Artikel 63. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen van de voorgangers van verschillende godsdienstige gemeenten, zoomede bijdrage aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische gemeente, ter voorziening in hare geestelijke behoeften.....	53 109
Artikel 64. Dienstreizen van den Roomsch-Katholieken geestelijke van den 1sten rang.....	225
Artikel 65. Bijdrage aan de R. K. gemeente te Oranjestad op Aruba in de	
Transporteere..	f 53 334 f 502 097

Per transport.. f	53 334 f	502 097
kosten van aanbouw van een nieuwe kerk	1 000	

Onderwijs.

1º. Schooltoezicht.

Artikel 66. Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelage, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den inspecteur van het onderwijs, den bode van de inspectie van het onderwijs en den secretaris der commissie van onderwijs..... 5 100

Artikel 67. Kantoorkosten voor den inspecteur van het onderwijs en uitgaven door hem te doen ten behoeve van examens, aanschaffing van boekwerken voor zijne boekerij, reis- en teerkosten van den inspecteur van het onderwijs, en van de leden der commissie van onderwijs, zoomede uitkeering aan schoolkinderen bij de bezoeken dier commissie 975

2º. Openbaar lager onderwijs.

Artikel 68. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van de onderwijzers en onderwijzeressen en de beambten bij het openbaar lager onderwijs..... 45 404

Artikel 69. Schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven voor de openbare lagere scholen, bruggegeld voor leerlingen van de Emmaschool, reis- en teerkosten van de onderwijzeressen in nuttige handwerken op St. Martin en huur van een gebouw voor openbare school te Bottom op Saba..... 3 070

3º. Openbaar meer uitgebreid lager onderwijs.

Artikel 70. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van de onderwijzers en onderwijzeressen en de beambten bij het openbaar meer uitgebreid lager onderwijs..... 71 770

Artikel 71. Schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven voor de Hendrik- en Wilhelminascholen en aankoop van leermiddelen om aan de leerlingen dier scholen te worden verkocht 2 000

4º. Bijzonder onderwijs.

Artikel 72. Bijdragen voor het bijzonder onderwijs..... 66 850

5º. Verdere kosten van het onderwijs.

Artikel 73. Kosten van de normaallessen 8 100

Artikel 74. Toelagen voor het geven van onderwijs in de beginselen der zeevaartkunde..... 1 450

Artikel 75. Aanschaffing van werktuigen en andere benoodigdheden ten behoeve van het onderwijs in de zee-

Transporteere.. f	259 053 f	502 097

Per transport..	f 259 053	f 502 097
vaartkunde.....	125	
Artikel 76. Kosten van een tweejarigen leergang voor handelsonderwijs....	4 000	
Artikel 77. Toelage aan den persoon belast met het onderhoud en de aanvulling van de verzamelde voorwerpen, bestemd voor de doorloopende tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum	200	
Artikel 78. Kosten van onderhoud en aanvulling van de verzamelde voorwerpen bestemd voor de doorloopende tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum	125	
Artikel 79. Vergoeding aan de leden der examencommissie en vergoeding van reiskosten aan onderwijzers, die zich voor het afleggen van examens of jongelieden, die zich voor het afleggen van het toelatingsexamen der normaallessen naar Curaçao begeven.....	650	
Artikel 80. Uitgaven in verband met de bevordering van het schoolbezoek...	*Memorie.*	

Armenzorg.

Artikel 81. Verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten, onderstand aan behoeftigen en vergoeding aan armenkassen wegens gemis van inkomsten	2 767	
Artikel 82. Bijdragen aan kerkgenootschappen voor onderhoud van weezen.	7 700	
Artikel 83. Kosten van beheer en onderhoud van het huis en erf Nº 6 aan de Werfstraat op Scharloo, zoomede uitkeering aan de armen van verschillende godsdienstige gezindten van de zuivere opbrengst van dat pand.....	*Memorie.*	
Totaal der Vde afdeeling..		f 274 620

VIde Afdeeling.

Landbouw.

Artikel 84. Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den landbouwkundige en van de personen, belast met het doen van weerkundige waarnemingen, zoomede bijdrage in de kosten van het departement van den landbouw in Suriname.....	4 950	
Artikel 85. Reis- en teerkosten van den raadsman in landbouwzaken voor de kolonie Curaçao en van den landbouwkundige voor reizen naar de eilanden buiten Curaçao.....	800	
Artikel 86. Vergoeding aan den gouvernements-commissaris bij de Eerste Sisal Cultuur-Maatschappij en bij de Cultuur-Maatschappij der Nederlandsche Antillen, ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitoefening van		
Transporteere..	f 5 750	f 776 717

Per transport..	f	5 750	f 776 717
zijne werkzaamheden in de genoemde hoedanigheid		50	
Artikel 87. Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt..		11 800	
Artikel 88. Renteloos voorschot aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij te 's Gravenhage (derde termijn)....		33 400	
Artikel 89. Kosten tot aanmoediging van den katoenbouw (aankoop van plantzaad en voorschot op geoogst zaad, katoen of katoenvezel, gewonnen door kleine planters op St. Eustatius).....		7 000	
Artikel 90. Bedrijfskosten van het katoenhuis en renteloos voorschot ter bestrijding van de kosten van bewerking en verzending naar de eerste havenplaats van vezel en zaad, gewonnen door kleine planters, zoomede onderhoud van den motor en de katoenmachines (St. Eustatius).....		1 100	
Totaal der VIde afdeeling..			59 100

VIIde Afdeeling.

Openbare gezondheidsdienst.

Ambtenaren, beambten en gezondheidscommissie.

Artikel 91. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften, voedergelden of kosten van vervoermiddelen en bruggegelden van den directeur van den openbaren gezondheidsdienst, de gouvernements-geneeskundigen, den opzichter en den bediende bij den openbaren gezondheidsdienst en den secretaris en den bode bij de gezondheidscommissie.....	f	64 721	
Artikel 92. Reis- en teerkosten van de leden en den secretaris van de gezondheidscommissie en van de deskundigen die door die commissie gehoord kunnen worden.....		1 000	

Quarantainedienst.

Artikel 93. Toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met den quarantainedienst en van den quarantaine-loods, tevens opzichter op de quarantaineplaats.....		1 700	
Artikel 94. Vergoeding aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met den quarantaine-dienst, voor het verrichten van bijzondere quarantaine-diensten		1 000	
Artikel 95. Loon van een loodsgezel tevens oppasser, van een schoonmaakster en van bedienden, zoomede aankoop van benoodigdheden en andere uitgaven		3 235	
Transporteere..	f	71 656	f 835 817

	Per transport.. f	71 656 f	835 817
Artikel 96. Kosten van uitvoering van den quarantaine-dienst op Aruba.		150	

Gesticht voor krankzinnigen.

Artikel 97. Toelagen aan den directeur, den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met de krankzinnigenverpleging, en de oppassers van het gesticht voor krankzinnigen		3 025	
Artikel 98. Onderhoud van de verpleegden in het gesticht voor krankzinnigen, en verdere kosten		23 500	

Gestichten voor melaatschen.

Artikel 99. Toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige belast met de melaatschenverpleging en den opzichter van het gesticht voor melaatschen op St. Eustatius		1 575	
Artikel 100. Onderhoud van de verpleegden in het gesticht voor melaatschen op Curaçao en verdere kosten		3 500	
Artikel 101. Uitkeering voor bijzondere vervoermiddelen van de dienstdoenden bij het gesticht voor melaatschen op Curaçao		600	
Artikel 102. Voeding en kleeding van de verpleegden in het gesticht voor melaatschen op St. Eustatius		1 200	

Inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten.

Artikel 103. Toelagen aan den inwonenden beambte van en het verplegend personeel van bijstand in de inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten		650	
Artikel 104. Huur van een gebouw voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten, verpleegkosten van de lijders, voeding van den inwonenden beambte, zijne echgenoote en de verpleegster, geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden en andere uitgaven		14 688	

Laboratorium en kantoor van den openbaren gezondheidsdienst.

Artikel 105. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van den hulpscheikundige, den amanuensis, den bediende en het personeel van bijstand van het laboratorium van den openbaren gezondheidsdienst		4 775	
Artikel 106. Benoodigdheden en andere uitgaven voor het laboratorium en het kantoor van den openbaren gezondheidsdienst		1 800	
	Transporteere.. f	127 119 f	835 817

Per transport..	f 127 119	f 835 817

Ontsmettingsdienst.

Artikel 107. Kosten van ontsmettingen	500

Reinigingdienst.

Artikel 108. Toelage aan een onderopzichter bij den reinigingsdienst.....	800
Artikel 109. Arbeidsloonen, en andere uitgaven voor den reinigingsdienst....	14 865

Keuringsdienst.

Artikel 110. Toelage aan een onderopzichter bij den keuringsdienst.....	800
Artikel 111. Kosten van aankoop van monsters, enz.....	250

Ziekenhuizen op Aruba en Bonaire.

Artikel 112. Toelagen aan verpleegsters en bedienden	750
Artikel 113. Benoodigdheden en andere uitgaven.....	1 126

Algemeene kosten.

Artikel 114. Verschillende uitgaven voor geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden voor onvermogenden daaronder begrepen de gevangenen en de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en melaatschen, vergoeding voor verpleging van onvermogenden,daaronder begrepen de gevangenen, huur van spreekkamers voor gouvernements-geneeskundigen in buitendistricten en van een gebouw voor apotheek, verloskundige hulp aan onvermogende kraamvrouwen, kosten van het onderwijs in de verloskunde, zoomede uitgaven voor reiskosten en voor het uitreiken van prijzen aan vroedvrouwen, die een goed examen hebben afgelegd.....	42 338
Artikel 115. Kosten verbonden aan eene algemeene koepokinenting der bevolking	1 000
Artikel 116. Bewaarkosten der koepokstof.....	60
Artikel 117. Vergoeding aan den directeur van den openbaren gezondheidsdienst wegens verrichte werkzaamheden ten behoeve van bijzondere personen..	1 000
Artikel 118. Vergoeding aan de gouvernements-geneeskundigen op Aruba voor het gebruik van vertrekken als apotheek, voor het schoonhouden daarvan en van de werktuigen, enz. en voor het aankoopen en aanbrengen van water, à f 60.....	120
Artikel 119. Opleidingskosten van twee jongelieden aan de geneeskundige school te Paramaribo, tot gouverne-	

Transporteere..	f 190 728	f 835 817

Per transport..	f 190 728	f 835 817
ments-geneeskundige in de kolonie Curaçao	600	
Artikel 120. Kosten in verband met de verdere regeling van den gezondheidsdienst	*Memorie.*	
Artikel 121. Bijdrage aan de Vereeniging ,,Het Groene Kruis''	900	
Artikel 122. Bijdrage aan de ,,Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtziekten''....	5 000	
Totaal der VIIde afdeeling..		f 197 228

VIIIste Afdeeling.

Openbare werken.

Ambtenaren en beambten.

Artikel 123. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den directeur en verdere ambtenaren en beambten	20 530
Artikel 124. Reis- en teerkosten van den directeur en teekenbehoeften voor het kantoor van idem	980

Onderhoud, herstelling en nieuwe werken.

Artikel 125. Kosten van onderhoud en herstelling van werktuigen.....	100
Artikel 126. Gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van meubelen en andere benoodigdheden en verdere uitgaven.....	22 250
Artikel 127. Gewoon onderhoud en herstelling van straten, wegen en kaden	22 350
Artikel 128. Buitengewone uitgaven voor onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, straten, wegen enz.....	35 200
Artikel 129. Nieuwe werken.....	119 350

Baggerwerken.

Artikel 130. Verschillende uitgaven.	15 200
Artikel 131. Voortzetting van de verbetering van de haven van Curaçao....	*Memorie.*
Artikel 32. Verbetering van de Paardenbaai op Aruba (eerste termijn)....	111 000

Waterverschaffing.

Artikel 133. Kosten van het aanleggen en van het onderhoud van werken in het belang van de waterverschaffing.	22 850
Artikel 134. Kosten van onderzoek	
Transporteere..	f 369 810 f 1 033 045

Per transport..	f 369 810	f 1 033 045
naar de mogelijkheid om Willemstad van een drinkwaterleiding te voorzien	*Memorie.*	

Straat- en kustverlichting.

Artikel 135. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van het personeel bij de straat- en kustverlichting	9 005	
Artikel 136. Benoodigdheden en andere uitgaven voor straat- en kustverlichting	11 680	
Artikel 137. Aanschaffing en opstellen van kustlichttoestellen	24 000	

Seinwezen.

Artikel 138. Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelagen van het personeel bij het seinwezen	4 550	
Artikel 139. Licht en verdere benoodigdheden voor de seinposten	370	

Haven- en loodswezen.

Artikel 140. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst en voor het toezicht op vaartuigen, boeien, meerpalen, enz. en vergoeding voor buitengewone diensten en wegens gemis van inkomsten van de ambtenaren en de beambten bij den haven- en loodsdienst	14 974	
Artikel 141. Loon van en vergoeding voor buitengewone diensten aan roeiers, enz., onderhoud en herstelling van vaartuigen en verdere daarmede in verband staande uitgaven, kantoorhuur, schrijfbehoeften en andere kosten, zoomede bijdrage in de kosten van verzekering van in de haven liggende buizen van de waterleiding en kabels van de electrische verlichting	7 130	
Totaal der VIIIste afdeeling..		441 519

IXde Afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, onderstanden, toelage, zoomede uitgaven voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen.

Artikel 142. Pensioenen van burgerlijke landsdienaren	95 820	
Artikel 143. Pensioenen van weduwen en nagelaten minderjarige kinderen van burgerlijke landsdienaren	73 536	
Artikel 144. Wachtgelden	495	
Artikel 145. Onderstanden	2 821	
Artikel 146. Toelage aan een broeder in de orde van den Nederlandschen Leeuw	200	
Artikel 147. Kosten voor de waarne-		
Transporteere..	f 172 872	f 1 474 564

Per transport..	f 172 872	f 1 474 564
ming van tijdelijk opengevallen betrekkingen, voor zoover het niet mogelijk is die aan te wijzen op de artikelen, waarin de bezoldigingen voor die betrekkingen zijn omschreven	10 000	
Totaal der IXde afdeeling..		182 872

Xde Afdeeling.

Onvoorziene uitgaven.

Artikel 148. Onvoorziene uitgaven	f	30 000
Totaal..		f 1 687 436

ALGEMEEN OVERZICHT.

Curaçao	f 862 447
Aruba	212 804
Bonaire	70 745
St. Martin	77 625
St. Eustatius	51 123
Saba	27 980
Kolonie	384 712
	f 1 687 436

Iste	Afdeeling.	Algemeen en gewestelijk bestuur	f 169 267
IIde	,,	Rechts- en politiewezen.....	177 219
IIIde	,,	Schutterij	444
IVde	,,	Geldelijk beheer	155 167
Vde	,,	Eeredienst, onderwijs en armenzorg	274 620
VIde	,,	Landbouw	59 100
VIIde	,,	Openbare gezondheidsdienst....	197 228
VIIIste	,,	Openbare werken	441 519
IXde	,,	Pensioenen, wachtgelden, enz...	182 872
Xde	,,	Onvoorziene uitgaven	30 000
			f 1 687 436

Een millioen zes honderd zeven en tachtig duizend vier honderd zes en dertig gulden.

Artikel 2.

Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der *artikelen* 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 42, 44, 46, 48, 49, 53, 55, 57, 59, 61, 62, 64, 67, 69, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 81, 85, 87, 89, 90, 92, 94, 95, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 107, 109, 111, 113, 114, 115, 116, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 136, 137, 139, 141, 142, 143, 144, 145 en 147 van de bij deze verordening voorloopig vastgestelde begrooting ontoereikend wordt bevonden, kan het, evenals de posten bij de *artikelen* 80, 83, 120, 131 en 134 voor *Memorie* uitgetrokken, door overschrijving uit *artikel* 148 dier begrooting worden aangevuld.

Artikel 3.

Op *artikel* 148 van de bij deze verordening voorloopig vastgestelde begrooting worden aangewezen de tot het dienstjaar 1919 behoorende uitgaven, die hare omschrijving niet vinden in een der *artikelen* van die begrooting en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

De uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Artikel 4.

Tot goedmaking van de uitgaven begrepen in de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919 worden voor dat jaar gebezigd de na te noemen middelen en inkomsten, te weten:

A. *Belastingen.*

a. Invoerrecht;
b. Accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
c. Accijns op geslacht;
d. Zegelbelasting;
e. Overdrachtsbelasting;
f. Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed;
g. Grondbelasting;
h. Gebruiksbelasting;
i. Inkomstenbelasting;
j. Successiebelasting;
k. Vergunningsrecht;
l. Hondenbelasting;
m. Petroleum raffinaderijbelasting;
n. Buitengewone inkomstenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

a. Landbouw-opbrengsten;
b. Boeten;
c. Inkomsten van de posterij;
d. Ontvangsten ten behoeve van de koloniale kas:
wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
wegens loon van den hypotheekbewaarder;
wegens kosten van dienstverleening van de ambtenaren en hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand;
wegens examengelden gestort door aspirant bestuurders van motorrijtuigen;
e. Huur van opslagplaatsen;
f. Uitvoerrecht van mijnproducten;
g. Schoolgelden;
h. Registratierecht;
i. Huur van landsgronden en eigendommen;
j. Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten;
k. Opbrengst van de posten voor draadlooze telegrafie;
l. Inkomsten van de vleeschhal;
m. Inkomsten van de Curaçaosche bank:
aandeel in de zuivere winst;
teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de bank;
n. Concessierechten:
voor de bruggen over de haven en het Waaigat;
voor de electrische werken;
voor het delven van goud, zilver en koper;
o. Terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen;
p. Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik- en Wilhelminascholen;
q. Onzuivere opbrengst van het huis en erf Nº 6 aan de Werfstraat op Scharloo;
r. Uitvoerrecht van zout;
s. Afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw;
t. Inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad, enz.;
u. Opbrengst van de telefonische verbinding op Saba;
v. Loodsgelden;
w. Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen;
x. Teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank;
y. Terugbetaling van verleende visscherijvoorschotten;
z. Vergoeding van de kosten van inschrijving, enz. van handelsmerken door het hulpkantoor voor den industrieelen eigendom;

aa. Vergoeding van de kosten van onderzoek en beproeving van stoomketels en van vernieuwde vergunningen tot gebruik van die ketels;
bb. Huur van het ploegwerktuig;
cc. Ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst;
dd. Alle andere ontvangsten.

C. *Bijdrage uit 's Rijks schatkist.*

Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ..... waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Memorie van toelichting.

Nº 2.

§ 1.

Voor het dienstjaar 1919 zijn de uitgaven geraamd op een bedrag van f 1 687 436,— of f 337 459,— meer dan voor 1918.

Dit hoogere bedrag wordt in hoofdzaak verklaard door de volgende nieuwe posten en hoogere ramingen voor:

Kosten verbonden aan het vervoer van personen en goederen voor rekening der kolonie tusschen de eilanden der kolonie onderling	f	9 000,—
Kosten van de hervorming van de rechtspraak op de bovenwindsche eilanden		6 700,—
Kostgeld, kleeding en ligging van gevangenen		2 600,—
Uitgaven ten behoeve van verwaarloosde kinderen		2 000,—
Uitgaven van vervolgingen en rechtsgedingen waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de koloniale kas komen		2 000,—
Vergoedingen aan praktizijns voor rechtskundigen bijstand aan onvermogenden		1 200,—
Vergoeding aan de leden van de commissie om te onderzoeken of de personen, die zich daarvoor aanmelden, voldoende bekwaamheid bezitten om als bestuurders van motorrijtuigen op te treden		600,—
Bedrijfs- en onderhoudskosten van de inrichtingen voor draadlooze telegrafie en reis- en teerkosten van het personeel		2 500,—
Bezoldiging van 1 R. K. geestelijke meer.		1 200,—
Bijdrage aan de R. K. gemeente te Oranjestad op Aruba in de kosten van aanbouw van een nieuwe kerk		1 000,—
Bezoldigingen van het onderwijzend personeel bij het openbaar onderwijs en verdere kosten van dat onderwijs		27 000,—
Bijdragen aan het bijzonder onderwijs		4 000,—
Bezoldigingen van het personeel bij den openbaren gezondheidsdienst en andere uitgaven		24 000,—
Aankoop van benoodigdheden en andere uitgaven voor den quarantaine-dienst		1 000,—
De inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten		8 700,—
Het laboratorium en het kantoor van den openbaren gezondheidsdienst		1 400,—
Den ontsmettingsdienst		500,—
Den keuringsdienst		1 000,—
Bijdrage aan de Vereeniging „Het Groene Kruis"		500,—
Bijdrage aan de Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten		5 000,—
Bezoldiging van een opzichter meer bij Openbare Werken		3 000,—
Gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de landsgebouwen en eigendommen		2 600,—
Buitengewoon onderhoud en herstelling van		

de landsgebouwen en eigendommen, straten, wegen en kaden	f	12 200,—
Nieuwe werken		71 600,—
Baggerwerken, waaronder de uitgaven voor de verbetering van de Paardenbaai op Aruba (eerste termijn) f 111 000		117 800,—
Waterverschaffing		1 800,—
Kustverlichting		24 000,—

Minder dan voor 1918 wordt noodig geacht voor:

Tegemoetkoming in de verplaatsingskosten van kleine landbouwers, pachters van domeingronden	f	5 000,—
Uitgaven in het belang van den landbouw en de veeteelt op St. Martin		1 200,—
Den reinigingsdienst		2 500,—

§ 2.

Voor 1919 bedraagt het nadeelig verschil tusschen de uitgaven en ontvangsten, dat door een bijdrage uit 's Rijks schatkist moet worden gedekt, eene som van f 668 602,—, dat is f 223 274,— meer dan voor het dienstjaar 1918. Hierbij moet worden opgemerkt, dat er in het ontwerp-begrooting van uitgaven memorieposten zijn voor maatregelen, waarvan de kosten nog niet kunnen worden geraamd.

Toch gelooft ondergeteekende dat de toekomst hoopvol tegemoet kan worden gegaan. In het bijzonder doen de haven van Curaçao, welker verruiming dezer dagen zal zijn voltooid, en de vestiging alhier van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij op veel goeds hopen.

Hij meent te kunnen wijzen op de belastingen, die door de Maatschappij en hare beambten zullen worden betaald, op de te verwachten uitbreiding van het scheepvaartverkeer, zoodra de door de maatschappij te verkoopen vloeibare brandstoffen van Curaçao zullen worden weggehaald, hetzij als koopwaar, hetzij — en dit vooral — als eigen brandstof. Dat deze laatste mogelijkheid van onberekenbaar belang voor Curaçao kan zijn, in verband ook met de Panamakanaalscheepvaart, behoeft, meent hij, geen betoog.

Hij acht daarom het oogenblik gekomen om zoo mogelijk eene bevredigende geldelijke verhouding tusschen de kolonie en het Moederland in het leven te roepen. Het geldelijk verband tusschen de Moederlandsche bijdrage en den gewonen huishoudelijken dienst dient te worden verbroken en verband dient te worden gelegd tusschen deze bijdrage en de maatregelen in het belang van de economische ontwikkeling der kolonie.

Daartoe is verdeeling van de uitgaven en middelen in een groep A. *Gewone dienst* en eene groep B. *Buitengewone dienst* noodig, ook opdat het Moederland kunne zien, dat hetgeen het beschikbaar stelt voor groep B. tot gevolg heeft, dat het nadeelig verschil op groep A. vermindert en zijn bijdrage voor deze groep dus geleidelijk kan worden ontbeerd.

In groep A. *Gewone dienst* kunnen worden gebracht *alle* gewone huishoudelijke uitgaven, al dan niet regelmatig terugkeerende, voor bestuur en beheer der kolonie, en in groep B. *Buitengewone dienst* de niet in groep A. vallende uitgaven, in hoofdzaak te doen voor belangrijke werken en maatregelen, die in het belang van de economische ontwikkeling van de kolonie worden ondernomen, en voor werken of maatregelen van huishoudelijk belang, waarvan de kosten over meerdere dienstjaren zouden mogen worden verdeeld, ter vermijding van den storenden druk, die het brengen daarvan op één begrooting op den stand der geldmiddelen gedurende dat dienstjaar zou uitoefenen.

In groep B. kunnen zoowel uitgaven voor eens, als ook jaarlijks terugkeerende uitgaven worden gebracht, doch bij de jaarlijksche uitgaven moet al dadelijk bij het besluit tot het treffen van den maatregel worden vastgesteld, in welken tijdmaat men zich voorstelt, de kosten van een maatregel van groep B. naar groep A. over te brengen.

Door gepaste zuinigheid en door uitbreiding der middelen op den gewonen dienst en door het met zorg en voortvarendheid beramen en uitvoeren van maatregelen op groep B. zal

telken jare het bewijs moeten worden geleverd, dat de kolonie ernstig naar geldelijke onafhankelijkheid streeft.

Het thans bestaande te kort op den gewonen dienst zal naar gehoopt mag worden langzamerhand door toeneming der inkomsten kunnen verdwijnen. Doordat echter nog meerdere maatregelen op groep B. zullen moeten worden gebracht, die geleidelijk naar groep A. zullen moeten overgaan, zal het nog eenigen tijd duren, eer volledig evenwicht is bereikt. Tot zoolang zal ook voor den gewonen dienst de hulp van het Moederland moeten worden ingeroepen.

Op grond van vorenstaande beschouwingen heeft ondergeteekende de geraamde uitgaven volgenderwijze over den gewonen en den buitengewonen dienst verdeeld.

B. *Buitengewone dienst.*

a.	Uitgaven in het belang van de stroohoeden-nijverheid (artikel 57)	f	9 750,—
b.	Rente wegens uit 's Rijksschatkist ontvangen voorschotten (artikel 61)		500,—
c.	Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt (artikel 87)		11 800,—
d.	Renteloos voorschot aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij te 's Gravenhage (artikel 88)		33 400,—
e.	Kosten tot aanmoediging van den katoenbouw op St, Eustatius (artikel 89)		7 000,—
f.	Bedrijfskosten van het katoenhuis op St. Eustatius, enz. (artikel 90)		1 100,—
g.	Buitengewone uitgaven voor onderhoud en herstelling van landsgebouwen, straten, wegen, enz. (artikel 128), met uitzonderlng van die onder letters *d* en *h*		33 900,—
h.	Nieuwe werken (artikel 129)		119 350,—
i.	Verbetering van de Paardenbaai op Aruba (artikel 132)		111 000,—
j.	Waterverschaffing (artikel 133 *a.*)		19 025,—
k.	Aanschaffing en opstelling van kustlichttoestellen op Aruba en Bonaire (artikel 137)		24 000,—
		f	370 825,—

Behalve de bovengenoemde uitgaven meent ondergeteekende ook in deze groep te moeten brengen de volgende uitgaven, die als gewone huishoudelijke uitgaven moeten worden beschouwd, doch, ter voorkoming van storenden druk op den stand der geldmiddelen van één dienstjaar, geleidelijk naar groep A. zullen kunnen overgaan en wel voor 5% 's jaars, zoodat deze uitgaven na 20 jaar geheel naar groep A. zullen zijn overgegaan; te weten:

a.	De verhooging der bezoldigingen van de ambtenaren naar aanleiding van de nieuwe regeling dier bezoldigingen (zie gedrukt stuk 1917–1918–7, N°. 2), rond	f 43 800,—	
b.	Kosten van de hervorming van de rechtspraak op de Bovenwindsche eilanden	6 700,—	
c.	Meerdere uitgaven voor den politiedienst, tengevolge van de reorganisatie van de politie (Zie gedrukt stuk als boven)	53 700,—	
d.	Meerdere uitgaven voor de hervorming van den openbaren gezondheidsdienst (verschil tusschen de ramingen voor 1917 en 1919), met uitzondering van de verhooging van de bijdrage aan de vereeniging „Het Groene Kruis", rond	80 800,—	
		f 185,000,—	
	Hiervan gaat naar groep A. *Gewone dienst*, 5% of	9 250,—	
	Blijft		175 750,—
	Totaal van groep B	f	546 575,—

Tegenover deze uitgaven van den buitengewonen dienst kunnen te goed worden geschreven de inkomsten uit de buitengewone middelen.

Als zoodanig kunnen worden aangemerkt de inkomsten uit buitengewone maatregelen en de terugbetalingen van verstrekte gelden, die, naar hun aard, in groep B. thuis behooren; te weten:

a. landbouw-opbrengsten	f	1 050,—
b. rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten		9 550,—
c. terugbetaling door de telegraafkabel maatschappij van gelden, ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen		10 000,—
d. afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw		7 000,—
e. inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad, enz		1 100,—
f. terugbetaling van verleende visscherij-voorschotten		1 000,—
g. huur van het ploegwerktuig		250,—
te zamen	f	29 950,—

zoodat het te kort op den buitengewonen dienst bedraagt f 546 575,-- — f 29 950,— = f 516 625,—.

A. *Gewone dienst.*

Voor de huishoudelijke uitgaven voor bestuur en beheer der kolonie, blijft, na aftrek van het voormeld bedrag van f 546 575,— voor den buitengewonen dienst van het eindcijfer der uitgaven van de geheele begrooting eene som van f 1 140 861,-- voor den gewonen dienst over.

Daar van het totaal der middelen, ten bedrage van f 1 018 834,-- eene som van f 29 950,— voor den buitengewonen dienst moet worden afgetrokken, blijft over ten bate van den gewonen dienst een bedrag van f 988 884,—. Het te kort op dezen dienst is alzoo f 1 140 861,— — f 988 884,— = f 151 977,—.

Bij de raming der middelen is ditmaal, evenals bij de vorige begrooting is geschied, aangenomen, dat de oorlog zoo niet in het loopend jaar, dan toch nog vroeg genoeg in het begrootingsjaar zal zijn beëindigd, dat nog in laatstbedoeld jaar voordeel getrokken zal kunnen worden uit de verschillende bestaansbronnen der kolonie, die slechts op de hervatting van het geregeld wereldverkeer wachten om tot ontwikkeling te geraken.

Verondersteld is, dat reeds in 1919 de haven van Curaçao wederom, gelijk vóór den oorlog, door stoomschepen van verschillende lijnen zal worden bezocht; dat aan den phosphaatuitvoer geene beletselen meer in den weg zullen staan en dat de Curaçaosche Petroleum Maatschappij haar bedrijf zal kunnen aanvangen.

Toch zijn, waar het te voorzien is, dat de naweeën van den oorlog zich nog geruimen tijd na het sluiten van den vrede zullen doen gevoelen en dat zelfs in verschillende groot-bedrijven mèt den vrede zekere malaise zal intreden, de ramingen met de noodige voorzichtigheid geschied, opdat groote tegenvallers uitgesloten zullen zijn.

In verband met het vorenstaande en rekening houdend met de uitkomsten van het jaar 1917 en de gemiddelde opbrengst over de jaren 1915—1917 zijn de middelen in totaal voor de geheele kolonie f 114 185,— hooger geraamd dan voor het jaar 1918.

Voor zoover, na de ontvouwing van het stelsel, dat bij de raming is gevolgd, eenige nadere toelichting van afzonderlijke posten nog wenschelijk kan worden geacht, wordt die verstrekt in de ,,Toelichting van de raming der middelen'' (stuk no. 5).

§ 3.

Vergelijking van de opbrengst der middelen in 1917 met die der middelen in 1916.

Voor zoover thans kan worden vastgesteld, overtreft de opbrengst der middelen in 1917 die der middelen in 1916 met

rond f 72 000,—, den verrekenpost van f 100 000,— in 1916 voor den aankoop door Suriname van het stoomschip „Prinses Juliana" buiten beschouwing latende.

De volgende middelen brachten in 1917 belangrijk meer op dan in 1916:

invoerrecht	f	12 000,—
accijns op gedistilleerd, wijn en bier		5 000,—
accijns op geslacht		1 000,—
zegelbelasting		2 000,—
overdrachtsbelasting		6 000,—
grondbelasting		6 000,—
gebruiksbelasting		3 000,—
inkomstenbelasting		32 000,—
schoolgelden		2 000,—
huur van landsgronden en eigendommen		18 000,—
rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten		3 000,—
kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen		5 000,—
ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst (nieuw)		3 000,—
alle andere ontvangsten		4 000,—

Belangrijk minder dan in 1916 brachten in 1917 op de volgende middelen;

belasting op openbare verkoopingen van roerend goed	f	4 000,—
successiebelasting		2 000,—
uitvoerrecht op mijnproducten		5 000,—
opbrengt van de posten voor draadlooze telegrafie		1 000,—
inkomsten van de Curaçaosche Bank		1 000,—
terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden, ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen		16 000,—
afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw op St. Eustatius		1 000,—

§ 4.

Vergelijking van de opbrengst der middelen in 1917 met de ramingen voor dat jaar.

De totale opbrengst der middelen bleef, voor zoover thans bekend, rond f 50 000,— bij de raming ten achteren.

Belangrijk meer dan de raming hebben opgebracht de volgende middelen:

zegelbelasting	f	3 000,—
overdrachtsbelasting		6 000,—
grondbelasting		5 000,—
gebruiksbelasting		2 000,—
inkomstenbelasting		21 000,—
huur van opslagplaatsen		1 000,—
schoolgelden		1 000,—
huur van landsgronden en eigendommen		19 000,—
rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten		1 000,—
inkomsten van de Curaçaosche Bank		10 000,—
terugbetaling voor de telegraafkabelmaatschappij van gelden ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen (memorie geraamd)		11 000,—
onzuivere opbrengst van het huis en erf N° 6 aan de Werfstraat op Scharloo (memorie geraamd)		1 000,—
kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen		8 000,—
ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst		1 000,—
alle andere ontvangsten		7 000,—

Belangrijk minder dan de raming bleven de volgende middelen:

invoerrecht		6 000,—
accijns op gedistilleerd, wijn en bier		67 000,—
inkomsten van de posterij		3 000,—

uitvoerrecht van mijnproducten	f	34 000,—
uitvoerrecht van zout.....		1 000,—
afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw.....		6 000,—
loodsgelden.....		29 000,—

§ 5.

Vergelijking der uitgaven in 1917 met de voor dat jaar toegestane kredieten.

De uitgaven beliepen, voor zoover thans bekend, f 1 473 550,— of f 7 698,— minder dan de raming. In den uitgewerkten en toelichtenden staat der uitgaven (stuk No. 3) zijn de redenen der overschrijdingen van en de overschotten op de verschillende posten van de begrooting aangegeven.

§ 6.

Invloed van den oorlog op de raming voor 1919.

Ofschoon bij de raming der middelen van de veronderstelling is uitgegaan, dat de oorlog in den loop van 1918 of uiterlijk begin 1919 zal zijn afgeloopen, zijn de ramingen toch geenszins zóó gesteld als zou zijn geschied, ware er in het geheel geen oorlog geweest.

Het lijkt ondergeteekende dan ook dienstig er hier de aandacht op te vestigen, dat, ware de oorlog in 1914 niet uitgebroken en hadden de Mijnmaatschappij Curaçao en de Curaçaosche Petroleum Maatschappij hunne groot-bedrijven onbelemmerd kunnen ontwikkelen, het beeld, dat de begrooting voor 1919 van onze financiën zou hebben vertoond, er heel wat gunstiger zou hebben uitgezien dan het nu ontworpene.

Den invloed, welken de oorlog op de raming voor 1919 uitoefent, in een cijfer weer te geven, dat als de positieve uitslag van een logische berekening kan worden voorgesteld, schijnt ondergeteekende niet mogelijk toe.

Evenwel meent hij niet ver van de waarheid te blijven als hij als zijne meening zegt, dat de raming der middelen, zonder oorlog, tusschen vijf en zeventig duizend en honderd en vijf en twintig duizend gulden hooger had kunnen worden gesteld, de buitengewone inkomstenbelasting niet inbegrepen.

§ 7.

Invloed van den oorlog op de opbrengst der middelen in 1917.

De invloed, welken de oorlog in 1917 op den financieelen toestand der kolonie heeft uitgeoefend, heeft zich in sterke mate afgespiegeld op de middelen: drankaccijns, uitvoerrecht van mijnproducten en loodsgelden.

Ook andere middelen, die rechtstreeks verband houden met den economischen toestand, hebben den nadeeligen invloed van de tijdsomstandigheden ondervonden. Het invoerrecht b.v. dat, bij toegenomen koopkracht der bevolking, de raming ongetwijfeld overschreden zou hebben, bleef daaronder.

Daarentegen moeten de bijzondere winsten, die de Curaçaosche Bank en de kabel Maatschappij gemaakt hebben, voor een deel zeker op rekening van de buitengewone tijdsomstandigheden worden gesteld.

Alles samengenomen meent ondergeteekende te kunnen aannemen, dat de middelen, ware de toestanden normaal geweest in 1917, tusschen de honderd duizend en honderd vijftig duizend gulden meer zouden hebben opgebracht.

§ 8.

Ter vergemakkelijking van het overzicht is in de Vde afdeeling van de begrooting der uitgaven de onderafdeeling „Onderwijs" nader verdeeld in: 1º Schooltoezicht; 2º Openbaar lager onderwijs; 3º Openbaar meer uitgebreid lager onderwijs; 4º Bijzonder onderwijs en 5º Verdere kosten van het onderwijs.

De uitgaven voor reinigen en schoonhouden van straten, riolen en pleinen, vroeger voorkomende in de afdeeling

,,Openbare werken'', zijn overgebracht naar de afdeeling ,,Openbare gezondheidsdienst'' waar zij thans thuis behooren.

Ofschoon de betrekkelijke begrootingsstukken nog niet in het bezit van ondergeteekende zijn, heeft hij gemeend bij de samenstelling van de hierbij aangeboden begrooting, ook rekening te moeten houden met de door Z. E. den Minister van Koloniën op de begrooting voor 1918 gebrachte begrootingsposten, waarvan hem door Zijne Excellentie mededeeling werd gedaan. Die posten zijn: Vergoeding aan den gouvernements-commissaris bij de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij en bij de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitoefening van zijne werkzaamheden in de genoemde hoedanigheid ..... f 50,—

en

Bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo (eerste termijn) ..... 40 000,—

§ 9.

Tegemoetkoming in de verplaatsingskosten van kleine landbouwers, pachters van domeingronden.

In verband met hetgeen omtrent dezen post in de Memorie van Toelichting behoorende bij het ontwerp-begrooting voor 1918 is gezegd, kan hier worden medegedeeld, dat nu alle verplaatsingen van pachters van domeingronden en bewoners van z. g. donatiegronden zijn geschied, zoodat voor 1919 geen krediet hiervoor behoeft te worden aangevraagd.

In het geheel zijn 88 personen verplaatst, terwijl de verplaatsingskosten f 5 480,— hebben bedragen, waarvan f 330,— in 1918 uitgekeerd.

Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt op St. Martin.

Voor 1919 wordt hiervoor geen krediet aangevraagd daar voor de landslimoentuin op Pointe Blanche geen uitgaven meer zullen worden gedaan. De proef met den limoenbouw is gestaakt, omdat gebleken is, dat de boompjes, wegens den onvoldoenden regenval ter plaatse, geen vruchten kunnen dragen. In 1917 werd voor onderhoud van genoemden limoentuin, voor zoover thans bekend, f 770,— uitgegeven. Van het daarvoor toegestaan krediet bleef f 430,— ongebruikt.

Artikel 11.

Kosten verbonden aan het vervoer van personen en goederen voor rekening der kolonie tusschen de eilanden der kolonie onderling.

De huurprijs van den paketschoener ,,Estelle'' moest, met ingang van den 16n. September 1917 met f 750,— 's maands worden verhoogd en gebracht op f 2 000,—. Deze tijdelijke verhooging had moeten worden verleend op verzoek van den eigenaar van dien schoener, die, met het oog op de tegenwoordige hooge vrachtprijzen en in verband met de stijging der prijzen van alle scheepsbenoodigdheden, niet langer genegen was voor eene vergoeding van slechts f 1 250,— 's maands den paketdienst tusschen de Beneden- en de Bovenwindsche eilanden te onderhouden.

Artikel 16.

a.

Bezoldiging van 1 lid van het Hof van Justitie meer. Het ligt in het voornemen, ter hervorming van de rechtspraak op de Bovenwindsche eilanden, het Hof van Justitie met een lid uit te breiden en de leden van dat college bij beurten als omgaand rechter op die eilanden te laten optreden.

b.

Standplaatstoelage van 1 lid van het Hof van Justitie gedurende zijn verblijf op de Bovenwindsche eilanden. Het wordt billijk geacht, het met de omgaande rechtspraak

op de Bovenwindsche eilanden belaste lid van het Hof van Justitie, gedurende den tijd, dat bedoeld lid voor dat doel buiten de plaats zijner vestiging (Willemstad) vertoeft, eene vergoeding in den vorm van eene standplaatstoelage naar reden van f 1 000,— 's jaars, toe te kennen.

Artikel 17 *b*.

Aanschaffing van boekwerken ten dienste van de gerechten. Bij het vestigen van een nieuw gerecht op de Bovenwindsche eilanden is het noodzakelijk een boekerij ten dienste van dat gerecht op te richten. Voor de eerste maal kan hiervoor niet minder dan f 400,— worden uitgetrokken, welk bedrag, na de aanschaffing van de meest geraadpleegde rechtspraak en boekwerken, wel zal kunnen worden verminderd. De raming van dezen post is in verband met het bovenstaande voor 1919 verhoogd met f 400,—.

Artikel 19.

a.

Reis- teer- en verhuiskosten van een lid van het Hof van Justitie als omgaand rechter op de Bovenwindsche eilanden. De omgaande rechter zal op een der Bovenwindsche eilanden verblijf moeten houden en van daar, op nader vasttestellen tijden, de beide andere bezoeken. Met het oog hierop moet er voor reis- teer- en verhuiskosten een bedrag beschikbaar worden gesteld, dat op f 800,— kan worden begroot.

b.

Reis- en teerkosten van den griffier van het omgaand gerecht op de Bovenwindsche eilanden. Er behoort rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat de griffier van het omgaand gerecht op de Bovenwindsche eilanden den rechter op diens dienstreizen zal vergezellen. Voor reis- en teerkosten van dezen ambtenaar wordt eene som van f 500,— noodig geacht.

Artikel 31.

Uitgaven ten behoeve van verwaarloosde kinderen. Naar aanleiding van een daartoe strekkend verzoek van den voogdijraad op Curaçao wordt er een krediet aangevraagd om daaruit te kunnen betalen de kosten van uitbesteding van minderjarigen, die eventueel aan de ouderlijke macht of aan de voogdij moeten worden onttrokken. Voor 1919 worden deze kosten geraamd op f 2 000,—, welk bedrag vermoedelijk voldoende zal zijn.

Artikel 32.

Uitgaven van vervolgingen en rechtsgedingen waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de koloniale kas komen. Het nieuwe Wetboek van Strafrecht schaft de veroordeeling in de kosten in strafzaken af. Deze kosten blijven, behoudens eenige weinige uitzonderingen, voor rekening van den Lande. Het is daarom noodig een bedrag hiervoor beschikbaar te stellen. Voor 1919 wordt de raming gesteld op f 2 000,—.

Artikel 33.

a.

Vergoeding aan praktizijns voor rechtskundigen bijstand aan onvermogenden. Het wordt billijk geacht, dat aan de praktizijns, die kosteloos aan onvermogenden bijstand verleenen, daarvoor eene vergoeding uit de koloniale kas wordt toegekend. Het uitgetrokken bedrag is voor dit doel wel als voldoende te beschouwen.

b.

Vergoeding aan de leden van de commissie om te onderzoeken of de personen, die zich daarvoor aanmelden, voldoende bekwaam-

heid bezitten om als bestuurders van motorrijtuigen op te treden. Aangezien er geen geschikte personen meer konden worden gevonden, die genegen waren zonder vergoeding te onderzoeken, of de personen die zich daarvoor aanmelden, voldoende bekwaamheid bezitten, om als bestuurders van motorrijtuigen op te treden, moest aan elk der leden van de daarvoor benoemde commissie eene vergoeding van f 5,— worden toegekend, voor elken keer dat het onderzoek plaats vindt. Voor 1919 zal een bedrag van f 600,— daarvoor vermoedelijk voldoende zijn.

Ten einde deze uitgaven eenigszins goed te maken, wordt door belanghebbenden als examengeld f 5,— in de koloniale kas gestort.

Artikel 44 *a*.

Transitrechten en betalingen voor vervoer van brievenmalen (Bonaire). In het belang van het publiek in het algemeen en van den handel in het bijzonder is het zeer noodzakelijk, dat er eene regeling getroffen wordt, om, in aansluiting met de amerikaansche mails, een geregelden maildienst in het leven te roepen tusschen Curaçao en Bonaire. Een krediet van f 450,— wordt hiervoor noodig geacht.

Artikel 47.

a.

Bezoldiging van een hoofd van den post voor draadlooze telegrafie op Curaçao. De betrokken ambtenaar is thans ook belast met de zorg van den op de plantage ,,Daniel'' opgerichten post voor draadlooze telegrafie, wat hem veel meer werk en ook een veel grootere verantwoordelijkheid geeft. Het wordt daarom billijk geacht, zijne bezoldiging te stellen op f 2 500,— tot f 3000,—. Aan Z. E. den Minister van Koloniën is voorgesteld hem reeds met ingang van 1º Januari van dit jaar eene bezoldiging van f 2 500,— toe te kennen.

b.

Toelagen aan 3 hulp-seiners. De drie hulp-seiners doen reeds geruimen tijd, vooral na de oprichting van den post voor draadlooze telegrafie op Daniel, feitelijk den dienst van seiners. Aan Z. E. den Minister van Koloniën is voorgesteld hen reeds met ingang van 1º Januari 1918 tot seiners 3de klasse te benoemen. Daar uitbreiding van het personeel, nu er twee posten moeten worden bediend, bepaald noodig is, zullen er weer eenige jongelieden moeten worden opgeleid tot hulp-seiners.

Artikel 48.

Bedrijfs- en onderhoudskosten van de inrichting voor draadlooze telegrafie op Curaçao. Met het oog op de voortdurende prijsstijging van alle benoodigdheden en in verband met de oprichting van een tweeden post is dit krediet met f 1 000,— verhoogd.

Artikel 49.

Reis- en teerkosten van het personeel van de draadlooze telegrafie. In verband met de oprichting van een post voor draadlooze telegrafie op de plantage Daniel dient er voor reis- en teerkosten van het personeel een bedrag beschikbaar te worden gesteld. Vermoedelijk zal voor 1919 een bedrag van f 1 500,— daarvoor wel voldoende zijn.

Artikel 50.

Huur van een stuk gronds op de plantage ,,Daniel'' in het 4de district op Curaçao voor het oprichten en in bedrijfhouden van een post voor draadlooze telegrafie. Met den eigenaar van de plantage ,,Daniel'' is een overeenkomst van huur en verhuur aangegaan, waarbij aan het Bestuur der kolonie een stuk gronds van die plantage in huur werd afgestaan tegen een jaarlijkschen huurprijs van f 100,— onder bepaling, dat de huur wordt aangegaan voor den tijd dat het Bestuur den grond noodig heeft voor het in bedrijf houden van een post voor draadlooze telegrafie.

Artikel 63 *a*.

Bezoldiging van 1 R. K. geestelijke van den 2den rang meer. Aangezien door de uitbreiding van de bevolking de splitsing van de Overzijde in twee parochies noodzakelijk is geworden, is door het Apostolisch Vicariaat een tweede kerk in dat gedeelte van de stad gebouwd, welke kerk ook door de bevolking van het 3de district, die in de nabijheid van de stad woont, zal kunnen worden bezocht. Het komt billijk voor, om voor de nieuwe parochie, welker oprichting voor de katholieke bevolking noodzakelijk was, de bezoldiging van een geestelijke van den 2n. rang op deze begrooting uit te trekken Het aantal dier geestelijken is daarom voor Curaçao vermeerderd met een.

Artikel 65.

Bijdrage aan de R. K. gemeente te Oranjestad op Aruba in de kosten van aanbouw van een nieuwe kerk. De R. K. kerk te Oranjestad moest worden gesloopt, wijl zij, om hare bouwvalligheid, gevaar opleverde voor de bezoekers. In de plaats hiervan wordt eene nieuwe kerk gebouwd om in de godsdienstige behoefte van de katholieke bevolking te voorzien. De gemeente is niet bij machte zelf al de kosten van aanbouw, die op ongeveer f 40 000,-- worden geraamd, te dragen. Voorgesteld wordt, het Apostolisch Vicariaat daarin tegemoet te komen met een bedrag van f 1 000,—.

Artikel 66.

b.

Toelage aan den bode van de inspectie van het onderwijs. Voor lager schrijfwerk, boodschappen en verzending van leermiddelen is een bode noodig voor de inspectie van het onderwijs alleen, omdat de bode bij het openbaar onderwijs, door zijne andere werkzaamheden, niet voldoende ter beschikking van den inspecteur kan zijn.

c.

Kantoorbehoeften aan den secretaris der commissie van onderwijs. Deze post houdt verband met de voorstellen gedaan in de ontwerp-verordening, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao (gedrukte stukken 1917—1918, N° 23).

d.

Voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den inspecteur van het onderwijs. Het is noodig aan den inspecteur van het onderwijs voedergeld toe te kennen, omdat hij zich voor den dienst dikwijls moet verplaatsen, vooral als de ontwerp-verordening bovenvermeld zal zijn aangenomen.

Artikel 73 *c*.

Tegemoetkoming aan leerlingen van de normaallessen van de eilanden buiten Curaçao. Deze post houdt verband met artikel 14 van het besluit van 23 October 1917, P. B. N° 29. Voor 1919 wordt een bedrag van f 3 000,— noodig geacht.

Artikel 76.

a.

Toelagen aan onderwijzers aan den tweejarigen leergang voor handelsonderwijs. Deze post houdt verband met de G. B. van 10 November 1917, N° 876, P. B. 1917, N° 33. Gerekend is op 36 lessen à f 100,— per uur en per jaar en f 100,-- voor den leider.

b.

Verlichting, aanschaffing van boekwerken en andere uitgaven voor den tweejarigen leergang voor handelsonderwijs. Door uitbreiding van den leergang is voor dezen post een bedrag van f 300,— noodig.

Artikel 80.

Uitgaven in verband met de bevordering van het schoolbezoek. Deze post houdt verband met de voorstellen gedaan in de ontwerp-verordening, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao (gedrukte stukken 1917—1918—23). Hoeveel de uitgaven in 1919 zullen bedragen kan nog niet worden vastgesteld. De post is daarom voor memorie geraamd.

Artikel 91.

a.

Bezoldiging van 1 eerste-gouvernements-geneeskundige. De gouvernements-geneeskundigen komen wat bezoldiging aangaat, in de klasse van f 3 500,-- tot f 4500,--.

In verband met het feit, dat de eerste-gouvernements-geneeskundige den directeur van den openbaren gezondheidsdienst bij ontstentenis moet vervangen en rekening houdende met de 17 dienstjaren van dezen ambtenaar alsmede met de door hem genoten bezoldiging (f 3 800,--) en met de door hem te verrichten bijzondere werkzaamheden, wordt hier voorgesteld den eersten gouvernements-geneeskundige het maximum in zijn klasse toe te kennen.

Bezoldiging van 1 gouvernements-geneeskundige in het oostelijk stadsdistrict op Curaçao. Tot nu toe genoot de betrokken ambtenaar een buitengewoon inkomen van f 1 000,-- 's jaars voor bijzondere dienstverleeningen aan de inrichtingen voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten. Volgens de voorgestelde regeling zullen zooveel mogelijk de buitengewone diensten aan de gouvernements-geneeskundigen, zonder vergoeding, worden opgedragen. Daarom wordt voorgesteld de bezoldiging van dezen gouvernements-geneeskundige, als vergoeding voor bedoelde toelage van f 1 000,--, die dan zal vervallen, te stellen op f 3 900,-- 's jaars, zijnde de minimum bezoldiging met één verhooging.

Bezoldiging van 1 gouvernements-geneeskundige in het westelijk stadsdistrict op Curaçao. De arbeidskring van dezen gouvernements-geneeskundige zal in de toekomst worden ingekrompen. Hij behoudt alleen de armenverzorging in een vergroot westelijk stadsdistrict. Daartegenover wachten hem bij den nieuwen dienst nog vele andere werkzaamheden. Met het oog op zijn dienstjaren, waarvan sommige in de buitendistricten en op Bonaire doorgebracht, tegen een, vooral vroeger, betrekkelijk geringe vergoeding, wordt hierbij voorgesteld zijn bezoldiging te stellen op f 3 900,—. De persoonlijke toelage van f 100,— welke door dezen ambtenaar thans genoten wordt, zal dan vervallen.

Bezoldigingen van 4 gouvernements-geneeskundigen in de buitendistricten op Curaçao. Volgens de nieuwe regeling zal voor ieder district een geneeskundige worden aangesteld, op een aanvangsbezoldiging van f 3 500,—.

Bezoldigingen van de gouvernements-geneeskundigen op de eilanden buiten Curaçao. Voorgesteld wordt dezen gouvernementsgeneeskundigen de aanvangsbezoldiging van hunne klasse toe te kennen.

b.

Toelage aan 1 buitengewone gouvernements-geneeskundige belast met de bijzondere heelkundige hulp en hulp bij vrouwenziekten aan onvermogenden. Het is zeer wenschelijk in de bijzondere heelkundige hulp en hulp bij vrouwenziekten aan onvermogenden te voorzien. Daarom wordt voorgesteld, een specialiteit aan te stellen als buitengewone gouvernements-geneeskundige en daarvoor een vaste toelage van f 1 200,— 's jaars beschikbaar te stellen.

Toelage van 1 buitengewone gouvernements-geneeskundige belast met de oogheelkundige behandeling van onvermogenden. Evenals wordt voorgesteld voor bijzondere heelkundige hulp en hulp

bij vrouwenziekten, lijkt het wenschelijk een specialiteit als buitengewone gouvernements-geneeskundige aan te stellen voor het verleenen van oogheelkundige hulp aan onvermogenden. Een vaste toelage van f 600,— wordt hiervoor voorgesteld.

Toelage aan den secretaris van de gezondheidscommissie. Waar der gezondheidscommissie drukke werkzaamheden zullen worden toevertrouwd, komt het gewenscht voor den secretaris daarvan eenigszins goed te bezoldigen. Een vaste toelage van f 400,— 's jaars wordt daarvoor uitgetrokken.

Artikel 92.

Reis en teerkosten van de leden en den secretaris van de gezondheidscommissie en van de deskundigen, die door die commissie gehoord kunnen worden. Een bedrag van f 1 000,— wordt voorgesteld ter bestrijding van reis- en teerkosten van de leden en den secretaris van de gezondheidscommissie en van de deskundigen, die door die commissie gehoord kunnen worden.

Artikel 93 *a.*

Toelage van 1 buitengewone gouvernements-geneeskundige belast met den quarantaine-dienst. Aangezien de quarantaine-dienst zeer wisselend is, immers het kan voorkomen, dat er gedurende langen tijd geen quarantaine is, terwijl op andere tijden weer de dienst dagelijksche werkzaamheid vereischt, komt het beter voor den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met den quarantaine-dienst, eene vaste toelage van slechts f 600,— toe te kennen, doch hem voor elken dag, dat hij quarantaine-diensten verricht, eene vergoeding te geven van f 4,—. Deze regeling is voor den betrokken ambtenaar bepaald billijker, aangezien hij bij de oude regeling, wanneer er wel quarantaine was, verlies leed.

Artikel 94.

Vergoeding aan den buitengewonen gouvernements geneeskundige, belast met den quarantaine-dienst, voor het verrichten van bijzondere quarantaine-diensten. Het is zeer moeilijk dezen post te ramen, aangezien het aantal quarantaine-dagen niet vooruit kan worden vastgesteld. Gedurende het jaar 1917 was er bijna het heele jaar door quarantaine. Als maatstaf voor de raming voor 1919 is een aantal quarantaine-dagen van 250 aangenomen.

Artikel 96.

Kosten van uitvoering van den quarantaine-dienst op Aruba. Zeer dikwijls komt het voor, dat er kleine uitgaven zijn te doen ter handhaving van quarantaine-bepalingen, welke uitgaven dan moeten worden verantwoord op ,,Bindloon en andere uitgaven voor het algemeen en gewestelijk bestuur'', waar zij eigenlijk niet thuis hooren, of op ,,Onvoorziene Uitgaven'', waartoe eerst machtiging moet worden verkregen. Het komt daarom wenschelijk voor een afzonderlijk krediet voor dergelijke uitgaven uit te trekken.

Artikel 104.

b.

Verpleegkosten van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten en voeding van den in de inrichting tot behandeling van die lijders inwonenden beambte en zijne echtgenoote en de verpleegster. De inrichting heeft een buiten verwachting grooten vlucht genomen. Bij de raming voor 1918 was gerekend op 12 patiënten à f 0,60 per dag. Gedurende 1917 reeds bleek, dat eene raming van 50 personen, inbegrepen den inwonenden beambte, zijne echtgenoote en de verpleegster, meer naar waarheid zou zijn. De raming wordt dus: 50 personen à f 0,60 per dag en per persoon of rond f 11 000,—.

c.

Geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden voor lijders aan

besmettelijke geslachtsziekten. Voorgesteld wordt een afzonderlijken post uit te trekken voor de levering van geneesmiddelen en geneeskundige behoeften, aangezien het bedrag daarvan te groot schijnt om onder de gewone verpleegkosten te worden opgenomen, terwijl de prijzen van geneesmiddelen in den laatsten tijd zeer aanzienlijk gestegen zijn.

Artikel 105 *a.*

Bezoldiging van een hulp-scheikundige. Deze hulp-scheikundige, die in den loop van het jaar 1917 op eene toelage van f 1 000,— 's jaars moest worden aangesteld, diende een verzoek om verhooging in. Naar aanleiding hiervan komt het gewenscht en billijk voor hem te plaatsen in de klasse van f 1 400,— tot f 1 600,—.

Artikel 107.

Kosten van ontsmettingen. Onder de werkzaamheden van den openbaren gezondheidsdienst behoort ook het ontsmetten van woningen, enz. waarin besmettelijke ziekten geheerscht hebben. Het komt voor, dat voorloopig f 500,— daartoe voldoende zal zijn.

Artikel 109.

Arbeidsloonen en andere uitgaven voor den reinigingsdienst. (Aruba) Deze post wordt met f 465,— verhoogd. Het bedrag van f 200,— strekt nauwelijks om de straten en pleinen in de Oranjestad 2 maal per jaar schoon te maken, hetgeen — het behoeft geen betoog — volstrekt niet voldoende is. Daarom laat de reinheid van de straten, en vooral van de kleine stegen soms veel te wenschen over.

Voorgesteld wordt een vaste reinigingsdienst in te voeren. Voor 1919 worden de uitgaven geraamd op f 665,— verdeeld als volgt:

arbeidsloonen	f	240,—
aankoop van een kar, van gereedschappen en van andere benoodigdheden		300,—
huur van een ezel, onderhoud van de kar en andere uitgaven		125,—
	f	665,—

Artikel 110.

Toelage aan een onder-opzichter bij den keuringsdienst. Voor den keuringsdienst zal een afzonderlijke opzichter noodig zijn, die eenige kennis zal moeten hebben van keuring van levensmiddelen, enz., terwijl hij ook bij den reinigingsdienst werk zal kunnen verrichten. Voorgesteld wordt hem een vaste toelage van f 800,— toe te kennen.

Artikel 111.

Kosten van aankoop van monsters, enz. ten behoeve van den keuringsdienst. Voor het aankoopen van monsters melk, meel, brood, verduurzaamde levensmiddelen, enz. is het noodig over een bedrag te kunnen beschikken tot het betalen daarvan indien de leverancier dat verlangt. f 250,— zal daardoor wel voldoende zijn.

Artikel 114 *b.*

Vergoeding voor verpleging van onvermogenden daaronder begrepen de gevangenen (St. Martin). Naar aanleiding van een daartoe strekkend verzoek van de Directie van het St. Rose gasthuis op St. Martin, moest de vergoeding voor verpleging van in dat gasthuis opgenomen onvermogenden met f 0,15 per dag en per persoon worden verhoogd en gesteld op f 0,50 evenals dit geschied is op Curaçao voor verpleging van in het St. Elisabeth's gasthuis opgenomen onvermogenden, enz. De gezaghebber begroot de uitgaven voor 1919 op een bedrag van f 1 000.—.

Artikel 121.

Bijdrage aan de vereeniging „Het Groene Kruis". Naar aanleiding van een daartoe strekkend verzoek van de Vereeniging „Het Groene Kruis" wordt voorgesteld de bijdrage aan die vereeniging te verhoogen met f 500,—, om haar in de gelegenheid te stellen uitgaven te doen, die niet langer kunnen worden uitgesteld, te weten:

verhooging van de salarissen van de aan die vereeniging verbonden verpleegsters en aanvulling van den magazijnvoorraad der vereeniging.

Ook de leden der vereeniging hebben voor dat doel hunne bijdragen verhoogd.

Artikel 122.

Bijdrage aan de Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten. Door de Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten is het verzoek gedaan om een jaarlijksche bijdrage van f 5 000,– te mogen erlangen ten einde haar in de gelegenheid te stellen in de toekomst het werk te verrichten dat zij zich voorstelt te doen. Dit vrij hooge bedrag is noodig, wil de Vereeniging vooral ook de sociale gedeelten van het gestelde programma verwezenlijken. Zoo zal zij, onder meer, waarschijnlijk voor de volgende uitgaven komen te staan.

a. Tijdelijke verzorging en huisvesting van minderjarige meisjes, afkomstig van de buitendistricten en van de eilanden der kolonie, die gevaar loopen tot een onzedelijk leven te vervallen;

b. Het vervaardigen en uitgeven van een uitvoerig woningrapport, waarvoor allerlei onkosten zullen moeten worden gemaakt en drukwerk zal moeten worden uitgegeven;

c. Het uitgeven van propagandageschriften, spreuken en plaatwerken van wege de Vereeniging; en

d. Het oprichten van een zeemanshuis, waarvoor lokaal, inrichting, bediening, enz. benoodigd zullen zijn.

Daar de geldmiddelen der vereeniging tot nu toe alleen bestaan uit de bijdragen der leden, welke middelen ten eene male ontoereikend zijn om de vereeniging aan haar nuttig doel toe te doen beantwoorden, wordt het voorgesteld krediet aangevraagd.

Artikel 123 *b.*

Toelage aan een opzichter meer bij openbare werken. Voor de uitvoering van de vele werken en voor het opmaken van een plan voor eene rioleering voor Willemstad is het noodig, dat over meer technische krachten kan worden beschikt. Daarom wordt een krediet aangevraagd voor de bezoldiging van een opzichter meer. Het bedrag van zijne bezoldiging wordt gesteld op f 2 700,— 's jaars, gelijk aan die van zijn ambtgenoot, aan wien, gerekend te zijn ingegaan 1º Januari 1917 eene verhooging van f 300,— 's jaars werd toegekend.

Artikel 128.

a.

Het herstellen en verzwaren van de brug over het Rifwater. De meeste van de ijzeren langsliggers van deze brug zijn doorgeroest en verkeeren in een slechten toestand, terwijl de liggers I. N. P. No. 20 voor overspanningen van 8 M. en een onderlingen afstand van 0,80 M. voor een brug met auto–verkeer veel te licht zijn.

Alle liggers moeten worden vervangen door balkijzers I. N. P. No. 25, terwijl de overige ijzerwerken moeten worden geverfd en een gedeelte van het houten rijdek moet worden vernieuwd.

b.

Het aanbrengen en vernieuwen van eene verharding in de Bargestraat en in de Werfstraat, zoomede het verbeteren van de afwatering van deze straten. Hoewel het de bedoeling was, om op deze

begrooting den tweeden termijn voor de verbetering van den Roodeweg en den weg naar Plantersrust aan te vragen, wil het beter voorkomen om eerst de Bargestraat te verharden en de Werfstraat te verbeteren en de verbetering van den weg naar Plantersrust een jaar uit te stellen. De Bargestraat en de Werfstraat toch verkeeren in een zeer slechten toestand en liggen dichter in de kom van de stad.

c.

Het verrichten van buitengewone herstellingen aan de Handelskade. De primitieve kademuur langs de Handelskade verkeert in een zeer slechten toestand. Op verschillende plaatsen is de kademuur belangrijk vooruit gekomen, terwijl in de steenstapeling, waaruit de kademuur bestaat, gaten voorkomen van meer dan een meter diepte.

Bij wijze van proef zal eene lengte van 12 M. worden verbeterd door het slaan van een zwaren damwand vóór den kademuur en de ruimte daartusschen op te vullen met beton. Blijkt deze verbetering afdoende te zijn, dan zou later de geheele kademuur onderhanden genomen kunnen worden, waarvoor dan eventueel afkomend damhout van tijdelijke werken gebezigd zou kunnen worden, hetgeen eene belangrijke besparing in de kosten zou geven.

d.

Het oververven van de landsgebouwen, in hoofdzaak het gezaghebbershuis, de landskantoren, het houtwerk van de 3 vuurtorens met wachterswoningen en van het tolhuis op den steiger (Aruba). Het is dringend noodig deze gebouwen over te verven. Met het oog op de hooge prijzen der benoodigdheden wordt daarvoor een bedrag van f 900,— aangevraagd.

e.

Buitengewone herstelling van den weg naar Mira-la-Mar en Calabasa (Aruba). Deze weg, door de vroegere Goud Maatschappij aangelegd en onderhouden, is thans in zeer slechten staat en voor rij- en voertuigen vrijwel onbruikbaar. Daar de tegenwoordige Goud Maatschappij thans niet meer bij machte is dezen weg te blijven onderhouden en hij voor het verkeer toch noodig is, wordt een post voor dat werk voorgesteld, daar de kosten toch onmogelijk gevonden kunnen worden uit den post voor gewoon onderhoud van wegen en straten. Het is een buitengewoon werk, doch eenmaal de herstelling degelijk uitgevoerd, is de weg verder met betrekkelijk weinig kosten te onderhouden.

f.

Buitengewone herstelling aan den bergweg van het district Beneden Prinsen Kwartier (St. Martin). De buitengewone herstelling van dezen bergweg is dringend noodzakelijk. De weg verergert elk jaar en gewone herstellingen helpen slechts zeer korten tijd.

g.

Verbetering der bergwegen of gedeelten daarvan leidende naar Oranjestad en naar Oranjebaai (St. Eustatius). De herstelling van deze wegen wordt, in het belang van den landbouw en voor den waterafvoer noodzakelijk geacht.

h.

Her verven van het dak van het gebouw der openbare school te Windwardside en het oververven van andere landsgebouwen (Saba). Het dak van het gebouw der openbare school te Windwardside, dat in 1913 hersteld werd, staat sedert ongeverfd. Het is hoog noodig, dat dit dak zoo spoedig mogelijk wordt geverfd, ter voorkoming van verrotting van het houtwerk.

Ook andere landsgebouwen moeten noodzakelijk worden overgeverfd.

Artikel 129.

a.

Rioleering van de privaten in de gouvernementskantoren, scholen,

en woningen en voorziening van deze gebouwen van closets, enz. met waterspoeling. Deze post kwam, te zamen met de benoodigde gelden voor de verbetering van de daken en houtwerken van de officierswoningen, voor op de begrooting voor 1917, doch de werken konden wegens de abnormale tijdsomstandigheden niet worden uitgevoerd. Voor de rioleering wordt voor 1919 weder een krediet aangevraagd. Met het oog op heerschenden woningnood wordt het niet raadzaam geacht de verbetering aan officierswoningen alsnog ter hand te nemen.

b.

Bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo en het inrichten van de oude hospitalen ter plaatse tot observatie-inrichting voor den quarantaine-dienst (tweede termijn). Het ligt in het voornemen om de quarantaine-inrichtingen van de haven van Curaçao met de eischen des tijds in overeenstemming te brengen.

Onder de werken, die daartoe noodig zijn, behooren de bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo en het inrichten van de oude hospitalen ter plaatse tot observatie-inrichting voor den quarantaine-dienst.

Vermits het te bezwarend wordt geoordeeld het voor deze werken noodig geachte krediet, waarvan de totale som, uit gebrek aan de noodige gegevens nog niet kan worden opgegeven, op één dienstjaar te doen drukken, heeft Z. E. de Minister van Koloniën op de definitieve begrooting voor het dienstjaar 1918 voor den bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo een bedrag van f 40 000,— als eerste termijn aangevraagd en wordt hierbij de tweede termijn, ten bedrage van f 40,000,— uitgetrokken.

c.

Het wegnemen van de glasscherven op en het bijwerken van de ringmuren van landsgebouwen en eigendommen. Bij art. 33 van de Algemeene-Politiekeur is het verboden holle voorwerpen, waarin of waartusschen hemelwater zich kan verzamelen, op of tegen hekken, palen, afsluitingen of perceelen te bevestigen of bevestigd te hebben.

De voorgestelde werken zijn een uitvloeisel hiervan.

d.

Het bouwen van lijkenhuizen op de Algemeene Begraafplaats en het Militair Kerkhof. Bij art. 22 van de ontwerp-Begrafenisverordening is voorgeschreven, dat op elke nieuwe begraafplaats vóór het in het gebruik stellen, en op elke bestaande begraafplaats uiterlijk binnen een jaar na het inwerkingtreden der verordening, een lokaal ingericht moet worden voor tijdelijke bewaring van lijken

De voorgestelde werken zijn een uitvloeisel hiervan.

e.

Het inrichten van drie bogen in den batterijmuur van het Waterfort tot regenbak. De regenbakken in den batterijmuur zijn in verhouding tot den regenvang van de batterijmuren veel te klein. Door inrichting van een regenbak van ongeveer 200 M^3. kan hierin verbetering worden gebracht.

f.

Aankoop van een steenbreker met reservedeelen. Voor het aanleggen van de macadam-wegen kan de benoodigde steenslag niet in voldoende hoeveelheid door de gedetineerden worden gebikt.

Hiervoor werklieden in dienst nemen zou, wegens den tegenwoordigen hoogen loonstandaard, al te kostbaar zijn.

Een proef heeft bewezen, dat, hoewel de koraalsteentjes, die in groote hoeveelheid op de kust gevonden worden, voor minder druk bereden steenslag-wegen zeer goed bruikbaar zijn, deze voor de hoofdwegen in de kom van de stad, niet het geschikte materiaal zijn.

Daarom wordt voorgesteld om een steenbreker aan te schaffen, die door de stoomwals zal kunnen worden gedreven.

g.

Verplaatsing van den post voor draadlooze telegrafie naar het fort Zoutman (Aruba). De ambtenaren ondervinden veel hinder van de werkzaamheden van den post voor draadlooze telegrafie, die thans in de kantoorgebouwen is ondergebracht, terwijl ook het personeel van den post zeer dikwijls gestoord wordt door straatgeluiden. Daarom wordt verplaatsing naar het fort Zoutman, dat afgelegen is, voorgesteld.

h.

Het bouwen van twee nieuwe lokalen bij het gebouw der openbare school te Oranjestad, met gelijktijdige herstelling van het dak van het hoofdgebouw en verbetering der privaten (Aruba). De herstelling van het dak van het schoolgebouw moest wegens gebrek aan werkkrachten in 1917 worden uitgesteld. Vermits het waarschijnlijk is, dat er bij het lager onderwijs volgklassen zullen worden gevoegd, wordt eene vergrooting van het schoolgebouw noodig geacht.

De privaten zijn hoogst primitief en verbetering daarvan is dringend noodig. De kosten van deze werken worden op f 4 000,— geraamd.

i.

Het bouwen van een privaat bij de landskantoren (Aruba). Deze post was reeds voor 1917 toegestaan, doch het werk kon, uit gebrek aan geschikte werkkrachten niet worden uitgevoerd. De post wordt voor 1919 opnieuw voorgesteld, evenwel met eene verhooging van het krediet, welke noodig is tengevolge van verhooging van den loonstandaard en van de prijzen van materialen.

j.

Het bouwen op den gouvernementssteiger van een kantoor voor den loods- en quarantaine-dienst (Aruba). Zie vorige toelichting.

k.

Vernieuwing van de kettingen der boeien in de Paardenbaai en vervanging van drie der stalen torpedo-boeien door houten boeien. (Aruba). Al de kettingen moeten noodzakelijk in 1919 worden vernieuwd en ook de 3 torpedo-boeien moesten reeds meermalen belangrijke herstellingen ondergaan. Het ijzer roest zeer snel weg in het zeewater. Daar deze boeien tegen 1919 door anderen zullen moeten worden vervangen en er geen torpedo's meer voorhanden zijn, wordt voorgesteld ze door houten boeien te vervangen, die, met koper gevoerd, het beter in het zeewater zullen uithouden en waarschijnlijk minder aan onderhoud kosten. De kosten worden geraamd op f 600,— voor de houten boeien en op f 200,— voor de nieuwe kettingen.

l.

Verlenging van den gouvernementssteiger op de reede van Kralendijk (Bonaire). Deze post kwam voor op de begrooting voor 1915, doch werd wegens de abnormale tijdsomstandigheden weder afgevoerd.

Thans wordt voor bedoelden post weder een krediet aangevraagd, dat, in verband met den hoogen loonstandaard en de stijging der prijzen van materialen en benoodigdheden, instede van op f 7 200,—, op f 13 000,— moet worden gesteld.

m.

Het aanschaffen van een boei (Bonaire). De in 1913 gelegde ijzeren boei is lek geworden en zal hoogstens nog een jaar gebruikt kunnen worden. Er wordt daarom, ter vervanging daarvan een krediet van f 1 700,— aangevraagd voor het aanschaffen van een nieuwe boei. De oude zal dan kunnen worden gebruikt als reserve-boei, die ook dringend noodig is.

n.

Bouw van een brug ter verbinding van het eilandje Simsonbaai

met den vasten wal van het Nederlandsch gedeelte van St. Martin. Deze post kwam voor op de begrooting voor 1917, doch het werk kon, wegens de abnormale tijdsomstandigheden, niet worden uitgevoerd,

Thans wordt voor bedoelden post weder een krediet aangevraagd, dat, in verband met den hoogen loonstandaard en de stijging der prijzen van materialen en benoodigdheden, instede van op f 5 000,—, op f 19 000,— moet worden gesteld.

o.

Verlenging van den steiger en het aanbrengen van 2 paar davids en een lichte handhijschkraan daarop. (St. Eustatius). Deze post kwam voor op de begrooting voor 1915, doch het werk kon, wegens de abnormale tijdsomstandigheden niet worden uitgevoerd.

Aangezien de wenschelijkheid van een grootere verlenging wordt betoogd, doch een nader onderzoek nog niet is ingesteld, wordt deze post pro memorie geraamd.

p.

Het aanbrengen van waterclosets met waschgelegenheid ten behoeve van de openbare school (St. Eustatius). Het houten privaat bij de openbare school verkeert in zeer slechten toestand. Voorgesteld wordt, in de plaats daarvan, closets met waterspoeling aan te brengen in een geheel steenen bijgebouw op het erf van de school, welk bijgebouw zich in de onmiddellijke nabijheid van Taylor's put bevindt. In dit gebouw, dat uit twee vertrekken bestaat, zal ook eene waschgelegenheid ten behoeve van de leerlingen van de school worden ingericht.

q.

Oevervoorziening van het afvoerkanaal om de Noord van Oranjestad ter bescherming van die plaats en van het Klif (St. Eustatius). In verband met de wegenverbetering dient tevens herhaling van doorbraak voorkomen te worden door het aanbrengen van de noodige muurbekleeding op de zwakke plaatsen van den kanaaloever.

Artikel 130.

a en *b.*

Onderhoud van de baggertoestellen en van vaartuigen. Arbeidsloonen, materialen en steenkolen voor de baggertoestellen met bijbehoorende onderlossers. De in de laatste jaren uitgetrokken bedragen van onderscheidenlijk f 1 100,— en f 4.600,— zijn niet voldoende voor het op diepte houden van den havenmond na de verbeteringswerken.

In 1917 werd aan den oostkant ongeveer 2000 M^3. meer gebaggerd dan uit profiel verwijderd werd. Deze hoeveelheid moet als aanslibbing en verzanding aangemerkt worden. De kosten van verwijdering van deze aanslibbing op f 4,— per M^3. stellende, komt men tot f 8 000,—, terwijl zeker f 4 000,— voor onderhoud der baggertoestellen en onderlossers noodig zal zijn.

d.

Verrichten van peilingen in de St. Annabaai en het bevaarbare gedeelte van het Schottegat. Het wordt noodig geoordeeld, dat de haven van Willemstad geregeld wordt opgepeild.

Artikel 131.

Voortzetting van de verbetering van de haven van Curaçao. Zooals bij de memorie van toelichting op het ontwerp-verordening tot aanvulling van de voorloopig vastgestelde begrooting voor het dienstjaar 1918 (zie stuk 1917—1918—7, No. 2, sub 40) is medegedeeld, ligt het in de bedoeling van Z. E. den Minister van Koloniën om, na de voltooiing van de verruimingswerken aan den havenmond, verdere verbeteringswerken aan de haven van Willemstad ter hand te doen ne-

men. Eene beslissing, welk ontwerp ter uitvoering zal worden gebracht is nog niet gevallen, daarom wordt voor 1919 voor dit doel weer een memorie-post uitgetrokken.

Artikel 132.

Verbetering van de Paardenbaai op Aruba (eerste termijn). Voor de verbetering van de Paardenbaai was op de begrooting voor het dienstjaar 1915 een memorie-post uitgetrokken, doch deze werd weder afgevoerd.

Het ligt in de bedoeling de werken in 1919 ter hand te nemen.

De totale kosten worden geraamd op f 354 000,— en zullen in vier jaar verwerkt kunnen worden,

Voor 1919 wordt een bedrag van f 111 000,— noodig geoordeeld.

Artikel 133 *a*.

Aanlegkosten van werken in het belang van de waterverschaffing (Curaçao). De verbeteringen aan de landsputten op Curaçao, welke uit een hygienisch oogpunt worden noodig geoordeeld, zijn geraamd op f 42 500,—.

Het ligt in de bedoeling om deze werken geleidelijk uit te voeren en de kosten daarvan te kwijten uit het op de begrooting voorkomende krediet voor waterverschaffing.

Aanlegkosten van werken in het belang van de waterverschaffing (St. Eustatius) Het ligt in de bedoeling de versleten windmotor bij de Taylor's put te vervangen door een petroleum motor met bijbehooren. De kosten daarvan, met inbegrip van een motorkamer, worden geschat op f 1 550,—. De nieuwe motor, die van 15 P. K. zal zijn, zal tevens worden gebruikt voor een waterleiding, de klein-industrie (meel-, houtzaag- en schaafmolens enz.) en de straat- en wachthuisverlichting.

Artikel 134.

Kosten van onderzoek naar de mogelijkheid om Willemstad van een drinkwaterleiding te voorzien Eene beslissing is ten deze nog niet gevallen, daarom wordt deze memorie-post voor 1919 gehandhaafd.

Artikel 137.

Aanschaffing en opstelling van kustlichttoestellen op Aruba en Bonaire. De vuurtoren op de Noordwestpunt van Aruba en de lichtopstand op de Noordwestpunt van Bonaire kwamen reeds in het jaar 1915 gereed. De lichttoestellen werden in dat jaar besteld, doch zijn nog niet ontvangen. Verwacht wordt, dat de levering daarvan in 1919 zal kunnen worden uitgevoerd.

Aangezien de prijzen van koper en andere materialen dan nog wel niet normaal zullen zijn, worden bedragen van 50 % meer aangevraagd, dan die, welke vroeger in de toegestane kredieten begrepen waren.

Willemstad, den 5n. Maart 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

UITGEWERKTE EN TOELICHTENDE STAAT.

Nº 3.

ONTWERP

KOLONIALE HUISHOUDELIJKE BEGROOTING

VAN

CURAÇAO

VOOR HET DIENSTJAAR

1919.

UITGEWERKTE EN TOELICHTENDE STAAT.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Iste AFDEELING.								*Waar niet anders is vermeld, hebben de ramingen betrekking op het eiland Curaçao.* *Met St. Martin is het Nederlandsch gedeelte van het eiland bedoeld.* *Ter vereenvoudiging van het begrootingswerk zijn in deze begrooting bij de ramingen voor 1919, 1918 en 1917 en de uitgaven voor 1917, onderdeelen van guldens niet opgenomen.*
		Algemeen en gewestelijk bestuur.								*Waar niet anders is vermeld zijn de verschillen tusschen de ramingen voor 1919 en 1918 voor wat betreft de bezoldigingen en toelagen van de ambtenaren en beambten, hieraan toe te schrijven, dat hun inkomens geraamd zijn in overeenstemming met hun diensttijd.*
		Gouvernementssecretarie en algemeene dienst.								
1		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en kantoorbehoeften van den gouvernementssecretaris en verdere ambtenaren en beambten:								
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:								
		1 gouvernementssecretaris, tevens ambtenaar van den burgerlijken stand, f 4000 tot f 5000	f	4 700,—			f 4 700,—	f 4 700,—	f 4 700,—	
		3 hoofdcommiezen, f 3000 tot f 3500		9 600,—			9 600,—	9 000,—	9 000,—	
		6 eerste-commiezen, f 2500 tot f 3000		15 683,—			15 400,—	14 100,—	14 100,—	
		6 tweede-commiezen, f 2000 tot f 2500		12 283,—			12 000,—	11 100,—	(1) 11 890,—	
		6 adjunct-commiezen, f 1800 tot f 2000		11 200,—			10 800,—	8 400,—	(2) 12 400,—	
		6 eerste-klerken, f 1200 tot f 1400:								
		3 op Curaçao	f	4 200,—			3 600,—	2 000,—		
		1 op Aruba		1 200,—			1 400,—	1 300,—	(3) 1 200,—	
		1 op Bonaire		1 400,—			1 200,—	1 000,—	1 000,—	
		1 op St. Martin		1 400,—			1 200,—	1 125,—	1 125,—	
				8 200,—			5 000,—	3 500,—	3 500,—	
		5 tweede-klerken, f 1000 tot f 1200		5 500,—						
					f	67 166,—				
	b.	toelagen:								
		1 archivaris, f 300 tot f 400	f	350,—			300,—	250,—	250,—	
		1 ijker, f 200 tot f 300		275,—			250,—	200,—	200,—	
		1 eerste-beambte f 700 tot f 800		800,—			800,—	1 950,—	1 950,—	
		3 tweede-beambte, f 500 tot f 600		1 650,—			1 500,—			
		3 schrijvers op de landskantoren:								
		1 op Aruba, f 600 tot f 700	f	675,—			650,—	600,—	600,—	
		1 op Bonaire, f 400 tot f 500		450,—			400,—	300,—	300,—	
		1 op St. Eustatius, f 200 tot f 300		250,—			200,—	150,—	150,—	
				1 375,—						
						4 450,—				
	c.	persoonlijke toelage van een eerste-beambte				200,—	200,—			
	d.	kantoorbehoeften van den gouvernementssecretaris				600,—	600,—	600,—	600,—	
					f	72 416				
2		Vergoedingen aan de ambtenaren en hulpambtenaren van den burgerlijken stand:								
		Curaçao	f	380,—			380,—			
		Aruba		200,—			200,—			
		Bonaire		70,—			70,—			
		St. Martin		55,—			55,—			
		St. Eustatius		25,—			25,—			
		Saba		55,—			55,—			
						785,—				
3		Boek- en drukwerken, abonnement op nieuwsbladen, advertentiekosten, uitgaven van het ijkwezen, briefporten, kosten van telegrammen, bindloon en andere uitgaven:								
	a.	boek- en drukwerken, abonnement op nieuwsbladen, advertentiekosten en uitgaven voor het ijkwezen	f	600,—			600,—	600,—	(4) 600,—	
	b.	briefporten en kosten van telegrammen		4 000,—			4 000,—	3 000,—	(5) 4 213,—	
	c.	bindloon en andere uitgaven:								
		Curaçao	f	900,—			900,—	900,—	(6) 482,—	
		Aruba		325,—			325,—	325,—	361,—	
		Bonaire		175,—			175,—	175,—	158,—	
		St. Martin		150,—			150,—	275,—	(7) 218,—	
		St. Eustatius		170,—			170,—	170,—	(8) 221,—	
		Saba		150,—			150,—	150,—	125,—	
				1 870,—						
						6 470,—				
4		Toelage aan den persoon belast met het bijhouden van de bevolkingsregisters				180,—	180,—	180,—	180,—	

(1) Aan den tweede-commies C. J. Debrot, die als ambtenaar van politie den districtmeester van het tweede en derde district behulpzaam is, werd, tot aanschaffing van een vervoermiddel, een voorschot verleend van f 1 000,—, van welk voorschot op ultimo December 1917 f 790,— onbetaald was. De overschrijding is hiervan een gevolg.

(2) Ten laste van deze posten werd verevend de bezoldiging van een tijdelijk boven de sterkte aangestelden ambtenaar.

(3) Tengevolge van wisseling van personeel bleef op dezen post f 100,— ongebruikt.

(4) Voor zoover bekend werd ten laste van dezen post slechts f 500,— uitgegeven. Aangezien nog niet kan worden vastgesteld, hoeveel hierop nog zal moeten worden verevend, wordt het bedrag der raming als het uitgegevene aangenomen.

(5) Voor zoover bekend werd ten laste van dezen post f 1 213,— meer dan de raming uitgegeven, welke overschrijding veroorzaakt is door de hooge kosten van telegrammen. Het bedrag der uitgaven zal nog belangrijk moeten stijgen, aangezien daarbij nog zal moeten worden gevoegd de in Nederland op dit onderdeel verevende bedragen, waarvan nog geen opgaven ontvangen zijn.

(6) Naar de behoefte werd, voor zoover thans bekend, ten laste van dezen post f 418,— minder dan de raming uitgegeven.

(7) Voor zoover thans bekend werd, naar de behoefte, ten laste van dezen post f 57,— minder dan de raming uitgegeven.

(8) Voor zoover thans bekend werd, naar de behoefte, ten laste van dezen post f 51,— meer uitgegeven dan de raming.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Koloniale Raad.							(9) Wanneer er een omgaand rechter voor de Bovenwindsche eilanden wordt aangewezen, kunnen de betrokken gezaghebbers van de thans door hen uitgeoefende rechterlijke bedieningen worden ontheven.
5		Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelage van den bode bij den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernements-secretarie en van een algemeen verslaggever:							
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den bode f 700 tot f 800	f	800,—		f 800,—	f 800,—	f 800,—	(10) De gezaghebber van Saba heeft tijdens zijn verlof, ingegaan den 26n. October 1917, vergoeding voor huishuur genoten naar reden van f 20,— 's maands. De overschrijding met f 43,— is hiervan een gevolg.
	b.	persoonlijke toelage van den bode		60,—		60,—			
	c.	toelage van een algemeen verslaggever, f 200 tot f 300		275,—		250,—	200,—	200,—	
					f 1 135.—				
6		Bruggegeld voor den bode van den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernementssecretarie, verlichting der vergaderzaal van en andere uitgaven voor den Kolonialen Raad:							(11) Aan den waarnemenden districtmeester van het 4de en 5de district werd, tot het aanschaffen van benoodigdheden voor en tot het bekostigen van herstellingen aan zijn dienstautomobiel, een voorschot van f 500,— verleend, van welk voorschot op ultimo December 1917 nog f 460,— onbetaald was.
	a.	bruggegeld voor den bode	f	36,—		36,—	36,—	36,—	
	b.	verlichting der vergaderzaal en andere uitgaven		200,—		200,—	200,—	209,—	
					236,—				
		Gewestelijk Bestuur.							(12) De betrokken ambtenaar vervulde tijdelijk een ander bezoldigd ambt. Het overschot op dezen post is hieraan toe te schrijven.
7		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, schrijfloon, kantoorbehoeften en voedergelden of kosten van vervoermiddelen van de ambtenaren en beambten:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		van 5 gezaghebbers: (9)							
		1 op Aruba, f 3500 tot f 4500	f	4 300,—		4 300,—	4 000,—	4 000,—	
		1 op Bonaire, f 3500 tot f 4500		4 300,—		4 300,—	4 000,—	4 000,—	
		1 op St. Martin, f 4000 tot f 5000		5 000,—		5 000,—	5 000,—	5 000,—	
		1 op St. Eustatius, f 3000 tot f 3500		3 500,—		3 500,—	3 000,—	3 000,—	
		1 op Saba, tevens Ontvanger, f 3000 tot f 3500		3 000,—		3 000,—	2 700,—	(10) 2743,—	
			f	20 100,—					
		van 4 districtmeesters:							
		1 van het 2e en 3e district op Curaçao, f 3000 tot f 3500	f	3 200,—		3 200,—	3 000,—	3 000,—	
		1 van het 4e en 5e district op Curaçao, f 2 500 tot f 3000		2 700,—		2 700,—	2 400,—	(11) 2 860,—	
		1 op Aruba, f 800 tot f 1000		950,—		875,—	800,—	800,—	
		1 op Bonaire, f 800 tot f 1000		1 000,—		950,—	860,—	860,—	
				7 850,—					
					f 27 950,—				
	b.	persoonlijke toelagen:							
		van den gezaghebber van St. Martin	f	600,—		600,—			
		,, ,, ,, ,, St. Eustatius		500,—		500,—	1 000,—	1 000,—	
					1 100,—				
	c.	toelagen.							
		van 5 boden ten dienste van de gezaghebbers:							
		1 op Aruba, f 300 tot f 400	f	375,—		350,—	300,—	300,—	
		1 op Bonaire, f 200 tot f 300		300,—		275,—	250,—	250,—	
		1 op St. Martin, f 300 tot f 400		375,—		350,—	300,—	300,—	
		1 op St. Eustatius, f 300 tot f 400		375,—		350,—	300,—	(12) 296,—	
		1 op Saba, f 200 tot f 300		300,—		275,—	250,—	250,—	
			f	1 725,—					
		1 schrijver ten kantore van den districtmeester van het 2e en 3e district, f 400 tot f 500		450,—		400,—	300,—	300,—	
					2 175,—				
	d.	schrijfloon aan den gezaghebber van Saba			250,—	250,—	250,—	250,—	
	e.	kantoorbehoeften van 5 gezaghebbers:							
		Aruba	f	115,—		115,—	115,—	115,—	
		Bonaire		100,—		100,—	100,—	100,—	
		St. Martin		100,—		100,—	100,—	100,—	
		St. Eustatius		100,—		100,—	100,—	100,—	
		Saba		130,—		130,—	130,—	130,—	
					545,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	f.	voedergelden of kosten van vervoermiddelen:								(13) De overschrijding van deze posten is een gevolg van de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd.
		aan 5 gezaghebbers:								
		Aruba	f	350,—			f 350,—	f 240,—	f 350,—	
		Bonaire		350,—			350,—	240,—	350,—	
		St. Martin		250,—			250,—	240,—	(13) 250,—	
		St. Eustatius		250,—			250,—	240,—	250,—	(14) Tengevolge van tijdelijke wisseling van personeel moest deze post met f 10,— worden overschreden.
		Saba		250,—			250,—	240,—	250,—	
					f	1 450,—				
		aan 4 districtmeesters:								(15) Aan den districtmeester op Aruba moest als vergoeding voor kantoorhuur een bedrag van f 5,— 's maands worden toegekend.
		2 op Curaçao, à f 700,	f	1 400,—			1 400,—	1 000,—	(13) 1 400,—	
		1 op Aruba		180,—			180,—	180,—	180,—	
		1 op Bonaire		180,—			180,—	180,—	(14) 190,—	(16) Voor zoover thans bekend werd ten laste van dezen post uitgegeven voor:
						1 760,—				
					f	3 210,—				Overtochtskosten f 4 192,—
						f 35 230,—				Gratificatiën voor uitrusting —,—
8		Teerkosten van de districtmeesters op Curaçao bij verblijf buiten hunne standplaatsen				300,—	300,—	300,—	321,—	Kosten van geneeskundig onderzoek 52,—
9		Vergoeding voor kantoorhuur aan den districtmeester op Aruba (15)				60,—				Verplaatsingskosten 1 258,—
		Overtochts, vervoer- en verplaatsingskosten van ambtenaren en gepensionneerden.								f 5 502,—
10		Uit- en terugzending van burgerlijke ambtenaren en daarmede in verband staande uitgaven, overtocht van met verlof gaande of van verlof terugkeerende en gepensionneerde ambtenaren met hunne gezinnen, benevens terugbetaling van uit eigen middelen betaalde overtochtskosten zoomede tegemoetkoming in de kosten van verplaatsing (kolonie)				15 250,—	15 250,—	15 250,—	(16) 5 502,—	Ongebruikt bleef f 9 748,—.
11		Kosten verbonden aan het vervoer van personen en goederen voor rekening der kolonie tusschen de eilanden der kolonie onderling (kolonie) (17)				27 000,—	18 000,—	18 000,—	(18) 19 270,—	(17) Zie de memorie van toelichting bij artikel 11.
		Algemeene kosten.						(19) *Memorie.*	(20)	(18) Naar de behoefte werd, voor zoover thans bekend, ten laste van dezen post verantwoord f 1 270,— meer dan de raming. Zie ook noot 17.
12		Kosten van volksfeesten op den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin en van de verstrekkingen op dien dag aan de burgerlijke politie, enz.:								(19) Kosten van aanschaffing van een stoomschip voor het onderhouden van de gemeenschap tusschen de eilanden der kolonie onderling. (kolonie).
	a.	volksfeesten:								
		Curaçao	f	800,—			800,—	800,—		(20) Ten laste van dezen memoriepost werden, voor zoover bekend, geen uitgaven verevend.
		Aruba		150,—			150,—	150,—		
		Bonaire		150,—			150,—	150,—	(21)	
		St. Martin		150,—			150,—	150,—		
		St. Eustatius		100,—			100,—	100,—		
		Saba		100,—			100,—	100,—		(21) Ingevolge den wensch van Hare Majesteit de Koningin werd de verjaardag van Hoogstdezelve niet gevierd.
					f	1 450,—				
	b.	verstrekkingen aan de burgerlijke politie, de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en melaatschen, de brievenbestellers en de landswerklieden				185,—	185,—	185,—	(21)	(22) Op dit artikel is, voor zoover thans bekend, slechts een bedrag van f 3 246,— verevend. Aangezien nog niet kan worden vastgesteld hoeveel hierop nog zal moeten worden uitgegeven, wordt het bedrag der raming als het uitgegevene aangenomen.
						1 635,—				
13		Huur van een woning in het 5de district op Curaçao voor reizende ambtenaren				120,—	120,—	120,—	120,—	
14		Kosten van drukwerk (kolonie)				7 250,—	7 250,—	7 250,—	(22) 7 250,—	
15		Bijdrage ten behoeve van het Militair Tehuis				1 200,—	1 200,—	1 200,—	1 200,—	
		Totaal der Iste afdeeling				f 169 267,—	f 157 266,—	f 142,856,—	f 137 405,—	
		OVERZICHT.								
		Curaçao				f 84 827,—	f 82 461,—	f 71 021,—	f 74 511,—	
		Aruba				8 880,—	8 895,—	8 010,—	7 906,—	
		Bonaire				8 475,—	8 150,—	7 255,—	7 208,—	
		St. Martin				8 080,—	7 855,—	7 190,—	6 993,—	
		St. Eustatius				5 270,—	5 195,—	5 060,—	5 017,—	
		Saba				4 235,—	4 210,—	3 820,—	3 748,—	
		Kolonie				49 500,—	40 500,—	40 500,—	32 022,—	
						f 169 267,—	f 157 266,—	f 142 856,—	f 137 405,—	

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			GERAAMD voor 1919.	TOEGESTAAN voor 1918.	TOEGESTAAN voor 1917.	UITGAVEN gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		IIde AFDEELING.							(23) Zie de memorie van toelichting bij artikel 16 *a*.
		Rechts- en politiewezen.							(24) Tengevolge van wisseling in het personeel bleef op dezen post f 200,— ongebruikt.
		Hof van justitie en parket van den procureur-generaal.							(25) Zie de memorie van toelichting bij artikel 16 *b*.
16		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en bruggegeld van den voorzitter, de leden, den procureur-generaal, den advocaat-generaal, den griffier en de verdere ambtenaren en beambten:							(26) Voor vertolkingskosten werd, naar de behoefte, slechts f 45,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 205,—.
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							(27) Zie de memorie van toelichting bij artikel 17 *b*.
		1 voorzitter, f 5000 tot f 6000	f	5 700.—		f 5 700,—	f 5 700,—	f 5 700,—	(28) Tot dusver werden op dit onderdeel, voor zoover bekend, geen uitgaven verevend. Aangezien nog niet kan worden vastgesteld, hoeveel hierop zal moeten worden verantwoord, wordt het bedrag der raming als het uitgegevene aangenomen.
		3 leden, f 4000 tot f 5000 (23)		12 700,—		9 400,—	9 400,—	9 400,—	
		1 procureur-generaal, f 6000 tot f 7000		6 700,—		6 700,—	6 700,—	6 700,—	
		1 advocaat-generaal, tevens ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht, f 3000 tot f 4000		3 700,—		3 700,—	3 700,—	(24) 3 500,—	
		1 griffier, f 3000 tot f 4000		3 700,—		3 700,—	3 700,—	3 700,—	
		1 deurwaarder bij het Hof van Justitie en het Kantongerecht, f 800 tot f 1000		950,—		875,—	800,—	800,—	(29) Naar de behoefte werd, voor zoover bekend, op dit onderdeel slechts f 5,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 45,—.
				f 33 450,—					
	b.	standplaatstoelage van 1 lid van het Hof van Justitie gedurende zijn verblijf op de Bovenwindsche eilanden (25)		1 000,—					(30) Welke wijzigingen de inrichting van parket en griffie op de Bovenwindsche eilanden als gevolg van het scheppen van het nieuwe gerecht zal moeten ondergaan, is nog niet met zekerheid te zeggen. De zaak is nog in studie. Aangezien nog geen beslissing in deze is genomen, worden de gebruikelijke sommen aangevraagd.
	c.	toelagen:							
		1 deurwaarder voor strafzaken bij het Hof van Justitie en het Kantongerecht, f 200 tot f 300	f	275,—		250,—	200,—	200,—	
		1 bode bij het Hof van Justitie en het Kantongerecht, f 400 tot f 500		450,—		400,—	300,—	300,—	
				725,—					
	d.	kantoorbehoeften:							
		aan den procureur-generaal	f	260,—		260,—	260,—	260.—	
		,, ,, griffier		130,—		130,—	130,—	130,—	
				390,—					
	e.	bruggegeld voor den bode		24,—		24,—	24,—	24,—	
					f 35 589,—				
17		Vertolkingskosten, aanschaffing van boekwerken ten dienste van de gerechten en van het parket van den procureur-generaal en benoodigdheden voor het hulpkantoor van den industrieelen eigendom:							
	a.	vertolkingskosten	f	250,—		250,—	250,—	(26) 45,—	
	b.	aanschaffing van boekwerken (kolonie) (27)		800,—		400,—	400,—	(28) 400,—	
	c.	benoodigdheden voor het hulpkantoor van den industrieelen eigendom		50,—		50,—	50,—	(29) 5,—	
					1 100,—				
		Kantongerecht op Curaçao en rechterlijke macht op de andere eilanden.							
18		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den kantonrechter en den griffier op Curaçao en van de rechterlijke ambtenaren en beambten op de andere eilanden:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		1 kantonrechter, f 3000 tot f 4000	f	3 700,—		3 700,—	3 700,—	3 700,—	
		1 griffier, f 2500 tot f 3000		3 000,—		3 000,—	2 800,—	2 800,—	
			f	6 700,—					
		4 griffiers bij de kantongerechten op Aruba, Bonaire, St. Martin en St. Eustatius, tevens secretarissen van de Raden van Politie en koloniale schrijvers aldaar, die op St. Martin en St. Eustatius tevens Griffier van den Raad van Justitie, f 800 tot f 1000 (30).							
		Aruba	f	950,—		875,—	800,—	800,—	
		Bonaire		950,—		875,—	800,—	800,—	
		St. Martin		950,—		875,—	800,—	800,—	
		St. Eustatius		950,—		875,—	800,—	800,—	
				3 800,—					
				f 10 500,—					

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	b.	toelagen:								
		2 officieren van justitie bij de Raden van Justitie op St. Martin en St. Eustatius tevens ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de Kantongerechten aldaar, f 700 tot f 800 (30).								
		St. Martin	f	775,—			f 750,—	f 700,—	(31) f 812,—	(31) Aan den officier van justitie werd, tot aankoop van een dienstrijtuig, een voorschot van f 250,— verleend, van welk voorschot op ultimo December 1917, nog f 112,— onbetaald was. De overschrijding van dezen post is hiervan een gevolg.
		St. Eustatius		775,—			750,—	700,—	700,—	
					f	1 550,—				
		3 ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de Kantongerechten op Aruba, Bonaire en Saba: (30)								(32) De betrekking van griffier op Saba bleef tijdelijk onvervuld, tengevolge waarvan op dezen post een overschot bleef van f 4,—.
		1 op Aruba, f 600 tot f 700	f	675,—			650,—	600,—	600,—	(33) De overschrijding van dezen post met f 10,— is een gevolg van de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd.
		1 op Bonaire, f 500 tot f 600		575,—			550,—	500,—	500,—	
		1 op Saba, f 300 tot f 400		400,—			350,—	300,—	300,—	
						1 650,—				
		2 leden van de Raden van Justitie op St. Martin en St. Eustatius als rechter-commissaris, à f 200 (30).								(34) Kosten van hervorming van de rechtspraak op de Bovenwindsche eilanden.
		St. Martin	f	200,—			200,—	150,—	150,—	
		St. Eustatius		200,—			200,—	150,—	150,—	
						400,—				
		1 griffier bij het Kantongerecht op Saba, tevens koloniale schrijvers, f 300 tot f 400 (30)				300,—	300,—	225,—	225,—	(35) Op dezen memorie-post werden geen uitgaven verevend, omdat de hervorming van de rechtspraak in 1917 niet is tot stand gekomen.
		4 deurwaarders-cipier:								
		1 op Aruba, f 300 tot f 400	f	375,—			350,—	300,—	300,—	(36) Zie de memorie van toelichting bij artikel 19 *a*.
		1 op Bonaire, f 300 tot f 400		314,—			300,—	250,—	250,—	
		1 op St. Martin, tevens bode bij den Raad van Justitie en het Kantongerecht, f 500 tot f 600		575,—			550,—	500,—	500,—	(37) Zie de memorie van toelichting bij artikel 19 *b*.
		1 op St. Eustatius, tevens bode bij den Raad van Justitie en het Kantongerecht, f 500 tot f 600		550,—			500,—	450,—	450,—	(38) Wegens vermeerdering van de werkzaamheden in de gevangenissen en het weggaan van drie stationroeiers, die sedert Mei 1915 als hulpgevangenbewaarders in de gevangenissen werkzaam waren, is het aantal gevangenbewaarders, op voorstel van de commissie van administratie, sedert 16 December 1917, met twee vermeerderd.
						1 814,—				
					f	5 714,—				
	c.	kantoorbehoeften:								
		aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht op Curaçao	f	65,—			65,—	65,—	65,—	(39) Wegens vermeerdering van het aantal gevangenbewaarders werd dezen post met f 33,— overschreden. Zie ook noot 38.
		aan den griffier bij het Kantongerecht op Curaçao, waaronder f 100 schrijfloon		300,—			300,—	300,—	300,—	
		aan 4 griffiers, tevens hypotheekbewaarders:								
		Aruba	f	65,—			65,—	65,—	65,—	
		Bonaire		65,—			65,—	65,—	65,—	
		St. Martin		100,—			100,—	100,—	100,—	
		St. Eustatius		100,—			100,—	100,—	100,—	
				330,—						
		aan den griffier op Saba		15,—			15,—	15,—	(32) 11,—	
						710,—				
	d.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den officier van justitie op St. Martin				250,—	250,—	240,—	(33) 250,—	
					f	17 174,—				
19		Reis-, teer- en verhuiskosten: (kolonie).					(34) *Memorie.*	(34) *Memorie.*	(35)	
	a.	reis-, teer- en verhuiskosten van een lid van het Hof van Justitie als omgaand rechter op de Bovenwindsche eilanden (36)	f	800,—						
	b.	reis- en teerkosten van den griffier van het omgaand gerecht op de Bovenwindsche eilanden (37)		500,—						
						1 300,—				
		Gevangenissen.								
20		Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelagen van den directeur van de strafgevangenis en het huis van bewaring op Curaçao en verdere beambten:								
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den directeur, f 1400 tot f 1600	f	1 600,—			1 575,—	1 500,—	1 500,—	
	b.	toelagen:								
		3 gevangenbewaarders, f 400 tot f 500 (38)	f	1 254,—			400,—	360,—	(39) 393,—	
		1 opzichter belast met het toezicht over de gevangenen, f 400 tot f 500		450,—			400,—	360,—	360,—	
		1 persoon belast met het geven van onderwijs aan de gevangenen, f 200 tot f 300		275,—			250,—	200,—	200,—	
						1 979,—				
						3 579,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
21		Kostgeld, kleeding, ligging en andere uitgaven voor de gevangenen en verlichting van de gevangenissen:							
	a.	kostgeld, kleeding, ligging en andere uitgaven:							
		Curaçao (40)	f	7 237,—		f 4 610,—	f 4 760,—	(41) f 6 712,—	(40) De raming is geschied naar den grondslag van eene bevolking van 50 personen en berekend als volgt:
		Aruba		250,—		250,—	250,—	250,—	voor voeding van 50 personen à f 0,35 per dag en per persoon ... f 6 387,50
		Bonaire		350,—		350,—	350,—	350,—	voor kleeding ... 700,—
		St. Martin		300,—		300,—	300,—	(42) 300,—	voor ligging en andere uitgaven ... 150,—
		St. Eustatius		400,—		400,—	400,—	400,—	f 7 237,50
		Saba		50,—		50,—	50,—	50,—	
				8 587,—					
	b.	verlichting		150,—		150,—			
					f 8 737,—				
		Rechterlijke politie.							
22		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen van het politiepersoneel (kolonie):							(41) De raming van dezen post is geschied naar reden van 45 gevangenen à f 0,25 per dag kostgeld. In het afgeloopen jaar bedroeg het aantal gevangenen — behalve in de eerste drie maanden — steeds meer dan 45, welk aantal tot 67 is gestegen. Het kostgeld bedroeg bovendien niet f 0,25 als geraamd, doch wisselde af tusschen 30 en 36½ cent, hetgeen een gevolg was van de hooge prijzen van levensmiddelen. Ook is in het bedrag der uitgaven ten laste van dezen post begrepen een bedrag van f 260,— wegens ,,andere uitgaven voor de gevangenen'' als: tandheelkundige behandeling der gevangenen, scheerloon, schrijfbehoeften, enz., met welke uitgaven bij het doen der raming geen rekening werd gehouden. Tengevolge van een en ander werd dezen post met f 1 952,— overschreden.
		1 commissaris, f 2500 tot f 3000	f	2 500,—		2 500,—			
		1 inspecteur, f 2000 tot f 2500		2 000,—		2 000,—			
		5 hoofdagenten, f 1200 tot f 1400		6 000,—		6 000,—			
		17 agenten 1ste klasse, f 800 tot f 1000		13 600,—		13 600,—			
		86 ,, 2de ,, , f 700 tot f 800		60 200,—		60 200,—			
					84 300,—		39 000,—	(43) 38 700,—	
23		Bovenkleeding, schoeisel en vergoeding voor huishuur aan het politiepersoneel (kolonie):							
	a.	bovenkleeding en schoeisel	f	5 700,—		5 700,—			
	b.	vergoeding voor huishuur		700,—		700,—			
					6 400,—				
24		Huur en verlichting van wachthuizen voor de politie, zoomede aankoop en onderhoud van ezels ten dienste van de politie:							
	a.	huur (44)	f	950,—		650,—	650,—	(45) 588,—	(42) Deze uitgaven waren op de begrooting voor 1917 niet afzonderlijk geraamd. Het bedrag der raming voor 1919 is als het uitgegevene aangenomen.
	b.	verlichting (46)		600,—		450,—	350,—	(47) 541,—	(43) Naar de behoefte zal, voor zoover thans bekend, op dit artikel f 300,— minder dan de raming worden uitgegeven.
	c.	aankoop en onderhoud van ezels		720,—		720,—	720,—	(48) 770,—	(44) Voor de havenpolitie is er een wachthuis noodig. De huurprijs daarvan zal f 300,— 's jaars bedragen. Deze post is daarom met f 300,— verhoogd.
					2 270,—				(45) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 62,— minder uitgegeven dan de raming. Het aantal wachthuizen bedroeg in 1917 één minder dan dat waarvoor de raming was geschied.
									(46) Naar de behoefte verhoogd met f 150,—. Uit dit krediet zullen ook moeten worden betaald de kosten van verlichting van het nieuwe wachthuis. Zie noot 44.
									(47) Tengevolge van de stijging van den prijs van het electrisch licht en van de petroleum moest deze post, waarvan de raming te laag was gesteld, met f 191,— worden overschreden.
									(48) Door aankoop van een politie-ezel werd deze post met f 50,— overschreden.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
25		Andere uitgaven voor het rechts- en politiewezen:							(49) Ten laste van dezen post werden verscheidene buitengewone uitgaven verantwoord als: herstelling van de politieboot, aankoop van 7 geweren met 3000 patronen, aankoop van nieuwe stoelen voor de wachthuizen en verschillende uitgaven voor de inrichting van de nieuwe wacht voor de havenpolitie. Ook werden hierop verantwoord de uitgaven voor de verlichting van de gevangenis waarvoor in 1918 voor het eerst een afzonderlijke post is uitgetrokken. De overschrijding ad f 1 100,— van dezen voor 1917 te laag geraamden post is hoofdzakelijk aan het bovenstaande toe te schrijven.
		Curaçao	f	4 800,—		f 4 800,—	f 4 500,—	(49) f 5 600,—	
		Aruba		850,—		850,—	850,—	776,—	
		Bonaire		500,—		500,—	500,—	(50) 302,—	
		St. Martin		1 500,—		1 500,—	1 500,—	965,—	
		St. Eustatius		500,—		500,—	500,—	507,—	
		Saba		250,—		250,—	250,—	281,—	
					f 8 400,—				
		Algemeene kosten.							
26		Kantoorbehoeften aan 8 wijkmeesters, à f 50			400,—	400,—	400,—	(51) 393,—	(50) Naar de behoefte werd, voor zoover thans bekend, op Aruba, Bonaire en St. Martin onderscheidenlijk f 74,—, f 198,— en f 535,— minder dan de raming uitgegeven.
27		Bezoldiging of verlofbezoldiging van den marktmeester, f 1000 tot f 1200			1 150,—	1 075,—	1 000,—	1 000,—	
28		Verlichting van de slachtplaats (52)			120,—	48,—	48,—	(53) 75,—	
29		Toelage aan een vertaler, f 200 tot f 300			275,—	250,—	200,—	200,—	
30		Kosten van de voogdijraden:							(51) Tengevolge van het overlijden van een der wijkmeesters bleef op dezen post f 7,— ongebruikt.
		Curaçao	f	400,—		400,—	400,—	401,—	
		Aruba		25,—		25,—	25,—		
		Bonaire		25,—		25,—	25,—	(54)	
		St. Martin		25,—		25,—	25,—	2,—	(52) Het bleek noodig het aantal lichten bij de slachtplaats met twee te vermeerderen. Het crediet is verhoogd met f 72,— en gebracht op f 120,— om daaruit ook de kosten voor lampen, enz. te kunnen bestrijden.
		St. Eustatius		25,—		25,—	25,—		
		Saba		25,—		25,—	25,—		
					525,—				
31		Uitgaven ten behoeve van verwaarloosde kinderen (kolonie) (57)			2 000,—		(55) 1 200,—	(56) 102,—	
32		Uitgaven van vervolgingen en rechtsgedingen waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de koloniale kas komen (kolonie) (58)			2 000,—				(53) Sedert 1º October 1917 zijn in de slachtplaats 2 lichten meer aangebracht aangezien de verlichting daar onvoldoende was. De overschrijding is voorts een gevolg van de prijsstijging van het electrisch licht en de benoodigdheden voor de verlichting.
33		Vergoedingen:							(54) Uitgegeven werd:
	a.	aan praktizijns voor rechtskundigen bijstand aan onvermogenden (59)	f	1 200,—					op Curaçao:
	b.	aan de leden van de commissie om te onderzoeken of de personen, die zich daarvoor aanmelden, voldoende bekwaamheid bezitten om als bestuurders van motorrijtuigen op te treden (60)		600,—					voor den rechtsgeleerden raadsman f 150,—
					1 800,—				,, ,, secretaris 150,—
34		Teruggave aan het Departement van Justitie in Nederland van het door zijne zorg te betalen aandeel van Curaçao in de bijdrage van Nederland in de kosten van het kantoor van het internationaal verbond tot bescherming van letterkundige- en kunstwerken			100,—	100,—	100,—	(61)	,, bodeloon 30,—
		Totaal der IIde afdeeling			f 177 219,—	f 160 502,—	f 107 912,—	f 108 475,—	,, verlichting van de vergaderzaal en andere uitgaven 71,—
									f 401,—
		OVERZICHT.							op St. Martin:
		Curaçao			f 65 235,—	f 54 782,—	f 54 827,—	f 56 464,—	voor aankoop van boeken in blanco f 2,—
		Aruba			3 190,—	3 065,—	2 890,—	2 791,—	Op de andere eilanden behoefden geen uitgaven te worden gedaan.
		Bonaire			2 779,—	2 665,—	2 490,—	2 267,—	(55) Kosten van tijdschoten.
		St. Martin			4 675,—	4 550,—	4 315,—	3 879,—	(56) Sedert 1º Februari 1917 worden op Curaçao geen tijdschoten meer gelost. De uitgaven over Januari bedroegen f 102,—.
		St. Eustatius			3 500,—	3 350,—	3 125,—	3 107,—	(57) Zie de memorie van toelichting bij artikel 31.
		Saba			1 040,—	990,—	865,—	867,—	(58) Zie de memorie van toelichting bij artikel 32.
		Kolonie			96 800,—	91 100,—	39 400,—	39 100,—	(59) Zie de memorie van toelichting bij artikel 33 *a*.
					f 177 219,—	f 160 502,—	f 107 912,—	f 108 475,—	(60) Zie de memorie van toelichting bij artikel 33 *b*.
									(61) Op dezen post zijn, voor zoover bekend, geen uitgaven verevend.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		IIIde AFDEELING.							(62) Naar de behoefte moest ten laste van dezen post slechts f 9,— worden uitgegeven. Ongebruikt bleef f 31,—.
		Schutterij.							
35		Toelage aan een officier van de rustende schutterij, adjudant van den gouverneur, f 200 tot f 300			f 241,—	f 250,—	f 200,—	f 200,—	(63) Tegemoetkoming in de verplaatsingskosten van kleine landbouwers, pachters van domeingronden.
36		Verschillende uitgaven voor de schutterij:							(64) In 1917 werd slechts een bedrag van f 2 585,— op dezen post verantwoord. Zie verder de memorie van toelichting.
	a.	loon van een bode van de commissie van indeeling	f	100,—		100,—	72,—	72,—	
	b.	kosten van de commissie van indeeling en van den schuttersraad		28,—		28,—	28,—	19,—	(65) Toelage aan een boschwachter 1ste klasse op St. Eustatius, waarvoor thans in de plaats zijn gekomen twee boschwachters 3de klasse.
	c.	onderhoud van de voor de schutterij bestemde geweren en het daarbij behoorend lederwerk, zoomede toezicht op dat onderhoud		75,—		75,—	75,—	75,—	(66) Zie noot 65.
					203,—				(67) Aan ieder der boschwachters op St. Eustatius is eene tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen van f 120,— 's jaars toegekend. Het crediet is verminderd met f 10,—.
		Totaal der IIIde afdeeling			f 444,—	f 453,—	f 375,—	f 366,—	
		IVde AFDEELING.							
		Geldelijk beheer.							
		Administratie van financiën en domeinwezen.							
37		Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelage, kantoorbehoeften, vergoeding voor gemis van inkomsten en bruggegeld van den administrateur van financiën en den bode ter administratie van financiën en ten kantore van den kolonialen ontvanger:							
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den administrateur van financiën, f 4000 tot f 5000	f	4 000,—		f 4 700,—	4 700,—	f 4 700,—	
	b.	toelage aan den bode, f 500 tot f 600		550,—		500,—	450,—	450,—	
	c.	kantoorbehoeften aan den administrateur van financiën		290,—		290,—	290,—	290,—	
	d.	vergoeding aan den bode		250,—		250,—	250,—	250,—	
	e.	bruggegeld aan den bode		24,—		24,—	24,—	24,—	
					f 5 114,—				
38		Kosten van het domeinwezen: (kolonie)							
	a.	bijwerken van domeinkaarten	f	800,—		800,—	800,—	800,—	
	b.	benoodigdheden en andere uitgaven		40,—		40,—	40,—	(62) 9,—	
					840,—				
						(63) 5 000,—	(63) 13 650,—	(64) 2 585,—	
39		Uitgaven voor het boschwezen:							
	a.	toelagen:							
		2 boschwachters 1e klasse op Aruba, f 400 tot f 500	f	900,—		800,—	720,—	720,—	
						(65) 400,—	(65) 360,—	360,—	
		5 boschwachters 2e klasse, f 300 tot f 400:							
		1 op Aruba	f	350,—		300,—	273,—	273,—	
		4 op Bonaire		1 400,—		1 200,—	1 095,—	1 095,—	
					1 750,—				
		4 boschwachters 3e klasse, f 200 tot f 300:							
		2 op Curaçao	f	500,—		400,—	360,—	360,—	
		2 op St. Eustatius (66)		500,—					
					1 000,—				
					f 3 650,—				
	b.	tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen aan 5 boschwachters:							
		3 op Aruba, à f 20	f	60,—		60,—	60,—	60,—	
		2 op St. Eustatius, à f 120 (67)		240,—		250,—	240,—	240,—	
					300,—				
					3 950,—				
40		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergelden of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen van den inspecteur der belastingen, den kolonialen ontvanger op Curaçao, de ontvangers op de andere eilanden en den sub-ontvanger der invoerrechten en accijnzen op Curaçao:								
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		1 inspecteur der belastingen, f 3000 tot f 4000		f 3 900,—			f 3 900,—	f 3 600,—	f 3 600,—	(68) Op dezen post zijn verantwoord de reiskosten van Januari tot Augustus 1917 van den vorigen waarnemend ontvanger, die geen dienstpaard er op na hield, en de voedergelden van den tegenwoordigen waarnemend ontvanger, van September tot December 1917. Ongebruikt bleef f 2,—.
		1 koloniale ontvanger, f 3000 tot f 3 500		3 500,—			3 500,—	3 300,—	3 300,—	
		3 ontvangers, f 1400 tot f 1 600.								
		Aruba	f 1 550,—				1 475,—	1 400,—	1 400,—	
		Bonaire	1 550,—				1 475,—	1 400,—	1 400,—	
		St. Martin	1 550,—				1 475,—	1 400,—	1 400,—	
				4 650,—						
		1 ontvanger op St. Eustatius, f 1200 tot f 1400		1 275,—			1 200,—	1 100,—	1 100,—	
					f	13 325,—				
	b.	kassierstoelagen:								(69) Vergoeding aan den gewezen ontvanger op Saba voor gemis van inkomsten. De persoon aan wien deze vergoeding werd uitgekeerd, heeft den dienst verlaten.
		aan den kolonialen ontvanger		f 300,—			300,—			
		aan den sub-ontvanger		250,—			250,—	200,—	200,—	
						550,—				
	c.	kantoorbehoeften:								(70) Ongebruikt bleef f 154,—. Zie noot 69.
		aan den kolonialen ontvanger		f 144,—			144,—	144,—	144,—	
		aan 4 ontvangers:								(71) De betrokken ambtenaren zullen in 1919, in verband met hun diensttijd, van tweede-kommies 2de klasse tot eerste-kommies 2de klasse moeten worden bevorderd.
		Aruba	f 115,—				115,—	115,—	115,—	
		Bonaire	100,—				100,—	100,—	100,—	
		St. Martin	100,—				100,—	100,—	100,—	
		St. Eustatius	100,—				100,—	100,—	100,—	
				415,—						
						559,—				
	d.	voedergelden of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen aan 2 ontvangers:								(72) Bezoldiging van een eerste-kommies 2de klasse op Bonaire, in wiens plaats thans gekomen is een tweede-kommies 2de klasse.
		Aruba		f 350,—			350,—	240,—	(68) 238,—	(73) Minder geraamd in verband met de bevordering van 4 tweede-kommiezen 2de klasse tot eerste-kommiezen 2de klasse. Zie noot 71.
		Bonaire		350,—			350,—			
						700,—				(74) Zie noot 72.
					f	15 134,—				
41		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, voedergeld of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen en vergoeding voor gemis van inkomsten van de ambtenaren voor den werkelijken dienst der belastingen:					(69) 400,—	(69) 400,—	(70) 246,—	
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:								
		1 verificateur 1ste klasse, f 2000 tot f 2500		f 2 350,—			2 350,—	2 150,—	2 150,—	
		1 kommies-verificateur, 1ste klasse, f 1 400 tot f 1600		1 550,—			1 475,—	1 400,—	1 400,—	
		2 kommiezen-verificateur 2de klasse, f 1000 tot f 1200		2 281,—			2 150,—	2 010,—	2 010,—	
		1 kommies-entreposeur, f 1000 tot f 1200		1 131,—			1 075,—	990,—	990,—	
		1 kommies 1ste klasse op Aruba, f 1000 tot f 1200		1 200,—			1 175,—	1 100,—	1 100,—	
		12 kommiezen 1ste klasse, f 800 tot f 1000:								
		8 op Curaçao	f 7 050,—				6 600,—	5 520,—	5 520,—	
		1 ,, Bonaire	1 000,—				1 000,—	900,—	900,—	
		1 ,, St. Martin	1 000,—				1 000,—	1 200,—	1 200,—	
		1 ,, St. Eustatius	950,—				875,—	800,—	800,—	
		1 ,, Saba	950,—				875,—	800,—	800,—	
				10 950,—						
		7 eerste-kommiezen 2de klasse, f 700 tot f 800:								
		4 op Curaçao (71)	f 2 754,—				2 350,—	2 180,—		
		3 ,, Aruba	2 375,—				(72) 770,—	(72) 720,—		
				5 129,—						
		13 tweede-kommiezen 2de klasse, f 600 tot f 700:								
		9 op Curaçao (73)	f 5 600,—				8 000,—	5 280,—		
		2 ,, Aruba	1 200,—				1 200,—		13 000,—	
		1 ,, Bonaire (74)	616,—				600,—	480,—		
		1 ,, St. Martin	600,—							
				8 016,—						
		17 derde-kommiezen 2de klasse, f 400 tot f 500:								
		14 op Curaçao	f 5 650,—				5 600,—	3 600,—		
		3 ,, Bonaire	1 350,—				1 300,—	740,—		
				7 000,—						
					f	39 607,—				
	b.	toelage aan den persoon belast met het toezicht aan de Simpsonbaai op St. Martin, f 400 tot f 500				450,—	360,—	360,—	360,—	
	c.	persoonlijke toelagen:								
		van 2 kommiezen 1ste klasse, à f 275:								
		Curaçao	f 275,—				275,—			
		St. Martin	275,—				275,—			
					f	550,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		van 2 eerste-kommiezen 2de klasse opAruba, 1 à f 75 en 1 à f 50	f	125,—		f 125,—			(75) De overschrijding van deze posten is een gevolg van de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 is ingevoerd.
				f	675,—				
	d.	voedergeld of tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen aan 2 kommiezen der belastingen:							
		Curaçao	f	350,—		350,—	f 240,—	(75) { f 350,—	(76) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 339,— minder dan de raming uitgegeven. Tegenover de uitgaaf van f 5 661,— staat eene ontvangst van f 7 499,—.
		Saba		250,—		250,—	200,—	{ 250,—	
					600,—				
	e.	vergoeding voor gemis van inkomsten aan 2 kommiezen 1ste klasse:							
		St. Martin	f	200,—		200,—	200,—	185,—	(77) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 141,— minder dan de raming uitgegeven.
		St. Eustatius		15,—		15,—	15,—	15,—	
					215,—				
					f 41 547,—				
42		Andere uitgaven voor den dienst der belastingen:							(78) Naar de behoefte en in verband met de stijging der huurprijzen van huizen werd uitgegeven voor:
	a.	vergoeding aan den verificateur en de kommiezen bij de invordering van het in- en uitvoerrecht en het accijnsrecht, voor dienstverrichtingen buiten den voor hen vastgestelden gewonen diensttijd	f	8 000,—		8 000,—	6 000,—	(76) 5 661,—	huur van kantoor en opslagplaats f 1 800,—
	b.	gerechtelijke vervolgingskosten			200,—	200,—	200,—	(77) 59,—	huur van een tweede opslagplaats 1 920,—
	c.	huur van kantoren en opslagplaatsen			3 720,—	3 720,—	3 000,—	(78) 3 720,—	f 3 720,—
	d.	huur van een bergplaats voor petroleum en andere licht-ontvlambare oliën			500,—	500,—	500,—	500,—	
	e.	schrijfbehoeften, papier voor zegels, verlichting, schoonhouden van lokalen, kantoorbehoeften, bruggegelden, roeiers, onderhoud van de booten, kleeding van de kommiezen en andere uitgaven			5 500,—	5 500,—	13 000,—	(79) 3 341,—	(79) Met het oog op de hooge drankprijzen in het buitenland en de hooge vrachtprijzen, als een gevolg van de tijdsomstandigheden, is het niet noodzakelijk voorgekomen reeds in 1917 de uitgaven voor verscherpte contrôle te doen, waarop bij de raming gerekend was. In verband hiermede, bleef er op dezen post f 9 659,— ongebruikt.
	f.	kosten van toezicht op de invordering van het in- en uitvoerrecht en het accijnsrecht, zoomede bindloon, rondbrengen van belastingrekeningen en andere kosten:							
		Aruba	f	1 000,—		1 000,—	1 000,—	(80) 1 111,—	(80) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 111,— meer uitgegeven dan de raming.
		Bonaire (81)		550,—		500,—	250,—	(82) 318,—	
		St. Martin (met inbegrip van meetloon van zout, à f 6 per 1000 vaten en onderhoud de rmeetvaten)		700,—		700.—	700,—	(83) 455,—	(81) Naar de gebleken behoefte verhoogd met f 50,—.
		St. Eustatius		100,—		100,—	100,—	(84) 292,—	
		Saba		175,—		175,—	175,—	171,—	(82) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 68,— meer dan de raming uitgegeven.
					2 525,—				
					20 445,—				(83) In verband met den uitvoer is voor meetloon van zout, enz. minder uitgegeven dan waarop gerekend was. Het overschot van f 245,— is hieraan toe te schrijven.
		Post en telegraaf.							
		1º Post.							(84) De overschrijding van f 192,— is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de kosten van verzekering van door den kolonialen ontvanger naar St. Eustatius verzonden gelden tot aanvulling van den kasvoorraad aldaar.
43		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en kantoorbehoeften van den postdirecteur en van de brievenbestellers en beambten ter posterij:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		1 postdirecteur, f 3000 tot f 4000	f	3 800,—		3 800,—	3 500,—	3 500,—	
		1 hoofdbrievenbesteller, f 700 tot f 800		775,—		750,—	660,—	660,—	
		2 brievenbestellers 1ste klasse, f 600 tot f 700		1 350,—		1 300,—	1 120,—	1 120,—	
		4 ,, 2de klasse, f 500 tot f 600		2 300,—		2 200,—	1 960,—	1 960,—	
					f 8 225,—				
	b.	toelagen:							
		aan 4 postbeambten:							
		1 op St. Eustatius, f 100 tot f 200	f	175,—		150,—	100,—	100,—	
		3 op Saba:							
		1 te Bottom, f 200 tot f 300	f	300,—		250,—	200,—	200,—	
		1 te Windwardside, f 100 tot f 200		200,—		200,—	150,—	150,—	
		1 te St. John, f 100 tot f 200,		172,—		150,—	100,—	100,—	
				f	672,—				
		1 hulpbrievenbesteller, f 300 tot f 400			375,—	350, —	270,—	270,—	
		1 bediende ten postkantore, f 400 tot f 500			475,—	450,—	417,—	417,—	
					1 697,—				
	c.	kantoorbehoeften van den postdirecteur			330,—	330,—	330, —	330,—	
					10 252,—				
44		Betalingen wegens transitrechten, vervoer van brievenmalen, betalingen aan het internationaal kantoor der algemeene postvereeniging en aan dat der telegraafvereeniging te Bern en andere uitgaven voor den postdienst:							

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.		Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	a.	transitrechten en betalingen voor vervoer van brievenmalen:									
		Curaçao	f	7 000,—			7 000,—	5 000,—	(85)	6 205,—	(85) Voor zoover thans bekend werd deze post met f 1 205,— overschreden. Zie de memorie van toelichting behoorende bij de ontwerp-begrooting voor 1918, bij art. 41 *a*.
		Bonaire (86)		450,—							
		St. Martin		1 300,—			1 300,—	1 300,—	(87)	1 006,—	
		St. Eustatius		350,—			350,—	350,—		350,—	
		Saba		350,—			350,—	350,—		350,—	(86) Zie de memorie van toelichting bij artikel 44 *a*.
					f	9 450,—					(87) Tengevolge van tijdelijke stremming van den dienst tusschen St. Martin en St. Kitts, — de Compagnie des Bateaux à Vapeur de la Guadeloupe was door overmacht verhinderd de met haar aangegane overeenkomst tot het onderhouden van dezen dienst met het stoomschip ,,Monte d'Oro'' na te leven —, bleef op dit onderdeel f 294,— ongebruikt.
	b.	betalingen aan het internationaal kantoor der algemeene postvereeniging en aan dat der telegraafvereeniging te Bern				300,—	300,—	300,—	(88)	300,—	
	c.	benoodigdheden voor de postkantoren, kosten van tijdelijk hulpbestellersloon, kleeding van brievenbestellers, afhalen en bezorgen van brievenmalen, verlichting van de postkantoren en andere uitgaven:									
		Curaçao	f	2 000,—			2 000,—	1 600,—	(89)	2 625,—	
		Aruba		100,—			100,—	100,—		147,—	
		Bonaire		100,—			100,—	100,—		52,—	
		St. Martin		200,—			200,—	200,—		155,—	
		St. Eustatius		150,—			150,—	150,—		148,—	
		Saba		250,—			250,—	250,—		260,—	
						2 800,—					(89) De overschrijding van dezen post ad f 1 025,— is toe te schrijven aan het volgende:
					f	12 550,—					uitgaven voor eene groote herstelling van de roeiboot van het postkantoor en voor het aanhuren van een andere boot tijdens deze herstelling; hooge prijsstijging der materialen voor kleeding der bestellers en voor mailzakken; loon voor hulpbestellers tengevolge van de toeneming van het postpakkettenverkeer tusschen Noord-Amerika en Curaçao en kosten van mailverzendingen naar Aruba, Bonaire en naar het 4de en 5de district op Curaçao.
45		Toelagen aan 6 personen belast met de werkzaamheden van de koloniale postspaarbank:									
		1 op Aruba			f	200,—	200,—	200,—		200,—	
		1 op Bonaire				200,—	200,—	200,—	(90)	196,—	
		1 op St. Martin				200,—	200,—	150,—		150,—	
		1 op St. Eustatius				100,—	100,—	100,—		100,—	
		2 op Saba:									
		1 te Bottom				100,—	100,—	75,—	(91)	33,—	
		1 te Windwardside				100,—	100,—	75,—		75,—	
						900,—					(90) Tengevolge van wisseling in het personeel bleef op dezen post f 4,— ongebruikt.
46		Benoodigdheden voor de postspaarbank (kolonie)				300,—	300,—	300,—	(92)	230,—	
		2º. Telegraaf.									
47		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en bruggegeld van het personeel van de draadlooze telegrafie:									
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:									(91) Sedert 1º September 1917 wordt aan den met de werkzaamheden van de postspaarbank te Bottom belasten persoon eene toelage naar reden van f 100,— 's jaars toegekend.
		1 hoofd van den post voor draadlooze telegrafie op Curaçao, f 2500 tot f 3000 (93)			f	2 500,—	2 200,—	2 000,—	(94)	1 305,—	
		2 hoofden van posten voor draadlooze telegrafie, 1ste klasse, f 1200 tot f 1400:									
		Aruba	f	1 200,—			1 100,—	900,—		900,—	
		Bonaire		1 200,—			1 100,—	900,—		900,—	
						2 400,—					(92) Naar de behoefte werd, voor zoover thans bekend, op dezen post f 70,— minder dan de raming uitgegeven.
		1 opsteller, f 2000 tot f 2500				2 000,—	2 000,—	2 000,—	(95)	2 396,—	
											(93) Zie de memorie van toelichting bij artikel 47 *a*.
											(94) Het tegenwoordig hoofd genoot in 1917 uit de koloniale kas eene toelage van slechts f 1 305,—. Ongebruikt bleef f 695,—.
											(95) Gedurende eenige maanden van 1917 werd ten laste van dezen post verantwoord de bezoldiging van twee opstellers. De tegenwoordige opsteller werd met ingang van 23 Februari1917 in Nederland benoemd doch kwam eerst in Juli 1917 op Curaçao aan, zoodat de vorige opsteller, die eene toelage naar reden van f 920,50 's jaars genoot, eerst met ingang van 1º Augustus 1917 kon worden ontheven.
											Ook werd ten laste van dezen post verevend een aan den vorigen opsteller toegekende vergoeding voor buitengewone diensten, ad f 150,—.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		1 seiner 1ste klasse, f 1600 tot f 1800	f	1 675,—			f 1 675,—	f 1 500,—	f 1 500,—	(96) Met ingang van 1º Maart 1917 werd de seiner 3de klasse benoemd tot seiner 2de klasse onder genot van eene bezoldiging naar reden van f 1 000,— 's jaars. Op dezen post werd ook verantwoord een gedeelte van de vergoedingen die aan de hulpseiners moesten worden toegekend voor buitengewone diensten. (Zie verder de memorie van toelichting bij artikel 47 *a*.)
		1 seiner 2de klasse, f 1000 tot f 1200		1 075,—			1 075,—	1 100,—	(96) 979,—	
		3 seiners 3de klasse, f 800 tot f 1000 (97)		2 400,—			800,—	800,—	(98) 800,—	
					f	12 050,—				
	b.	toelagen:								
		3 hulpseiners, f 400 tot f 500 (99)	f	1 200,—			1 350,—	1 080,—	1 080,—	
		3 telegrambestellers, f 300 tot f 400:								
		1 op Curaçao	f	375,—			350,—	300,—	300,—	
		1 op Aruba, tevens brievenbesteller		375,—			350,—	300,—	300,—	
		1 op Bonaire, tevens brievenbesteller		375,—			350,—	300,—	300,—	
				1 125,—						(97) Zie de memorie van toelichting bij artikel 47 *a*.
						2 325,—				
	c.	bruggegeld voor den telegrambesteller op Curaçao				36,—	36,—	36,—	36,—	(98) Ten laste van dezen post werd verantwoord de bezoldiging van een seiner 3de klasse van 1º Januari tot ultimo Februari 1917. Voorts werd hieruit ook gekweten een gedeelte van de aan de hulpseiners voor buitengewone werkzaamheden toegekende vergoedingen. (Zie verder de memorie van toelichting bij artikel 47 *a*.
						f 14 411,—				
48		Bedrijfs- en onderhoudskosten van de inrichtingen voor draadlooze telegrafie:								
		Curaçao (100)			f	3 000,—	2 000,—	900,—	(101) 17 089,—	
		Aruba				190,—	190,—	190,—	(102) 1 114,—	
		Bonaire				190,—	190,—	190,—	186,—	
						3 380,—				(99) Zie de memorie van toelichting bij artikel 47 *a*.
49		Reis- en teerkosten van het personeel van de draadlooze telegrafie (103)				1 500,—				(100) Zie de memorie van toelichting bij artikel 48.
50		Huur van een stuk gronds op de plantage ,,Daniel'' in het 4de district op Curaçao voor het oprichten en in bedrijfhouden van een post voor draadlooze telegrafie (104)				100,—				(101) Voor zoover bekend werd ten laste van dezen post f 16 189,— meer uitgegeven dan de raming. Deze buitengewone overschrijding is in hoofdzaak toe te schrijven aan uitgaven voor het oprichten van een post voor draadlooze telegrafie op de plantage ,,Daniel'', welke uitgaven op dit artikel zijn geboekt. Ook is de overschrijding een gevolg van het oververven van de masten van den post te Willemstad.
		Hypotheekkantoor.								
51		Toelage van en kantoorbehoeften aan den hypotheekbewaarder:								
	a.	toelage, f 1200 tot f 1400			f	1 350,—	1 275,—	1 200,—	1 200,—	
	b.	kantoorbehoeften				130,—	130,—	130,—	130,—	
						1 480,—				(102) De overschrijding ad f 924,— is hoofdzakelijk veroorzaakt door het aanschaffen van een nieuwe accumulatoren batterij voor den post.
		Curaçaosche Bank.								
52		Toelagen, kantoorbehoeften en bruggegeld van het personeel van de Curaçaosche Bank:								(103) Zie de memorie van toelichting bij artikel 49.
	a.	toelagen:								(104) Zie de memorie van toelichting bij artikel 50.
		1 voorzitter van de directie	f	1 000,—			1 000,—	1 000,—	1 000,—	(105) In verband met de tijdsomstandigheden worden vele duplicaatwissels afgegeven, zoodat aan zegelkosten veel meer werd uitgegeven dan verwacht werd. Ook werden ten laste van dit artikel verantwoord de verhoogingen van de toelagen van het personeel van de bank. Deze uitgaven worden in de koloniale kas teruggestort. De overschrijding bedroeg f 858,— .
		1 secretaris, f 1000 tot f 1200		1 200,—			1 200,—	1 000,—	1 000,—	
		2 klerken, f 300 tot f 400		750,—			700,—	600,—	600,—	
		1 bode, f 500 tot f 600		575,—			550,—	480,—	480,—	
					f	3 525,—				
	b.	kantoorbehoeften aan den secretaris				25,—	25,—	25,—	25,—	
	c.	bruggegeld aan den bode				24,—	24,—	24,—	24,—	
						3 574,—				
53		Benoodigdheden, druk- en bindloon en andere uitgaven ten behoeve van de Curaçaosche Bank				300,—	300,—	300,—	(105) 1 158,—	(106) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post slechts een bedrag van f 5,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 35,—.
		Kamer van Koophandel en Nijverheid.								
54		Toelage van den secretaris, f 300 tot f 400				375,—	350,—	300,—	300,—	(107) De overschrijding van dezen post is een gevolg van de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 is ingevoerd.
55		Bodeloon en kleine uitgaven:								
	a.	bodeloon			f	100,—	100,—	60,—	60,—	(108) Evenals voor 1918 wordt de som van f 9 750,— wederom aangevraagd voor het geven van onderwijs in het hoedenvlechten op kostelooze scholen op de verschillende eilanden der kolonie en voor verschillende andere uitgaven ter ontwikkeling van de stroohoedennijverheid.
	b.	kleine uitgaven				40,—	40,—	40,—	(106) 5,—	
						140,—				
		Stroohoeden-nijverheid.								
56		Toelage van en voedergeld aan den leider der stroohoeden-nijverheid (kolonie):								
	a.	toelage			f	500,—	500,—	500,—	500,—	
	b.	voedergeld				350,—	350,—	300,—	(107) 350,—	(109) Uitgegeven werd voor:
						850,—				Toelagen aan onderwijzeressen in het hoedenvlechten op Curaçao,
57		Andere uitgaven in het belang van de stroohoeden-nijverheid (kolonie) (108)				9 750,—	9 750,—	9,750,—	(109) 9 062,—	

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			GERAAMD voor 1919.	TOEGESTAAN voor 1918.	TOEGESTAAN voor 1917.	UITGAVEN gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
							(110) f 1 100,—	(111) f 655,—	Aruba, Bonaire en St. Martin ..... f 6 192,—
		Algemeene kosten.							Vergoeding voor aankoop van stroo voor verschillende leergangen ..... 290,—
58		Vergoeding aan den eigenaar van de plantage Slagbaai op Bonaire voor het gebruiken van een weg door gemelde plantage.....			f 100,—	f 100,—			Toelage wegens verblijfkosten van den leider..... 200,—
59		Uitgaven wegens grondbelasting op landseigendommen, die niet bestemd zijn voor den openbaren dienst (kolonie).....			2 600,—	2 600,—	2 600,—	(112) 2 696,—	Toelagen van 2 bedienden op Curaçao..... 443,—
60		Bijdragen ten behoeve van het Curaçaosche Weerbaarheidskorps, van de groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond en van de damesvereeniging ,,Entre Nous'':							Huur van verschillende gebouwen op Curaçao, Bonaire en St. Martin voor het geven van onderwijs in het hoedenvlechten ..... 747,—
	a.	Curaçaosche Weerbaarheidskorps.....	f	100,—		100,—	100,—	100,—	Vergoeding aan leerlingvlechtsters voor verblijfkosten op Curaçao, alwaar zij tot hoofdvlechtsters worden opgeleid..... 70,—
	b.	Groep Nederlandsche Antillen.....		750,—		750,—	750,—	750,—	
	c.	Damesvereeniging ,,Entre Nous'', voor:							Uitgaven voor het aanmaken van bollen met bijbehooren en van een archiefkastje ..... 450,—
		verlichting van het Wilhelminapark	f	200,—		200,—	200,—	200,—	
		onderhoud ,, ,, ,, ...		200,—		200,—	200,—	200,—	Aankoop en vervoer van water voor verschillende leergangen, schoonhouden van de gebouwen, aankoop van zwavel, strijkijzers, schuiers, messen, en scharen en andere uitgaven ..... 670,—
				400,—					f 9 062,—
					1 250,—				
61		Rente wegens uit 's Rijks schatkist ontvangen voorschotten (kolonie).....			500,—	500,—	500,—	(113)	

Ongebruikt bleef f 688,—.

Tengevolge van den Europeeschen oorlog moesten, ook in 1917, verschillende uitgaven, die tot verbetering van de stroohoeden-nijverheid zouden worden gedaan, achterwege blijven.

(110) Kosten voor verbetering van het visscherijbedrijf in de kolonie. (kolonie).

(111) Op ultimo December 1916 bedroeg de som der verleende visscherijvoorschotten ..... f 15 292,58

die der terugbetalingen f 6 403,25 en die der afschrijvingen f 270,60½ 6 673,85½

Verschuldigd bleef..... f 8 618,72½

In 1917 werden geen visscherijvoorschotten verleend. De terugbetalingen bedroegen in dat jaar f 1 412,74½ en de afschrijvingen f 2 126,15½

In 1917 werd voor toezicht op de invordering van voorschotten f 55,— en voor vergoeding voor verrichte werkzaamheden voor het visscherijverslag f 600,— uitgegeven.

Ongebruikt bleef f 445,—.

(112) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 96,— meer dan de raming uitgegeven.

(113) Voor zoover bekend werden ten laste van dezen post geen uitgaven verevend.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.		Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
62		Kosten op de uitzending van baar geld en op de afgifte van wissels op het Departement van Koloniën, vergoeding aan de Vereenigde Protestantsche gemeente voor het gebruik van den haar toebehoorenden regenbak, klok en kelder, kosten van het mijnwezen, bindloon en verdere kleine uitgaven:						(114) In 1917 werd geen baargeld uitgezonden.
	a.	kosten op de uitzending van baar geld	f 650,—		f 650,—	f 650,—	(114)	(115) De wissels werden gedurende het geheele jaar zonder verlies verkocht.
	b.	verlies op wissels afgegeven op het Departement van Koloniën	1 800,—		1 800,—	1 800,—	(115)	(116) Op dezen post behoefden in 1917 geen uitgaven te worden gedaan.
	c.	vergoeding aan de Vereenigde Protestantsche gemeente voor het gebruik van den haar toebehoorenden regenbak, klok en kelder	500,—		500,—	500,—	f 500,—	(117) De overschrijding ad f 327,— is veroorzaakt door de meerdere kosten voor zegels van wissels getrokken op het Ministerie van Koloniën, aangezien, in verband met de tijdsomstandigheden, alle wissels in duplo worden opgemaakt.
	d.	reis- en teerkosten van de commissie van toezicht op de mijnwerken op Aruba	300,—		300,—	300,—	(116)	(118) Tengevolge van het tijdelijk onvervuld blijven van een der predikantsplaatsen bleef op dezen post f 517,— ongebruikt.
	e.	bindloon voor de administratie van financiën, de kantoren van den koloniale ontvanger en van de bewaring van hypotheken, zegels van wissels op het Departement van Koloniën en verdere kleine uitgaven	575,—		575,—	575,—	(117) 902,—	(119) Tengevolge van het onvervuld blijven van de betrekking van leeraar op Aruba, na de benoeming van den leeraar Eybers tot predikant op Curaçao, bleef op dezen post f 1 500,— ongebruikt.
				f 3 825,—				(120) Tengevolge van verlof van den leeraar bleef op dezen post f 600,— ongebruikt.
		Totaal der IVde afdeeling		f 155 167,—	f 153 453,—	f 149 808,—	f 144 788,—	(121) Zie de memorie van toelichting bij artikel 63 *a*.
		OVERZICHT.						
		Curaçao		f 105 929,—	f 105 588,—	f 105 665,—	f 101 630,—	
		Aruba		11 590,—	11 190,—	9 078,—	9 858,—	
		Bonaire		9 431,—	8 635,—	6 895,—	6 907,—	
		St. Martin		6 575,—	6 410,—	6 090,—	5 491,—	
		St. Eustatius		3 955,—	3 690,—	3 415,—	3 965,—	
		Saba		2 847,—	3 100,—	2 775,—	2 635,—	
		Kolonie		14 840,—	14 840,—	15 890,—	14 302,—	
				f 155 167,—	f 153 453,—	f 149 808,—	f 144 788,—	
		Vde AFDEELING.						
		Eeredienst, onderwijs en armenzorg.						
		Eeredienst.						
63		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen van de voorgangers van verschillende godsdienstige gemeenten, zoomede bijdrage aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische gemeente, ter voorziening in hare geestelijke behoeften:						
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:						
		2 predikanten bij de Vereenigde Protestantsche gemeente, f 3500 tot f 4000	f 7 200,—		f 7 400,—	f 7 400,—	(118) f 6 883,—	
		2 leeraren bij de Hervormde gemeenten, f 2500 tot f 3000:						
		Aruba	f 2 500,—		2 500,—	2 400,—	(119) 900,—	
		Bonaire	2 700,—		2 700,—	2 400,—	(120) 1 800,—	
				5 200,—				
		1 Roomsch-Katholieke geestelijke van den 1sten rang, kerkvoogd van het vicariaat, f 4000 tot f 4500		4 200,—	4 200,—	4 000,—	4 000,—	
		19 Roomsch-Katholieke geestelijken van den 2den rang, f 1200 tot f 1400:						
		11 op Curaçao (121)	f 14 700,—		12 750,—	12 000,—		
		3 op Aruba	4 050,—		3 825,—	3 600,—		
		2 op Bonaire	2 700,—		2 550,—	2 400,—	21 600,—	
		1 op St. Martin	1 350,—		1 275,—	1 200,—		
		1 op St. Eustatius	1 350,—		1 275,—	1 200,—		
		1 op Saba	1 350,—		1 275,—	1 200,—		
				25 500,—				
		1 predikant bij de Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische gemeente, f 3500 tot f 4000		3 500,—	3 700,—	3 400,—	3 400,—	
				45 600,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	b.	toelagen:							(122) Tengevolge van afwezigheid van den leeraar van het eiland werd de gemeente te Piedra Plat gedurende een maand niet bediend.
		2 leeraren van het Methodistengenootschap, f 1200 tot f 1400:							
		St. Martin	f	1 350,—		f 1 275,—	f 1 200,—	f 1 200,—	(123) In verband met de algemeene verhooging der bezoldigingen van de
		St. Eustatius		1 350,—		1 275,—	1 200,—	1 200,—	ambtenaren en beambten werd deze bijdrage, die door de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische gemeente aan den voorganger dier
			f	2 700,—					
		1 Anglikaansche geestelijke op Saba, f 1200 tot f 1400		1 239,—		1 275,—	1 200,—	1 200,—	
		aan den leeraar der Hervormde gemeente op Aruba, voor de bediening der gemeente te Piedra Plat		150,—		150,—	150,—	(122) 137,—	gemeente wordt uitgekeerd, met ingang van 1º Januari 1917 verhoogd met f 300.—
				f	4 089,—				
	c.	tegemoetkoming aan 3 Roomsch-Katholieke geestelijken op Aruba in de kosten van vervoermiddelen, à f 40			120,—	120,—	120,—	120,—	(124) Zie de memorie van toelichting bij artikel 65.
	d.	bijdrage aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische gemeente			3 300,—	3 300,—	3 000,—	(123) 3 300,—	(125) Zie de memorie van toelichting bij artikel 66 *b*.
					f 53 109,—				(126) Zie de memorie van toelichting bij artikel 66 *c*.
64		Dienstreizen van den Roomsch-Katholieken geestelijke van den 1sten rang			225,—	225,—	150,—	172,—	(127) Zie de memorie van toelichting bij artikel 66 *d*.
65		Bijdrage aan de R. K. gemeente te Oranjestad op Aruba in de kosten van aanbouw van een nieuwe kerk (124)			1 000,—				(128) In verband met de stijging der huurprijzen van woonhuizen, zal voor kantoorhuur f 40,— 's jaars meer moeten worden betaald.
		Onderwijs.							(129) De verhooging en de splitsing van dezen post houden verband met de ontwerp-verordening regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao (gedrukte stukken 1917—1918, 23).
		1º Schooltoezicht.							
66		Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelage, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den inspecteur van het onderwijs, den bode van de inspectie van het onderwijs en den secretaris der commissie van onderwijs:							(130) De overschrijding van dezen post met f 350,— is toe te schrijven aan de uitgaven voor de dienstreizen van den inspecteur van het onderwijs naar Aruba, Bonaire en de Bovenwindsche eilanden.
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den inspecteur van het onderwijs, f 4000 tot f 5000			4 400,—	4 400,—	4 133,—	4 133,—	
	b.	toelage aan den bode, f 300 tot f 400 (125)			300,—				(131) Zie noot 132.
	c.	kantoorbehoeften aan den secretaris der commissie van onderwijs (126)			50,—				(132) Bezoldiging van twee onderwijzers 2n. rang à f 1 950,— (1 op St. Martin en 1 op Saba) die thans beiden als onderwijzer 1n. rang op St. Martin werkzaam zijn.
	d.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den inspecteur van het onderwijs (127)			350,—				
					5 100,—				
67		Kantoorkosten voor den inspecteur van het onderwijs en uitgaven door hem te doen ten behoeve van exàmens, aanschaffing van boekwerken voor zijne boekerij, reis- en teerkosten van den inspecteur van het onderwijs, en van de leden der commissie van onderwijs, zoomede uitkeering aan schoolkinderen bij de bezoeken dier commissie:							
	a.	kantoorkosten voor den inspecteur van het onderwijs en uitgaven door hem te doen ten behoeve van examens (128)			200,—	160,—	25,—	28,—	
	b.	aanschaffing van boekwerken voor de boekerij van den inspecteur van het onderwijs			100,—	100,—	100,—	92,—	
	c.	reis- en teerkosten van den inspecteur van het onderwijs (reiskosten buiten Curaçao) (129)			525,—				
	d.	reis- en teerkosten van de leden der commissie van onderwijs, zoomede uitkeering aan schoolkinderen bij de bezoeken dier commissie (129)			150,—	600,—	500,—	(130) 850,—	
					975,—				
		2º Openbaar lager onderwijs.							
68		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van de onderwijzers en onderwijzeressen en de beambten bij het openbaar lager onderwijs:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		3 onderwijzers 1sten rang, f 2000 tot f 2500:							
		1 op Aruba	f	2 200,—		2 200,—			
		2 op St. Martin (131)		4 000,—		2 400,—			
			f	6 200,—					
		6 onderwijzers 3n. rang, f 1600 tot f 1800:							
		2 op Curaçao	f	3 579,—		(132) 3 900,—			
		1 op Aruba		1 675,—		3 550,—			
		1 op Bonaire		1 800,—		1 600,—			
		1 op St. Martin		1 750,—		1 800,—			
		1 op Saba		1 800,—		1 700,—			
				10 604,—		1 800,—			

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		4 onderwijzers 4n. rang, f 1400 tot f 1600:								
		2 op St. Martin	f	2 800,—			f 2 800,—			(133) Deze verhooging houdt verband met het plan om aan de hoofden der openbare lagere scholen toelagen toe te kennen van f 150,— tot f 250,— in verband met het aantal klassen en aantal leerlingen der school.
		1 op St. Eustatius		1 500,—			1 400,—			
		1 op Saba		1 400,—			1 400,—			
					f 5 700,—					
		3 onderwijzeressen 4n. rang, f 1400 tot f 1600:								
		1 op Curaçao	f	1 500,—			1 400,—			
		2 op St. Eustatius		2 900,—			2 800,—			(134) Voor de onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs is wegens het bezit van akten, niet gevorderd voor hun rang, het geraamde bedrag noodig.
					4 400,—					
		4 hulponderwijzers 1n. rang, f 1000 tot f 1200:								
		1 op Aruba	f	1 200,—			1 200,—			
		3 op St. Martin		3 600,—			3 600,—			(135) Naar de behoefte overschreden met f 50,—.
					4 800,—					
		3 hulponderwijzeressen 1n. rang, f 1000 tot f 1200:								
		1 op Curaçao	f	1 200,—			1 200,—			(136) De onderwijzer belast met het geven van herhalingsonderwijs op Bonaire genoot in 1917 f 300,—, zijnde de minimum toelage aan die trekking verbonden.
		1 op Bonaire		1 200,—			1 150,—			
		1 op Saba		1 150,—			1 075,—			
					3 550,—					
		4 hulponderwijzeressen 2n. rang, f 800 tot f 1000:								
		1 op Aruba	f	800,—			800,—			(137) Toelage aan een kweekelinge op Saba.
		3 op St. Martin		2 400,—			2 400,—			
					3 200,—					
					f 38 454,—			f 36 933,—	f 36 933,—	(138) In verband met het vervangen van de kweekelinge op Saba door een onderwijzer, bleef op dezen post f 260,— ongebruikt.
	b.	persoonlijke toelagen:								
		van 3 onderwijzers 3n. rang:								
		1 op Curaçao	f	75,—			75,—			
		1 op Bonaire		75,—			75,—			
		1 op Saba		75,—			75,—			
					f 225,—					
		van 4 hulp-onderwijzers 1n. rang:								
		1 op Aruba	f	50,—			50,—			
		1 op St. Martin, à f 50		150,—			150,—			
					200,—					
		van 1 hulponderwijzers 1n. rang op Curaçao			50,—		50,—			
						475,—				
	c.	toelagen:								
		10 hoofden van scholen:								
		1 op Curaçao (Emmaschool)	f	250,—			250,—	250,—	250,—	
		1 op Aruba (133)		200,—			150,—	150,—	150,—	
		1 op Bonaire (133)		150,—			100,—	100,—	100,—	
		4 op St. Martin:								
		Philipsburg (133)	f	200,—			150,—	150,—	150,—	
		Kleinbaai (133)		150,—			100,—	100,—	100,—	
		Koolbaai (133)		150,—			100,—	100,—	100,—	
		Prinsenkwartier (133)		150,—			100,—	100,—	100,—	
					650,—					
		1 op St. Eustatius (133)			150,—		125,—	125,—	125,—	
		2 op Saba:								
		Bottom (133)	f	150,—			100,—	100,—	100,—	
		Windwardside (133)		150,—			100,—	100,—	100,—	
					300,—					
					f 1 700,—					
		aan onderwijzers wegens het bezit van akten niet gevorderd voor hun rang (kolonie) (134)			350,—		450,—	400,—	(135) 450,—	
		9 onderwijzeressen voor nuttige handwerken, f 200 tot f 300:								
		1 op Aruba	f	275,—			250,—	200,—	200,—	
		1 op Bonaire		275,—			250,—	200,—	200,—	
		4 op St Martin, à f 275,		1 100,—			1 000,—	800,—	800,—	
		1 op St. Eustatius		275,—			250,—	200,—	200,—	
		2 op Saba, à f 275		550,—			500,—	400,—	400,—	
					2 475,—					
		5 onderwijzers belast met het geven van herhalingsonderwijs, f 300 tot f 400:								
		1 op Curaçao	f	350,—			350,—	300,—	300,—	
		1 op Aruba		400,—			375,—	350,—	350,—	
		1 op Bonaire		350,—			300,—	350,—	(136) 300,—	
		1 op St. Martin		300,—			350,—	250,—	250,—	
		1 op St. Eustatius		300,—			250,—			
					1 700,—					
		1 bediende bij de Emmaschool, f 200 tot f 300			250,—			(137) 400,—	(138) 140,—	
						6 475,—	200,—	180,—	180,—	
					f	45 404,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
69		Schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven voor de openbare lagere scholen, bruggegeld voor leerlingen van de Emmaschool, reis- en teerkosten van de onderwijzeressen in nuttige handwerken op St. Martin en huur van een gebouw voor openbare school te Bottom op Saba:							
	a.	schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven:							
		Curaçao	f	450,—		f 700,—	f 400,—	(140) f 680,—	(139) Met het oog op de mogelijke invoering van vervolgklassen op de openbare lagere school wordt voorgesteld het toch reeds te lage krediet met f 100,-- te verhoogen.
		Aruba (139)		430,—		330,—	330,—	(140) 953,—	(140) Aangezien in het begin van September 1917 de in Nederland bestelde leermiddelen nog niet waren ontvangen, werden de noodige bestellingen rechtstreeks bij de uitgevers gedaan. Deze nieuwe bestellingen en ook de vorige werden vóór het einde van 1917 uitgevoerd, zoodat al het bestelde ten laste van 1917 moest worden verevend. De overschrijding is in hoofdzaak hieraan toe te schrijven, en bedraagt voor Curaçao, Aruba, St. Martin en St. Eustatius onderscheidenlijk f 280,—, f 623,-- f 188,— en f 97,—.
		Bonaire		150,—		150,—	360,—	(141) 126,—	
		St. Martin		750,—		750,—	720.—	(140) 908,—	
		St. Eustatius		275,—		275,—	275,—	(140) 372,—	
		Saba		425,—		425,—	425,—	418,—	
			f	2 480,—					
	b.	bruggegeld voor leerlingen van de Emmaschool		200,—		200,—	200,—	(142) 88,—	
	c.	reis- en teerkosten van de onderwijzeressen in nuttige handwerken op St. Martin		150,—		150,—	150,—	150,—	
	d.	huur van een gebouw voor openbare school te Bottom op Saba (143)		240,—		360,—	360,—	360,—	(141) In verband met het verminderde aantal leerlingen werd op dezen post f 234,— minder uitgegeven dan de raming.
					f 3 070,—				(142) Het aantal schoolkinderen wisselde af tusschan 12 en 18, à f 0,50 per hoofd en per maand. Ongebruikt bleef f 112,—.
		3º. Openbaar meer uitgebreid lager onderwijs.							(143) Het voornemen bestaat in 1918 te Bottom een school te bouwen. Het huurcontract loopt echter af ultimo Augustus 1919.
70		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van de onderwijzers en onderwijzeressen en de beambten bij het openbaar meer uitgebreid lager onderwijs:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		6 hoofdonderwijzers 1n. rang, f 3000 tot f 3500 (144)	f	18 400,—		16 200,—			(144) Bij de raming is rekening gehouden met zes in Nederland aangevraagde onderwijskrachten, en de uitzending van een hoofd-onderwijzeres 1n. rang, (Mejuffrouw Slothouwer).
		5 hoofdonderwijzeressen 1n. rang, f 3000 tot f 3500 (144)		16 000,—		10 200,—			
		1 hoofdonderwijzeres, 2n. rang, f 2500 tot f 3000 (144)		2 500,—					
		6 onderwijzers 1n. rang, f 2 000 tot f 2500 (145)		14 100,—		11 900,—			
		2 onderwijzeressen 1n. rang, f 2000 tot f 2500 (144)		4 600,—		4 716,—			
						(146) 1 950,—			
		5 onderwijzeressen 3n. rang, f 1600 tot f 1800		8 812,—		8 600,—			(145) Zie noot 146.
				f 64 412,—			50 600,—	(147) 53 505,—	
	b.	persoonlijke toelagen:							(146) Bezoldiging van een onderwijzer 2n. rang op Curaçao die thans onderwijzer 1n. rang is.
		van 1 onderwijzer 1n. rang	f	800,—		800,—			
		van 1 onderwijzeres 3n. rang		75,—		75,—			
				875,—					(147) De overschrijding van dit onderdeel met f 2 905,— is toe te schrijven aan wisseling in het personeel, het uitzenden van een onderwijzeres 1ste klasse onder genot van eene hoogere bezoldiging dan waarop bij de raming gerekend was, en het verantwoorden ten laste van dit onderdeel van de aan den onderwijzer Welling, hoofd der Hendrikschool, toegekende persoonlijke toelage ad f 450,— en van de toelage van een kweekelinge aan de Wilhelminaschool (voorbereidende klasse).
	c.	toelagen:							
		aan het hoofd der Hendrikschool (148)	f	400,—		250,—	250,—	250,—	
		aan het hoofd der Wilhelminaschool (148)		400,—		250,—	200,—	200,—	
		aan onderwijzers wegens het bezit van voor hun rang niet gevorderde akten (149)		2 500,—		800,—	750,—	758,—	
		1 gymnastiekonderwijzer, f 500 tot f 600		575,—		550,—	500,—	500,—	
		1 onderwijzeres voor nuttige handwerken op de Wilhelmina en Emmascholen		1 200,—		1 150,—	1 000,—	1 000,—	
		1 kweekelinge op de Wilhelminaschool (voorbereidende klasse) f 500 tot f 600		550,—		500,—			
		1 bode bij de Hendrikschool, tevens bode van de commissie van onderwijs, ook belast met het dagelijks schoonhouden (vegen) van de lokalen behoorende bij de Hendrikschool, f 500 tot f 600		508,—		550,—	500,—	(150) 486,—	
		1 bediende bij de Wilhelminaschool, f 300 tot f 400		350,—		300,—	240,—	240,—	
				6 483,—					(149) Voor de onderwijzers bij het openbaar meer uitgebreid lager onderwijs wordt voor 1919 een bedrag van f 2 500,— noodig geacht, om hun voor sommige akten, niet gevorderd voor hun rang, hoogere toelagen toe te kennen dan nu het geval is.
					71 770,—				
71		Schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven voor de Hendrik- en Wilhelminascholen en aankoop van leermiddelen om aan de leerlingen dier scholen te worden verkocht:							
	a.	schoolmeubelen, schoolbehoeften en kleine uitgaven		f 1 000,—		1 000,—	1 000,—	(151) 1 725,—	(150) Tengevolge van wisseling in het personeel bleef op dezen post f 14,— ongebruikt.
									(151) Wegens het niet leveren van allerlei schoolbehoeften door den gewonen leverancier in Nederland, moest tegen veel hoogere prijzen in

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	b.	aankoop van leermiddelen om aan de leerlingen der Hendrik- en Wilhelminascholen te worden verkocht		1 000,—	f 2 000,—	f 1 000,—	f 1 000,—	(152) f 2 546,—	Amerika en ter plaatse worden ingekocht. Een deel der bestelde platen en kaarten zijn wel geleverd en betaald doch niet ontvangen. Wegens het uitblijven der bestelde leermiddelen voor de fröbelklasse werd door het Departement van Openbare werken een groot aantal fröbelgaven vervaardigd, welke uitgaven uit dezen post verevend zijn. Door de stijging van de houtprijzen en werkloonen is het bedrag voor onderhoud van leermiddelen enz, zeer gestegen. De overschrijding bedraagt f 725,—.
		4º Bijzonder onderwijs.							
72		Bijdragen voor het bijzonder onderwijs:							
	a.	aan de Roomsch-Katholieke scholen:							
		op Curaçao	f 37 140,—			34 830,—	34 090,—	34 090,—	
		op Aruba	11 590,—			11 430,—	10 400,—	10 400,—	
		op Bonaire (153)	8 560,—			7 670,—	6 980,—	6 980,—	
		op St. Martin	4 820,—			3 970,—	3 970,— (154)	3 970,—	
		op St. Eustatius	1 460,—			1 460,—	1 060,—	1 060,—	
		op Saba	2 930,—			2 930,—	2 930,—	2 930,—	
			f	66 500,—					
	b.	aan de Protestantsche school te Piedra Plat op Aruba		350,—		350,—	350,—	350,—	(153) De raming van deze bijdragen is geschied naar het gemiddeld aantal leerlingen, dat in 1917 de bijzondere scholen bezocht heeft, en in verband met het aantal leerkrachten, dat in Januari 1918 aan die scholen verbonden was. De stijgingen zijn eensdeels het gevolg van uitbreiding van personeel, tengevolge der grootere schoolbevolking, anderdeels van den uitslag der examens in 1917 en ten slotte van de stichting van een nieuwe school voor jongens op Sta. Rosa op Curaçao; alles volgens de verordening van 1917, P. B. Nº 5.
					66 850,—				
		5º Verdere kosten van het onderwijs.							
73		Kosten van de normaallessen (kolonie):							
	a.	toelagen aan onderwijzers (155)	f	4 900,—		2 520,—	2 520,—	(156)	
	b.	aanschaffing en onderhoud van leermiddelen (157)		200,—		150,—	150,—	(156)	
	c.	tegemoetkoming aan leerlingen van de eilanden buiten Curaçao (158)		3 000,—					
					8 100,—				
74		Toelagen voor het geven van onderwijs in de beginselen der zeevaartkunde:							
		2 onderwijzers, f 700 tot f 800:							
		Curaçao	f	700,—		700,—	600,—	(159)	
		Saba		750,—		700,—	600,—	600,—	(154) Daar de eindregeling over 1917 nog niet is vastgesteld, is het juiste bedrag dezer bijdragen nog niet bekend. De geraamde bedragen zijn, in verband daarmede, als de uitgegevene aangenomen.
					1 450,—				
75		Aanschaffing van werktuigen en andere benoodigdheden ten behoeve van het onderwijs in de zeevaartkunde:							
		Curaçao	f	100,—		100,—	100,—	(159)	
		Saba		25,—		25,—	25,—	(160) 7,—	(155) 1º Januari 1918 zijn, overeenkomstig het Gouvernements Besluit van 23 October 1917, P. B. Nº 29, twee leerjaren (1e. en 3e.) der normaallessen geopend. Verwacht kan worden, dat er in 1919 drie leeraren zullen zijn (1e., 2e. en 4e.). De raming voor 3 leerjaren, onderscheidenlijk 24, 26 en 28 lessen, waarvan 14 gezamenlijk, totaal 64 lessen van $\frac{3}{4}$ uur à f 75,— per les en per jaar, en voor toelage voor het hoofd ad f 100,—, is gesteld op f 4 900,—.
					125,—				
76		Kosten van een tweejarigen leergang voor handelsonderwijs:							
	a.	toelagen aan onderwijzers (161)	f	3 700,—					
	b.	verlichting, aanschaffing van boekwerken en andere uitgaven (162)		300,—					
					4 000,—	510,—	400,—	(163) 510,—	
77		Toelage aan den persoon belast met het onderhoud en de aanvulling van de verzamelde voorwerpen, bestemd voor de doorloopende tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum, f 100 tot f 200			200,—	175,—	150,—	150,—	(156) Daar er zich geen voldoend aantal leerlingen aanmeldde werden er in 1917 geen normaallessen ingesteld. Het crediet bleef alzoo ongebruikt.
									(157) Voor dezen post wordt voor 1919 in verband met de uitbreiding van de normaallessen een krediet van f 200,— noodig geacht, vooral omdat in 1917 geen natuurkundige werktuigen konden worden betrokken.
									(158) Zie de memorie van toelichting bij artikel 73 *c.*
									(159) Daar er zich geen liefhebbers aanmeldden werd er in 1917 geen leergang geopend. Het krediet bleef daarom ongebruikt.
									(160) Voor zoover bekend werd ten laste van dezen post slechts een bedrag van f 7,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 18,—.
									(161) Zie de memorie van toelichting bij artikel 76 *a.*
									(162) Zie de memorie van toelichting bij artikel 76 *b.*
									(163) Uitgegeven werd:

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
78		Kosten van onderhoud en aanvulling van de verzamelde voorwerpen bestemd voor de doorloopende tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum (164)			f 125,—	f 75,—	f 75,—	f 70,—	voor toelagen aan onderwijzers, 5 lesuren à f 80,— .. f 400,—
									voor toelage aan den leider ..... 50,—
									voor verlichting ..... 60,—
									f 510,—
									De overschrijding bedroeg f 110,—.
79		Vergoeding aan de leden der examencommissie en vergoeding van reiskosten aan onderwijzers, die zich voor het afleggen van examens of jongelieden, die zich voor het afleggen van het toelatingsexamen der normaallessen naar Curaçao begeven (kolonie):							
	a.	vergoeding aan leden der examencommissie ..... f 350,—				350,—	350,—	(165) 635,—	
	b.	vergoeding van reiskosten aan onderwijzers, die zich voor het afleggen van examens of jongelieden, die zich voor het afleggen van het toelatingsexamen der normaallessen naar Curaçao begeven (166) ..... f 300,—				200,—	200,—	(167)	
					650,—				
80		Uitgaven in verband met de bevordering van het schoolbezoek (kolonie) (168)			*Memorie.*				
		Armenzorg.							
81		Verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten, onderstand aan behoeftigen en vergoeding aan armenkassen wegens gemis van inkomsten:							
	a.	verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten:							
		Curaçao	f	250,—		250,—	250,—	235,—	
		St. Martin		325,—		325,—	325,—	(169) 265,—	
		St. Eustatius		250,—		250,—	250,—	240,—	
		Saba		114,—		114,—	114,—	90,—	
			f	939,—					
	b.	onderstand aan behoeftigen:							
		Curaçao	f	300,—		300,—	300,—	(170) 479,—	
		Aruba		100,—		100,—	100,—	100,—	
		Bonaire		125,—		125,—	100,—	146,—	
		St. Martin		200,—		200,—	200,—	172,—	
		St. Eustatius		153,—		153,—	153,—	153,—	
		Saba		100,—		100,—	100,—	110,—	
				978,—					
	c.	vergoeding aan armenkassen wegens gemis van inkomsten:					(171) 125,—	(171) 52,—	
		Aruba	f	450,—		450,—	450,—	450,—	
		St. Martin		400,—		400,—	400,—	400,—	
				850,—					
					2 767,—				
82		Bijdragen aan kerkgenootschappen voor onderhoud van weezen:							
		aan de Vereenigde Protestantsche gemeente	f	1 500,—		1 500,—	1 500,—	1 500,—	
		aan de Roomsch-Katholieke gemeente		5 700,—		5 700,—	4 700,—	(172) 5 450,—	
		aan de Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische gemeente		500,—		500,—	500,—	500,—	
					7 700,—				
83		Kosten van beheer en onderhoud van het huis en erf Nº 6 aan de Werfstraat op Scharloo, zoomede uitkeering aan de armen van verschillende godsdienstige gezindten van de zuivere opbrengst van dat pand			*Memorie.*	*Memorie.*	*Memorie.*	(173) 1 199,—	
		Totaal der Vde afdeeling			f 274 620,—	f 245 523,—	f 228 993,—	f 231 551,—	

(164) Naar de behoefte verhoogd met f 50,—.

(165) Het aantal personen, dat zich voor het afleggen van examens aanmeldde, was belangrijk grooter dan verwacht werd. De overschrijding van het toegestaan krediet met f 285,— is hieraan toe te schrijven.

(166) Verhoogd met f 100,— in verband met artikel 15 van het Besluit van 23 October 1917, P. B. 1917, Nº 29.

(167) In 1917 werden geen examens afgelegd door personen buiten het eiland Curaçao woonachtig. Het krediet bleef daarom ongebruikt.

(168) Zie de memorie van toelichting bij artikel 80.

(169) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post, voor zoover thans bekend, f 60,— minder dan de raming uitgegeven.

(170) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 179,— meer dan de raming uitgegeven.

(171) Voeding en kleeding van 1 persoon verpleegd geweest in het voormalig gesticht voor melaatschen op St. Martin. Deze persoon is in den loop van 1917 overleden. Ongebruikt bleef f 73,—.

(172) Over het 1ste halfjaar 1917 werd deze bijdrage uitgekeerd naar reden van f 5 200,— en over het 2de halfjaar naar reden van f 5 700,—, welk laatste bedrag ook voor 1918 is uitgetrokken. Deze verhoogingen werden toegekend, in verband met de meerdere uitgaven, die het Apostolisch Vicariaat genoodzaakt was te doen voor het voeden en kleeden der weezen, tengevolge van de prijsstijging van alle artikelen.

(173) Het beloop van de onzuivere opbrengst van het in den tekst genoemd huis en erf. Gelijk bedrag is onder de ontvangsten verantwoord.

OVERZICHT.

	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.
Curaçao	f 171 389,—	f 150 441,—	f 140 826,—	f 149 797,—
Aruba	27 540,—	25 880,—	24 100,—	23 210,—
Bonaire	18 085,—	16 870,—	15 790,—	14 952,—
St. Martin	26 095,—	25 145,—	23 190,—	23 228,—
St. Eustatius	9 963,—	9 513,—	9 063,—	7 455,—
Saba	12 448,—	14 204,—	12 554,—	11 824,—
Kolonie	9 100,—	3 470,—	3 470,—	1 085,—
	f 274 620,—	f 245 523,—	f 228 993,—	f 231 551,—

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		VIde AFDEELING.							(174) De overschrijding van dezen post met f 70,— is een gevolg van de nieuwe regeling van de voedergelden, die met 1º Januari 1917 is ingevoerd, en van het toekennen van een tijdelijke bijzondere verhooging van voedergeld aan den landbouwkundige, in verband met de stijging van den prijs van gasoline.
		Landbouw.							(175) Op dezen post werden tot dusver geen uitgaven verevend.
84		Bezoldiging of verlofbezoldiging, toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den landbouwkundige en van de personen, belast met het doen van weerkundige waarnemingen, zoomede bijdrage in de kosten van het departement van den landbouw in Suriname:							
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den landbouwkundige, f 3000 tot f 3500	f	3 000,—		f 3 000,—	f 2 750,—	f 2 750,—	(176) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post slechts f 88,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 212,—.
	b.	toelagen aan 3 personen belast met het doen van weerkundige waarnemingen:							
		1 op Curaçao, f 200 tot f 300	f	250,—		200,—	160,—	160,—	(177) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 150,— uitgegeven.
		1 op St. Martin		100,—		100,—	100,—	100,—	Ongebruikt bleef f 100,—.
		1 op St. Eustatius, f 200 tot f 300		250,—		200,—	150,—	150,—	
					600,—				(178) Wegens de stijging der loonen in de laatste jaren is deze post met f 300,— verhoogd. Het grootste deel daarvan wordt besteed aan loonen van vaste en losse arbeiders.
	c.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den landbouwkundige			350,—	350,—	300,—	(174) 370,—	
	d.	bijdrage in de kosten van het departement van den landbouw in Suriname			1 000,—	1 000,—	1 000,—	1 000,—	
					f 4 950,—				Uit dezen post worden gekweten de kosten van proeven met nieuwe kultuurgewassen of nieuwe en verbeterde varieteiten van reeds inheemsche kultuurgewassen, hetzij onder toepassing van het droog-landbouwstelsel of wel met bevloeiing; de kosten van aanschaffing van landbouwwerktuigen en het onderhoud van de reeds voorhandene; de kosten van onderhoud en uitbreiding van het bevloeiingsstelsel op de gouvernements proefterreinen; de kosten van bestudeering en bestrijding van plagen en ziekten, voor zoover dit hier kan geschieden, enz.
85		Reis- en teerkosten van den raadsman in landbouwzaken voor de kolonie Curaçao en van den landbouwkundige voor reizen naar de eilanden buiten Curaçao:							
	a.	van den raadsman	f	500,—		500,—	500,—	(175)	
	b.	van den landbouwkundige		300,—		300,—	300,—	(176) 88,—	
					800,—				
86		Vergoeding aan den gouvernements-commissaris bij de Eerste Sisal Cultuur-Maatschappij en bij de Cultuur-Maatschappij der Nederlandsche Antillen, ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitoefening van zijne werkzaamheden in de genoemde hoedanigheid...			50,—	50,—			
87		Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt: Curaçao:							
	a.	kantoorkosten	f	250,—		250,—	250,—	(177) 150,—	
	b.	kosten van proeven en daarmede in verband staande uitgaven:							
		maatregelen in het belang van den landbouw (178) f 5000,—				4 700,—	4,700,—	(179) 4 465,—	(179) Ongebruikt bleef f 235,—. Uitgegeven werd voor:

Arbeidsloonen op het terrein van Cas Chiquito	f 1 142,—
Idem op het terrein van Groot Kwartier	1 756,—
Aankoop en onderhoud van werktuigen	148,—
Vergoeding voor verblijfkosten op dienstreizen, sjouwerloon en bruggegelden	459,—
Aankoop en bewaring van zaden voor proefnemingen	138,—
Uitgaven voor molens, pompen en bassins	175,—
Aankoop van mest	8,—
Opzichtersloonen	98,—
Uitgaven voor omheiningen.	491,—
Vergoeding aan den gouvernements-commissaris bij de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen, ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitoefening van zijne werkzaamheden in de genoemde hoedanigheid	50,—
	f 4 465,—

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		maatregelen in het belang van de veeteelt (180)	f 2 000,—			f 2 000,—	f 2 000,—	(181) f 1 737,—	(180) Het invoeren van verschillende om haar melkrijkdom en snellen groei bekende geitenrassen en van groote vleeschschapen door den landbouwkundigen dienst heeft grooten bijval onder de veehouders gevonden. Vooral zuivere rasgeiten werden meer gevraagd dan geleverd konden worden. Het ligt dan ook in de bedoeling voornamelijk met de teelt van zuivere rassen op den ingeslagen weg voort te gaan onder controlleering van de melkopbrengst der afzonderlijke dieren.
				f 7 000,—			(182) 1 000,—	(183)	Proeven zullen worden genomen met het inkuilen van veevoeder.
	c.	kosten van bedrijf en onderhoud van een motorploeg	1 500,—			1 500,—	500,—	(184) 732,—	(181) Voor aankoop en onderhoud van fokvee werd in 1917 f 263,— minder dan de raming uitgegeven.
				f 8 750,—					
		Aruba		500,—		500,—	500,—	(185)	(182) Aankoop van plantzaad tot wederverkoop.
		Bonaire		250,—		250,—	250,—	244,—	(183) In 1917 werd geen plantzaad aangekocht. Het krediet bleef ongebruikt.
		St. Eustatius		2 000,—		(186) 1 200,—	(186) 1 200,—	(186) 770,—	(184) Voor bedrijf en onderhoud van den motorploeg moest in 1917 eene uitgaaf van f 232,— meer dan het daarvoor geraamde bedrag worden gedaan. De raming voor 1917 was berekend voor een kleiner werktuig dan de aangeschafte motorploeg. Tegenover de uitgaaf voor onderhoud, enz. staat eene ontvangst van f 99,— wegens huur van het ploegwerktuig.
		Saba		300,—		2 000,—	2 000,—	(187) 2 000,—	
					f 11 800,—	300,—	300,—	(188) 7,—	
88		Renteloos voorschot aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij te 's Gravenhage (derde termijn)			33 400,—	33 300,—	33 300,—	33 300,—	(185) In 1917 behoefden er ten laste van dezen post geen uitgaven te worden gedaan.
							(189) 50 000,—	50 000,—	
89		Kosten tot aanmoediging van den katoenbouw (aankoop van plantzaad en voorschot op geoogst zaad, katoen of katoenvezel, gewonnen door kleine planters op St. Eustatius) (190)			7 000,—	7 000,—	7 000,—	(191) 8 876,—	(186) Zie de memorie van toelichting.
90		Bedrijfskosten van het katoenhuis en renteloos voorschot ter bestrijding van de kosten van bewerking en verzending naar de eerste havenplaats van vezel en zaad, gewonnen door kleine planters, zoomede onderhoud van den motor en de katoenmachines (St. Eustatius) (190)			1 100,—	1 100,—	1 100,—	(192) 863,—	(187) De uitgaven ten laste van dezen post waren als volgt verdeeld:
		Totaal der VIde afdeeling			f 59 100,—	f 59 800,—	f 109 360,—	f 107 762,—	Opzichtersloon f 173,—
									Onderhoud van een tweede paard van den gezaghebber 240,—
		OVERZICHT.							Arbeidsloonen, aankoop van materialen en benoodigdheden en andere uitgaven 1 587,—
		Curaçao			f 47 600,—	f 47 150,—	f 46 760,—	f 44 752,—	f 2 000,—
		Aruba			500,—	500,—	500,—		(188) Op dezen post werd, voor zoover thans bekend, slechts f 7,— uitgegeven. Ongebruikt bleef f 293,—.
		Bonaire			250,—	250,—	250,—	244,—	(189) Voorschot aan de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen Op St. Eustatius.
		St. Martin			100,—	1 300,—	1 300,—	870,—	(190) Evenals voor 1918 wordt deze som wederom aangevraagd ter bevordering van den katoenbouw op St. Eustatius. Het geldt hier uitgaven, die terugbetaald worden.
		St. Eustatius			10 350,—	10 300,—	60 250,—	61 889,—	(191) In 1917 moest, in verband met den ruimen aanbreng van katoen, ten laste van dezen post f 1 876,— meer dan de raming worden uitgegeven. Van de verleende voorschotten werd in 1917 een bedrag van f 632,— terugbetaald.
		Saba			300,—	300,—	300,—	7,—	(192) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 237,— minder dan de raming uitgegeven. De inkomsten van het katoenhuis bedroegen in 1917 f 177,—.
					f 59 100,—	f 59 800,—	f 109 360,—	f 107 762,—	

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		VIIde AFDEELING.							(193) De burgerlijke geneeskundige dienst is vervangen door den openbaren gezondheidsdienst. Daarom wordt voorgesteld deze afdeeling onder dit hoofd te brengen.
		Openbare gezondheidsdienst. (193).							
		Ambtenaren, beambten en gezondheidscommissie.							
91		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften, voedergelden of kosten van vervoermiddelen en bruggegelden van den directeur van den openbaren gezondheidsdienst, de gouvernements-geneeskundigen, den opzichter en den bediende bij den openbaren gezondheidsdienst en den secretaris en den bode bij de gezondheidscommissie:							
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		1 directeur van den openbaren gezondheidsdienst, f 6000 tot f 7000.	f	6 645,—		f 6 500,—	f 6 167,—	(194)f 6 145,—	(194) De directeur van den openbaren gezondheidsdienst aanvaardde zijne betrekking op Curaçao den 16n. September 1916. Zijne eerste periodieke verhooging ad f 500,— is daarom 16 September 1917 ingegaan. Bij de raming was rekening gehouden met de mogelijkheid, dat die verhooging over de volle maand September 1917 zou moeten worden uitgekeerd. Het overschot op dezen post ad f 22,— is hieraan toe te schrijven.
		1 eerste-gouvernements-geneeskundige, f 3500 tot f 4500 (195)		4 500,—		3 800,—	3 500,—	3 500,—	
		12 gouvernements-geneeskundigen f 3500 tot f 4500:							(195) Zie de memorie van toelichting bij artikel 91 *a*.
		6 op Curaçao:							
		1 in het oostelijk stadsdistrict (195)	f 3 900,—			2 400,—	2 200,—	2 200,—	(196) Tengevolge van wisseling van personeel, in verband waarmede gedurende twee dagen 2 geneeskundigen tegelijk met den dienst in het 4de en 5de district belast waren, werd op dezen post f 15,— meer uitgegeven dan de raming. Voorts is hierop verantwoord een aan den waarnemenden gouvernements-geneeskundige verleend voorschot tot aankoop van een vervoermiddel, ad f 1 400,—, van welk voorschot op ultimo December 1917 nog f 995,— onbetaald was. De post werd alzoo met f 1 010,— overschreden.
		1 in het westelijk stadsdistrict (195)	3 900,—			2 500,—	2 200,—	2 200,—	
		4 in de buitendistricten (195)	14 000,—			2 900,—	2 700,—	(196) 3 710,—	
			f	21 800,—					
		2 op Aruba		7 000,—		5 400,—	5 000,—	5 000,—	
		1 op Bonaire		3 500,—		2 700,—	2 500,—	2 500,—	
		1 op St. Martin (195)		3 500,—		2 900,—	2 400,—	2 400,—	
		1 op St. Eustatius		3 500,—		2 700,—	2 500,—	2 500,—	
		1 op Saba		3 500,—		2 900,—	2 500,—	2 500,—	
			f	42 800,—					
		1 opzichter bij den openbaren gezondheidsdienst		2 800,—		2 800,—	2 800,—	2 800,—	
			f	56 745,—					
	b.	toelagen:							(197) Zie de memorie van toelichting bij artikel 91 *b*.
		2 buitengewone gouvernements-geneeskundigen:							
		1 belast met de bijzondere heelkundige hulp en hulp bij vrouwenziekten, aan onvermogenden (197)	f 1 200,—						(198) Huishuur aan de gouvernements-geneeskundigen op St. Martin en Saba, f 300,— en f 240,—.
		1 belast met de oogheelkundige behandeling van onvermogenden (197)	600,—						
			f	1 800,—					
		1 bediende bij den openbaren gezondheidsdienst, f 300 tot f 400, ...		329,—		300,—			(199) Persoonlijke toelage aan den armendokter in het stadsdistrict bewesten de haven en in het 3de district. Zie de memorie van toelichting bij artikel 91 *a*.
		1 secretaris van de gezondheidscommissie (197)		400,—		150,—	100,—	100,—	
		1 bode bij de gezondheidscommissie, f 100 tot f 200.....		175,—			(198) 540,—	540,—	(200) Kantoorbehoeften aan den stadsgeneesheer. De toelage voor kantoorbehoeften aan den stadsgeneesheer wordt voor 1919 niet geraamd omdat deze ambtenaar als eerste-gouvernements-geneeskundige geen kantoorwerkzaamheden te verrichten zal hebben.
				2 704,—		(199) 100,—	(199) 200,—	200,—	
	c.	kantoorbehoeften:				150,—			
		voor den openbaren gezondheidsdienst	f	150,—		100,—	100,—	100,—	
		aan den secretaris van de gezondheidscommissie		100,—		(200) 100,—	(200) 100,—	100,—	(201) In verband met de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd, werd aan den stadsgeneesheer en aan de gouvernements-geneeskundigen, belast met de armenpraktijk in de buitendistricten op Curaçao, met ingang van dien datum verhoogd voedergeld toegekend. Naderhand moest aan die geneeskundigen, naar aanleiding van de stijging van den gasolineprijs, met ingang van 1º Maart 1917 een nadere verhooging van voedergeld worden toegekend en werd dat voedergeld tijdelijk bepaald op f 400,— voor den stadsgeneesheer en de geneeskundigen in het 2de en in het 3de district en op f 800,— voor den geneeskundige in het 4de en 5de district.
				250,—		350,—			
	d.	voedergelden of kosten van vervoermiddelen:				350,—	300,—	(201) 383,—	
		aan den directeur van den openbaren gezondheidsdienst.	f	350,—		1 400,—	1 100,—	(201) 1 578,—	
		aan den eersten-gouvernements-geneeskundige		350,—					
		aan 12 gouvernements-geneeskundigen:							
		6 op Curaçao, à f 350 (202)	f	2 100,—					(202) Voor ieder dezer gouvernements-geneeskundigen wordt in verband

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		2 op Aruba, à f 350 ..... f 700,—		f 700,—	f 480,—	(203) f 700,—	met de nieuwe regeling der voedergelden, een bedrag vau f 350,— als
		1 op Bonaire, (2 dienstpaarden) ..... 700,—		700,—	480,—	(203) 700,—	voedergeld geraamd.
		1 op St. Martin ..... 250.—		250,—	300,—	(204) 250,—	(203) In verband met de nieuwe regeling van de voedergelden, welke re-
		1 op St. Eustatius ..... 250,—		250,—	200,—	(203) 250,—	geling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd, werd deze post over-
		1 op Saba ..... 250,—		250,—	200,—	(205) 255,—	schreden.
		f 4 250,—					(204) Bij de nieuwe regeling van de voedergelden werden die van de amb-
		f 4 950,—					tenaren op de Bovenwindsche eilanden bepaald op f 250,— 's jaars.
	c.	bruggegelden:					Ongebruikt bleef alzoo f 50,—.
		1 opzichter bij den openbaren gezondheidsdienst (2 brug- gen) ..... f 48,—					(205) In verband met de nieuwe regeling van de voedergelden, welke rege-
		1 bediende bij den openbaren gezondheidsdienst ..... 24,—					ling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd, werd deze post met f 50,—
		(206) 72,—					overschreden, terwijl, tengevolge van verandering van personeel,
		f 64 721,—					daarop nog f 5,— boven de raming werd uitgegeven. De overschrij-
92		Reis- en teerkosten van de leden en den secretaris van de gezondheidscommissie en van de deskundigen die door die commissie gehoord kunnen worden (207)	1 000,—				ding van den post bedraagt alzoo f 55,—.
		Quarantaine-dienst.					(206) Deze personen, die voor hun dienst herhaaldelijk de bruggen moeten
93		Toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gouverne- ments-geneeskundige, belast met den quarantaine-dienst en van den quarantaine-loods, tevens opzichter op de quarantaine-plaats:					overgaan, genieten eene vergoeding voor bruggegeld.
	a.	toelagen:					
		1 buitengewone gouvernements-geneeskundige, belast met den quaran- taine-dienst (208) ..... f 600,—		975,—	900,—	900,—	(207) Zie de memorie van toelichting bij artikel 92.
		1 quarantaine-loods, tevens opzichter op de quarantaine- plaats, f 700 tot f 800 ..... 750,—		700,—	600,—	600,—	(208) Zie de memorie van toelichting bij artikel 93 *a*.
		f 1 350,—					(209) Zie noot 203.
	b.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gou- vernements-geneeskundige, belast met den quarantaine-dienst ..... 350,—		350,—	300,—	(209) 350,—	(210) Zie de memorie van toelichting bij artikel 94.
			1 700,—				(211) Toen in het afgeloopen jaar 1917 de toenmalige loodsgezel ontslag
94		Vergoeding aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met den quaran- taine-dienst, voor het verrichten van bijzondere quarantaine-diensten (210)	1 000,—				nam, kon men geen geschikten persoon krijgen voor het bedrag van
95		Loon van een loodsgezel tevens oppasser, van een schoonmaakster en van bedienden, zoomede aankoop van benoodigdheden en andere uitgaven:					f 200,—, zijnde de aanvangstoelage aan de betrekking verbonden, en
	a.	loon van een loodsgezel, tevens oppasser, f 200 tot f 300 (211) ..... f 300,—		200,—	180,—	(212) 224,—	moest worden overgegaan tot het verleenen van het maximum van
	b.	loon van een schoonmaakster, f 100 tot f 200 ..... 175,—		150,—	120,—	120,—	f 300,—.
	c.	loon van bedienden ..... 60,—		60,—	60,—	(213)	(212) Zie noot 211.
	d.	aankoop van benoodigdheden en andere uitgaven (214) ..... 2 700,—		1 700,—	1 700,—	(215) 3 493,—	(213) In 1917 behoefden er ten laste van dezen post geen uitgaven te wor-
			3 235,—				den gedaan.
96		Kosten van uitvoering van den quarantaine-dienst op Aruba (216)	150,—				(214) Met de toepassing van de nieuwequa rantaine-verordening en met het
		Gesticht voor krankzinnigen.					gebruik van het cyaangas zullen meerdere uitgaven gepaard gaan dan
97		Toelagen aan den directeur, den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met de krankzinnigenverpleging, en de oppassers van het gesticht voor krankzinnigen:					tot nu het geval was, vooral nu bedoeld gas, door het duur worden
		1 directeur, tevens directeur van het gesticht voor melaatschen, f 700 tot f 800 ..... f 750,—		700,—	600,—	600,—	der grondstoffen, zeer in prijs is gestegen. Eene verhooging van de-
		1 buitengewone gouvernements-geneeskundige, f 1000 tot f 1200 ..... 1 150,—		1 075,—	1 000,—	1 000,—	zen post met f 1 000,— wordt daarom voorgesteld.
		3 oppassers, f 300 tot f 400 ..... 1 125,—		1 050,—	900,—	900,—	(215) Ten laste van dezen post waren verevend de uitgaven voor:
			3 025,—				het opkoopen en verdelgen van ratten en muizen ter wering van pest-
98		Onderhoud van de verpleegden in het gesticht voor krankzinnigen, en verdere kosten	23 500,—	23 500,—	23 500,—	(217) 25 165,—	gevaar; voeding van in quarantaine gestelde personen; cyaanuitroo-
							kingen en ontsmettingen van schepen; het aankoopen van koorts-
							thermometers en van andere benoodigdheden, enz. De overschrij-
							ding bedraagt f 1 793,—.
							(216) Zie de memorie van toelichting bij artikel 96.
							(217) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 25 165,— uitgege-
							ven, tegenover welke uitgaaf een ontvangst staat van f 2 175,— we-
							gens verpleegkosten van lijders 1ste en 2de klasse, welke ontvangst

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			GERAAMD voor 1919.	TOEGESTAAN voor 1918.	TOEGESTAAN voor 1917.	UITGAVEN gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Gestichten voor melaatschen.							geboekt is ten bate van het middel „Alle andere ontvangsten''. Aangeteekend wordt, dat, in verband met de stijging van levensmiddelen, enz., sedert 1º Juli 1917, voor onderhoud en verpleging van de krankzinninigen, instede van f 0,45, f 0,50 per dag en per persoon wordt uitgekeerd.
99		Toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige belast met de melaatschenverpleging en den opzichter van het gesticht voor melaatschen op St. Eustatius:							
	a.	toelagen:							
		1 buitengewone gouvernements-geneeskundige, belast met de melaatschenverpleging, f 700 tot f 800	f	750,—		f 700,—	f 600,—	f 600,—	(218) Zie noot 203.
		1 opzichter op St. Eustatius, f 400 tot f 500		475,—		450,—	380,—	380,—	(219) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 446,— minder dan de raming uitgegeven. Het aantal melaatschen was kleiner dan dat, waarop bij het doen der raming was gerekend. In verband met de stijging van den prijs van levensmiddelen, enz. wordt sedert 1º Juli 1917, voor onderhoud en verpleging van de melaatschen, instede van f 0,45, f 0,50 per dag en per persoon uitgekeerd.
				f 1 225,—					
	b.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den buitengewonen gouvernements-geneeskundige, belast met de melaatschenverpleging		350,—		350,—	300,—	(218) 350,—	
					f 1 575,—				
100		Onderhoud van de verpleegden in het gesticht voor melaatschen op Curaçao en verdere kosten			3 500,—	3 500,—	3 500,—	(219) 3 054,—	(220) In verband met de stijging van den prijs van levensmiddelen werd ten laste van dezen post f 167,— meer dan de raming uitgegeven.
101		Uitkeering voor bijzondere vervoermiddelen van de dienstdoenden bij het gesticht voor melaatschen op Curaçao			600,—	600,—	600,—	600,—	
102		Voeding en kleeding van de verpleegden in het gesticht voor melaatschen op St. Eustatius.			1 200,—	1 200,—	1 000,—	(220) 1 167,—	
		Inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten.							(221) Toelage van een geneesheer van de inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten. Zie de memorie van toelichting bij artikel 91 *a*.
103		Toelagen aan den inwonenden beambte van en het verplegend personeel van bijstand in de inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtziekten:							
		aan den inwonenden beambte, f 400 tot f 500	f	500,—		(221) 1 000,—			
		aan 1 verpleegster van bijstand, f 100 tot f 200 (222)		150,—		500,—			(222) Het is mogelijk gebleken, een verpleegster te krijgen, die genegen is het werk van bijstand te verrichten voor f 10,— 's maands met vrije voeding en inwoning. Voorgesteld wordt haar te brengen in de groep f 100,— tot f 200,— en haar in 1919 de eerste verhooging ad f 50,— toe te kennen.
					650,—	300,—			
104		Huur van een gebouw voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten, verpleegkosten van de lijders, voeding van den inwonenden beambte, zijne echtgenoote en de verpleegster, geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden en andere uitgaven:							
	a.	huur van een gebouw (223)	f	720,—		600,—			(223) Met het oog op de stijging der huurprijzen van huizen werd het billijk geacht ook den huurprijs van dit gebouw met f 10,— 's maands te verhoogen, welke verhooging ingegaan is 1º Juli 1917.
	b.	verpleegkosten van de lijders en voeding van den inwonenden beambte, zijne echtgenoote en de verpleegster (224)		11 000,—			7 500,—	(228) 11 498,—	(224) Zie de memorie van toelichting bij artikel 104 *b*.
	c.	geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden (225)		1 500,—		3 100,—			(225) Zie de memorie van toelichting bij artikel 104 *c*.
	d.	andere uitgaven:							
		verlichting (226)	f	432,—		300,—			(226) Voor 1918 was een bedrag van f 300,— voor licht en telefoon uitgetrokken. Het komt beter voor dezen post te scheiden. Voor verlichting wordt gerekend op eene uitgaaf van f 432,— (12 × f 36,—) en voor telefoon op f 36,— (12 × f 3,—).
		telefoon (226)		36,—					
		onderhoud, herstelling en aanvulling van meubilair, werktuigen, enz.		400,—		400,—			
		keuken- en waschpersoneel en andere uitgaven (227)		600,—		400,—			(227) Het bedrag van f 400,— dat geraamd is voor 1918, bleek reeds in 1917 te laag te zijn, vooral in verband met den aankoop van water, waarvoor alleen reeds een bedrag van f 208,— moest worden uitgegeven. In verband hiermede wordt voorgesteld dezen post met f 200,— te verhoogen.
				1 468,—					
					14 688,—				(228) Ten laste van dezen post werden de volgende uitgaven gedaan voor: Toelage aan den geneesheer van de inrichting voor behandeling

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Laboratorium en kantoor van den openbaren gezondheidsdienst.							van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten ..... f 800,—
105		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen van den hulp-scheikundige, den amanuensis, den bediende en het personeel van bijstand van het laboratorium van den openbaren gezondheidsdienst:							Toelage aan den in genoemde inrichting inwonenden beambte ..... 500,—
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							Toelage aan verplegend personeel ..... 90,—
		1 hulp-scheikundige, f 1400 tot f 1600 (229)	f	1 400,—					Huur van een gebouw ..... 660,—
		1 amanuensis, f 2000 tot f 2500		2 200,—					Verpleegkosten van lijders, enz. ..... 6 419,—
				f 3 600,—		f 2 200,—	f 2 200,—	f 2 200,—	Verlichting en telefoon ..... 523,—
	b.	toelagen:							Onderhoud, herstelling en aanvulling van meubilair, werktuigen, enz. ..... 648,—
		1 bediende, f 300 tot f 400	f	375,—		300,—			Keuken- en waschpersoneel en andere uitgaven .... 1 058,—
		1 persoon van bijstand, f 700 tot f 800		800,—		800,—			f 10 698,—
				1 175,—					Gerekend wordt op eene nog te doene uitgaaf voor aangeschafte geneesmiddelen, die nog niet betaald zijn, ten bedrage van ongeveer ..... 800,—
					f 4 775,—				f 11 498,—
106		Benoodigdheden en andere uitgaven voor het laboratorium en het kantoor van den openbaren gezondheidsdienst			1 800,—	1 800,—	(230) 640,—	(230)	
		Ontsmettingsdienst.							
107		Kosten van ontsmettingen (231)			500,—				
		Reinigingsdienst.							
108		Toelage aan een onder-opzichter bij den reinigingsdienst			800,—	800,—			
109		Arbeidsloonen, en andere uitgaven voor den reinigingsdienst:							
		Curaçao:							
	a.	arbeidsloonen	f	13 000,—		13 000,—	4 500,—	(234) 8 283,—	
	b.	aanschaffing en onderhoud van wagens (232)		500,—		1 100,—			
	c.	kosten van gereedschappen en andere uitgaven		700,—		700,—			
				f 14 200,—		(233) 2 400,—			
		Aruba (235)		665,—		200,—	200,—	(236) 300,—	
					14 865,—				
		Keuringsdienst.							
110		Toelage aan een onder-opzichter bij den keuringsdienst (237)			800,—				
111		Kosten van aankoop van monsters, enz. (238)			250,—				
		Ziekenhuizen op Aruba en Bonaire.							
112		Toelagen aan verpleegsters en bedienden:							
		2 verpleegsters, f 200 tot f 300:							
		1 op Aruba	f	300,—		275,—	240,—	240,—	
		1 op Bonaire		250,—		200,—	180,—	180,—	
				f 550,—					
		2 bedienden, à f 100:							
		Aruba	f	100,—		100,—	60,—	60,—	
		Bonaire		100,—		100,—	36,—	36,—	
				200,—					
					750,—				
113		Benoodigdheden en andere uitgaven:							
	a.	huur van een huis op Aruba (239)		f 216,—		150,—	150,—	(240) 172,—	

(229) Zie de memorie van toelichting bij artikel 105 *a*.

(230) Kosten van bacteorologische onderzoekingen. Op dezen post werden in 1917 geen uitgaven verevend.

(231) Zie de memorie van toelichting bij artikel 107.

(232) Voor 1919 wordt f 600,— minder noodig geacht voor aanschaffing van wagens.

(233) Toegestaan voor verbrandingsovens (2 roosterbedden).

(234) Tengevolge van het stijgen van den loonstandaard en van den prijs van materialen en door het aannemen van meerdere arbeiders bij den reinigingsdienst moest ten laste van dezen post meer worden uitgegeven dan geraamd. In de uitgaven zijn ook begrepen de kosten van het aanmaken van enkele vuilniskarren. De overschrijding bedraagt f 3 783,—.

(235) Zie de memorie van toelichting bij artikel 109.

(236) Het toegestane krediet bleek ontoereikend om de straten en pleinen behoorlijk te reinigen en schoon te houden. De overschrijding bedroeg f 100,—.

(237) Zie de memorie van toelichting bij artikel 110.

(238) Zie de memorie van toelichting bij artikel 111.

(239) Naar de behoefte verhoogd met f 66,—.

(240) Met ingang van 1º September 1917 werd de huurprijs van het in den tekst van dezen post bedoeld huis verhoogd met f 66,— 's jaars en gebracht op f 216,—. De overschrijding ad f 22,— is hiervan een gevolg.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	b.	aanschaffing en vernieuwing van benoodigdheden en onderhoud van zeer behoeftige lijders:							(241) Naar de behoefte verhoogd met f 70,—.
		Aruba (241)	f	400,—		f 330,—	f 330,—	(242) f 538,—	(242) De overschrijding ad f 208,— is in hoofdzaak een gevolg van de prijsstijging van benoodigdheden, en van het uitgeven van een hooger bedrag dan verwacht werd voor onderhoud van behoeftige lijders.
		Bonaire		300,—		300,—	324,—	(243) 142,—	(243) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 182,— minder dan de raming uitgegeven.
					700,—				
	c.	water, verlichting, brandstof en andere kleine uitgaven:							(244) Naar de behoefte verhoogd met f 30,—.
		Aruba (244)	f	150,—		120,—	120,—	132,—	
		Bonaire		60,—		60,—	60,—	16,—	(245) Naar de gebleken behoefte en tengevolge van buitengewone stijging der prijzen van geneesmiddelen werden deze kredieten, die te laag waren gesteld, overschreden voor Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba met onderscheidenlijk f 16 600,—, f 1 261,—, f 1 022,—, f 844,—, f 716 en f 698,—.
					210,—				
					f 1 126,—				
		Algemeene kosten.							
114		Verschillende uitgaven voor geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden voor onvermogenden daaronder begrepen de gevangenen en de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en melaatschen, vergoeding voor verpleging van onvermogenden, daaronder begrepen de gevangenen, huur van spreekkamers voor gouvernements-geneeskundigen in buitendistricten en van een gebouw voor apotheek, verloskundige hulp aan onvermogende kraamvrouwen, kosten van het onderwijs in de verloskunde, zoomede uitgaven voor reiskosten en voor het uitreiken van prijzen aan vroedvrouwen, die een goed examen hebben afgelegd:							(246) Naar de gebleken behoefte en tengevolge van de verhooging van de vergoeding voor verpleging van onvermogenden en gevangenen, welke vergoeding in verband met de stijging van den prijs van levensmiddelen, enz., met ingang van 1º Juli 1917 op f 0,50 per dag en per persoon is gesteld, werd deze post met f 6 163,— overschreden.
	a.	verschillende uitgaven voor geneesmiddelen en geneeskundige benoodigdheden voor onvermogenden, daaronder begrepen de gevangenen en de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en melaatschen:							(247) Zie de memorie van toelichting bij artikel 114 *b*.
		Curaçao	f	14 000,—		14 000,—	5 500,—	(245) 22 100,—	(248) Voor zoover thans bekend werd ten laste van dezen post f 96,— meer uitgegeven dan de raming. Zie de memorie van toelichting bij artikel 114 *b*.
		Aruba		1 500,—		1 500,—	400,—	1 661,—	
		Bonaire		1 000,—		1 000,—	450,—	1 472,—	
		St. Martin		700,—		700,—	350,—	1 194,—	
		St. Eustatius		400,—		400,—	200,—	916,—	
		Saba		500,—		500,—	250,—	948,—	
			f	18 100,—					
	b.	vergoeding voor verpleging van onvermogenden, daaronder begrepen de gevangenen:							(249) De huur van dit gebouw is ingegaan 1 Mei 1917.
		Curaçao	f	21 000,—		21 000,—	12 000,—	(246) 18 163,—	(250) Naar de behoefte werd op Curaçao en Bonaire onderscheidenlijk f 145,— en f 90,— minder dan de raming uitgegeven.
		St. Martin (247)		1 000,—		650,—	650,—	(248) 746,—	
					22 000,—				(251) Wegens verandering in het personeel van den geneeskundigen dienst in het 4de en 5de district kon, ook in 1917, de leergang niet worden geopend.
	c.	huur van spreekkamers voor gouvernements-geneeskundigen in de buitendistricten op Aruba			108,—	108,—	100,—	108,—	
	d.	huur van een gebouw voor apotheek op Saba			180,—	180,—	180,—	(249) 120,—	(252) Kosten van een leergang in de verloskunde op Saba.
	e.	verloskundige hulp voor onvermogende kraamvrouwen:							Voor zoover thans bekend werd ten laste van dezen post f 142,— minder dan de raming uitgegeven.
		Curaçao	f	1 000,—		1 000,—	1 000,—	(250) 855,—	
		Aruba		100,—		100,—	100,—	90,—	
		Bonaire		250,—		250,—	250,—	(250) 160,—	
		St. Eustatius		50,—		50,—	50,—	83,—	
					1 400,—				
	f.	kosten van onderwijs in de verloskunde, zoomede uitgaven voor het uitreiken van prijzen aan vroedvrouwen, die een goed examen hebben afgelegd			550,—	550,—	550,—	(251)	(253) Voor zoover bekend werd ten laste van dezen memoriepost uitgegeven:
						(252)	400,—	(252) 258,—	
					42 338,—				In Nederland voor koepokstof f 6 619,—
115		Kosten verbonden aan eene algemeene koepokinenting der bevolking (kolonie)			1 000,—	1 000,—	*Memorie.*	(253) 6 737,—	Op Curaçao, voor bewaarkosten der koepokstof en andere uitgaven 118,—
116		Bewaarkosten der koepokstof			60,—	60,—			f 6 737,—
117		Vergoeding aan den directeur van den openbaren gezondheidsdienst wegens verrichte werkzaamheden ten behoeve van bijzondere personen			1 000,—	1 000,—	1 000,—	1 000,—	
118		Vergoeding aan de gouvernements-geneeskundigen op Aruba voor het gebruik van vertrekken als apotheek, voor het schoonhouden daarvan en van de werktuigen, enz. en voor het aankoopen en aanbrengen van water, à f 60			120,—	120,—	120,—	120,—	
119		Opleidingskosten van twee jongelieden aan de geneeskundige school te Paramaribo, tot gouvernements-geneeskundige in de kolonie Curaçao (kolonie)			600,—	600,—	600,—	600,—	

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
120		Kosten in verband met de verdere regeling van den gezondheidsdienst (254)	*Memorie.*	*Memorie.*	*Memorie.*	(255) 13 002,—	(254) Het komt wenschelijk voor ook voor 1919 een memoriepost te behouden voor maatregelen, die in verband met de verdere regeling van den openbaren gezondheidsdienst alsnog noodig mochten blijken.
121		Bijdrage aan de Vereeniging ,,Het Groene Kruis'' (256)	f 900,—	f 400,—	f 400,—	f 400,—	
122		Bijdrage aan de ,,Curaçaosche Vereeniging ter bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten'' (257)	5 000,—				
		Totaal der VIIde afdeeling....	f 197 228,—	f 156 613,—	f 115 897,—	f 174 644,—	
		OVERZICHT.					
		Curaçao	f 162 204,—	f 127 220,—	f 91 617,—	f 138 473,—	
		Aruba	11 509,—	9 103,—	7 300,—	9 121,—	
		Bonaire	6 160,—	5 310,—	4 280,—	5 206,—	
		St. Martin	5 450,—	4 500,—	4 000,—	4 890,—	
		St. Eustatius	5 875,—	5 050,—	4 330,—	5 296,—	
		Saba	4 430,—	3 830,—	3 770,—	4 321,—	
		Kolonie	1 600,—	1 600,—	600,—	7 337,—	
			f 197 228,—	f 156 613,—	f 115 897,—	f 174 644,—	

(255) Ten laste van dezen memoriepost zijn de volgende uitgaven gedaan voor:

Bezoldiging van Dr. den Houter over het tijdvak 1 Januari 1917 tot ultimo April 1917	f	3 333,—
Bijbetaling aan Dr. den Houter wegens te weinig ontvangen voorschot voor reiskosten naar Nederland		100,—
Toelage van een bediende		300,—
Autohuur, enz. voor diverse dienstreizen op Curaçao.		50,—
Bruggegelden voor den opzichter Seykens.....		48,—
Aankoop van werktuigen, kantoormeubelen en diverse benoodigdheden		6 361,—
Aankoop van diverse sera (waaronder f 225,— nog te doen)		305,—
Toelage aan een hulpscheikundige bij het laboratorium over het tijdvak 15 October—31 December 1917, naar reden van f 1 000,— 's jaars.....	f	211,—
Toelage aan een bediende van het laboratorium		350,—
Toelage aan een persoon van bijstand, over het tijdvak Januari — Mei naar reden van f 720,— 's jaars en van Juni — December naar reden van f 800,— 's jaars		767,—
Onderhoudskosten van het laboratorium en het kantoor van den openbaren gezondheidsdienst (aankoop en onderhoud van proefdieren, herstellen van werktuigen, verlichting en telefoon, enz.)		1 177,—
		2 505,—
	f	13 002,—

Op dezen post zullen nog moeten worden verantwoord de uitgaven voor overtocht naar Nederland over Suriname en New York van Dr. den Houter, en zijne reis- en verblijfkosten in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Het beloop dezer uitgaven is thans nog niet bekend.

(256) Zie de memorie van toelichting bij artikel 121.

(257) Zie de memorie van toelichting bij artikel 122.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			GERAAMD voor 1919.	TOEGESTAAN voor 1918.	TOEGESTAAN voor 1917.	UITGAVEN gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		VIIIste AFDEELING.							(258) Bezoldiging van een teekenaar, die in 1918 in het corps bureelambtenaren is opgenomen.
		Openbare werken.							(259) Zie de memorie van toelichting bij artikel 123 *b*.
		Ambtenaren en beambten.							(260) Verhoogd met f 300,— voor huishuur van een opzichter meer. Zie de memorie van toelichting bij artikel 123 *b*.
123		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen, kantoorbehoeften en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van den directeur en verdere ambtenaren en beambten:							(261) Aan den betrokken ambtenaar werd, gerekend te zijn ingegaan 1º Januari 1917, eene verhooging van bezoldiging van f 300,— 's jaars toegekend.
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							
		1 directeur	f	7 000,—		f 6 500,—	f 6 500,—	f 6 500,—	
		1 opzichter 1ste klasse, f 1400 tot f 1600		1 600,—		1 600,—	1 500,—	1 500,—	
					f 8 600,—		(258) 900,—	900,—	(262) Naar de behoefte verhoogd met f 60,— 's jaars.
	b.	toelagen:							(263) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 621,— minder dan de raming uitgegeven.
		2 opzichters (259)	f	5 400,—		2 400,—	2 400,—	2 400,—	
		aan dezelfden voor huishuur (260)		600,—		300,—	300,—	300,—	
		1 machinist (261)		3 000,—		2 700,—	2 700,—	2 700,—	(264) De teekenbehoeften benoodigd voor het maken van nieuwe plannen worden steeds verantwoord op de kredieten van de in uitvoering zijnde werken. Het komt regelmatiger voor hiervoor een bedrag uit te trekken.
		1 beheerder van het buskruitmagazijn op Curaçao, f 300 tot f 400		300,—		350,—	300,—	300,—	
		1 wachter bij idem, f 300 tot f 400		375,—		350,—	328,—	328,—	
		1 schrijver, f 700 tot f 800		750,—		750,—			
		1 magazijnmeester, f 600 tot f 700		600,—		650,—			
		1 bediende, f 300 tot f 400		375,—		375,—			
				11 400,—					
	c.	kantoorbehoeften van den directeur (262)		180,—		120,—	120,—	120,—	(265) Voor een goed onderhoud van de landsgebouwen en eigendommen is de voorgestelde verhooging noodzakelijk.
	d.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan een opzichter		350,—		350,—			
					f 20 530,—				(266) Tengevolge van de prijsstijging van bouwmaterialen werd dezen post met f 1 711,— overschreden.
124		Reis- en teerkosten van den directeur en teekenbehoeften voor het kantoor van idem:							(267) Hoofdzakelijk tengevolge van de stijging van den prijs van de meeste materialen werd deze post met f 74,— overschreden.
	a.	reis- en teerkosten	f	800,—		800,—	800,—	(263) 179,—	
	b.	teekenbehoeften (264)		180,—					(268) De overschrijding van f 899,— is toe te schrijven aan duurte van materialen en stijging van arbeidsloonen zoomede aan buitengewone uitgaven in verband met het ophalen van ankers en kettingen van de op Klein-Bonaire aangedreven ijzeren boei en het opnieuw leggen van die boei op de reede van Kralendijk.
					980,—				
		Onderhoud, herstelling en nieuwe werken.							
125		Kosten van onderhoud en herstelling van werktuigen			100,—	100,—	100,—	133,—	
126		Gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van meubelen en andere benoodigdheden en verdere uitgaven:							(269) Tengevolge van stijging van den loonstandaard en van de prijzen van materialen moest op dezen post f 333,— meer dan de raming werden uitgegeven.
	a.	gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de gebouwen:							
		Curaçao, met inbegrip van de vaartuigen en de boeien (265)	f	10 000,—		8 000,—	8 000,—	(266) 9 711,—	
		Aruba, met inbegrip van de boeien en meerpalen, den ijzeren steiger en de vaartuigen		1 000,—		1 000,—	1 000,—	(267) 1 074,—	
		Bonaire, met inbegrip van den steiger, de vaartuigen en de boeien (265)		1 200,—		900,—	900,—	(268) 1 799,—	
		St. Martin, met inbegrip van de boeien, het seintoestel, de loodsbooten, de vlaggenstokken, enz. (265)		1 000,—		625,—	500,—	(269) 833,—	(270) De herstelling van het doktershuis, welke in 1916 was begonnen, moest in 1917 ten einde gebracht worden. Bovendien werd, tengevolge van de stijging van den loonstandaard en van de prijzen van materialen meer uitgegeven dan verwacht werd. De overschrijding ad f 399,— is hieraan toe te schrijven.
		St. Eustatius, met inbegrip van den steiger en de reserveboot		950,—		950,—	950,—	(270) 1 349,—	
		Saba		350,—		350,—	350,—	350,—	
			f	14 500,—					
	b.	gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de militaire gebouwen en werken		2 400,—		2 400,—	2 400,—	2 397,—	
	c.	gewoon onderhoud en kleine herstellingen van de gebouwen, boeien, landvasten, enz. van de quarantaine-inrichting aan de Caracasbaai		600,—		600,—	600,—	(271) 125,—	(271) Tengevolge van aanhoudende quarantaine, waardoor het niet mogelijk was het gewoon onderhoud te verrichten, bleef op dezen post f 475,— ongebruikt.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	d.	onderhoud, vernieuwing en aankoop van meubelen en andere benoodigdheden:							(272) Verhoogd met f 500,—. Uit dezen post worden telefoon-abonnementen tot een bedrag van f 864,— en de aanschaffingskosten van schrijfmachines tot een bedrag van gemiddeld f 750,— gekweten, terwijl bovendien daarop de kosten voor het toezicht op de brandspuit, ten bedrage van f 100,—, verantwoord worden.
		Curaçao (272)	f	2 500,—		f 2 000,—	f 2 000,—	(273) f 2 569,—	
		Aruba		150,—		150,—	150,—	149,—	
		Bonaire		100,—		100,—	100,—	100,—	
		St. Martin		200,—		200,—	200,—	224,—	
		St. Eustatius		100,—		100,—	100,—	99,—	
		Saba		100,—		100,—	100,—	60,—	
			f	3 150,—					Het bedrag van ongeveer f 300,—, dat voor onderhoud en vernieuwing van meubelen overbleef, was dan ook veel te gering.
	e.	schoonhouden van kantoorlokalen en aanbrengen van water			1 400,—	1 400,—	1 400,—	(274) 1 333,—	
	f.	onderhoud van de brandspuit en de klok en schoonhouden van kantoorlokalen op St. Martin			200,—	200,—	200,—	189,—	(273) Overschreden met f 569,— tengevolge van het aankoopen van vier nieuwe schrijfmachines.
					f 22 250,—				
127		Gewoon onderhoud en herstelling van straten, wegen en kaden:							(274) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 67,— minder dan de raming uitgegeven.
	a.	onderhoud en herstelling van straten en wegen:							(275) Overschreden met f 1 953,—. Tengevolge van de zware regens in de laatste maanden van 1916 hebben de wegen veel geleden. De overschrijding is voorts een gevolg van de stijging van den loonstandaard.
		Curaçao:							
		straten en wegen in het stadsdistrict	f	6 000,—		6 000,—	4 500,—	4 491,—	
		wegen in de buitendistricten		8 000,—		8 000,—	4 000,—	(275) 5 953,—	
				14 000,—					
		Aruba (276)		1 800,—		1 500,—	1 500,—	1 496,—	
		Bonaire, waaronder begrepen reiniging		1 000,—		1 000,—	1 000,—	999,—	
		St. Martin, waaronder begrepen reiniging		1 750,—		1 750,—	1 750,—	(277) 2 952,—	(276) Verhoogd met f 300,— in verband met de stijging van den loonstandaard en van de prijzen van materialen.
		St. Eustatius, waaronder begrepen reiniging		1 000,—		1 000,—	1 000,—	(278) 1 406,—	
		Saba, waaronder ook te verstaan het plaveien en aanbrengen van treden, alsmede reiniging		1 000,—		1 000,—	1 000,—	1 000,—	(277) Het bleek noodzakelijk buitengewone herstellingen te doen aan de wegen, welke herstellingen niet konden worden uitgesteld. Tengevolge hiervan werd het toegestaan krediet met f 1 202,— overschreden.
			f	20 550,—					
	b.	onderhoud en herstelling van kaden			1 800,—	1 800,—	1 800,—	1 798,—	
					22 350,—				(278) Tengevolge van de stijging van den loonstandaard moest deze post met f 406,— worden overschreden.
128		Buitengewone uitgaven voor onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, straten, wegen enz.							(279) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *a*.
		Curaçao:							(280) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *b*.
	a.	het herstellen en verzwaren van de brug over het Rifwater (279)	f	9 600,—					
	b.	het aanbrengen en vernieuwen van eene verharding in de Bargestraat en in de Werfstraat, zoomede het verbeteren van de afwatering van deze straten (280)	f	10 600,—					

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.		Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	c.	het verrichten van buitengewone herstellingen aan de Handelskade (281)	6 000,—	f 26 200,—	(282) f 23 025,—	(283) f 13 300,—	(284) f 11 553,—	(281) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 c.

(282) Kosten voor:

Vernieuwing en herstelling van het houtwerk van de kazerne in het Waterfort, zoomede het oververven van en het doen van kleine herstellingen aan het gymnastieklokaal en de eetzaal voor de manschappen .... f 12 800,—

Het ophoogen van en het maken van een afwatering voor de veekoralen bij de slachtplaats ..... 225,—

Vernieuwing van het gedeelte van den ,,Roodeweg'' vanaf het erf ,,Wacao'' tot en met de ,,labado'' bij Mundo Nobo, zoomede het verbeteren van de afwatering van dezen weg ..... 10 000,—

f 23 025,—

(283) Kosten voor:

Het maken van eene bestrating beoosten een der gebouwen van de Hendrikschool en het verbeteren van de afwatering ter plaatse ..... f 200,—

Vernieuwing van de Breedestraat beoosten de haven en een daarbij aansluitend gedeelte van den Pietermaaiweg ..... 3 600,—

Verbetering van den Pietermaaiweg te Willemstad . . 8 850,—

Oververven van de houtwerken van het gebouw voor de secretarie, administratie van financiën, enz. alsmede het kantoor van den hypotheekbewaarder ..... 650,—

f 13 300,—

(284) Zie noot 283. Uitgegeven werd voor:

Het maken van eene bestrating beoosten een der gebouwen van de Hendrikschool en het verbeteren van de afwatering ter plaatse (a) .... f 107,—

Vernieuwing van de Breedestraat beoosten de haven en een daarbij aansluitend gedeelte van den Pietermaaiweg .... 3 600,—

Verbetering van den Pietermaaiweg te Willemstad (b) 7 206,—

Oververven van de houtwerken van het gebouw voor de secretarie, administratie van financiën, enz. alsmede het kantoor van den hypotheekbewaarder ..... 640,—

f 11 553,—

(a) Tengevolge van het bezigen van afkomend bestratingsmateriaal van de straten bleef op dezen post f 93,— ongebruikt.
(b) Tengevolge van het bezigen van koraalsteenen van de zeekust in plaats van gebikte steenen bleef op dezen post f 1 644,— ongebruikt.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.		Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Aruba:						(285) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *d*.
	d.	het oververven van de landsgebouwen, in hoofdzaak het gezaghebbershuis, de landskantoren, het houtwerk van de 3 vuurtorens met wachterswoningen en van het tolhuis op den steiger (285) ...	f 900,—					(286) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *e*.
	e.	buitengewone herstelling van den weg naar Mira-la-mar en Calabasa (286)	800,—					(287) Kosten voor herstelling van de pannenbedekking van het gebouw der openbare school te Oranjestad ..... f 650,—
			f	1 700,—	(287) f 650,—	(288)		(288) Zie noot 287. De uitvoering van dit werk moest achterwege blijven uit gebrek aan geschikte werklieden en ook omdat het onmogelijk was een gedeelte der benoodigde materialen te bekomen.
		St. Martin:			(289) 300,—	f 282,—		
	f.	buitengewone herstelling aan den bergweg van het district Beneden Prinsen Kwartier (290)		1 500,—	(291) 1 500,—	(292) 716,—		(289) Vernieuwing van de dakbedekking van de kommieswoning aan de Lage Westkust op de ,,Witte Pan'', Bonaire ..... f 300,—
		St. Eustatius:						
	g.	verbetering der bergwegen of gedeelten daarvan leidende naar Oranjestad en naar Oranjebaai (293)		5 400,—	(294) 2 150,—	(295) 2 470,—		(290) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *f*.
		Saba:						(291) Kosten voor verbetering van een bergweg.
	h.	het verven van het dak van het gebouw der openbare school te Windwardside en het oververven van andere landsgebouwen (296)		400,—				(292) Zie noot 291. Met de herstelling van den bergweg, waarvoor dit krediet van f 1 500,— was toegestaan, kon, aangezien het noodig was eerst een anderen weg te herstellen, ten einde het verkeer niet te stremmen, niet tijdig genoeg een aanvang worden gemaakt om het geheele bedrag van het toegestaan krediet in 1917 te verwerken. Ongebruikt bleef f 784,—.
				f 35 200,—				
129		Nieuwe werken:						(293) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *g*.
		Curaçao:						(294) Kosten voor:
	a.	rioleering voor de privaten in de gouvernements-kantoren, scholen en woningen en voorziening van deze gebouwen van closets, enz. met waterspoeling (297)	f 27 400,—					Herstelling van het westelijk dak van het melaatschengesticht ..... f 450,—
	b.	bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo en het inrichten van de oude hospitalen ter plaatse tot observatie inrichting voor den quarantaine-dienst (tweede termijn) (298)	40 000,—					Herstelling van het dak van een bijgebouw op het erf van den gezaghebber ..... 850,—
								Herstelling van het dak van de woning van den opzichter van het melaatschengesticht ..... 850,—
								f 2 150,—
								(295) Zie noot 294. Uitgegeven werd voor:
								Herstelling van het westelijk dak van het melaatschengesticht (a) ..... f 616,—
								Herstelling van het dak van een bijgebouw op het erf van den gezaghebber ..... 842,—
								Herstelling van het dak van de woning van den opzichter van het melaatschengesticht (b) ..... 1 012,—
								f 2 470,—
								(a) Tengevolge van den stijging van den loonstandaard en van den prijs van materialen werd deze post met f 166,— overschreden.
								(b) Om dezelfde redenen als bovenvermeld werd deze post met f 162,— overschreden.
								(296) Zie de memorie van toelichting bij artikel 128 *h*.
								(297) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *a*.
								(298) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *b*.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.		Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	c.	het wegnemen van de glasscherven op en het bijwerken van de ringmuren van landsgebouwen en eigendommen. (299)	f 1 000,—					(299) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *c.*
	d.	het bouwen van lijkenhuizen op de Algemeene Begraafplaats en het Militair Kerkhof (300)	1 300,—					(300) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *d.*
	e.	het inrichten van drie bogen in den batterijmuur van het Waterfort tot regenbak (301)	3 300,—					(301) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *e.*
	f.	aankoop van een steenbreker met reservedeelen (302)	3 000,—					(302) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *f.*
			f	76 000,—	(303) f 43 595,—	(304) f 57 980,—	(305) f 13 999,—	(303) Kosten voor:
								Het bouwen van een politiewachthuis op Dokterstuin f 2 220,—
								Het maken van eene veranda aan de woning van den districtmeester op Rust 250,—
								Het bouwen van een bediende- en bergkamertje bij de Wilhelminaschool 175,—
								Het vervangen van de houten wanden der badkamers in de kazerne in het Waterfort door wanden van steen. 950,—
								Bouw van twee ziekenbarakken op Mundo Nobo (eerste termijn) 40 000,—
								f 43 595,—
								(304) Kosten voor:
								Verbetering, enz. van de officierswoningen in het fort Amsterdam (1ste termijn) f 1 000,—
								Rioleering voor de privaten in de gouvernementskantoren, scholen en woningen en voorziening van deze gebouwen van closets, enz. met waterspoeling, zoomede voltooiing van verbeteringswerken aan de evengenoemde officierswoningen en de woning van den postdirecteur 40 000,—
								Het wegnemen der glasscherven op en het bijwerken van de ringmuren om 's Landshospitaal 500,—
								Bouw van een operatiekamer in 's Landshospitaal 3 800,—
								Inrichting van eene nieuwe badplaats voor mannen in het leprozen-gesticht 550,—
								Afsluiting van de vleeschhal op Pietermaai en oververven van de houtwerken van de hal 1 100,—
								Aanleg van een nieuwe algemeene begraafplaats op Curaçao 1 500,—
								Verbouwing van het postkantoor 900,—
								Verbetering van den waterafvoer van de wijk Monte Berde te Willemstad 8 400,—
								Afrastering van het erf van de geneesheerswoning op Pannekoek op Curaçao 230,—
								f 57 980,—
								(305) Zie noot 304. Ongebruikt bleef f 43 981,—.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			GERAAMD voor 1919.	TOEGESTAAN voor 1918.	TOEGESTAAN voor 1917.	UITGAVEN gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		Aruba:							
	g.	verplaatsing van den post voor draadlooze telegrafie naar het fort Zoutman (306)	f	1 850,—					
	h.	het bouwen van twee nieuwe lokalen bij het gebouw der openbare school te Oranjestad, met gelijktijdige herstelling van het dak van het hoofdgebouw, en verbetering der privaten (307)		4 000,—					
	i.	het bouwen van een privaat bij de landskantoren (308)		500,—					
	j.	het bouwen op den gouvernementssteiger van een kantoor voor den loods- en quarantainedienst (309)		400,—					
	k.	vernieuwing van de kettingen der boeien in de Paardenbaai en vervanging van drie der stalen torpedoboeien door houten boeien (310)		800,—					
			f	7 550,—					
		Bonaire:							
	l.	verlenging van den gouvernementssteiger op de reede van Kralendijk (313)	f	13 000,—					
	m.	het aanschaffen van een boei (314)		1 700,—					
				14 700,—		(315) f 4 100,—			

Uitgegeven werd voor:

Het wegnemen der glasscherven op en het bijwerken van de ringmuren om 's Landshospitaal	f 481,—
Bouw van eene operatiekamer in 's Landshospitaal (a)	8 009,—
Inrichting van eene nieuwe badplaats voor mannen in het leprozengesticht (b)	876,—
Afsluiting van de vleeschhal op Pietermaai en oververven van de houtwerken van de hal	1 065,—
Aanleg van eene nieuwe algemeene begraafplaats op Curaçao (c)	2 351,—
Verbouwing van het postkantoor (d)	1 217,—
	f 13 999,—

(a) Tengevolge van de prijsstijging van bouwmaterialen alsook wegens hooger gestelde technisch-hygienische eischen, waaraan de operatiekamer moest beantwoorden, werd op dezen post f 4 209,— meer dan de raming uitgegeven.
(b) Tengevolge van de prijsstijging van bouwmaterialen werd ten laste van dezen post f 326.— meer dan de raming uitgegeven.
(c) Als voren f 851.—.
(d) Als voren f 317,—.

De overige in noot 304 genoemde werken werden wegens abnormale tijdsomstandigheden en verandering der plannen niet uitgevoerd.

(306) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *g*.

(307) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *h*.

(308) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *i*.

(309) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *j*.

(310) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *k*.

(311) Kosten voor:

Bouw van een privaat bij de landskantoren op Aruba	f 350,—
Bouw van een kantoor voor den havenmeester op Aruba, op den steiger aldaar	300,—
	f 650,—

(312) Zie noot 311. De uitvoering dezer werken moest achterwege blijven uit gebrek aan geschikte werklieden, vooral timmerlieden, en gedeeltelijk ook omdat het onmogelijk was eenige der benoodigde materialen te bekomen. Het krediet bleef alzoo ongebruikt.

(313) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *l*.

(314) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *m*.

(315) Kosten voor het aanschaffen van eene boei met de daarvoor benoodigde ankers en kettingen, zoomede het leggen daarvan op de reede van Kralendijk.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		St. Martin:							(316) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *n*.
	n.	bouw van een brug ter verbinding van het eilandje Simsonbaai met den vasten wal van het Nederlandsche gedeelte van St. Martin (316)	f	19 000,—			(317)f 5 200,—	(318)f 288,—	(317) Kosten voor: Bouw van een brug ter verbinding van het eilandje Simsonbaai met den vasten wal van het Nederlandsch gedeelte van St. Martin ..... f 5 000,— Bouw van een privaat bij de woning van den Gezaghebber van St. Martin ..... 200,— f 5 200,—
		St. Eustatius:							
	o.	verlenging van den steiger en het aanbrengen van 2 paar davids en een lichte handhijschkraan daarop (319)		*Memorie.*					
	p.	het aanbrengen van waterclosets met waschgelegenheid ten behoeve van de openbare school (320)	f	300,—					
	q.	oevervoorziening van het afvoerkanaal om de Noord van Oranjestad ter bescherming van die plaats en van het Klif (321)		1 800,—					(318) Zie noot 317. Ongebruikt bleef f 4 912,—. Wegens de abnormale tijdsomstandigheden kon de bouw van een brug ter verbinding van het eilandje Simsonbaai met den vasten wal van St. Martin niet worden uitgevoerd. Het daarvoor uitgetrokken krediet ad f 5 000,— bleef daarom ongebruikt. Voor den bouw van een privaat bij de woning van den gezaghebber waarvoor f 200,— was toegestaan, werd een bedrag van f 288,— uitgegeven. De overschrijding met f 88,— is een gevolg van de stijging van den prijs van materialen.
				2 100,—					
		Baggerwerken.			f 119 350,—				
130		Verschillende uitgaven:							
	a.	onderhoud van de baggertoestellen en vaartuigen (322)	f	4 000,—		f 1 100,—	1 100,—	1 100,—	
	b.	arbeidsloonen, materialen en steenkolen voor de baggertoestellen met bijbehoorende onderlossers (322)		8 000,—		4 600,—	4 600,—	4 600,—	
	c.	baggeren met den beugel en verschillende andere maatregelen tot het voorkomen van ophooping van vuil langs de kaden van het Rifwater en het Waaigat		2 700,—		2 700,—	2 700,—	(323) 2 602,—	(319) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *o*.
	d.	verrichten van peilingen in de St. Annabaai en het bevaarbare gedeelte van het Schottegat (324)		500,—					(320) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *p*.
					15 200,—				
131		Voortzetting van de verbetering van de haven van Curaçao (325)			*Memorie.*	*Memorie.*	180 000,—	(326)194 774,—	(321) Zie de memorie van toelichting bij artikel 129 *q*.
132		Verbetering van de Paardenbaai op Aruba (eerste termijn) (327)			111 000,—				(322) Zie de memorie van toelichting bij artikel 130 *a* en *b*.
		Waterverschaffing.							(323) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 98,— minder dan de raming uitgegeven.
133		Kosten van het aanleggen en van het onderhoud van werken in het belang van de waterverschaffing:							(324) Zie de memorie van toelichting bij artikel 130 *d*.
	a.	aanlegkosten:							(325) Zie de memorie van toelichting bij artikel 131.
		Curaçao, waaronder te verstaan het maken van dammen en het verbeteren der landsputten uit een hygienisch oogpunt (328)	f	17 000,—		17 000,—	17 000,—	(329)	(326) Overschreden met f 14 774,— tengevolge van de prijsstijging van de benoodigde materialen. Op dezen post zullen nog moeten worden verantwoord de kosten van aanschaffing van reservedeelen voor den zandzuiger, vermoedelijke kostprijs f 1 530,—, ongerekend vracht enz., welke reservedeelen zonder factuur ontvangen zijn, zoomede de interest op de rekening-courant over het tweede halfjaar 1917 van de agenten te New York.
		Bonaire		125,—		125,—	125,—	(330) 30,—	
		St. Martin		350,—		350,—	350,—	(331)	
		St. Eustatius (328)		1 550,—					
			f	19 025,—					(327) Zie de memorie van toelichting bij artikel 132.
									(328) Zie de memorie van toelichting bij artikel 133 *a*.
									(329) Tengevolge van gebrek aan werkvolk werd de damaanleg niet voortgezet.
									(330) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 95,— minder dan de raming uitgegeven.
									(331) Voor zoover bekend werden ten laste van dezen post geen uitgaven verevend.

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
	b.	onderhoudsuitgaven:					
		Curaçao ..... f 3 000,—		f 3 000,—	f 3 000,—	(332) f 2 176,—	(332) Naar de behoefte werd ten laste van dezen post f 824,— minder dan de raming uitgegeven.
		Aruba (333) ..... 250,—		175,—	175,—	140,—	(333) De kosten van deze onderhoudswerken worden thans verantwoord op den post voor onderhoud van landsgebouwen en eigendommen of op dien voor onderhoud van straten en wegen, maar daar deze kredieten meestal zelfs ontoereikend zijn voor de uitgaven waarvoor zij zijn toegestaan, kon het onderhoud van de putten en vergaarbakken niet altijd naar behooren geschieden. Daarom wordt voorgesteld een afzonderlijk krediet voor dit werk beschikbaar te stellen.
		Bonaire ..... 175,—		150,—	150,—	(334)	(334) Voor zoover bekend werden ten laste van dezen post geen uitgaven verevend.
		St. Martin ..... 150,—		250,—	250,—	249,—	
		St. Eustatius ..... 250,—					
		f 3 825,—					
			f 22 850,—				
134		Kosten van onderzoek naar de mogelijkheid om Willemstad van een drinkwaterleiding te voorzien (335)	*Memorie.*	*Memorie.*			(335) Zie de memorie van toelichting bij artikel 134.
		Straat- en kustverlichting.					
135		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen, toelagen en voedergeld of kosten van vervoermiddelen van het personeel bij de straat- en kustverlichting:					
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:					
		4 opzichters bij vuurtorens:					
		1 op Klein-Curaçao, f 1000 tot f 1200... f 1 200,—		1 200,—	1 200,—	1 200,—	(336) Van dit krediet is geen gebruik gemaakt, aangezien de vuurtoren niet in dienst is gesteld wegens het niet ontvangen van de daarvoor benoodigde lamp. De met ingang van 1º April 1917 op eene toelage van f 300,— 's jaars aangestelde hulp-opzichter houdt er toezicht.
		1 op Aruba (Noordwestpunt), f 800 tot f 1000 ..... 800,—		900,—	900,—	(336)	
		2 op Bonaire:					
		1 te Boca Spelonk, f 800 tot f 1000 (337) ..... f 950,—		800,—	750,—	750,—	
		1 te Noord Westpunt, f 300 tot f 400 ..... 300,—		360,—	360,—	(338)	(337) Bij de voorloopig vastgestelde begrooting voor het dienstjaar 1915 werd een krediet toegestaan van f 900,— voor de bezoldiging van dezen ambtenaar, welk krediet door Z. E. den Minister van Koloniën werd overgenomen en later, wegens de abnormale tijdsomstandigheden, weder teruggebracht op f 750—. Het komt daarom billijk voor bedoelden ambtenaar in 1919 de eerste en tweede termijnsverhoogingen toe te kennen.
		1 250,—					
		f 3 250,—					
		4 hulp-opzichters bij vuurtorens:					
		1 op Klein-Curaçao, f 700 tot f 800..... f 800,—		800,—	750,—	750,—	
		1 op Aruba (Noordwestpunt) f 500 tot f 600 ..... 500,—		500,—	500,—	(339) 225,—	
		2 op Bonaire, f 500 tot f 600:					
		1 ter Lage Westkust ..... f 550,—		500,—	400,—	400,—	
		1 te Boca Spelonk ..... 550,—		500,—	400,—	400,—	
		1 100,—					
		2 400,—					
		f 5 650,—					
	b.	persoonlijke toelage aan den opzichter bij den vuurtoren op Klein-Curaçao	75,—	75,—			(338) Om dezelfde reden als bij noot 336 vermeld bleef dit krediet ongebruikt. De aangestelde hulp-opzichter houdt toezicht bij den vuurtoren en de opzichterswoning.
	c.	toelagen:					
		1 bediende bij den vuurtoren op Klein-Curaçao, f 300 tot f 400 ..... f 400,—		375,—	273,—	273,—	
		1 lichtwachter aan de Westpunt van Curaçao, f 200 tot f 300 ..... 300,—		275,—	182,—	182,—	(339) Zie noot 336. Ongebruikt bleef f 75,—.
		2 opzichters bij vuurtorens:					
		1 op Aruba (Cerro Colorado), f 500 tot f 600 ..... f 550,—		500,—	400,—	400,—	(340) Tengevolge van de nieuwe regeling van de voedergelden, welke regeling met 1º Januari 1917 werd ingevoerd, werd op dezen post f 30,— meer dan de raming uitgegeven.
		1 op Bonaire (Lage Westkust), f 100 tot f 200 ..... 175,—		150,—	100,—	100,—	
		f 725,—					
		1 hulp-opzichter bij den vuurtoren te Noord Westpunt op Bonaire, f 200 tot f 300 ..... 300,—		275,—	240,—	240,—	
		5 opstekers van straatlantaarns:					
		1 op Aruba, tevens opsteker van het havenlicht, f 300 tot f 400 ..... f 375,—		350,—	300,—	300,—	
		1 op Bonaire, tevens opsteker van het havenlicht en belast met het schoonhouden der landskantoren en het aanbrengen van drinkwater, f 200 tot f 300 275,—		250,—	200,—	200,—	
		1 op St. Martin, f 100 tot f 200 ..... 200,—		200,—	180,—	180,—	
		1 op St. Eustatius, f 100 tot f 200 ..... 175,—		150,—	90,—	90,—	
		1 op Saba, f 100 tot f 200 ..... 175,—		150,—	120,—	120,—	
		1 200,—					
		1 opsteker van het havenlicht op St. Martin, f 100 tot f 200 ..... 175,—		150,—	120,—	120,—	
			3 100,—				
	d.	voedergeld of kosten van vervoermiddelen aan den opzichter bij den vuurtoren te Cerro Colorado (Aruba)	180,—	180,—	150,—	(340) 180,—	
			9 005,—				

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.			Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
136		Benoodigdheden en andere uitgaven voor straat- en kustverlichting:							(341) De buitengewone overschrijding van dezen post, tengevolge van de prijsverhooging van het electrisch licht door prijsstijging van steenkolen, buiten beschouwing latende, wordt deze post jaarlijks overschreden doordat er thans meer lichten zijn, dan waarop gerekend is en sommige onderdeelen, als de verlichting van den havenmond en den ingang van het Schottegat, te laag berekend zijn. Daarom wordt voorgesteld het krediet te brengen op f 7 500,—.
		Curaçao:							
	a.	voor verlichting van de straten, den havenmond, den ingang van het Schottegat en de bruggen over het Rifwater (341)	f	7 500,—		f 7 005,—	f 7 005,—	(342) f 7 782,—	
	b.	als voren van den vuurtoren aan de St. Annabaai		200,—		200,—	200,—	241,—	
	c.	als voren van den vuurtoren op Klein-Curaçao		700,—		700,—	700,—	688,—	
	d.	als voren van den vuurtoren op Westpunt		200,—		200,—	200,—	161,—	
			f	8 600,—					
		Aruba		1 490,—		1 490,—	1 490,—	(343) 972,—	(342) Overschreden met f 777,— hoofdzakelijk tengevolge van de toegestane verhooging van de vergoeding voor het electrisch verlichten van de straten, in verband met de stijging van den prijs van steenkolen.
		Bonaire		700,—		700,—	700,—	(344) 617,—	
		St. Martin (345)		500,—		350,—	350,—	(346) 433,—	
		St. Eustatius (straatverlichting)		210,—		210,—	210,—	207,—	
		Saba (straatverlichting)		180,—		180,—	180,—	211,—	
					f 11 680,—				Op dezen post zullen nog moeten worden verantwoord de kosten van aanschaffing van twee gashouders, vermoedelijke kostprijs f 640,— ongerekend vracht, enz., zoomede de kosten van de aanschaffing van reservedeelen voor de lichtboei, welke geraamd worden op f 300,—. Bedoelde gashouders en reservedeelen reeds in 1916 besteld, zijn pas op het einde van 1917, zonder factuur ontvangen. Zie ook noot 268 van den uitgewerkten en toelichtenden staat van de begrooting voor 1918.
137		Aanschaffing en opstelling van kustlichttoestellen:							
	a.	voor de Noordwestpunt van Aruba (347)	f	21 000,—					
	b.	voor de Noordwestpunt van Bonaire (347)		3 000,—					
					24 000,—				
		Seinwezen.							
138		Bezoldiging of verlofbezoldiging en toelagen van het personeel bij het seinwezen:							
	a.	bezoldiging of verlofbezoldiging van den sein- tevens lichtwachter op het fort Amsterdam (St. Martin) f 500 tot f 600	f	575,—		550,—	500,—	500,—	
	b.	toelagen:							(343) Ongebruikt bleef f 518,—. De mindere uitgaaf is hoofdzakelijk hieraan toe te schrijven, dat geen uitgaven voor den nieuwen vuurtoren aan de Noordwestpunt behoefden te worden gedaan.
		3 seinmeesters, f 500 tot f 600	f	1 725,—		1 650,—	1 350,—	1 350,—	
		5 seinwachters, f 400 tot f 500		2 250,—		2 000,—	1 600,—	1 600,—	
				3 975,—					
					4 550,—				
139		Licht en verdere benoodigdheden voor de seinposten			370,—	370,—	370,—	(348) 469,—	(344) Ongebruikt bleef f 83,— hoofdzakelijk doordat geen uitgaven behoefden te worden gedaan voor den nieuwen vuurtoren aan de Noordwestpunt.
		Haven- en loodswezen.							
140		Bezoldigingen of verlofbezoldigingen en toelagen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst en voor het toezicht op vaartuigen, boeien, meerpalen, enz. en vergoeding voor buitengewone diensten en wegens gemis van inkomsten van de ambtenaren en de beambten bij den haven- en loodsdienst:							(345) Verhoogd met f 150,— in verband met de stijging van den prijs van petroleum.
	a.	bezoldigingen of verlofbezoldigingen:							(346) Overschreden met f 83,— tengevolge van de hooge prijzen van petroleum, lampepitten, enz.
		6 havenmeesters en loodsen:							
		1 op Curaçao, tevens scheepsmeter, f 3000 tot f 3500	f	3 200,—		3 200,—	3 000,—	3 000,—	(347) Zie de memorie van toelichting bij artikel 137.
		1 op Aruba, f 500 tot f 600		550,—		500,—	400,—	400,—	
		1 op Bonaire, f 500 tot f 600		550,—		500,—	400,—	400,—	
		1 op St. Martin, f 700 tot f 800		750,—		700,—	600,—	600,—	
		1 op St. Eustatius, f 200 tot f 300		275,—		250,—	200,—	200,—	
		1 op Saba, f 200 tot f 300		275,—		250,—	200,—	200,—	(348) Overschreden met f 99,— tengevolge van buitengewone herstellingen aan de seinpalen.
			f	5 600,—					
		1 onder-havenmeester en loods op Curaçao, f 2000 tot f 2500		2 500,—		2 500,—	2 500,—	2 500,—	
		1 loods ter Lage Westkust op Bonaire, f 300 tot f 400		375,—		350,—	300,—	300,—	
		1 hulp-loods aan de St. Annabaai op Curaçao, f 1800 tot f 2000		1 944,—		1 875,—	1 733,—	1 733,—	
			f	10 419,—					
	b.	toelagen:							
		1 loods te Fuikbaai op Curaçao, f 300 tot f 400	f	375,—		350,—	300,—	300,—	
		aan den loods te Paardenbaai op Aruba voor het houden van toezicht op vaartuigen, boeien, meerpalen, enz.		200,—		200,—	200,—	200,—	

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.				Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
		aan 5 loodsen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst:								(349) Toelage van een loods te Kralendijk op Bonaire ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst. Zie noot 354.
		1 op Aruba	f	200,—			f 200,—	f 200,—	f 200,—	
		1 op Bonaire (ter Lage Westkust)		180,—			180,—	180,—	180,—	(350) Verhoogd met f 600,— voor buitengewone dienstverrichtingen van den onderhavenmeester en loods op Curaçao.
		1 op St. Martin		300,—			(349) 120,—	(349) 120,—	120,—	
		1 op St. Eustatius		200,—			300,—	300,—	300,—	
		1 op Saba		200,—			200,—	200,—	200,—	Voor deze dienstverrichtingen wordt aan den betrokken ambtenaar uitgekeerd een derde gedeelte van de ter zake van door hem verrichte buitengewone diensten in de koloniale kas gestorte gelden, welke vergoeding de som van f 50,— 's maands niet zal mogen te boven gaan.
					f 1 080,—		200,—	200,—	200,—	
		1 machinist voor de loodsmotorboot, tevens belast met het doen van herstellingen aan den motor, f 800 tot f 1000			800,—		800,—	720,—	720,—	
					f 2 455,—					
	c.	vergoedingen:								(351) Van 1º Februari 1917 af wordt ook aan den onder-havenmeester en loods vergoeding voor buitengewone diensten uitgekeerd.
		aan de loodsen en den hulploods aan de St. Annabaai voor buitengewone diensten (350)	f	1 800,—			1 200,—	1 200,—	(351) 1 750,—	
		aan den loods te Paardenbaai op Aruba wegens gemis van inkomsten			300,—		300,—	300,—	300,—	(352) Verhoogd in verband met de verhooging van den loonstandaard.
					2 100,—					(353) Op dezen post werd uitgegeven:
						f 14 974,—				voor roeiers, enz. f 1 396,—
141		Loon van en vergoeding voor buitengewone diensten aan roeiers, enz., onderhoud en herstelling van vaartuigen en verdere daarmede in verband staande uitgaven, kantoorhuur, schijfbehoeften en andere kosten, zoomede bijdrage in de kosten van verzekering van in de haven liggende buizen van de waterleiding en kabels van de electrische verlichting:								voor vergoeding voor buitengewone diensten 884,—
										f 2 280,—
	a.	loon van en vergoeding voor buitengewone diensten aan roeiers, enz.:								De overschrijding bedraagt f 660,—.
		loon:								(354) Het wordt in het belang van de loods- en quarantaine-diensten te Kralendijk noodig geacht, dat er een krediet beschikbaar wordt gesteld voor loon van roeiers ter uitvoering van die diensten, welke roeiers ook zullen worden belast met het uitpompen en onderhouden (waaronder begrepen schrapen en verven) van de boeien en het schoonhouden en verven van de loodsboot en de rechercheboot. De toelage ad f 120,— aan den loods te Kralendijk ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst zal dan kunnen vervallen. Zie noot 349.
		Curaçao (352)	f	1 560,—			1 470,—	1 620,—	(353) 2 280,—	
		Bonaire, ter uitvoering van de loods- en quarantainediensten te Kralendijk (354)		360,—						
					f 1 920,—					
		vergoeding			800,—		800,—			
					f 2 720,—					
	b.	onderhoud en herstelling van de loodsmotorboot en van de motorboot van den Gouverneur, de waarlooze sloepen en hijschtoestellen en aankoop van petroleum voor de motorbooten (355)			1 750,—		1 260,—	1 260,—	(356) 2 244,—	
	c.	kosten van onderhoud en bedrijf van de motorboot voor de havenpolitie en den tol- en loodsdienst in de haven van Willemstad			2 000,—		2 000,—	1 000,—	(357)	
	d.	kantoorhuur, schrijfbehoeften en andere kleine uitgaven			360,—		360,—	360,—	(358) f 552,—	
	e.	bijdrage in de kosten van verzekering van in de haven liggende buizen der waterleiding en kabels van de electrische verlichting tegen beschadiging door schepen			300,—		300,—	300,—	300,—	(355) Dit krediet moet jaarlijks worden overschreden en wordt daarom verhoogd met f 490,—.
						7 130,—		(359) 10 000,—	(360) 402,—	(356) Overschreden met f 984,—. De overschrijding van dit te laag gestelde krediet is een gevolg van de stijging van den prijs van brandstof en materialen. Ook is in 1917 veel gebruik gemaakt van de motorboot voor het in- en uitsleepen van kleine zeilvaartuigen, waardoor het gebruik van brandstof is toegenomen.
		Totaal der VIIIste afdeeling				f 441 519,—	f 203 250,—	f 392 891,—	f 333 717,—	
		OVERZICHT.								(357) Aangezien de motorboot voor de havenpolitie enz. nog niet in dienst kon worden gesteld bleef het krediet ongebruikt.
		Curaçao				f 224 819,—	f 173 530,—	f 358 151,—	f 305 018,—	(358) Voor kantoorhuur moest sedert 1º April 1917 f 5,— 's maands meer worden betaald, terwijl voor schrijfbehoeften en andere kleine uitgaven naar de behoefte meer werd uitgegeven dan verwacht werd. De overschrijding bedraagt f 192,—.
		Aruba				149 595,—	7 770,—	8 790,—	5 896,—	
		Bonaire				25 565,—	11 085,—	6 750,—	7 057,—	
		St. Martin				26 650,—	5 525,—	11 900,—	7 335,—	
		St. Eustatius				12 210,—	3 110,—	5 150,—	6 270,—	(359) Kosten verbonden aan de aanschaffing van een motorboot voor de havenpolitie en den toldienst in de haven van Willemstad, tevens reserveloodsboot.
		Saba				2 680,—	2 230,—	2 150,—	2 141,—	
						f 441 519,—	f 203 250,—	f 392 891,—	f 333 717,—	(360) De motorboot voor de havenpolitie, enz. kon in 1917 niet worden

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.
		IXde AFDEELING.				
		Pensioenen, wachtgelden, onderstanden, toelage, zoomede uitgaven voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen.				
142		Pensioenen van burgerlijke landsdienaren (kolonie) (361)	f 95 820,—	f 98 298,—	f 99 496,—	f 98 433,—
143		Pensioenen van weduwen en nagelaten minderjarige kinderen van burgerlijke landsdienaren (kolonie) (362)	73 536,—	71 118,—	69 927,—	72 507,—
144		Wachtgelden (kolonie) (363)	495,—	500,—	400,—	(364) 1 105,—

TOELICHTINGEN.

gebouwd, omdat de motor benevens de onderdeelen voor de vervaardiging van de sloep pas aan het einde van 1917 uit Nederland werden ontvangen. Zooveel mogelijk is direct daarna het materiaal voor den bouw van den romp ingeslagen ten bedrage van de uitgegevene som van f 402.—.

Op dezen post moet nog worden geboekt de contractsprijs ad f 7 260,— voor de levering van bovengenoemden motor, enz., zoomede de kosten van vracht, verzekering, enz. welke in Nederland zullen zijn verevend.

(361) *Meer* geraamd het pensioen van:

C. A. Shaw	f	1 080,—
Minder geraamd de pensioenen van:		
J. G. F. Elsman	f 162,50	
C. C. J. van Romondt	2 795,—	
J. B. P. L. Seiler	600,—	
		3 557,50
Minder	f	2 477,50

(362) *Meer* geraamd de pensioenen van:

Wed. J. G. F. Elsman	f 125,—	
,, R. F. A. Harms	180,—	
,, D. I. Querido	850,—	
,, C. C. J. van Romondt	1 433,33	
,, L. v. d. V. Zeppenfeldt	1 750,—	
	f	4 338,33
Minder geraamd de pensioenen van:		
Wed. D. R. Capriles	f 1 200,—	
,, W. H. van der Ree	450,—	
minderjarige kinderen van:		
A. S. Eugenia (ged.)	87,50	
P. Oudenaller (ged.)	57,33	
H. Treling	125,—	
		1 919,83
Meer	f	2 418,50

(363) *Meer* geraamd het wachtgeld van:

P. Th. Krafft (ged.)	f	95,—
Minder geraamd het wachtgeld van:		
C. M. Nuboer		100,—
Minder	f	5,—

(364) Wachtgelden van:

F. de P. Croes	f	400,—
P. Th. Krafft (ged.)		430,—
C. M. Nuboer (ged.)		275,—
	f	1 105,—

Nummers der artikelen.	Onderdeelen.	BENAMING DER ONDERWERPEN VAN UITGAAF.	Geraamd voor 1919.	Toegestaan voor 1918.	Toegestaan voor 1917.	Uitgaven gedaan of nog te doen voor 1917.	TOELICHTINGEN.
145		Onderstanden (kolonie) (365)	f 2 821,—	f 3 001,—	f 3 133,—	f 3 155,—	(365) *Minder* geraamd de onderstand van W. van Gurp..... f 180,—
146		Toelage aan een broeder in de orde van den Nederlandschen Leeuw (kolonie)	200,—	200,—	200,—	200,—	(366) Kosten van verbetering van de bezoldigingen, verlofsbezoldigingen en toelagen van verschillende ambtenaren en beambten, voor zoover het niet mogelijk is die aan te wijzen op de artikelen, waarop die bezoldigingen zijn omschreven.
147		Kosten voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen, voor zoover het niet mogelijk is die aan te wijzen op de artikelen, waarin de bezoldigingen voor die betrekkingen zijn omschreven (kolonie)	10 000,—	10 000,—	10 000,—	16 623,—	
					(366) 30 000,—	30 409,—	
		Totaal der IXde afdeeling	f 182 872,—	f 183 117,—	f 213 156,—	f 222 432,—	(367) Zie stuk Nº 8.
		OVERZICHT.					
		Curaçao			f 30 000,—	f 30 409,—	
		Kolonie	f 182 872,—	f 183 117,—	183 156,—	192 023,—	
			f 182 872,—	f 183 117,—	f 213 156,—	f 222 432,—	
		Xde AFDEELING.					
		Onvoorziene uitgaven.					
148		Onvoorziene uitgaven (kolonie)	f 30 000,—	f 30 000,—	f 20 000,—	(367) f 12 410,—	
		ALGEMEEN OVERZICHT.					
		Curaçao	f 862 447,—	f 741 625,—	f 899 242,—	f 901 420,—	
		Aruba	212 804,—	66 403,—	60 668,—	58 782,—	
		Bonaire	70 745,—	52 965,—	43 710,—	43 841,—	
		St. Martin	77 625,—	55 285,—	57 985,—	52 686,—	
		St. Eustatius	51 123,—	40 208,—	90 393,—	92 999,—	
		Saba	27 980,—	28 864,—	26 234,—	25 543,—	
		Kolonie	384 712,—	364 627,—	303 016,—	298 279,—	
			f 1 687 436,—	f 1 349 977,—	f 1 481 248,—	f 1 473 550,—	
Iste	Afdeeling.	Algemeen en gewestelijk bestuur	f 169 267,—	f 157 266,—	f 142 856,—	f 137 405,—	
IIde	,,	Rechts- en politiewezen	177 219,—	160 502,—	107 912,—	108 475,—	
IIIde	,,	Schutterij	444,—	453,—	375,—	366,—	
IVde	,,	Geldelijk beheer	155 167,—	153 453,—	149 808,—	144 788,—	
Vde	,,	Eeredienst, onderwijs en armenzorg	274 620,—	245 523,—	228 993,—	231 551,—	
VIde	,,	Landbouw	59 100,—	59 800,—	109 360,—	107 762,—	
VIIde	,,	Openbare gezondheidsdienst	197 228,—	156 613,—	115 897,—	174 644,—	
VIIIste	,,	Openbare werken	441 519,—	203 250,—	392 891,—	333 717,—	
IXde	,,	Pensioenen, wachtgelden, enz.	182 872,—	183 117,—	213 156,—	222 432,—	
Xde	,,	Onvoorziene uitgaven	30 000,—	30 000,—	20 000,—	12 410,—	
			f 1 687 436,—	f 1 349 977,—	f 1 481 248,—	f 1 473 550,—	

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

RAMING DER MIDDELEN.

Nº 4.

RAMING

DER

MIDDELEN EN INKOMSTEN

VAN DE

KOLONIE CURAÇAO

VOOR HET DIENSTJAAR

1919.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.			Curaçao.	Aruba.
	A. *Belastingen.*				
a.	Invoerrecht			f 225 000,—	f 8 500,—
b.	Accijns op gedistilleerd, wijn en bier			180 000,—	16 000,—
c.	Accijns op geslacht			9 000,—	450,—
d.	Zegelbelasting			10 000,—	1100,—
e.	Overdrachtsbelasting			10 000,—	150,—
f.	Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed			900,—	
g.	Grondbelasting			50 000,—	4 500,—
h.	Gebruiksbelasting			20 000,—	1 000,—
i.	Inkomstenbelasting			75 000,—	900,—
j.	Successiebelasting			10 000,—	
k.	Vergunningsrecht			14 500,—	1 250,—
l.	Hondenbelasting			700,—	250,—
m.	Petroleumraffinaderijbelasting			*Memorie*	
n.	Buitengewone inkomstenbelasting			35 000,—	
				f 640 100,—	f 34 100,—
	B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*				
a.	Landbouw-opbrengsten			f 400,—	f
b.	Boeten			900,—	75,—
c.	Inkomsten van de posterij			23 000,—	1 000,—
d.	Ontvangsten ten behoeve van de koloniale kas:				
	wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen	f	8 000,—		200,—
	wegens loon van den hypotheekbewaarder		600,—		
	wegens kosten van dienstverleening van de ambtenaren en hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand		150,—		75,—
	wegens examengelden gestort door aspirant-bestuurders van motorrijtuigen		100.—		
				8 850,—	
e.	Huur van opslagplaatsen			4 500,—	200,—
f.	Uitvoerrecht van mijnproducten			35 000,—	1 500,—
g.	Schoolgelden			12 000,—	
h.	Registratierecht			400,—	100,—
i.	Huur van landsgronden en eigendommen			9 000,—	7 000,—
j.	Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten			1 500,—	3 600,—
k.	Opbrengst van de posten voor draadlooze telegrafie			4 500,—	600,—
l.	Inkomsten van de vleeschhal			2 000,—	
m.	Inkomsten van de Curaçaosche bank:				
	aandeel in de zuivere winst	f	24 000,—		
	teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de bank		3 874,—		
				27 874,—	
n.	Concessierechten:				
	voor de bruggen over de haven en het Waaigat	f	700,—		
	voor de electrische werken		200,—		
				900,—	
	voor het delven van goud, zilver en koper				900,—
o.	Terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden, ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen			10 000,—	
p.	Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik- en Wilhelminascholen			1 000,—	
q.	Onzuivere opbrengst van het huis en erf N° 6 aan de Werfstraat op Scharloo			*Memorie*	
r.	Uitvoerrecht van zout				
s.	Afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw				
t.	Inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad, enz.				
u.	Opbrengst van de telefonische verbinding op Saba				
v.	Loodsgelden			60 000,—	50,—
w.	Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen				
x.	Terruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank				
y.	Terugbetaling van verleende visscherijvoorschotten				
z.	Vergoeding van de kosten van inschrijving, enz. van handelsmerken door het hulpkantoor voor den industrieelen eigendom				
aa.	Vergoeding van de kosten van onderzoek en beproeving van stoomketels en van vernieuwde vergunningen tot gebruik van die ketels				
bb.	Huur van het ploegwerktuig			250,—	
cc.	Ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst			2 500,—	
dd.	Alle andere ontvangsten			8 000,—	500,—
				f 212 574,—	f 15 800,—
	C. *Bijdrage uit 's Rijks schatkist.*				
	Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen				
	OVERZICHT.				
	Belastingen			f 640 100,—	f 34 100,—
	Inkomsten van onderscheiden aard			212 574,—	15 800,—
				f 852 674,—	f 49 900,—

Bonaire.	St. Martin (Nederlandsch gedeelte).	St. Eustatius.	Saba.	Geheele Kolonie.	TOTAAL.
3 200,—	f 5 500,—	f 2 500,—	f 2 200,—		f 246 900,—
10 000,—	800,—	3 500,—	1 800,—		212 100,—
300,—	400,—	350,—	150,—		10 650,—
700,—	700,—	300,—	250,—		13 050,—
250,—	100,—	75,—	25,—		10 600,—
					900,—
3 800,—	1 900,—	850,—	750,—		61 800,—
600,—	700,—	300,—	300,—		22 900,—
600,—	550,—	500,—	200,—		77 750,—
	200,—				10 200,—
800,—	200,—	180,—	250,—		17 180,—
175,—	70,—	130,—	50,—		1 375,—
					Memorie.
					35 000,—
20 425,—	f 11 120,—	f 8 685,—	f 5 975,—		f 720 405,—
350,—	f	f 300,—	f	f	f 1 050,—
25,—	25,—	25,—	25,—		1 075,—
1 100,—	1 200,—	950,—	1 250,—		28 500,—
450,—	100,—	25,—	25,—		9 875,—
75,—	25,—	25,—	25,—		
50,—		25,—			4 775,—
					36 500,—
			35,—		12 035,—
60,—	60,—	50,—	25,—		695,—
4 000,—		700,—			20 700,—
100,—		4 350,—			9 550,—
350,—					5 450,—
					2 000,—
					27 874.—
					1 800,—
					10 000,—
					1 000,—
					Memorie.
	1 000,—				1 000,—
		7 000,—			7 000,—
		1 100,—			1 100,—
			25,—		25,—
75,—					60 125,—
				40 000,—	40 000,—
				2 600,—	2 600,—
				1 000,—	1 000,—
				200,—	200,—
				550,—	550,—
					250,—
500,—	100,—	50,—	50,—		2 500,—
					9 200,—
7 135,—	f 2 510,—	f 14 600,—	f 1 460,—	f 44 350,—	f 298 429,—
					f 668 602,—
20 425,—	f 11 120,—	f 8 685,—	f 5 975,—		f 720 405,—
7 135,—	2 510,—	14 600,—	1 460,—	f 44 350,—	298 429,—
27 560,—	f 13 630,—	f 23 285,—	f 7 435,—	f 44 350,—	f 1 018 834,—

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

TOELICHTING VAN DE RAMING DER MIDDELEN.

Nº 5.

TOELICHTING

VAN DE

RAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN

VAN DE

KOLONIE CURAÇAO

VOOR HET DIENSTJAAR

1919.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	RAMING VOOR 1919.	1918.	1917.
	A. *Belastingen.*			
a.	Invoerrecht (1)	f 246 900,—	f 221 900,—	f 209 500,-
b.	Accijns op gedistilleerd, wijn en bier (2)	212 100,—	211 700,—	212 900,-
c.	Accijns op geslacht (3)	10 650,—	10 450,—	10 925,-
d.	Zegelbelasting (4)	13 050,—	11 850,—	11 440,-
e.	Overdrachtsbelasting (5)	10 600,—	6 725,—	6 325,-
f.	Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed (6)	900,—	900,—	900,-
g.	Grondbelasting (7)	61 800,—	57 500,—	55 900,-
h.	Gebruiksbelasting (8)	22 900—	25 525,—	20 575,-

Opbrengst in 1917.	Gemiddelde opbrengst over 1915–1917.		TOELICHTINGEN.
			Het stelsel, dat bij de raming der middelen voor 1919 is gevolgd, is in de memorie van toelichting bij het einde van § 2 ontvouwd. Waar in enkele gevallen de ramingen op andere gronden dan de in de memorie van toelichting vermelde, verhoogd of verlaagd zijn, worden die gronden hieronder aangevoerd.
f 203 496,—	f 186 067,—	(1)	Tengevolge van de abnormale tijden bracht dit middel op Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba minder op dan de raming. Ook was de raming voor 1917 voor deze eilanden te hoog gesteld. Op Curaçao bracht dit middel, ondanks de slechte tijden, iets meer op dan de raming. Voor Curaçao is de raming voor 1919 f 25 000,— hooger gesteld dan die voor 1918. Verwacht wordt, dat bij de toegenomen koopkracht der bevolking, de invoer in den eersten tijd gestadig zal toenemen.
145 438,—	135 491,—	(2)	De opbrengst van dit middel werd in sterke mate beïnvloed door den oorlogstoestand, tengevolge waarvan veel minder accijnsdranken werden ingevoerd en verbruikt dan verwacht werd. Op alle eilanden, behalve Bonaire, bleef de opbrengst ver ten achteren bij de raming; voor Aruba, St. Martin, St. Eustatius en Saba was de raming van dit middel voor 1917 te hoog gesteld. Voor 1919 is de raming voor St. Eustatius, die voor 1918 te laag werd gesteld, met f 400,— verhoogd.
11 318,—	10 223,—	(3)	Tengevolge van het wegblijven van verschillende stoomschepen, die gewoon waren zich op Curaçao van versch vleesch te voorzien, bracht dit middel op dit eiland minder op dan de raming, die anders zeker te laag zou zijn gebleken. Toch was de opbrengst vrij wat hooger dan in 1916. Op de andere eilanden behalve op Saba, waar de opbrengst eenigszins tegenviel, was de opbrengst hooger dan verwacht werd. Voor Aruba, St. Martin en St. Eustatius is de raming voor 1919 onderscheidenlijk f 100,—, f 50,— en f 50,— hooger gesteld dan die van 1918.
14 715,—	12 875,—	(4)	De opbrengst van dit middel is van wisselvalligen aard. Op Curaçao werden in verband met den oorlogstoestand zeer vele duplicaat-wissels afgegeven en vele paspoorten uitgereikt, tengevolge waarvan het gebruik van zegels veel grooter was, dan verwacht werd. Op Aruba, Bonaire, St. Eustatius en Saba, waar ook de opbrengst hooger was dan de raming, was dit toe te schrijven aan het uitreiken van vele extracten uit de registers van den burgerlijken stand, bestemd voor naar het buitenland vertrekkende personen. Op St. Martin viel de opbrengst tegen. De raming voor 1919 is voor Curaçao, Aruba, Bonaire en Saba onderscheidenlijk f 1 000,—, f 100,—, f 50,— en f 50,— hooger gesteld dan die van 1918.
12 078,—	8 751.—	(5)	De opbrengst van dit middel is van wisselvalligen aard. Op Curaçao en Bonaire was de opbrengst belangrijk hooger dan de raming, op Aruba vrijwel daaraan gelijk en op St. Martin, St. Eustatius en Saba bleef zij onder de raming. Voor Curaçao is de raming voor 1919, in verband met de toegenomen waarde der onroerende goederen f 4 000,— hooger gesteld dan die van 1918, terwijl voor St. Martin en St. Eustatius de ramingen onderscheidenlijk met f 100,— en f 25,— verlaagd zijn, in verband met de gemiddelde opbrengst in 1915/1917. Voor Bonaire is de raming van 1918 voor 1919 behouden, omdat de hooge opbrengst in 1917 beïnvloed is geworden door de overdracht van een groote plantage, iets wat niet dikwijls voorkomt.
955,—	2 167,—	(6)	De wisselvallige opbrengst was iets hooger dan de raming.
61 293,—	56 332,—	(7)	Tengevolge van het inhalen van achterstand bracht dit middel op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin en Saba meer op dan de raming. Op St. Eustatius was de opbrengst eenigszins lager dan de raming. Met het oog op de vijfjarige herschatting, die begin 1919 moet plaats hebben en waarbij de in de laatste jaren geregeld gestegen waarde der onroerende goederen op Curaçao in den aanslag tot uitdrukking zal komen, is de raming voor dit eiland voor 1919 f 4 000.— hooger gesteld, terwijl voor St. Martin de raming met f 300,— is verhoogd, in verband met de gemiddelde opbrengst 1915/1917. Voor Aruba en Bonaire is de raming van 1918 voor 1919 behouden, omdat de hooge opbrengst van 1917, als zijnde een gevolg van het inhalen van achterstand, geen voldoende aanleiding geeft tot verhooging van de raming.
22 252,—	19 981,—	(8)	Tengevolge van de stijging der huurprijzen van woonhuizen en van de toeneming van het aantal automobielen bracht dit middel op Curaçao meer op dan de raming, terwijl op Aruba en St. Martin door het inhalen van achterstand de opbrengst hooger was dan de raming. Op Bonaire bleef de opbrengst, door het ontstaan van eenigen achterstand, bij de raming ten achteren. Op St. Eustatius en Saba was de opbrengst ongeveer gelijk aan de raming. Voor 1919 is de raming voor Curaçao f 3 000,— lager gesteld dan die van 1918, aangezien die te hoog was gesteld, terwijl voor Aruba, St. Martin, St. Eustatius en Saba de raming onderscheidenlijk met f 200,—, f 100,— f 50,— en f 25,— is verhoogd.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	RAMING VOOR 1919.	RAMING VOOR 1918.	RAMING VOOR 1917.
i.	Inkomstenbelasting (9)	f 77 750,—	f 52 750,—	f 38 450,—
j.	Successiebelasting (10)	10 200,—	10 200,—	10 300,—
k.	Vergunningsrecht (11)	17 180,—	17 180,—	17 230,—
l.	Hondenbelasting (12)	1 375,—	1 555,—	1 600,—
m.	Petroleum raffinaderijbelasting (13)	*Memorie.*	*Memorie.*	*Memorie.*
n.	Buitengewone inkomstenbelasting (14)	35 000,—		
		f 720 405,—	f 628 235,—	f 596 045,—
	B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*			
a.	Landbouw-opbrengsten (15)	f 1 050,—	f 1 100,—	f 1 150,—
b.	Boeten (16)	1 075,—	850,—	1 150,—
c.	Inkomsten van de posterij (17)	28 500,—	28 550,—	30 800,—
d.	Ontvangsten ten behoeve van de koloniale kas: (18)			
	wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen .. .. f 8 800,—			
	wegens loon van den hypotheekbewaarder op Curaçao 600,—			
	wegens kosten van dienstverleening van de ambtenaren en hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand 375,—			
	wegens examengelden gestort door aspirant-bestuurders van motorrijtuigen ... . 100,—			
		9 875,—	9 650,—	8 300,—

Opbrengst in 1917.	Gemiddelde opbrengst over 1915–1917.		TOELICHTINGEN.
f 59 390,—	f 37 418,—	(9)	De belangrijk hoogere opbrengst is te danken aan de opbrengst van het middel op Curaçao, voor welk eiland de raming van 1917 veel te laag was gesteld. Op Aruba, Bonaire, St. Martin en Saba bracht het middel minder op dan de raming, omdat die voor 1917 te hoog was gesteld en op St. Eustatius wegens het ontstaan van achterstand. Ook op Aruba en Bonaire was er achterstand. In verband met de winsten, die in 1916 en 1917 op Curaçao gemaakt zijn, is de raming voor 1919 voor dat eiland f 25 000,— hooger gesteld dan die van 1918.
9 840,—	10 274,—	(10)	De wisselvallige opbrengst van dit middel bedroeg op Curaçao minder dan de raming; op Aruba bracht het middel niets op en op St. Martin viel de opbrengst mee.
16 665,—	17 155,—	(11)	De wisselvallige opbrengst bleef op alle eilanden beneden de raming, behalve op Bonaire, waar de opbrengst eenigszins meeviel, en op St. Eustatius, waar zij gelijk was aan de raming. De belangrijke lagere opbrengst op Aruba is toe te schrijven aan den sterk verminderden invoer en afzet van gedistilleerd, waardoor vele vergunningen werden opgegeven.
1 485,—	1 446,—	(12)	De opbrengst is van wisselvalligen aard en bedroeg op Curaçao en St. Martin minder en op Aruba, Bonaire, St. Eustatius en Saba meer dan de raming. De raming voor 1919 is voor Curaçao en St. Martin verlaagd met onderscheidenlijk f 200,— en f 30,— en voor St. Eustatius en Saba verhoogd met onderscheidenlijk f 30,— en f 20,—.
		(13)	Dit middel bracht in 1917 niets op. Aangezien alsnog niet met zekerheid kan worden gezegd, wanneer met het raffineeren een aanvang zal worden gemaakt, wordt de memorie-raming ook voor 1919 behouden.
f 558 925,—		(14)	Ofschoon nog niet over alle gegevens beschikt kan worden om de opbrengst van ditijdelijk middel met de gewenschte nauwkeurigheid te ramen, mag toch worden aangenomen, dat die voor 1919 op Curaçao dichter bij de veertig duizend dan bij de dertig duizend zal liggen. Eene raming van f 35 000,— is dan ook voorzichtig te achten. Voor de andere eilanden wordt geen ramingscijfer vermeld, daar het niet waarschijnlijk is, dat er daar eenigen aanslag zal zijn op te leggen. Zie P. B. 1918, N° 7.
1 061,—	1 037.—	(15)	De wisselvallige opbrengst was op Curaçao zoo goed als gelijk aan de raming. Op Bonaire viel de opbrengst mee, hetgeen te danken is aan de in 1916 aan de aloëvelden gegeven uitbreiding en den hoogen prijs van aloëhars, terwijl op St. Eustatius de opbrengst onder de raming bleef doordat de exploitatie van domeingronden aldaar gestaakt is. Voor 1919 is de raming voor Bonaire verhoogd met f 50,— en voor St. Eustatius verlaagd met f 100,— in verband met de gemiddelde opbrengst 1915/1917.
1 748,—	1 151,—	(16)	De opbrengst van dit middel is zeer wisselvallig. Zij bedroeg op Curaçao, Aruba en St. Martin meer en op Bonaire en Saba minder dan de raming. Op St. Eustatius bracht het middel in 1917 niets op. Voor 1919 is de raming voor Curaçao en Aruba met onderscheidenlijk f 200,— en f 25,— verhoogd.
27 873,—	30 400,—	(17)	Tengevolge van den gedrukten toestand van den handel, in verband met den Europeeschen oorlog, bracht dit middel op alle eilanden, met uitzondering van Saba, waar de opbrengst meer was dan verwacht werd, minder op dan de raming. Voor 1919 is de raming voor St. Martin verlaagd met f 100,— en voor Saba verhoogd met f 50,—. Voor Curaçao is de raming van 1918 voor 1919 behouden, omdat deze raming reeds f 2 000,— lager was dan die voor 1917. Voor Aruba, Bonaire en St. Eustatius geeft de lagere opbrengst geen voldoenden grond tot verlaging van de raming.
9 040,—	8 982,—	(18)	Hoofdzakelijk doordat op Curaçao zoowel de ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen als die wegens loon van den hypotheekbewaarder meer bedroegen dan verwacht werd, bracht dit middel meer op dan de raming. Ook op St. Martin viel de opbrengst van de ontvangsten wegens dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen nogal mee, terwijl op de andere eilanden de opbrengst vrijwel gelijk was aan de raming. Voor 1919 is de raming van de ontvangsten wegens loon van den hypotheekbewaarder op Curaçao f 100.— hooger gesteld en is voor dit eiland een bedrag van f 100,— geraamd voor ontvangsten wegens examengelden gestort door aspirant-bestuurders van motorrijtuigen, terwijl de raming van de ontvangsten wegens kosten van dienstverleening van de ambtenaren en hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand voor Bonaire, in verband met de opbrengst in 1917, welke opbrengst onder het middel ,,Alle andere ontvangsten'' is opgenomen, f 25,— hooger is gesteld.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	RAMING VOOR 1919.	RAMING VOOR 1918.	RAMING VOOR 1917.
e.	Huur van opslagplaatsen (19)	f 4 775,—	f 4 775,—	f 2 980,—
f.	Uitvoerrecht van mijnproducten (20)	36 500,—	36 500,—	36 500,—
g.	Schoolgelden (21)	12 035,—	11 740,—	11 775,—
h.	Registratierecht (22)	695,—	695,—	715,—
i.	Huur van landsgronden en eigendommen (23)	20 700,—	17 200,—	15 250,—
j.	Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten (24)	9 550,—	10 050,—	5 000,—
k.	Opbrengst van de posten voor draadlooze telegrafie (25)	5 450,—	5 450,—	5 050,—
l.	Inkomsten van de vleeschhal (26)	2 000,—	2 000,—	1 800,—
m.	Inkomsten van de Curaçaosche bank: (27) aandeel in de zuivere winst f 24 000,— teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de bank „ 3 874,—	27 874,—	23 429,—	18 429,—
n.	Concessierechten: (28) voor de bruggen over de haven en over het Waaigat.. f 700,— voor de electrische werken „ 200,— voor het delven van goud, zilver en koper „ 900,—	1 800,—	1 550,—	1 550,—

Opbrengst in 1917.	Gemiddelde opbrengst over 1915–1917.		TOELICHTINGEN.
f 4 001,--	f 3 518,—	(19)	Hoofdzakelijk doordat op Curaçao meer werd ontvangen dan verwacht werd, bedroeg de wisselvallige opbrengst van dit middel meer dan de raming, die te laag was gesteld en reeds voor 1918 verhoogd werd. Op Aruba en Bonaire bleef de opbrengst beneden de raming terwijl op St. Eustatius de opbrengst bijna gelijk was aan de raming. De raming van 1918 is ook voor Bonaire onveranderd voor 1919 overgenomen, ofschoon de opbrengst op dat eiland in 1916 en 1917 slechts f 3,-- heeft bedragen, aangezien die lage opbrengst een gevolg was van den gedrukten toestand van den handel.
2 813,--	9 831,—	(20)	De opbrengst bleef ver beneden de raming omdat, wegens den Europeeschen oorlog, de uitvoer van mijnproducten zoo goed als geheel gestremd was. De raming van 1918 is speculatief voor 1919 behouden.
12 964,--	11 933,--	(21)	Doordat op Curaçao meer werd ontvangen dan verwacht werd, hetgeen voor een deel het gevolg was van het toevoegen van eene voorbereidende klasse aan de Wilhelminaschool, overtrof de opbrengst van dit middel de raming. Op Saba bleef de opbrengst beneden de raming, terwijl op de andere eilanden geen schoolgeld werd ontvangen. Voor Curaçao is de raming voor 1919 f 300,— hooger gesteld dan die van 1918 en voor Saba f 5,— lager.
864,—	750,--	(22)	De opbrengst van dit middel is van wisselvalligen aard en bedroeg in 1917 meer dan de raming. Op Curaçao en Bonaire viel de opbrengst mee. Op St. Martin bleef de opbrengst beneden de raming, terwijl zij op Aruba gelijk was met de raming en op St. Eustatius en Saba vrijwel daarmede overeenkwam.
34 081,--	20 580,--	(23)	De hoogere opbrengst van dit middel is hoofdzakelijk te danken aan het inhalen van achterstand. Voor Curaçao, Aruba en Bonaire is de raming voor 1919 onderscheidenlijk f 2 000,--, f 1 000,— en f 500,-- hooger gesteld dan die van 1918, ook in verband met de thans in huur uitgegeven perceelen. De hoogere opbrengst in 1917 wettigt voor St. Eustatius geen nadere verhooging van de raming, die reeds voor 1918 werd verhoogd.
6 481,—	4 149,—	(24)	De hoogere opbrengst van dit middel is hoofdzakelijk te danken aan de ontvangsten op St. Eustatius en Bonaire, voor welke eilanden voor 1917 geen ramingscijfer was vermeld. De opbrengst op St. Eustatius is de ontvangst wegens rente betaald door de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen voor aan haar verleende voorschotten. Op Curaçao was de opbrengst hooger dan verwacht werd terwijl op Aruba de opbrengst beneden de raming bleef doordat een gedeelte van de verleende aloë-voorschotten onaangezuiverd bleef. Voor Aruba is de raming voor 1919 f 1 100,— lager gesteld dan die van 1918 en gebracht op ongeveer het bedrag, dat in 1919 zal moeten worden afbetaald. Voor St. Eustatius is de raming gelijk aan het bedrag, dat door de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen in 1919 aan rente moet worden betaald, ter zake van aan haar verleende voorschotten, vermeerderd met f 600,—, welk bedrag door ingezetenen van het eiland zal moeten worden betaald aan rente van aan hen te verleenen voorschotten in het belang van den katoenbouw.
4 291,—	5 091,--	(25)	Tengevolge van den oorlogstoestand, waardoor veel minder stoomschepen de haven van Curaçao aandoen, terwijl de stoomschepen, die het eiland voorbijvaren, minder gebruik maken van de draadlooze telegrafie, bracht dit middel op Curaçao minder op dan de raming. Op Aruba was de opbrengst eenigszins lager dan verwacht werd; op Bonaire daarentegen viel zij mee.
2 247,—	2 120,--	(26)	De opbrengst van dit middel was in 1917 hooger dan verwacht werd.
28 034,—	32 643,--	(27)	De winst van de Curaçaosche Bank over 1916 was grooter dan verwacht werd en bedroeg f 24 403,84. De terugbetaling van door de koloniale kas bestreden kosten van de bank bedroeg f 3 630,20. Voor 1919 is de raming van het aandeel in de zuivere winst verhoogd met f 4 000,-- en gesteld op f 24 000,-- terwijl het bedrag der teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de bank gesteld is op f 3 874,—, zijnde het bedrag der raming dier uitgaven.
1 328,—	1 370,--	(28)	Voor concessierechten voor de bruggen over de haven en het Waaigat op Curaçao werd meer betaald dan verwacht werd. Daarentegen werd voor de electrische werken niets betaald, aangezien de inrichting voor het leveren van electriciteit met verlies heeft gewerkt, terwijl op Aruba, voor het delven van goud, zilver en koper slechts f 500,— moest worden betaald, aangezien de werkzaamheden van de Goud Maatschappij aldaar, in verband met den oorlogstoestand, tijdelijk zijn gestaakt. Het middel bracht in zijn geheel minder op de raming. Voor 1919 is de raming van de concessierechten voor de bruggen over de haven en het Waaigat op Curaçao verhoogd met f 250,—.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	Raming voor 1919.	Raming voor 1918.	Raming voor 1917.
o.	Terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen (29)	f 10 000,—	f 5 000,—	*Memorie.*
p.	Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik- en Wilhelminascholen (30)	1 000,—	1 000,—	f 1 000,—
q.	Onzuivere opbrengst van het huis en erf Nº 6 aan de Werfstraat op Scharloo (31)	*Memorie.*	*Memorie.*	*Memorie.*
r.	Uitvoerrecht van zout (32)	1 000,—	1 500,—	2 000,—
s.	Afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw (33)	7 000,—	7 000,—	7 000,—
t.	Inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad, enz. (34)	1 100,—	1 100,—	1 100,—
u.	Opbrengst van de telefonische verbinding op Saba (35)	25,—	25,—	25,—
v.	Loodsgelden (36)	60 125,—	60 125,—	60 125,—
w.	Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen (37)	40 000,—	33 500,—	32 500,—
x.	Teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank (38)	2 600,—	2 400,—	2 400,—
y.	Terugbetaling van verleende visscherijvoorschotten (39)	1 000,—	800,—	750,—
z.	Vergoeding van de kosten van inschrijving, enz. van handelsmerken door het hulpkantoor van den industrieelen eigendom (40)	200,—	200,—	100,—
aa.	Vergoeding van de kosten van onderzoek en beproeving van stoomketels en van vernieuwde vergunningen tot gebruik van die ketels (41)	550,—	600,—	250,—

Opbrengst in 1917.	Gemiddelde opbrengst over 1915—1917.		TOELICHTINGEN.
f 11 010,—	f 12 577,—	(29)	De uitkeering, die aan de koloniale kas in 1917, over het jaar 1916, moest worden gedaan bedraagt f 37 586,—. Hiervan is, voor zoover thans bekend, in Nederland slechts f 11 010,— betaald. Aangezien niet bekend is, of de rest ad f 26 576,— nog in 1917 is uitgekeerd wordt als ontvangst voor dit jaar slechts het bedrag van f 11 010,— vermeld. De raming voor 1919 is f 5000,— hooger gesteld dan die voor 1918.
1 078,—	1 094,—	(30)	De opbrengst was vrijwel gelijk aan de raming.
1 199,—	1 182,—	(31)	Tegenover deze opbrengst staat een gelijk bedrag in uitgaaf wegens uitkeering aan de armenkassen der verschillende godsdienstige gemeenten en wegens kosten van onderhoud.
924,—	813,—	(32)	De zoutoogst is op St. Martin ver beneden de verwachting gebleven.
622,—	887,—	(33)	De afbetalingen betreffen het afgesloten katoenoogstjaar 1916/1917. Van het jaar 1917/1918 berust alles nog in magazijn. Het bedrag der raming voor 1919 is gelijk aan dat op de begrooting van uitgaven uitgetrokken voor kosten tot aanmoediging van den katoenbouw op St. Eustatius.
177,—	348,—	(34)	De inkomsten betreffen het afgesloten katoenoogstjaar 1916/1917. Van het jaar 1917/1918 berust alles nog in magazijn. Het bedrag der raming voor 1919 is gelijk aan dat op de begrooting van uitgaven uitgetrokken voor bedrijfskosten van het katoenhuis enz. op St. Eustatius.
11,—	12,—	(35)	In 1917 bedroeg de opbrengst minder dan verwacht werd.
30 974,—	31 059,—	(36)	Tengevolge van het wegblijven van Curaçao van vele stoomschepen, in verband met den Europeeschen oorlog, bleef de opbrengst van dit middel ver beneden de raming. Op Aruba viel de opbrengst mee terwijl zij op Bonaire beneden de raming bleef omdat in 1917 slechts twee groote vaartuigen het eiland aandeden. De raming van 1918 is voor 1919 speculatief behouden.
40 149,—	36 109,—	(37)	In verband met de aan ambtenaren toegekende verhooging van bezoldiging bedroeg de opbrengst van dit middel in 1917 meer dan de raming. Naar aanleiding hiervan is de raming voor 1919 met f 6 500,— verhoogd.
2 306,—	3 280,—	(38)	De teruggave in 1917 was lager dan de raming, omdat minder werd uitgegeven voor benoodigdheden van de bank, dan de daarvoor uitgetrokken som. De raming voor 1919 is gesteld naar de voor dat jaar geraamde uitgaven, te weten: Bezoldiging van een klerk op Curaçao ..... f 1 400,— Toelagen aan de personen belast met de werkzaamheden van de postspaarbank op de andere eilanden ..... 900,— Benoodigdheden voor de postspaarbank ..... 300,— f 2 600,—
1 412,—	1 021,—	(39)	De terugbetalingen bedroegen: Op Curaçao ..... f 773,— ,, Aruba ..... 617,— ,, St. Eustatius ..... 22,— f 1 412,— De opbrengst van dit middel was hooger dan de raming, die, met het oog op de ongeregelde terugbetaling, laag was gesteld. In 1917 vond de terugbetaling meer geregeld plaats. Verwacht wordt, dat in 1919 een bedrag van f 1 000,— zal binnenkomen. De raming van dat jaar is daarom f 200,— hooger gesteld dan die van 1918.
260,—	230,—	(40)	De opbrengst is van wisselvalligen aard, en bedroeg meer dan de raming.
480,—	555,—	(41)	De opbrengst is van wisselvalligen aard en bedroeg meer dan de raming. Voor 1919 is de raming f 50,— lager gesteld dan voor 1918 in verband met de opbrengst 1916/1917.

Letters.	BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	RAMING VOOR 1919.	1918.	1917.
bb.	Huur van het ploegwerktuig (42)	f 250,—	f 750,—	f 75,—
cc.	Ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst (43)	2 500,—	1 500,—	1 500,—
dd.	Alle andere ontvangsten (44)	9 200,—	7 375,—	6 875,—
	Opbrengst van den verkoop van plantzaad (45)			1 000,—
		f 298 429,—	f 276 414,—	f 257 149,—
	C. *Bijdrage uit 's Rijks schatkist.*			
	Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen	f 668 602,—	f 445 328,—	f 628 054,—
	VERZAMELING.			
	Belastingen	f 720 405,—	f 628 235,—	f 596 045,—
	Inkomsten van onderscheiden aard	298 429,—	276 414,—	257 149,—
		f 1 018 834,—	f 904 649,—	f 853 194,—
	OVERZICHT.			
	Curaçao	f 852 674,—	f 746 979,—	f 692 424,—
	Aruba	49 900,—	49 575,—	53 700,—
	Bonaire	27 560,—	26 935,—	25 465,—
	St. Martin (Nederlandsch gedeelte)	13 630,—	13 910,—	16 695,—
	St. Eustatius	23 285,—	22 480,—	19 635,—
	Saba	7 435,—	7 270,—	9 275,—
	Geheele Kolonie	44 350,—	37 500,—	36 000,—
		f 1 018 834,—	f 904 649,—	f 853 194,—

Opbrengst in 1917.	Gemiddelde opbrengst over 1915–1917.		TOELICHTINGEN.
f 99,--	f 99,--	(42)	De opbrengst bedroeg iets meer dan de raming. Aangezien het ploegwerktuig door bijzondere personen niet zoo veel gebruikt wordt als verwacht werd — enkele aanvragen tot het verhuren daarvan moesten worden afgewezen, omdat de grond waarvoor men de ploeg wilde gebruiken niet geschikt was om met dit werktuig te worden bewerkt — wordt de raming voor 1919 verlaagd en gesteld op f 250,—.
2 881,--	2 881,--	(43)	De opbrengst van dit middel bedroeg in 1917 belangrijk meer dan de raming. Voor 1919 is de raming verhoogd met f 1 000,— en gesteld op f 2 500,—.
14 249,—	13 811,--	(44)	De wisselvallige opbrengst van dit middel bedroeg belangrijk meer dan de raming, hetgeen hoofdzakelijk toe te schrijven is aan de hoogere opbrengst op Curaçao, waar ten bate van dit middel o. a. is geboekt een bedrag van f 2 240,— als resteerend gedeelte van gelden verstrekt tot het doen van uitgaven voor het deelnemen van Curaçao aan de Wereld Tentoonstelling te San Francisco in 1915, en een bedrag van f 2 350,— ontvangen wegens verpleegkosten van patiënten 1ste en 2de klasse in het krankzinnigengesticht. Ook op Aruba, Bonaire en Saba bedroeg de opbrengst meer dan de raming. Op Aruba werd ten bate van dit middel o. a. geboekt de afbetalingen op in vorige jaren verleende voorschotten tot aanschaffing van dienstvervoermiddelen. Op Bonaire is meerdere opbrengst voornamelijk te danken aan het boeken ten bate van dit middel van de opbrengst van den verkoop van kleine perceelen domaniale gronden voor woningbouw.
		(45)	In 1917 werd geen plantzaad aangekocht noch verkocht. Dit middel is voor 1918 en 1919 niet geraamd.
f 244 657,--			
f 628 054,—			
f 558 925,—			
244 657,—			
f 803 582,—			
f 650 236,—			
43 585,—			
31 318,--			
13 908,—			
12 427,—			
7 501,—			
44 607,—			
f 803 582,—			

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

STAAT DER INKOMSTEN VAN DE KOLONIE GEDURENDE DE JAREN 1913—1917.

Nº 6.

STAAT

vermeldende de opbrengst der middelen en inkomsten van de kolonie Curaçao over de jaren 1913—1917. (1)

(1) De cijfers over de jaren 1915, 1916 en 1917 zijn nog niet vastgesteld.

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.
Curaçao.					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	f 163 857	f 157 969	f 144 593	f 173 043	f 185 169
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	125 447	114 619	101 618	120 308	122 236
Accijns op geslacht	7 300	7 927	7 750	8 425	9 300
Zegelbelasting	12 448	8 729	8 316	9 788	11 030
Overdrachtsbelasting	112 572	5 850	7 611	4 955	11 130
Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed	1 024	529	798	4 749	928
Grondbelasting	42 982	41 347	43 329	44 135	47 395
Gebruiksbelasting	14 932	14 945	16 169	17 250	19 270
Inkomstenbelasting	20 901	23 144	23 040	25 756	57 040
Successiebelasting	22 716	11 415	8 390	12 110	9 345
Vergunningsrecht	14 612	14 493	14 496	14 756	14 376
Hondenbelasting	1 170	1 022	840	738	648
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Landbouw-opbrengsten		399	530	358	395
Boeten	1 297	897	637	738	1 554
Inkomsten van de posterij	27 919	24 729	30 040	22 257	22 612
Ontvangsten ten behoeve van de koloniale kas	7 288	7 049	7 699	9 004	8 208
Bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën	164	(2)			
Huur van opslagplaatsen	2 568	2 840	2 773	3 413	3 804
Uitvoerrecht van mijnproducten	2 001	7 098	16 171	7 812	2 813
Schoolgelden	12 052	11 646	11 729	11 031	12 933
Registratierecht	492	381	396	380	536
Huur van landsgronden en eigendommen	6 953	8 020	6 463	6 301	14 825
Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten	2 884	989	1 062	1 550	1 803
Opbrengst van den post voor draadlooze telegrafie	3 367	3 927	4 390	4 909	3 219
Inkomsten van de vleeschhal	1 704	1 960	1 979	2 135	2 247
Inkomsten van de Curaçaosche Bank	12 000	12 000	40 871	29 025	28 034
Concessierechten	1 524	650	437	713	828
Terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden, ter zake van den haar verleenden waarborg uit de koloniale kas ontvangen				26 720	11 010
Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik- en Wilbelminascholen	906	1 280	1 008	1 196	1 078
Opbrengst van den verkoop van plantzaad		142	1 562	354	
Onzuivere opbrengst van het huis en erf No. 6 aan de Werfstraat op Scharloo		1 316	1 145	1 203	1 199
Loodsgelden	34 461	34 557	31 379	30 692	30 855
Huur van het ploegwerktuig					99
Ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst					2 881
Alle andere ontvangsten	4 770	7 901	16 286	8 792	11 436
Aruba.					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	8 531	8 142	7 023	5 617	5 800
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	15 829	15 000	9 386	9 509	6 859
Accijns op geslacht	336	590	345	429	640
Zegelbelasting	990	1 126	1 065	1 185	1 303
Overdrachtsbelasting	118	197	198	283	158
Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed					24
Grondbelasting	5 206	3 561	2 268	4 058	5 169
Gebruiksbelasting	1 062	985	369	476	1 079
Inkomstenbelasting	1 203	1 103	572	433	562
Successiebelasting			285		
Vergunningsrecht	1 287	1 288	1 279	1 281	903
Hondenbelasting	276	243	228	279	405
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Boeten	51	71	20	95	99
Inkomsten van de posterij	1 083	1 071	1 098	930	969
Ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in- door- en uitvoer van goederen	160	148	159	208	187
Huur van opslagplaatsen	195	249	174	100	162
Uitvoerrecht van mijnproducten	9 863	4 111	2 659	39	
Registratierecht	134	118	144	115	100

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.
Huur van landsgronden en eigendommen	f 5 091	f 4 849	f 3 067	f 5 847	f 12 924
Afbetaling op verleende voorschotten voor landbouw			969	2 285	3 203
Opbrengst van den post voor draadlooze telegrafie	784	741	580	546	640
Concessierechten	8 137	1 434	1 126	506	500
Loodsgelden	328	134	37	31	83
Alle andere ontvangsten	512	596	276	500	1 816
Bonaire.					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	2 887	2 946	2 360	3 077	2 331
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	5 690	6 991	4 001	6 339	10 866
Accijns op geslacht	306	354	298	305	346
Zegelbelasting	692	662	572	653	938
Overdrachtsbelasting	1 013	244	291	242	639
Grondbelasting	3 681	3 625	3 489	3 819	4 918
Gebruiksbelasting	640	522	510	451	486
Inkomstenbelasting	732	553	477	500	526
Vergunningsrecht	804	787	832	864	828
Hondenbelasting	120	177	135	189	180
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Landbouwopbrengsten	60	130	221	304	367
Boeten	19	42	10	38	11
Inkomsten van de posterij	1 288	1 241	1 157	1 019	1 021
Ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in- door- en uitvoer van goederen	446	504	310	280	442
Huur van opslagplaatsen	26	102	43	3	3
Registratierecht	95	60	47	62	112
Huur van landsgronden en eigendommen	3 398	2 586	2 160	3 479	5 959
Rente van verleende voorschotten voor landbouw en damaanleg en afbetaling op die voorschotten	-			100	100
Opbrengst van den post voor draadlooze telegrafie	435	305	282	276	432
Loodsgelden	77	80	52	11	36
Alle andere ontvangsten	1 103	901	329	426	777
St. Martin (Nederlandsch gedeelte).					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	6 031	5 507	4 812	5 194	5 570
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	690	424	776	863	164
Accijns op geslacht	354	331	422	392	484
Zegelbelasting	817	700	652	691	757
Overdrachtsbelasting	634	196	174	42	74
Grondbelasting	2 519	1 665	1 878	1 571	2 282
Gebruiksbelasting	872	566	775	518	828
Inkomstenbelasting	427	413	465	426	623
Successiebelasting	220	1 376	197	1	495
Vergunningsrecht	234	234	216	180	180
Hondenbelasting	147	123	84	60	63
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Boeten	15	18	45	6	80
Inkomsten van de posterij	1 641	1 481	1 312	1 208	1 058
Ontvangen wegens kosten van dienstverleening bij den in- door- en uitvoer van goederen	70	111	83	65	152
Huur van opslagplaatsen	12				
Schoolgelden	21	23			
Registratierecht	81	71	58	62	53
Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten	2 063				
Uitvoerrecht van zout	739	1 171	837	678	924
Alle andere ontvangsten	212	121	296	94	121
St. Eustatius.					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	2 404	2 514	2 506	2 127	2 555
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	3 117	2 969	2 938	1 797	3 481
Accijns op geslacht	250	288	326	345	409

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.
Zegelbelasting	f 216	f 380	f 309	f 262	f 353
Overdrachtsbelasting	47	216	102	63	66
Belasting op openbare verkoopingen van roerend goed					3
Grondbelasting	1 017	830	705	939	765
Gebruiksbelasting	225	198	258	315	284
Inkomstenbelasting	284	331	426	409	409
Vergunningsrecht	202	189	205	192	180
Hondenbelasting	48	72	75	132	129
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Landbouw-opbrengsten	1 492	594	157	481	299
Boeten		41	21	44	
Inkomsten van de posterij	886	1 005	915	965	828
Ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in- door- en uitvoer van goederen	21	21	16	32	30
Huur van opslagplaatsen	21	21	24	23	32
Registratierecht	18	57	58	39	44
Huur van landsgronden en eigendommen	186	401	79	258	367
Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten	609				1 375
Afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw	6 656	4 415	259	1 779	622
Inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad, enz	1 129	667	134	733	177
Alle andere ontvangsten	212	1 082	57	65	19
Saba.					
A. *Belastingen.*					
Invoerrecht	2 740	2 157	2 196	2 158	2 071
Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	2 762	1 796	1 832	1 669	1 832
Accijns op geslacht	145	127	149	164	139
Zegelbelasting	283	208	202	214	334
Overdrachtsbelasting	15	17	67	147	11
Grondbelasting	680	753	772	740	764
Gebruiksbelasting	274	266	321	279	305
Inkomstenbelasting	188	144	166	195	230
Vergunningsrecht	367	318	246	252	198
Hondenbelasting	54	27	42	51	60
B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*					
Boeten	76	12	50		4
Inkomsten van de posterij	1 411	1 439	1 249	1 176	1 385
Ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in- door- en uitvoer van goederen	39	22	28	23	21
Schoolgelden	51	40	35	39	31
Registratierecht	22	16	11	15	19
Huur van landsgronden en eigendommen				6	6
Opbrengst van de telephonische verbinding	20	14	15	9	11
Alle andere ontvangsten	21	40	48	16	80
Geheele Kolonie.					
Inkomsten van onderscheiden aard.					
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen	32 113	34 936	33 521	34 658	40 149
Teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank	3 898		4 772	2 762	2 306
Terugbetaling van verleende visscherijvoorschotten	1 274	747	641	1 010	1 412
Vergoeding van de kosten van inschrijving, enz. van handelsmerken door het hulpkantoor van den industrieelen eigendom				200	260
Vergoeding van de kosten van onderzoek en beproeving van stoomketels en van vernieuwde vergunningen tot gebruik van die ketels				630	480
Opbrengst van den verkoop van het stoomschip „Prinses Juliana"				100 000	
	f 830 271	f 672 240	f 673 425	f 831 249	f 803 582

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Overzicht.

Nº 7.

OVERZICHT van de geraamde inkomsten en uitgaven voor elk eiland.

	Inkomsten.	Uitgaven.	Verschil.	
			Voordeelig.	Nadeelig.
Curaçao	f 852 674,—	f 862 447,—	f —	f 9 773,—
Aruba	49 900,—	212 804,—	—	162 904,—
Bonaire	27 560,—	70 745,—	—	43 185,—
St. Martin (Nederlandsch gedeelte)	13 630,—	77 625,—	—	63 995,—
St. Eustatius	23 285,—	51 123,—	—	27 838,—
Saba	7 435,—	27 980,—	—	20 545,—
Geheele kolonie	44 350,—	384 712,—	—	340 362,—
	f 1 018 834,—	f 1 687 436,—	f —	f 668 602,—
Bijdrage uit 's Rijks schatkist	668 602,—	—	668 602,—	—
	f 1 687 436,—	f 1 687 436,—	f 668 602,—	f 668 602,—

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ..... waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

UITGAVEN VAN HET DIENSTJAAR 1917, GEAFFFCTEERD OP DEN POST VOOR ONVOORZIENE UITGAVEN.

Nº 8.

OMSCHRIJVING van de in 1917 gedane onvoorziene uitgaven.

In de kolonie:

Curaçao:

Kosten van de muskietenbestrijding.....	f	2 737,60
Kosten van het leegpompen van waterplassen te Monte Berde.....		198,05
Verschillende uitgaven voor de deelneming van Curaçao aan de Wereldtentoonstelling te San Francisco in 1915.....		176,16
Saldo vordering van Nederland voor vervoer van brievenmalen in 1915.....		173,29
Kosten van inrichting van het oude gelekoorts-hospitaal voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten		191,28
Vergoeding aan de hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand op Curaçao, voor gemis aan inkomsten.....		380,—
Vergoeding aan den ambtenaar van den Burgerlijken Stand op Saba voor gemis aan inkomsten (zie ook Aruba en Saba).....		5,37
Voedergeld aan den directeur van den openbaren gezondheiddienst.....		262,48
Kosten in verband met het overbrengen naar Nederland van oude koloniale archieven		15,75
Verhuiskosten toegekend aan den eerste-luitenant M. Evers, en den militair apotheker 2de klasse, P. Vierhout in verband met het inrichten van een officierswoning tot laboratorium van den openbaren gezondheidsdienst...		60,—
Herstelling van de schade aan den kade nabij het Waterfort, veroorzaakt door den Amerikaanschen schoener ,,George Gilby''.		1 240,04½
Veranderingen in het waschlokaal van de manschappen in de kazerne in het Waterfort.		42,—
Herstelling van de woning van het hoofd van den post voor draadlooze telegrafie.....	f	534,31½
Vergoeding aan J. Baard en Th. Doran voor verrichte werkzaamheden als hulp-opzichter in de gevangenissen		35,—
Het bedekken met palmbladeren van het dak van het politiewachthuis op Dokterstuin.....		91,40
Vergoeding aan L. Lourens, wachter van het licht op de Westpunt van Curaçao, als schadeloosstelling voor het bekostigen uit eigen middelen van de uitgaven van bediening van het licht, gedurende den tijd, dat hij door ziekte verhinderd werd dat licht te bedienen..		15,—
Vergoeding aan de firma Monberg, Sabije en Lerche voor in 1915 gedane reizen (in verband met de verbetering van de haven van Curaçao) welke uitgaaf abusievelijk verevend was ten laste van de begrooting voor 1916.....		335,—
Pensioen van J. M. Fingal over het tijdvak 1 October tot ultimo December 1915.....		37,50
Vergoeding aan Jac. F. Haayen voor het bijwerken van het stamboek van de schutterij		50,—
Aanschaffing van een roeiboot ten dienste van het postkantoor op Curaçao.....		300,—
Levering van water ten behoeve van de landskantoren, officierswoningen, scholen, enz.		180,—
Verplaatsing van het venezuelaansche barkje ,,Alex'' en het op 't droge halen van den venezuelaanschen schoener ,,23 de Mayo'', welke schepen in 1908 door Nederlandsche oorlogschepen werden aangehouden en binnen de haven van Curaçao gebracht.....		90,—
Vergoeding aan J. H. A. W. Sprock voor het verrichten van werkzaamheden als griffier bij buitengewone zittingen van het kantongerecht op Curaçao.....		233,33

Kosten van aankoop, opmeting en overdracht van een stuk gronds van het erf ,,Wacao'' aan de Breedestraat Overzijde, tot verbreeding van genoemde straat	f	428,60
Uitgaven voor de verbreeding van de Breedestraat aan de Overzijde		708,52
Losmaken van het koper van den venezuelaanschen schoener ,,23 de Mayo'' en vervoer daarvan naar het kantoor van den havenmeester en loods		15,—
Levering van een pont ten behoeve van den openbaren reinigingsdienst		375,—
Aankoop van een graanmolen en andere kosten voor die molen		1 040,39
Vergoeding aan de leden van de commissie om te onderzoeken of de personen, die zich daartoe aanmelden, voldoende bekwaamheid bezitten om als bestuurders van motorrijtuigen op te treden		150,—
Uitgaven voor het bijwerken van domeinkaarten op Aruba		249,50
Vergoeding aan C. B. J. Wijtenburg, directeur der gevangenissen, voor eene hem ontvreemde som		100,—
	f	10 450,58

Aruba :

Vergoeding aan hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand op Aruba voor gemis van inkomsten	f	200,—
Vergoeding aan den ambtenaar van den Burgerlijken Stand op Saba voor gemis van inkomsten (zie ook Curaçao en Saba)		4,57
Herstelling van de paden, die naar de opzichterswoningen bij den vuurtoren aan de Noordwestpunt van Aruba leiden en afwerking van den regenbak bij die woningen, enz.		150,—
	f	354,57

Bonaire :

Vergoeding aan hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand voor gemis van inkomsten		53,32

St. Martin :

Vergoeding aan den hulpambtenaar van den Burgerlijken Stand voor gemis van inkomsten	f	55,—
Kosten voor het droogleggen van een gedeelte van het zoutmeer achter Philipsburg...		884,07½
	f	939,07½

St. Eustatius :

Vergoeding aan den hulpambtenaar van den Burgerlijken Stand voor gemis van inkomsten	f	16,47
Het bouwen van een boot voor den gewonen loodsdienst		89,85½
Het aanschaffen van een roeiboot ten behoeve van den dienst der belastingen, tevens ten behoeve van den buitengewonen loodsdienst..		124,80
	f	231,12½

Saba :

Vergoeding aan den ambtenaar van den Burgerlijken Stand voor gemis van inkomsten (Zie ook Curaçao en Aruba)	f	45,06
Uitgaven voor de opvarenden van de boot ,,Gladys'', welke boot Saba wegens averij heeft aangedaan		19,75
Aankoop van een nieuwe boot		112,50
	f	177,31

In Nederland :

Voorloopige bezoldiging van M. Rosema, opsteller voor den post voor draadlooze telegrafie op Curaçao, over het tijdvak 1º Januari tot 23 Februari 1917	f	173,33
Belooning aan H. P. van Nieuwenburg voor het uitbrengen van een rapport omtrent de geschiktheid van sollicitanten voor de betrekking van onderwijzer op Curaçao en reis- en verblijfkosten van idem		30,70
	f	204,03

In de kolonie:

Curaçao	f	10 450,58	
Aruba		354,57	
Bonaire		53,32	
St. Martin		939,07½	
St. Eustatius		231,12½	
Saba		177,31	
			f 12 205,98
In Nederland			204,03
			f 12 410,01

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Voorloopig Verslag.

Nº 9.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Algemeen was men van oordeel, dat de onderwerpelijke begrooting, vooral ook in verband beschouwd met de bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp-begrooting, een van de belangrijkste is, die ooit den Kolonialen Raad hebben bereikt. In de eerste plaats om de aanzienlijke bedragen, die voor nieuwe maatregelen en werken worden aangevraagd, doch niet minder om het financieele plan, dat in de Memorie van Toelichting ontwikkeld wordt.

Het Bestuur, of liever de Regeering, schijnt zich gouden bergen voor te stellen van de toekomst van Curaçao:

havenverbetering voor Curaçao, Aruba en Bonaire, drinkwatervoorziening voor Willemstad, meteorologisch station voor Curaçao, draadlooze verbinding met St. Martin en daarbij een sanitaire dienst, zooals er misschien in vele groote steden of plaatsen geen gevonden wordt.

Inderdaad — de Afdeelingen gaven dit gereedelijk toe — laat de toekomst zich voor Curaçao in vele opzichten alleszins gunstig aanzien. De terstond na het intreden van den wereldvrede te verwachten uitvoer op groote schaal van phosphorzure kalk uit Curaçao en het bedrijf van de Petroleumraffinaderij te Willemstad kunnen zeer zeker factoren blijken van op het oogenblik nog onberekenbaren invloed op den economischen toestand.

Uit het oog dient evenwel niet verloren, dat de beide genoemde bronnen van welvaart toch altijd van eenigszins onzekeren aard zijn. De mijnen van Santa Barbara zijn — hoe rijk ook — niet onuitputtelijk. Vroeg of laat komt er een einde aan dit bedrijf. De Curaçaosche Petroleum Maatschappij is voor haar grondstof afhankelijk van landen, waar de verschillende politieke partijen zich periodiek nog met de wapens in de hand de bestuursmacht betwisten. Men weet nog niet welken invloed deze omstandigheid op de ontwikkeling van het petroleumbedrijf zal uitoefenen.

De Afdeelingen meenden dan ook, hoe gaarne zij ook het optimisme van de Regeering ten aanzien van Curaçao zouden deelen, tot ingetogenheid te moeten raden, waar het geldt maatregelen van verstrekkende beteekenis. Hoe hooger de verwachtingen gespannen worden, des te grievender zijn eventueele teleurstellingen.

Op gezonder en duurzamer grondslag dan op het hiervoren genoemde mijnontginnings- en petroleumbedrijf rusten, meenden een paar leden, de verwachtingen van hen, die van het slagen van de sisalcultuur op Curaçao een innerlijk gezond economisch bestaan voor Curaçao verwachten. Tonnen gouds, zooals tijdelijk misschien de andere hierboven genoemde bedrijven, zal deze cultuur wel nimmer in de Koloniale kas kunnen werpen, maar hare groote beteekenis zit in haar duurzaam karakter. De leden aan het woord hadden met voldoening geconstateerd, dat de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij thans over het stadium van proefnemingen heen schijnt te zijn, hare bouwplannen voorloopig opgeschort heeft en eindelijk op commercieele wijze het bedrijf heeft aangevat.

Ook van de geregelde verbetering van de stroohoedennijverheid, van verbetering en uitbreiding van de aloëcultuur op Aruba en Bonaire en van de katoencultuur op de Bovenwindsche eilanden verwachten verschillende leden eenige verbetering van den economischen toestand.

Aan den anderen kant wordt niet zonder bezorgdheid opgemerkt, dat in den laatsten tijd, niettegenstaande werkgelegenheid in overvloed en loonen als nooit te voren, verscheidene honderdtallen arbeiders van Curaçao naar Cuba emigreeren, waar de loonen bijzonder hoog schijnen te zijn.

Wat den loonstandaard betreft kan Curaçao met het rijke suikerland Cuba niet wedijveren en menig bedrijf heeft van het geconstateerde begin van emigratie reeds nadeel ondervonden.

De ontwikkeling van een financieel plan voor de Koloniale financiën hadden verscheidene leden, die de lijdensgeschiedenis van het Surinaamsche plan–Idenburg nog versch in het geheugen hebben, met gemengde gevoelens begroet. Niet dat zij niet van ganscher harte er toe zouden willen medewerken, om, zooals de Memorie van Toelichting dat zegt, ,,door gepaste zuinigheid en door uitbreiding der middelen op den gewonen dienst'' zoo spoedig mogelijk tot geldelijke onafhankelijkheid van de Kolonie te geraken, maar omdat juist het streven van den Raad naar gepaste zuinigheid bij Bestuur en Regeering steeds zoo weinig waardeering heeft gevonden. Als het ware stelselmatig worden alle posten, die door den Raad van de begrooting worden afgevoerd, er door de Regeering wederom op gebracht.

En nu zegge men niet, dat het dan gewoonlijk posten heeft gegolden, die op de begrooting waren gebracht met het doel om te trachten den economischen toestand te verbeteren — buitengewone uitgaven dus, die het Moederland toch bereid is te blijven bijdragen. Dit toch zou in de eerste plaats niet geheel juist zijn en in de tweede plaats ook ten aanzien van buitengewone uitgaven dient een verstandige zuinigheid te worden toegepast.

De voornaamste schaduwzijde van een financieel plan is dan ook deze : dat men zich allicht laat verleiden het met de buitengewone uitgaven niet zoo erg nauw meer te nemen en daardoor ook de blijvende verzwaart.

Uit dit alles mag echter niet worden afgeleid, dat de Afdeelingen tegen een financieele regeling als de ontworpene in beginsel bezwaar hadden. Niemand zal ontkennen, dat er verschil bestaat in den aard van de verschillende uitgaven en inkomsten, in de uitgaven vooral. Een redelijke onderscheiding dier uitgaven bevordert een juist inzicht in den financieelen toestand en wordt dan ook in de handelswereld in geen enkele boekhouding gemist. Men wenschte er alleen maar voor te waarschuwen, dat de nu gemaakte onderscheiding geen aanleiding zal geven tot het volgen van een minder voorzichtig financieel beleid en daarbij tevens het vertrouwen uit te spreken, dat in den vervolge aan den Raad, op wien ten opzichte van de dekking der uitgaven grooter verantwoordelijkheid tegenover de belastingplichtigen zal worden opgelegd, een grooteren invloed op het eindcijfer der begrooting zal worden gelaten dan tot dusverre het geval is geweest.

Wat de beginselen der gemaakte onderscheidingen betreft, kon men zich, vooral waar die onderscheidingen in deze begrooting slechts theoretische waarde hebben, in hoofdzaak wel daarmede vereenigen.

Opgemerkt werd alleen, dat het redelijker zou zijn alle uitgaven in het belang der stroohoedennijverheid, van den landbouw, de veeteelt, enz. (waaronder natuurlijk ook die voor den katoenbouw op St. Eustatius), dus ook de traktementen en toelagen van het personeel, onder ,,buitengewoon'' te brengen.

De renten van voorschotten uit 's Rijks schatkist leken beter op haar plaats onder ,,gewoon'', terwijl ook het onderhoud van gebouwen, wegen enz. — tenzij het een zoo groote herstelling betreft, dat men van een nieuw gebouw of een nieuwen weg zou kunnen spreken — onder den gewonen dienst zou zijn te brengen.

Verder zouden misschien ook de blijvende uitgaven van het radiografisch station op Daniel en van de voorgenomen inrichting op St. Martin, waarmede meer een rijksbelang dan

het zuiver koloniale betrokken is, onder de rubriek „buitengewoon" zijn te brengen.

In elk geval vertrouwde men, dat het financieele plan door de Moederlandsche Regeering nooit zal worden opgevat als een wet van Meden en Perzen, waaraan steeds, *onder alle omstandigheden*, angstvallig de hand zal moeten worden gehouden.

Het ontwerp in zijn onderdeelen beschouwende, had het velen leden in de eerste plaats getroffen, dat de uitgaven van den geneeskundigen dienst zich zoo snel en zoo sterk hebben uitgezet.

In het leven geroepen, vooral naar aanleiding van het geschrijf over het teveel voorkomen van geslachtsziekten onder de bevolking, grijpt de Openbare Gezondheidsdienst om zich heen op een wijze en in een tempo, die door al wie behalve op sanitaire ook op andere belangen het oog gericht moeten houden kwalijk kunnen worden goedgekeurd.

Met verschillende maatregelen en plannen van dat Departement gaat de Raad, zooals reeds gebleken is, volkomen accoord of laat hij zich leiden door het oordeel van den deskundigen leider van het genoemde departement.

Maar beslist, zoo meenden verscheidene leden, behoort stelling genomen te worden tegen den geest, die van het Departement schijnt uit te gaan om, zonder te letten op de uitgaven, aan het hervormen te gaan.

Gevraagd werd waarom in dezen duren tijd tot den bouw van barakken is besloten ter vervanging van de gebouwen op het etablissement Beekenburg.

Zijn die gebouwen, op de plaats waar ze staan, op eenmaal zoo onbruikbaar of ongeschikt gebleken, dat terstond, ongeacht de kosten, tot deze hervorming moest worden besloten? De Koloniale Raad weet niets van de redenen, die tot deze beslissing hebben geleid, is er niet in gekend geworden, maar naar buiten is, voor zoover men weet, niets gebleken wat de groote uitgaven kan rechtvaardigen. En het is nog de vraag of men er gedurende den oorlog in zal kunnen slagen de noodige materialen te bekomen om het werk ten einde te kunnen brengen. Een weinig minder voortvarendheid, die ten deze misschien toch niet tot het doel zal leiden, zou de schatkist waarschijnlijk duizenden hebben bespaard.

Het ontwerp op begraafplaatsen en begrafenissen (waarvan het Voorloopig Verslag kort na dit verslag zal verschijnen) achtte men ook als een bewijs, dat, zonder noodzaak en zonder met de plaatselijke omstandigheden genoeg rekening te houden, tot hervorming wordt overgegaan.

Eenige leden vroegen dan ook of de hygienische toestanden van Curaçao onder de vroegere regeling zooveel te wenschen overlieten, dat een zoo ingrijpende en kostbare hervorming geboden was. Deze leden waren steeds onder den indruk geweest, dat de sterftecijfers van Curaçao over het algemeen een zeer goed figuur maakten en dat voor de jaren, die misschien ongunstig afsteken bij den algemeenen regel, de oorzaak van de grootere sterfte als het ware met den vinger aan te wijzen valt: ondervoeding tengevolge van ongunstige economische omstandigheden. Gaarne zouden deze leden dan ook van het Bestuur willen vernemen hoe onze sterftecijfers zich tot die van enkele andere plaatsen verhouden en verder of er op Curaçao bepaalde ziekten voorkomen, die op slechte hygienische toestanden wijzen.

Bij Openbare Werken achtte men in de eerste plaats een woord van hulde aan den kundigen leider van het Departement, den ingenieur Van der Breggen, hier op zijn plaats voor de doortastende wijze, waarop hij, trots de vele moeilijkheden, die zich voorgedaan hebben, het werk der verbreeding en uitdieping van den havenmond van Willemstad tot een goed einde heeft weten te brengen.

De groote uitgaven aan de verbetering der haven van Willemstad te koste gebracht en nog te brengen zullen, daar twijfelde men niet aan, zoowel direct als indirect de renten ruimschoots opbrengen.

Minder optimistisch dachten verscheidene leden over de verbetering van de Paardenbaai te Aruba.

Waren uit den boezem van den Raad reeds meermalen stemmen opgegaan voor de verbetering van gemelde baai, zulk een groot werk als thans in het voornemen schijnt te

liggen had, volgens die leden, zeker niet in de bedoeling gelegen. Gaarne ontvingen zij eenige nadere inlichtingen omtrent de plannen van het Bestuur ten aanzien van dit werk.

Eenige andere leden achtten de ter uitvoering van het werk noodig geoordeelde som van f 354 000,— ten volle gerechtvaardigd.

Nogmaals werd gewezen op de ongunstige cijfers van de budgetten van de Bovenwindsche eilanden. En die cijfers zullen nog veel ongunstiger worden als de nieuwe plannen ten aanzien van de rechtspraak, havenverbetering van St. Martin, draadloos station, stoomverbinding tot uitvoering komen.

Men wees er op, dat de kleine groep draagkrachtigen op het eiland Curaçao op den duur niet in staat zal zijn de lasten van die eilanden te dragen. Zoolang dus ook die eilanden, die met hun drieën nog geen zeven duizend zielen tellen, op de tegenwoordige wijze beheerd worden, zal er van sluitende begrootingen moeilijk sprake kunnen zijn.

Een stoomverbinding kost alleen reeds meer dan die eilanden aan belastingen kunnen opbrengen.

Slechts dan zou zulk eene verbinding zonder al te groote offers in stand kunnen worden gehouden, indien zij ook over andere antillen, speciaal Sto. Domingo, kon gaan. De verbinding van Curaçao en Sto. Domingo, waaraan reeds lang behoefte bestaat, zou dan tenminste een behoorlijk deel der bedrijfskosten kunnen goedmaken.

Voor een rechter, uitsluitend om hunne rechtszaken te behartigen bieden, betoogden verscheidene leden, de Bovenwindsche eilanden geen arbeidsveld. Eén enkele kantonrechter in een drukke stad in Nederland heeft in een week meer rechtszaken te berechten dan er in een geheel jaar op die eilanden kunnen voorkomen.

Als een goede oplossing ten deze werd door die leden aanbevolen het benoemen van een jurist tot gezaghebber van St. Martin.

Enkele andere leden konden met dat voorstel niet medegaan. Niet alleen dat op de Bovenwindsche eilanden meer zaken voorkomen dan men wel denkt, zoodat zij niet door één enkelen persoon, die tevens gezaghebber is, kunnen worden berecht, doch ook het vereenigen van de rechts- en de uitvoerende macht in één persoon is niet aan te bevelen, betoogden zij.

Het voornemen om door een omgaanden rechter op de Bovenwindsche eilanden recht te laten spreken kon bij enkele leden geen bijval vinden, zoolang de officieren van justitie, die de zaken moeten instrueeren en pasklaar maken voor den rechter, op de tegenwoordige wijze worden aangesteld.

Een lid beval het denkbeeld van plaatselijke bestemmingsbelastingen in overweging aan als een eerste stap in de richting van een gezond financieel beheer.

Aan Kolonialen Raad en Raden van Politie zouden de bevoegdheid moeten worden toegekend om, naar vast te stellen regelen, telken jare de middelen aan te wijzen (b. v. opcenten op zekere belastingen), waarmede bepaalde uitgaven van uitsluitend plaatselijk belang, als b. v. gewoon onderhoud der straten, verlichting, enz. enz. zullen worden bestreden.

Een bescheiden stap in deze richting met eenigen steun uit de algemeene kas zou, meende dit lid, van groote opvoedende kracht kunnen zijn om het verantwoordelijkheidsgevoel van de vertegenwoordigers der bevolking te versterken.

Een lid keurde het af, dat de Gouverneur den heer Balaguer, die, naar de meening van dat lid, de aangewezen persoon was om te worden belast met het geven van onderwijs in het Spaansch, niet aan de Wilhelminaschool heeft willen werkzaam stellen, omdat hij ,,een afvallige priester'' zou zijn.

Verscheidene leden keurden de handelwijze van den Gouverneur volkomen goed en een paar dezer leden gaven te kennen, dat, had de Gouverneur den heer Balaguer benoemd, zij hunne dochters van de school zouden hebben genomen.

Eenige andere leden betoogden, dat de Gouverneur heelemaal vrij is in het benoemen en aanstellen van personen.

Enkele leden zouden gaarne kennis willen nemen van de verslagen der Schoolcommissie en van den Inspecteur van het Onderwijs omtrent den stand van het onderwijs over het afgeloopen jaar.

Eenige leden vroegen of de nieuwbenoemde Landbouwkundige geen middel kent tegen de rupsen- en vliegenplaag, die periodiek de maïs vernielt en zouden ook gaarne worden ingelicht welke resultaten de heer Van Breemen verkregen heeft van zijne pogingen tot bestrijding van de ziekte onder de dividiviboomen.

Enkele leden drongen er op aan, dat ook op Pietermaai een algemeene begraafplaats zal worden gebouwd.

Een paar leden uitten hunne bevreemding over de mededeeling in de Memorie van Toelichting, dat nu alle verplaatsingen van pachters van domeingronden zijn geschied.

Als men maar even het Koloniaal Verslag raadpleegt, dan blijkt het toch, dat er maar een betrekkelijk zeer gering aantal verplaatsingen hebben plaats gehad.

Deze leden zouden niet veel meer over het onderwerp zeggen, maar konden alleen de opmerking niet achterwege houden, dat het h. i. beter ware geweest, zoo het Bestuur van den beginne aan openhartiger tegenover den Raad was geweest en ronduit had gezegd, dat niet de verplaatsing der pachters het hoofddoel van den aankoop van de plantage Dokterstuin is geweest.

Artikelen.

Art. 33a. Door eenige leden werd het voorstel gedaan het uitgetrokken bedrag elk jaar om de beurt aan een der praktizijns toe te kennen, die dan gedurende dat jaar aan alle onvermogenden, die zijn bijstand noodig hebben, dien kosteloos moet verleenen.

Art. 39. Enkele leden konden nog steeds het nut der boschwachters niet inzien. Waarom op Curaçao op een enkel complex domeingronden wel boschwachters en op andere niet?

Art. 44a. De vraag werd gesteld hoe het vervoer van brievenmalen van en naar Aruba plaats vindt en of voor dat vervoer geen betaling gedaan wordt.

Art. 50. Verscheidene leden vroegen of er bij den post voor draadlooze telegrafie op Daniel een verzendstation zal worden aangebracht. Zonder verzendstation is het nut van dien post voor de kolonie niet heel groot.

Art. 70. Eenige leden konden de opmerking niet achterwege houden, dat de resultaten van het onderwijs de zeer sterke stijging der uitgaven kwalijk rechtvaardigen.

Art. 73. Gevraagd werd of de tegenwoordige regeling dezer lessen het den onderwijzers niet te druk maakt en alzoo schadelijken invloed uitoefent op hunne hoofdbezigheden aan de school.

Art. 74. Men vroeg met hoeveel leerlingen de cursus dit jaar is begonnen en of de onderwijzer aan dien cursus een akte van bevoegdheid heeft.

Art. 80. Men gaf te kennen, dat men zich het recht voorbehoudt om bij de behandeling van het ontwerp van de nieuwe onderwijsverordening deze aangelegenheid van alle kanten te bezien en dat aan het passeeren van den post geen consequentie moet worden gehecht.

Art. 84d. Gevraagd werd naar het nut, dat de kolonie van den raadsman in landbouwzaken ooit gehad heeft.

Art. 87b. Met het oog op een ziekte onder de geiten, die zich kort na het invoeren op Curaçao van rasgeiten van Barbados heeft voorgedaan en die den veestapel heeft gedecimeerd, rieden verscheidene leden de grootste voorzichtigheid aan bij verder invoeren.

Een lid vroeg of het niet mogelijk zou wezen, dat het Gouvernement ook de verbetering van het runderras ter hand nam, vooral met het oog op de melkvoorziening van Willemstad.

Voor vele planters is het invoeren van een goeden dekstier uit de Vereenigde Staten van Amerika een te kostbare, en vooral een te gewaagde onderneming. Er zou al veel gewonnen zijn, indien het Gouvernement althans de risico op zich kon nemen tegen een kleine premie, waardoor de maatregel op den duur geen uitgaafpost voor de Koloniale kas zou behoeven te beteekenen.

Art. 87c. Hoe komt het — zoo werd gevraagd — dat zoo weinig gebruik wordt gemaakt van den motorploeg, die toch zulk een nuttig werktuig is?

Art. 91. Eenige leden waren van oordeel, dat, nu men het getal der gouvernements-geneeskundigen zoo aanzienlijk wil uitbreiden als wordt voorgesteld, de bezoldigingen, die niet lang geleden zijn herzien en verhoogd, niet zoo hoog behoeven te zijn als thans voorgesteld.

Andere leden meenden, dat de gouvernements-geneeskundigen wel behoorlijk bezoldigd moeten zijn, maar hadden bezwaar tegen de te groote uitbreiding van het aantal. Zoo zouden zij dan ook de buitendistricten alleen door drie geneeskundigen bediend willen zien instede van door vier.

Nog andere leden meenden, dat die districten zelfs met twee geneeskundigen er beter aan toe zouden zijn dan zooals zij dat tegenwoordig zijn.

Art. 95d. Men vroeg hoeveel in 1917 de kosten van voeding van de in quarantaine gestelde personen hebben bedragen.

Naar het verscheidenen leden wilde voorkomen, zullen de bedoelde kosten hoog oploopen, waarom zij in overweging gaven de quarantaineverordening zoodanig te wijzigen, dat zij kunnen worden verhaald op degenen, die in staat zijn om te betalen.

Art. 109. De wensch werd geuit, dat het reinigen der straten in den vroegen morgen zal geschieden en niet overdag zooals thans.

Men wees er op, dat de zindelijkheid der straten te wenschen overlaat en drong er op aan toe te zien, dat zij niet moedwillig worden vuil gemaakt en om tegen de personen, die zich aan die overtreding schuldig maken, met kracht op te treden.

Art. 120. Met verwijzing naar hetgeen omtrent den Openbaren Gezondheidsdienst is gezegd bij de algemeene beschouwingen, verklaarde men vrij algemeen zijn stem niet te kunnen verleenen aan dit blanco-crediet.

Zijn in het algemeen blanco-credieten, zelfs voor omschreven doeleinden, weinig aan te bevelen, zulk een onbepaalde volmacht om over een onbepaald bedrag te beschikken voor in het geheel niet aangewezen maatregelen ging den afdeelingen wel wat te ver.

Art. 123. Gevraagd werd waarom de bezoldiging van den onlangs aangekomen ingenieur niet uitgetrokken is. Was bij de samenstelling der begrooting aan het Bestuur niet bekend, dat die ambtenaar zou uitkomen?

Art. 129b. Door sommige leden werd de noodzakelijkheid bepleit van den bouw van een barak, waarin patiënten, lijdende aan besmettelijke ziekten en die thuis niet behoorlijk verpleegd kunnen worden, behandeld kunnen worden, waartoe thans geen gelegenheid bestaat.

Art. 129 l en n. Verscheidene leden gaven dringend in overweging deze werken, die in normale tijden onderscheidenlijk f 7 200,— en f 5 000,— zouden hebben gekost en waarvoor thans de belangrijke sommen van f 13 000,— en f 19 000,— worden aangevraagd, werken, waarvan de uitvoering zonder eenig bezwaar enkele jaren kan worden uitgesteld, van de begrooting af te voeren en eerst als de tijden weder normaal zijn daarvoor redelijke credieten aan te vragen.

Art. 129o. Om dezelfde redenen als bij vorige begrootingen

aangevoerd, verklaarde men zich vrij algemeen tegen dezen post en thans te meer, nu de loonstandaard en de prijs van materialen zoo hoog zijn.

Enkele leden bepleitten althans uitstel.

Art. 131. Gevraagd werd om eenige inlichtingen omtrent de plannen van het Bestuur ten aanzien van de havenverbetering. Eenige leden zouden gaarne inzage willen hebben van de zeker belangrijke rapporten van den Directeur der Openbare werken over dit onderwerp.

Art. 133a. Men wenschte te vernemen op welke wijze het Bestuur zich voorstelt de putten te verbeteren.

Eenige leden verwachtten niet veel heil van den maatregel, andere meenden, dat het Bestuur in dit opzicht toch niet werkeloos mag blijven.

Art. 140. Enkele leden noemden de bezoldigingen van den havenmeester-loods op Curaçao en den hulploods aan de St. Annabaai te laag in verhouding met de door hen gepresteerd wordende diensten.

Art. 141c. De wenschelijkheid, dat ook de Gezondheidsdienst over een motorboot kan beschikken, werd door eenige leden bepleit.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 5den April 1918.

De Rapporteurs,

EDWIN SENIOR.

F. W. P. WINKEL.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Memorie van antwoord.

Nº 10.

Algemeene beschouwingen.

Ondergeteekende geeft toe, dat de onderwerpelijke begrooting een der belangrijkste is, die bij den Kolonialen Raad werd ingediend.

Er komen verschillende posten op voor, waarvoor aanzienlijke bedragen moeten worden uitgetrokken: bedragen die, wanneer de kolonie binnenkort zich zelve zou moeten bedruipen, werkelijk onze financieele draagkracht verre zouden te bovengaan.

Waar echter de Regeering in het Moederland ons wil helpen om niet alleen op het eiland Curaçao, maar ook op de andere eilanden der kolonie, de werken tot stand te brengen, die direct of indirect tot den meerderen welstand van de plaats kunnen bijdragen, of voor de bevolking van groot nut kunnen zijn, moeten wij, meent ondergeteekende, die hulp dankbaar aanvaarden, wel wetend, dat het Moederland ons daarvoor geen kosten zal willen opleggen, die wij moeilijk zouden kunnen dragen.

Indien Curaçao, na den oorlog, als het scheepvaartverkeer in deze streken een groote vlucht gaat nemen, met de andere havens in den omtrek met succes wil kunnen concurreeren, om een behoorlijk deel daarvan tot zich te trekken, moet niet alleen onze haven aan de scheepvaart de noodige zekerheid en gemakken bieden, maar moet ook het eiland zelve, en vooral Willemstad, wat de zindelijkheid, den gezondheidstoestand, den quarantaine-dienst, het nemen van hygiënische maatregelen, de watervoorziening, enz., enz. betreft, de vergelijking met de andere eilanden en havensteden in den omtrek glansrijk kunnen doorstaan.

Vooral omdat Curaçao niet in alle opzichten zóó gunstig gelegen is als men dat wel zou wenschen, moet er getracht worden onze haven als aanlegplaats voor de scheepvaart ook om andere redenen aantrekkelijk en gezocht te maken.

Ondergeteekende is het geheel eens met den Raad, dat het optimisme omtrent de toekomst van Curaçao de voorzichtigheid niet uit het oog mag doen verliezen; doch er dient ook voor gezorgd te worden, dat de zuinigheid de wijsheid niet bedriegt, en dat de maatregelen, waardoor ons eiland het scheepvaartverkeer tot zich kan trekken, worden genomen vóór dat dit zich in andere plaatsen heeft vastgelegd.

Ondergeteekende hoopt, dat de sisalcultuur voor Curaçao moge blijken een blijvende bron van welvaart te zijn, en is ook van oordeel, dat de uitbreiding van de aloëcultuur op Aruba en Bonaire, en van de katoencultuur op de bovenwindsche eilanden, aan de respectievelijke eilanden niet weinig ten goede zal kunnen komen.

Omtrent de toekomst van onze hoedenindustrie heeft hij steeds de beste verwachtingen; mits — zooals thans het geval is — een bekwaam deskundige met de leiding er van belast blijft.

Hij zou het voor de kolonie een groot nadeel achten als de emigratie naar Cuba werkelijk te groote afmetingen ging aannemen, zoodat er hier schaarschte of gebrek aan werkvolk kwam. Het is echter nog de vraag of deze wel zal aanhouden, en of de werklui op Cuba bestand zullen zijn tegen het veel nattere klimaat.

Tegengaan kan men de emigratie niet, meent ondergeteekende, als de arbeiders, door de veel hoogere loonen daar, werkelijk in een betere positie komen.

Met betrekking tot de bewering, dat het streven naar gepaste zuinigheid van den Raad bij Bestuur en Regeering steeds weinig waardeering heeft gevonden, meent ondergeteekende te moeten opmerken, dat dit streven altijd op hoogen prijs is gesteld, en dat ook bij het Bestuur steeds een dergelijk streven heeft voorgezeten. Uit de omstandigheid, dat voorstellen, die het Bestuur dacht te moeten doen om den economischen toestand van de kolonie te verbeteren, soms bij den Raad geen goede ontvangst hebben gehad, mag niet de gevolgtrekking worden gemaakt, dat een gepaste zuinigheid niet door Bestuur en Regeering wordt betracht.

Integendeel zal men dankbaar moeten zijn als het Moederland zich offers wil getroosten om de kolonie weer op te heffen. Dat drukkende belastingen hiervan later wellicht het gevolg zullen zijn, mag niet worden verondersteld, waar door het Moederland in dit opzicht steeds rekening is gehouden met de draagkracht der bevolking.

't Was ondergeteekende daarom ook aangenaam te vernemen, dat de Afdeelingen in beginsel geen bezwaar hadden tegen de nieuwe financieele regeling.

Ondergeteekende deelt niet de meening, dat het redelijker zou zijn alle uitgaven in het belang der stroohoedennijverheid, van den landbouw, de veeteelt, enz., dus ook de bezoldigingen en toelagen van het personeel onder den ,,buitengewonen dienst'' te brengen. Hij meent, dat van deze takken van dienst alleen de *tijdelijke* uitgaven, bestemd voor maatregelen tot verbetering van landbouw en veeteelt, de voorschotten tot aanmoediging van den katoenbouw en die aan landbouwondernemingen, zoomede de tijdelijke uitgaven voor de ontwikkeling van de stroohoedennijverheid, welke uitgaven alle rechtstreeks verband houden met de economische ontwikkeling der kolonie, als ,,buitengewoon'' kunnen worden beschouwd. De bezoldigingen en toelagen van het personeel en hunne voedergelden en reis- en teerkosten, zoomede de bijdrage aan het departement van landbouw in Suriname behooren echter z. i. als gewone huishoudelijke uitgaven te worden aangemerkt, aangezien zij jaarlijks terugkeeren en een vast karakter dragen. Wel zou het bedrag van f 50,— voor vergoeding van onkosten aan den gouvernementscommissaris bij geldelijk gesteunde landbouwmaatschappijen (artikel 86) onder ,,buitengewoon'' kunnen worden gebracht, aangezien dit een uitgaaf is, die verband houdt met uitgaven, die onder ,,buitengewoon'' zijn opgenomen en de post waarschijnlijk van tijdelijken aard is.

De rente van voorschotten uit 's Rijksschatkist is onder ,,buitengewoon'' opgenomen, omdat de huishoudelijke uitgaven, voor zoover zij niet door de eigen middelen der kolonie worden gedekt, uit de Rijksbijdrage worden betaald en die Rijksbijdrage voor het grootste deel gebruikt wordt tot dekking van uitgaven voor den ,,buitengewonen dienst''. De kasvoorschotten kunnen alzoo niet uit uitgaven van den ,,gewonen dienst'' onstaan.

Met de opmerking dat het onderhoud van gebouwen, wegen, enz. — tenzij het een zoo groote herstelling betreft, dat men van een nieuw gebouw of van een nieuwen weg zou kunnen spreken — onder den ,,gewonen dienst'' zou zijn te brengen, is ondergeteekende het geheel eens. Daarom heeft hij dan ook alleen de *buitengewone* uitgaven voor dat onderhoud, enz. (artikel 128) onder den ,,buitengewonen dienst'' gebracht en van die buitengewone uitgaven nog als ,,*gewone* dienst'' beschouwd de posten genoemd onder de letters *d* en *h*, welke posten, ofschoon zij bij de indeeling der begrooting onder de *buitengewone* uitgaven moeten worden gerangschikt, daar de bedragen daarbij aangevraagd te hoog zijn om uit den post voor gewoon onderhoud te worden gekweten, toch werkelijk *gewone* onderhoudskosten betreffen.

Ondergeteekende kan niet toegeven, dat bij de oprichting van den post voor draadlooze telegrafie op Daniel en bij de voorgenomen oprichting van een dergelijken post op St. Martin meer een rijksbelang dan het zuiver koloniale zou zijn betrokken. Bovendien zou er, zelfs indien dit zoo ware, toch

geen reden bestaan om de blijvende uitgaven van die posten onder de rubriek ,,buitengewoon'' te brengen, maar wel om ze door het Rijk te laten dragen.

Voor het denkbeeld van ,,een lid'' om plaatselijke bestemmingsbelastingen in te voeren is, meent ondergeteekende, in het algemeen wel wat te zeggen. Het groote bezwaar er tegen is echter z. i., dat er op de eilanden zoo weinig personen zijn, die wat in de belastingen kunnen bijdragen.

Ook moet hij er op wijzen, dat de bevoegdheid om wettelijke regelingen tot belastingheffing te maken, bij het Regeeringsreglement aan de Raden van Politie is onthouden, zoodat aan deze Raden de macht ontbreekt om voor bepaalde doeleinden tot het heffen van belastingen, zelfs van opcenten op belastingen, mede te werken.

Ondergeteekende kan niet inzien, op welke wijze door het optreden van den Openbaren Gezondheidsdienst werkelijk zekere belangen worden geschaad.

De geest, die van dit departement uitgaat, is die van harden arbeid en belangstelling in het welzijn der kolonie, zoowel in hygiënischen als in economischen zin, gepaard met groote zuinigheid (men denke bijv. aan de werkwijze van Laboratorium en Polikliniek) en welwillendheid tegenover allen bij eenige maatregelen betrokken.

Het kan evenwel niet anders of de consequenties, die voortvloeien uit de ontwerpen, waaraan door den Raad zelf werd medegewerkt, moeten worden getrokken, wat dikwijls hooge uitgaven met zich brengt. Men kan zich daaraan niet onttrekken.

Hoewel het complex Beekenburg voor sommige doeleinden, bijv. uitrooken van schepen in gele-koorts-quarantaine, nog geschikt is, en daarom in stand dient gehouden te worden, voldoet het door afstand en inrichting niet meer aan de moderne eischen, die aan een observatie- en zeker niet aan een verplegings-inrichting moeten gesteld worden.

Afkomstig uit den tijd toen men van de verspreidingswijzen der infectie-ziekten niet op de hoogte was, was het in dien tijd goed gezien, het complex op verren afstand van het bevolkingscentrum te plaatsen.

Maar de tijden, en met hen de opvattingen omtrent quarantaine, zijn door de ontdekkingen der laatste dertig jaren geheel veranderd.

Het nieuwe plan ,,Mundo Novo'' is daarom ontstaan.

De twee bestaande gebouwen zullen worden ingericht voor observatie-inrichtingen, terwijl er twee nieuwe barakken zullen worden gebouwd, waarvoor Zijne Excellentie de Minister van Koloniën, die een spoedige uitvoering gewenscht achtte, reeds een bedrag van f 40 000,— op de begrooting van 1918 heeft uitgetrokken.

Het is wellicht niet ondienstig hier op te merken, dat reeds gedurende het laatste halfjaar de gebouwen op Mundo Novo als quarantaine-gebouwen voor observatie en verpleging zijn gebruikt en wel tot voldoening van alle betrokkenen. Het oude Landshospitaal is op eenvoudige schaal tot observeer-inrichting gemaakt, terwijl een kamer in het oude gele-koorts hospitaal op sobere, doch aan alle moderne eischen beantwoordende wijze, als verpleegkamer is in orde gemaakt. Het inrichten van deze kamer was een der eerste zorgen van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, omdat bij zijn komst, gelijk zeer terecht door eenige leden onder artikel 129b wordt opgemerkt, hier absoluut geen gelegenheid bestond om lijders aan besmettelijke ziekten, buiten hunne woning te verplegen. Ook uit dit oogpunt is het voorstel van barakken-bouw zeer wel te verdedigen.

Voor wat de bezwaren tegen de begrafenisverordening betreft, deze zou ondergeteekende liever behandelen bij de handeling van het ontwerp zelf. Acht hij de bezwaren gegrond, dan zal daarmede zeker rekening worden gehouden.

De vraag of de nieuw ingevoerde Openbare Gezondheidsdienst eigenlijk wel noodig was, was, meent ondergeteekende, beter op haar plaats geweest bij de behandeling van het ontwerp, dat een Openbaren Gezondheidsdienst heeft ingevoerd. Het ontwerp werd toen met algemeene stemmen aangenomen en belangrijke bezwaren werden niet aangevoerd.

Zeker is het dat hier op hygiënisch gebied nog zeer veel te doen en te regelen valt.

De sterfte-cijfers in de kolonie zijn zeer wisselend. De laatste jaren waren zij vrij gunstig en maken geen kwaad figuur tegenover omringende landen. Dit mag echter geen reden tot gerustheid geven, omdat in de kolonie nog tal van hygiënische verhoudingen bestaan, die het uitbreken en voortwoekeren van besmettelijke ziekten, in de hand kunnen werken.

Trouwens komen hier genoeg ziekte-vormen voor, die op gebrekkig hygiënische toestanden wijzen, zooals bijv. de endemische typhus, de vele gevallen van dysenterie, de venerische ziekten, waaraan een groot deel der bevolking lijdende is, om van andere, zooals Puerperale infecties, tuberculose, niet te spreken.

Ondergeteekende sluit zich gaarne aan bij de hulde door den Raad gebracht aan den Directeur der Openbare Werken voor de doortastende wijze, waarop hij, trots de werkelijk vele en groote moeilijkheden, het werk der havenverbetering heeft tot stand gebracht.

Ook hij is van oordeel, dat de gelden, die de havenverbetering kost, in alle opzichten als goed besteed kunnen worden beschouwd.

De verbetering van de haven van Aruba bleek, bij een grondig onderzoek, veel meer te moeten kosten, dan men oorspronkelijk had gedacht.

Wil men de haven geschikt maken voor gewone stoomschepen, dan moet er een gedeelte van het rif worden opgeruimd, wat op zich zelf reeds ongeveer 2½ millioen gulden zal kosten; en om de haven voor de zeilvaart goed in orde te brengen, zal er f 354 000,— aan verwerkt moeten worden.

In overleg met den Directeur der Openbare Werken heeft ondergeteekende er echter Zijne Excellentie den Minister van Koloniën op gewezen, dat men reeds tot een groote verbetering zou komen, als er voor Aruba een flinke motorboot werd aangeschaft, die de schepen in en uit kan slepen, zoo voorts de grootste ondiepten wat werden weggebaggerd — hetgeen waarschijnlijk met den zandzuiger zou kunnen geschieden — en de rooi, die in de haven uitloopt, werd verlegd, om verdere aanslibbing te voorkomen.

De kosten van dat alles zouden bestreden kunnen worden uit het bedrag, dat nu als eerste termijn op de begrooting is uitgetrokken.

De verdere uitdieping van de haven zou dan kunnen geschieden als er hier een flinke emmerbaggermachine is, die toch in de toekomst noodig zal zijn om de meest hinderlijke ondiepten in het Schottegat weg te baggeren.

Het is niet te ontkennen, dat de verschillende verbeteringen, die op de bovenwindsche eilanden zullen worden aangebracht, aanmerkelijk grootere bijdragen zullen vorderen om de begrootingen er van sluitend te maken.

Dat Nederland echter deze eilanden niet in een achterlijken toestand wil laten verkeeren, omdat de bevolking er van maar weinig in de belastingen kan bijdragen, en alles wil aanwenden om ze zoo mogelijk economisch vooruit te helpen, zal, meent ondergeteekende, door ons allen ten hoogste gewaardeerd moeten worden.

Komt er een interkoloniaal bootje in den dienst, dan zal het voorstel om het Sto. Domingo te laten aandoen, teneinde een deel van de exploitatiekosten goed te maken, zeker worden overwogen.

Het is wel waarschijnlijk, dat de omgaande rechter op de bovenwindsche eilanden het niet heel druk zal hebben met de berechting van rechtszaken; doch daaruit kan, meent ondergeteekende, niet worden afgeleid, dat hij er niet noodig zou zijn. Er dient, als het eenigszins mogelijk is, gezorgd te worden, dat er ook op die eilanden recht wordt gesproken door een rechter, van wien vermoed kan worden, dat hij voor zijn ambt de noodige bekwaamheid bezit.

Het feit, dat er niet meer dan vijftig à zestig strafzaken en

betrekkelijk weinig burgerlijke zaken op die eilanden voorkomen, ontheft de Regeering niet van die plicht.

De vereeniging van het ambt van gezaghebber met dat van rechter is in het algemeen niet gewenscht. Bovendien ligt het in de bedoeling om den gezaghebber ambtenaar van het openbaar ministerie te maken.

De verslagen van de schoolcommissie en van den Inspecteur voor het Onderwijs omtrent den stand van het onderwijs over het afgeloopen jaar liggen op de Secretarie ter inzage van de leden van den Raad.

Voor wat betreft de middelen tot bestrijding van de rupsen- en vliegenplaag kan het volgende worden opgemerkt.

Voor zoover de rupsen in de keel van de plant voorkomen, d. i. in de holte, die de bladeren aan den top van den nog groeienden halm vormen, zou een middel van bestrijding wellicht te vinden zijn in het daarin werpen van eene kleine hoeveelheid van een mengsel van maismeel en Parijsch groen, daar dit middel elders bij groote mais weleens toegepast wordt, wanneer die onder de aanvallen van dergelijke rupsen te lijden heeft. Het mengsel wordt door de rupsen gegeten en het Parijsche groen, een arsenicumverbinding, veroorzaakt haar dood.

Het middel heeft echter twee bezwaren bij de toepassing. Vooreerst is het uiterst vergiftig, ook voor den mensch en voor andere dieren dan de rupsen, zoodat aan het gebruik ervan gevaren verbonden zijn zoowel voor de personen, die ermee moeten omgaan, als voor het vee, dat op een of andere wijze toegang tot zoo behandelde velden zou krijgen.

In de tweede plaats dient elke plant, ja elke halm afzonderlijk behandeld te worden, hetgeen natuurlijk hooge kosten meebrengt.

In plaats van dit vergiftigde voedsel gebruikt men ook wel droge, fijne asch, maar het is de vraag, of de aanwending daarvan de kosten loonen zou.

Men kan de rupsen ook dooden door den halm onder het uitoefenen van eenigen druk door de hand te halen, maar deze methode is nog omslachtiger dan de behandeling met Parijsch groen. Wanneer de rupsen nog klein zijn, ontsnappen zij bovendien wel eens aan de bewerking, terwijl bij te sterk drukken de groeitop beschadigd kan worden.

Voor zoover het rupsen betreft, die in de aren voorkomen en de rijpende korrels aanvreten, schijnen geen middelen bekend te zijn om ze op goedkoope en afdoende wijze te bestrijden. Uitkloppen en afzoeken is de eenige weg om dit euvel te keer te gaan.

Voor de vliegenplaag bestaan geen technische bestrijdingsmiddelen. Daar de larven van het insect, wel beschut, binnen de bloemkafjes leven, zijn zij niet te bereiken, zonder het vruchtbeginsel tevens te vernielen of te beschadigen. De volwassen insecten, die om de aren zweven, weg te vangen, zou het aangewezen middel zijn, maar is praktisch onuitvoerbaar.

Van de biologische bestrijdingsmiddelen heeft men over het algemeen niet veel heil te verwachten blijkens de hier opgedane ondervinding.

Winderig weer is de grootste vijand van het insect.

Door de aren, zoodra zij bloot komen, in papier of een dichte stof te wikkelen, verhindert men de toetreding van het insect tot de bloemen, maar dit is een methode, die alleen op kleine schaal praktisch uitvoerbaar is.

Voor wat de ziekte van dividiviboomen betreft heeft de raadpleging van een uitgebreide literatuur over het onderwerp: wortelziekten bij boomen den wd. landbouwkundige geleerd, dat de eenige bestrijdingswijze van wortelparasieten is de aangetaste boomen op zoo grondig mogelijke wijze uit te roeien. Toepassing van middelen, die men bij de behandeling van bovenaardsche deelen kan aanwenden, falen bij onderaardsche wegens de onbereikbaarheid en onzichtbaarheid der aangetaste organen.

Bij de dividivi is zelfs deze bestrijdingswijze vrijwel uitgesloten:

1° omdat de cultuur (voor zoover er van cultuur sprake kan zijn) te weinig loonend is om op degelijke wijze de ver-

nietiging van de zieke boomwortels ter hand te nemen;
2° omdat de ziekte zich niet van enkele beperkte middelpunten uit verspreidt, maar wijd en zijd om zich heen grijpt en soms in een zeer snel tempo.
Tegenover gevallen als dit staat de praktische plantenziektekunde machteloos.

Wanneer binnenkort de openbare begraafplaats aan de Overzijde wordt opengesteld en het blijkt, dat er voldoende gebruik van wordt gemaakt, heeft ondergeteekende er geen bezwaar tegen om ook voor een openbare begraafplaats op Pietermaai een crediet aan te vragen.
Hij wijst er echter op, dat het moeilijk zal zijn daar een terrein te vinden, dat niet te ver van de stad ligt.

Wat betreft de verplaatsing van de pachters van gouvernements gronden kan ondergeteekende het volgende mededeelen.
Overgeplaatst zijn — zooals de districtmeester aan ondergeteekende uitdrukkelijk heeft verklaard — alle personen, die daarvoor in aanmerking kwamen, behalve de bewoners van Westpunt, Buitenbosch (Willebrordus) en van de gronden gelegen beneden Daniel, langs Siberie.
Ook heeft men laten zitten een paar personen, die vlak bij de terreinen van Dokterstuin en Pannekoek wonen, aan den overkant van den weg, omdat die verplaatsing heelemaal geen zin zou hebben.
Het billijkheidsgevoel van ondergeteekende belette hem de bewoners van de drie genoemde complexen tot verhuizing te dwingen.
Voor wat betreft Westpunt en Buitenbosch heeft hij de reden daarvoor reeds bij vroegere begrootingen uitvoerig opgegeven.
Voor wat de gronden beneden Daniel, langs Siberie, aangaat, was hem gebleken, dat de bewoners daar fatsoenlijke arbeiders zijn, die grootendeels in de stad hun werk vinden, en dat die menschen het als een groot onrecht zouden beschouwen zoo zij van hunne grondjes, waar zij tientallen van jaren op hebben gewoond, werden afgezet.
Van de menschen, die daar wonen, kwam een viertal bij ondergeteekende om hun belangen te bepleiten.
Zij werken, zeiden zij, in de stad, twee als pontvoerders, een als metselaar en een als timmerman. 's Maandags 's morgens, heel in de vroegte, gaan zij — zooals zij opgaven — naar hun werk, waarvoor zij drie uur moeten loopen, en 's Zaterdags 's avonds keeren zij naar huis terug, waarvoor zij ook weer een afstand van drie uur te voet moeten afleggen. Werden zij verplaatst naar Dokterstuin, dan zou die afstand in plaats van drie vijf uur worden: wat, zeiden zij, te bezwaarlijk voor hen zou wezen. In de stad gaan wonen konden zij niet, omdat zij daar voor een krot van een huisje te veel geld zouden moeten betalen, terwijl zij buiten, na veel sparen, een behoorlijke woning hadden kunnen bouwen.
Wat voor hen gold, gold, zeiden zij, ook voor de meeste andere menschen, die daar wonen.
Zij smeekten ondergeteekende hen toch te laten blijven, waar zij waren; te meer daar de gronden, die zij zouden verlaten, voor de omliggende plantages van geen nut zouden zijn.
Uit een taxatie door den districtmeester opgemaakt, bleek dat op die terreinen huisjes staan van betrekkelijk veel waarde; o. a. dat er twee huisjes zijn, die aan de eigenaars wel f 100,— zullen gekost hebben; een van f 200,—; drie van f 250,—; twee van f 300,—; drie van f 350,—; een van f 500,—; en een van f 600,—. Dit alles wijst er op, dat vele bewoners daar arbeidzame menschen zijn, die zich zelf in hun stand hebben opgewerkt.
De eigenaars van de genoemde plantages verklaarden, dat zij van de menschen, die daar woonden, niets kwaads wisten. Alleen was er, zoo verklaarde de eigenaar van Siberie, een zekere Juan, van wien men zeide, dat hij wel eens stal. Ondergeteekende verzocht hem daarom dien persoon nader aan te duiden, teneinde hem de huur van zijn grond te kunnen doen opzeggen. De gevraagde opgave is hem nog niet verstrekt.
Met het oog op het bovenstaande *kon* ondergeteekende er niet toe besluiten om de bewoners van deze gouvernements

gronden, die voor de aangrenzende plantages als weidegronden geen waarde hebben, tot verhuizing te dwingen. Hij zou dit als een groote onbillijkheid hebben beschouwd: want men verlieze niet uit het oog, dat men hier niet te doen heeft met een gewone huur van landerijen, die doorgaans maar voor een jaar of wat wordt aangegaan, en waarbij de huurder er op kan rekenen, dat hem die na niet te langen tijd zal worden opgezegd. De grondjes worden hier voornamelijk verhuurd om den huurders de gelegenheid te geven een eigen huisje te bouwen, en die huur wordt, tenzij bij wanbetaling, nagenoeg nooit opgezegd. Zelfs na den dood van den huurder wordt de huur, zoo mogelijk, aan diens nabestaande overgedragen.

Hetgeen ondergeteekende hier opgeeft, heeft hij ook bij zijne depêche van 26 Februari 1918 aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën medegedeeld.

Hij heeft nooit getracht de zaak van de verplaatsing der pachters anders voor te stellen dan hij haar zelve inzag; wat hij trouwens in geen enkele aangelegenheid, die hij met den Raad had te behandelen, heeft gedaan. In niet een stuk, aan den Raad gericht, heeft hij iets geschreven, dat hij oogenblikkelijk niet juist en waar achtte.

De reden, waarom hij indertijd aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën heeft geadviseerd om de gronden op Dokterstuin en Pannekoek aan te koopen, was om een gelegenheid te vinden, den menschen, die dit wenschten, buiten een stukje grond in huur te kunnen afstaan, en om de *lastige* huurders van gouvernements gronden, die te dicht bij de plantages waren gelegen, te verplaatsen.

Artikelen.

Art. 33a. Het voorstel om het bedrag elk jaar om de beurt aan een der praktizijns toe te kennen is, meent ondergeteekende, moeilijk op te volgen, omdat het meermalen kan voorkomen, dat er twee onvermogenden zijn, die in een en dezelfde zaak een praktizijn noodig hebben.

Art. 34. De boschwachters zijn aangesteld om te waken tegen het clandestien vernielen der *uitgestrekte bosschen* op het in 1913 aangekochte complex domeingronden; de overige domeingronden zijn geheel kaal; er zijn daar geen boschwachters noodig.

Worden al de voor uitgifte geschikte gronden op Dokterstuin, Pannekoek en Wacao in huur afgestaan, dan zullen de pachters veel voordeel kunnen trekken van de overblijvende bosschen, die zij als weigronden voor hun vee zullen kunnen gebruiken en waarin zij droog hout voor hun gebruik zullen kunnen sprokkelen.

Wordt er geen toezicht gehouden over deze bosschen, dan zal ook het nieuw aangekochte complex domeingronden binnenkort even kaal worden als de overige gouvernements gronden.

Art. 44a. Het vervoer van brievenmalen van en naar Aruba geschiedt ingevolge art. 7 van de verordening van 31 December 1889 (P. B. 1890 Nº 6) kosteloos door de gezagvoerders van de Nederlandsche schepen met vaste vaart tusschen Curaçao en Aruba.

Wanneer die brievenmalen evenwel omvangrijk zijn, wordt daarvoor eene vergoeding gegeven.

Mocht echter met het stellen van de vraag bij dit artikel bedoeld zijn te worden ingelicht, waarom een krediet wordt voorgesteld voor het in het leven roepen van een geregelden maildienst tusschen Curaçao en Bonaire, terwijl voor den dienst tusschen Curaçao en Aruba geen gelden worden aangevraagd, dan kan ondergeteekende mededeelen, dat van de zijde van het Bestuur van Aruba daartoe geen voorstellen zijn gedaan.

Art. 50. Of het in de bedoeling ligt van de Regeering in het Moederland om op Daniel een verzendstation te bouwen, is ondergeteekende niet bekend. Het komt hem echter niet onwaarschijnlijk voor, dat hier binnen niet te langen tijd zulk een station zal komen.

Art. 70. Ondergeteekende kan niet toegeven, dat de stijging der uitgaven voor het openbaar meer uitgebreid lager onderwijs op Curaçao niet door de uitkomsten van dat onderwijs worden gerechtvaardigd. Waar die op de Wilhelminaschool *goed* genoemd mogen worden en er op de Hendrikschool volgens de verslagen van den Inspecteur voor het Onderwijs en de Schoolcommissie op Curaçao *vooruitgang te bespeuren* is en bovendien de hoogere raming verband houdt:

1º met de traktementsverhooging van 1917,

2º met de aanvrage voor 6 leerkrachten in Nederland, voor wie hoogere toelagen voor akten in het belang van het onderwijs in het vooruitzicht zijn gesteld, welke toelagen ook verleend moeten worden aan de reeds in dienst zijnde leerkrachten (f 2 000,— meer op onderdeel *c*),

3º met het feit, dat drie leerkrachten met verlof zijnde, in 1919 terug kunnen zijn, dus voor hun volle bezoldiging in de raming zijn opgenomen (f 8 400,— op onderdeel *a*),

dan kan van sterke stijging geen sprake zijn, omdat ook nog voor de Wilhelminaschool, door de invoering van het nieuwe leerplan op de Hendrikschool de aanstelling van een onderwijzer meer (hoofdzakelijk voor Spaansch en Engelsch) noodig was.

Mochten de leden aan het woord gedacht hebben aan een sterke stijging der uitgaven vergeleken met een tiental jaren geleden, dan mag nog wel gewezen worden op het tot stand komen van verschillende uitbreidingen en verbeteringen door den Raad meermalen gevraagd:

1e. beide scholen 9 klassen;
2e. fröbelklasse aan de Wilhelminaschool;
3e. voor elke klasse één leerkracht;
4e. betere en liefst Nederlandsche krachten voor de lagere klassen;

en op de traktementsverbeteringen van 1914 en 1917, welke niet uitgevoerd konden worden zonder vrij aanzienlijke stijging der uitgaven.

Art. 73. Waar binnen niet al te langen tijd tekort aan geschikte leerkrachten voor de scholen voor gewoon lager onderwijs is te voorzien, moest de opleiding van onderwijzers aan de Normaallessen op Curaçao zoo spoedig mogelijk ter hand genomen worden met de beschikbare of zich beschikbaar stellende krachten. Wel is het te betreuren, dat de uitzending van krachten uit Nederland nog niet is geschied, waardoor over meer krachten kon worden beschikt en vooral het werk van den Inspecteur voor het Onderwijs zou worden verlicht, die niet alleen de lessen leidt in de richting, waarin het gewoon lager onderwijs zich moet ontwikkelen, maar wegens gebrek aan leerkrachten ook een groot deel der lessen voor zijn rekening genomen heeft. Deze regeling heeft juist gemaakt, dat geen der onderwijzers het te druk heeft, zoodat van een schadelijken invloed op hun hoofdbezigheid aan de school geen sprake kan zijn.

Wanneer in Suriname een zevental leeraren der Hendrikschool te Paramaribo nog benoemd worden om per week 6 tot 10 volle uren les te geven aan de Normaallessen en den Cursus voor den 2n. Rang, zonder dat — zooals de Inspecteur voor het Onderwijs beweert — ooit sprake is geweest van een nadeeligen invloed op hun schoolwerkzaamheden, worden de ijver en de toewijding der onderwijzers en onderwijzeressen van Hendrik- en Wilhelminascholen, aan wie bij de tegenwoordige regeling der Normaallessen 1 tot 6 lessen van $\frac{3}{4}$ uur is opgedragen, door de leden, die de opmerking maakten, zeker te laag aangeslagen.

Noch door de Hoofden der beide M. U. L. O. scholen, noch door den Inspecteur voor het Onderwijs zijn tekortkomingen van deze onderwijzers of onderwijzeressen in dezen waargenomen, terwijl zij zonder uitzondering hun lessen na schooltijd met ijver geven, zich daarvoor ook behoorlijk voorbereiden en de noodige correctie naar behooren verrichten.

Art. 74. In dit artikel is sprake van twee onderwijzers voor het geven van onderwijs in de beginselen der zeevaartkunde, één op Curaçao, één op Saba. Het is niet duidelijk naar het onderwijs op welk eiland wordt gevraagd.

Op Curaçao is in 1917 geen leergang voor zeevaartkunde

geopend, omdat er geen leerlingen waren. Ook dit jaar is nog niet met een nieuwen leergang begonnen, vooral omdat de oudere zeevarenden, voor wie de leergang in de eerste plaats noodig geacht wordt, thans door de groote drukte bij de zeilvaart niet te bereiken zijn. Eerstdaags zal een oproeping gedaan worden voor jongelieden, die onderwijs in de beginselen der zeevaartkunde wenschen te ontvangen om bij genoegzame deelname een leergang te beginnen. Het Bestuur meent, hoewel geen enkel persoon op Curaçao aanwezig is in het bezit van de akte voor zeevaartkunde Middelbaar Onderwijs, de eenige akte, die in Nederland op dit gebied wordt uitgereikt, dat wel beschikt wordt over een persoon met voldoende theoretische en vooral practische kennis om dien leergang te leiden.

Op Saba wordt het onderwijs in zeevaartkunde nog steeds gegeven door den persoon, aan wien dat onderwijs bij de opening van den eersten leergang in 1909 is opgedragen. Ook deze heeft geen akte van bevoegdheid, maar is in de praktijk gevormd. Het feit, dat deze leergang jaar in jaar uit leerlingen heeft, en dat velen hunner diploma's bij de Amerikaansche scheepvaart hebben verworven, is een bewijs, dat de uitkomsten voldoende zijn. In Januari 1918 telde die leergang 13 leerlingen.

Art. 84d. Het nut, dat de kolonie van dezen post heeft, is waarschijnlijk, dat zij eventueel bij het departement van landbouw in Suriname inlichtingen kan vragen, als het advies van meer deskundigen in landbouwzaken noodig wordt geoordeeld.

Art. 87b. De waarn. landbouwkundige is reeds te rade gegaan met den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst teneinde bij een toekomstigen invoer van fokvee de aangevoerde dieren aan een onderzoek te onderwerpen.

De verbetering van het runderras ter hand te nemen ligt geheel op den weg van de door het Bestuur ingestelde Commissie voor de veeverbetering, waarvan de landbouwkundige voorzitter is. Er zal voor gezorgd worden, dat de zaak in de commissie ter sprake gebracht wordt. Zij kan dan bij het Bestuur eventueel voorstellen doen van de strekking, als in het Verslag te berde gebracht.

Art. 87c. Voor het gebruik van den motorploeg waren in de twee vorige jaren maar weinig aanvragen ingekomen. Daarvan konden bovendien enkele niet ingewilligd worden wegens ongeschiktheid van het terrein. Een met boomen begroeid stuk grond, ook al staan zij niet dicht op elkaar, leent zich niet voor de bewerking met een tractorploeg, daar het, nog afgezien van het gevaar, dat stronken en wortels voor den ploeg opleveren, het geregelde afwerken in hooge mate belemmert.

Vele planters schijnen nog niet de gelegenheid te hebben gehad den ploeg aan het werk te zien. Wanneer er op het gouvernements proefterrein op Groot-Kwartier dit jaar geploegd wordt, zal dit vooraf worden aangekondigd, zoodat belanghebbenden er bij tegenwoordig kunnen zijn.

Art. 91. Ondergeteekende is het eens met de leden, die van oordeel zijn, dat de gouvernements-geneeskundigen voor de behoorlijke uitoefening van hun dienst, behoorlijk moeten worden gehonoreerd; dit geldt te meer nu voortaan de geneeskundigen ook aan minvermogenden niets in rekening zullen mogen brengen.

Om aan de bewoners van de buitendistricten een behoorlijk geneeskundige behandeling te kunnen verzekeren, moeten er, meent hij, buiten vier geneeskundigen zijn; vooral ook omdat, als de verplichte lijkschouwing wordt ingevoerd, het werk van de geneesheeren niet weinig zal toenemen.

Art. 95d. De hier bedoelde kosten hebben in 1917, een jaar waarin bijna voortdurend quarantaine bestond, bedragen f 623,88½.

Tegen het in het tweede lid van het Voorloopig verslag voorgestelde bestaan zekere bezwaren. Quarantaine wordt ingesteld ten behoeve van de havenplaats en niet in het belang van de personen, die er aan worden onderworpen. Te-

genover de kosten, die dit de havenstad veroorzaakt, staat de verwachte meerdere veiligheid.

Overwogen zou kunnen worden of voor sommige door den quarantaine-dienst te verrichten werkzaamheden, waarbij de betrokkenen ook bepaald voordeel hebben, geen vergoeding zou kunnen worden gevraagd; mits het algemeene beginsel maar onaangetast blijft en de uitvoerende ambtenaar niet in financieele betrekking tot belanghebbenden komt te staan.

Art. 109. Met de werkzaamheden wordt 's morgens zes uur aangevangen; deze worden, en dit is hoog noodig, verder op den dag tot vijf uur voortgezet. Er zou dus alleen overblijven de straten 's nachts te reinigen. Dit denkbeeld is nog niet zoo kwaad, maar stuit af op praktische bezwaren, vooral wat het ophalen van vuil betreft.

De zindelijkheid der straten laat, voor wat de hoofdwegen betreft, weinig te wenschen over. In kleine zijstraten kan het soms eens wat vuil zijn, doch dat heeft men in iedere stad. Wanneer de straten pas zijn schoongemaakt, wordt er dikwijls weer vuil op gegooid. Dit zal niet ophouden, voor dat de bevolking zelf inziet, dat zij de straten niet mag verontreinigen. Het zal echter nog wel geruimen tijd duren, voordat dit besef algemeen bij de bevolking is doorgedrongen.

Overtredingen zijn zeer moeilijk direct te constateeren. De verontreiniging heeft meestal plaats, nadat men zich eerst overtuigd heeft, dat er geen politie in den omtrek is.

Art. 120. Ondergeteekende heeft er geen bezwaar tegen om dezen post te laten vervallen.

Art. 123. De bezoldiging van den onlangs aangekomen ingenieur werd op deze begrooting niet uitgetrokken, omdat het besluit van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën tot uitzending van dien ingenieur, voor het verrichten van onderzoekingen aangaande plannen door Zijne Excellentie opgeworpen, Curaçao bereikte na het opmaken van de ontwerp-begrooting.

Bij nota van wijzigingen wordt er een bedrag voor aangevraagd.

Art. 129b. De opmerking naar aanleiding hiervan is reeds beantwoord bij de algemeene beschouwingen.

Art. 129 l en n. Wegens de hooge bouwsommen van deze beide werken in de tegenwoordige dure tijden zou het eenerzijds wel overweging verdienen om de uitvoering daarvan eenige jaren uit te stellen.

Anderzijds moet niet uit het oog verloren worden, dat het werk genoemd onder letter *l* geheel in hout zal worden uitgevoerd, welk materiaal nog wel in Demerara kan worden aangeschaft en dat ook voor het werk genoemd onder *n*, in plaats van ijzer, hout als constructiemateriaal zou kunnen worden gebezigd, waardoor dit laatste werk ook minder kostbaar zou zijn, terwijl er zooveel andere werken opgenomen zijn, die wegens gebrek aan materialen wellicht uitgesteld zullen moeten worden.

Aangezien bovendien het streven bestaat om de noodig geoordeelde werken niet anders uit te stellen dan in gebiedende noodzakelijkheid, werden deze posten aangevoerd.

Daarom wordt het raadzaam geacht de bedoelde posten te handhaven.

Art. 129o. De verlenging van den steiger op St. Eustatius is bepaald noodig, vooral nu de Cultuur Maatschappij Nederlandsche Antillen binnenkort betrekkelijk aanzienlijke hoeveelheden van verschillende artikelen zal gaan uitvoeren. Voor een eiland, dat in cultuur wordt gebracht, kan men zich met de gebrekkige wijze, waarop daar de goederen aan wal moeten worden gebracht en verscheept, niet tevreden stellen.

Art. 131. Met de verdere verbetering van de haven, waarvoor een memoriepost is uitgetrokken, wordt voornamelijk bedoeld de uitdieping van een gedeelte van het Waaigat om een goede ligplaats te krijgen voor de vele zeilschepen, en

daardoor, wanneer het scheepvaartverkeer gaat toenemen, aan de werven in de St. Annabaai meer plaats beschikbaar te houden voor de stoomschepen.

Ondergeteekende is omtrent deze zaak in correspondentie met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën.

Daar het belang van de kolonie vordert, dat de verschillende plannen, die er voor de uitvoering van het werk zijn opgemaakt, nog niet bekend worden, voordat Zijne Excellentie de Minister van Koloniën de wijze heeft aangegeven, waarop dit volgens hem het best zal kunnen geschieden, kan ondergeteekende, tot zijn spijt, op 't oogenblik aan het verzoek van den Raad om de rapporten van den Directeur der Openbare Werken over dit werk over te leggen, geen gevolg geven.

Art. 133a. Ter verbetering van de putten zal er rondom den put een betonvloer worden gemaakt en de put aan de binnenzijde tot op een diepte van vijf Meter worden afgepleisterd, terwijl de put boven zal worden afgedekt; voorts zal er een terreintje om den put worden afgerasterd. Alles om verontreiniging van de putten te voorkomen.

Art. 140. Ondergeteekende meent, dat de havenmeesterloods en de hulploods behoorlijk bezoldigd worden.

Art. 141c. Voorloopig is, meent ondergeteekende, een afzonderlijke motorboot voor den gezondheidsdienst niet bepaald noodig. Men mag ook niet uit het oog verliezen, dat de aanschaffing daarvan tegenwoordig zeer veel zou kosten.

In de hierbij aangeboden Nota van Wijzigingen worden nog eenige voorstellen gedaan; ondergeteekende meent te kunnen volstaan met te verwijzen naar de daarbij gegeven toelichtingen.

Willemstad, den 22n. April 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke. begrooting voor het dienstjaar 1919.

Nota van wijzigingen.

N° 11.

1o. In de Ontwerp-verordening.

Artikel 1.

Iste Afdeeling.

Algemeen en gewestelijk bestuur.

Gouvernementssecretarie en algemeene dienst.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 1 wordt verhoogd met f 3 000,— en gebracht op f 75 416,—.

Overtochts,- vervoer- en verplaatsingskosten van ambtenaren en gepensionneerden.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 11 wordt verhoogd met f 12 000,— en gebracht op f 39 000,—.

Tusschen de onderartikelen 11 en 12 wordt een nieuw onderartikel ingevoegd, t. w.:

Onderartikel 11 bis. Kosten van aanschaffing van een stoom- of motorschip voor het onderhouden van de gemeenschap tusschen de eilanden der kolonie onderling, of van verzekering op andere wijze van die verbinding (kolonie) . . f *Memorie.*

Het totaal der 1ste afdeeling wordt gebracht op f 184 267,—.

IIde Afdeeling.

Rechts- en politiewezen.

Kantongerecht op Curaçao en rechterlijke macht op de andere eilanden.

Tusschen de onderartikelen 18 en 19 wordt een nieuw onderartikel ingevoegd, t. w.:

Onderartikel 18bis. Verdere kosten van de hervorming van de rechtspraak in de kolonie ..... f *Memorie.*

IVde Afdeeling.

Geldelijk beheer.

Post en telegraaf.

2°. Telegraaf.

Tusschen de onderartikelen 48 en 49 wordt een nieuw onderartikel ingevoegd, t.w. :

Onderartikel 48bis. Kosten van inrichting van een post voor draadlooze telegrafie op een der Nederlandsche Bovenwindsche eilanden, en daarmede verband houdende uitgaven ..... f *Memorie.*

Algemeene kosten.

Uit den tekst van onderartikel 60 vervallen achter het woord ,,Weerbaarheidskorps'' de komma en de woorden ,,van'' tot en met ,,Verbond''.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 60 wordt verlaagd met f 750,— en gebracht op f 500,—.
Het totaal der IVde afdeeling wordt gebracht op f 154 417,—.

Vde Afdeeling.

Eeredienst, onderwijs en armenzorg.

Eeredienst.

Uit den tekst van onderartikel 63 vervallen achter het woord ,,gemeenten'' de komma en de woorden ,,zoomede'' tot en met ,,behoeften''.
Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 63 wordt verhoogd met f 200,— en gebracht op f 53 309,—.

Onderwijs.

3º. Openbaar meer uitgebreid lager onderwijs.

In den tekst van onderartikel 71 wordt tusschen de woorden ,,schoolmeubelen'' en ,,schoolbehoeften'' gevoegd het woord ,,leermiddelen'', terwijl achter het woord ,,Wilhelminascholen'' vervallen de woorden ,,en'' tot en met ,,verkocht''.

5º. Verdere kosten van het onderwijs.

Tusschen de onderartikelen 72 en 73 wordt een nieuw onderartikel ingevoegd, t.w. :
Onderartikel 72bis. Kosten van overvoer en studie van jongelieden, die buiten de kolonie eene opleiding ontvangen ..... f 8 000,—

Armenzorg.

De memorie-raming van onderartikel 83 wordt vervangen door eene raming van f 1 200,—.
Het totaal der Vde afdeeling wordt gebracht op f 284 020,—.

VIIde Afdeeling.

Openbare gezondheidsdienst.

Inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten.

In den tekst van onderartikel 103 worden tusschen het tweede en derde woord van dien tekst gevoegd de woorden ,,den tandheelkundige en''.
Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 103 wordt verhoogd met f 300,— en gebracht op f 950,—.

Algemeene kosten.

Uit den tekst van onderartikel 114 vervalt achter het woord ,,verloskunde'' het woord ,,zoomede'', terwijl aan den tekst wordt toegevoegd ,,zoomede huur van gebouwen voor woningen van de gouvernements-geneeskundigen in het 2de en 4de district''.
Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 114 wordt verhoogd met f 1 000,— en gebracht op f 43 338,—.
Onderartikel 120 vervalt. De volgende onderartikelen schuiven alle een nummer op.
Het totaal van de VIIde afdeeling wordt gebracht op f 198 528, —.

VIIIste Afdeeling.

Openbare werken.

Ambtenaren en beambten.

In den tekst van onderartikel 122 (oud 123) worden achter het woord ,,directeur'' gevoegd de woorden ,,van openbare

werken, den ingenieur'' en achter het woord ,,beambten'' de woorden ,,bij het departement''.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 122 (oud 123) wordt verhoogd met f 6 000,— en gebracht op f 26 530,—.

Onderhoud, herstelling en nieuwe werken.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 128 (oud 129) wordt verhoogd met f 32 900,— en gebracht op f 152 250,—.

Straat- en kustverlichting.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 135 (oud 136) wordt verhoogd met f 900,— en gebracht op f 12 580, —.

Tusschen de onderartikelen 140 (oud 141) en 141 (oud 142) wordt het volgende ingevoegd, t.w. :

„Weerkundigen- en stormwaarschuwingsdienst.

Onderartikel 140bis. Aandeel van de kolonie in de kosten van een weerkundigen dienst met daaraan verbonden waarschuwingsdienst ..... f *Memorie.*

Onderartikel 140ter. Aandeel van de kolonie in de kosten van bedrijf van den weerkundigen dienst, enz.. f *Memorie*''.

Het totaal der VIIIste afdeeling wordt gebracht op f 481 319,—.

IXde Afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, onderstanden, toelage, zoomede uitgaven voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen.

Het bedrag uitgetrokken bij onderartikel 142 (oud 143) wordt verlaagd met f 150,— en gebracht op f 73 386,—.

Het totaal der IXde afdeeling wordt gebracht op f 182 722,—.

Het totaal der afdeelingen wordt gelezen f 1 752 036,—.

In het ,,Algemeen Overzicht'' worden de totalen van Curaçao, Saba en Kolonie onderscheidenlijk gelezen f 912 897,—, f 30 280,— en f 396 562,— en die van de afdeelingen I, IV, V, VII, VIII en IX onderscheidenlijk f 184 267,—, f 154 417,—, f 284 020,—, f 198 528,—, f 481 319,— en f 182 722,— terwijl het slotcijfer van de geheele begrooting gelezen wordt f 1 752 036,—.

Het slotcijfer van het ontwerp wordt gelezen:

Een millioen zeven honderd twee en vijftig duizend, zes en dertig gulden.

Artikel 2.

Dit artikel wordt gelezen :

Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der artikelen 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 42, 44, 46, 48, 49, 53, 55, 57, 59, 61, 62, 64, 67, 69, 71, 72, 72*bis*, 73, 75, 76, 78, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 90, 92, 94, 95, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 107, 109, 111, 113, 114, 115, 116, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 135, 136, 138, 140, 141, 142, 143, 144 en 146 van de bij deze verordening voorloopig vastgestelde begrooting ontoereikend wordt bevonden, kan het, evenals de posten bij de artikelen 11*bis*, 18*bis*, 48*bis*, 80, 130, 133, 140*bis* en 140*ter* voor *Memorie* uitgetrokken, door overschrijving uit artikel 147 dier begrooting worden aangevuld.

Artikel 3.

Voor het in dit artikel genoemd getal 148 wordt gelezen 147.

Artikel 4.

Het middel genoemd onder B. *p*. vervalt, terwijl de middelen genoemd onder B. *q*. tot en met B. *dd*. alle een letter opschuiven.

2o. In den uitgewerkten en toelichtenden staat.

Iste Afdeeling.

Algemeen en gewestelijk bestuur.

Gouvernementssecretarie en algemeene dienst.

(1) Het bij onderdeel *a* van artikel 1 uitgetrokken aantal hoofdcommiezen wordt vermeerderd met één en gebracht op vier. Het voor die hoofdcommiezen uitgetrokken bedrag wordt verhoogd met f 3 000,— en gebracht op f 12 600,—. Het totaal van onderdeel *a* van artikel 1 wordt gebracht op f 70 166,— en dat van artikel 1 op f 75 416,—.

Overtochts-, vervoer- en verplaatsingskosten van ambtenaren en gepensionneerden.

(2) Het bedrag uitgetrokken bij artikel 11 wordt verhoogd met f 12 000,— gebracht op f 39 000,—.

(3) Tusschen de artikelen 11 en 12 wordt een nieuw artikel ingevoegd, t.w. :

Artikel 11bis. Kosten van aanschaffing van een stoom- of motorschip voor het onderhouden van de gemeenschap tusschen de eilanden der kolonie onderling, of van verzekering op andere wijze van die verbinding (kolonie).... f *Memorie.*

Het totaal der Iste afdeeling wordt gebracht op f 184 267,—.

In het ,,Overzicht'' van de Iste afdeeling worden de totalen van Curaçao en Kolonie onderscheidenlijk gelezen f 87 827,— en f 61 500—, terwijl het totaal van dat Overzicht gelezen wordt f 184 267,—.

IIde Afdeeling.

Rechts- en politiewezen.

Kantongerecht op Curaçao en rechterlijke macht op de andere eilanden.

(4) Tusschen de artikelen 18 en 19 wordt een nieuw artikel ingevoegd, t.w. :

Artikel 18bis. Verdere kosten van hervorming van de rechtspraak in de kolonie..... f *Memorie.*

IVde Afdeeling.

Geldelijk beheer.

Post en telegraaf.

2e Telegraaf.

(5) Tusschen de artikelen 48 en 49 wordt een nieuw artikel ingevoegd, t.w. :

Artikel 48bis. Kosten van inrichting van een post voor draadlooze telegrafie op een der Nederlandsche Bovenwindsche eilanden, en daarmede verband houdende uitgaven..... f *Memorie.*

Algemeene kosten.

(6) Uit den tekst van artikel 60 vervallen achter het woord ,,Weerbaarheidskorps'' de komma en de woorden ,,van'' tot en met ,,Verbond''.

Onderdeel *b.* van genoemd artikel 60 vervalt en onderdeel *c.* wordt onderdeel *b.* terwijl het totaal van het artikel verlaagd wordt met f 750,— en gebracht op f 500,—.

Het totaal der IVde afdeeling wordt gebracht op f 154 417,—.

In het ,,Overzicht'' van de IVde afdeeling wordt het totaal van Curaçao gelezen f 105 179,—, terwijl het totaal van dat Overzicht gelezen wordt f 154 417,—.

Vde Afdeeling.

Eeredienst, onderwijs en armenzorg.

Eeredienst.

(7) Uit den tekst van artikel 63 vervallen achter het woord ,,gemeenten'' de komma en de woorden ,,zoomede'' tot en met ,,behoeften'', terwijl achter genoemd woord ,,gemeenten'' een dubbele punt wordt gevoegd.

Aan het slot van onderdeel *a.* van genoemd artikel wordt opgenomen :

1 predikant bij de Nederlandsch-Hervormd-Israelietische gemeente, f 3 500,— tot f 4 000,— ..... f 3 500,—.

Het totaal van onderdeel *a* wordt gebracht op f 49 100,—.

Onderdeel *d.* van bovengenoemd artikel 63 vervalt en het totaal van dat artikel wordt gebracht op f 53 309,—.

Onderwijs.

3°. Openbaar meer uitgebreid lager onderwijs.

(8) De beide onderdeelen van artikel 71 vervallen. In den tekst van genoemd artikel wordt tusschen de woorden ,,schoolmeubelen'' en ,,schoolbehoeften'' gevoegd het woord ,,leermiddelen'', terwijl achter het woord ,,Wilhelminascholen'' vervallen de woorden ,,en'' tot en met ,,verkocht''. Het totaal van het artikel blijft behouden op f 2 000,—.

5°. Verdere kosten van het onderwijs.

(9) Tusschen de artikelen 72 en 73 wordt een nieuw artikel ingevoegd, t. w.:

Artikel 72bis. Kosten van overvoer en studie van jongelieden die buiten de kolonie eene opleiding ontvangen f 8 000,—

Armenzorg.

(10) De memorie-raming van artikel 83 wordt vervangen door eene raming van f 1 200,—.

Het totaal der Vde Afdeeling wordt gebracht op f 284 020,—.

In het ,,Overzicht'' van de Vde afdeeling wordt het totaal van Curaçao gelezen f 180 789,— terwijl het totaal van dat Overzicht gelezen wordt f 284 020,—.

VIIde Afdeeling.

Openbare gezondheidsdienst.

Inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten.

(11) In den tekst van artikel 103 worden tusschen het tweede en derde woord van dien tekst gevoegd de woorden: ,,den tandheelkundige en'' terwijl in de onderverdeeling van het artikel opgenomen wordt: ,,aan den tandheelkundige f 300,—.''

Het totaal van artikel 103 wordt gebracht op f 950,—.

Algemeene kosten.

(12) Uit den tekst van artikel 114 vervalt achter het woord ,,verloskunde'' het woord ,,zoomede'' en achter het woord ,,afgelegd'' de dubbele punt, terwijl aan den tekst wordt toegevoegd ,,zoomede huur van gebouwen voor woningen van de gouvernements-geneeskundigen in het 2de en 4de district:''

Aan artikel 114 wordt voorts toegevoegd een nieuw onderdeel, t. w.:

g. huur van gebouwen voor woningen van de gouvernements-geneeskundigen in het 2de en 4de district, à f 500, f 1 000,—.

Het totaal van artikel 114 wordt gebracht op f 43 338,—.

(13) Artikel 120 vervalt. De volgende artikelen schuiven alle een nummer op.

Het totaal van de VIIde afdeeling wordt gebracht op f 198 528,—.

In het ,,Overzicht'' van de VIIde afdeeling wordt het totaal van Curaçao gelezen f 163 504,—, terwijl het totaal van dat Overzicht gelezen wordt f 198 528,—.

VIIIste Afdeeling.

Openbare werken.

Ambtenaren en beambten.

(14) In den tekst van artikel 122 (oud 123) worden achter het woord ,,directeur'' gevoegd de woorden ,,van openbare werken, den ingenieur'' en achter het woord ,,beambten'' de woorden ,,bij het departement:'', terwijl de dubbele punt achter het woord beambten vervalt.

In de onderverdeeling van onderdeel *a.* van genoemd artikel 122 (oud 123) wordt opgenomen:

1 ingenieur ..... f 6 000,—.

Het totaal van onderdeel *a.* wordt gebracht op f 14 600,— en het totaal van artikel 122 (oud 123) op f 26 530,—.

Onderhoud, herstelling en nieuwe werken.

(15) Aan artikel 128 (oud 129) (Curaçao) worden twee nieuwe onderdeelen toegevoegd, t. w.:

f bis. bouw van een woning voor den gouvernements-geneeskundige in het 3de district..... f 22 000,—

f ter. bouw van twee openbare privaten..... f 8 600,—

Het totaal van Curaçao van artikel 128 (oud 129) wordt gebracht op f 106 600,—.

Aan artikel 128 (oud 129) wordt voorts nog een nieuw onderdeel toegevoegd, t. w.:

Saba:

r. aankoop van een stuk gronds en bouw van een regenbak te Hellsgate ..... f 2 300,—.

Het totaal van artikel 128 (oud 129) wordt gebracht op f 152 250,—.

Straat- en kustverlichting.

(16) Het bedrag uitgetrokken bij onderdeel *a.* van artikel 135 (oud 136) wordt verhoogd met f 900,— en gebracht op f 8 400,—.

Het totaal van Curaçao van artikel 135 (oud 136) wordt gebracht op f 9 500,— en het totaal van artikel 135 (oud 136) op f 12 580,—.

(17) Tusschen de artikelen 140 (oud 141) en 141 (oud 142) wordt het volgende ingevoegd, t. w.:

„Weerkundigen- en stormwaarschuwingsdienst.

Artikel 140 bis. Aandeel van de kolonie in de kosten van inrichting van een weerkundigen dienst met daaraan verbonden stormwaarschuwingsdienst..... ..... f *Memorie.*

Artikel 140 ter. Aandeel van de kolonie in de kosten van bedrijf van den weerkundigen dienst, enz..... f *Memorie.*''

Het totaal der VIIIste afdeeling wordt gebracht op f 481 319,—.

In het ,,Overzicht'' van de VIIIste afdeeling worden de totalen van Curaçao en Saba onderscheidenlijk gelezen f 262 319,— en f 4 980,—, terwijl het totaal van dat Overzicht gelezen wordt f 481 319,—.

IXde Afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, onderstanden, toelage, zoomede uitgaven voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen.

(18) Het bedrag uitgetrokken bij artikel 142 (oud 143) wordt verlaagd met f 150,— en gebracht op f 73 386,—.

Het totaal der IXde afdeeling wordt gebracht op f 182 722,—.

In het ,,Overzicht'' van de IXde afdeeling wordt voor Kolonie en totaal gelezen f 182 722,--.

In het ,,Algemeen Overzicht'' worden de totalen van Curaçao, Saba en Kolonie onderscheidenlijk gelezen f 912 897,--, f 30 280,--, en f 396 562,-- en die van de afdeelingen I, IV, V, VII, VIII, en IX onderscheidenlijk f 184 267,--, f 154 417,--, f 284 020,-- f 198 528,--, f 481 319,-- en f 182 722,--, terwijl het slotcijfer van de geheele begrooting gelezen wordt f 1 752 036,—.

3o. In de raming der middelen en inkomsten.

(19) *litt.* B. *p.* ,,Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik- en Wilhelminascholen f 1 000,—'' vervalt.

(20) De *litts.* B. *q.* tot en met B. *dd.* schuiven een letter op, en *litt.* B. *q.* (thans B. *p.*) ,,Onzuivere opbrengst van het huis en erf N° 6 aan de Werfstraat op Scharloo'' wordt geraamd op f 1 200,— instede van voor memorie.

Tengevolge van deze wijzigingen wordt gelezen :

het totaal van Curaçao (Inkomsten van onderscheiden aard) ..... f 212 774,—

het algemeen totaal van de Inkomsten van onderscheiden aard..... f 298 629,—

in het ,,Overzicht'' het totaal van Curaçao f 852 874,— en het algemeen totaal f 1 019 034,—.

De raming van de bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale middelen wordt, tengevolge van de thans voorgestelde wijzigingen in de ramingen der uitgaven en inkomsten, verhoogd met f 64 400,— en gebracht op f 733 002,—.

Toelichtingen.

(1) In verband met de toeneming van de werkzaamheden op de inspectie der belastingen is het noodzakelijk gebleken op dat kantoor een hoofdcommies te plaatsen, die den inspecteur in zijn omvangrijken taak kan bijstaan en ook aangewezen zal worden om hem bij ontstentenis te vervangen. Daarom wordt voorgesteld het aantal hoofdcommiezen met één te vermeerderen voor welken ambtenaar voor 1919 de minimum bezoldiging van f 3000 wordt aangevraagd.

(2) De gemeenschap tusschen de Benedenwindsche eilanden der kolonie onderling is hoogst gebrekkig. De meeste vaartuigen die in de vaart waren tusschen Curaçao en Aruba en Bonaire worden in den laatsten tijd voor andere diensten gebruikt, zoodat, zoowel gouvernements-passagiers als bijzondere personen, dikwijls lang moeten wachten op eene gelegenheid om van of naar Aruba en Bonaire te vertrekken. In de meeste gevallen is dan nog de gelegenheid, die zich voordoet, haast niet bruikbaar en wordt daarvan alleen daarom gebruik gemaakt, omdat zij de eenigste is. Ondergeteekende acht het noodzakelijk, dat aan dezen noodtoestand zoo spoedig mogelijk een einde komt en is daarom met Z. E. den Minister van Kolonien in overleg getreden over de wijze waarop verbetering daarin te brengen is. Z. E. heeft goed gevonden dat er een schoener werd gescharterd voor een wekelijkschen dienst tusschen de drie Benedenwindsche eilanden. De kosten daarvan bedragen f 1000 's maands.

(3) Deze post komt voor op de begrooting voor 1918. Zie de memorie van toelichting op het ontwerp-wet tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting voor 1918, ad artikel 11.

Aangezien nog niet bekend is, in hoeverre van het hierbij bedoeld krediet nog in 1918 gebruik zal kunnen worden gemaakt, wordt de post ook voor 1919 uitgetrokken.

(4) Met de verdere hervorming van de rechtspraak, ook op de Benedenwindsche eilanden, zullen er meerdere kosten gepaard gaan. Hoeveel die kosten zullen bedragen is nog niet met zekerheid vasttestellen, aangezien het overleg nopens de herziening van de rechtsmacht nog gaande is. Daarom wordt voor 1919 voor die uitgaven een memoriepost uitgetrok-

ken. Zie ook de bij noot 3 aangehaalde memorie van toelichting, ad artikel 19.

(5) Deze post komt voor op de begrooting voor 1918. Zie de bij noot 3 aangehaalde memorie van toelichting, ad artikel 45*bis*.

Aangezien nog niet bekend is, in hoeverre van het hierbij bedoeld krediet nog in 1918 gebruik zal kunnen worden gemaakt, wordt de post voor 1919 behouden.

(6) In verband met het beschikbaar stellen van studiebeurzen voor jongelieden, die buiten de kolonie eene opleiding ontvangen (zie noot 9) kan de bijdrage van f 750, — die jaarlijks aan de groep ,,Nederlandsche Antillen'' van het Algemeen Nederlandsch Verbond wordt verleend, vervallen, aangezien die bijdrage door genoemde groep voor hetzelfde doel wordt gebruikt.

(7) Naar aanleiding van een door den Kerkraad van de Nederlandsch-Hervormd-Israelietische gemeente daartoe gedaan verzoek en in verband met de omstandigheid, dat geestelijken van de andere gemeenten op Curaçao dit voorrecht genieten is de Predikant van genoemde gemeente tot pensioengerechtigd ambtenaar benoemd. Zijne bezoldiging is bepaald op f 3500 tot f 4000 en hem is gerekend te zijn ingegaan 1º Januari 1918 de minimum bezoldiging toegekend. De aan bovenbedoelde gemeente toegekende toelage ad f 3300, — als bijdrage ter voorziening in hare geestelijken behoeften, is, in verband met de benoeming van haar predikant, ingetrokken.

(8) In het belang van het onderwijs wordt het zeer wenschelijk geacht, dat de leermiddelen, die thans door de leerlingen op school worden gekocht, voor rekening van de school worden aangeschaft en aan de leerlingen in bruikleen worden gegeven. Hierdoor zal voorkomen worden, dat er te eeniger tijd gebrek aan leer — en leesboeken is, zooals de laatste jaren meermalen is voorgekomen, en zal de orde en netheid in hooge mate bevorderd worden. Van deze nieuwe regeling worden betere uitkomsten van het onderwijs verwacht. Bij een zorgvuldig beheer zullen de aangeschafte boeken waarschijnlijk meerdere jaren duren, zoodat in den vervolge de post wellicht lager zal kunnen worden geraamd. Naar aanleiding van het vorenstaande wordt voorgesteld den tekst van artikel 71 eenigszins te wijzigen en de beide onderdeelen daarvan te laten vervallen, terwijl het bedrag bij het artikel uitgetrokken, onveranderd blijft. In verband met deze wijziging zal uit de raming der middelen en inkomsten, stuk Nº 4, de raming van het middel B.p. ,,Opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan leerlingen van de Hendrik— en Wilhelminascholen'' ad f 1000,—, moeten vervallen.

(9) Op de begrooting voor 1918 is voor dit doel een memoriepost uitgetrokken. Zie de toelichting van Z. E. den Minister van Kolonien behoorende bij de Nota van Wijzigingen op die begrooting, bij artikel 61*bis*.

Voor 1919 meent ondergeteekende een bedrag van f 8 000,— te moeten aanvragen om aan eventueele verzoeken tot het verleenen van beurzen gevolg te kunnen geven.

Voor tegemoetkoming aan leerlingen van de normaallessen van de eilanden buiten Curaçao, op welke uitgaaf bij genoemd artikel 61*bis* van de begrooting voor 1918 ook gerekend wordt, is voor 1919 reeds een krediet aangevraagd bij artikel 73*c*.

(10) Ter voorkoming zooveel mogelijk van memorie-ramingen wordt voorgesteld de kosten van beheer en onderhoud van het huis en erf No. 6 op Scharloo, enz. (artikel 83) waarvoor tot dusver op de begrooting een memoriepost werd uitgetrokken, te stellen op f 1 200,—, zijnde ongeveer het gemiddelde van die kosten over de jaren 1914—1917. In verband hiermede zal ook in de raming der middelen en inkomsten, stuk Nº 4, de raming van het middel Bq. ,,Onzuivere opbrengst van het huis en erf Nº 6 aan de Werfstraat op Scharloo'', instede van voor memorie, op f 1 200,— moeten worden gesteld.

(11) Het is noodig gebleken om ten behoeve van de inrichting voor behandeling van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten met een tandheelkundige een regeling te treffen, volgens welke hij, tegen eene vergoeding van f 300,— 's jaars, alle hulp aan de in die inrichting behandelde zieken verleenen zal, die mocht worden gevorderd. Op de begrooting voor 1918 is bij nota van wijziging door Z. E. den Minister van koloniën een bedrag hiervoor voorgesteld. Zie de memorie van toelichting behoorende bij die nota, bij artikel 80.

(12) In verband met de aanneming der Verordening in zake den dienst der gouvernements-geneeskundigen is het noodig, dat er maatregelen genomen worden tot het verkrijgen van geschikte woningen voor de nieuw aan te stellen geneeskundigen.

Wegens de groote kosten, vooral in dezen tijd, verbonden aan het bouwen van 4 nieuwe woningen, acht ondergeteekende het raadzaam om, waar dit gevoegelijk kan, voorloopig woningen voor de geneeskundigen te huren.

In de eerste plaats komt het 2de district voor de vestiging van een geneeskundige in aanmerking. Het is echter waarschijnlijk thans wel mogelijk, aldaar een der geschikt gelegen plantagehuizen te huren, eventueel later te koopen. Daarom wordt als huurprijs voor een gebouw in dat district voor 1919 een bedrag van f 500,— aangevraagd.

In het 3de district is het niet mogelijk een dergelijke woning te vinden, daarom wordt verder in de nota van wijzigingen een bedrag voorgesteld om aldaar een woning te bouwen. Deze woning zal worden gebouwd op de plaats genaamd „Calabarie". De kosten worden geraamd op f 22 000,—.

In het 4de district zal er waarschijnlijk ook een woning gehuurd kunnen worden, waarvoor ook f 500,— wordt uitgetrokken.

Het ligt in de bedoeling om de geneeskundige van het 5de district voorloopig nog op Pannekoek te laten.

(13) Zie de memorie van antwoord.

(14) Voor bezoldiging van dezen ingenieur is bij de begrooting voor 1918 door Z. E. den Minister van Koloniën een krediet aangevraagd. Zie de memorie van toelichting behoorende bij het ontwerp-wet tot definitieve vaststelling van die begrooting, bij artikel 92.

(15) Voor wat betreft het krediet hierbij aangevraagd voor het bouwen van een woning voor den gouvernements-geneeskundige in het 3de district wordt verwezen naar noot 12 van deze toelichting.

Voor het bouwen van twee openbare privaten wordt een krediet van f 8 600,— aangevraagd, d. i. f 4 300,— voor elk privaat. Het ligt in de bedoeling, de geheele Willemstad met openbare privaten op geschikt gelegen punten te voorzien, alwaar de bevolking op gemakkelijke wijze niet alleen de natuurlijke behoeften zal kunnen verrichten, doch ook meegebracht faecaalvuil zal kunnen storten.

Het voornemen bestaat in deze een begin te maken aan de zeekust en wel op de plaatsen alreeds bij de bevolking als zoodanig in gebruik, te weten, Marietje en Rif.

De inwoners van het dorpje Hellsgate op Saba hebben elk jaar in den drogen tijd groot gebrek aan drinkwater. Zij bezitten wel is waar een paar kleine bakken, maar die zijn op verre na niet voldoende om in de behoefte te voorzien. In bijzonder droge jaren, wanneer zij ook in de Windwardside geen water kunnen krijgen, halen zij het water van de bron aan de Springbaai, welke bron ongeveer 600 M. lager dan Hellsgate ligt.

Het behoeft geen betoog, dat deze toestand verre van wenschelijk is en dat daarin verbetering behoort te worden gebracht. Daarom wordt voorgesteld in genoemd dorpje een regenbak te bouwen.

De kosten van aankoop van den daarvoor noodigen grond en van den bouw van den bak worden geraamd op f 2300,—.

(16) Verscheidene straten van het stadsdistrict zijn niet voldoende, andere in het geheel niet verlicht. Ondergeteekende acht het dringend noodig, dat door het aanbrengen van meer lichten in deze onvoldoende verlichting verbetering wordt gebracht. Dit zal niet alleen de reinheid van de straten bevorderen, maar ook de zedelijkheid en veiligheid. Het aantal meer aan te brengen lichten zal 43 zijn. De kosten bedragen ongeveer f 900,—, met welk bedrag artikel 136 wordt verhoogd.

(17) Deze beide posten komen voor op de begrooting voor 1918. (artikelen 107*bis* en 107*ter*) Zie de memorie van toelichting op het ontwerpwet tot definitieve vaststelling van die begrooting. Aangezien nog niet bekend is in hoever er van de hierbij bedoelde kredieten in 1918 gebruik zal kunnen worden gemaakt, noch welke de uitgaven zullen zijn, die in 1919 zullen moeten worden gedaan, worden de posten ook voor 1919 voor memorie geraamd.

(18) In verband met het overlijden van de weduwe C. J. Verhoeks, die een jaarlijksch pensioen van f 150, — genoot, wordt voorgesteld artikel 143 met dat bedrag te verlagen.

(19) Zie noot 8.

(20) Zie noot 10.

Willemstad, den 22n. April 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Gewijzigd Overzicht.

Nº 12.

OVERZICHT van de geraamde inkomsten en uitgaven voor elk eiland.

	Inkomsten.	Uitgaven.	Verschil.	
			Voordeelig.	Nadeelig.
Curaçao	f 852 874,—	f 912 897,—	f —	f 60 023,—
Aruba	49 900,—	212 804,—	—	162 904,—
Bonaire	27 560,—	70 745,—	—	43 185,—
St. Martin (Nederlandsch gedeelte)	13 630,—	77 625,—	—	63 995,—
St. Eustatius	23 285,—	51 123,—	—	27 838,—
Saba	7 435,—	30 280,—	—	22 845,—
Geheele kolonie	44 350,—	396 562,—	—	352 212,—
	f 1 019 034,—	f 1 752 036,—	f —	f 733 002,—
Bijdrage uit 's Rijks schatkist	733 002,—	—	733 002,—	—
	f 1 752 036,—	f 1 752 036,—	f 733 002,—	733 002,—

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

Eindverslag.

Nº 13.

Waar vele leden met het oog op de moeilijkheden, waarvoor de Regeering en het Bestuur zich in verband met de tijdsomstandigheden telkens geplaatst zien, het wenschelijk achtten, dat bij de openbare behandeling der begrooting geen te lange beschouwingen zouden worden gehouden over onderwerpen, die reeds in de schriftelijke gedachtenwisseling zijn behandeld en die, van hoeveel belang ook voor de bevolking van de kolonie, toch bij het tegenwoordig groot wereldgebeuren geheel in het niet verzinken, wenschte men in dit Eindverslag nog enkele opmerkingen te maken ook omtrent punten, die reeds in Voorloopig Verslag en Memorie van Antwoord zijn besproken.

Wanneer dan ook bij de openbare behandeling der begrooting menig punt, waarover in de stukken is gehandeld, onbesproken mocht blijven, dan behoort daaruit niet noodwendig de conclusie te worden getrokken, dat de Raad, of de leden, die in het Voorloopig Verslag aan het woord geweest waren, door de Memorie van Antwoord tot andere gedachten zijn gebracht. Inzonderheid ten aanzien van de richting, waarin de kolonie bestuurd wordt, en ten opzichte van het financiëele plan vroeg men nogmaals alle aandacht voor hetgeen daaromtrent in het Voorloopig Verslag is opgemerkt.

De Raad aanvaardt zeker gaarne de offers, welke het Moederland zich voor de ontwikkeling der kolonie wil getroosten, wil gaarne medewerken tot maatregelen, welke die ontwikkeling kunnen bevorderen.

Maar de Raad verlangt, dat op zijne medewerking eenige prijs zal worden gesteld en dat niet meer, zooals in den laatsten tijd wel wat te dikwijls het geval is geweest, allerlei maatregelen worden beraamd, plannen worden gemaakt geheel buiten hem om, vaak misschien in Nederland op adviezen van personen, die de kolonie niet of nauwelijks kennen. Teekenend in dit opzicht is het antwoord van het Bestuur ad art. 131. De Raad kan geene inlichtingen omtrent de daarbij bedoelde plannen krijgen, eer de Minister van Koloniën de zaak beslist heeft.

Met nadruk werd wederom gewaarschuwd tegen overijling in het uitvoeren van nieuwe werken, wanneer die zonder bepaald aan te wijzen benadeeling van bepaalde belangen nog een paar jaar kunnen worden uitgesteld, zooals de verlenging van den gouvernements-steiger op de reede van Bonaire en de bouw van de brug ter verbinding van het eilandje Simsonbaai met den vasten wal van St. Martin, de credieten waarvoor verscheidene leden nogmaals dringend in overweging gaven van de begrooting af te voeren.

Wat de quaestie van de verplaatsing der pachters betreft werd door enkele leden alsnog opgemerkt, dat het hier voornamelijk gaat om de samenwerking tusschen Bestuur en Raad. Voor eene goede verstandhouding en nuttige samenwerking is, vóór alles, noodig loyale uitvoering van gedane beloften of toezeggingen. Het indertijd aan den Raad voorgelegd plan betrof de verplaatsing van alle pachters van de domeingronden, waarop de eigenaren van naburige plantages het zoogenaamde weiderecht hadden. Alle berekeningen waren daarop gegrond en de bedoeling was een einde te maken aan een lang bestaand geschil tusschen de plantage-eigenaren en het Gouvernement.

Gewezen werd alsnog op den onhoudbaren toestand der privaten van de Hendrik- en de Wilhelmina-scholen. Men

drong aan op spoedige maatregelen om een einde te maken aan den toestand van vervuiling, waarin zij verkeeren.

Ook werd alsnog de aandacht gevestigd op het feit, dat er van de op Curaçao aangelegde macadamwegen blijkbaar zeer veel stof opgaat. Men vroeg of het niet mogelijk zou zijn om besproeiing van de straten toe te passen, al ware het alleen maar gedurende de maanden van het jaar, dat het hard waait en gewoonlijk niet regent.

Door een aantal leden werd opgemerkt, dat, waar dit met andere landsdienaren geschiedt, er zeer zeker alle reden aanwezig is om de op deze begrooting voorgestelde vergoeding voor de praktizijns reeds het loopend jaar en wel met ingang van 1º Januari toe te kennen.

Ten aanzien van de geneeskundige bediening van de buitendistricten handhaafden de Afdeelingen in hare meerderheid hare meening, dat voorshands gerust eene proef genomen kan worden met drie instede van vier geneesheeren. Dit is ook de meening van velen buiten den Raad, die zulk eene vermeerdering van het aantal geneesheeren een zeer groote verbetering noemen.

Ongetwijfeld zal het met vier doktoren beter gaan dan met drie, maar men zou dan even goed kunnen doorgaan en zeggen, dat er vijf of zes doktoren moeten zijn.

In overweging werd gegeven het tweede district een weinig naar het westen of noord-westen uit te breiden en den geneesheer voor het derde district voorloopig niet te benoemen, maar dat district, gelijk tot dusverre, van uit de Overzijde te doen bedienen. Na uitbreiding van het tweede district zal voor een geneesheer voor het derde district toch niet veel te doen overblijven, vooral als men bedenkt, dat de Curaçaosche Petroleum Maatschappij haar eigen dokter heeft voor hare werklieden. In elk geval achtte men de hierdoor te verkrijgen besparing aanzienlijk genoeg om er de proef mede te nemen en vertrouwde men, dat het Bestuur hier een bewijs van zijn goeden wil tot samenwerking op het gebied van den geneeskundigen dienst zal willen geven door de uitgaven voor den bedoelden geneesheer en den bouw van eene woning voor hem voorloopig terug te nemen.

Men gaf te kennen, dat het niet de bedoeling was, dat de gezondheidsdienst de beschikking kreeg over een afzonderlijke motorboot, doch dat hij ook gebruik zou kunnen maken van de motorboot voor de havenpolitie en den tol- en loodsdienst.

Artikel 11bis Eenige der leden, die het vorige jaar tegen deze uitgave hadden gestemd, gaven, tevens met het oog op de omstandigheid, dat in dezen tijd de bedrijfskosten van een stoom- of motorschip buitengewoon hoog zijn, dringend in overweging dezen post van de begrooting af te voeren, terwijl eenige andere dier leden en ook enkele andere, die oorspronkelijk voor den post waren, voorstellen de aanschaffing der boot tot betere tijden uit te stellen.

Artikel 18bis. Eenige leden verklaarden, dat, ofschoon zij in principe tegenstanders zijn van memorieposten, zij voor deze uitgave zullen stemmen, omdat het station heel nuttig kan blijken te zijn.

Artikel 72bis. Met algemeene instemming werd deze post begroet. Door de gelegenheid open te stellen, dat jongelieden uit de kolonie hunne opleiding in Nederland kunnen ontvangen, zal de band tusschen Moederland en kolonie zeker nauwer worden toegehaald.

Artikel 140bis. De vraag werd gesteld of bij de Regeering der Vereenigde Staten van Amerika niet het voornemen bestaat zulk een dienst op Curaçao in te richten.

In het vertrouwen, dat het Bestuur de hieringestelde vragen hetzij vóór, hetzij op de openbare zitting wel zal willen beantwoorden, achtten de Afdeelingen de openbare behandeling van dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 3den Mei 1918.

De Rapporteurs,

H. STATIUS MULLER.

EDWIN SENIOR.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGINGEN.

Nº 14.

1o. In de Ontwerp-verordening.

Artikel 1.

VIIIste AFDEELING.

Openbare werken.

Weerkundigen- en stormwaarschuwingsdienst.

Uit den tekst van de onderartikelen 140*bis*. en 140*ter*. vervallen de woorden ,,Aandeel van de kolonie in de'', terwijl in den tekst van onderartikel 140*bis* instede van het woord ,,waarschuwingsdienst'' gelezen wordt ,,stormwaarschuwingsdienst''.

2o. In den uitgewerkten en toelichtenden staat.

VIIIste AFDEELING.

Openbare werken.

Weerkundigen- en stormwaarschuwingsdienst.

(1) Uit den tekst van de artikelen 140*bis*. en 140*ter*. vervallen de woorden ,,Aandeel van de kolonie in de''.

3o. In de Raming der middelen en inkomsten.

(2) Het onder litt. B. *i*. wegens ,,Huur van landsgronden en eigendommen'' uitgetrokken bedrag van f 9 000,— (Curaçao) wordt verhoogd met f 2 950,— en alzoo gebracht op f 11 950,— en het ramingscijfer der uit dat middel te wachten *gezamenlijke* ontvangsten wordt gesteld op f 23 650,—.

(3) Het onder litt. B. *j*. wegens ,,Rente van verleende voorschotten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten'' uitgetrokken bedrag van f 4 350,— (St. Eustatius) wordt verlaagd met f 600,— en alzoo gebracht op f 3 750,— en het ramingscijfer der uit dat middel te wachten *gezamenlijke* ontvangsten wordt gesteld op f 8 950.—.

Het gezamenlijk ramingsbedrag van de ,,Inkomsten van onderscheiden aard'' wordt gesteld: voor Curaçao op f 215 724,—; voor St. Eustatius op f 14 000,— en voor de geheele kolonie op f 300 979,—. (op twee plaatsen in den staat.)

Het gezamenlijk ramingsbedrag der middelen en inkomsten voor 1919 wordt gesteld:
voor Curaçao op f 855 824,—; voor St. Eustatius op f 22 685,— en voor de geheele kolonie op f 1 021 384,—.

In plaats van het onder C. voorkomende bedrag van f 733 002, —, als raming van de bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale middelen, wordt gelezen f 730 652,—.

Toelichtingen.

(1) Bij tweede nota van wijzigingen van de begrooting voor 1918 is door Z. E. den Minister van Koloniën voorgesteld den tekst van deze artikelen, die ook op de begrooting voor 1918 voorkomen (artt. 107*bis* en 107*ter*) te wijzigen als thans voorgesteld. Z. E. lichtte het voorstel tot het aanbrengen van deze wijziging als volgt toe:

„Nadere gedachtenwisseling met den Minister van Land-
„bouw, Nijverheid en Handel, in zake de voorgenomen in-
„stelling van een weerkundigen dienst in de kolonie heeft tot
„de slotsom geleid, dat het voorstel om de helft van de daar-
„mede gemoeid zijnde kosten ten laste van het Xde hoofd-
„stuk der Staatsbegrooting te brengen, moet worden terug-
„genomen.

„Wijl de voorgestelde stormwaarschuwingsdienst feitelijk
„een onderdeel vormen zal van de uitrusting van de haven
„van Willemstad komt het juister voor om, evenals ten aan-
„zien van de kosten van overige voorzieningen en werken
„ter verbetering van die haven geschiedt, de bij artt. 107*bis*
„en 107*ter* voorgestelde uitgaven mede in hun geheel voor
„rekening van de kolonie te nemen".

(2) De Kolonie is door aankoop eigenares geworden van de perceelen in de Willemstad Nº 25 en 27 Breedestraat, Nº 17 Heerenstraat, en Nº 8 Handelskade — Nº 15 Heerenstraat, op welke perceelen, na afbraak van de thans aanwezige bebouwing een nieuw kantoor voor den toldienst en een nieuw postkantoor zullen worden gebouwd, terwijl de stadspolitiewacht zal worden vergroot. Een drietal van de op genoemde perceelen staande gebouwen zal voorloopig aan bijzondere personen kunnen worden verhuurd. De huur bedraagt ongeveer f 2 950,— 's jaars met welk bedrag de raming van het middel B. *i.* voor 1919 wordt verhoogd.

(3) Drie ingezetenen van St. Eustatius hadden voorschotten aangevraagd in het belang van den katoenbouw aldaar, tot een gezamenlijk bedrag van f 12 000,—. Bij het ramen van het middel B. *j.* voor 1919 werd rekening gehouden met de voor deze voorschotten te betalen rente. Aangezien die ingezetenen hebben afgezien van het nemen van bedoelde voorschotten, moet de raming van genoemd middel voor 1919 met f 600,— worden verlaagd. (5 % van f 12 000,—).

Willemstad, den 6n. Mei 1918.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1917—1918.—34.

Verordening van den ....., waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.

TWEEDE GEWIJZIGD OVERZICHT.

Nº 15.

OVERZICHT van de geraamde inkomsten en uitgaven voor elk eiland.

	Inkomsten.	Uitgaven.	Verschil.	
			Voordeelig.	Nadeelig.
Curaçao	f 855 824,—	f 912 897,—	f —	f 57 073,—
Aruba	49 900,—	212 804,—	—	162 904,—
Bonaire	27 560,—	70 745,—	—	43 185,—
St. Martin (Nederlandsch gedeelte)	13 630,—	77 625,—	—	63 995,—
St. Eustatius	22 685,—	51 123,—	—	28 438,—
Saba	7 435,—	30 280,—	—	22 845,—
Geheele kolonie	44 350,—	396 562,—	—	352 212,—
	f 1 021 384,—	f 1 752 036,—	f —	f 730 652,—
Bijdrage uit 's Rijks schatkist	730 652,—	—	730 652,—	—
	f 1 752 036,—	f 1 752 036,—	f 730 652,—	730 652,—

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 1.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Dinsdag, den 8sten Mei 1917, des morgens te 9 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *J. C. B. Forbes*, *H. Statius Muller*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *S. M. L. Maduro*, *Edwin Senior*, *E. M. Penso*, *J. Sutherland*, *F. W. P. Winkel* en *Ed. S. Lansberg*, leden, zoomede de heer *H. J. T. Boomgaart*, fung. Griffier van den Raad.

BENEVENS : de heeren Mr. *J. B. Gorsira*, Ondervoorzitter, *H. Ferguson*, *My. C. Henriquez* en *L. van der Veen Zeppenfeldt*, leden van den Raad van Bestuur.

AFWEZIG : De heeren *H. A. de Casseres*, lid, met, en *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, lid, zonder kennisgeving.

Tegen negen uur nemen de aanwezige heeren zitting in afwachting van den Gouverneur.

Een oogenblik daarna treedt deze, vergezeld van zijne adjudanten en begeleid door de in de vorige vergadering benoemde commissie, de vergaderzaal binnen, neemt den voor hem bestemden zetel in en opent de zittingen voor het dienstjaar 1917—1918 met de volgende rede:

Mijne Heeren,

Ik waardeer het voorrecht hier wederom in Uw midden te mogen verschijnen, om, ingevolge art. 77 van het Regeeringsreglement, Uwe vergadering voor het nieuwe zittingjaar te openen.

Het afgeloopen jaar gaf ons in menig opzicht reden tot dankbaarheid.

Niet alleen doordat Nederland zich kon houden buiten den verschrikkelijken strijd, waarin zoo vele natiën zijn betrokken, maar ook omdat de gevolgen van den oorlog zich hier betrekkelijk nog minder zwaar deden gevoelen, dan in de meeste neutrale landen.

De geregelde verbinding, die wij met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika konden onderhouden, maakte, dat de noodige levensmiddelen, ofschoon wel duur, hier toch nog steeds in voldoende hoeveelheid konden worden aangevoerd.

Orde en rust werden in de kolonie niet verstoord.

De gezondheidstoestand was over het algemeen niet ongunstig.

Naar verbetering van het onderwijs, zoowel het openbaar als het bijzonder, werd voortdurend gestreefd.

Voor den handel was het afgeloopen jaar niet slecht. De bedrijvigheid, die er heerschte bij verschillende ondernemingen, als de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, de Mijnmaatschappij Curaçao, de kolenstations, de scheepstimmerwerven enz., maakte, dat er voor de bevolking, tegen behoorlijk loon, vol op werk was; waardoor haar koopkracht steeg, hetgeen den handel in het algemeen ten goede kwam.

Dit blijkt o.a. uit den invoer, die in 1916 een waarde vertegenwoordigde van f 5.200.956 tegen f 3.709.734 in 1915.

Zelfs wanneer men rekening houdt met de hooge prijzen van de meeste ingevoerde artikelen, en met het feit, dat er in 1916 voor een grootere waarde aan machinerieën en gereedschappen voor het mijnwezen en de fabrieksnijverheid is geimporteerd, is het verschil van den invoer ten gunste van 1916 toch nog aanmerkelijk.

Het uitvoercijfer was in het afgeloopen jaar f 30.000 hooger dan in 1915; wat echter meer is toe te schrijven aan den hoogen prijs der meeste artikelen.

Steenkolen werden er in 1916 ruim 12.000 ton minder uitgevoerd dan in 1915.

Voor de stoomvaart was het afgeloopen jaar ongunstig. Niet alleen kwamen de Duitsche booten heelemaal niet, maar ook de Engelsche en Italiaansche booten kwamen het heele jaar door minder dan gewoonlijk, en bleven ten laatste, toen zij bewapend waren, geheel weg.

Voor de zeilvaart daarentegen was het jaar bijzonder voordeelig. De schepen hadden meestal volle lading, tegen hooge vrachtprijzen.

Dit had ten gevolge, dat er, ondanks de hooge houtprijzen, in de kolonie toch nog verschillende zeilschepen op stapel werden gezet.

Voor den landbouw was het jaar op de benedenwindsche eilanden vrij gunstig.

De oogst zoowel van mais als van rankvruchten was op Bonaire over het algemeen goed; op Aruba tamelijk goed en op Curaçao matig.

Op Curaçao en Aruba leed de maisaanplant veel door insectenplagen, waardoor de oogst niet beantwoordde aan de hooge verwachtingen, die men er in den beginne, wegens de vele en zware regens, van gekoesterd had.

De dividivi-oogst viel op Curaçao tegen; op Bonaire en Aruba was hij tamelijk goed.

Voor de aloë was het jaar op Aruba en Curaçao niet best: op Bonaire beter.

De prijs van het artikel, ofschoon lager dan het vorige jaar, bleef loonend.

De sisalaanplant op Mount-Pleasant stond er, na de regens, goed voor. Door gebrek aan werkkapitaal werden er echter niet veel jonge planten uitgezet.

Ook op de Bovenwindsche eilanden was het jaar voor den landbouw niet ongunstig.

De hooge katoenprijzen maakten, dat er op St. Eustatius en St. Martin weer meer katoen werd verbouwd.

De proef door de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen genomen met den aanplant van sisal, slaagde naar wensch.

Op Saba was de aardappelenoogst aanmerkelijk beter dan verleden jaar, hoewel zich hier en daar ziekten in het gewas voordeden.

De zoutoogst was op Curaçao niet groot; de uitvoer van het artikel iets beter dan verleden jaar.

Op Bonaire was de oogst in de pannen aan de Lage Westkust goed; in die van Slagbaai minder; voornamelijk door gebrek aan werkvolk.

De uitvoer leed er door gebrek aan scheepsruimte voor Amerika.

Op St. Martin werden geoogst 74.000 vaten en werd uitgevoerd 2.468.160 K.G., wat aanmerkelijk minder is dan in 1915.

De hoedenindustrie leed nog geducht door den oorlog. Desniettegenstaande werd er, alles bij elkander, toch nog voor veel meer dan vier ton uitgevoerd, wat wel aantoont welk een omvang die industrie hier heeft.

Verblijdend is het, dat de industrie technisch meer en meer vooruitgaat. Door de talrijke, goed bezochte vlechtcursussen neemt het aantal vrouwen en meisjes, die betere hoeden kunnen vlechten, gestadig toe.

Wanneer de industrie onder goede leiding blijft, heeft zij bepaald een goede toekomst.

Het vischvervoer van Aruba naar Curaçao beteekende in het afgeloopen jaar niet veel. Telkens kwam er stoornis in het

bedrijf. Een grooten omvang zal de zaak waarschijnlijk niet krijgen.

De Aruba Goud Maatschappij heeft in het afgeloopen jaar niet gewerkt.

Met den systematischen damaanleg werd op Curaçao geregeld voortgegaan. Er werden gemaakt 45 dammen, met een gezamenlijke lengte van 1996 meter. De voortgang was minder groot dan verleden jaar, doordat het somtijds moeilijk was voldoende werkvolk te krijgen.

Het struisvogelpark ,,Albertina'' breidt zich voortdurend uit. Er zijn thans reeds vijftig vogels.

De exploitatie van de Santa Barbara mijnen werd met kracht voortgezet. Wegens den oorlog was het die Maatschappij echter dikwijls moeilijk schepen te krijgen om de phosphaat te vervoeren. Uitgevoerd werd 14.468 ton, voor een waarde van f 217.020. Er werkten op de onderneming ongeveer een 300 arbeiders.

Met den bouw van de petroleum raffinaderij werd gestadig voortgegaan. Tengevolge van den oorlog ondervond het werk echter groote vertraging, doordat de gedane bestellingen dikwijls niet op tijd konden worden uitgevoerd, of de in Amerika aanwezige materialen niet voldoende spoedig naar hier konden worden verscheept.

Daar de Maatschappij geen metalen tankschepen kon krijgen, liet zij bij de firma S. E. L. Maduro & Sons twee houten lichters bouwen van 800 ton, die door sleepbooten getrokken, de ruwe olie van Maracaibo naar hier zullen brengen.

Er werkten bij de Maatschappij geregeld tusschen de 600 en 1000 arbeiders.

Kort geleden heeft zich op Curaçao een maatschappij gevormd, om uit dividivi-peulen looi- en verfstoffen te bereiden.

Met de verbetering van den havenmond ging het ook dit jaar naar wensch. Het laat zich nog steeds aanzien, dat het werk tegen het einde van 1917 voltooid zal zijn.

Thans is er reeds een vaargeul van 70 Meter breedte bij een diepte van 9 Meter beneden Curaçaosch peil.

De stations voor draadlooze telegrafie werkten geregeld.

Ik eindig, Mijne Heeren, met den wensch, dat onder Gods onmisbaren zegen, het nieuwe zittingjaar vruchtbaar moge zijn voor het welzijn der kolonie.

Ik verklaar de vergadering van den Kolonialen Raad voor het nieuwe zittingjaar geopend.

Na het uitspreken dezer openingsrede verlaat de Gouverneur met zijne adjudanten de vergaderzaal, door evenbedoelde commissie uitgeleide gedaan, terwijl ook de heeren Ondervoorzitter en leden van den Raad van Bestuur zich verwijderen.

Na de commissie van in- en uitgeleide, die intusschen in de vergaderzaal teruggekeerd is, te hebben bedankt, wordt op voorstel van den Voorzitter overgegaan tot het trekken der Afdeelingen, waarvan het resultaat is, dat de eerste Afdeeling bestaat uit de heeren: E. M. Penso, Ed. S. Lansberg, J. C. B. Forbes, F. W. P. Winkel, C. S. Gorsira JPEz., en J. Sutherland, en de tweede Afdeeling uit de heeren: S. M. L. Maduro, H. Statius Muller, B. E. van der Veen Zeppenfeldt, H. A. de Casseres, en Edwin Senior, welke Afdeelingen, volgens de bepalingen van het Reglement van Orde, onderscheidenlijk zullen worden gepresideerd door de heeren Voorzitter en Ondervoorzitter.

Niets meer te verhandelen zijnde en geen der leden het woord verlangende, sluit de Voorzitter de vergadering.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 2.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 4den Juni 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *J. C. B. Forbes*, *H. A. de Casseres*, *F. W. P. Winkel*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *H. Statius Muller*, *C. S. Gorsira J. P. Ez.* en *Edwin Senior*, leden, benevens de heer *H. J. T. Boomgaart*, wd. Gouvernements-Secretaris, fungeerend Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heeren Mr. *J. B. Gorsira*, Procureur-generaal, en Dr. *N. Waterman*, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigden van den Gouverneur.

AFWEZIG : de heeren *Ed. S. Lansberg*, *J. Sutherland*, *E. M. Penso* en *S. M. L. Maduro*, leden, de eerst en derdegenoemde met, de anderen zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de vergaderingen van den 3n., 4n. en 8n. Mei l.l.

Daar geen aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter doet vervolgens mededeeling, dat ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 1 Juni 1917, Nº 1528, waarbij aan den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Mr. J. B. Gorsira, Procureur-generaal, gemachtigd heeft om de beraadslagingen over het ontwerp-keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, en den heer Dr. N. Waterman, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, om de beraadslagingen over het ontwerp-verordening, houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen;

2º een gouvernements-depêche, dd. 26 Mei 1917, Nº 1495, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd;

3º een gouvernements-depêche, dd. 29 Mei 1917, Nº 1512, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao;

4º een gouvernements-depêche, dd. 2 Juni 1917, Nº 1547, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging van eenige belastingverordeningen.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten deze ontwerpen naar de Afdeelingen te verwijzen.

1º Aan de orde van behandeling komt het *Ontwerp-keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer *Statius Muller*, lid van den Raad, na het woord gevraagd en verkregen te hebben, zegt:

,,Mijnheer de Voorzitter.

De keur, welke wij hedenavond behandelen, bevat zeer zeker goede en nuttige bepalingen, die bij eene oordeelkundige en nauwgezette toepassing ongetwijfeld er toe leiden zal, dat menige misstanden uit den weg geruimd worden, en ook niet zal nalaten tot op zekere hoogte de lagere bevolking te beschaven. Om evenwel dit resultaat te verkrijgen, zal het noodig zijn, dat men de beschikking krijgt over meer en beter politiepersoneel. De wensch om hiertoe te geraken, reeds verleden jaar door mij bij de behandeling van de begrooting geuit, wil ik aan het Bestuur in beleefde herinnering brengen.

Slechts één bezwaar heb ik tegen de keur en wel dit: dat de straf van hechtenis van drie maanden, of geldboete van f 100,—, al dadelijk bij de eerste maal, dat men tegen een der bepalingen van de keur zondigt, kan worden opgelegd, te hoog is. Ik stel me voor bij art. 102 een amendement in te dienen om deze hooge straffen te verzachten.''

De heer Mr. *Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, vraagt het woord en zegt:

,,Mijnheer de Voorzitter.

Ik zal gaarne het verzoek om meer politieagenten overbrengen. Doch het wil mij voorkomen, dat dit onderwerp met meer succes ter sprake gebracht kan worden bij de behandeling van de ontwerp-verordening tot reorganisatie der politie en bij die van de ontwerp-begrooting der politieuitgaven, die eerlang den Raad zullen bereiken. Dan kan men zoowel afbrekend als opbouwend critiek oefenen, of liever, dan kan men beter spijkers met koppen slaan.''

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de algemeene beraadslaging gesloten, waarna besloten wordt over te gaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp-keur.

De artikelen 1 tot en met 101 (de artikelen 2, 6, 8, 11, 14, 18, 21, 28, 30, 32, 37, 56, 60, 61, 63, 64, 65, 83, 85, 91, 96 en 100 zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen) worden, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, aangenomen.

Bij artikel 102 stelt de heer *Statius Muller*, lid van den Raad, voor het als volgt te doen luiden:

,,Overtreding van eenige bepaling dezer keur wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Bij veroordeeling wegens overtreding van eenige bepaling dezer keur in het geval van het tweede lid van dit artikel kunnen de voorwerpen in de desbetreffende bepaling genoemd, waarmede de overtreding is gepleegd of door middel van de overtreding verkregen, worden verbeurd verklaard, voor zoover zij aan den veroordeelde toebehooren, met uitzondering evenwel van dieren en vervoermiddelen.''

Nadat dit amendement door de heeren Forbes en Gorsira is ondersteund, wordt het aldus door den voorsteller toegelicht:

,,Mijnheer de Voorzitter.

In de Afdeelingen zijn er bezwaren geuit tegen het bepalen van een maximum-straf tegen alle overtredingen, zonder eenig onderscheid, van deze keur.

Ook ik, Mijnheer de Voorzitter, deel die bezwaren. De

hoogste straf n.l. hechtenis van drie maanden, acht ik veel te zwaar om de oplegging daarvan voor welke overtreding ook, geheel aan den rechter over te laten.

Het wil mij voorkomen, dat de straf tegen dergelijke overtredingen als in de keur omschreven, in het algemeen slechts eene kleine geldboete behoort te zijn, die bedoeld moet zijn als eene waarschuwing en eene kleine correctie tevens. Slechts bij herhaling van de overtreding, moet de rechter de bevoegdheid hebben hechtenis op te leggen.

Dit stelsel vindt men ook gehuldigd in het nieuwe strafwetboek. Hechtenis of gevangenisstraf moet niet zoo maar tegen elke overtreding worden bedreigd.

Afgescheiden daarvan vind ik, zelfs voor het geval van herhaling van de overtreding, de voorgestelde straf van hechtenis van ten hoogste drie maanden te hoog voor alle overtredingen zonder onderscheid. Ik stel dan ook voor om de hechtenis op ten hoogste eene maand te bepalen.

Acht het Bestuur voor sommige overtredingen van een ernstig karakter zwaardere straffen wenschelijk, dan kan het altijd nog met eene wijziging bij den Raad komen, die dan zeker gaarne zal medewerken om tegen ernstige overtredingen zwaardere straffen te bedreigen.

Ook in vergelijking met de straffen van het nieuwe strafwetboek zijn de voorgestelde straffen veel te hoog. Zoo wordt, om maar één enkel voorbeeld te noemen, tegen het aanhitsen van een dier op een ander dier in het algemeen bij de keur hechtenis van ten hoogste drie maanden bedreigd, terwijl tegen het aanhitsen van een dier op een mensch of op een dier, dat voor een rijtuig gespannen is (wat natuurlijk veel ernstiger gevolgen kan hebben), bij het strafwetboek hechtenis van ten hoogste *zes dagen* bedreigd is."

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Mr. *Gorsira*, antwoordt hierop het volgende:

„Mijnheer de Voorzitter.

Een belang, dat door het amendement *praktisch* wordt gediend of een dat door de aangevochte bepaling wordt bedreigd, is niet aan te wijzen. Immers de rechters hebben in de praktijk bewezen eerder licht dan zwaar te straffen, en zooals in het Voorloopig Verslag terecht door de andere leden, die geen bezwaar tegen het artikel hadden, is opgemerkt, is er altijd beroep van den Kantonrechter op het Hof van Justitie open. In zoover het amendement dus als correctief voor mogelijk misbruik van den kant van den rechter is bedoeld, heeft het geen reden van bestaan. Het is niet denkbaar, dat voor de eerste maal een straf zal worden opgelegd, die maar eenigszins in de verste verte op het maximum gelijkt.

Met meer recht dan dat het voorgestelde maximum voor alle overtredingen zonder onderscheid te hoog is, zou er beweerd kunnen worden, dat het amendement den rechter niet voldoende gelegenheid geeft om alle overtredingen naar behooren te straffen. Immers komt het voor, dat verloopen individuen, sujetten, die volstrekt geen schaamtegevoel hebben, 8 soms tot 16 maal wegens overtreding der keur voor den rechter komen; als nu het maximum van drie maanden aan een dergelijk persoon werd opgelegd, zal, dunkt mij, niemand dat te zwaar vinden. En daarvoor, om zoo iemand voor een niet te korten tijd van de straat te houden, snijdt het amendement den weg af, zonder eenig praktisch nut te stichten.

Om deze redenen meen ik het amendement te moeten ontraden.

Ten slotte, Mijnheer de Voorzitter, wil ik er op wijzen, dat, terwijl het Eindverslag van 1 Mei dateert, ik pas heden middag om 12 uur te weten ben gekomen, dat er een wijziging in aantocht was. Het Bestuur zou het ten zeerste op prijs stellen, zoo het, waar er, zooals in casu, ruim den tijd voor is, met eenige ruimte van tijd met voorgenomen wijzigingen werd in kennis gesteld, zoo mogelijk met toelichting; dit zou zeker de voorbereiding der behandeling ten goede komen."

De Voorzitter zegt, dat de leden van den Raad ongetwijfeld gaarne aan het verzoek van den gemachtigde willen voldoen, om voorgenomen wijzigingen tijdig aan de gemachtigden mede te deelen, maar merkt op, dat er, gelijk in casu,

steeds gevallen zich kunnen voordoen, dat eerst op het laatste oogenblik tot het indienen van een amendement wordt besloten. Wat het verzoek betreft om ook de toelichting der wijziging vooraf over te leggen, zegt spreker, dat geheel aan ieder lid behoort te worden overgelaten of hij daaraan kan voldoen.

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Mr. *Gorsira*, antwoordt hierop, dat het verzoek gevallen geldt, zooals trouwens reeds is gezegd, waarin tijdige mededeeling mogelijk is en meent, dat het verzoek ook in den geest van het Reglement van Orde is, dat zegt, dat wijzigingen ingediend kunnen worden, zoodra het ontwerp in staat van behandeling is, welke wijzigingen dan zoo spoedig mogelijk zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Niemand meer het woord verlangende, wordt bij loting beslist, dat de stemming bij Nº 7 der presentielijst zal aanvangen.

Het amendement wordt nu in stemming gebracht en met vijf stemmen tegen vier aangenomen.

Vóór stemmen de heeren Statius Muller, Gorsira, Forbes, Winkel en de Voorzitter.

Tegen de heeren Senior, De Casseres, Van der Veen Zeppenfeldt en Eyertsz.

Hierna worden de artikelen 103 tot en met 106, elk afzonderlijk, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, aangenomen.

De heer Mr. *Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, verlaat nu de vergaderzaal, na door den Voorzitter bedankt te zijn voor de gegeven inlichtingen.

2º Alsnu komt aan de orde van behandeling het *Ontwerp-verordening, houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer *Gorsira* vraagt en verkrijgt het woord en zegt het volgende :

,,Mijnheer de Voorzitter.

Het is met groote voldoening, dat ik gezien heb, dat door het Bestuur hier is ingediend eene quarantaine-verordening volgens moderne begrippen. In mijne verschillende qualiteiten was het mij gegeven de ontwikkelingsgeschiedenis der nieuwe regeling te volgen, mede te werken tot aanpassing van dit eiland aan de nieuwe ideeën, het te behoeden van maatregelen, die andere landen toepassen tegen plaatsen, waar geen voldoende voorzorg wordt genomen. Als ik dit zeg, dan kan ik niet nalaten hulde te brengen aan den vroegeren Stadsgeneesheer Dr. Ferguson, die, onder heel moeilijke omstandigheden, zonder een wet waarop te steunen, de maatregelen hier wist te doen aansluiten aan wat men over quarantaine dacht in de groote wereld en ons dus wist te behoeden van alle om ons geheerscht hebbende epidemieën, zonder den handel noodeloos moeilijkheden in den weg te leggen. In zijn voetspoor werd door zijn opvolger gewerkt en zoo is het, dat ik, als scheepvaartagent, kan mededeelen, dat wij nimmer eenigen last hebben gehad van de moderne bepalingen in de landen, waarmede wij in connectie staan. Ik heb de moeite genomen persoonlijk meermalen het effect na te gaan op het passagiersverkeer en, ware het niet, dat wij zoo dicht bij plaatsen zijn, waar de gele koorts voorkomt en daarmede een druk verkeer hebben, men zou niet den last hebben ondervonden van een dag of zoo in observatie te moeten blijven in enkele Amerikaansche havens. Ik nam na mijn laatste reis naar een van die havens een paar jaar geleden den indruk mede, dat ook aan dien last spoedig een eind zou komen, hetgeen trouwens later ook geschied is.

Wat de schepen en hunne lading betreft, daarmede is het altijd zonder eenige moeilijkheid gegaan. Voor enkele havens moet vóór het vertrek gefumigeerd worden, wil men vrijelijk worden toegelaten, doch de Regeering dier havens heeft daar-

toe een geneesheer, hier gevestigd aangesteld en geschiedt de fumigatie met heel weinig kosten. Bij aankomst van het gefumigeerde schip wordt het vrijelijk toegelaten in de haven van aankomst. Ik heb de reis meegemaakt naar enkele dier havens, toen hier nog niet gezorgd werd voor fumigatie vóór vertrek en heb toen de fumigatie en quarantaine meegemaakt in die haven aan boord van het schip, weet dus wat het beteekent; doch, zooals gezegd, ook daarin is al lang verbetering gebracht en heeft men er al lang geen last meer van.

Wat de lading betreft, het zijn meest doorvoergoederen; bij goede verpakking en opslag in gecementeerde bewaarplaatsen, kan alles worden aangenomen. Colli, die niet als schuilplaats kunnen dienen voor ratten en waarvan de inhoud niet graag door ratten wordt gegeten, worden direkt uit het vrije verkeer aan boord aangenomen.

En toch, Mijnheer de Voorzitter, begroet ik de nieuwe quarantaineverordening, ongeacht de kosten, die de uitvoering na zich slepen zal, met vreugde, want het gaat niet aan door te blijven steunen op de eventueele richtige toepassing van aan onze wetgeving vreemde bepalingen door den een of ander ambtenaar. Wat wet is, moet vastgesteld zijn in eene verordening, waarvan de bepalingen getoetst zijn aan de praktijk door het daartoe aangewezen lichaam, voorgelicht door de in dienst zijnde ambtenaren en verdere commissies of kamers, die daartoe zijn of worden aangesteld. En dan gaat het niet aan, dat een wetgevend lichaam met de gemakzucht, die het kenmerk is van onzen tijd, van zich afwentelt, wat zijn plicht hem gebiedt na te gaan, door bijvoorbeeld in het algemeen te bepalen, dat alle vergrijpen zonder onderscheid zullen worden gestraft met een enkelen, een hoogen straf, het aan den rechter overlatende, dien te matigen naar eigen inzicht. Het maximum voor elk vergrijp op zich zelf moet vaststaan. Ook gaat het niet aan, onzen plicht van ons af te schuiven door een verordening zoo algemeen mogelijk te maken en te bepalen, dat verder alles, of zoowat alles, wat op die verordening betrekking heeft, bij besluit van het Bestuur zal worden geregeld. Het onderzoek der billijkheid van de wetsbepalingen rust op ons, de uitvoering, d. i. de wijze hoe men er toe komen moet om de nakoming der vastgestelde wetsbepalingen te verzekeren, wordt bij besluit bepaald.

Ten aanzien van de strafbepalingen als in het concept zal ik geen voorstel indienen, het schijnt ook in Nederland zoo te gaan en zal dus eene verandering in het systeem eerst van daar moeten uitgaan.

Echter zie ik geen aanleiding in de Nederlandsche wetgeving om ook over het tweede punt heen te stappen. De Koloniale Raad is, wegens de beperktheid van zijn werksfeer, niet te stellen boven een gemeenteraad en zal ik dus voorstellen — niet om elke verandering in de quarantaine voorschriften, telkens als de voorzichtigheid zulks aanraadt of de wetenschap iets nieuws ontdekt, onmiddellijk aan de goedkeuring van den Raad te onderwerpen, alhoewel dit m. i. best mogelijk is, zoolang de Raad uit slechts dertien alle hier verblijvende leden bestaat, maar, — latende eenige speling aan het Bestuur, in casu dan den gezondheidsdienst, om maatregelen te nemen en zich op de hoogte te stellen van de doelmatigheid en de uitvoerbaarheid hier ter plaatse van die maatregelen, die hij denkt in het belang van het algemeen moet worden bepaald, toch vast te stellen, dat de wijzigingen en veranderingen in de quarantaine voorschriften niet geheel worde onttrokken aan den Kolonialen Raad. Wij moeten niet uit het oog verliezen, dat wij geen baanbrekers zullen zijn, maar ons zullen houden aan hetgeen als doeltreffend op andere plaatsen wordt aangenomen en geloof ik daarom, dat de verplichting wel kan worden voorgeschreven om dan binnen niet meer dan een jaar de eventueel vast te stellen voorschriften voor den quarantainedienst te onderwerpen aan de goedkeuring van den Raad.

Ik zal dus bij de behandeling der artikelen voorstellen om:

in art. 7, laatste lid, de woorden ,,twee jaren'', te wijzigen in ,,een jaar'';

aan artt. 11, 14 en 16 een nieuw lid te voegen: ,,Dit besluit is niet langer van kracht dan gedurende een jaar na zijne afkondiging, tenzij het binnen dat tijdperk door eene verordening bekrachtigd is.'';

en aan art. 15 een nieuw lid te voegen: ,,Deze besluiten zijn niet langer van kracht dan gedurende een jaar na hunne afkondiging, tenzij zij binnen dat tijdperk door eene verordening bekrachtigd zijn.''

De heer Dr. *Waterman*, gemachtigde van den Gouverneur, vraagt het woord en zegt:

,,Mijnheer de Voorzitter.

Het deed mij genoegen, dat de heer Gorsira de voorgestelde verbeteringen van de quarantaine bepalingen zou willen steunen.

Gaarne sluit ik me aan bij de hulde door den heer Gorsira aan den vorigen Stadsgeneesheer, den heer Ferguson, gebracht. Dat intusschen de maatregelen onder de vigeerende verordening zoo voldoende en gemakkelijk waren, kan ondergeteekende niet geheel toegeven; wat zorg voor de lading en de techniek b.v. van uitrooken betreft, geeft het nieuw voorgestelde betere voorwaarden.

Tegen het verwijt van gemakzucht om het hoofd-ontwerp bij verordening en de uitvoeringsmaatregelen bij besluiten te doen plaats hebben, moet ik opkomen. Het verwijt van gemakzucht kan den Raad niet treffen, als hij de uitvoeringsmaatregelen aan het Bestuur overlaat. Vaak zal snel moeten worden gehandeld en het gaat meestal bij de beoordeeling om technisch-hygiënische vraagstukken, waarin de Raad als zoodanig niet als geheel bevoegd kan worden beschouwd.

Van een dictatorschap door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst uit te oefenen is geen sprake: daarvoor moeten het Bestuur, de Raad van Bestuur en de Gezondheidscommissie geacht worden te veel uit praktische, nuchtere lieden te bestaan.''

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de algemeene beraadslaging gesloten, waarna besloten wordt over te gaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp-verordening.

De artikelen 1 tot en met 6 worden, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, aangenomen.

Bij artikel 7 stelt de heer Gorsira voor om in het laatste lid de woorden ,,twee jaren'' te veranderen in ,,een jaar''.

Zijn amendement wordt door de heeren Forbes en Statius Muller ondersteund.

Als toelichting verwijst de heer Gorsira naar hetgeen hij dienaangaande bij de algemeene beraadslaging heeft gezegd.

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Dr. *Waterman*, antwoordt hierop het volgende:

,,Mijnheer de Voorzitter.

Ik zou in overweging willen geven het amendement niet aan te nemen.

Eer men er toe overgaat om de quarantaine-verordening met de toevoeging van een andere ziekte te bezwaren, moet er een geruime tijd tot waarneming bestaan. Het is niet uit te sluiten, dat bij het zich meer vertoonen van de een of andere ziekte, door den Raad verordeningen zullen worden behandeld in een paniek-stemming.''

Na een korte discussie tusschen de heeren Gorsira, Waterman en Evertsz, wordt bij loting beslist, dat de stemming bij N° 4 der presentielijst zal aanvangen.

Het amendement wordt nu in stemming gebracht en met zes stemmen tegen drie aangenomen.

Vóór stemmen de heeren Winkel, Statius Muller, Gorsira, Senior, Forbes en de Voorzitter.

Tegen de heeren De Casseres, Van der Veen Zeppenfeldt en Evertsz.

Hierna worden de artikelen 8 tot en met 10 (artikel 9 zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen), elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, aangenomen.

Bij artikel 11 stelt de heer Gorsira voor een derde lid aan dit artikel toe te voegen, luidende:

,,Dit besluit is niet langer van kracht dan gedurende een jaar na zijne afkondiging, tenzij het binnen dat tijdperk door eene verordening bekrachtigd is.''

Nadat dit amendement door de heeren Evertsz en Statius Muller is ondersteund, zegt de voorsteller, dat het geen verdere toelichting vereischt en verwijst naar het door hem bij de algemeene beraadslaging gezegde.

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Dr. Waterman, verklaart dit amendement over te nemen, waarna dit artikel, zooals geamendeerd, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, wordt aangenomen.

Hierna worden de artikelen 12, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, en 13, eveneens zonder discussie noch hoofdelijke stemming, aangenomen.

Bij artikel 14 stelt de heer Gorsira voor een tweede lid aan dit artikel toe te voegen, luidende:
,,Dit besluit is niet langer van kracht dan gedurende een jaar na zijne afkondiging, tenzij het binnen dat tijdperk door eene verordening bekrachtigd is.''

Nadat dit amendement door de heeren Forbes en Statius Muller is ondersteund, verzoekt de voorsteller ter toelichting te mogen verwijzen naar hetgeen hij bij de algemeene beraadslaging heeft gezegd.

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Dr. *Waterman*, antwoordt hierop:
,,Mijnheer de Voorzitter.
Ook dit amendement zou ik willen afraden.
Ik verzoek vertrouwen te hebben in de maatregelen, die van bevoegde zijde zullen worden voorgesteld en door den Gouverneur en den Raad van Bestuur, die zeker wel op de praktische belangen van handel en scheepvaart zullen letten, zullen worden beoordeeld.
In het algemeen leert toch de ervaring, dat Mercurius sterker is dan Esculapius, zoodat men voor uitvoering van phantastische plannen van een bacterioloog niet bevreesd behoeft te zijn.
Men kan b.v. ook al zien uit de voorgestelde besluiten, hoe hier speciaal op de belangen van handel en scheepvaart wordt gelet, wanneer men bedenkt, dat nu door ons toedoen een schip met lading in den tijd van 2 uur kan worden ontsmet en uitgerookt en tot het verkeer kan worden toegelaten. Dan vraag ik nogmaals vertrouwen voor de maatregelen, die al in concept door ons vastgelegd zijn.''

Na een korte discussie tusschen de heeren Gorsira, Waterman, Evertsz en den Voorzitter, die zijn stem motiveert, wordt het amendement in stemming gebracht en met vijf stemmen tegen vier aangenomen.
Vóór stemmen de heeren Winkel, Statius Muller, Gorsira, Senior en Forbes.
Tegen de heeren De Casseres, Van der Veen Zeppenfeldt, Evertsz en de Voorzitter.

Bij artikel 15 stelt de heer Gorsira voor een derde lid aan dit artikel toe te voegen, luidende:
,,Deze besluiten zijn niet langer van kracht dan gedurende een jaar na hunne afkondiging, tenzij zij binnen dat tijdperk door eene verordening bekrachtigd zijn.''

Nadat dit amendement door de heeren Forbes en Statius Muller is ondersteund, verwijst de voorsteller naar hetgeen hij bij de algemeene beraadslaging gezegd heeft.

De gemachtigde van den Gouverneur, de heer Dr. *Waterman*, antwoordt hierop:
,,Mijnheer de Voorzitter.
Voor art. 15 zou ik nog sterker het amendement willen afraden. Het geldt hier toch gezondheidsbepalingen tegen uit-

gaande schepen, met het eenige doel de haven van Curaçao een goeden naam te bezorgen en de scheepvaart te vergemakkelijken."

Na een korte discussie tusschen de heeren Gorsira, Waterman en Evertsz, wordt het amendement in stemming gebracht en met vijf stemmen tegen vier aangenomen.

Vóór stemmen de heeren Winkel, Statius Muller, Gorsira, Senior en Forbes.

Tegen de heeren De Casseres, Van der Veen Zeppenfeldt, Evertsz en de Voorzitter.

Bij artikel 16 vraagt de heer Gorsira het woord om te zeggen, dat hij van zijn voornemen om ook dit artikel te amendeeren afziet, waarna het evenals de artikelen 17 tot en met 28 (de artikelen 20, 25 en 28 zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen), elk afzonderlijk, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, worden aangenomen.

De Voorzitter bedankt den gemachtigde van den Gouverneur, den heer Dr. Waterman, voor de verstrekte inlichtingen en verklaart de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 3.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Zaterdag, den 7den Juli 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *Edwin Senior*, *E. M. Penso*, *J. C. B. Forbes*, *H. Statius Muller* en *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, wnd. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *S. M. L. Maduro*, *Ed. S. Lansberg*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, Dr. *H. A. de Casseres*, *F. W. P. Winkel* en *J. Sutherland*, leden; de eerstgenoemde wegens verblijf buitenslands, de tweedegenoemde zonder kennisgeving, de anderen met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de vergadering van den 4n. Juni 1917.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter doet vervolgens mededeeling, dat ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 11 Juni 1917, Nº 1617, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao;

2º een gouvernements-depêche, dd. 28 Juni 1917, Nº 1810, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918;

3º een gouvernements-depêche, dd. 30 Juni 1917, Nº 1831, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao;

4º een gouvernements-depêche, dd. 30 Juni 1917, Nº 1837, waarbij den Raad wordt aangeboden een Verbeterblad op de ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao;

5º een gouvernements-depêche, dd. 6 Juli 1917, Nº 1896, waarbij den Raad wordt aangeboden een Verbeterblad op de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten bovengenoemde ontwerpen naar de afdeelingen te verwijzen.

6º een schrijven, dd. 5 Juli 1917, van den heer S. M. L. Maduro, waarbij hij den Raad mededeelt, dat hij voorne-

mens is zich voor eenige maanden naar New York te begeven;

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

7º een adres, dd. 30 Juni 1917, van den heer C. H. Jonckheer Wz., verificateur der belastingen op Curaçao, waarbij hij den steun van den Raad inroept voor zijn verzoek aan den Gouverneur der kolonie om den verificateur der belastingen 1ste klasse, in welke betrekking blijkbaar die van adressant zal opgaan en die in de bij de dezer dagen bij den Kolonialen Raad ingediende suppletoire begrooting voor 1918 gevoegde groepeering van ambtenaren ingedeeld is samen met de tweede commiezen, alsnog te brengen in de groep ambtenaren, waarin de hoofdcommiezen voorkomen.

De Voorzitter zegt, dat volgens het Reglement van orde eene commissie voor de verzoekschriften benoemd moet worden, bestaande uit drie leden, die één voor één gekozen moeten worden, aan welke commissie het adres van den heer Jonckheer ter onderzoek ter hand zal worden gesteld.

De Voorzitter benoemt tot stemopnemers de leden Statius Muller en Penso.

De heeren F. W. P. Winkel en Ed. S. Lansberg verkrijgen elk 7 stemmen, de heer Edwin Senior 6 stemmen en de heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt één stem, zoodat gekozen zijn de heeren Winkel, Lansberg en Senior.

De Voorzitter verzoekt der commissie haar verslag tijdig gereed te maken, opdat het in de eerstvolgende vergadering kan worden uitgebracht.

Aan de orde van behandeling komen nu:

1º de *ontwerp-verordening tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de vier en twintig artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

2º de *ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 5den Mei 1915 (P. B. No. 46), betreffende de petroleumraffinaderijbelasting.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

3º de *ontwerp-verordening tot wijziging van eenige belastingverordeningen.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Alsnu deelt de Voorzitter aan den Raad mede, dat de Gouverneur der kolonie hem verzocht heeft de behandeling van de ontwerp-verordening, houdende instelling van een centraal testamentenregister voorloopig aan te houden.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 4.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 30sten Juli 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Edwin Senior*, *Ed. S. Lansberg*, *E. M. Penso*, Dr. *H. A. de Casseres*, *F. W. P. Winkel* en *H. Statius Muller*, leden; benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, wnd. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *S. M. L. Maduro*, *J. C. B. Forbes*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.* en *J. Sutherland*, leden; de eerstgenoemde wegens verblijf buitenslands, de anderen zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de vergadering van den 7n. Juli 1917.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter doet vervolgens mededeeling, dat ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 19 Juli 1917, Nº 2007, waarbij den Raad worden aangeboden:

a. een ontwerp-verordening betreffende de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst;

b. een ontwerp-verordening tot regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen; en

c. een ontwerp-verordening betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten bovengenoemde ontwerpen naar de afdeelingen te verwijzen.

2º een gouvernements-depêche, dd. 20 Juli 1917, Nº 2013, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 26n. April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting in behandeling te nemen.

3º een adres, dd. 7 Juli 1917, van den heer G. Troost c. s., onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen op Curaçao, houdende het verzoek aan den Raad om, bij wijze van amendement op de nieuwe ontwerp-salarisregeling, een toeslag op hunne salarissen te willen voorstellen aan het Be-

stuur, in dier voege, dat onderwijzers en onderwijzeressen, die òf gehuwd zijn òf den leeftijd van 28 jaren hebben bereikt, in het genot gesteld worden van een toeslag voor huishuur van bijvoorbeeld f 360,— 's jaars, een en ander in navolging van hetgeen in Holland geschiedt en in Oost-Indië ook bestaan heeft;

4º een adres, dd. 11 Juli 1917, van den heer C. J. Krijt, onderwijzer 3e klasse, hoofd der Emmaschool alhier, verzoekende om, indien het verzoek van den heer G. Troost c. s. om toekenning van huishuur niet voor inwilliging vatbaar bevonden wordt, aan de hoofden der openbare scholen een betere persoonlijke toelage of traktementsverhooging dan de thans voorgestelde, of juister bestaande, toe te kennen;

5º een adres, dd. 11 Juli 1917, van den heer H. van der Hoeven, loods alhier, verzoekende het daarheen te leiden, dat zijn traktement zoodanige verandering onderga, dat het in overeenstemming kome met hetgeen door andere ambtenaren voor hetzelfde of gelijksoortig werk wordt genoten;

6º een adres, dd. 14 Juli 1917, van den heer C. B. Debrot, havenmeester alhier, houdende het verzoek het daarheen te leiden, dat de betrekking van havenmeester zoodanig worde gesalariëerd, dat het traktement in verhouding blijve met hetgeen voor andere ambten van dezelfde beteekenis wordt betaald, hetgeen noodzakelijk is om de prestige van de betrekking op te houden, ook onafhankelijk van de persoonlijke prestige van den bekleeder dier betrekking;

7º een adres, dd. 24 Juli 1917, van den heer J. H. Perret Gentil c. s., bureelambtenaren op Curaçao, waarbij zij met nadruk opkomen tegen eenige zinsneden, voorkomende in het Voorloopig Verslag op de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, uit welke zinsneden zij de gevolgtrekking hebben gemaakt, dat de Raad het peil van het corps ambtenaren bijzonder laag acht, en om redres verzoeken;

8º een adres, dd. 24 Juli 1917, van den heer H. J. Cohen Henriquez, postdirecteur alhier, verzoekende om betere salariëering op grond van de door hem aangegeven motieven, welke hierop nederkomen, dat de werkzaamheden en de geldelijke verantwoordelijkheid van den postdirecteur belangrijk zijn toegenomen.

De Voorzitter deelt mede, dat bovenvermelde adressen in handen zijn gesteld van de Commissie voor de verzoekschriften, benoemd in de vergadering van den 7n. Juli 1917, en vraagt of de Commissie gereed is met haar verslag.

Bij monde van den heer Ed. S. Lansberg brengt nu de Commissie verslag uit over de bovengenoemde adressen en het adres, dd. 30 Juni 1917, van den heer C. H. Jonckheer Wz., verificateur der belastingen op Curaçao, waarvan de conclusie luidt, dat, daar al de zeven adressen in verband staan met de in de afdeelingen nog in behandeling zijnde ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van 26 Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, de Commissie voorstelt die verzoekschriften aan de rapporteurs der afdeelingen te verzenden; de Raad verklaart zich met deze conclusie te kunnen vereenigen en bepaalt, dat de verzoekschriften ten kantore van den rapporteur Muller ter inzage van de leden zullen worden nedergelegd.

Aan de orde van behandeling komen nu:
1º *de ontwerp-verordening, houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de Volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan

tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de achttien artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

2º *de ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. No. 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 5.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 13den Augustus 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter.

VOORTS : de heeren *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *Edwin Senior*, *H. Statius Muller*, *H. A. de Casseres*, *F. W. P. Winkel*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt* en *J. Sutherland*, leden, benevens de heer *H. J. T. Boomgaart*, wnd. Gouvernements-Secretaris, fungeerend Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heeren *L. van der Veen Zeppenfeldt*, Administrateur van financiën, en *H. Meerdink*, Inspecteur van het Onderwijs, gemachtigden van den Gouverneur.

AFWEZIG : de heeren *A. G. Statius Muller*, Voorzittter, *S. M. L. Maduro*, *Ed. S. Lansberg*, *J. C. B. Forbes* en *E. M. Penso*, de eerstgenoemde met kennisgeving, de tweedegenoemde wegens verblijf buitenslands en de anderen zonder kennisgeving.

De Ondervoorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 30sten Juli 1917.

Daar geen aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Ondervoorzitter deelt vervolgens mede, dat ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 2 Augustus 1917, Nº 2184, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, houdende bepalingen tot invoering van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en tot regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek;

2º een gouvernements-depêche, dd. 3 Augustus 1917, Nº 2191, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao;

3º een gouvernements-depêche, dd. 8 Augustus 1917, Nº 2224, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging van de Zegelverordening 1908;

4º een gouvernements-depêche, dd. 13 Augustus 1917, Nº 2260, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur ten einde overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao;

5º. een gouvernements-depêche, dd. 13 Augustus 1917, Nº. 2264, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer L. van der Veen Zeppenfeldt, Administrateur van financiën, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerpen-verordening: *a.* tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd, en *b.* tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, — en den heer H. Meerdink, Inspecteur van het Onderwijs, om de beraadslagingen van den Raad over de tweede genoemde ontwerp-verordening bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen;

6º. een schrijven van den heer C. J. Krijt, waarbij deze den Raad het antwoord van den Gouverneur op zijn request, dd. 11 Juli d. j., ter inzage aanbiedt, welk schrijven en antwoord voor kennisgeving worden aangenomen.

Op voorstel van den Ondervoorzitter wordt besloten:
het sub. 1º. genoemd ontwerp-verordening nog in deze zitting te behandelen en de volle verantwoordelijkheid voor den inhoud daarvan aan het Bestuur over te laten;
de sub. 2º. en 3º. genoemde ontwerpen naar de Afdeelingen te verzenden;
het sub. 4º. genoemd ontwerp in een volgende openbare zitting te behandelen.

De Ondervoorzitter heet de gemachtigden van den Gouverneur welkom in deze vergadering en geeft hun de verzekering, dat de Raad met belangstelling zal luisteren naar mogelijke door hen uit te brengen adviezen.

1º. Aan de orde van behandeling komt de *ontwerp-verordening tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend; en daar niemand het woord daarbij verlangt, wordt het eenige artikel, waaruit het ontwerp bestaat, in behandeling genomen, met het gevolg, dat dit artikel, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

2º. Alsnu komt aan de orde van behandeling het *ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.*

Nadat de algemeene beraadslaging open is verklaard, verzoekt de heer *Meerdink*, gemachtigde van den Gouverneur, het woord en zegt het volgende:
Mijnheer de Voorzitter! Het zij mij vergund namens het Bestuur de vraag te beantwoorden, die door een lid gesteld is in het Eindverslag betreffende de ontwerp-verordening, waarvan de openbare behandeling zoo juist aan de orde gesteld is.
Indien de vraag ziet op vroegere oproepingen, dan moet vermeld worden, dat van wege het Departement van Koloniën, toen in 1914 de uitzending van 3 onderwijzers 1e. klasse verzocht was, geen oproeping in schoolbladen is gedaan, omdat onderhandelingen met het Gemeentebestuur van 's Gravenhage aangeknoopt over detacheering van leerkrachten deden verwachten, dat in de behoefte zou worden voorzien.
Toen in 1916 uitzending van twee leerkrachten in plaats van de teruggekeerde gedetacheerden gevraagd was, ontving ik, met verlof in Nederland zijnde, van het Departement van Koloniën opdracht de sollicitanten uit 's Gravenhage, die gedetacheerd wilden worden, in te lichten en in hunne klassen te bezoeken.
Het aantal sollicitanten was zoo gering, dat daaruit moeilijk een keuze gedaan kon worden. Daarom werd een bericht

in de nieuwsbladen van verschillende richting geplaatst, dat voor Curaçao en Suriname onderwijzers gevraagd werden, inlichtingen zouden door mij worden gegeven.

Aan een 16tal onderwijzers en onderwijzeressen werden uitvoerige inlichtingen verschaft, tengevolge waarvan een paar solliciteerden.

Eén sollicitant werd te oud geacht, de tweede werd afgekeurd; de uitzending van een onderwijzeres 1ste klasse voor 2 jaren, die eind October en van een onderwijzer 1ste klasse in vasten dienst, die eind November aankwam, voorzag ten slotte in de eenige maanden bestaan hebbende vacatures. Omtrent de poging om in verband met de ziekte-verloven van 2 onderwijzers 2de klasse, in het begin van dit jaar, een leerkracht uit Nederland te krijgen, is in de zitting van Uwen Raad van 3 Mei d. j. van deze plaats mededeeling gedaan.

Er kan nu aan toegevoegd worden, dat sedert geen bericht daaromtrent uit Nederland den Gouverneur heeft bereikt; wel zijn er schoolbladen in mijn bezit van Februari, waarin een oproeping voor die leerkracht geplaatst is. Of die oproeping op beperkte of ruime schaal is geschied, kan niet beoordeeld worden, al was het alleen maar, dat het Bestuur niet weet in welke bladen ze geplaatst is en evenmin welk begrip het lid in het eindverslag aan 't woord, aan ,,beperkte oproeping'' verbindt.

Indien de vraag in het Eindverslag doelt op te verwachten vacatures, dan kan verzekerd worden, dat reeds nu van hier uit alles gedaan is, wat mogelijk is om uitzending te verzoeken van vier leerkrachten voor de Hendrikschool en twee voor de Wilhelminaschool.

De hoofden der beide M. U. L. O. scholen hebben in hun halfjaarlijksch rapport een en ander omtrent de bevoegdheden, die de uit te zenden krachten moeten bezitten, meegedeeld, de Schoolcommissie heeft onmiddellijk geadviseerd uitzending te verzoeken en het Bestuur heeft zich daarna geheel vereenigd met het daaromtrent door mij gedaan voorstel.

Daarbij is aan Z. E. den Minister van Koloniën verzocht om zoowel voor detacheering als voor uitzending in vasten dienst op zoo ruim mogelijke schaal op te roepen in de schoolbladen, en in die oproepingen reeds uitvoerige mededeelingen te doen omtrent jaarwedde, verlof en pensioen. Een ontwerp der advertentie is daartoe opgezonden. Ik dank U.

Hierna verkrijgt de heer *Winkel* het woord en zegt:

Mijnheer de Voorzitter! Er zou geen reden voor mij geweest zijn om na hetgeen door dezen Raad gezegd is in het Voorloopig Verslag en in het Eindverslag over het ontwerp, dat hedenavond in behandeling komt, bij de openbare behandeling nog het woord te voeren, ware het niet, dat ik nogmaals het Bestuur in zeer ernstige overweging wenschte te geven, de nieuwe salaris-regeling nog over 1917 aan de ambtenaren uit te keeren.

Er heerscht een noodtoestand onder de ambtenaren en velen zien ongetwijfeld met verlangen uit naar de verhoogingen om hier of daar een gat te stoppen, dat zij door de omstandigheden gedwongen werden te maken, in afwachting van betere tijden.

Dankbaar maar niet voldaan, dat is naar mijne meening, de uiting van 's Raads houding. Dankbaar, omdat aan den oogenblikkelijken nood wordt te gemoet gekomen, maar onvoldaan, omdat juist op grond daarvan de Raad als het ware niet geheel vrij was om de voorgestelde regeling zoodanig te wijzigen als hij raadzaam achtte. Deze vrijheid werd nog meer beperkt door de verklaring van het Bestuur, dat het geen enkele wijziging zou kunnen overnemen, aangezien de regeling getroffen is na langdurige correspondentie met Z. E. den Minister van Koloniën.

Deze houding verwondert mij niet erg, waar het in den laatsten tijd meer en meer de gewoonte wordt, dat alle zaken in den Haag geregeld worden, maar wel had deze Raad kunnen verwachten, dat in deze zoo belangrijke zaak de Minister den Gouverneur wel de noodige vrijheid zou hebben gelaten om rekening te houden met de gevoelens van dezen Raad, zonder dat daardoor eenige schade zou worden toegebracht aan de belangen der betrokkenen.

Onder dergelijke omstandigheden is het verstandiger, op-

dat de ambtenaren er niet de dupe van zullen worden, dat aan den Minister zelf in overweging gegeven wordt de regeling te treffen zooals de Raad haar wenscht. De wenschen van den Raad zijn reeds kenbaar gemaakt in de stukken en daarbij wensch ik, mede namens de meeste mijner medeleden, toe te voegen, dat de betrekkingen, die de Raad beter bezoldigd wenscht dan de nieuwe regeling aangeeft, juist die betrekkingen zijn, welke verband houden met ons havenverkeer. Curaçao staat en valt met zijn handel en scheepvaart en alle vooruitgang daarvan komt in de eerste plaats neer op de schouders van de ambtenaren, die daarmede te maken hebben. Die hebben dan de meest verantwoordelijke betrekkingen en moeten behoorlijk bezoldigd worden, opdat wij te allen tijde over de meest geschikte krachten daarvoor kunnen beschikken. Voornamelijk de kooplieden, waartoe ik de eer heb te behooren, zijn er van overtuigd, dat zonder zeer geschikte krachten aan de haven, de handel in menige gevallen het zeer lastig zal hebben; en dat moet voorkomen worden door een degelijke bezoldiging.

Een tweede zeer belangrijke wijziging, die de Raad eenvoudig niet kon aanbrengen, bij gebreke van de noodige gegevens, al waren overigens de bovengenoemde bezwaren niet aanwezig, is die betreffende de salarissen van de onderwijzers. De voorgestelde regeling houdt blijkbaar verband met een nieuwe indeeling van de onderwijzers in categorieën, die nog niet bekend is. Ik wil hier echter met den meesten nadruk verklaren, dat de voorgestelde salarissen geen verbetering brengen voor de onderwijzers. Waar wij in den laatsten tijd zoo moeten sukkelen om geschikte krachten te krijgen, was het te verwachten, dat men met een behoorlijke en voor de onderwijzers aanlokkelijke regeling zou komen, waardoor tevens het voortbestaan van het openbaar onderwijs op Curaçao verzekerd zou zijn. Dit nu geeft de nieuwe regeling niet. De traktementen worden niet, of in zeer onvoldoende mate, verhoogd en daarmede kunnen wij ons niet vereenigen. Wij zien daarin een groot gevaar voor het openbaar onderwijs, dat in deze kolonie voor velen zeer noodig is. Enkele duizenden guldens meer voor dat doel uitgegeven zullen zeer zeker goed besteed zijn, vooral nu in den laatsten tijd het Hollandsche element meer en meer vertegenwoordigd wordt door de ambtenaren van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, die belangrijk in onze belasting bijdragen en alzoo eenig recht hebben te eischen dat hun kinderen behoorlijk studiegelegenheid zal worden aangeboden. In de Curaçaosche Courant van 30 Juli j. l. las ik een ontworpen regeling van salarissen door den heer Welling, thans hoofd der Hendrikschool en eenigen tijd geleden waarnemend Inspecteur van het Onderwijs. Die regeling lijkt mij wel aannemelijk en zal, naar het mij voorkomt, niet zooveel meer kosten dan die wij nu zullen krijgen. Laat de Minister haar eens goed overwegen en de thans voorgestelde verbeteren; wij zullen dan een heel eind verder zijn en sollicitanten krijgen.

Als niets ondernomen wordt, zal het binnenkort treurig gesteld zijn met de Hendrikschool.

Mijnheer de Voorzitter ! Het is mij bekend dat er een door bijna 200 ouders en verzorgers van leerlingen aan de openbare M. U. L. O. scholen op dit eiland geteekend adres aan den Minister van Koloniën gereed ligt, waarbij er bij Z. E. aangedrongen wordt om de traktementen van de onderwijzers aanmerkelijk te verhoogen. Ik wil van af deze plaats de hoop uitdrukken, dat de Minister in het belang van de openbare scholen wel aan den wensch van de verzoekers zal voldoen.

Vervolgens komt de heer *Van der Veen Zeppenfeldt*, lid van den Raad, aan het woord en zegt:

Mijnheer de Voorzitter ! Ik verheug mij zeer over de onlangs tot stand gekomen positieverbetering der jonge ambtenaren en bureelambtenaren boven den rang van klerk, en over de thans voorgestelde algemeene verhooging, die wij hedenavond gaan behandelen.

Zijn in normale tijden de salarissen der ambtenaren reeds onvoldoende, thans zijn zij, vooral voor die ambtenaren met een klein vast inkomen, geheel ontoereikend zelfs voor het eenvoudigste levensonderhoud.

Met het oog dus op den ernst van den toestand hebben wij

in de afdeelingen het denkbeeld geopperd, dat, waar door Bestuur en Raad reeds meermalen werd ingezien, dat de reeds lang bestaande noodtoestand der ambtenaren dringend wijziging behoeft en noodzakelijk is, de Regeering zou mogen goedvinden de verhooging nog met begin dit jaar toe te willen kennen.

Het heeft ons daarom genoegen gedaan te vernemen uit de Memorie van antwoord, dat het in de bedoeling ligt van Z. E. den Minister van Koloniën, om wanneer deze verordening spoedig haar beslag krijgt, de verhooging nog voor 1917 te doen gelden.

Jammer maar, dat de categorie ambtenaren met een klein en vast inkomen en die bijgevolg het zwaarst te verantwoorden en het meest te lijden hebben in dezen ongekend duren tijd en die met de schrale verhooging zooals voorgesteld in eersten termijn zoo goed als niet gebaat worden, niet direct het volle maximum kregen.

Wij hopen, dat de Gouverneur het daarheen zal willen leiden het nog gedaan te krijgen bij den Minister, dat ten minste die ambtenaren dan het volle maximum kregen voor 1918.

Het zal den dienst ongetwijfeld ten goede komen, want niets stemt tot moedeloosheid en onderdrukt een goede en opgewekte geest meer, dan de zekerheid, dat hoe men het dubbeltje ook draait en keert, men met zijn geld toch niet rondkomt.

Alsnu verkrijgt de heer *Van der Veen Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, het woord en zegt:

Mijnheer de Voorzitter! 's Raads meening omtrent de voorgestelde regeling der bezoldigingen zal het Bestuur onder de aandacht van Z. E. den Minister van Koloniën brengen. Het zal echter die meening niet kunnen ondersteunen, omdat het van oordeel is, dat de voorgestelde verhoogingen als voldoende mogen worden geacht.

Ofschoon de nieuwe regeling niet door alle ambtenaren, die daarbij betrokken zijn, met ingenomenheid is begroet — hetgeen blijkt uit de adressen die bij den Raad en het Bestuur zijn ingekomen — is zij toch voor allen een verbetering, te meer, daar allen van Januari 1917 af eenige vermeerdering van inkomen zullen verkrijgen.

Het spijt me de geachte sprekers te moeten teleurstellen, maar het Bestuur kan geen termen vinden om wijzigingen te brengen in de voorgestelde salarisregeling. Doet het dit voor de eene categorie, dan zal het zulks ook moeten doen voor de andere categorie. Een gedeeltelijke wijziging van de regeling zou aanleiding geven tot ontevredenheid.

Ik heb hedenavond niets tegen de voorgestelde regeling gehoord, waarop niet bij de vaststelling daarvan reeds werd gelet. En waar geen nieuwe gezichtspunten zijn geopend, zal ook geen aanleiding kunnen worden gevonden om in de onderwerpelijke regeling veranderingen te brengen. Mijn medegemachtigde zal het speciaal hebben over de onderwijzerstraktementen.

De heer *Meerdink*, gemachtigde van den Gouverneur, nogmaals aan het woord komende, zegt:

Mijnheer de Voorzitter! Wanneer ik het geachte lid Winkel goed begrepen heb, heeft hij in zijn rede gesproken van de in de Curaçaosche Courant door den heer Welling ingezonden stukken, betreffende de salarissen der onderwijzers. Daar ik uit die stukken den indruk gekregen heb, dat de heer Welling bijna uitsluitend de uit Nederland uitgezonden hoofdonderwijzers en onderwijzers op het oog heeft, zou ik den geachten spreker willen vragen aan te geven, of hij, in zijn verzoek om voor de hoofdonderwijzers en onderwijzers hoogere salarissen uit te trekken in den geest als de regeling in aangehaalde ingezonden stukken, uitsluitend denkt aan de voor M. U. L. O. scholen uitgezonden en uit te zenden leerkrachten of dat zijn verlangen naar verhoogde salarissen de geheele categorie van onderwijzers betreft. In het laatste geval moet ik verwijzen naar hetgeen mijn geachte medeafgevaardigde heeft gezegd, omtrent de onmogelijkheid één categorie te verhoogen zonder onbillijkheden te scheppen tegenover de andere; is het eerste het geval, dan zou daardoor een nieuw

gezichtspunt geopend worden, dat ik gaarne onder de aandacht van den Gouverneur zal brengen.

Het Voorloopig Verslag noch het Eindverslag hebben namelijk, zooals dat voor de andere ambtenaren, hoofdzakelijk bij het havenbedrijf betrokken, wel geschied is, getallen genoemd omtrent 's Raads wenschen, wat de onderwijzerssalarissen betreft.

Het Raadslid Winkel heeft gezegd, dat daartoe de gegevens ontbraken, omdat de gevolgde indeeling — gebaseerd op de Ontwerp-Onderwijsverordening — onbekend was. Het spreekt van zelf, dat indien Uw Raad daaromtrent inlichtingen gevraagd had, die gaarne door het Bestuur waren verstrekt. Ik dank U.

Hierop antwoordt de heer *Winkel* het volgende:

Mijnheer de Voorzitter! Ik zou alle onderwijzers, dus ook de Curaçaosche krachten, die goed werk kunnen presteeren, meer salaris willen geven. Dit zal het eenige middel zijn om degelijke krachten op de openbare M. U. L. O. scholen te krijgen.

Niemand meer het woord verlangende, wordt de algemeene beraadslaging gesloten en het eenige artikel, waaruit het ontwerp bestaat, in behandeling genomen, met het gevolg, dat dit artikel, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

3º Voorts komt aan de orde van behandeling het *ontwerp-verordening, houdende bepalingen tot invoering van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en tot regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand daarbij het woord verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het gevolg is, dat de veertig artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Ondervoorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 6.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 10den September 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter.

VOORTS : de heeren *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *Edwin Senior*, *H. Statius Muller*, *E. M. Penso*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *F. W. P. Winkel* en Dr. *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, wnd. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heer Dr. *N. Waterman*, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigde van den Gouverneur.

AFWEZIG : de heeren *A. G. Statius Muller*, Voorzittter, *S. M. L. Maduro*, *Ed. S. Lansberg*, *J. C. B. Forbes* en *J. Sutherland*, leden, de eerstgenoemde met kennisgeving, de tweedegenoemde wegens verblijf buitenslands en de anderen zonder kennisgeving.

De Ondervoorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 13n. Augustus 1917.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Ondervoorzitter deelt vervolgens mede, dat ingekomen zijn:

1º eene gouvernements-depêche, dd. 22 Augustus 1917, Nº 2331, waarbij den Raad wordt aangeboden eene ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur ;

Op voorstel van den Ondervoorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

2º een schrijven van den Voorzitter Muller aan den Ondervoorzitter, waarbij hij hem mededeelt, dat hij voor eenigen tijd verhinderd zal zijn de vergadering van den Koloniale Raad bij te wonen en hij den Ondervoorzitter verzoekt de leiding der werkzaamheden op zich te willen nemen;

3º eene gouvernements-depêche, dd. 8 September 1917, Nº 2527, waarbij den Raad wordt aangeboden eene ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918;

De Ondervoorzitter deelt mede, dat de Gouverneur hem heeft gemeld, dat het Bestuur er prijs op zou stellen, zoo de

Raad dit ontwerp zoo spoedig mogelijk in behandeling wilde nemen, opdat, bij aanneming daarvan, nog aan den Minister van Koloniën gevraagd zou kunnen worden het benoodigde bedrag op de begrooting van 1918 uit te trekken, en stelt voor het ontwerp in deze zitting te behandelen, waartoe besloten wordt.

4º eene gouvernements-depêche, dd. 10 September 1917, Nº 2538, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Dr. N. Waterman, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen.

De Ondervoorzitter heet den gemachtigde van den Gouverneur welkom in de vergadering en geeft hem de verzekering, dat de Raad met belangstelling zal luisteren naar mogelijk door hem te geven inlichtingen.

Aan de orde van behandeling komen nu:

1º *de ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 No. 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat het eenig artikel, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

De heer Dr. Waterman, gemachtigde van den Gouverneur, verlaat de vergaderzaal.

2º *de ontwerp-keur ten einde overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, No. 61 (P. B. No. 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de drie artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

3º *de ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 No. 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Ondervoorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 7.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 3den October 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzittter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *F. W. P. Winkel*, *Edwin Senior*, *H. Statius Muller*, *J. C. B. Forbes*, *Ed. S. Lansberg*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.* en Dr. *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, wnd. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. Griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *S. M. L. Maduro*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *J. Sutherland* en *E. M. Penso*, leden, de eerstgenoemde wegens verblijf buitenslands, de tweede- en derde genoemde met kennisgeving, de laatstgenoemde zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 10n. September 1917.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter deelt vervolgens mede, dat ingekomen zijn:

1º eene gouvernements-depêche, dd. 25 September 1917, Nº 2695, waarbij den Raad wordt aangeboden eene ontwerp-verordening inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen, tevens houdende mededeeling hoe de Gouverneur zich voorstelt de traktementen en toelagen van die geneeskundigen vast te stellen en toezending van het plan, dat voor den bouw der woningen dier geneeskundigen in de buitendistricten van Curaçao door den Directeur der Openbare werken is ontworpen, vergezeld van een berekening der kosten.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten het ontwerp naar de Afdeelingen te verwijzen, de depêche, het plan en de raming der kosten ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen.

2º eene gouvernements-depêche, dd. 28 September 1917, Nº 2756, waarbij den Raad worden aangeboden:

a. eene ontwerp-verordening, houdende herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie; en

b. eene ontwerp-verordening, houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten bovengenoemde ontwerpen naar de Afdeelingen te verwijzen.

Aan de orde van behandeling komt nu de *ontwerp-verordening tot wijziging van de Zegelverordening 1908.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de zes artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 8.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 19den November 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *Edwin Senior*, *S. M. L. Maduro*, Dr. *H. A. de Casseres*, *F. W. P. Winkel*, *E. M. Penso*, *H. Statius Muller* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, wnd. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. Griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *Ed. S. Lansberg*, *J. Sutherland*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.* en *J. C. B. Forbes*, leden, de twee eerstgenoemden met kennisgeving, de anderen zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 3n. October 1917.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter deelt vervolgens mede, dat ingekomen zijn:

1º eene gouvernements-depêche, dd. 6 October 1917, Nº 2828, waarbij aan den Raad, daar er in de memorie van toelichting op de ontwerp-verordening inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen wordt gezegd, dat het plan bestaat om de dokterswoningen in de buitendistricten telefonisch met de stad te verbinden, wordt overgelegd eene raming van wat de aanleg van de telefonen volgens den Directeur der Openbare werken zal kosten.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten de raming ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen en het Bestuur dank te betuigen voor de toezending.

2º eene gouvernements-depêche, dd. 10 November 1917, Nº 3227, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, en waarbij wordt overgelegd een exemplaar van het „Verslag der Staatscommissie voor het onderwijs, ingesteld bij Koninklijk besluit van 31 December 1913, Nº 10, met tien bijlagen".

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten de ontwerp-verordening naar de afdeelingen te verzenden en het Verslag met bijlagen onder de leden te laten circuleeren.

De Voorzitter heet het lid Maduro welkom in den Raad en drukt de hoop uit, dat diens aanwezigheid op het eiland er toe zal bijdragen om quorummoeilijkheden, die zich in den laatsten tijd herhaaldelijk hebben voorgedaan, te voorkomen.

Het lid Maduro bedankt den Voorzitter voor de tot hem gerichte woorden.

Aan de orde van behandeling komt nu de *ontwerp-verordening betreffende den loodsdienst en de loodsgelden.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee en twintig artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming, worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 9.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 29sten November 1917, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *E. M. Penso*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Edwin Senior*, *S. M. L. Maduro*, *Ed. S. Lansberg*, *H. A. de Casseres* en *H. Statius Muller*, leden, benevens de heer *H. J. T. Boomgaart*, wnd. Gouvernements-Secretaris, fung. Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heer Dr. *N. Waterman*, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigde van den Gouverneur.

AFWEZIG: de heeren *J. C. B. Forbes*,*J. Sutherland* en *F. W. P. Winkel*, leden, alle drie met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 19n. November 1917.

Daar geen aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter deelt vervolgens mede, dat de volgende stukken ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 23 November 1917, Nº 3322, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

2º een gouvernements-depêche, dd. 26 November 1917, Nº 3362, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp naar de Afdeelingen te verzenden.

3º een gouvernements-depêche, dd. 27 November 1917, Nº 3371, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Dr. N. Waterman, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over het ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen;

4º een gouvernements-depêche, dd. 29 November 1917, Nº 3388, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.

De *Voorzitter* stelt voor dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

Op voorstel van den heer *Ed. S. Lansberg*, die te kennen gaf, dat de leden van den Raad nog geen voldoenden tijd hebben gehad om het ontwerp te bestudeeren, — welk voorstel door de heeren C. S. Gorsira J.P.Ez. en H. Statius Muller werd ondersteund — werd besloten genoemd ontwerp naar de Afdeelingen te verzenden.

Aan de orde van behandeling komt nu het *ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer *C. S. Gorsira JPEz.*, na het woord verzocht en verkregen te hebben, zegt :

Mijnheer de Voorzitter ! Bij de eindbehandeling dezer verordening, die leiden zal tot het opdoeken van enkele instellingen en betrekkingen, waarmede wij opgegroeid zijn, past, vermeen ik, een enkel woord van verdiende waardeering aan hen, die met takt en beleid de hun toevertrouwde, heel dikwijls zware taak, wisten te vervullen ten genoegen van allen, die met hen in aanraking kwamen. Geneeskundige Raad en Stadsgeneesheer zullen verdwijnen om plaats te maken voor Gezondheidsdienst met diens aanhang. Slaan wij een blik terug op hetgeen achter ons ligt, dan kunnen wij een woord van lof niet onthouden aan hen, die zonder de moderne hulpmiddelen, zonder wetsvoorschriften, ons van epidemieën wisten te behoeden en kwaadaardige ziekten, waarvan de contrôle als staatszorg werd beschouwd, binnen bepaalde grenzen wisten te houden. Een woord van lof dus aan Dr. Evertsz, den aftredenden stadsgeneesheer, aan zijne voorgangers en aan allen, die meegewerkt hebben, is hier dus op zijne plaats.

Doch niets is bestendig in deze wereld, wij streven naar nieuwe idealen en willen hen volgen, die ons zijn voorgegaan. Laboratoria zijn gebouwd, ruim werden geldmiddelen ter beschikking gesteld, moderne wetsbepalingen staan klaar om ingevoerd te worden. Bestuur en Raad zijn het in hoofdzaak eens, over en weer wordt toegegeven waar verschil van meening bestaat, wij gaan dus de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Te gelegener tijd, bij de behandeling van andere wetsontwerpen, zal ik bespreken de noodzakelijkheid om hier te handhaven de bevoegdheid van buitenlandschen doktoren om, na gedaan examen, hier te praktizeeren en de gelegenheid om, na hier gedane studie, diploma's uit te reiken voor b.v. apotheker en ook voor andere vakken. Ik wil hier constateeren, dat door het geven van mijn stem aan deze verordening in het algemeen geenszins mag worden geconcludeerd, dat ik mij vereenig met het idee van het Bestuur in dat opzicht.

Ook vermeen ik, dat het zijn nut kan hebben nog even bij de openbare behandeling aan te stippen, dat straks zal worden voorgesteld om te laten vervallen uit de wet:

1º het woord „tevens" uit art. 5, zooals gewijzigd;

2º de verplichtingen der ambtenaren om hunne instructie te teekenen.

Beide punten zijn van ondergeschikt belang.

Het laatste wordt voorgesteld om uniformiteit te bewaren in onze wetgeving.

De heer Dr. *Waterman*, gemachtigde van den Gouverneur, hierna aan het woord komende, zegt het volgende :

Mijnheer de Voorzitter ! Ik wil mij aansluiten bij hetgeen door den heer Gorsira betreffende de thans opgeheven instel-

lingen van Geneeskundigen Raad en Stadsgeneesheer is gezegd en ook van deze plaats tegenwoordige en vroegere titularissen bedanken voor wat zij in deze functie vaak in groote moeilijkheden hebben verricht. Toen ik tot de taak, welke ik thans aanvaard heb, geroepen werd, heb ik dan ook terdege de verantwoordelijkheid gevoeld. Het is mij echter aangenaam te bedenken, dat al veranderen de instellingen van naam, toch de personen die het werk verrichtten aan onzen nieuwen dienst verbonden blijven. Ook Dr. den Houter heeft de moeilijkheden van de nieuwe positie gevoeld. Ten getuige daarvan wil ik U voorlezen, wat door hem in zijn memorie van toelichting aan den Gouverneur werd neergeschreven :

,,De belangen der volksgezondheid worden in deze kolonie toevertrouwd aan een Openbaren Gezondheidsdienst, wiens Directeur den dienst vertegenwoordigt en er het middelpunt van uitmaakt en moet uitmaken.

Wil men eene eenheid scheppen, eene logische gedachte in eene practisch bruikbare en ordelijke regeling omzetten, dan moet van den Directeur de leiding van het geheel uitgaan en dan moeten bij hem, als in een centrum, alle draden der peripherie samen komen.

Er is ruimte voor de vraag, of zooveel verantwoordelijkheid en gezag den Directeur niet zal neerdrukken en hem zal verhinderen zijne volle werkkracht ten bate van het geheel te ontplooien.

Dit zoude inderdaad zoo zijn, indien men de medewerkers van den Directeur als onmondigen zonder verantwoordelijkheid beschouwt.

Echter is dit niet alleen in strijd met de persoonlijke waardigheid en met de beteekenis van velen hunner, hetzij als medicus, hetzij als wetenschappelijke laborant, maar bovendien is geen enkel hoofd van een diensttak van eenigen omvang in staat zijne taak naar behooren te vervullen zonder de welwillende, onder eigen verantwoordelijkheidsbesef verleende medewerking zijner helpers.

Een Directeur, die dit niet zoude inzien, gebruikt de ter beschikking staande krachten niet voldoende en daartegenover, een goed ambtenaar, die den dienst door zijne medewerking mogelijk maakt, behoeft zich door een stel logisch ineensluitende bepalingen, die hem, zoo noodig, zijne positie herinneren, niet gekneld te gevoelen."

Thans wil ik eenige speciale punten bespreken, door den heer Gorsira naar voren gebracht.

a. Wat het verdere uitsluiten van geneeskundigen met buitenlandsche diploma's betreft, ik meen, dat de heer Gorsira zich daarin vergist. Voorgesteld wordt de examens tot toelating van buitenlandsche gegradueerden op te heffen. Daarmee is niet gezegd, dat wanneer de *nood* dit vereischte, nimmer meer buitenlandsche gegradueerden in de kolonie zouden worden toegelaten. Ik meen, dat dit een verschil maakt. Aangezien echter de kwestie later ter uitvoerige discussie komt, zal ik er thans niet verder op doorgaan.

b. Tegen het schrappen van het artikel betreffende het onderteekenen der instructie bestaat bij mij geen overwegend bezwaar. Deze dramatische handeling was voornamelijk voorgesteld om de ambtenaren nog scherper aan hun verplichtingen te herinneren.

c. Tegen het schrappen van het woordje ,,tevens" is bij mij geen bezwaar. De zin is letterlijk overgenomen uit de keuringsverordening.

De heer *Gorsira*, wederom aan het woord komende, dankt den gemachtigde van den Gouverneur voor zijn bereidwilligheid in deze en voor de door hem verstrekte inlichtingen.

Te gelegener tijd zal spreker de kwestie van de diploma's, waarmede hij zich niet kan vereenigen, bespreken.

De *Ondervoorzitter*, het woord verkrijgende, dankt den gemachtigde van den Gouverneur en den heer Gorsira voor de door hen gesproken woorden met betrekking tot het aanstaande aftreden van den stadsgeneesheer en den Geneeskundigen Raad.

Niemand meer het woord verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

De *Voorzitter* zegt, dat er tengevolge van de nota's van wijzigingen opschuiving van artikelen heeft plaats gehad. Hij zal bij de behandeling de nummering volgen, zooals die na de laatste nota van wijzigingen is, en stelt voor, dat alle wijzigingen, die door de vernummeringen noodig zijn geworden, zullen geacht worden door den Raad te zijn aangebracht.

Conform wordt besloten.

Hierop worden de artikelen 1 tot en met 4 (artt. 2 en 4 zooals gewijzigd bij nota's van wijzigingen), elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij artikel 5, zooals gewijzigd bij tweede nota van wijzigingen, wordt op voorstel van den gemachtigde van den Gouverneur het woord ,,tevens'', voorkomende in den eersten regel van de derde alinea, uitgelicht, waarna dit artikel en de artikelen 6 en 7 (oorspronkelijk 8), 8 (oorspronkelijk 10), 9 (oorspronkelijk 11) zooals gewijzigd, 10 (oorspronkelijk 12), 11 (oorspronkelijk 13), 12 (oorspronkelijk 14), 13 (oorspronkelijk 15), 14 (oorspronkelijk 16) zooals gewijzigd, 15 (oorspronkelijk 17) zooals gewijzigd, 16 (oorspronkelijk 18) zooals gewijzigd, 17 (oorspronkelijk 19), elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Op voorstel van den gemachtigde van den Gouverneur wordt artikel 18 (oorspronkelijk 20) uit het ontwerp gelicht en worden de artikelen 18 (oorspronkelijk 21) zooals gewijzigd, 19 (oorspronkelijk 22), 20 (oorspronkelijk 23), 21 (oorspronkelijk 24), 22 (oorspronkelijk 25), 23 (oorspronkelijk 26), 24 (oorspronkelijk 27), 25 (oorspronkelijk 28) zooals gewijzigd, 26 (oorspronkelijk 29) zooals gewijzigd, 27 (oorspronkelijk 30), 28 (oorspronkelijk 31) zooals gewijzigd, 29 tot en met 35 (oorspronkelijk 32 tot en met 38), 36 (oorspronkelijk 39) zooals gewijzigd, 37 tot en met 39 (oorspronkelijk 40 tot en met 42), voorts het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, zooals gewijzigd, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

De *Voorzitter* brengt den gemachtigde van den Gouverneur 's Raads dank voor de door hem verstrekte inlichtingen, waarna deze de vergaderzaal verlaat.

Aan de orde van behandeling komt nu het *ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. No. 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Daar niemand het woord verlangt, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de drie artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 10.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 31sten December 1917, des namiddags te 2½ uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *E. M. Penso*, *S. M. L. Maduro*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *J. C. B. Forbes*, *J. Sutherland*, *F. W. P. Winkel*, *Ed. S. Lansberg*, *H. Statius Muller*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *Edwin Senior* en *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *H. J. T. Boomgaart*, wnd. Gouvernements-Secretaris, fung. Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heer *L. van der Veen Zeppenfeldt*, Administrateur van financiën, gemachtigde van den Gouverneur.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 29sten November 1917.

Daar geen aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter zegt, dat deze vergadering nog op dezen laatsten dag van het jaar is belegd, omdat de Gouverneur gaarne zou zien, dat nog dit jaar het rondgedeelde *ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. No. 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank*, werd behandeld, en deelt vervolgens mede, dat de volgende stukken ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 30 November 1917, Nº 3395, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp naar de Afdeelingen te verzenden.

2º een gouvernements-depêche, dd. 7 December 1917, Nº 3442, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur tot aanvulling van de keur van den 18n. Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao;

De Voorzitter stelt voor dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

Op voorstel van den heer *C. S. Gorsira J.P.Ez.*- welk voorstel door de heeren Edwin Senior en S. M. L. Maduro werd ondersteund- werd besloten genoemd ontwerp naar de Afdeelingen te verzenden.

3º een gouvernements-depêche, dd. 20 December 1917, Nº 3596, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 17n. April 1872 (P. B. Nº 17);

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

4º een gouvernements-depêche, dd. 21 December 1917, Nº 3608, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

5º een gouvernements-depêche, dd. 22 December 1917, Nº 3635, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Mr. J. B. Gorsira, Procureur-generaal, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over het Ontwerp-verordening, houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen;

6º een gouvernements-depêche, dd. 24 December 1917, Nº 3668, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten October 1910 (P. B. 1911 Nº 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp in deze zitting te behandelen.

7º een gouvernements-depêche, dd. 29 December 1917, Nº 3711, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer L. van der Veen Zeppenfeldt, Administrateur van financiën, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over het Ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen.

Aan de orde van behandeling komen:
1º *het ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. No. 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Bij art. 1 stelt de heer *S. M. L. Maduro* voor om de voorgestelde wijziging te doen luiden:
Het bankbiljetten-kapitaal wordt bepaald op f 1 000 000,— (een millioen gulden).

Nadat dit voorstel door de heeren C. S. Gorsira J.P.Ez. en Edwin Senior was ondersteund, lichtte de heer *Maduro* zijn voorstel aldus toe:
Mijnheer de Voorzitter! In den laatsten tijd is er in den handel schaarschte aan circulatiemiddel. Die schaarschte brengt natuurlijk belemmering in de operaties, waardoor aan velen schade wordt berokkend. Zoowel de groot- als de klein-handel ondervindt de stoornis, die deze schaarschte teweeg brengt.
Het is om de stremming, die algemeen is, eenigszins op te lossen, dat ik daartoe overga om voor te stellen het bankbiljetten-kapitaal van de Curaçaosche Bank meer te vermeerderen dan het Bestuur wenscht te doen.
Het blijkt, dat het Hollandsch zilvergeld en de bankbiljetten, waaruit onze circulatiemiddelen grootendeels bestonden, langzamerhand verdwijnen. Waar die soort geld schuilt, weet ik niet op te geven. Alleen weet ik dat zij met den dag schaarscher wordt, tot groot nadeel van de transacties, dus van het algemeen. De groote firma's tot wie ik mij voor informaties heb gewend, beschikken niet over die geldsoort.
Een der oorzaken van die schaarschte is zeker daarin te

vinden, dat er thans meer behoefte bestaat aan circulatiemiddel, tengevolge van de oprichting alhier van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, het hervatten der werkzaamheden van de Santa Barbara Phosphaat Mijnen en de werkzaamheden van de Curaçaosche Sisal Maatschappij. Ook heeft tot die schaarschte bijgedragen de thans op grooter schaal gedreven wordende scheepsbouwnijverheid, het aanleggen van nieuwe werven in het Schottegat, het verbeteren van reeds bestaande, en voorts de werken die door het Departement van Openbare Werken worden uitgevoerd. Heeft deze schaarschte zich niet eerder zoo nijpend doen gevoelen, dan is dit toe te schrijven aan de omstandigheid, dat er hier een tamelijk groote som in Engelsch zilver in omloop was, die naar onze markt toevloeide, doordien dit zilver hier tegen een hoogere waarde gangbaar was dan op andere plaatsen. De thans geldende lagere koers van zichtwissels op Engeland, die gepaard ging met een daling in de waarde van de Engelsche shillingstukken, zal wel tengevolge hebben, dat de invoer daarvan zal worden tegengegaan. Verder heeft de vrees der bevolking voor een verdere daling van dat zilver, dit totaal buiten omloop gebracht, zoodat de stremming, die reeds in zekere mate bestond wegens gebrek aan circulatiemiddelen, slechter aan toe geworden is.

De toestand kan mijns inziens verbeteren, zoo de Curaçaosche Bank over een grooter bankbiljetten-kapitaal kan beschikken. Wegens de uiteengezette redenen meen ik, dat de door het Bestuur voorgestelde vermeerdering van het bankbiljetten-kapitaal niet voldoende zal blijken te zijn, daar f 200.000,— toch in een minimum van tijd zal worden uitgegeven.

Nu wij het eenmaal over de circulatiemiddelen hebben, zou ik gaarne het Bestuur verder beleefd in overweging willen geven, een grooter bedrag in pasmunt in circulatie te brengen, waaronder zoo mogelijk ook stukken van hoogere waarden, zooals van f 0.50, f 1.— en f 2.50, ter vermijding van de circulatie van papierengeld van kleine waarden, die zoo lastig in den handel bleken te zijn. Ik stel voor om koloniale munt van die waarden in te voeren, en geen Hollandsch zilver, aangezien dit laatste wel uitgevoerd zal worden, zoodra de wisselkoers op Holland hoog genoeg is om daartoe aanleiding te geven, zooals dit thans het geval is.

De heer *Van der Veen Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, hierna aan het woord komende, zegt:

Mijnheer de Voorzitter! Er bestaat bij het Bestuur geen bezwaar tegen het voorstel van het geachte lid Maduro. Ik ben gemachtigd om het door hem voorgestelde amendement over te nemen, hetgeen ik hierbij doe.

Met hetgeen is gezegd met betrekking tot het in circulatie brengen van pasmunt, zal ik het Bestuur in kennis stellen. Curaçaosche stukken van f 0.50, f 1.— en f 2.50 zijn niet vermeld in de Curaçaosche muntwet. Om deze stukken hier in te voeren, zal eerst een wijziging van die wet in overweging genomen moeten worden.

Niemand meer het woord verlangende, wordt art. 1, zooals door den gemachtigde van den Gouverneur gewijzigd, en art. 2, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

De Voorzitter brengt den gemachtigde van den Gouverneur 's Raads dank voor de door hem verstrekte inlichtingen, waarna deze de vergaderzaal verlaat.

2º *het ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 17n. April 1872 (P. B. No. 17).*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

3º. *het ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten October 1910 (P. B. 1911 No. 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten, na den leden vooraf een zalig nieuwjaar te hebben toegewenscht.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 11.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 21sten Januari 1918, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren *E. M. Penso*, *S. M. L. Maduro*, *Edwin Senior*, Dr. *H. A. de Casseres*, *J. C. B. Forbes*, *F. W. P. Winkel*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, waarn. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. Griffier van den Raad.

ZOOMEDE: de heer Mr. *J. B. Gorsira*, Procureur-generaal, gemachtigde van den Gouverneur.

AFWEZIG : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *J. Sutherland*, *H. Statius Muller*, *Ed. S. Lansberg* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, leden, allen met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de vergadering van den 31n. December 1917.

Daar geen aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter doet vervolgens mededeeling, dat ingekomen zijn:

1º een gouvernements-depêche, dd. 5 Januari 1918, Nº 59, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling der quarantaine-verordening;

2º een gouvernements-depêche, dd. 14 Januari 1918, Nº 149, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening ter bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren;

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten deze ontwerpen hedenavond te behandelen.

3º een gouvernements-beschikking, dd. 15 Januari 1918, Nº 55, waarbij de heer H. J. T. Boomgaart, Kantonrechter op Curaçao, eervol is ontheven van de verdere waarneming der betrekking van Gouvernements-Secretaris en Ambtenaar van den Burgerlijken Stand op Curaçao en tijdelijk is belast met de betrekking van Administrateur van financiën in de kolonie Curaçao, en de heer H. Statius Muller, Koloniaal Ontvanger, tijdelijk eervol is ontheven van deze functiën en tijdelijk is belast met de betrekking van Gouvernements-Secretaris en Ambtenaar van den Burgerlijken Stand op Curaçao;

4º een gouvernements-depêche, dd. 16 Januari 1918, Nº 179, waarbij aan den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Mr. J. B. Gorsira, Procureur-generaal, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-verordening, houdende aanvulling der

verordening van den 11n. Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen.

De Voorzitter zegt, dat nu aan de orde van behandeling is de verkiezing van candidaten voor de vervulling van te ontstane vacatures, doch dat hij, aangezien een gedelegeerde van den Gouverneur in de vergadering aanwezig is, eerst Nº 3, dan Nº 5, vervolgens Nº 4 en eindelijk Nº 2 van de agenda in behandeling zal brengen.

Aan de orde van behandeling komt de *ontwerp-verordening, houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.
De zeventien artikelen, waaruit het ontwerp bestaat (art. 7, zooals gewijzigd bij nota van wijziging), zoomede het intitulé en de considerans, ieder afzonderlijk, worden zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Het lid *F. W. P. Winkel* vraagt nu het woord om zijn stem tegen het ontwerp te motiveeren en zegt het volgende:
„Mijnheer de Voorzitter! Mijn standpunt in deze zaak is bekend. Ik vind het daarom niet noodig nogmaals in herhaling te treden en de argumenten aan te voeren, die tegen de aanneming van dit ontwerp pleiten.
Ter motiveering van mijn stem tegen het ontwerp zij het mij geoorloofd te verwijzen naar hetgeen ik reeds bij vorige gelegenheden over de inrichting van de politie gezegd heb."

Op de vraag van den Voorzitter aan het lid Winkel of hij hoofdelijke stemming verlangt dan wel slechts wenscht, dat hij geacht zal worden tegen het ontwerp te hebben gestemd, antwoordt de heer *Winkel*, dat hij geen hoofdelijke stemming verlangt, maar wenscht geacht te worden tegen het ontwerp te hebben gestemd.
Hierna wordt het ontwerp in zijn geheel zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Aan de orde van behandeling komt nu de *ontwerp-verordening, houdende aanvulling der verordening van den 11n. Juli 1917 (P. B. No. 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de drie artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, (artikel 1 als gewijzigd bij nota van wijziging), zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

De Voorzitter bedankt den gemachtigde van den Gouverneur voor zijne tegenwoordigheid en voor de inlichtingen, die hij bereid was te geven, waarop de gemachtigde de vergaderzaal verlaat.

Het lid Ed. S. Lansberg verschijnt in de vergadering, teekent de presentielijst en neemt zijn zetel in.

Alsnu komt aan de orde van behandeling de *ontwerp-verordening tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de vijf en twintig artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

De Voorzitter brengt nu aan de orde de verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacatures wegens de periodieke aftreding in Mei a. s. van de heeren J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller.

De Voorzitter verzoekt de heeren Senior en Winkel om als stemopnemers te willen fungeeren.

Voor eersten candidaat ter vervulling van de vacature–Forbes worden 8 stemmen uitgebracht, waarvan op den heer J. C. B. Forbes 7 stemmen en op den heer J. H. Jonckheer 1 stem, zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer J. C. B. Forbes.

Voor tweeden candidaat worden eveneens 8 stemmen uitgebracht, waarvan op den heer J. F. Evertsz 4 stemmen, op den heer J. H. Jonckheer 2 stemmen, op den heer J. W. J. van der Linde Schotborgh 1 stem en op den heer A. A. Boom 1 stem.

Aangezien niemand de volstrekte meerderheid van stemmen heeft verkregen, heeft een herstemming plaats tusschen de heeren J. F. Evertsz en J. H. Jonckheer, waarbij de heer J. H. Jonckheer 5 stemmen, de heer J. F. Evertsz 2 stemmen en de heer J. C. Henriquez 1 stem verkregen, zoodat de heer J. H. Jonckheer tot tweeden candidaat is gekozen.

Voor eersten candidaat ter vervulling van de vacature–Penso worden 8 stemmen uitgebracht, waarvan 7 stemmen op den heer E. M. Penso en 1 stem op den heer J. C. Henriquez, zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer E. M. Penso.

Voor tweeden candidaat worden eveneens 8 stemmen uitgebracht, waarvan op den heer Jossy C. Henriquez 4 stemmen, op den heer D. de Marchena Jr. 2 stemmen, op den heer Morris E. Curiel 1 stem en op den heer S. S. Maduro Lopez 1 stem.

Aangezien niemand de volstrekte meerderheid van stemmen heeft verkregen, heeft een herstemming plaats tusschen de heeren Jossy C. Henriquez en D. de Marchena Jr., waarbij de heer Jossy C. Henriquez 5 stemmen en de heer D. de Marchena Jr. 3 stemmen verkregen, zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer Jossy C. Henriquez.

Voor eersten candidaat ter vervulling van de vacature–Senior worden 8 stemmen uitgebracht, waarvan 7 stemmen op den heer Edwin Senior en 1 stem op den heer J. William Brandao, zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer Edwin Senior.

Voor tweeden candidaat worden eveneens 8 stemmen uitgebracht, waarvan op den heer D. de Marchena Jr. 5 stemmen, op den heer H. J. Cohen Henriquez 2 stemmen en op den heer Morris E. Curiel 1 stem, zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer D. de Marchena Jr.

Voor eersten candidaat ter vervulling van de vacature–Statius Muller worden 8 stemmen uitgebracht, alle op den heer H. Statius Muller, zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer H. Statius Muller.

Voor tweeden candidaat worden eveneens 8 stemmen uitgebracht, waarvan op den heer A. A. Boom 4 stemmen, op den heer C. B. de Gorter 3 stemmen en op den heer J. W. J. van der Linde Schotborgh 1 stem.

Aangezien niemand de volstrekte meerderheid van stemmen heeft verkregen, heeft een herstemming plaats tusschen de heeren A. A. Boom en C. B. de Gorter, waarbij de heer C. B. de Gorter 4 stemmen en de heer A. A. Boom 4 stemmen verkregen.

Daar de stemmen staken, wordt de heer A. A. Boom door het lot als tweede candidaat aangewezen.

De Voorzitter dankt de heeren stemopnemers voor hunne moeite.

Vervolgens komt aan de orde van behandeling de *ontwerp–verordening tot aanvulling der quarantaine–verordening.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Eindelijk komt aan de orde van behandeling de *ontwerp-verordening ter bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.
Niemand het woord daarbij verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de drie artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, sluit de Voorzitter de vergadering.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 14.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 21sten Maart 1918, des avonds om acht uur.

TEGENWOORDIG : de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS : de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *Edwin Senior*, *J. C. B. Forbes*, Dr. *H. A. de Casseres*, *E. M. Penso*, *S. M. L. Maduro* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, leden, benevens de heer *P. L. B. de Haseth*, waarn. hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, fung. Griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *H. Statius Muller*, *Ed. S. Lansberg*, *J. Sutherland* en *F. W. P. Winkel*, leden, de twee eerstgenoemden met, de anderen zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de vergaderingen van den 25n. Februari en den 13n. Maart 1918.

Daar geene aanmerking op die notulen wordt gemaakt, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter deelt vervolgens mede, dat ingekomen is een gouvernements-depêche, dd. 18 Maart 1918, Nº 839, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging en aanvulling van de ,,Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht''.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp dadelijk in behandeling te nemen.

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

Niemand daarbij het woord verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de drie artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans, het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 15.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 8sten Mei 1918, des avonds te 8 uur.

TEGENWOORDIG: de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter.

VOORTS: de heeren Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter, *Edwin Senior*, *H. Statius Muller*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *J. Sutherland*, *E. M. Penso*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.* en Dr. *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *J. F. Haayen*, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *P. L. B. de Haseth*, waarn. Hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie.

ZOOMEDE: de heeren *H. J. T. Boomgaart*, waarn. Administrateur van financiën, *Ph. van der Breggen*, Directeur der Openbare Werken, Dr. *N. Waterman*, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, *H. Meerdink*, Inspecteur voor het Onderwijs, en Dr. *P. J. van Breemen*, waarn. Landbouwkundige, gemachtigden van den Gouverneur.

AFWEZIG: de heeren *J. C. B. Forbes*, *Ed. S. Lansberg*, *S. M. L. Maduro* en *F. W. P. Winkel*, leden, met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden zich kunnen vereenigen met de in druk verzonden notulen van de zitting van den 21n. Maart 1918.

Daar geen aanmerking is gemaakt op die notulen, worden zij goedgekeurd en onderteekend.

De Voorzitter deelt mede, dat de volgende stukken ingekomen zijn :

1º een gouvernements-beschikking, dd. 6 Mei 1918, Nº 389, regelende de plechtigheden, waarmede de opening van het nieuwe zittingjaar gepaard zal gaan;

2º een gouvernements-depêche, dd. 6 Mei 1918, Nº 1478, houdende verzoek aan den Voorzitter om op den 14n. Mei 1918 vóór negen uur des morgens de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1917/1918 namens den Gouverneur te sluiten en den leden dank te betuigen voor hetgeen door hen in dat zittingjaar is verricht;

3º een gouvernements-depêche, dd. 6 Mei 1918, Nº 1477, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer Kolonie, de heeren H. J. T. Boomgaart, waarn. Administrateur van financiën, Dr. N. Waterman, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, H. Meerdink, Inspecteur voor het onderwijs, en Dr. P. J. van Breemen, waarn. Landbouwkundige, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over het ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen; en

4º een gouvernements-depêche, dd. 7 Mei 1918, Nº 1499, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer Ph. van der Breggen, waarn. Directeur der

Openbare Werken, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over het ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919, bij te wonen en een raadgevende stem uit te brengen.

De Voorzitter heet nu de heeren gemachtigden van den Gouverneur welkom ter vergadering en zegt, dat de Raad met belangstelling zal luisteren naar de inlichtingen, die zij den Raad zullen meenen te moeten verschaffen.

Alsnu komt aan de orde van behandeling het *ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.*

De *Voorzitter* maakt bekend, dat de Raad met het oog op de tijdsomstandigheden besloten heeft dit jaar geen algemeene beschouwingen te houden, maar dat het den gemachtigden van den Gouverneur vrij staat daartoe het woord te vragen.

De heer *Boomgaart*, gemachtigde van den Gouverneur, na het woord gevraagd en verkregen te hebben, houdt de volgende rede:

Mijnheer de Voorzitter! Een paar woorden naar aanleiding van hetgeen er in het Eindverslag omtrent de verplaatsing van pachters van gouvernements-gronden voorkomt. In deze zaak heeft het Bestuur altijd getracht eendrachtig met den Raad samen te werken. Het is zich niet bewust eenige gedane belofte of toezegging niet te zijn nagekomen. Het indertijd aan den Raad medegedeeld plan betrof de verplaatsing van de pachters van de naast de plantages gelegen domeingronden, die voor de eigenaars dier plantages lastig waren. Dit is van het begin af gezegd en blijkt ten overvloede uit een missive in 1913 door Minister de Waal Malefijt aan den Gouverneur gericht, waarin Zijne Excellentie den Landvoogd mededeelde, dat bij het verplaatsen van die pachters in het bijzonder ware te onderscheiden welke pachtperceelen geleidelijk zouden kunnen worden ontruimd en dat bij de tenuitvoerlegging van dezen maatregel onderscheid zal behooren te worden gemaakt tusschen gewenschte en ongewenschte occupanten van de landsgronden.

Verder, dat deze maatregel in de eerste plaats ten doel heeft de plantagehouders te bevrijden van de te dichte nabuurschap van pachters van wie zij *overlast* ondervinden.

Uit den aard der zaak, gaat Zijne Excellentie voort, zullen daartoe in den regel niet behooren zij, wier perceelen begroeid en bebouwd zijn.

Toen de Gouverneur, na ontvangst van deze missive, de planters van het 4de en 5de district door tusschenkomst van den districtmeester liet verzoeken ZijnHoogEdelGestrenge op te geven, welke pachters hun overlast veroorzaakten en naar hunne meening voor verplaatsing in aanmerking kwamen, hebben die planters tot antwoord opgegeven, dat zij geen namen konden noemen, maar verlangden, dat alle huurders zouden worden verplaatst. Alleen de beheerder van de plantage Savonet maakte hierop een uitzondering en verklaarde de bewoners beoosten de savaan van Westpunt in de onmiddellijke nabijheid van Zorgvliet te willen doen verplaatsen.

In den beginne deelde de districtmeester den Gouverneur mede, dat de meeste pachters wel gaarne naar de aangekochte terreinen op Dokterstuin enz., zouden overgaan; van daar, dat het aantal pachters, die verplaatst zouden worden, aanmerkelijk hooger werd geschat dan later het geval bleek te zijn. Op het laatst bleek, dat de bewoners van St. Willebrordus en Westpunt niet wilden overgaan, en het als een groot onrecht zouden beschouwen als men hen tot verplaatsing dwong. Waar de Gouverneur ook zelf meende, dat die menschen, die daar sinds 10 tallen van jaren als in een dorpje om school en kerk woonden, billijkheidshalve niet tot verhuizen naar Dokterstuin konden worden gedwongen, werd het aantal der te verplaatsen pachters veel kleiner.

Ook Zijne Excellentie de Minister van Koloniën was, zooals uit de missive van 2 Juni 1914 blijkt, van oordeel dat die menschen niet tegen hun wil van hun grondjes moesten worden verwijderd.

De Minister schreef toen o. a., dat ook naar Zijne Excellentie's meening, de reeds bestaande complexen van huurgronden te Westpunt, waar de opgezetenen zich met de vischvangst bezighouden, en te St. Willebrordus, niet voor ontruiming in aanmerking konden komen. Van de pachters van die terreinen waren voor verplaatsing alleen diegenen in aanmerking te brengen, van wie de naburige plantages beslist hinder en overlast ondervinden.

Hieraan nu is altijd stipt de hand gehouden. Een ander plan bestond niet, zoodat het verwijt van gedane beloften of toezeggingen niet te zijn nagekomen, den Gouverneur niet kan treffen. Wat in den beginne voor St. Willebrordus en Westpunt gold, bleek later ook te gelden voor het complex huizen bewesten Daniel, zooals door den Gouverneur in zijn Memorie van Antwoord uitvoerig is uiteengezet.

De heer Dr. *Waterman*, gemachtigde van den Gouverneur, houdt nu de volgende rede:

Mijnheer de Voorzitter! Niettegenstaande geen algemeene beschouwingen worden gehouden, wil ik toch van mijn kant eenige zaken van algemeenen aard ter sprake brengen.

Mijnheer de Voorzitter! De voorgeschiedenis van de oprichting van een Openbaren Gezondheidsdienst te Curaçao is mij maar slechts oppervlakkig bekend; ik meende echter te weten, dat de wensch naar een reorganisatie van den geneeskundigen dienst algemeen was; dat telken jare geklaagd werd over verschillende hygiënische misstanden in de kolonie, waarvan het zeer sterk voorkomen van venerische ziekten maar een onderdeel was. In elk geval is het gevolg geweest, dat de Regeering heeft besloten een Openbaren Gezondheidsdienst in te stellen, met de reorganisatie van den geneeskundigen dienst gepaard gaande, nadat het plan al jaren hangende was geweest, en ik heb het genoegen en de eer nu reeds bijna 2½ jaar (reeds in Holland) als Hoofd van dien dienst werkzaam te zijn, en het ontwerp, dat den Openbaren Gezondheidsdienst hier in de kolonie invoerde werd met algemeene stemmen aangenomen. Tot zoover is alles best, men zou denken, alles is in orde. Maar neen, nu komen jammerklachten, waarvan men drie toonaarden zou kunnen onderscheiden.

De *eerste*, die ik wil bespreken, is er een zeer merkwaardige. De Openbare Gezondheidsdienst zou zoo druk en zoo sterk om zich heen grijpen. Mijnheer de Voorzitter, ik vind die uitdrukking hier niet wel van pas. Volgens mijn begrip is om zich heen grijpen iets van een zwaren brand of een ernstige besmettelijke ziekte, in elk geval een soort onheil. Maar het is toch zeer duidelijk en noodzakelijk, dat een Departement van Openbaren Gezondheidsdienst, met vele personen, bedrijven en instellingen in contact *moet* komen. U zult dit toch moeten inzien, als ik er nog eens voorlees artikel 2 van de Gezondheidsverordening, luidende:

Tot de taak van den Openbaren Gezondheidsdienst behooren:

a. het onderzoek naar den staat der volksgezondheid in haren geheelen omvang en de aanwijzing en bevordering van middelen ter verbetering;

b. de handhaving van verordeningen, besluiten en andere bestuurs-beschikkingen, in verband met de volksgezondheid vastgesteld.

Aan den Openbaren Gezondheidsdienst is opgedragen de zorg voor: de reinheid van bodem, lucht en water, inbegrepen de verwijdering en den afvoer van alle vuil, de volkshuisvesting, de voorkoming, wering of beteugeling van besmettelijke ziekten en van gevaarlijke of tot verspreiding neigende ziekten, de ziekenverpleging, de geneeskundige behandeling van behoeftigen, het geneeskundig onderzoek en de behandeling van de daarvoor aangewezen ambtenaren en beambten, de krankzinnigenverpleging, de drinkwatervoorziening, het gezondheidstoezicht op levensmiddelen, op schoolgebouwen en schoolbezoekers en op alle andere openbare en voor het publiek bestemde en toegankelijke gebouwen en inrichtingen, de arbeidshygiëne, de medisch-hygiënische statistiek en voorts de zorg voor alle andere belangen de volksgezondheid betreffende of daarmede nauw verband houdende.

Als U dit nog eens hoort, moet U begrijpen, dat dit, „om

zich heen grijpen'' niets anders is dan de voorgeschreven functie van den Openbaren Gezondheidsdienst en een uiting van zijn belangrijkheid, want Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet van zins het in art. 2 genoemde tot een doode letter te doen worden, maar heb het ernstig voornemen de taak mij voorgeschreven ook uit te voeren, zoolang ik de eer heb Hoofd van mijn dienst te zijn, zoo het kan. Suaviter in modo, maar fortiter in re.

Een *tweede* punt dat ter sprake gebracht wordt is nu: maar was de hygiënische toestand bij de vorige regeling dan zoo onvoldoende? Mijnheer de Voorzitter, deze uiting doet wat vreemd aan, nu wij weten, dat de Openbare Gezondheidsdienst tot stand kwam als gevolg van klachten uit den boezem van den Raad zelf. Maar verder wil ik het volgende antwoorden: Ik wil niet te kort doen aan de verdiensten van mijn voorgangers, die vaak te midden van moeilijke omstandigheden individueel goed werk hebben geleverd, maar met nadruk wil ik er op wijzen, dat van een *regeling*, een *organisatie* vroeger *niet* kon worden gesproken. In het vervolg van mijn rede zullen daarvan genoeg voorbeelden komen. Men leefde en leeft in vele opzichten hier nog in een toestand van anarchie. Nu pas begint er iets van een regeling, van een systeem te komen, naar ik hoop iets blijvends, waarin alle onderdeelen op hun plaats staan, en alle organisaties elkaar wederzijds helpen. Maar dan, de inhoud van de opmerking: hoe kan men van een voldoenden toestand spreken, waar nog zooveel te doen valt op hygiënisch gebied, men denke aan faecaal-afvoer, waterleiding, zindelijkheid, en nog ziekten voorkomen, voor het grootste deel vermijdbaar? Hoeveel typhus, dysenterie en bijv. puerperaal ziekten behoeven voor te komen bij een goede hygiënische organisatie? Is dan het lijden aan venerische ziekten van zoo geringe beteekenis? Ik zal hier niet verder op ingaan.

Het *derde* punt betreft de uitgaven. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, de uitgaven zijn gestegen; maar kan men een nieuwen dienst inrichten zonder verhoogde uitgaven? Men moet alleen nagaan of er 1º geen *onnoodig* geld wordt uitgegeven, en ten 2de of het uitgegeven geld niet zijn voordeelen opbrengt. Wat het 1ste punt betreft, mijn beheer staat in het teeken van absolute zuinigheid, soms karigheid; met het slechts hoognoodige heb ik in vele opzichten genoegen genomen, gebouwen, hulpmiddelen, salarissen etc. De voornaamste uitgaven betreffen de Polikliniek, de salarisverhooging der medici, ook het aanstellen van eenige nieuwe geneeskundigen, verhooging der uitgaven voor reiniging en ontsmetting en aanschaffen van uitrookings-chemicaliën ten behoeve van de schepenuitrooking. Wat het tweede punt betreft: het is natuurlijk altijd moeilijk direct het nuttig effect der uitgaven te schatten. Maar dat het bestaat is zeker, en ik geloof, dat onze beschaving te ver gevorderd is om mij nog ook materieele voordeelen van gunstige hygiënische verhoudingen, lage ziekte- en sterftecijfers te hooren bepleiten. Het is toch al tot in den treure herhaald, wat zieken, krankzinnigen, zwakken, minderwaardigen, den Staat kosten. Niet alsof daarom alleen, uit welbegrepen eigenbelang een goede gezondheidstoestand moet worden nagestreefd: m. i. spreken ideeële factoren toch een belangrijk woord mee.

Nu zegge men niet: wel, onze sterftecijfers mogen gezien worden. Mijnheer de Voorzitter, zelfs al wil men op het oogenblik op deze cijfers afgaan, wat ik nog niet met volle zekerheid zou willen doen, dan nog zijn deze cijfers te wisselend om van een constant gunstigen toestand te spreken; men vindt de laatste jaren variatie van meer dan 30 tot 15 0/00. Gaarne geef ik toe, dat economische verhoudingen onder de bevolking hierbij grooten invloed hebben, maar dat is zeker: infectieziekten houden ten nauwste verband met economische factoren, tusschen beide bestaat steeds een wisselwerking, onder slechte hygiënische verhoudingen is de invloed van economische storingen onmiddellijk een zeer groote.

Mijnheer de Voorzitter, dit zijn de algemeene bedenkingen, die ik tegen het in het Voorloopig Verslag geschrevene wenschte te maken.

De heer *Van der Breggen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt nu het volgende:

De posten van nieuwe werken zijn door den Gouverneur op de begrooting gebracht omdat de Minister van Koloniën er prijs op stelt, dat de plannen door hem in het belang der kolonie voorgesteld, zoo spoedig mogelijk worden ter hand genomen. Ik geef daarom den Raad in overweging die niet af te voeren.

Verder werd er in het Voorloopig Verslag gesproken over de privaten van de Hendrik- en Wilhelminascholen. De kosten van deze werken zijn geraamd op normale Hollandsche prijzen. De Gouverneur zal prijsopgave van het benoodigde materiaal vragen in de Vereenigde Staten, en indien de kosten niet al te groot zijn, zal met den Minister van Koloniën in overleg worden getreden om deze werken zoo spoedig mogelijk uit te voeren.

De Vereenigde Staten hebben hier een klein station voor weerkundige waarnemingen, die zooals waarschijnlijk bekend tweemaal per dag berichten naar Washington seint. Over de inrichting van een grooteren dienst is niets bekend. Hoe nu de Minister van Koloniën den Nederlandschen post voor weerkundige waarnemingen in kwestie zal inrichten, is hier nog niet bekend.

De Heer *Zeppenfeldt* zegt, dat in het eindverslag door een aantal leden werd opgemerkt, dat, waar dit met andere landsdienaren geschiedt, er zeer zeker alle redenen aanwezig zijn om de op deze begrooting voorgestelde vergoeding voor de praktizijns reeds het loopend jaar en wel met ingang van 1º Januari toe te kennen.

Naar aanleiding hiervan en in verband met het aan het slot van het eindverslag vermelde, wil hij den heer Boomgaart, gemachtigde van den Gouverneur, vragen of het in de bedoeling van het Bestuur ligt om die vergoeding reeds van af 1º Januari dezes jaars toe te kennen; waarop de heer *Boomgaart*, gemachtigde van den Gouverneur, antwoordt, dat, wanneer de onderhavige post hedenavond door den Raad wordt aangenomen, het Bestuur gaarne Zijne Excellentie den Minister van Koloniën zal verzoeken bedoelde vergoeding met ingang van 1º Januari 1918 toe te kennen.

De *Voorzitter* verzoekt nu den Ondervoorzitter even de leiding der vergadering op zich te willen nemen, aangezien hij het een en ander wenscht te zeggen.

De heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter, zegt nu het volgende:

Het schijnt, dat de rollen hedenavond omgekeerd zijn. Gewoonlijk toch zijn het de leden, die het eerst het woord voeren en de gemachtigden van het Bestuur, die dan antwoorden, hedenavond echter schijnen de leden te zullen moeten antwoorden.

Waar geen van zijn medeleden op de uiteenzettingen van den Heer Administrateur van financiën geantwoord hebben, wil spreker met een kort woord zijn standpunt in zake de verplaatsing der pachters aangeven.

Bij den opzet van het plan der verplaatsing was zonder eenigen twijfel gerekend op de verplaatsing van alle pachters van de gouvernements-gronden, waarop de plantages weiderechten hadden. En dit vooral om de quaestie van de verkregen rechten van die plantages uit te maken.

De berekeningen, die toen aan den Raad zijn overgelegd, toonen dat ten duidelijkste aan.

Spreker beseft volkomen de moeilijkheden ten deze en begrijpt ook wel, dat die verplaatsingen niet in eens over de geheele linie konden geschieden.

Ook staat hij niet op het standpunt, dat alle huurders *zonder uitzondering* moesten worden verplaatst. Integendeel, persoonlijk zou hij het op prijs stellen, indien er eenige pachters op hun grondje bleven. Dat zou in het belang der planters zelven zijn, want de aanwezigheid van een paar eerlijke pachters zou er veel toe kunnen bijdragen om veel kwaad te voorkomen, dat anders op de gouvernements-gronden zou worden bedreven.

Maar als regel meent hij dat moet gelden, dat alle pachters worden verplaatst en dat zij, die blijven, de uitzonderingen zijn.

Dit nu is in het 4de district juist andersom het geval geweest. Enkelen slechts zijn verplaatst, de groote massa is er nog.

En daarom gaat het tegenover den Raad niet aan, dat het Bestuur nu verklaart, dat de verplaatsingen zijn geschied.

Spreker zegt nog, dat als men spreekt van overlast, die de pachters den planters aandoen, men niet alleen moet denken aan diefstallen. De planters ondervinden ook op allerlei andere wijzen overlast; de trankeeren worden vernield; de geiten van de pachters en zij zelven gebruiken het water uit de putten, dat de planters zelven hoog noodig hebben voor hun eigen menschen en hun vee.

De Heer *Boomgaart*, gemachtigde van den Gouverneur, repliceerende, zegt, dat de Minister er voor is, dat slechts de menschen, die overlast veroorzaken aan de planters, worden verplaatst, dus niet allen; dat niet alleen diefstal reden is voor verplaatsing, maar, zooals de Minister van Koloniën de Waal Malefijt uitdrukkelijk heeft gezegd, ook het veroorzaken van hinder of overlast aan naburige eigenaren van plantages.

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de *Voorzitter*, die na zijn rede gehouden te hebben weer den Voorzitterszetel heeft ingenomen, de algemeene beraadslaging gesloten, waarna besloten wordt over te gaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp-begrooting voor het dienstjaar 1919.

De *Voorzitter* zegt de onderartikelen te zullen oplezen, zooals zij bij de beide Nota's van wijzigingen zijn gewijzigd.

De onderartikelen 1 tot en met 11 worden elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij onderartikel 11*bis* verzoekt de heer *H. Statius Muller*, lid van den Raad, hoofdelijke stemming.

De Heer *Edwin Senior* vraagt nu het woord om zijn stem toe te lichten en zegt het volgende:

Ik ben steeds een voorstander van de stoomvaartverbinding, omdat ik geloof, dat de verbinding voor de eilanden nuttig zal zijn, maar toch meen ik, om dezelfde redenen als verleden jaar door mij aangegeven, ook dit jaar, de tijdsomstandigheden in aanmerking nemende, tegen een Memoriepost ter aanschaffing van een motor- of stoomschip te moeten stemmen.

De gelegenheid blijft immers altijd open aan het Bestuur, wanneer betere tijden weder aangebroken zullen zijn, dat men gerust daartoe kan overgaan om dan een krediet bij suppletoire begrooting aan te vragen. Ik geloof, dat dan bij de meerderheid van den Raad geen bezwaar zal bestaan, zooals ook vroeger het geval is geweest.

Ik wil reeds nu aan de Regeering en het Bestuur in overweging geven, mocht het zoo ver komen, om dan een flink en goed stoom- of motorschip, ja zelfs een wat grooter schip dan de voormalige ,,Christiansted'' en ,,Prinses Juliana'' aan te schaffen, en door een paar havens buiten de kolonie in het vaarplan op te nemen de gelegenheid te scheppen, dat de dienst minder bezwarend voor de koloniale kas wordt.

De Heer *Boomgaart*, gemachtigde van den Gouverneur, meent het te moeten ontraden den post nu van de begrooting af te voeren. Deze post is niet op de begrooting gebracht met de bedoeling hoe dan ook het volgende jaar een stoomscheepje aan te schaffen, maar alleen voor het geval er dan een bootje voor redelijken prijs mocht zijn te bekomen, wat, als de oorlog in 1919 mocht zijn afgeloopen, niet onmogelijk zou kunnen blijken. Spreker weet nog niet te zeggen op welke wijze de verbinding tot stand zal komen; op de begrooting staat:..... of van verzekering op andere wijze van die verbinding. Wanneer deze post nu niet wordt aangenomen en de gelegenheid om een verbinding daar te stellen zich in den loop van het volgend jaar mocht voordoen, zou daarvan geen gebruik kunnen worden gemaakt, wat zeker te betreuren zou zijn.

Na eenige discussie tusschen den heer Boomgaart, gemach-

tigde van den Gouverneur, en den heer Senior, wordt het onderartikel in stemming gebracht, en beslist het lot, dat de stemming bij N° 2 der presentielijst zal aanvangen.

Het onderartikel wordt verworpen met 7 tegen 2 stemmen.

Tegen stemmen de heeren Dr. J. P. Evertsz Hz., Edwin Senior, H. Statius Muller, E. M. Penso, C. S. Gorsira J.P.Ez., Dr. H. A. de Casseres en de Voorzitter.
Voor de heeren B. E. v. d. Veen Zeppenfeldt en J. Sutherland.

Hierna worden de onderartikelen 12 tot en met 90, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij onderartikel 91 vraagt de *Voorzitter* den heer Dr. Waterman, gemachtigde van den Gouverneur, of het Bestuur bereid is toe te geven aan het verzoek van de Afdeelingen om den post voor den geneesheer voor het 3de district van de begrooting af te voeren.

De heer Dr. *Waterman*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt nu het volgende :
Mijnheer de Voorzitter ! Tot de belangrijkste *regelingen* verder tot stand gekomen, behoort de reorganisatie van den geneeskundigen dienst, niet alleen van Curaçao, maar ook van de andere eilanden. Door de nieuwe regeling is een juist verband bereikt tusschen de centrale te Willemstad met al zijn hulpmiddelen van laboratorium, serum depots en de verzorgers der arme patiënten. Uitvoerige maandrapporten, waar men wat aan heeft, moeten worden ingeleverd, omgekeerd kunnen de heeren zooveel mogelijk inlichting en hulp bekomen.
Bij het ontwerpen der regeling bleek alras, dat voor een behoorlijke behandeling der patiënten uitbreiding van het aantal medici noodzakelijk was. Men kan over de benoodigdheid van medische hulp denken zoo men wil, maar voorbeelden, zooals van het Fransche eiland St. Barths met een 5000 inwoners en *zonder dokter*, mogen toch niet als norm van goed koloniaal bestuur gelden. Het is mij dan ook onbegrijpelijk hoe men vroeger zich heeft kunnen neerleggen bij de bediening der buitendistricten door twee medici, reeds met de armenpraktijk in de stad belast, en één voor het 4de en 5de district, dat ongeveer het halve oppervlak van het eiland beslaat, en dan nog in een tijd toen van het snelle vervoermiddel van thans geen sprake was.
Wat de andere eilanden betreft, Aruba was met twee geneesheeren vrijwel verzorgd, Bonaire met 6800 inwoners heeft aan één geneesheer slechts ter nauwernood genoeg, de verzorging der andere kleine eilanden kan behoorlijk genoemd worden.
Mijnheer de Voorzitter ! Het is duidelijk, dat voor het vaststellen van het aantal armendokters twee overwegingen gelden :
a. in de eerste en voornaamste plaats, het aantal van de te verzorgen inwoners;
b. de uitgestrektheid, waarover de bevolking verspreid is.
Wat het eerste punt betreft, het staat vast dat een dokter slechts een bepaald maximum patiënten behoorlijk zal kunnen verwerken.
In deze verordening wilden wij niet eens een Europeeschen maatstaf aanleggen, waar één dokter voor pl. m. 3000 menschen beschikbaar is (in Willemstad zijn 10 doktoren op 15000 menschen), maar hebben aangenomen, dat de zwarte bevolking maar tweemaal minder ziek of gezonder was dan de Europeesche en voor 6000 menschen één dokter vastgesteld. Mij dunkt, dat dit toch geen overdreven eisch was.
Daarbij komt dan nog het tweede punt, het ver uiteen wonen der bevolking, waarvoor tegenwoordig het bestaan van automobielen een groot correctief is. Toch is de oppervlakte van het 4de en 5de district van dien aard, dat voorgesteld moest worden, die beide ook niet langer aan één dokter toe te vertrouwen.
Bij dit alles kwam dan nog de overweging, dat met de waar-

schijnlijke invoering der verplichte lijkschouwing de werkzaamheden der geneesheeren belangrijk zouden toenemen.

Aldus werden, volgens Bartjes, de voorziening van geneeskundige hulp in de buitendistricten toevertrouwd aan 4 geneesheeren:

n. l. 1 voor het tweede district (6500 inwoners)
1 ,, ,, derde ,, (6200 inwoners)
2 ,, ,, 4de en 5de ,, (pl. m. 7500 inwoners).

Ik meen te mogen aannemen, dat wil men werkelijk een behoorlijke bediening, tegen deze regeling geen bezwaar kan gemaakt worden. Toch zijn er stemmen opgegaan, om met 3 geneesheeren genoegen te nemen, ja, het aanstellen van twee werd reeds een verbetering geacht. Ik heb werkelijk de zaak nog eens ernstig overwogen of toch niet met 1 medicus minder genoegen kon worden genomen, maar ik zie geen kans, tenzij de medicus in het uitgestrekte 4de en 5de district op Pannekoek te handhaven, wat toch niet wel doenlijk is. Het 2de district moet absoluut zijn geneesheer hebben, het derde met zijn 6200 bewoners kan onmogelijk langer met het westelijk stadsdistrict met zeker 5000 arme patiënten verbonden blijven. Eén medicus voor 11000 menschen noem ik een onduldbaren toestand, tenminste wanneer men het goed met die menschen meent.

Nu komt er nog een factor bij, die toch ook wel degelijk gewicht in de schaal legt. Zooals U bekend is, is aan de gouvernements-geneeskundigen een vacantie van drie weken in uitzicht gesteld. Ik ben een sterk voorstander van die vacanties, omdat zij den medicus verfrisschen en eens uit zijn sleur halen. Daarbij zelf, de dokter kan wel eens ziek worden. Hoe gaat het dan met de vervanging als niet, zooals het voorstel luidt, vier medici aanwezig zijn. Mijnheer de Voorzitter, ik zal het U dadelijk zeggen: de vervanging wordt een papieren regel. Wij hebben onlangs het geval gehad, dat de dokter uit Bonaire eenige dagen op reis moest. Er kon geen vervanger gezonden worden en de bevolking heeft nadrukkelijk bij den Gouverneur geprotesteerd. Hebben wij een goede districtbediening, dan regelen zich die gevallen heel gemakkelijk. Laten de heeren ook dit bedenken.

Maar ik ga verder. Zooals U bekend is, was het oorspronkelijke plan, dat voor deze vier medici woningen op geschikte punten zouden worden gebouwd. Het voorstel heeft wegens de kosten daaraan verbonden groote oppositie verwekt. Er is toen ernstig nagegaan of wellicht niet op wat goedkoopere wijze door het huren van plantage-woningen in de behoefte zou kunnen worden voorzien. Dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan; niettegenstaande herhaald polsen kwamen geen aanbiedingen of wel van uiterst ongeschikte gelegenheden. Eindelijk vonden wij dan twee geschikte huizen, die te huren waren, n.l. St. Sebastiaan voor het 4de en het huis van Scherpenheuvel voor het tweede district. Hoewel niet zoo gunstig voor het 5de district gelegen, werd besloten Pannekoek voorloopig voor dit district te behouden en niet een nieuw huis te Wacao te doen bouwen. U zult toegeven, dat hier heel wat concessies aan de zuinigheid gedaan zijn, een concessie ter waarde van f 66 000,—. Het Bestuur heeft in deze toch zeker goeden wil getoond. Het eenige wat dan nog overblijft is het bouwen van een huis te Blomontie voor het derde district. Ik heb zooeven uiteengezet, dat ik geen kans zie, bij behoorlijke dienstuitoefening in de toekomst, wanneer ook de doodschouw steeds plaats zal vinden, en de geneesheer van het Westelijk stadsdistrict (ik bedoel geen bepaalden persoon, maar den titularis in het algemeen) in de stad nog andere diensten zal moeten verrichten, het 3de district aan het stadsdistrict gekoppeld te houden. Weigert men dus het eenige te bouwen huis en daarmee implicite den geneesheer, dan maakt men een *fout*. Het gaat niet aan om te zeggen: Deze regeling kost geld, wij geven geen geld, dus de regeling moet maar vallen. Men kan dit alleen doen als men bewijst, dat de regeling niet deugt of onnoodig is.

Mijnheer de Voorzitter, ik kan dus niet zelf mijn voorstel wijzigen om in plaats van 4, 3 nieuwe medici aan te stellen.

De *Voorzitter* geeft daarop den hamer over aan den Ondervoorzitter en stelt, na het woord bekomen te hebben, het volgende voor, namelijk om sub letter *a* te lezen:

11 (instede van 12) gouvernements-geneeskundigen f 3 500,– tot f 4 500,—;
5 (instede van 6) op Curaçao, en
3 (instede van 4) in de buitendistricten,
waardoor het voor de 4 geneeskundigen in de buitendistricten uitgetrokken bedrag en de verdere totaliseeringen van dit onderartikel met f 3 500,— verminderen.

Nadat het amendement door de leden C. S. Gorsira J.P.Ez. en H. Statius Muller was ondersteund, zegt de *Voorzitter*, dat hij meent het pleit reeds half gewonnen te hebben. Hij meent uit de rede van den gemachtigde te kunnen merken, dat het bij deze een punt van zeer ernstige overweging heeft uitgemaakt of de geneesheer voor het 3de district wel bepaald noodzakelijk is.

Spreker zal dus trachten den gemachtigde verder te bekeeren, vooral omdat hij het zeer op prijs zou stellen als de post door den gemachtigde zelf werd teruggenomen.

Spreker wijst daarom in de eerste plaats op de afstanden in het derde district, dat vlak bij de stad en om de stad gelegen is. Het verste punt van dit district van de stad af, welk punt bovendien niet bewoond is, is lang niet zoo ver als b. v. Westpunt van Pannekoek, waar de dokter voor het 5de district gevestigd is en voorloopig zal blijven. Daarbij is Westpunt dicht bevolkt.

Nu wat het aantal der opwonenden betreft. Spreker hoort den gemachtigde zeggen, dat er ongeveer 6200 in het 3de district wonen. Maar dat kan zoo niet zijn; het cijfer is veel te hoog.

Men vergete echter niet, dat een groot deel der bevolking van het 3de district elken dag en soms een paar dagen achtereen in de stad is en dat er ook zijn, die zich liever niet door den gouvernements-geneeskundige laten behandelen, maar een particulieren, betaalden dokter nemen.

De ernstige zieken worden direct naar het Gasthuis in de stad overgebracht. Sterfgevallen van bewoners van de districten komen dan ook meer voor in het gasthuis dan in de districten zelf.

Spreker releveert ook nog, dat de Curaçaosche Petroleum Maatschappij ook nog een eigen dokter heeft voor hare werklieden.

Het eenige bezwaar, dat misschien zou kunnen rijzen, is dat de gouvernementsgeneesheer van de Overzijde door de praktijk in het 3de district het dan een weinig te druk zou kunnen krijgen.

Maar ook dat gelooft spreker niet; men kan er ten minste de proef mede nemen en eerst een jaartje toezien hoe het daarmede gaat. Over een jaar kan men elkander dan nader spreken.

De geneesheer van het 2de district, die het ook al niet volhandig zal hebben, kan ook een gedeelte van het 3de district voor zijne rekening nemen.

Na eenige discussie wordt besloten het amendement in stemming te brengen.

Het amendement wordt aangenomen met 8 tegen 1 stem.

Voor stemmen de heeren Senior, H. Statius Muller, Zeppenfeldt, Sutherland, Penso, Gorsira, de Casseres en de Voorzitter.

Tegen stemt de heer Dr. Evertsz Hz.

De heer Dr. *Waterman*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt nu sub *d.* van art. 91 te zullen wijzigen in dien zin, dat in plaats van voedergelden aan 12 gouvernements-geneeskundigen, gelezen wordt aan 11 gouvernements-geneeskundigen, 5 in plaats van 6 op Curaçao, à f 350,—. De bedragen zullen dienovereenkomstig gewijzigd worden.

De Voorzitter neemt nu zijn plaats weer in.

Hierna worden de onderartikelen 91, zooals gewijzigd, tot en met 127, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij onderartikel 128 verzoekt de heer *Ph. van der Breggen*,

gemachtigde van den Gouverneur, het woord en zegt art. 128 *f bis* in te trekken, aangezien het toch geen zin meer heeft, nu de post voor den dokter in het 3de district is afgevoerd.

De *Voorzitter* zegt, dat hij eerst letter *l* en daarna letter *n* van dit onderartikel afzonderlijk in behandeling en in stemming zal brengen, omdat hij tegen de genoemde posten wenscht te stemmen.

Hij motiveert zijn stem met er op te wijzen, dat de bouwkosten op het oogenblik zeer hoog zijn en de prijzen der materialen nog stijgende.

Het zou volgens spreker ongemotiveerd zijn onder de tegenwoordige omstandigheden over te gaan tot het uitvoeren der werken, waarmede geen economisch belang gemoeid is en waarbij er absoluut geen urgentie is.

Alvorens echter de bedoelde posten in stemming te brengen zou spreker van den gemachtigde willen vernemen of er soms reeds voorbereidingen tot die werken getroffen zijn, contracten voor de levering van materialen b.v. gesloten zijn.

De heer *Ph. van der Breggen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt nu, dat het hem niet onmogelijk schijnt, dat het werk, bedoeld in onderartikel 128 *l*, niet eens uitgevoerd zal kunnen worden wegens de tijdsomstandigheden. Er zou gewacht moeten worden op eventueel te bestellen materiaal. Dit werk zal geheel in hout worden uitgevoerd, terwijl men in Demerara daarvoor zeer lange levertijden vraagt; toch lijkt hem, dat er geen bezwaar bestaat dezen post te handhaven om daarvan gebruik te maken, wanneer de gelegenheid zich voordoet, te meer waar zoo nuttig mogelijk gebruik moet gemaakt worden van het geringe aantal technische krachten op zijn departement, waar toch reeds genoeg te doen is.

Verder merkt spreker op, dat de raming van kosten voor het werk bedoeld onder *n* van dit onderartikel misschien wel te hoog is. Oorspronkelijk geraamd op een ijzeren samenstelling, bestaat het plan nu dit werk in hout uit te voeren, hetgeen misschien wel f 7 000,— spreker wil zich niet aan dat bedrag binden — minder zou kosten. Spreker kan hier ook niet nalaten even op te merken, dat het gevaarlijk werken wordt, indien het eene jaar een post door den Raad wordt aangenomen en het andere jaar afgevoerd. Daardoor wordt het werken lastig.

Contracten zijn nog niet gesloten.

Bij de nu ontstane discussie handhaaft de Voorzitter zijne meening, dat het niet verantwoord is thans te besluiten tot het uitvoeren van de hier bedoelde werken.

Alsnu wordt besloten onderartikel 128 *l* in stemming te brengen.

Het onderartikel wordt verworpen met 6 tegen 3 stemmen.

Voor stemmen de heeren Zeppenfeldt, Sutherland en Gorsira.

Tegen de heeren: Dr. Evertsz Hz., Senior, H. Statius Muller, Penso, de Casseres en de Voorzitter.

Nu wordt onderartikel 128*n*. in stemming gebracht.

Het onderartikel wordt verworpen met 8 tegen 1 stem.

Voor stemt de heer Zeppenfeldt.

Tegen de heeren Dr. Evertsz Hz., Senior, H. Statius Muller, Sutherland, Penso, Gorsira, de Casseres en de Voorzitter.

Alsnu worden het onderartikel 128, zooals gewijzigd door den gemachtigde van den Gouverneur Ph. van der Breggen en den Raad, en de onderartikelen 129 en 130 zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij onderartikel 131 vraagt de gemachtigde van den Gouverneur, de heer *Boomgaart*, het woord en zegt:

Mijnheer de Voorzitter! Zooals blijkt uit het Eindverslag verlangt de Raad, dat op zijne medewerking eenige prijs zal worden gesteld. Ik kan U de verzekering geven, dat dit altijd door het Bestuur is geschied. Dat het antwoord ad. art. 131 den Raad niet heeft bevredigd doet het Bestuur leed. Maar waar in dit geval nog niets met zekerheid omtrent de

uitvoering van het werk in het Waaigat kan worden medegedeeld — er zijn vijf plannen ter beoordeeling aan den Minister opgezonden — was het niet mogelijk den Raad daaromtrent in te lichten.

Alsnu worden de onderartikelen 131 tot en met 147, zoomede de artikelen 1, 2, 3 en 4, zooals zij zijn gewijzigd, voorts het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, zooals gewijzigd, elk afzonderlijk, zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

De *Voorzitter* heet nu de gemachtigden van den Gouverneur dank voor de door hen verschafte inlichtingen en zegt, dat hij bij den aanvang van de zitting vergeten heeft den Griffier van den Raad, den heer Haayen, die weder in 's Raads midden terug is gekeerd, welkom te heeten. Het spreekt van zelf, dat de heer Haayen van harte welkom is.

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1917—1918.

NOTULEN.

Nº 16.

NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Dinsdag, den 14den Mei 1918, des morgens te 8½ uur.

TEGENWOORDIG: de heer Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, Ondervoorzitter.
VOORTS: de heeren *Edwin Senior, B. E. van der Veen Zeppenfeldt, H. Statius Muller, C. S. Gorsira J.P.Ez., F. W. P. Winkel, J. Sutherland, Ed. S. Lansberg* en *S. M. L. Maduro*, leden, benevens de heer *J. F. Haayen*, Griffier van den Raad.
AFWEZIG: de heer *A. G. Statius Muller*, Voorzitter, en de heeren *J. C. B. Forbes, E. M. Penso* en Dr. *H. A. de Casseres*, leden, allen met kennisgeving.

De Ondervoorzitter opent de vergadering en deelt mede, dat de notulen van de laatste vergadering van den 8n. Mei d. j. wegens uitgebreidheid, niet gereed kunnen zijn om heden aan de goedkeuring van de leden te worden onderworpen, maar dat zij zoo spoedig mogelijk in druk zullen worden rondgedeeld.

De Ondervoorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:
1º een gouvernements-depêche, dd. 9 April 1918, Nº 1165, waarbij ter kennis van den Kolonialen Raad wordt gebracht, dat de Gouverneur telegrafisch bericht van den Minister van Koloniën heeft ontvangen, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van den 26sten Maart 1918, Nº 37, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei d. j., de heeren A. G. Statius Muller en Dr. J. P. Evertsz Hz. te benoemen tot onderscheidenlijk Voorzitter en Ondervoorzitter van den Kolonialen Raad;
2º een gouvernements-depêche, dd. 13 Mei 1918, Nº 1552, waarbij ter kennis van den Raad wordt gebracht, dat de Gouverneur telegrafisch bericht van den Minister van Koloniën heeft ontvangen, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van den 27n. Maart d. j., Nº 82, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei d. j., de heeren J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller te benoemen tot leden van den Kolonialen Raad.

Ter voldoening aan het verzoek, vervat in de Gouvernements-depêche, dd. 6 Mei 1918, Nº 1478, zegt de Ondervoorzitter den leden van den Raad, namens den Gouverneur, dank voor hetgeen zij in het afgeloopen zittingjaar hebben verricht, waarna hij eene commissie benoemt van in- en uitgeleide van den Gouverneur, die zoo aanstonds de vergadering voor het nieuwe zittingjaar zal openen, welke commissie bestaat uit de heeren C. S. Gorsira JPEz., B. E. van der Veen Zeppenfeldt en F. W. P. Winkel.

Daar geen der leden het woord verlangt, en deze bijeen-

komst de laatste openbare van dit zittingjaar is, worden, op voorstel van den Ondervoorzitter, in opvolging van art. 32 van het reglement van Orde, de notulen van het verhandelde in deze zitting voorgelezen en goedgekeurd.

Hierop verklaart de Ondervoorzitter, namens den Hoog-EdelGestrengen Heer Gouverneur van Curaçao, de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1917—1918 gesloten.

De Ondervoorzitter,

(get.) Dr. J. P. EVERTSZ Hz.

De Griffier,

(get). J. F. HAAYEN.

ALPHABETISCH REGISTER

OP DE NOTULEN DER ZITTINGEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD

VAN DE KOLONIE CURAÇAO.

ZITTINGJAAR 1917 — 1918.

De cijfers achter de nos. duiden aan de rangnummers der notulen, en de daarnaast geplaatste cijfers de bladzijden dier notulen.

De tusschenhaaks geplaatste vette cijfers duiden aan de rangnummers der ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren, en de daarnaast geplaatste cijfers de rangnummers der verschillende stukken der ontwerpen.

A.

Aanleg en exploitatie van tramwegen (aanvulling van de verordening op den —). Zie onder Verordeningen sub 29º.

Administrateur van financiën (L. van der Veen Zeppenfeldt).
Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over de ontwerp-verordeningen: tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd nº 5.2; tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 5.2; tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank nº 10.2.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen: tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 5.5; tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank nº 10.3.

——— Kennisgeving dat de heer H. J. T. Boomgaart, kantonrechter op Curaçao, eervol is ontheven van de verdere waarneming der betrekking van gouvernements-secretaris en ambtenaar van den burgerlijken stand op Curaçao, en tijdelijk is belast met de betrekking van —. nº 11.1.

——— (H. J. T. Boomgaart).
Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over de ontwerp-verordeningen: houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver nº 13.2; waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen: houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver nº 13.2; waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.2, 3, 6, 10, 11.

Adressen aan den Kolonialen Raad. Zie ook onder Verzoekschriften.
1º van den heer J. H. Perret Gentil c. s., bureelambtenaren op Curaçao, waarbij zij met nadruk opkomen tegen eenige zinsneden, voorkomende in het voorloopig verslag op de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld dé koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, uit welke zinsneden zij de gevolgtrekking hebben gemaakt, dat de Raad het peil van het corps ambtenaren bijzonder laag acht, en om redres verzoeken nº 4.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.
2º van den heer C. J. Krijt, onderwijzer 3de klasse, hoofd der Emmaschool op Curaçao, waarbij deze den Raad het antwoord van den Gouverneur op zijn request, dd. 11 Juli 1917, ter inzage aanbiedt, welke stukken voor kennisgeving worden aangenomen nº 5.2.

Afdeelingen (samenstelling der —) nº 1.3.

Ambtenaren (regeling van de bezoldigingen der — en beambten in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 6º.

——— (binnen- en buitenlandsche verloven en vrijstellingen van dienst in den burgerlijken dienst). Zie onder Verordeningen sub 11º

——— (regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen). Zie onder Verordeningen sub 12º

——— (verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke —). Zie onder Verordeningen sub 13º

Amendementen (voorgestelde —) nº 2.2, 6, 7; nº 10.2; nº 12.7; nº 13.2; nº 15.9.

B.

Bank (verhooging van het bankbiljetten-kapitaal van de Curaçaosche —). Zie onder Verordeningen sub 28º

Beambten (regeling van de bezoldigingen der ambtenaren en — in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 6º

——— (binnen- en buitenlandsche verloven en vrijstellingen van dienst in den burgerlijken dienst). Zie onder Verordeningen sub 11º

——— (regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen). Zie onder Verordeningen sub 12º

——— (verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren). Zie onder Verordeningen sub 13º

Beginselen van het gevangeniswezen (aanwijzing der ge-

stichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der —). Zie onder Verordeningen sub 8º

———— van het gevangeniswezen (aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der —). Zie onder Verordeningen sub 25º

Begraafplaatsen (herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en — en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie). Zie onder Verordeningen sub 20º

Begrafenisrechten (voorschriften omtrent —). Zie onder Verordeningen sub 20º

Begrooting voor het dienstjaar 1918 (aanvulling van de voorloopig vastgestelde koloniale huishoudelijke —). Zie onder Verordeningen sub 1º, 6º en 18º

———— voor het dienstjaar 1919 (voorloopige vaststelling van de koloniale huishoudelijke —). Zie onder Verordeningen sub 32º

Belastingen (wijziging van eenige belastingverordeningen: grond-, gebruiks- en inkomstenbelasting). Zie onder Verordeningen sub 3º

———— (wijziging van dê verordening van den 5den Mei 1915 (P. B. Nº 46), betreffende de petroleumraffinaderijbelasting). Zie onder Verordeningen sub 9º

Bezoldigingen (regeling van de — der ambtenaren en beambten in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 6º

———— (regeling van de — der gouvernements-geneeskundigen). Zie onder Verordeningen sub 19º

Boomgaart (H. J. T.). Zie onder Administrateur van financiën en onder Griffier.

Bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten (wijziging van de verordening van den 26n. April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het —). Zie onder Verordeningen sub 14º

Buitengewone inkomstenbelasting (heffing eener —). Zie onder Verordeningen sub 24º

Bureelambtenaren op Curaçao. Zie onder Adressen sub 1º

Burgerlijke dienst (vrijstellingen van dienst en binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst). Zie onder Verordeningen sub 11º

C.

Centraal testamentenregister (instelling van een—). Zie onder Verordeningen sub 10º

Cohen Henriquez (H. J.), postdirecteur op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 6º

Commissie van in- en uitgeleide van den Gouverneur bij de opening der vergadering voor het zittingjaar 1918/1919 (benoeming van de —) nº 16.1.

———— voor de verzoekschriften (kiezing van de —) nº 3.2; verslag van de — over 7 verzoekschriften of adressen uitgebracht nº 4.2; de Raad verklaart zich met de conclusie van de commissie te kunnen vereenigen, en bepaalt, dat de verzoekschriften ten kantore van den rapporteur Muller ter inzage van de leden zullen worden nedergelegd nº 4.2.

Curaçaosche bank (verhooging van het bankbiljettenkapitaal van de —). Zie onder Verordeningen sub 28º

D.

Debrot (C. B.), havenmeester op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 5º

Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst (Dr. N. Waterman).

Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over de ontwerpverordeningen: houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen nº 2.1; tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 6.2; regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao nº 9.1; inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.1; waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen: houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen nº 2. 6, 7, 8; regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao nº 9.2, 3,4; inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.6, 7, 8; waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.3, 4, 7, 8, 9.

Directeur van Openbare Werken (Ph. van der Breggen). Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.5, 9, 10.

E.

Eet- en drinkwaren (tegengaan van den verkoop van voor de volksgezondheid nadeelige — op het eiland Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 2º

Evertsz (Dr. J. P. — Hz.). Zie onder Ondervoorzitter.

———— (Dr. J. P. — Hz.). Benoeming van — tot ondervoorzitter van den Kolonialen Raad nº 16.1.

Exploitatie van tramwegen (aanvulling van de verordening op den aanleg en de —). Zie onder Verordeningen sub 29º

F.

Forbes (J. C. B.). Verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacature wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van het lid —. Zie onder Koloniale Raad.

———— (J. C. B.). Benoeming van — tot lid van den Kolonialen Raad nº 16.1.

G.

Gebruiksbelasting (wijziging van de Gebruiksbelastingverordening 1908). Zie onder Verordeningen sub 3º

Geneeskundigen (bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de — in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 21º

Gevangenissen (aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen). Zie onder Verordeningen sub 8º

———— (aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen). Zie onder Verordeningen sub 25º

Gorsira (C. S. — J.P.Ez.), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen: houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen nº 2.4, 5, 6, 7, 8; regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao nº 9.2, 3; inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.6, 7, 8.

Stelt voor:
amendementen op de ontwerp-verordeningen: houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen nº 2.6, 7; inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.7.
de ontwerp-keur tot aanvulling van de keur van den 18n. Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, naar de afdeelingen te verwijzen nº 10.1.

Gorsira (Mr. J. B.). Zie onder Procureur-generaal.

Goud en zilver (verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver). Zie onder Verordeningen sub 33º

Gouvernements-geneeskundigen (traktementen en toelagen van de — , plan voor den bouw der woningen voor de — , en berekening der kosten; raming der kosten voor den aanleg der telefonen ter verbinding der dokterswoningen in de buitendistricten op Curaçao met de stad). Zie onder Verordeningen sub 19º

Gouverneur (Mr. Th. I. A. Nuyens).
Opent de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1917/1918, rede nº 1.1—3.

Zendt in:
1º ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren: nº 2.1; nº 3.1; nº 4.1; nº 5.1; nº 6.1; nº 7.1; nº 8.1; nº 9.1, 2; nº 10.1,2; nº 11.1; nº 13.1; nº 14.1.

2º verbeterbladen op ontwerpen: nº 3.1.

3º machtigingen op hoofdambtenaren om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen: nº 2.1; nº 5.2; nº 6.2; nº 9.1; nº 10.2; nº 11.1; nº 12.1; nº 13.2; nº 15.1.

4º depêches en beschikkingen:
depêche dd. 25 September 1917, Nº 2695, o. m. houdende mededeeling hoe de Gouverneur zich voorstelt de traktementen en toelagen van de gouvernements-geneeskundigen vast te stellen, en toezending van het plan, dat voor den bouw der woningen dier geneeskundigen in de buitendistricten van Curaçao door den Directeur der Openbare Werken is ontworpen, vergezeld van een berekening der kosten (zie onder Verordeningen sub 19º) nº 7.1;
depêche dd. 6 October 1917, Nº 2828, waarbij — daar er in de memorie van toelichting op de ontwerp-verordening inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen wordt gezegd, dat het plan bestaat om de dokterswoningen in de buitendistricten telefonisch met de stad te verbinden — wordt overgelegd eene raming van wat de aanleg van de telefonen volgens den Directeur der Openbare Werken zal kosten (zie onder Verordeningen sub 19º) nº 8.1;
depêche dd. 10 November 1917, Nº 3227, waarbij o. m. wordt overgelegd een exemplaar van het „Verslag der Staatscommissie voor het onderwijs, ingesteld bij Koninklijk besluit van 31 December 1913, Nº 10, met tien bijlagen" (zie onder Verordeningen sub 22º) nº 8.1;
beschikking dd. 15 Januari 1918, Nº 55, waarbij de heer H. J. T. Boomgaart, kantonrechter op Curaçao, eervol is ontheven van de verdere waarneming der betrekking van gouvernements-secretaris en ambtenaar van den burgerlijken stand op Curaçao en tijdelijk is belast met de betrekking van administrateur van financiën in de kolonie Curaçao, en de heer H. Statius Muller, koloniaal ontvanger, tijdelijk eervol is ontheven van deze functiën en tijdelijk is belast met de betrekking van gouvernements-secretaris en ambtenaar van den burgerlijken stand op Curaçao nº 11.1;
beschikking dd. 6 Mei 1918, Nº 389, regelende de plechtigheden, waarmede de opening van het nieuwe zittingjaar gepaard zal gaan nº 15.1;
depêche dd. 6 Mei 1918, Nº 1478, houdende verzoek aan den Voorzitter om op den 14n. Mei 1918 vóór negen uur des morgens de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1917/1918 namens den Gouverneur te sluiten en den leden dank te betuigen voor hetgeen door hen in dat zittingjaar is verricht nº 15.1;
depêche dd. 9 April 1918, Nº 1165, waarbij ter kennis van den Kolonialen Raad wordt gebracht, dat de Gouverneur telegrafisch bericht van den Minister van Koloniën heeft ontvangen, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van den 26sten Maart 1918, Nº 37, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1918, de heeren A. G. Statius Muller en Dr. J. P. Evertsz Hz. te benoemen tot onderscheidenlijk voorzitter en ondervoorzitter van den Kolonialen Raad nº 16.1;
depêche dd. 13 Mei 1918, Nº 1552, waarbij ter kennis van den Raad wordt gebracht, dat de Gouverneur telegraphisch bericht van den Minister van Koloniën heeft ontvangen, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van den 27n. Maart 1918, Nº 82, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1918, de heeren J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller te benoemen tot leden van den Kolonialen Raad nº 16.1.

verzoekt: door tusschenkomst van den voorzitter om de behandeling van de ontwerp-verordening, houdende instelling van een centraal testamentenregister, voorloopig aan te houden nº 3.2; door tusschenkomst van den voorzitter of den ondervoorzitter om zoo spoedig mogelijk tot de behandeling over te gaan van de ontwerp-verordeningen: tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 6.1, 2; tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank nº 10.1; houdende verbod tot uitvoer vau Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver nº 13.1.

Griffier van den Kolonialen Raad. Eervolle ontheffing van H. J. T. Boomgaart als waarn. gouvernements-secretaris en H. Statius Muller tijdelijk met die functiën belast nº 11.1; terugkeer van den gouvernements-secretaris J. F. Haayen nº 15.11.

Grondbelasting (wijziging van de Grondbelastingverordening 1908). Zie onder Verordeningen sub 3º.

H.

Haayen (J. F.). Zie onder Griffier van den Kolonialen Raad.

Havenmeester op Curaçao (C. B. Debrot). Zie onder Verzoekschriften sub 5º

Huur en verhuur van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd (wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10), tot vereenvoudiging van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften omtrent —). Zie onder Verordeningen sub 17º

Huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stads-

districten (wijziging van de verordening van 26 April 1909 (P. B. N⁰ 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van —). Zie onder Verordeningen sub 14⁰

I.

Inkomstenbelasting (wijziging van de Inkomstenbelasting-verordening 1906). Zie onder Verordeningen sub 3⁰

———— (heffing eener buitengewone —). Zie onder Verordeningen sub 24⁰

Inspecteur voor het onderwijs (H. Meerdink).
Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over de ontwerp-verordeningen : tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 N⁰ 9). waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 n⁰ 5.2; waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 n⁰ 15.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 N⁰ 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 n⁰ 5.2, 3, 5, 6.

Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht. Zie onder Verordeningen sub 15⁰

———— (wijziging en aanvulling van de —). Zie onder Verordeningen sub 35⁰

J.

Jonckheer (C. H.—Wz.), verificateur der belastingen op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 1⁰

K.

Keuren :
1⁰ houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.
(De stukken zijn opgenomen onder n⁰ **6**.1/6 van het zittingjaar 1916/1917).
Machtiging van den Gouverneur op den Procureur-generaal n⁰ 2.1; amendement n⁰ 2.2; behandeling en aanneming n⁰ 2. 2—4.

2⁰ tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. N⁰ 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. N⁰ 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.
Indiening (**14**.1/2) n⁰ 5.1; verzending naar de afdeelingen n⁰ 5.2; voorloopig verslag (**14**.3); memorie van antwoord (**14**.4); eindverslag (**14**.5); machtiging van den Gouverneur op den Procureur-generaal n⁰ 12.1; behandeling en verwerping met 9 tegen 2 stemmen n⁰ 12.1—6.

3⁰ ten einde overeenstemming te brengen tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, N⁰ 61 (P. B. N⁰ 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.
Indiening (**16**.1/2) n⁰ 5.1; besluit om het in de volgende zitting te behandelen n⁰ 5.2; behandeling en aanneming n⁰ 6.2.

4⁰ tot aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. N⁰ 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. N⁰ 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.
Indiening (**24**.1/2) n⁰ 9.1; besluit tot dadelijke behandeling n⁰ 9.1; behandeling en aanneming n⁰ 9.4.

5⁰ tot aanvulling van de keur van den 18n. Juni 1917 (P. B. N⁰ 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.
Indiening (**28**.1/2) n⁰ 10.1; verzending naar de afdeelingen n⁰ 10.1; voorloopig verslag (**28**.3); memorie van antwoord (**28**.4).

Keuring van eet- en drinkwaren. Zie onder Verordeningen sub 2⁰

———— van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren. Zie onder Verordeningen sub 26⁰

Koloniale Raad.
Opening door den Gouverneur der vergadering voor het zittingjaar 1917/1918 n⁰ 1.3.
Verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacatures wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van de leden J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller, n⁰ 11.3:
voor de vacature-Forbes zijn gekozen:
als eerste candidaat J. C. B. Forbes en als tweede candidaat J. H. Jonckheer;
voor de vacature-Penso zijn gekozen:
als eerste candidaat E. M. Penso en als tweede candidaat Jossy C. Henriquez;
voor de vacature-Senior zijn gekozen:
als eerste candidaat Edwin Senior en als tweede candidaat D. de Marchena Jr;
voor de vacature-Statius Muller zijn gekozen:
als eerste candidaat H. Statius Muller en als tweede candidaat A. A. Boom.

Regeling der plechtigheden, waarmede de opening van het nieuwe zittingjaar gepaard zal gaan n⁰ 15.1.

Verzoek van den Gouverneur aan den Voorzitter om op den 14den Mei 1918 vóór negen uur des morgens de vergadering voor het zittingjaar 1917/1918 namens Z.H.E.G. te sluiten en den leden dank te betuigen voor hetgeen door hen in dat zittingjaar is verricht n⁰ 15.1; dankbetuiging door den ondervoorzitter, namens den Gouverneur, aan de leden voor hetgeen zij in het afgeloopen zittingjaar hebben verricht n⁰ 16.1; sluiting door den ondervoorzitter, namens den Gouverneur, der vergadering voor het zittingjaar 1917/1918 n⁰ 16.2.

Koninklijk besluit van den 26sten Maart 1918, N⁰ 37, houdende benoeming, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1918, van de heeren A. G. Statius Muller en Dr. J. P. Evertsz Hz. tot onderscheidenlijk voorzitter en ondervoorzitter n⁰ 16.1.

Koninklijk besluit van den 27sten Maart 1918, N⁰ 82, houdende benoeming, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei 1918, van de heeren J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller tot leden n⁰ 16.1.

Krijt (C. J.), onderwijzer 3de klasse, hoofd der Emmaschool op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 3⁰ en onder Adressen sub 2⁰

L.

Landbouwkundige (Dr. P. J. van Breemen).
Gemachtigd om de beraadslagingen over de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919, bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen n⁰ 15.1.

Landstaal (toelating van het gebruik van de — bij de mondelinge behandeling van burgerlijke zaken). Zie onder Verordeningen sub 27⁰

Lansberg (Ed. S.), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over : de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. N⁰ 12),

regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.3, 4, 5; de ontwerp-verordening inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.8; de ontwerp-verordening, houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver nº 13.2.

Stelt voor :
de ontwerp-verordening, houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, naar de afdeelingen te verwijzen nº 9.2; amendement op de ontwerp-verordening, houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver nº 13.2.

Leden van den Kolonialen Raad (verkiezing en benoeming van —). Zie onder Koloniale Raad.

Loods op Curaçao (H. van der Hoeven). Zie onder Verzoekschriften sub 4º

Loodsdienst. Zie onder Verordeningen sub 23º

Loodsgelden. Zie onder Verordeningen sub 23º

M.

Maduro (S. M. L.), lid van den Raad.
Zendt in schrijven, waarbij hij zijn voornemen te kennen geeft zich voor eenige maanden naar New-York te zullen begeven nº 3.1; terugkeer nº 8.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over : de ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank nº 10.2, 3; de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.6.

Stelt amendement voor op de ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank nº 10.2.

Meerdink (H.). Zie onder Inspecteur voor het onderwijs.

Motorrijtuigen (aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 4º

Muren (wijziging van de verordening van den 26n. April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, — en afscheidingen in de stadsdistricten). Zie onder Verordeningen sub 14º

N.

Notulen (goedkeuring en onderteekening der —) nº 2.1; nº 3.1; nº 4.1; nº 5.1; nº 6.1; nº 7.1; nº 8.1; nº 9.1; nº 10.1; nº 11.1; nº 12.1; nº 14.1; nº 15.1; nº 16.2.

Nuyens (Mr. Th. I. A.). Zie onder Gouverneur.

O.

Onderstand (verleenen van wachtgeld en — aan burgerlijke ambtenaren). Zie onder Verordeningen sub 13º

Ondervoorzitter (Dr. J. P. Evertsz Hz.).

Geeft kennis van :
Ingekomen stukken :
1º ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren : nº 5.1; nº 6.1.

2º machtigingen op hoofdambtenaren om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen : nº 5.2; nº 6.2.

3º verzoekschriften of adressen : nº 5.2.

4º depêches van den Gouverneur : nº 16.1.

5º een schrijven van den voorzitter Muller, houdende mededeeling, dat hij voor eenigen tijd verhinderd zal zijn de vergadering van den Kolonialen Raad bij te wonen en waarbij hij den ondervoorzitter verzoekt de leiding der werkzaamheden op zich te willen nemen nº 6.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen : houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantainemaatregelen nº 2.6, 7, 8; regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao nº 9.3.

Stelt voor ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren :
1º dadelijk in behandeling te nemen nº 5.2; nº 6.1, 2.
2º naar de afdeelingen te verzenden nº 5.2.
3º in een volgende zitting in behandeling te nemen nº 5.2.

Deelt mede, dat de Gouverneur hem heeft gemeld, dat het Bestuur er prijs op zou stellen, zoo de Raad de ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zoo spoedig mogelijk in behandeling wilde nemen, opdat, bij aanneming daarvan, nog aan den Minister van Koloniën gevraagd zou kunnen worden het benoodigde bedrag op de begrooting van 1918 uit te trekken nº 6.1, 2.

Bedankt namens den Gouverneur den leden voor hetgeen zij in het afgeloopen zittingjaar hebben verricht nº 16.1.

Benoemt de commissie van in- en uitgeleide van den Gouverneur bij de opening der vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1918/1919 nº 16.1.

Sluit namens den Gouverneur de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1917/1918 nº 16.2.

———— (Dr. J. P. Evertsz Hz.). Benoeming van Dr. J. P. Evertsz Hz. tot ondervoorzitter van den Kolonialen Raad nº 16.1.

Onderwijs (regeling van het — in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 22º

Onderwijzers en **onderwijzeressen** aan de openbare scholen op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 2º en 3º en onder Adressen sub 2º

Openbare Gezondheidsdienst (instelling van een Openbaren Gezondheidsdienst). Zie onder Verordeningen sub 5º

Opening door den Gouverneur der vergadering voor het zittingjaar 1917/1918 nº 1.3.

———— van het nieuwe zittingjaar (plechtigheden, waarmee de — gepaard zal gaan) nº 15.1.

Openingsrede van den Gouverneur Mr. Th. I. A. Nuyens nº 1.1—3.

Organisatie van de politie in de kolonie Curaçao. Zie onder Verordeningen sub 7º

Overlijden (verklaringen van —, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 21º

P.

Penso (E. M.). Verkiezing van candidaten voor de ver-

vulling der te ontstane vacature wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van het lid —. Zie onder Koloniale Raad.

———— (E. M.). Benoeming van — tot lid van den Kolonialen Raad nº 16.1.

Perret Gentil (J. H.) c. s., bureelambtenaren op Curaçao. Zie onder Adressen sub 1º

Petroleumraffinaderijbelasting (wijziging van de verordening van den 5den Mei 1915 (P. B. Nº 46), betreffende de —). Zie onder Verordeningen sub 9º

Plechtigheden (regeling der —, waarmede de opening van het nieuwe zittingjaar gepaard zal gaan) nº 15.1.

Politie (organisatie van de — in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 7º

Politievoorschriften (bepalingen omtrent de straatpolitie en andere — op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 1º

———— (aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere — op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 2º

———— (aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere — op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 4º

———— (aanvulling van de keur van den 18n. Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere — op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 5º

Postdirecteur op Curaçao (H. J. Cohen Henriquez). Zie onder Verzoekschriften sub 6º

Postspaarbank (wijziging der verordening van den 9n. April 1904 (P. B. Nº 43), tot het oprichten van een — in de kolonie Curaçao). Zie onder Verordeningen sub. 34º

Procureur-generaal (Mr. J. B. Gorsira).
Gemachtigd om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen over: de ontwerp-keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 2.1; de ontwerp-verordening, houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao nº 10.2; de ontwerp-verordening, houdende aanvulling der verordening van den 11n. Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen nº 11.1; de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.1.

Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-keuren: houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 2.2, 3, 4; tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.4, 5, 6.

Verzoekt namens het Bestuur om met voorgenomen wijzigingen op de ontwerpen tijdig in kennis te worden gesteld, zoo mogelijk met toelichting nº 2.3, 4.

Q.

Quarantaine-maatregelen (nieuwe bepalingen omtrent—). Zie onder Verordeningen sub 4º

———— (aanvulling der quarantaine-verordening). Zie onder Verordeningen sub 30º

R.

Regeling van de bezoldigingen der ambtenaren en beambten in de kolonie Curaçao. Zie onder Verordeningen sub 6º

Reglement voor de Curaçaosche bank (wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9) tot vaststelling van een nieuw —). Zie onder Verordeningen sub 28º

S.

Senior (Edwin), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over: de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.6; de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919 nº 15.6, 7.

———— (Edwin). Verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacature wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van het lid —. Zie onder Koloniale Raad.

———— (Edwin). Benoeming van — tot lid van den Kolonialen Raad nº 16.1.

Sluiting der vergadering van het zittingjaar 1917/1918 (verzoek van den Gouverneur aan den voorzitter tot —) nº 15.1.

———— door den ondervoorzitter, namens den Gouverneur, der vergadering voor het zittingjaar 1917/1918 nº 16.2.

Stadsdistrict (bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' van de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren). Zie onder Verordeningen sub 31º

Statius Muller (A. G.). Zie onder Voorzitter.

———— (A. G.). Benoeming van — tot voorzitter van den Kolonialen Raad nº 16.1.

———— (H.), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over: de ontwerp-keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 2.2, 3; de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.6.

Stelt amendement voor op de ontwerp-keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 2.2.

———— (H.). Verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacature wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van het lid —. Zie onder Koloniale Raad.

———— (H.). Benoeming van — tot lid van den Kolonialen Raad nº 16.1.

———— (H.). Tijdelijk belast met de functiën van gouvernements-secretaris. Zie onder Griffier.

Straatpolitie (bepalingen omtrent de — en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 1º

——— (aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de — op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de — en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 2º

——— (aanvulling van de keuren van 2 December 1912 (P. B. Nº 59), houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de — en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 4º

——— (aanvulling van de keur van den 18n. Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de — en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao). Zie onder Keuren sub 5º

Strafrecht (Invoeringsverordening Wetboek van —). Zie onder Verordeningen sub 15º

——— (wijziging en aanvulling van de Invoeringsverordening Wetboek van —). Zie onder Verordeningen sub 35º

——— (het brengen van overeenstemming tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het nieuwe Wetboek van —). Zie onder Keuren sub 3º

Sutherland (J.), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.3, 5.

T.

Telefonen voor de dokterswoningen in de buitendistricten op Curaçao. Zie onder Verordeningen sub 19º

Testamentenregister (instelling van een centraal —). Zie onder Verordeningen sub 10º

Tramwegen (aanvulling van de verordening op den aanleg en de exploitatie van —). Zie onder Verordeningen sub 29º

Troost (G.) c. s., onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 2º

U.

Uitvoer (verbod tot — van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver). Zie onder Verordeningen sub 33º

V.

Van Breemen (Dr. P. J.). Zie onder Landbouwkundige.

Van der Breggen (Ph.). Zie onder Directeur van Openbare Werken.

Van der Hoeven (H.), loods op Curaçao. Zie onder Verzoekschriften sub 4º

Vee, vleesch en toebereide vleeschwaren (keuring van — en verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 26º

Verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver. Zie onder Verordeningen sub 33º

Vereenvoudiging van processueele voorschriften (wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10) tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur). Zie onder Verordeningen sub 17º

Verificateur der belastingen (C. H. Jonckheer Wz.). Zie onder Verzoekschriften sub 1º

Verkiezing van candidaten voor de vervulling der te ontstane vacatures wegens de periodieke aftreding in Mei 1918 van de leden J. C. B. Forbes, E. M. Penso, Edwin Senior en H. Statius Muller. Zie onder Koloniale Raad.

Verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao. Zie onder Verordeningen sub 21º

Verloven (binnen- en buitenlandsche — en vrijstellingen van dienst in den burgerlijken dienst). Zie onder Verordeningen sub 11º

Verlofsbezoldigingen (regeling van uit de koloniale kas te kwijten —). Zie onder Verordeningen sub 12º

Verordeningen.
1º tot aanvulling der ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918, zooals die ontwerp-verordening door den Kolonialen Raad is goedgekeurd.
Indiening (**1**.1/2) nº 2.1; verzending naar de afdeelingen nº 2.2; voorloopig verslag (**1**.3); memorie van antwoord (**1**.4); eindverslag (**1**.5); machtiging van den Gouverneur op den administrateur van financiën nº 5.2; behandeling en aanneming nº 5.2.

2º houdende bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de volksgezondheid nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao.
Indiening (**2**.1/2) nº 2.1; verzending naar de afdeelingen nº 2.2; voorloopig verslag (**2**.3); memorie van antwoord (**2**.4); eindverslag (**2**.5); behandeling en aanneming nº 4.2,3.

3º tot wijziging van eenige belastingverordeningen.
Indiening (**3**.1/2) nº 2.1; verzending naar de afdeelingen nº 2.2; eindverslag (**3**.3); behandeling en aanneming nº 3.2.

4º houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantaine-maatregelen.
(De stukken zijn opgenomen onder nº **15**.1/8 van het zittingjaar 1916/1917).
Machtiging van den Gouverneur op den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst nº 2.1; amendementen nº 2.6,7; behandeling en aanneming nº 2.4—8

5º regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.
Indiening (**4**.1/2) nº 3 1; verbeterblad (**4**.3) nº 3.1; verzending naar de afdeelingen nº 3.1; voorloopig verslag (**4**.4); memorie van antwoord (**4**.5); nota van wijzigingen (**4**.6); eindverslag (**4**.7); nota naar aanleiding van het eindverslag (**4**.8); tweede nota van wijzigingen (**4**.9); machtiging van den Gouverneur op den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst nº 9.1; gewijzigd nº 9.4; behandeling en aanneming nº 9.2—4.

6º tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.
Indiening (**7**.1/2), met bijlage van de memorie van toelichting: regeling van de bezoldigingen der ambtenaren en beambten in de kolonie Curaçao (**7**.3) nº 3.1; verbeterblad (**7**.4) nº 3.1; verzending naar de afdeelingen nº 3.1; voorloopig verslag (**7**.5); memorie van antwoord (**7**.6); eindverslag (**7**.7); machtiging van den Gouverneur op den Administrateur van financiën en den Inspecteur voor het onderwijs nº 5.2; behandeling en aanneming nº 5.2—6.

7º houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao.
Indiening (**8**.1/2) nº 3.1; verzending naar de afdeelingen nº 3.1; voorloopig verslag (**8**.3); memorie van antwoord (**8**.4); nota van wijziging (**8**.5); toelichting op de nota van wijziging (**8**.6); eindverslag (**8**.7); nota naar aanleiding van het eindverslag (**8**.8); machtiging van den Gouverneur op den Procureur-generaal nº 10.2; behandeling en aanneming nº 11.2.

8º tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.
(Het ontwerp met memorie van toelichting is opgenomen onder nº **18**.1/2 van het zittingjaar 1916/1917).
Eindverslag (**5**.1); nota naar aanleiding van het eindverslag (**5**.2); behandeling en aanneming nº 3.2.

9º tot wijziging van de verordening van den 5den Mei 1915 (P. B. Nº 46), betreffende de petroleumraffinaderijbelasting.
(Het ontwerp met memorie van toelichting is opgenomen onder nº **20**.1/2 van het zittingjaar 1916/1917).
Eindverslag (**6**.1); behandeling en aanneming nº 3.2.

10º houdende instelling van een centraal testamentenregister.
(De stukken zijn opgenomen onder Nº **13**. 1/3 van het zittingjaar 1916/1917).
Verzoek van den Gouverneur aan den Voorzitter om de behandeling van dit ontwerp voorloopig aan te houden nº 3.2.

11º betreffende de vrijstellingen van dienst en de binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst.
Indiening (**9**.1/2) nº 4.1; verzending naar de afdeelingen nº 4.1.

12º tot regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofsbezoldigingen.
Indiening (**10**.1/2) nº 4.1; verzending naar de afdeelingen nº 4.1.

13º betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.
Indiening (**11**.1/2) nº 4.1; verzending naar de afdeelingen nº 4.1.

14º tot wijziging van de verordening van den 26sten April 1909 (P. B. Nº 18), houdende bepalingen omtrent het bouwen en stellen van huizen, getimmerten, muren en afscheidingen in de stadsdistricten.
Indiening (**12**.1/2) nº 4.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 4.1; behandeling en aanneming nº 4.3.

15º houdende bepalingen tot invoering van het bij Koninklijk besluit van den 4n. October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67), vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en tot regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede om overeenstemming te brengen tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe Wetboek.
Indiening (**13**.1/2) nº 5.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 5.2; behandeling en aanneming nº 5.6.

16º tot wijziging van de Zegelverordening 1908.
Indiening (**15**.1/2) nº 5.1; verzending naar de afdeelingen nº 5.2; eindverslag (**15**.3); behandeling en aanneming nº 7.2.

17º tot wijziging van de verordening van den 28n. November 1914 (P. B. 1915 Nº 10), tot vereenvoudiging, ten aanzien van kleine woningen en van gronden, waarop kleine woningen zijn of zullen worden gebouwd, van processueele voorschriften, bij vorderingen gegrond op wettelijke voorschriften, omtrent huur en verhuur.
Indiening (**17**.1/2) nº 6.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 6.1; behandeling en aanneming nº 6.2.

18º tot aanvulling der verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918.
Indiening (**18**.1/2) nº 6.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 6.2; machtiging van den Gouverneur op den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst nº 6.2; behandeling en aanneming nº 6.2.

19º inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen.
Indiening (**19**.1/2), met schriftelijke mededeeling, hoe de Gouverneur zich voorstelt de traktementen en toelagen van de gouvernements-geneeskundigen vast te stellen en toezending van het plan, dat voor den bouw der woningen dier geneeskundigen in de buitendistricten van Curaçao door den Directeur der Openbare Werken is ontworpen, vergezeld van een berekening der kosten nº 7.1; besluit tot verzending van het ontwerp naar de afdeelingen, en om de andere stukken ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen nº 7.1; raming van kosten van aanleg van de telefonen voor de dokterswoningen in de buitendistricten nº 8.1; besluit om die raming ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen nº 8.1; voorloopig verslag (**19**.3); memorie van antwoord (**19**.4); nota van wijzigingen (**19**.5); eindverslag (**19**.6); machtiging van den Gouverneur op den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst nº 12.1; amendement nº 12.7; behandeling en aanneming nº 12.6—8.

20º houdende herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie.
(Hierbij is de ontwerp-verordening nº **16** van het zittingjaar 1915/1916 ingetrokken).
Indiening (**20**.1/2) nº 7.1; verzending naar de afdeelingen nº 7.1; voorloopig verslag (**20**.3).

21º houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, af te geven door de geneeskundigen in de kolonie Curaçao.
Indiening (**21**.1/2) nº 7.1; verzending naar de afdeelingen nº 7.1; voorloopig verslag (**21**.3); memorie van antwoord (**21**.4); verbeterblad (**21**.5).

22º regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.
Indiening (**23**.1/3), vergezeld van een exemplaar van het „Verslag der Staatscommissie voor het onderwijs, ingesteld bij Koninklijk besluit van 31 December 1913, Nº 10, met tien bijlagen" nº 8.1; besluit tot verzending van het ontwerp naar de afdeelingen, en om het verslag met bijlagen onder de leden te laten circuleeren nº 8.1.

23º betreffende den loodsdienst en de loodsgelden.
(Het ontwerp met memorie van toelichting en het voorloopig verslag zijn opgenomen onder nº **19**.1/3 van het zittingjaar 1916/1917).
Memorie van antwoord (**22**.1); nota van wijzigingen (**22**.2); eindverslag (**22**.3); behandeling en aanneming nº 8.2.

24º tot heffing van eene buitengewone inkomstenbelasting.
Indiening (**25**.1/2) nº 9.1; verzending naar de afdeelingen nº 9.1; eindverslag (**25**.3); nota naar aanleiding van het eindverslag (**25**.4); behandeling en aanneming nº 11.2.

25º houdende aanvulling der verordening van den 11den Juli 1917 (P. B. Nº 38), tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen.
Indiening (**26**.1/2) nº 9.2; verzending naar de afdeelingen nº 9.2; eindverslag (**26**.3); memorie van antwoord (**26**.4); nota van wijzigingen (**26**.5); eindverslag (**26**.6); machtiging van den Gouverneur op den Procureur-generaal nº 11.1; behandeling en aanneming nº 11.2.

26º op de keuring van vee, vleesch en toebereide vleeschwaren en den verkoop van vleesch en toebereide vleeschwaren in het eerste district op Curaçao.
Indiening (**27**.1/2) nº 10.1; verzending naar de afdeelingen nº 10.1; voorloopig verslag (**27**.3); memorie van antwoord (**27**.4); nota van wijzigingen (**27**.5).

27º tot wijziging van de verordening van den 17den April 1872 (P. B. Nº 17).
Indiening (**29**.1/2) nº 10.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 10.2; behandeling en aanneming nº 10.3.

28º tot wijziging van de verordening van den 30n. Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank.

Indiening (**30**.1/2) nº 10.2; besluit tot dadelijke behandeling nº 10.2; machtiging van den Gouverneur op den Administrateur van financiën nº 10.2; amendement nº 10.2; behandeling en aanneming nº 10.2—3.

29º tot aanvulling der verordening van den 26sten October 1910 (P. B. 1911 Nº 22), op den aanleg en de exploitatie van tramwegen op Curaçao.
Indiening (**31**.1/2) nº 10.2; besluit tot dadelijke behandeling nº 10.2; behandeling en aanneming nº 10.4.

30º tot aanvulling der quarantaine-verordening.
Indiening (**32**.1/2) nº 11.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 11.1; behandeling en aanneming nº 11.3—4.

31º ter bepaling van het begrip ,,stadsdistrict'' voor de verschillende eilanden der kolonie, wanneer daarvan sprake is in koloniale verordeningen en keuren.
Indiening (**33**.1/2) nº 11.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 11.1; behandeling en aanneming nº 11.4.

32º waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919.
Indiening (**34**.1/8) nº 13.1; verzending naar de afdeelingen nº 13.1; voorloopig verslag (**34**.9); memorie van antwoord (**34**.10); nota van wijzigingen (**34**.11); gewijzigd overzicht (**34**.12); eindverslag (**34**.13); tweede nota van wijzigingen (**34**.14); tweede gewijzigd overzicht (**34**.15); machtiging van den Gouverneur op den Administrateur van financiën, den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, den Inspecteur voor het onderwijs, den Landbouwkundige en den Directeur der Openbare Werken nº 15.1; amendement nº 15.9; behandeling en aanneming nº 15.2—11.

33º houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver.
Indiening (**35**.1/2) nº 13.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 13.1; machtiging van den Gouverneur op den Administrateur van financiën nº 13.2; amendement nº 13.2; behandeling en aanneming nº 13.2.

34º houdende wijziging der verordening van den 9den April 1904 (P. B. Nº 43), tot het oprichten van eene Postspaarbank in de kolonie Curaçao.
Indiening (**36**.1/2) nº 13.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 13.1; behandeling en aanneming nº 13.2.

35º tot wijziging en aanvulling van de ,,Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht''.
Indiening (**37**.1/2) nº 14.1; besluit tot dadelijke behandeling nº 14.1; behandeling en aanneming nº 14.1.

Vervoer van lijken uit de kolonie naar het buitenland en uit het buitenland naar de kolonie (herziening der bepalingen omtrent begrafenissen en begraafplaatsen en vaststelling van voorschriften omtrent begrafenisrechten en het —). Zie onder Verordeningen sub 20º

Verzoekschriften (kiezing van de commissie voor de —) nº 3.2.

———— aan den Kolonialen Raad. Zie ook onder Adressen.
1º van den heer C. H. Jonckheer Wz., verificateur der belastingen op Curaçao, waarbij hij den steun van den Raad inroept voor zijn verzoek aan den Gouverneur der kolonie om den verificateur der belastingen 1ste klasse, in welke betrekking blijkbaar die van adressant zal opgaan en die in de bij de dezer dagen bij den Kolonialen Raad ingediende suppletoire begrooting voor 1918 gevoegde groepeering van ambtenaren ingedeeld is samen met de tweede commiezen, alsnog te brengen in de groep ambtenaren, waarin de hoofdcommiezen voorkomen nº 3.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 3.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

2º van den heer G. Troost c. s., onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen op Curaçao, houdende het verzoek aan den Raad om, bij wijze van amendement op de nieuwe ontwerp-salarisregeling, een toeslag op hunne salarissen te willen voorstellen aan het Bestuur, in dier voege, dat onderwijzers en onderwijzeressen, die òf gehuwd zijn òf den leeftijd van 28 jaren hebben bereikt, in het genot gesteld worden van een toeslag voor huishuur van bijvoorbeeld f 360.— 's jaars, een en ander in navolging van hetgeen in Holland geschiedt en in Oost-Indië ook bestaan heeft nº 4.1; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

3º van den heer C. J. Krijt, onderwijzer 3de klasse, hoofd der Emmaschool op Curaçao, verzoekende om, indien het verzoek van den heer G. Troost c. s. om toekenning van huishuur niet voor inwilliging vatbaar bevonden wordt, aan de hoofden der openbare scholen een betere persoonlijke toelage of traktementsverhooging dan de thans voorgestelde, of juister bestaande, toe te kennen nº 4.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

4º van den heer H. van der Hoeven, loods op Curaçao, verzoekende het daarheen te leiden, dat zijn traktement zoodanige verandering onderga, dat het in overeenstemming kome met hetgeen door andere ambtenaren voor hetzelfde of gelijksoortig werk wordt genoten nº 4.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

5º van den heer C. B. Debrot, havenmeester op Curaçao, houdende het verzoek het daarheen te leiden, dat de betrekking van havenmeester zoodanig worde gesalariëerd, dat het traktement in verhouding blijve met hetgeen voor andere ambten van dezelfde beteekenis wordt betaald, hetgeen noodzakelijk is om de prestige van de betrekking op te houden, ook onafhankelijk van de persoonlijke prestige van den bekleeder dier betrekking nº 4.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

6º van den Heer H. J. Cohen Henriquez, postdirecteur op Curaçao, verzoekende om betere salariëering op grond van de door hem aangegeven motieven, welke hierop nederkomen, dat de werkzaamheden en de geldelijke verantwoordelijkheid van den postdirecteur belangrijk zijn toegenomen nº 4.2; in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften nº 4.2; verslag en conclusie van de commissie nº 4.2.

Volksgezondheid (bepalingen tot het tegengaan van den verkoop van voor de — nadeelige eet- en drinkwaren op het eiland Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 2º

Voorzitter (A. G. Statius Muller).
Geeft kennis van :
Ingekomen stukken :
1º ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren : nº 2.1; nº 3.1; nº 4.1; nº 7.1; nº 8.1; nº 9.1, 2; nº 10.1, 2; nº 11.1; nº 13.1; nº 14.1.

2º verbeterbladen op de ontwerpen : nº 3.1.

3º machtigingen op hoofdambtenaren om de beraadslagingen bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen : nº 2.1; nº 9.1; nº 10.2; nº 11.1; nº 12.1; nº 13.2; nº 15.1.

4º verzoekschriften of adressen : nº 3.2; nº 4.1, 2.

5º depêches en beschikkingen van den Gouverneur : nº 7.1; nº 8.1; nº 11.1; nº 15.1.

6º een schrijven van het lid S. M. L. Maduro, houdende mededeeling, dat hij voornemens is zich voor eenige maanden naar New-York te begeven nº 3.1.

Spreekt : bij de beraadslagingen over : de ontwerp-verordening, houdende nieuwe bepalingen omtrent quarantainemaatregelen nº 2.7; de ontwerp-verordening, regelende den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao nº 9.4; de ontwerp-verordening, houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao nº 11.2; de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie

en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.5, 6; de ontwerp-verordening inzake den dienst der gouvernements-geneeskundigen nº 12.7, 8; de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919 nº 15.2, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

naar aanleiding van het door den Procureur-generaal, namens het Bestuur, gedaan verzoek om met voorgenomen wijzigingen op de ontwerpen tijdig in kennis te worden gesteld, zoo mogelijk met toelichting nº 2.3, 4; bij de verkiezing van de commissie voor de verzoekschriften nº 3.2; over quorummoeilijkheden, die zich herhaaldelijk hebben voorgedaan nº 8.1.

Stelt voor :
ontwerp-verordeningen en ontwerp-keuren :
1º naar de afdeelingen te verzenden : nº 2.2; nº 3.1; nº 4.1; nº 7.1; nº 8.1; nº 9.1; nº 10.1; nº 13.1.
2º dadelijk in behandeling te nemen : nº 4.1; nº 9.1, 2; nº 10.1, 2; nº 11.1; nº 13.1; nº 14.1.

de afdeelingen te trekken nº 1.3.

de gouvernements-depêche van 25 September 1917, Nº 2695, o. m. houdende mededeeling hoe de Gouverneur zich voorstelt de traktementen en toelagen van de gouvernementsgeneeskundigen vast te stellen en het daarbij toegezonden plan voor den bouw der woningen dier geneeskundigen in de buitendistricten van Curaçao, vergezeld van de berekening der kosten, ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen nº 7.1; de raming der kosten voor den aanleg der telefonen ter verbinding der dokterswoningen in de buitendistricten op Curaçao met de stad, ontvangen met de gouvernements-depêche van 6 October 1917, Nº 2828, ter inzage van de leden ter griffie van den Raad neder te leggen, en het Bestuur dank te betuigen voor de toezending nº 8.1; het exemplaar van het ,,Verslag der Staatscommissie voor het onderwijs, ingesteld bij Koninklijk besluit van 31 December 1913, Nº 10, met tien bijlagen'', overgelegd bij gouvernements-depêche van 10 November 1917, Nº 3227, onder de leden te laten circuleeren nº 8.1; amendement op de ontwerpverordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1919 nº 15.9.

Deelt mede: dat de Gouverneur hem verzocht heeft de behandeling van de ontwerp-verordening, houdende instelling van een centraal testamentenregister voorloopig aan te houden nº 3.2; dat de vergadering nog op den laatsten dag van het jaar is belegd, omdat de Gouverneur gaarne zou zien, dat nog in 1917 de rondgedeelde ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 30sten Mei 1907 (P. B. Nº 9), tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank, werd behandeld nº 10.1; dat het Bestuur er prijs op stelt, dat de ontwerp-verordening, houdende verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt zilver, spoedig wordt behandeld nº 13.1.

Zendt in schriftelijke kennisgeving, dat hij voor eenigen tijd verhinderd zal zijn de vergadering van den Raad bij te wonen, en waarbij hij den ondervoorzitter verzoekt de leiding der werkzaamheden op zich te willen nemen nº 6.1.

———— (A. G. Statius Muller). Benoeming van A. G. Statius Muller tot voorzitter van den Kolonialen Raad nº 16.1.

Vleeschwaren (keuren van vee, vleesch en toebereide — en verkoop van vleesch en toebereide — in het eerste district op Curaçao). Zie onder Verordeningen sub 26º

Vrijstellingen van dienst en binnen- en buitenlandsche verloven in den burgerlijken dienst. Zie onder Verordeningen sub 11º

W.

Wachtgeld en onderstand (verleenen van — aan burgerlijke ambtenaren). Zie onder Verordeningen sub 13º

Waterman (Dr. N.). Zie onder Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao (invoering van het nieuwe — en regeling van den overgang van de oude tot de nieuwe strafwetgeving, alsmede het brengen van overeenstemming tusschen bestaande algemeene verordeningen en het nieuwe wetboek). Zie onder Verordeningen sub 15º

———— van Strafrecht (wijziging en aanvulling van de ,,Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht''). Zie onder Verordeningen sub 35º

———— van Strafrecht (het brengen van overeenstemming tusschen bestaande plaatselijke keuren en daarmede gelijk te stellen wettelijke regelingen voor het eiland Curaçao en het nieuwe —). Zie onder Keuren sub 3º

Winkel (F. W. P.), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over de ontwerp-verordeningen: tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 5.3, 4, 6; houdende organisatie van de politie in de kolonie Curaçao nº 11.2.

Wijzigingen op de ontwerpen (verzoek van den Procureur-generaal, namens het Bestuur, om met voorgenomen — tijdig in kennis te worden gesteld, zoo mogelijk met toelichting) nº 2.3, 4.

Z.

Zegelverordening 1908 (wijziging van de —). Zie onder Verordeningen sub 16º

Zeppenfeldt (B. E. van der Veen), lid van den Raad.
Spreekt bij de beraadslagingen over: de ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 26sten Mei 1917 (P. B. 1917 Nº 9), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1918 nº 5. 4, 5; de ontwerp-keur tot aanvulling van de keuren van 16 Juni 1891 (P. B. Nº 12), regelende de straatpolitie op het eiland Curaçao, en van 18 Juni 1917 (P. B. Nº 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao nº 12.1, 2, 3, 4, 5; de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1919 nº 15.5.

———— (L. van der Veen). Zie onder Administrateur van financiën.

Zilver (verbod tot uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of koloniaal gemunt —). Zie onder Verordeningen sub 33º